

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

ספר המאמרים – תרס"ה

—••—

מ א ת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובער

זצוקלה"ח נבג"ם זי"ע מליובאוויטש

הוצאה שני' עם הוספות

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

יוצא לאור על ידי מערכת

” אוצר החסידים ”

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקווי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושמונה לבריאה
שנת הקהל

מפתח כללי:

III	פתח דבר
VII	מפתח המאמרים
IX	פאקסימיליות מגוכי"ק מסה"מ תרס"ה
א-רצד	ספר המאמרים — תרס"ה

הוספות:

רצז-שמג	הנחות
שדמ-שמז	שיחת שמח"ת תרס"ה
שמח	משיחת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע
שמט	הקדמת כ"ק אדמו"ר שליטי"א לד"ה זכור את אשר עשה
שנ-שנח	מפתח ענינים

SEFER HAMAAMORIM — 5665

Published and Copyrighted by
"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y. 11213
Tel. (718) 493-9250 • (718) 774-4000
Printed in the U.S.A.
5748 • 1987

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

Schneersohn, Shalom Dov Baer, 1860-1920

Sefer ha-ma'amarim.

(Sifriy.—Otsar ha-Hasidim—Lyubavitsh) (Kovets Shalshelet ha-or; hekhal 7., sha'ar 6)
Hebrew and Yiddish.

Title on t.p. verso: Sefer hamaamorim 5665.

Includes other editions of some volumes.

Includes bibliographical references and indexes in some volumes.

Contents: -- 654 -- [etc.] -- 665 (Hotsa'ah 2., 1987) -- [etc.] -- 680.

1. Jewish sermons. 2. Sermons, Hebrew. 3. Sermons, Yiddish. 4. Hasidism--

Sermons. I. Title: Sefer hamaamorim. II. Series: Sifriyat Otsar ha-Hasidim,
Lyubavitsh. III. Series: Kovets Shalshelet ha-or; hekhal 7., sha'ar 6.

BM740.S3629

1979

296.8'33

86-21049

ISBN 0-8266-5665-x (v. 5665)

פתח דבר

להוצאה הראשונה

— על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו בזה את „ספר המאמרים — תרס"ה אשר לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

ספר זה כולל המאמרים שאמרו (או כתבם) במשך שנת תרס"ה¹, ונדפסו כעת — בפעם הראשונה (לבד ההמשך דר"ה וההמשך דחגה"ש שנתפרסמו בקופיר וכיו"ב) — מגוף כתב יד קדשו של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.²

* * *

בראש הספר באו: א) מפתח המאמרים עם תוכן התחלת המאמר — נעתק מרשימת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע.³ ב) פאקסימיליא משני עמודים מגוף כתב יד קדשו של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע.

בסוף הספר באו: א) הנחות⁴ ממאמרי תרס"ה, והם: ד"ה ולא ידע איש את קבורתו — שמח"ת בסעודה⁵; ד"ה פדה בשלום — כ' כסלו; ד"ה כי תצא — תצא. ב) שיחת שמח"ת תרס"ה. ג) משיחת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע.⁶ ד) הקדמת כ"ק אדמו"ר שליט"א לד"ה זכור את אשר עשה.⁷ ה) מפתח ענינים והערות על ס"ב הנמצאות במאמרי תרס"ה — ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.⁸

* * *

ההערות ומ"מ בשוה"ג, לד"ה זכור את אשר עשה — הם מכ"ק אדמו"ר שליט"א.

שאר ההערות שבשוה"ג⁹ נערכו ע"י המו"ל.

מערכת „אוצר החפירים"

ב' ניסן ה'תת"י שנת ביאת משיח, ברוקלין נ. י.

שנת השמונים לכ"ק אדמו"ר שליט"א

- 1) מכתבי שנה זו נדפסו ב„אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע ח"א (ברוקלין, תשמ"ב).
- 2) הקטעים שכתב עליהם „אצ"ל" J = אין צריך להעתיק, נדפסו כאן בשולי הגליון.
- 3) נעתק מ„מפתח ספרי מאמרי ודרושי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב" (ברוקלין, תשמ"א) ע' עח — בהוספת הערות מהמו"ל, הבאות בהצאי ריבוע. ברשימה שם נזכרו עוד ג' מאמרים, והם: ד"ה וידבר גוי ערי מקלט תהינה — מטו"מ; ד"ה אתם נצבים — נצוי; ד"ה משכני, ולע"צ לא מצאנום.
- 4) לע"ע לא מצאנו גוכי"ק ממאמרים אלו.
- 5) מכת"י מעתיק, הנחת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע.
- 6) אודות שנת תרס"ה.
- 7) נדפס גם בקונטרס בפ"ע (ברוקלין, תשי"ח).
- 8) נעתקו מ„מפתח ענינים למאמרי ודרושי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שנדפסו ב„ספר המפתחות לספרי ומאמרי חסידות חב"ד" (ברוקלין, תשכ"ו).
- 9) במקומות שנראה לכאורה שחסרה תיבה (או שהתיבה חסרה אותיות וכיו"ב), וכן (באיה) מקומות שנעתק לשון הפסוק או המאר"ל בנוסח שונה מהמקור — הערנו ע"ז בשוה"ג בדרך אפשר [מסיבות טכניות, נכנסו תיקונים אחרים בפנים הספר, מבלי להעיר על כך].

בס"ד.

פתח דבר — להוצאה שני' —

באשר ההוצאה הראשונה של „ספר המאמרים — תרס"ה" אולה מן השוק, מדפיסים אנו בזה הוצאה שני' עם הוספות.

ההוספות: (א) וידבר גו' ערי מקלט תהיינה — מטו"מ, הנחה. (ב) אתם נצבים, הנחה*.

מערכת „אוצר החסידים"

עש"ק טו, מ"ח, שנת הקהל, שנת תשמח (תהא שנת חירות משיח)
ברוקלין, נ"י.

* המאמרים הגיעו לידינו לאחר הדפסת הספר, ונדפסו ב„ספר המאמרים — ליקוט" (ברוקלין, תשמ"מ).

מפתח

עמוד	זמן אסירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור הסתחיי
א	ליל ב' דר"ה	א —	יר"ט של ר"ה כו' רצון הגלוי ורצון המוחלט
ט	יום ב' דר"ה	ב —	טוב טו"ד כו' מוטבע מורגש מושכל — אנכי וגוי' מוחה כו' מה שגורמים בפגמי המ"ע ומל"ת —
כ	ש' תשובה	ג —	ולקחתם לכם כו' תיקון הד' פגמים שבד' אותיות הוי' בק"ש שעל המטה —
ל	יום א' דחה"ס	ד —	ביום השמ"צ כו' הפנימי דו"א ומלכות —
לח	שמע"צ	ה —	ויאמר אלקים יהי רקיע כו' פנים ואחור ימין ושמאל אבי"ע —
מו	בראשית	ו —	והנה ידוע דגם בכללות ז"א כו' אצילות נק' אדם —
נט	נח	ז —	והנה באמת ב' הענינים כו' מוחין דגדלות —
סט	לך	ח —	והנה ענין גילוי התענוג כו' שרש המצות בכתר רצוה"ע —
עו	וירא	ט —	והנה בליל ר"ה כו' ב' מיני עליות או"כ יחד, עלית האורות לבד —
פו	חיי שרה	י —	ויגדלו הנערים כו' יעקב ועשו. תהו ותיקון —
צה	תולדות	יא —	החדש הזה כו' טעם וענין הבחירה בעולמות —
קט	בא	יב —	אז ישיר כו' נש"י וק"ס —
קיט	בשלח	יג —	וידבר וגוי' אנכי כו' אחד ד' רבתי —
קכב	יתרו	יד —	אם כסף תלוה כו' היתר עיסקא בעבודה —
קלח	משפטים	יז —	לעומת המסגרת כו' גגולים ויושר. שרפים ואופנים. ועשית בגדי קודש כו' חומר צורה תיקון בי"ע —
קמח	תרומה	יח —	ראה קראתי בשם כו' משכן ומקדש בעבודה —
קסד	תצוה	יט —	כי תשא וגוי' זה יתנו כו' מחצית השקל נתינת הכח במצות —
קעו	תשא	כ —	ויחד לבבנו לאהבה כו' ענין יריעות וכלי המשכן בעבודה
קפט	ויקהל	כא —	
רא	פקודי	כב —	

ולקחתם לכם : על המאמר הי' כתוב בגבתי"ק „ליל ב"י. והעביר עליו קולמוס וכתב מלמעלה „יום א"י.

והנה ידוע : אם הותחל מאמר זה, ואתם שלאחריו, בסטוק או במרדיל — לא בררתי לע"ע.

ויגדלו הנערים : בהצגתן מדיחנסק לפ"ב ואח"כ בפ"ב (רשימת כ"ק אדמו"ר מהורשיב ג"ע בראש המאמר) — המאמר נכתב בעפרון.

וידבר וגוי' אנכי : ראה ד"ה זה דשנת תרל"ג [וד"ה שמע ישראל שבס' תרמ"א.

אם כסף תלוה : ראה ד"ה זה בס' בש"י.

ראה קראתי בשם : ראה ד"ה זה דשנת תרמ"א.

כי תשא : ראה ד"ה זה בס' וזה אשר תעשה.

דבור המתחיל	תוכן התחלת המאמר	זמן אמירתו	עמוד
זכור את אשר כו' קליפת עמלק מנגד לאני ראשון —		ויקרא, פ"ז	רי
זאת חקת כו' רוי"ש באלקות ובתומ"צ —		צו, פ"פ	רכד
היושבת בגנים כו' ב"פ הוי" שבפ"ר דק"ש —		מצורע	רלב
וכל העם רואים כו' הכחו' מהרצון עד מעשה			
המשכתן מהנפש הוא בהתחדשות —		חה"ש	רלה
ואל מי תדמיני כו' המשכת הכתר בא בהתחדשות —		ליל ב' דחגה"ש	רמח
נשא את ראש כו' המשכת החכמה מהכתר			
בא בהתחדשות —		נשא	רנה
ועתה יגדל נא כו' כתר נק' מקור —		שלח	רסו
ומעתה צ"ל ענין ההמשכה מחו"ב לז"א —		קרח	רעג
ציון במשפט כו' ומעתה כו' אל המחשבה —			
דאצע לאזנע —		דברים	רפד

הוספות

הנחות

ולא ידע איש את קבורתו —	שמח"ת בסעודה	רצו
פדה בשלום — פעטערבורג, ה' וישב	כ' כסלו	שז
וידבר גו' ערי מקלט תהיינה — דאצע לאזנע	מטו"מ	שכה
כי תצא —	תצא	שיב
אתם נצבים	נצוי	שלז

שיחות

שמח"ת	שמח"ת
משיחת כ"ק אדמו"ר (מהור"י צ"צ) נ"ע	שמח
הקדמת כ"ק אדמו"ר שליט"א לדי"ה זכור את אשר עשה	שמט
מפתח עינים	שנ

זאת חקת: ראה ד"ה זה דשנת תרל"ט.

היושבת בגנים: לע"ע, לא מצאתי אלא ההתחלה. ראה ד"ה זה בס' ועשית מזבח מקטר קטורת [נדפס עם הגהות וקיצורים מהצ"צ, באוה"ת שה"ש ע' תשעט ואילך.

ציון במשפט: זה ה"י התחלת המאמר בעת שנאמר, אבל לא נרשם בגווי"ק]. ולא ידע: נזכר בשיחת חה"פ תרצ"ד ח"ב סל"ז [נדפסה לקמן בהוספות], בכת"י מס' 687 תקמט, א — הנחה.

ברשימת מאמרים. הנחת הרי"צ"א].

פדה בשלום: לע"ע, לא מצאתי אלא הנחה [כת"י 795].

וידבר גו' ערי מקלט: לע"ע, לא מצאתי אלא הנחה [כת"י מס' 533 קטג, א ואילך.

כי תצא: כת"י 512 — הנחה.

אתם נצבים: הנחה. כת"י מס' 533 קצב, א ואילך.

שמח"ת: נדפסה בסה"ש תורת שלום ע' 55 ואילך.

משיחת: אודות שנת תרס"ה. נדפסה בלקריד כרך א' ע' 288].

533 קטג, א
כת"י מס' 533 קטג, א
כת"י מס' 533 קצב, א

ספר המאמרים

— תרס"ה —

בט"ד, ליל ב' דר"ה, רס"ה

י"ט של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה (לא בירושלים ולא בגבולין, רש"י), ומפ' בגמ' הטעם דרבנן הוא גזור וכדרבה דאמר רבה הכל חייבין בתקיעת שופר ואין הכל בקיאים בתקיעת שופר גזירה שמא יטלנו בידו וילך אצל הבקי ללמוד ויעבירונו ד"א ברשות הרבים (ובמקדש לא גזור דאין איסור שבות דרבנן במקדש). וצ"ל איך דחו מצות עשה דאורייתא בשביל חשש שלא לבוא לידי איסור שבת, והלא החשש הוא להדייט' וקלי הדעת ואיך מנעו בשביל זה המצוה לגמרי מכמה צדיקים גדולים וטובים אלא צ"ל דכשחל ר"ה בשבת או לא יש החיוב דמצות שופר כ"כ ולא שדחו אותה כו', וצ"ל מפני מה הוא כן דחיוב מצות שופר הוא דוקא בחול ולא בשבת וגם למה במקדש היו תוקעין כשחל בשבת ג"כ. ולהבין זה צ"ל תחלה ענין תקיעת שופר בר"ה, דהנה ידוע דעיקר ענין ר"ה הוא בנין המל' וכמא' אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם להמשיך בחי' המלוכה כו', להיות דבר"ה הוא עליית המל' שעולה בעצמות אוא"ס, וכמ"ש תקעו בחדש שופר בכסה כו' כס ה' דבחי' מל' מתכסה ומתעלם בהעלם העצמי דאוא"ס כו', היינו דבחי' מל' דאצי' שמתפשטת בעולמות בי"ע להיות בבחי' מלך על עם כו' הנה בליל ר"ה מסתלק בחי' פנימיות הארז והחיות דבחי' מל' הור"ע בחי' הרצון למלוכה כו' דבחי' הרצון והתענוג שבמל' זהו הפנימיות שבה ובחי' זו עולה ומסתלק למעלה מעלה בבחי' מל' דא"ס כמו שהיא קודם הצמצום וכמו שכלולה בעצמותו ממש ונק' מלך יחיד והוא בחי' מל' כמו שהוא בעצמות אוא"ס שיחיד ומיוחד כו', וכמ"ש במ"א בענין מה שלפעמים אומרים יחיד חי העולמים מלך ולפעמים אומרים מלך יחיד כו' דפי' יחיד חי העולמים הוא שאוא"ס הוא יחיד ומיוחד בתכלית וחי העולמים הוא רק מבחי' מלך היינו בחי' מל' דא"ס כמו שהוא לאחר הצמצום כו', ומ"ש מלך יחיד היינו בחי' מל' כמו שהיא כלולה בבחי' אוא"ס יחיד ומיוחד כו', דהנה ידוע דכללות בחי' מל' דא"ס הוא בחי' הרצון דאנא אמלוך ויש בזה ב' מדרי' הא' כמו שבא בבחי' רצון גלוי והוא ג"כ בבחי' אוא"ס שלפ"צ שלמע' מעלה עדין מלהיות מלך על עם שזה שייך לאחז"צ דוקא, כי ענין המלוכה הגם שהוא בבחי' רוממות

ההתנשאות מ"מ צ"ל איזה ערך ושייכות אל העולמות שיהי' שייך ההתנשאות עליהם, וכמו במלוכה למטה צ"ל שיהי' להמלך שייכות אל העם שיהי' בערך שיתנשא עליהם וגם שיוכלו העם לקבל כו', וזה שייך למטה במדרי' שלאח"צ דהאור שאח"צ יש לו ערך ושייכות אל העולמות ושייך בזה ההתנשאות על העולמות וגם העולמות יכולים לקבל את האור כו', אבל בהאוא"ס שלפה"צ אינו שייך ההתנשאות על העולמות והעולמות אינם יכולים לקבל את האור הנה כמו שהוא כו' אלא שבאוא"ס גופא הוא בבחי' רצון גלוי למלוכה והיינו שבעצמותו גופא הוא בחי' אור שיש לו שייכות אל העולמות כו'. והב' בחי' הרצון הנה כמו שהוא בהעלם בעצמותו ולא בא בבחי' רצון גלוי עדיין כו', והוא עד"מ במלך בוד' כאשר יכתירו אותו בכתר מל' הרי ענין ההכתרה הוא שמעוררים אותו ברצון שירצה ויחפוץ במלוכה זו ע"י הביטול שהכל מתבטלים לפניו במסירת נפשם ורצונם אליו לגמרי מכל וכל ועי"ז מתעורר ברצון למלך כו', וזהו ג"כ רק הקדמה למלוכה בפועל דמלוכה בפועל הוא ההשתררות שמשתרר ומשל עליהם ברצונו שזהו אחר כך ולא בעת ההכתרה אלא שבעת ההכתרה שמתעורר ברצון למלוך זהו הקדמה שתהי' ההשתררות וכבר נק' מלך בעת ההכתרה שנתעורר ברצון למלוכה כו', אמנם זהו דוקא כאשר מתחלה כבר יש החלט בנפשו להיות מלך והוא הנק' רצון המוחלט דמח' ורצון זה בא ע"י התעוררות עצמו תחלה וכמו שעולה במח' אדם בעצמו שיהי' קצין ושר או מלך והוחלט הרצון הזה בעצמו אבל אין בזה שום התעוררות והתפעלות השייכות לפועל רק שהוסכם והוחלט בנפשו שיהי' מלך ואז כאשר יבקשוהו להיות מלך יתראה ויתעורר ברצון גלוי למלוכה כו', אבל לולא ההחלט הקודם לא הי' מתעורר כלל ברצון למלוכה כו' ובמח' ורצון המוחלט הזה אינו נק' מלך עדיין כי אין זה בהתעוררות בגילוי כ"א בהעלם בעצמו ואין זה שייך עדיין לפועל כלל כ"א ע"י שהוחלט בעצמו להיות מלך מתעורר אח"כ ברצון גלוי למלוכה כשמבקשים ומכתירים אותו כו'. והדוגמא מזה יובן למע' בעצמות אוא"ס בבחי' הרצון דאנא אמלוך שיש בזה ב' מדרי' הנ"ל, הא' כמו שבא בבחי' רצון גלוי שזהו בחי' התעוררות רצון כביכול להיות מלך כו', וע"ה שזהו למע' עדיין מבחי' מלוכה בפועל להיות מלך על עם שהוא עד"מ כמו שהמלך משתורר ברצונו על העם שהדוגמא מזה למע' הוא בבחי' אוא"ס שאח"צ כנ"ל דאו שייך ענין המלוכה בפועל להאציל ולברוא כו' ומכ"ש לאחר שכבר נאצל ונברא כו' וכמ"ש במ"א, והרצון הנ"ל הוא באוא"ס שלפה"צ מ"מ באוא"ס גופא הוא בבחי' רצון גלוי למלוכה והוא מה שנתעורר כביכול ע"י הזולת היינו ע"י נשמות ישראל שמקבלים עליהם מלכותו ברצון שמוסרים נפשם ורצונם אליו ית' בבחי' ביטול הרצון לגמרי מכל וכל ועי"ז מתעורר כבי' בבחי' רצון גלוי להיות מלך כו', וכמ"ש ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל כו' דכללות נש"י מקבלים עליהם עול מל' ית' ברצון באמירת מלכיות ואומרים מלוך על העולם כולו כו', וכן בתחלת הבריאה אמרו במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים שז"ע העלאת מ"ן מני' ובי' וכמ"ש במ"א שעלה לפניו ית' התענוג שיתענג כבי' בעבודת הצדיקים במס"נ שלהם

ובקיום התו"מ שלהם כו' עי"ו נתעורר בבחי' רצון גלוי למלוכה כו', ובבחי' רצון זה כבר יש בחי' השערה בכח על כל מה שיהי' בפועל בכללות ההשתל' מרכ"ד עד סוכ"ד דכל מה שיהי' אח"כ במלוכה בפועל הרי יש בבחי' הרצון הזה בהשערה בכח כו'. אמנם יש בחי' רצון שקדום לרצון הזה והוא הנק' רצון המוחלט והיינו מה שהוסכם והוחלט בעצמותו להיות מלך כו', דבחי' זו אינה בבחי' התעוררות ממש ובבחי' רצון גלוי אפי' בעצמותו דבאמת אינו שייך לומר עי"ו שם רצון עדין דעינין הרצון הוא בחי' המשכה וגילוי וכמו הרצון בנפש שהוא המשכת הנפש אל הדבר שרוצה וא"כ הי"ז גילוי הנפש והמשכתו כו' וכמו"כ הוא למע' דשם רצון שייך בבחי' רצון גלוי שהוא בבחי' התעוררות ממש ובבחי' גילוי כו', והגם שהוא בעצמותו עדיין היינו בבחי' האוא"ס שלפה"צ דכללותו הוא אור הכלול בעצמותו כו', מ"מ הרי בעצמותו גופא הוא בבחי' המשכה וגילוי כו'. וזהו רצון אתיות צינור שהוא בחי' המשכה כו', אבל בחי' רצון המוחלט הנ"ל אינו בבחי' המשכה וגילוי עדיין כו', וכמו שאנו רואין בנפש שיש כמה ענינים שהוסכם והוחלט בנפשו ומ"מ אין לו רצון בזה עדיין להיות רוצה ממש רק שהוחלט שראוי להיות כך וראוי לרצות אבל אינו רוצה עדיין ובמשך זמן יבוא מזה התעוררות רצון כו', וכמו"כ יובן למע' כבי' דבחי' רצון זה אינו בבחי' התעוררות רצון ממש ואינו בבחי' המשכה עדיין ולכן אינו נק' בשם רצון באמת כ"א בשם מחשבה שעלה במחשבתו כביכול להיות מלך והוא מה שנתעורר מצד עצמו כבי' בבחי' מח' ורצון זה והוא עדיין בבחי' העלם בעצמותו כו'. והנה סיבת התעוררות מח' זו הוא מפני ששרש המל' שבעצמות א"ס ממש וכידוע דשרש המל' הוא למע' משרש כל הספי' וכמ"ש מראש מקדם נסוכה דשרשה בבחי' קדמות הא"ס ממש כו', וכמו לאחה"צ הרי שרש המל' הוא מרדל"א דוקא שהוא בחי' פנימי' הכתר ממש כו' בחי' תחתונה שבמאציל כמ"ש בע"ח והוא בחי' א"ס המאציל שנעתק בבחי' כתר דאצי' כו' וכמ"ש במ"א וכמו"כ בשרשה הראשון היא מושרשת בבחי' העצמות ממש שלמע' מבחי' האור שנק' אוא"ס כו' ומשו"ו נתעורר כבי' בבחי' מח' ורצון זה והוסכם והוחלט כך מפני החלטת העצמות ממש כו'. דהנה יש בחי' רצון מוחלט שלמע' מבחי' מח' ורצון המוחלט הנ"ל והוא שאינו בבחי' התעוררות כלל והיינו שהרצון הזה אינו שנתעורר וחשב בזה והוחלט אצלו כך וכך כ"א הוא מוחלט בעצם מצד העצם כו' וכמ"ש במ"א המשל בזה באדם שנתעורר ברצון להיות לו בית הנה גם קודם התעוררות הזאת הי' לו רצון לבית אלא שהי' נעלם כ"כ עד שגם הוא בעצמו לא ידע מזה כלל כו' דכל אדם יהי' מי שיהי' יש לו בעצם רצון לבית והוא מוסכם ומוחלט בנפשו בהנחה מוחלטת מאד וההחלט הזה הוא מצד החלט הנפש עצמה להיות כי כל אדם שאין לו קרקע אינו אדם כו' לכן יש בנפש החלט זה שיהי' לו קרקע ובית שזה נוגע לכללות מציאות האדם שלו כו', ונמצא החלט זה אינו כלל שנתעורר בזה והוחלט כך אלא שהוא מוחלט בעצם מצד עצם נפשו כו', ואח"כ כשמתעורר במח' ורצון להיות לו בית הוא כהתחדשות אצלו לפי שבאמת בחי' רצון המוחלט הנ"ל אינו בבחי' התעוררות כלל וכלל גם לעצמו והיינו שגם הוא עצמו אינו

יודע כלל מזה ואינו גם מקור למקור לגילוי (לא כמו מח' ורצון הנ"ל שהוא
 בחי' מקור עכ"פ לגילוי הרצון לפי שיש כאן התעוררות עכ"פ כו') אלא
 שכחי' התעוררות המח' והרצון הנ"ל נמצא מזה אבל הוא כהוי' חדשה כו'.
 והדוגמא מזה יובן למע' בבחי' רצון דאנא אמלך שיש ברצון זה בחי'
 רצון המוחלט בעצמותו שאינו בבחי' התעוררות כלל וכלל אלא שהוא מוחלט
 בעצם מצד העצמות דא"ס (ובחי' הרצון המוחלט הזה הוא בבחי' עצם האור
 וכידוע שיש בהאור ג' מדרי' בחי' עצם האור ובחי' הגילוי כמו שהוא
 לעצמו ותגילוי לעצמו בשביל הזולת השייך אל הזולת כו' וב' בחי' גילוי
 הנ"ל הן כמשל בחי' מח' ודיבור שיש באו"ס שלפה"צ ודיבור הוא גילוי
 אל הזולת ויש דיבור לעצמו ושייך אל הזולת וכמו אמרה ד"ס בינו לבין
 עצמו כו' ובחי' הגילוי שהוא לעצמו הוא כמשל המח' שהוא בהעלם לעצמו
 עדיין כו', ובחי' עצם האור הוא שאינו בבחי' גילוי לעצמו ג"כ כבי' כו'
 (ובמדרי' פרטי' י"ל שהוא בחי' רצון כו'). ובחי' עצם האור הוא שאינו
 בבחי' המשכה כלל וכלל וכמו כל עצם שאינו נמשך כו' וכמ"ש במ"א, ובבחי'
 זו הוא בחי' הרצון המוחלט למלוכה ומוחלט מצד העצמות היינו מצד עצמות
 המאור ממש כו') להיות כי המל' מושרשת בבחי' העצמות ממש לכן הרצון
 למלוכה הוא מוחלט בעצם מצד העצמות כו' אבל הוא בבחי' העלם לגמרי
 בעצמותו שאינו בבחי' התעוררות כלל וכלל ומה שנתעורר כבי' בבחי'
 מח' ורצון הנ"ל להיות מלך הוא מחמת בחי' הרצון המוחלט בעצמותו כו'
 (והרצון המוחלט אינו בבחי' מקור אלא שנמצא ממנו כו' כמ"ש במ"א)
 ומשריו הוחלט והוסכם להיות מלך כו' הבל מצ"ע לא בבחי' התעוררות מהזולת
 כ"א מה שנתעורר מצ"ע והוחלט כך בעצמו (ונמצא מבחי' ההחלטה שבעצמות
 שהוא בחי' רצון המוחלט בעצמותו הנ"ל). זהו שאנו אומרים אדון עולם
 אשר מלך בטרם כל יצור נברא דלכא' אינו מובן קודם שנברא כל יצור
 והי' הוא לבדו הוא כו' איך יתכן ענין המלוכה כו', אלא שזהו ענין המלוכה
 בבחי' מחשבה ורצון שהוחלט להיות מלך טרם שעלה ברצונו בבחי' רצון
 גלוי להיות מלך כו', כי רצון הגלוי הוא שבא ע"י התעוררות וכמא' במי
 נמלך כו' כנ"ל, אבל בחי' מח' ורצון הנ"ל הוא שלא ע"י התעוררות כ"א
 מצד עצמו כו', ולכן שייך בחי' מלוכה זו גם טרם כל יצור נברא והיינו גם קודם
 שעלה ברצונו כבי' להיות יצור נברא וקודם שנתעורר כבי' בבחי' רצון גלוי
 למלוכה כבר מלך בבחי' התעוררות מצ"ע כו', ובחי' מח' ורצון המוחלט
 הוא מקור לבחי' הרצון הגלוי והיינו דמה שנתעורר בבחי' רצון גלוי למלוכה
 ע"י התעוררות הנבראים זהו לפי שכבר הוחלט והוסכם בעצמו להיות מלך
 משריו נתעורר כבי' בבחי' רצון גלוי כו'. זהו מ"ש בזה בתחלתו בריש הורמנותא
 דמלכא גליף גליפו בטה"ע ופי' בדי"א הורמנותא דמלכא רשות ורצון המלך
 וכ"פ במתורגמן בערך הרמן דהורמנא פי' רשות, וענין רשות ורצון י"ל עפ"מ"ש
 במ"א בענין תפלת ערבית רשות דענין רשות הוא בחי' אתעדל"ע מצ"ע, והנה
 יש ב' מיני המשכות הא' הוא שע"י מעהמ"צ ממשיכים אורות עליונים
 בהכלים ח"ע כל רמ"ח מ"ע שהמצות הן רמ"ח אברים דמלכא כמו שע"י
 אבר נמשך גם כן החיות אשר בו כך ע"י קיום מ"ע ממשיכים גילוי אורות

עליונים בהכלים שמעשה המצות הוא אתעדלית שמגיע לשם וממשיכים את האור כו', והיינו דלבר זאת שעיי המצות נעשה בנין הכלים דו"א הנה ממשיכים עיי בחי' האור שיומשך ויתלבש בתוך הכלי, וזהו שנק' אברים דכמו שהאבר ממשיך חיות הנפש שיתלבש בתוכו כמורכ המצות ממשיכים את האור שיתלבש בהכלי' דו"א כו', ובתרא ד"ה משה ידבר מבר' והגדלות נעשה עיי המשכת האור דכאשר הכלי היא כלי לקבל את האור הנה עיי ריבוי האור בהכלי נעשה הגדלה בהכלי כו' והוא שעיי המצות ממשיכים גילוי ארא"ס ועיי ריבוי האורות נעשה הגדלת הכלי כו', וכ"ז הוא בבחי' אורות שמגיע לשם אתעדלית ונמשיכים עיי מעשה המצות כו'. והבחי' הב' הוא שיש אורות עליונים גבוהים יותר שהמצות אינם יכולים להגיע לשם להמשיך משם האור כו' כי הוא נעלה מאד מבחי' אתעדלית אלא אור זה שורה ממילא בלא אתעדלית, ודוגמא לזה במצות הוא כמו תפילין של ראש שהיא מצוה בפ"ע ולמנהג ספרדים אין מברכין עלי' מפני שהמשכה זו הוא מקום נעלה מאד שאין מגיע לשם אתעדלית אלא שנמשך ממילא עיי הכנת הכלי והברכה שעל תפלה של יד כו', וכמ"ש בלקור' בד"ה שימני כחותם דתשר' הוא בחי' חותם בולט שלמעלה והיינו בחי' אורות שלמע' מהכלי' והוא ההמשכה מבחי' פנימי' עתיק שנמשך עיי חותם שוקע שמלמטה והיינו הביטול דשמר"ע קול דממה דקה כו' ואין זה בבחי' העלאת מ"ן כ"א ע"ד ואתם תחרישון לא תתערו מדי כו' וכעין זה הוא ההמשכות שעיי מלית שהן העדר עשי' בחי' לא דוקא ועיי' נמשך גילוי אור יותר דעיי מ"ע שהן עשיות ממשיכים רק האור שבערך הכלי ובאתעדלית אתעדל"ע כו' כנ"ל ועיי מלית העדר עשי' נמשך גילוי אור שלמע' מבחי' אתעדלית דהו"ע רשות שהוא בחי' אור שא"א להגיע לשם עיי אתעדלית כ"א נמשך מאליו ומעצמו דוקא. ועפי"ז י"ל ענין הורמנותא דמלכא רשות ורצון המל' הוא בחי' מח' ורצון הנ"ל מה שעלה במחשבתו אנא אמלוך שנת"ל שזהו מה שנתעורר כבי' מעצמו שלא עיי התעוררות הנבראים כו', וסיבת ההתעוררות הוא מחמת בחי' הרצון המוחלט בעצמותו ששם אינו שייך העלאת מ"ן להיות שאינו בבחי' מקור כלל כנ"ל אלא שנמשך בדרך ממילא כו', לכן נק' בחי' רצון זה רשות שאינו מה שבאתעדלית אתעדל"ע, ולא כמו בחי' רצון הגלוי שנמשך עיי התעוררות נשי' עיי שמקבלים עליהם עומ"ש כו', אבל בחי' רצון הנ"ל הוא בבחי' אתעדל"ע מצ"ע לכן נק' רשות. וגם י"ל דזה שנמשך מבחי' מח' ורצון זה להיות בחי' רצון גלוי עיי התעוררות נשי' זה גופא הוא בבחי' אתעדל"ע מצ"ע שו"ע רשות כו' דזהו"ע מה שאו' גליף גליפו בטה"ע דהנה משארז"ל במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים הוא כשעלה בעצמות ארא"ס ב"ה מה שעתידי להתענג בנשמותיהן של צדיקים במס"ג ומע"ט שלהם כו' זה העונג עלה בבחי' העלאת מ"ן לפניו שעיי' נתעורר ברצון הפשוט להאציל עולם הנאצל ולברוא יש מאין כו', ואמנם להיות כי בחי' עונג זה שמקבל מבחי' ביטול הנשמות לא נחשב עונג כלל לגבי עצמות אור הא"ס מאחר שהנאצל נאצל מהארה דהארה בעלמא מלבד מעצמותו כידוע וכ"ש הנברא יש מאין כו', מה תופס מקום ענין ביטול שלו והעלאת מ"ן שלו כו', ועוד מאחר שהוא בעצמו הפרידן מיוחדו העצמי

דבאמת ה"ה מיוחדים בתכלית באוא"ס ב"ה, ומה שנבראו להיות בבחי' מציאות יש ודבר זהו רק מה שהן בבחי' מציאות בהרגשתן אבל באמת גם לאחר שנתהוו ה"ה מיוחדים בתכלית וכן הוא באמת לגבי' ית' וכמ"ש בס"ב ח"ב שהנברא הוא הארה והתפשטות מהמקור המהווה אותו כו', וא"כ איך יתכן שיקבל תענוג מהחזרתן לשרשן אחרי כי ממנו הכל ואין לך דבר שחוץ ממנו כו', וכמו שלא יקבל אדם תענוג מביטול איבריו לגבי חיות נפשו כו' כי תענוג שייך רק מביטול הנפרדים דכאשר נפרדים מתבטלים יש בזה עונג וכמו במלוכה למטה דביטול העם מעורר אצל המלך רצון ועונג במלוכה שירצה למלוך כו' זהו דוקא מביטול עבדים הנפרדים דכאשר בניו יראו לו ביטולם איליו ואפי' שרים לא יתענג בזה כ"א בעבדים דוקא מפני שיש עונג בביטול הנפרדים, וכ"ז לא יתכן למע' מאחר שאין לך דבר שחוץ ממנו והנבראים הם רק התפשטות הארה מאתו ית' כו' כנ"ל, וע"כ הוצרך בעל הרצון הפשוט שיאיר אור חסד עליון מצד עצמו שיחפוץ בעונג זה המצומצם מאחר שהמה בבחי' מציאות יש בהרגשתן וא"כ הרי ביטולם הוא כמו דבר הנפרד שמתבטל, וע"ה שלגבי ית' אינו כן שה"ה אינם דבר בפ"ע כלל כנ"ל, מ"מ מאחר שלגביהם הוא בבחי' ביטול היש ונפרד יתענג כבי' בביטול זה ויהי' נחשב אצלו ית', דע"ה שאינו תופס מקום כלל מאחר שהוא הארה דהארה לבד כנ"ל מ"מ יהי' נחשב כו' וכ"ז רק משום כי חפץ חסד הוא כו' ולא מצד ששייך בזה עונג באמת ומצד שיתפוס מקום אצלו העונג הזה כו', וזהו גליף גליפו בטה"ע פי' שבצמזמות הא"ס חקק בחקיקה אור חסד פשוט להיות מחמתו דוקא סיבת כח ועוז לעלות בהעלאת מין ברצונו מהעונג דעבורת הצדיקים כו', ונמצא זה שמעוררים בחי' הרצון פשוט להאציל ולברוא כו' שזהו בחי' רצון הגלוי הנ"ל זהו רק מפני שגליף גליפו דהיינו לחקק חקיקה באור חסדו בבחי' חפץ חסד מצ"ע שיתפוס מקום ויעורר כו', א"כ ה"ז בבחי' אתעדל"ע מצ"ע וז"ע רשות כו', ויותר נראה לומר דשרש בחי' זו דגליף גליפו להיות באתעדל"ת אתעדל"ע הוא מבחי' רצון המוחלט בעצמותו, דהנה בחי' מח' ורצון הנ"ל הלא הוא בחי' מקור לגילוי ובהכרח שהגילוי' תופסים מקום שם מאחר שהוא מקור להם וא"כ ה"ה בערך שיגיע לשם העלאת מין, והגם דכללות האור והגילוי הזה גם בחי' הרצון הגלוי ה"ה בחי' האור שלפה"צ דהנמצאים שאחר הצמצום אין להם ערוך כלל לגבי האוא"ס שלפה"צ כו' ובהאור שלפה"צ גופא רחוק מאד ערך בחי' רצון הגלוי לגבי בחי' מח' ורצון שבהעלם בעצמותו עדין ואינו שייך אל העולמות כלל שאינו בבחי' התעוררות בגילוי ממש כו' כנ"ל, וגם במדרי' שלאחז"צ הרי כללות הענין מה שבאתעדל"ת אתעדל"ע הוא אינו הכרחי כלל מצ"ע ואינו דומה למ"ש כמים הפנים אל הפנים כן לב האדם כו', וכמו באדם למטה שהאבה מהאחד אל זולתו גורם ג"כ האהבה הקירוב מהזולת אליו כו' והיינו לפי שהן במהות אחד ויש להם ערך ושייכות זל"ז לכן הם מעוררים זא"ז שהאחד מתעורר מהזולת והוא כענין הכרחי מצד הערך והשייכות כו', אבל הנברא לגבי הבורא הרי אי"ע כלל שהנברא הוא נברא וגם הנפש שלו הוא נברא והבורא הוא אלקי' וגם הנברא הוא גבול והבורא בלתי בע"ג שכן

הוא גם בשמות דאצ'י ובנאצלים עצמן שהן באין ערוך כלל לגבי אוא'ס המאציל וכמ"ש במ"א שאין ערוך אצילות לגבי אוא'ס יותר משאין ערוך עש' כו' וא"כ מה שבאתעדל"ת אתעדל"ע אינו ענין הכרחי ח"ו מאחר שאי"ע כו', אלא הוא רק מפני שכך עלה ברצונו להיות באתעדל"ת אתעדל"ע כו' וכמ"ש במ"א (וזהו ג"כ ענין רשות שאינו הכרחי כ"א מפני שכך הוא רצונו כו' ורשות ורצון הוא ענין א' כו') ומ"מ במה שהוא מקור להמדרי' שלמטה הרי בערך לומר שהתעוררות התחתון יפעול בשרשו ומקורו כו'. וע"ה שאינו הכרחי מ"מ הוא בערך שיהי' ההתעוררות ותהמשכה כו' * וכמ"ש במ"א בהפרש בין האבות למ"ת דהאבות בעבודתם במס"נ ובקיום המצות שלהם המשיכו רק משרשם ומקורם לפי שאין הנברא יכול להגיע יותר משרשו ומקורו והראי' לזה ממעין עין עוטם כו' כמ"ש במ"א. הרי שעד שרשן ומקורן יכולים הנבראים להגיע בכח עצמן כו', והגם די"ל דזה גופא הוא בכח עליון דוקא וכנ"ל דהנברא באמת אי"ע לגבי הבורא כו' וכמ"ש בסש"ב באגה"ק סי' ט"ו בד"ה להבין משל ומליצה בענין אברהם שהי' עפר ואפר לגבי שרשו ומקורו כו', וא"כ זה שהאבות הגיעו לשרשם ומקורם צ"ל שזוהו מכח עליון דוקא לפי שכך עלה ברצונו כו', מ"מ א"א שהכח עליון זה הוא מאותה בחי' ומדרי' שהוא מקור לגילוי דמאחר שהוא מקור לגילוי אם כן איך מזה יומשך הכח להיות דבר שאינו בערך כו', כי כל מה שהוא מקור לגילוי הרי יש לו איזה ערך ושייכות לזה והגם שההתהוות הוא בדרך אי"ע מ"מ אין זה בבחי' אי"ע לגמרי וכמ"ש במ"א במ"ש אין ערוך לך דאמית' אין ערוך הוא לך דוקא לגבי עצמות כו' אבל בבחי' אור וגילוי מן העצמות א"א לומר אי"ע לגמרי כו' דמאחר שהוא בבחי' מקור הרי יש לו איזה ערך ושייכות כו' ועמ"ש מזה בד"ה ציון במשפט תפדה, רס"ב, ואם נאמר שהנברא שלמטה לאחר שנתהווה הוא בבחי' אי"ע ממש לגבי מקור המהווה איך יומשך משם הכח שייגיע לשרשו ומקורו שהרי מה שהכח האלקי מתווה את הנברא הוא המשכה שבבחי' ערך וכנ"ל שבהכרח לומר שיש לו איזה ערך ושייכות כו' וא"כ איך יומשך משם דבר שבאין ערוך כו', וממ"נ אם הנברא הוא בערך לגבי שרשו ומקורו הרי א"צ ע"ז כח עליון להגיע למקורו ואם אינו בערך מקורו וצריך ע"ז כח עליון א"א שיהי' הכח הזה משרשו ומקורו לבד כו', אלא צ"ל דענין גליף גליפו שהוא החקיקה שהעלאת מ"ן דנשמות יתפוס מקום ויעורר וימשיך כו' שרש ההמשכה הוא בבחי' רצון המוחלט בעצמותו שאינו בבחי' מקור לגילוי כלל כו' ומשם נמשך הכח הזה כו'. וי"ל דזה"ע בריש הורמנותא בחי' ריש הורמנותא הוא בחי' רצון המוחלט הנ"ל ובחי' זו נק' רשות שאין העלאת מ"ן מגיע לשם מאחר שאינו מקור לגילוי כלל ונמשך רק מאיליו וממילא בבחי' אתעדל"ע מצ"ע ומשם נמשך ג"כ הכח להיות באתעדל"ת אתעדל"ע כו', ונמצא דבחי' מח' ורצון הנ"ל נק' רשות לפי שהמשכתו בבחי' הרצון המוחלט הוא בבחי' אתעדל"ע מצ"ע

(* (ובמ"א מובן מה שאינו הכרחי זהו לפי שהמשכת המ"ד תלוי באוא'ס המאציל שיומשך המ"ד ולגבי אוא'ס המאציל אין העלאת מ"ן כו').

כו' כנ"ל, ובחי' הרצון המוחלט נק' רשות לפי שהגילויים משם אינם בהכרח כלל ומשם נמשך הכח להיות באתעדלית אתעדל'ע שזהו בכח אתעדל'ע מצ'ע דוקא כו'. וי"ל דמשם שרש ענין הבחירה מה שבחר בנש'י וכמ"ש יבחר לנו את נחלתינו וכמ"ש הבחר בתורה ובמשה עבדו כו' דשרש הבחירה הוא מבחי' ומדרי' זו, דהנה ענין הבחירה הוא שאינו מוכרח בדבר רק שבחר כן והר'ע בחירה ורצון כי אמיתית ענין הרצון הוא שאינו מוכרח בהדבר ויכול לרצות ולא לרצות כו', וכמ"ש השליה אות רצון דק'ו ע"ב דענין הרצון הוא שהקב"ה ברא את העולם בנדבה בלי הכרח כו', וכמ"ש בע"ח כשעלה ברצונו להאציל כו' שזהו רק מה שעלה ברצונו ה'י אפשר שלא לרצות כו' והוא מבאר זה בהרצון דברה"ע, וכ"ה האמת, אמנם עיקר הענין הוא בהרצון המוחלט דהנה נת'ל דרצון הוא המשכת הטיית הנפש כו' וזהו בבחי' רצון גלוי, אבל אמיתית ענין הרצון הוא שאינו בבחי' גילוי כלל ויכול לרצות ולא לרצות כו', וזהו בחי' רשות כו', ואמיתית השרש הוא מבחי' רצון המוחלט הנ"ל דהמשכת הרצון משם אינו הכרחי כלל מאחר שהוא בבחי' אתעדל'ע מצ'ע הרי אינו בבחי' הכרחי כלל והגם דשם ההחלטה שיהי' דוקא באופן כזה כו', הנה נת'ל דההחלטה אינו לאחר שחשב והחלט כך כ"א מצד העצמות ממש כו' א"כ הרי אינו בבחי' התעוררות והמשכה כלל דכל בחי' התעוררות הוא בחי' המשכה וגילוי כו' (ויש בזה חלוקי' באיזה אופן הוא הגילוי אם לעצמו או מה ששייך אל הזולת כו') אבל בחי' הרצון המוחלט הנ"ל הרי אינו בבחי' התעוררות כלל וממילא אינו בבחי' המשכה וגילוי כלל כו' ולכן אינו מקור לגילוי כלל כנ"ל דכל מקור הוא ג"כ שהוא בבחי' איזה המשכה אבל מה שאינו בבחי' המשכה כלל אינו בבחי' מקור כלל כו' וממילא מה שנמשך משם גילוי אור ה"ה בבחי' רצון שאינו הכרחי כלל, כי כל בחי' ומדרי' שבצמצמה היא בבחי' המשכה הרי ממילא יומשך משם הגילוי, וכמ"ש במ"א דכל מה שכבר נמשך אף גם רק בבחי' המשכה געלמת ממילא יבוא אח"כ בגילוי ממש כו' אבל מה שלא נמשך כלל יכול להיות שלא יומשך כלל, וכמו ברצון המוחלט באדם יש כמה דברים שמוחלטים אצלו מצד החלט הנפש ואינם באים לידי גילוי לעולם כו' וכמ"ש במ"א, וא"כ בחי' ההמשכה מבחי' הרצון המוחלט בעצמותו הוא בבחי' בחירה והיינו בבחי' רצון לבד שאינו מוכרח כלל שאינו מקור לגילוי ואין אתעדלית מגיע לשם כ"א הוא בבחי' רצון מצ'ע כו' וג"ז י"ל דכאשר נמשך משם האור הנה ההמשכה והגילוי הוא כפי שהחלט בעצמותו דוקא, וי"ל דר'ע משנית במ"א בענין ואהב את יעקב דפנמי' הכוונה דוקא נש'י והיינו בבחי' הרצון המוחלט בעצמותו דההמשכה משם הוא כפי שהחלט בעצמותו דוקא שיהי' ענין המלוכה ויהי' נש'י (דמלוכה ונש'י הכל ענין א' וכידוע דבחי' מל' נק' כנס'י מקור ושרש נש'י כו') אמנם עצם ההמשכה הוא בבחי' בחירה ורצון כו' כנ"ל, ולפי"ז צ"ל דמה שאנו מבקשים יבחר לנו את נחלתינו היינו שאנו מבקשים שיומשך הרצון למלוכה מבחי' הרצון המוחלט בעצמותו כו' וממילא תהי' הבחירה שיבחר בנש'י כו', הנה נת'ל דמה ששייך להיות באתעדלית אתעדל'ע הוא להמשיך בחי' הרצון הגלוי כו' אבל בחי' מח' רצון

המחולט הוא בבחי' אתעדל'ע מצ'ע כו', ולפי'ו גם כשנמשך בחי' מח' ורצון המחולט מבחי' רצון המחולט בעצמותו צריכים לעורר שיומשך בחי' רצון הגלוי כו', וי'ל שז'ע אמרו לפני מלכיות להמשיך בחי' הרצון למלוכה בבחי' רצון גלוי כו', והמשכה הג'ל מבחי' רצון המחולט בעצמותו שיומשך בחי' מח' ורצון הג'ל י'ל שנמשך ע'י תקיעת שופר (וי'ל דהעיקר ע'י בחי' צעקת הלב בחי' קלא דלא אשתמע כו' שז'ע בחי' ולא תתערוך מידי כו' וכמשי'ת). והו' שאומרים יבחר לנו את נחלתינו קודם תק'ש דיבחר לנו כו' הו'ע ההמשכה מבחי' רצון המחולט כו' כנ'ל, ואחר תק'ש אומרים יו'ד פסוקים מלכיות להמשיך בחי' רצון הגלוי כו'. והיוצא לנו מכל הג'ל הוא שבבחי' הרצון דאנא אמל'ך יש בד'כ ב' מדרי' הא' בחי' רצון הגלוי היינו דבעצמות אוא'ס שלפנ'צ הוא בבחי' גילוי השייך אל העולמות היינו מה שנתעורר כבי' בבחי' רצון ממש להיות מלך ושיהי' עולמות ונבראים כו', והב' בחי' רצון שקדם לזה שאינו בבחי' התעוררות ממש להיות מלך כ'א מה שהוסכם והחלט כבי' בעצמו להיות מלך דמשו'ו ה'ה מתעורר בבחי' רצון למלוכה כשמעוררים אותו מפני שכבר הוסכם והחלט אצלו הדבר לעצמו כו' והוא הגק' בחי' מח' כו', וסיבת ההתעוררות הזאת וההחלט הוא מצד הרצון המחולט בעצמותו ממש כו'.

בס'ד, יום ב' דר'ה, רס"ה

טוב טעם ודעת למדני כי במצותיך האמנתי. וצ'ל מהו החידוש דבמצותיך האמנתי מי הוא שאינו מאמין ח'ו הלא כל ישראל הם מאמינים בני מאמינים שמאמינים בה' ובתורתו ומצותיו ומהו'ע כי במצותיך האמנתי ומה שמבקש שעבור זה טוב טעם ודעת למדני כו'. ולהבין זה צלהק'ת משנת'ל דבבחי' מל' דא'ס כמו שהוא לפה'צ יש ב' מדרי' בחי' רצון גלוי למלוכה והוא שנמשך ע'י התעוררות נש'י כו' ובחי' מח' ורצון המחולט שנתעורר כבי' מצ'ע והוא בבחי' העלם בעצמותו עדיין וסיבת ההתעוררות מצד הרצון המחולט בעצמותו שהוא בבחי' העלם העצמות ממש כו' והגילוי הוא בבחי' אתעדל'ע מצ'ע כו'.

והנה בליל ר'ה הוא עליית המל' שהמל' עולה למע' בבחי' עצמיות אוא'ס וכמ'ש תקעו בחדש שופר בכסה כו' שבחי' מל' היא בבחי' כיסוי והסתר היינו שמסתרת ומתעלמת בבחי' העלם העצמי דאוא'ס כו', ונת'ל דהעל' היא בבחי' הפנימיות שהפנימיות דמל' עולה למע', דלכאורה א"מ איך הוא קיום העולם בליל ר'ה דהנה כל חיות וקיום העולם הוא מבחי' מל' וכמ'ש מלכותך מכ'ע כו' ובליל * דבחי' מל' מסתלק למע' איך הוא

ובליל דבחי' : כ'ה בגוכ'יק, ואוצ'ל : ובליל ר'ה דבחי'.

קיום העולם או, אך זהו לפי שמסתלק בחי' הפנימי' לבד אבל חיצוני' המל' אינו מסתלק למע' העולמות מקבלים חיותם או מבחי' החיצוני', וכידוע ההפרש בין שבת לר"ה דבשבת הוא ג"כ עליית המל' כידוע, אמנם בשבת העל' היא בבחי' חיצוני' דוקא ולא בפנימיות ואדרבה מבחי' הפנימיות נמשך אז חיות העולם, דבשבת ג"כ הקושיא הנ"ל איך הוא קיום העולמות בשבת אחרי שבחי' מל' עולה למע' ושם מבואר התי' דהעולמות מקבלים מבחי' פנימיות כו', דהנה כתיב כי ששת ימים עשה ה' עשה דוקא דהיינו מה שנתפשט ונמשך החיות ע"י בחי' לבוש עשי' אבל בשבת שבת מבחי' התלבשות בבחי' עשי' וגם לא נתלבש בבחי' הדבור שהם עשי"מ שבהם נבה"ע והיינו ששבת כבי' מהמדרי' האלו שבהם ה' התהוות ובריאת העולם וענין השביתה בהם הו"ע העל' שעולים למע' לשרשם ומקורם כו' כידוע, ולכן כתי' ממצוא הפצד ודבר דבר וארז"ל שלא יהא דיבורך של שבת כו', והיינו כי להיות דבצלם אלקי' ברא את האדם לכן צריך לשבות בשבת מפני כי בו שבת הקב"ה והקב"ה שבת מבחי' הדבור כי ששת ימים עשה היינו ע"י עשי"מ וביום השביעי שבת מהם אלא התלבשות אוא"ס להיות ולהחיות הברואים ולחדש בטובו מאין ליש בשבת הוא בבחי' המחשבה לבדה כו', וכידוע דבחול המשכת החיות למטה הוא ע"י לבושי העשי' בחול ובא"י ע"י לבושי היצי' ובשבת נמשך החיות ע"י לבושי הבריאה כו', וכמ"ש בס' קה"י בערך לבושי שבת ויו"ט, ועמ"ש באגה"ק בסופו ד"ה להבין מ"ש בפע"ה, ולכן נמשך נשמה יתירה בשבת דהיינו מעולם הבריאה שהוא עולם הנשמות ומשם נמשך ג"כ שפע וחיות העוה"ז הגשמי שבבחי' עשי' שגם עולם העשי' הגשמי מקבלת חיותה מבחי' מח' בשבת כו', ועפ"י יובן משארז"ל עשרה דברים נבראו בע"ש ביהש"מ דלכא"א מ' כיון שהשית' שבת ביום השבת א"כ איך עשה מלאכה ביהש"מ (והנה במד"ר בראשית ס"פ י"א ממלאכת עולמו שבת אבל לא שבת לא ממלאכת הרשעים ולא ממלאכת צדיקים אלא פועל עם אלו ועם אלו, וא"כ אין קושי' מה שעשרה דברים נבראו בע"ש ביהש"מ דאולי שייכי למלאכת הרשעים או למלאכת הצדיקים וכמו פי הארץ ופי הבאר וכדומה), אמנם עפ"י הנ"ל מוכן הדבר כי בשבת שבת מבחי' הדיבור ונמשך החיות מבחי' מח', והנה ידוע שיש ממוצע בין דיבור ובין מח' ונק' הגיון שהגיון נק' מח' וכמו הגיון לבי, וגם הדבור נק' כן וכמו ולשוני תהגה צדקתיך וכמו פי צדיק יהגה חכמה, והנה בוח"א דקס"ט ע"א כ' והגיון לבי אלין מילין דסתימין דלא יכיל בי"ג לפרשא לון בפומי דא הוא הגיון דאיתו בלבא כו', נמצא דהגיון אינו בחי' דבור ממש כ"א כמו מחשבת וכונת הלב וא"כ צ"ל מה שהדבור נק' הגיון אין הכוונה שהוא דבור ממש אלא הענין הוא דהגה יש עוד פ"י בהגיון מל' כאשר הוגה מן המסילה שהוא לשון הסרה (והם בס' השרשים בשרש א'), ולפי"ן י"ל דהגיון הוא ענין הסרה והמשכה מהעלם המח' להיות מקור לדבור והוא גם כן מח' אלא ששייכה אל הדבור, דהנה ידוע שיש ב' בחי' מח' הא' מח' עילאה וכמו באדם כשמחשב איזה שכל שאותיות המח' קשורים בהשכל ואין נרגשים כלל לדבר בפ"ע כ"א שנרגש רק השכל האותיות טפלים ובטלים לו כו', והבי'

הוא מח' תתאה היינו שחושב ומהרהר איך לדבר וזהו מח' שבדבור והוא מקור הדבור ופנימיותו וז"ע הגיון מל' כאשר הוגה מהמסילה דהיינו שנמשך ויוצא מבחי' מח' עילאה להיות בחי' מח' תתאה שהוא מקור הדבור ממש כו'. והענין למע' הוא כי הנה מח' באמת הוא בחי' אצ"י וכמ"ש בע"ח שער סדר אבי"ע פ"ב דאצ"י נק' מח' ורצון ובריאה דבור ורצון כו' יעו"ש הטעם, וההמשכה ממח' להיות מקור לדבור ז"ע מה שמל' דאצ"י נעשה מקור ועתיק לבריאה, ובתו"א ד"ה ובוה הנערה באה פי' הגי הוא בחי' היכל קדה"ק, ופי' כאשר הוגה מן המסילה היינו אור האצ"י שנמשך בהיכל קד"ק דבריאה והיכל קד"ק דבריאה הוא בחי' חב"ד דבריאה שבתוכו מתלבש בחי' מל' דאצ"י כמ"ש בס"ש פנ"ב, וידוע דהיכל קד"ק הוא הממוצע בין אצ"י לבריאה ששם מתחברים כו' וכמ"ש בזהר פקודי דרנ"ח סע"ב. וזהו ג"כ ענין ביה"ש דע"ש בחי' היכל קד"ק הממוצע בין בריאה לאצ"י ובין דבור למח' ולכן אז כבר נגמר הבריאה שע"י הדבור ואזי נבראו הדברים הרוחניים שנמשכו ע"י מח' שבדבור אכן בשבת נמשך מח' עילאה ממש שהיא אצ"י כו'. והגם שנת"ל דהמשכת החיות בעולמות בשבת הוא מבחי' הבריאה כו' היינו ע"י לבושי הבריאה אבל האור והחיות הוא מבחי' אצ"י כו', ומה שהוא ע"י לבושי הבריאה היינו כמו שבריאה עולה באצ"י, וכידוע בענין ובוים השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו דבשבת בריאה עולה באצ"י ומתלבשים האורות דאצ"י בכלים דבריאה וע"י כלים דבריאה נמשך האור והגילוי למטה כו', ואפשר הממוצע הנ"ל ז"ע מח' שבלב הממוצע בין קול ודבור ובין מח' שבמוח וענין מח' שבלב י"ל שהוא בחי' קלא פנימאה דלא אשתמע והוא בחי' ת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א כמ"ש במ"א (בהגהות לד"ה הקול קול יעקב). ובנפש י"ל שזהו בחי' רצון שהוא פנימיות המדות דאית רצון ואית רצון שיש רצון שלמע' מהשכל ויש רצון שהוא עפ"י השכל והרצון הזה הוא פנימיות המדות כו' וכמ"ש במ"א שאנו רואים בחוש שהרצון מנהיג את המדות של אדם שאפ"י אם יש לפניו דבר שיש בו תענוג לפי טבע המדות אם מסלק רצונו ממנו מפני איזה טעם ודעת אינו מקבל נחת ותענוג ממנו, וזהו שרש הענין מה שיכול להיות בעבודה שלא יתענג בהדברים הגשמיים כמו באכילה ושתייה וכדומה, ולכאורה הלא הוא מוכרח בהדברים האלה והדברים המה דברי תענוג בעצם והאיך לא יתענג והלא לכא"ו התענוג הוא הכרחי וממילא, אך הענין הוא כנ"ל שהתענוג תלוי ברצון שאם מסלק רצונו מזה אינו מתענג ובוה הוא העבודה שישלך רצונו מהדברים הגשמיים ולא ירצה בהם כלל כ"א מצד ההכרח ואז לא יתענג בהם כו' וכן להיפך אם יש לפניו ח"ו דבר של צער ויסורים והוא עושה רצונו לכך אינו מרגיש היסורים כ"כ הרי המדות תלויים ברצון והיינו שהוא פנימיותם וחיותם ובחי' רצון זה הוא רצון התחתון הנמשך מן השכל והוא למע' מהמדות הנמשכים מן השכל כי כפי רצונו בהדבר כן נעשה המדה לזה כו' כנ"ל, ובתו"א פ' ויקהל איתא דרצון זה הוא בחי' ד"ת דדעת הוא מפתחא דכליל שית שהוא מקור המדות ופנימיות שלהם כו' וכמ"ש בתו"א בהביאור דמים רבים פ' תולדות ובלקו"ת בהביאור דמי מנה ובהביאור דוידעת וביאור דלבבתני, וד"ת הוא ממוצע בין המוחין אל

המדות כידוע, וגם ד"ת הוא כלי לדיע כמיש בתרא דיה ויקהל, ודיע הוא מבחי ח"ע והר"ע מוח שבמח היינו מה שהחכ' נק' מוח כו', ונמצא היוצא לנו מכל הג"ל דבשבת העולמות מקבלים חיותם מבחי הפנימיות דוקא היינו מבחי מוח' שהוא בחי אצי' ובאצי' גופא הוא בחי חכ' אצי' שבאצי' כו', והעלי' דשבת היא בבחי' חיצונית כו', אבל בראש השנה העלי' היא בבחי' הפנימיות והעולמות מקבלים חיותם כליל ר"ה מבחי' חיצונית לבד עד יום ר"ה שע"י תק"ש ועל ידי אמירת מלכיות זכרונות ושופרות נמשך בחי' הפנימיות כו'. ולהבין ענין בחי' הפנימיות שעולה ומסתלק ברי"ה הנה אי' בזהר פ' אמור דצי"ט סעי'א ת"ח כד התא שופר עילאה (והיינו בינה) דנהירו דכולא ב"י (ר"ל שבו מאיר החכ' שהרי נק' תרין רעין וגם התגלות עתיק הוא בבינה כו') אסתלק ולא נהיר לבנין היינו שאין מאירים המחין בז"א היסוד מבחי' מי ברא אלה שהר"ע לידת התגלות המדות מן הבינה שאז מאירים בחי' המחין בז"א, אבל כליל ר"ה אז המחין מסתלקים מבחי' הדיא ואז כלי המחין די"א הם בבחי' שינה, וכידוע דענין השינה הוא בחי' חשך והעלם לגבי הגוף מחמת סילוק האור דכשהוא ער הרי מאירים בו גילוי השכל משא"כ כשישן הרי מסתלק השכל ומתעלם כו', ועד"ז הוא בבחי' ז"א שהמחין מסתלקים ומתעלמים למע' ח"ע הדרומיטא די"א עד תק"ש וכמיש בפרע"ה, והגם דלכא"ר עיקר העלי' והסילוק ברי"ה הוא בבחי' מל' שהרי כל ענין ר"ה הוא בנין המל' מ"מ הסילוק הוא ג"כ בז"א ועי"ז נעשה הסילוק במל' ג"כ, וכידוע דכל ההמשכות במל' הם ע"י ז"א ובחי' מל' מקבלת המחין שלה מאימא ע"י הדיא ולכן ע"י סילוק המחין מז"א נעשה הסילוק מבחי' מל' ג"כ וכמשי"ת. והענין דהנה גילוי בחי' המחין בדי"א ז"ע בחי' פנימיות ז"א כי המחין בכלל הם בחי' פנימיות וכמיש במגלת יחזקאל היא כתובה פנים ואחור וידוע שקאי על תורה ותפלה שהתו' נק' פנים לפי שאורייתא מחכ' נפקת וחכמת אדם תאיר פניו ובאור פניו נתת לנו תורת חיים כו', וכ"ה בכל פרצוף הנה הג"ר שבו הם בחי' הפנימיות שלו והטעם שמחין נק' פנימיות הוא לפי שבמחין מושג מהות אלקות כי לפעמים כתי' אחרי ה' אלקיכם תלכו שיש הילוך שבבחי' אחוריים חיצוני' והר"ע סיפורי שבחים דפסוד"ז בהילולים ותשבחות והתבוננות בבריאת ותהותות העולמות ברוך שאמר והי' העולם איך שבאמירה אחת נבראו העולמות כי הוא אמר ויהי כו' דכ"ז הוא בחי' זיו והארה לבד שהיא בחי' מלכותך מכ"ע וכל בחי' מל' נק' בשם אחרי ה', והנה כתי' מושיב מלכים לכסא, וכתי' וישב ה' מלך לעולם, והנה בחי' הישיבה היא בבחי' אחוריים לבד וכך מ"ש מלכותך מכ"ע זהו רק בחי' אחוריים וחיצוני' לבד שהוא רק בחי' זיו והארה שאינו נוגע לעצמותו, וכדי שיהי' בחי' מלוכה זו כתי' כבוד מלכותך יאמר וגבורתך ידברו שזהו ע"י בחי' גבורות וצמצומים וזהו ג"כ ענין שאומרים אתה גבור לעולם אד' שכדי שיהי' בחי' ש' אד' שמורה איך דאנת אשתמודע אדון על כולא זהו ע"י שאתה גבור שע"י בחי' הגבורות וצמצומים ע"י נמשך שיהי' בחי' אדון לעולם כו'. נמצא דכללות בחי' זו היא בחי' הארה לבד שבאה ע"י הצמצום כו', ויש בנוסח התפלה כמה פסוקים שמורי' ע"י שהתבוננות היא

בבחי' אחרי ה' וכמו יהללו את שם הוי' היינו בחי' שם הארה מבחי' הוי' וכן ישתבח שמך לעד מלכנו וכלם מקדישים ומעריצי' וממליכי' את שם כו' שכל אריכות ההתבוננות הוא בבחי' זיו הארה שממנה נתהוו כל העולמות והנבראים כו', וההתבוננות היא בכמה אופנים הן ההתבוננות בגדולת ורוממות ה' איך שברא הכל בבחי' זיו הארה לבד ובמא' ורוח פיו לבד נתהוו כל העולמות כו'. וגם ההתבוננות בזה בגדולת והפלאות אוא"ס ב"ה איך שכ"ז הוא רק הארה לבד ואין ערוך לגבי עצמיות כלל ולזאת ועמך לא חפצתי כו' וזהו בק"ש אח"כ אבל בפסוד"ז עיקר העבודה היא בבחי' זיו הארה הנ"ל שהיא בחי' אחרי ה' לבד, כי העבודה דפסוד"ז אינו להיות בבחי' רצוא היינו לבוא לבחי' אהבה כו' כ"א ענין פסוקי דזמרה העיקר הוא החקיקה מבחוץ שיהי' ראוי להיות כלי אח"כ בברכת ק"ש וק"ש כו' כי מצד חומריותו וגסותו מחשכת הלילה ה"ה רחוק מאלקות ואינו בערך להיות בבחי' כלי לאלקות שיהי' בבחי' אהבה כו' וע"ז הו"ע פסוד"ז שהיא החקיקה מבחוץ והוא לצאת ממעמדו ומצבו הראשון דהיינו מחומריות וגסות שלו וכמו גלמי עץ בכדי לעשות ממנו כלי צריכים תחלה לחקוק אותו מבחוץ ואח"כ עושין בו תוך חקיקה מבפנים שהיא הכלי כו', וכמו"כ הוא בעבודה שצ"ל תחלה החקיקה מבחוץ והוא בפסוד"ז לומר העריצים כו' לצאת מהחומריות כו' וזהו עיקר העבודה דפסוד"ז והיינו ע"י ההילולים ותשבחות כמו בהפלאות הבריאה מאין ליש שהר"ע נפלא מאד כמ"ש במ"א איך שנתהוו הכל במא' א' כו' וזה מרומם נפשו שיצא ממצבו הקודם כו' וכמו עד"מ המספר בשבחו של מלך שאין זה ענין השגה פנימיות כי אם שהפלאות הענין פועל בו התפעלות שמשתנה ומתרומם עי"ז כו', וכמו"כ הוא בהילולים ותשבחות דק"ש * כו' וכמ"ש מזה במ"א בדי' לך לך, רס"ב, ועי"ז בא אח"כ בק"ש והעיקר בשמר"ע שהוא בחי' התפעלות ודביקות הנפש בפנימיות הוי', וכמו בק"ש באומרו שמע ישראל הוי' אליקנו הוי' אחד וכן ואתבת את הוי' (י"ל עצמות הוי' ולא בבחי' שם לבד כו') ובפרט בשמר"ע שהוא בחי' הדביקות והביטול בבחי' עצמות אור א"ס וכמ"ש אני בצדק אחזה פניך בחי' פנימיות ועצמות אור א"ס כו'. והענין הוא דהנה אופן ההתבוננות בק"ש בהוי' א' הוא בהיפוך לגמרי מההתבוננות בפסוד"ז דההתבוננות דפסוד"ז הוא איך שנתהוו העולמות מאין ליש והיינו שנתהוו להיות בבחי' מציאות יש אלא שיש כח אלקי המתווסף מאין ליש והוא ההתבוננות בהפלאות ענין התהוות יש מאין שזהו ענין נפלא מאד כמ"ש במ"א וכן בריבוי הנבראים שנתהוו מהארה בבחי' ריבוי עד אין קץ כו' והו"ע הגדולה זו מע"ב כו', וכמו"כ מובן בזה גדולת ה' איך שברא הכל במאמר לבד כו' כנ"ל אבל נושא הענין בזה הוא הכל שיש עולמות בבחי' יש ויש אין אלקי שמהווה את העולמות כו', אבל ההתבוננות בהוי' א' הוא להיפך איך שהעולמות הם בטלים במציאות ואינם בבחי' יש כלל ולכן גם לאחר שנתהוו העולמות מ"מ ה' אחד שהוא יחיד ומיוחד בתכלית כמו קודם שנתהוו.

וכמו שקודם שנבהע' הי' הוא לבדו הוא כמריכ' אחר שנבהע' ג"כ הוא לבדו הוא לפי שהעולמות בטלים במציאותם ממש וגם לאחר שנתהו ה"ה באותה המציאות עצמן כמו קודם שנתהו כו', והיינו שאינם בבחי' מציאות יש כלל וכלל כ"א כל מציאותם הוא שהם בחי' כח הגבול וכמו כח הגבול שבאצי' הרי אינו בבחי' מציאות יש ודבר בפ"ע ח"ו וכידוע דכח הגבול שבאצי' הם בחי' הכלים דאצי' וכמ"ש בעבה"ק שהגבול הנמצא ממנו תחלה הם הספי' והיינו הכלים כו', והרי הכלים דאצי' הם אלקות ממש ומיוחדים באוא"ס בתכלית דאיהו וגרמוהי חד כו', ובפרט בבחי' כח הגבול שבאוא"ס שלמע' מאצי' ובעצמות אוא"ס שלפנ"צ והר"ע גליף גליפו בטה"ע והם בחי' אותיות הרשימה כמו שהם לפנ"צ כו' וכמ"ש במ"א הרי בחי' כח הגבול שבעצמות אוא"ס בטל ומיוחד בתכלית היחוד ואינו שייך משר"ו שום ריבוי ח"ו בעצמות והוא לבדו הוא ממש כו', וכמריכ' הוא ממש גם לאחר שנתהו העולמות לאחנ"צ ונשתלשלו ממדרי' למדרי' עד שנתהו עולמות בי"ע והתהוות מציאות היש למטה בעולם התחתון הנה באמת ה"ה אינם בבחי' מציאות יש כלל וכלל וה"ה בטלים לגמרי ומיוחדים באוא"ס ברוך הוא כמו במקורם ושרשם ממש כו' וכמ"ש במ"א באריכות איך ומה הוא הענין כו'. ונמצא דהתבוננות זו היא בהיפך לגמרי מההתבוננות דפסוד"ו, וידוע ההפרש בזה דמצד הזיו והארה מאלקות העולמות הן בבחי' יש ודבר והיינו מצד הארה מש' הוי' כמו שנמשך ע"י ההעלם וההסתר דש' אלקי' שמעלים ומסתיר על האור העצמי דש' הוי' ונמשך בחי' הארה חיצונית ומצומצמת לבד וכנ"ל הרי הארה זו יש לה שייכות אל העולמות ולגבי בחי' ומדרי' זו העולמות הן בבחי' מציאות יש כו' והיש תופס מקום לגבי מדרי' זו כו'. הענין הוא כמשנת' במ"א דמעצמות אוא"ס לא היה אפשר שיהי' עולמות בבחי' מציאות דבר מה לפי שאינו בערך בחי' היש והמציאות כלל ואדרבה ע"י גילוי אור מבחי' עצמות אוא"ס מתבטל כל מציאות לגמרי וכמו הושיט הקב"ה אצבעו הקטנה כו' כ"א מבחי' הארה לבד מאוא"ס שיש לה ערך ושייכות אל העולמות מזה יוכל להיות בחי' מציאות יש כו' ונמצא דלגבי מדרי' זו שייך לומר שהעולמות הן בבחי' מציאות יש כו', אבל לגבי עצמות אוא"ס שאינו בערך היש כלל הרי אין היש תופס מקום כלל לגבי מדרי' זו ואינו בבחי' מציאות יש כלל באמת שהרי מבחי' עצמות אור א"ס אי"א להיות כלל מציאות יש כ"א כל ענין מציאות היש הוא מחמת העלם והסתר אור העצמי כנ"ל אבל בחי' הסתר זה אינו מסתיר לגבי העצמות כ"א לגבי הנבראים אבל לגבי העצמות אינו מסתיר כלל ומאיר האור העצמי לאחר ההסתר כמו מקודם ממש וא"כ באמת לגבי' אין העולמות בבחי' מציאות יש כלל וכלל כו'. וזהו ההפרש שבין יחו"ת ליחו"ע דיתרת' הוא מצד הזיו וההארה האלקית שנעשה מקור לעולמות דבבחי' זו הרי יש מציאות עולמות אלא שהם בטלים להאין האלקי המהוים כו', אבל בחי' יחו"ע הוא כמו לגבי עצמות אוא"ס דכולא קמי' כלא חשיב שלא יש שום מציאות כלל כו'. וזהו ההפרש בין פסוד"ו לק"ש דפסוד"ו הוא ההתבוננות בבחי' התהוות העולמות בהפלת ההתהוות ואיך שיש אין אלקי' שמהווה את העולם דכ"ו שייך רק בבחי' ההארה דשם הוי' כמו שנמשך ע"י הצמצום

וההסתר דשם אלקי, אבל בק"ש ההתבוננות הוא בבחי' אחדות הוי' איך שהעולמות בטלים במציאותם לגמרי והוי' אחד ממש גם מצד העולמות דזהו דוקא מצד עצמות שם הוי' דוקא דלגבי' באמת אין העולמות בבחי' מציאות כלל כו' כנ"ל, ולכן ע"י התבוננות דהוי' אחד בא לואהבת את הוי' דפירוש את ה' שיהי' טפל ובטל לשם הוי' בבחי' ביטול במציאות, דמהתבוננות דפוסד"ן בא לידי ביטול היש לבד והר"ע בחי' ד"ת ויחז"ת שבא מצד ההתבוננות וההרגש דהזיו והתארה שהוא בחי' האין האלקי המקור לעולמות כו' אבל בק"ש הוא בחי' ביטול במציאות מצד ההתבוננות וההרגש (דער דערהער) דבחי' עצמות אוא"ס איך שכולא קמי' כלא חשיב והוא בחי' ד"ע ויחז"ע כו', והגם דבחי' יחז"ע הוא באצ"י דוקא דשם איהו וחייהי תד איהו וגרמוהי חד אבל הביטול דבי"ע הוא בחי' יחז"ת, וק"ש ידוע שהוא בבריאה ולכן היא בישיבה וכמ"ש בכתהאריו"ל בענין ממושבותיכם תביאו לחם תנופה מבואר במ"א דק"ש היא בחי' אצ"י שבבריאה, דוהו ההפרש בין ברכות ק"ש לק"ש דשניהם הם בבריאה אלא דברכת ק"ש הן בהיכלות דבריאה עצמן וק"ש היא בבחי' אור האצ"י שבבריאה והר"ע אימא עילאה דמקנא בכורסיא (ובלקרית בהבי' דשימני כחותם אי' שהוא בחי' מל' דאצ"י המתלבשת בברי') ולהיות שהוא בחי' אצ"י לכן הוא בביטול דבחי' יחז"ע שמצד עצמות אוא"ס לפני שהוא באצ"י שבבריאה לבד לכן הוא בבחי' אהבה והתפעלות ולא בבחי' ביטול במציאות לגמרי, וכידוע דהתפעלות ורעש הוא מצד היש שמתבטל וכמ"ש במ"א בענין לא ברעש כו', וגם י"ל לפני שזהו בחי' אימא עילאה שמקנא כו', ובלקרית בהביאור דשימני כחותם אי' שהוא בחי' מל' דאצ"י המתלבשת בבריאה, וי"ל עפמ"ש בע"ח דזה שאימא עילאה מקנא בכורסיא זהו ע"י בחי' מל' דאצ"י כו', ובינה היא בחי' השגה וי"ע שמע ישראל שהר"ע שמיעה והשגה כו' ולכן גם בהשגה דבחי' אחדות ה' שמצד עצמות אוא"ס הוא בבחי' רעש והתפעלות עדין כו' ועז"א לא ברעש הוי' שאינו מגיע לבחי' עצמות שם הוי' ממש שאינו בבחי' אצ"י ממש כו' כנ"ל, ודוקא בשמו"ע הוא באצ"י שמגיע לבחי' פנימי' הוי' ממש וכידוע דשמר"ע הר"ע ביטול במציאות ממש וכעומד לפני המלך כו' ובלי שום רעש והתפעלות כלל אלא בביטול כל מציאותו מצד ההרגש דעצמות אוא"ס ב"ה כו' והר"ע קול דממה דקה כו', והנה ידוע דבאצ"י גופא עיקר גילוי בחי' ד"ע הוא במוחזין דהדעת דמדות נק' ד"ת כידוע והוא הממוצע שבין המוחזין למדות כו', ועיקר בחי' ד"ע הוא במוחזין ובפרט בבחי' החכמה וכמ"ש בסט"ב פל"ה בהג"ה דאוא"ס אחד האמת והוא לבדו הוא ואין זולתו וזו היא מדרי' החכ' והיינו שבחכ' מורגש הענין איך שהוא לבדו הוא ואין זולתו וכולא קמי' כל"ח כו', ולכן חכ' היא בבחי' ביטול במציאות ממש ונק' מ"ה בלי מהות והיינו מצד השראת אוא"ס שבחכ' שהוא בחי' הרגש הנ"ל שיש בחכ' כו', וכמו"כ הוא בבינה ג"כ אלא שהיא בבחי' השגה ולא כמו החכ' שלמע' מהשגה עדין כו' אבל בחי' השגה דבינה היא בבחי' עצמות אוא"ס דוקא ששם מושג איך שהא"ס הוא יש אמיתי ואיך שכולא קמי' כל"ח כו' ובאמת מאיר בחי' ד"ע בז"א דאצ"י ג"כ דכללות האצ"י הוא בבחי' ד"ע ואיהו וחייהי וגרמוהי חד כו' אבל

עיקר בחי' ד"ע הוא בבחי' המוחין ומחין דאריא מאירין בז"א ג"כ כר' וכמשיית. ועפ"י יובן מה שהמוחין נק' פנימיות והיינו לפי שבמוחין מושג ומרגש בחי' מהות ועצמות אלקות ולא בחי' אחרי ה' לבד שהוא בחי' זיו והארה חיצונית לבד כר' כ"א בחי' פנימיות ועצמות אור א"ס איך שהוא יש האמיתי וכולא קמי' כליח כר', האמיתית העבודה שמצד המוחין הוא בהתבוננות בבחי' עצמות אור א"ס דוקא ולכן העבודה בפסח"ו הוא בבחי' יחירת כנ"ל, וידוע דפסח"ו הוא ביצי' דז"א מקנן ביצי' מ"מ הוא בבחי' יחירת לבד ובק"ש דאימא עילאה מקננא בכורסייא העבודה בבחי' ביטול דיחור'ע כנ"ל וכ"ש בשמ"ע שהוא בבחי' ביטול במציאות ממש לפי ששמר"ע הוא בבחי' חכ' וכידוע הרי דהעבודה מצד המוחין חר"ב הוא בבחי' עצמות אר"א ובבחי' ביטול במציאות כר'. וכללות ההפרש בין המוחין למדות הוא דמדות הן בבחי' התפעלות במורגש דוקא דזה כל ענין המדות שבהתגלות הלב שהן בבחי' התפעלות מורגשת דוקא וגם ענין המדה בעצם הוא הרצון שרוצה כך וכך שהוא בחי' יש כר', והמוחין עיקרם הר"ע הביטול דוקא והעדר הישות כר', וכמו הקטן ה"ה בתוקף הישות בכל פרט וכן מי שמתנהג ע"פ מדותיו הוא בבחי' תוקף הרצון בכל דבר שרוצה כך ורוצה כך וכל מה שרוצה הוא בתוקף גדול, משא"כ המתנהג ע"פ השכל ה"ה מניח א"ע בכל פרט ויעשה היפך רצונו וכל מי שבבחי' מוחין דגדלות יותר הוא בבחי' ביטול יותר וכמו סבא דעתוהי סתים דשקיט ושכיך כר', וכן גם המדות כמו שכלולים במוחין הם בלתי מורגשים וכמ"ש במ"א בענין לא יחפץ כסיל בתבונה כ"א בהתגלות לבו דוקא דכמו שהם בהתגלות הלב ה"ה בבחי' יש ויכול להיות מהם יניקת החיצוני' אבל כמו שכלולים במוחין שז"ע תבונה בן ובת שהן ז"א ומל' כמו שכלולים בבינה לא יוכל להיות מהם יניקת החיצונים לפי שאינם בבחי' יש עדיין כר' וכמ"ש במ"א בענין חר"ג מכוסים וחר"ג מגולים כר'. נמצא דהמדות הם בחי' יש ומוחין הם ביטול והיינו לפי שבמוחין מאיר ומושג בהם בחי' עצמות אר"א, וכמשנת"ל דמצד עצמות אר"א דוקא ע"י בא בחי' הביטול והעדר הישות כר' ולפי שמושג בהם בחי' עצמות אר"א משרו"ז נק' פנימיות כר'. והנה כשמאירים המוחין בגילוי בוד"א הנה גילוי המוחין שבו זהו בחי' פנימי' ז"א. והענין הוא דהנה ידוע שיש בז"א ג' מדרי' עיבור יניקה מוחין דעיבור הוא תלת כלילן גו תלת והיינו שאינו מתגלה כי אם בחי' נה"י לבד וכל המדות כלולין בזה בהעלם, ויניקה הוא שיש ששה מדות בהתגלות אמנם הוא בבחי' ששה קצוות לבד ולא יש בו ג"ר עדיין ובבחי' יניקה יש ג"כ מוחין אלא שהן בהעלם ומה שבא בהתגלות הן המדות לבד, והיינו לפי שהמוחין אינם בחי' עצמות המוחין כ"א הארה לבד ולכן הם בהעלם והמדות בהתגלות, ובחי' מוחין הוא בהיפך שהמוחין הם בהתגלות והמדות בהעלם והיינו לפי שזהו גילוי בחי' עצמות המוחין לכן הם בהתגלות והמדות מתבטלים לגבי גילוי עצמות המוחין לזאת הם בהעלם ובבחי' זו מתהפכין המדות ומתבטלים מעצם מהותם כר'. וג' בחי' אלו נק' ג"כ מוטבע מורגש ומושכל, מוטבע הוא הטבעת המדות שיש בכל אדם כמו בתניוק הנולד הרי יש בו מדות מוטבעים בו בתולדתו אלא שאינם בהתגלות

עדיין ויותר יתכן זה בעת העיבור שאז המדות הגם שישנם בו מ"מ אינם בהתגלות במורגש כלל וכן הוא ג"כ מיד שנוגד שאין המדות בהתגלות עדיין, ומורגש הוא שבאים בהתגלות במדות מורגשות ממש אבל הם כמו ההטבעה היינו שהם במהותם ובישותם כמו שהן בטבע תולדתם, ועד"מ מי שהוא בטבע רחמני או אכזרי כן הם באים במורגש להתרחם על כאו"א מצד שטבע מדותיו כך אז להיפך להתאכזר כו' ואינם משתנים ממהותם ואינם מתבטלים מישותם, וכמשנת"ל שהמדות הן בבחי' יש ודבר ובבחי' זו ה"ה בישותם כמו שהן, והא בהא תליא דלפי שאינם מתבטלים מישותם לכן ג"כ אינם משתנים בעצם מהותם כו'. ומושכל הוא שהמדות הם שכליים שמאיר גילוי השכל והשכל הוא העיקר והמדה עצמה בטלה לגבי השכל וממילא משתנית ומתהפכת מהטבעתה כו'. וביאור הענין הוא דהנה ארו"ל הולד כשהוא במעי אמו מונח ראשו בין ברכיו ואוכל מה שאמו אוכלת ופיו סתום וטבורו פתוח כו', כי הולד יש לו כל חיתוך האיברים ראש גוף ורגל אלא שהוא מקופל ראשו מונח בין ברכיו ואינו משמש כלום שאינו מחשב ומהרהר ואינו רואה ולא שומע כו'. דהנה גוף האדם נחלק ד"כ לג' חלקים ראש תוך סוף, החלק הא' הוא הראש שבו משכן כל הכחות המעולים שכל וראי' שמיעה ריח טעם ודיבור כו', וחלק הב' שלמטה ממנו במדרי' הוא הגוף שבו משכן הלב והריאה הלב הוא משכן המדות והרוח חיים כו' וכל אלו הם כלים לכחות רוחניים ונעלים כו', ולמטה מהם יש קרום המפסיק ומשם מתחילים איברים הגסים שהן כלים לכחות הנמוכים והן אברי המזון לזון ולעכל כו', ומשם ולמטה נמשך חלק הג' היותר תחתון והן הרגלים שהן סוף הגוף כו', וידוע דהכחות נחלקים ג"כ בד"כ לג' מדרי' והן חב"ד חג"ת נה"י ומשכנם הוא בג' חלקי הגוף הנ"ל, דמשכן חב"ד הן במוח שבראש ומהם מתפשטים כחות הראי' ושמיעה וריח וטעם כו', שכ"ז כחות מסתעפים מהכחות חב"ד כמ"ש במ"א, וחג"ת הן בלב כי חג"ת הן עיקרי המדות שמשכנם בלב, ונה"י הן לבר מגופא שכל ענינם הוא ההשפעה והפעולה והן בהרגלים שהרגלים הן לבר מהגוף והן רק להוליך את הגוף שזהו כענין ההשפעה כו', וגם אברי המזון בכלל נכללים בחלק נה"י שמתחיל מן הטבור כידוע והוא נגד חצר הכבוד כו'. והנה הולד שראשו מונח בין ברכיו הרי ב' חלקי' העליונים אינם משמשים כלל שאינו משכיל במוחו ולא רואה בעין ולא שומע באוזן וכו' וכן אין אצלו מדות בגילוי כלל, והיינו שהכחות חב"ד וחג"ת הם בהעלם לגמרי כ"א נה"י לבד שזהו מה שברכיו דוקא בהתגלות וגם כל השפעתו הוא דרך טבורו שהוא נה"י והיינו שכל חיותו הוא מבחי' נה"י לבד והשאר בהעלם כו', וזהו הנק' עיבור שאינו מתגלה רק בחי' נה"י. ופרטי מדרי' נה"י הנה נצח הוא שמנצח על עצמו ומעכב א"ע שלא לעשות איזה דבר או שלא לדבר ומסלק הדבר כאילו אינו זהו בחי' הנצח, ומה שגומר ומחליט אצלו לעשות ועושה או מדבר זהו בחי' ההוד כי ענין ההוד הוא ה'הודאה שמודה לדבר הזה שצריך להמשיכו ולהשפיע כו', ולכן לפעמים קורא בזהר נצח ענף תחסד ופעמים ענף הגבורה כי מצד שאינו מדבר ומשפיע כל הדיבורים זהו בחי' גבורה אך עכ"פ הוא חסד כי אם הי' מדבר

כל שכלו כמו הרב לתלמיד איא הי' לתלמיד להשיג שכלו הרחב וזהו חסד גדול כי הוצרך לצמצם שכלו ולהסתיר כמה דברים כדי שתלמיד יוכל להשיגו כו', ולפעמים צריך להסתיר באופן שלא יהי' ניכר כלל להמקבל שיש בכאן איוה עומק והיינו שמסלק הדבר כאילו אינו ולפעמים יכול להראות קצת שיש איוה עמקות בזה כו'. ויסוד הוא ההמשכה והיינו מה שמשפיע לחבירו כו'. ונמצא דנהי' הן רק מה ששייך לפועל לבד וכמש' באגה"ק סי' ט"ו ד"ה להבין משל ומליצה דבבוא ההשפעה לידי מעשה הוא ע"י ג' בחי' נהי' כו'. ובעיבור הוא שבהתגלות הן רק בחי' נהי' והיינו מה ששייך למעשה ולפועל לבד והמדות הן בהעלם כו'. ובעבודה הוא שלא יש התגלות אהוי"ר ולא דר"ר שכליים ולא דו"ר טבעיים שיהיו בהתגלות בלב שיהי' לבו בוער באהבת ה' וכו' רק מ"מ הוא מקיים כל המצות במעשה בפוי"מ והוא חזק בזה מאד בתוקף גדול בנפשו להזהר מן הרע בתכלית עד קצה האחרון וגם בוע"ט לעשות ולקיים הכל כתיקונה וכיז בלי התפעלות כלל ובלי התעוררות אהוי"ר כ"א העשי' בפועל הוא בתוקף גדול שאינו יכול להיות באופן אחר כלל ובודאי יש בו אהבה מוסתרת בהעלם וכן היראה כו' אלא שהן נעלמים מאד והיינו שהמדות אינם בהתגלות כלל כ"א מה שהוא בהתגלות הן רק בחי' נהי' שהן כלי המעשה השייך לקיום המצות בסו"מ וע"ט בפו"מ, וזהו הנקרא מוטבע וכמ"ש הפרדס שער מהות והנהגה פכ"ד דמושכל ומורגש ומוטבע הן חב"ד חג"ת נהי', דנהי' הר"ע מוטבע היינו שאין כאן מדות בהתגלות במורגש כ"א ישנם בהעלם לבד בהטבעה בנפש כו', וגם י"ל מה שנק' מוטבע הוא כי בחי' נהי' הג"ל שהוא הקיום דסו"מ וע"ט בפוי"מ בלי אהוי"ר בהתגלות זהו רק לפי שמוטבע בנפשו קיום המצות כי בסס"ב מבואר דיסוד קיום המצות הוא ע"י אהוי"ר וכמו שכתוב והמקיימם באמת כו' וא"כ בלי אהוי"ר איך יכול להיות קיום המצות אלא שזהו לפי שמוטבע אצלו שא"א להיות באופן אחר ולפי"ז הוא הנק' תמים במעשיו כי ענין התמימות ידוע ומבואר במ"א שהוא בלי התפעלות אבל הוא אמת וכמו באיוב דכתיב איש תם וישר ובנח כתיב איש צדיק תמים (בל"א ערנשטקייט) שהוא אמיתי בעצם ואינו משתנה לעולם ולא כמו התפעלות הלב שיכול להשתנות וכמו המתעורר פתאום ומתלהב לבו בתשובה או באהוי"ר ובמעט זמן יכול להשתנות כו' אבל התמימות בלב היא בלתי התפעלות אבל הוא אמת כי לבבו שלם בדבר כמו שהוא ממש מבלי יטה לבבו ימין ושמאל ולא ישונה מכל מונע כו' כי לא יטה לבבו לעולם אך התמימות בלב נק' תמים וכמ"ש באברהם התהלך לפני ה' תמים ופרש"י הי' שלם בנסיונותי שלא יהרהר אחר מדותיו ור"ע התמימות שאינו מהרהר כלל והוא תמים בהדבר כו', וכאשר התמימות במעשה לבד נק' תמים במעשיו ור"ש להולכים בתמים בחי' הילוך במעשה בפו"מ כו' והוא הנק' איש תם וישר בדרכיו ומעשיו שהוא סו"מ בפו"מ בבחי' התמימות שלא ישונה לעולם להפוך מעשיו מטוב לרע כו' ולא יחוש משום מנגד ומסית להדיחו כו'. והנה ידוע דנעוץ תחב"ס כו' והיינו דהתמימות דתמים במעשיו שהוא סוף הכל והוא מדרי' היותר תחתונה שאין בזה התפעלות הלב כלל כו' כנ"ל שרשה הוא ברצון שלמע'

מטריד והו"ע התמימות בנקודת עצמות הרצון הפשוט שאינו נוטה לשום צד. וכידוע בענין כי עם קשה עורף הוא שזהו למעליותא בנשיי שיש בהם בחי' העקשות והתוקף מצד הרצון שלמע' מטריד שאינו יכול להיות נפרד ח"ו מאלקות ואפי' קשב"ק ימסור נפשו על קדה"ש מפני שאינו יכול להיות נפרד ח"ו והיינו מצד עצם נקודת נפשו שנק' איתן כמשמעו חזק בתוקף גדול והוא שרש התמימות במעשה דזה שתמים במעשיו מבלי נטות כלל זהו מתוקף עצם התקשרותו באלקות בעצם נפשו ושאינו יכול להיות נפרד כלל לזאת כל מה שהוא רצון העליון הן בוע"ט והן בסר"מ הוא אצלו בתוקף גדול מבלי נטות כלל כי אינו יכול לנטות כלל וכל דבר אצלו כהר גדול כו', וכ"ז נעשה אצלו ממילא בלי שום התעוררות והתפעלות אלא מצד העצם כו', והיינו מצד עצם התקשרותו וג"ז אינו מורגש אצלו בהתגלות ובהתפעלות אלא שהתקשרותו בעצם בא ממילא במעשה בפועל כו'. ונמצא דתמים במעשה בפועל שרשו הוא למע' מכל המדרי' הנעלים, וכידוע דבחי' נה"י שרשם למע' מחב"ד וחג"ת כו'.

ועפ"י ז"ל מ"ש טוב טעם ודעת למדני כי במצותיך האמנתי, ולכא"ר א"מ מה מבקש שכר על האמונה במצות הלא צ"ל אמונה והוא יסוד ועיקר העבודה כו' ומהו החידוש דבמצותיך האמנתי מי לא יאמין ח"ו כו'. וע"פ הג"ל י"ל דהכוונה כי במצותיך האמנתי שעושה המצות באמונה שז"ע תמים במעשיו כי התמים במעשה עושה כל דבר באמונה ובאמיתית שז"ע התמימות כו' כנ"ל. וגם ענין מעשה המצות באמונה היינו שעושה רק מצד הציווי שנצטווה ולא בשביל הכוונה בההמשכה פרטיות, והוא ענין העשי' בקעומ"ש כו' כידוע, והוא בתמים במעשיו שהרי אין בו התפעלות אהוי"ך וא"כ הרי סיבת עשייתן אינו מצד הכוונה פרטיות כ"א מפני שנצטווה בעשייתן כו' והוא אצלו כמו ענין טבעי מצד עצם התקשרותו כו' כנ"ל וז"ש דוד כי במצותיך האמנתי שהי' בו גם מעלה ומדרי' זו דתמים במעשיו כו'. וכידוע מ"ש בספרים דלאחר כל הידיעה וההשגה בסודות ורזין דאורייתא וטעמי המצות צריכין לעשות המצוה כאדם פשוט בתמימות מצד עצם המצוה לבד כו'. ולהיות כי תמימות המעשה שרשו גבה מאד נעלה בעצם הרצון כנ"ל לזה אומר טוב טעם ודעת למדני כי במצותיך האמנתי להיות כי העשי' באמונה ובתמימות הוא למעלה מבחי' חב"ד לזאת ע"י עשיית המצות באמונה ובתמימות עי"ז טוב טעם ודעת למדני שיומשך תוס' אור בחב"ד כו', וזהו טוב טעם ודעת דאי' בשל"ה ההפרש בין טוב (בחולם) לטוב (במלואפם) דטוב הוא תכלית הטוב וכמו טוב הארץ תאכלו, והיינו בחי' התענוג שהוא בחי' פנימיות החכ' והו"ע טעמי תורה שיתגלו לעתיד כו', וזהו ע"י שבמצותיך האמנתי בבחי' קיום המצות באמונה ובתמימות עי"ז טוב טעם כו' שנמשך תוס' אור בחב"ד בחי' טעמי תורה כו'.

בס"ד, ש"ת, רס"ה

אנכי הוא מוחה פשעך למעני כו', וצ"ל מ"ש אנכי אנכי ב"פ והלא במ"ת שהי' גילויי אוא"ס וכמ"ש וירד הוי' על ה"ס ועל כל דו"ד פרתה נשמתן כו' ומ"מ נא' אנכי פ"א אנכי היא ולמה אומר כאן ב"פ אנכי, וגם צ"ל מ"ש מוחה פשעך למעני משמע לא בשביל ישראל כ"א למעני ולכאורה א"מ והלא מה שמוחה פשעך זהו ע"י תשובה דאפי' מה שיוהכ"פ עצומו של יום מכפר תרא עם התשובה וכדאי' במשנה דיומא יוהכ"פ מכפר עם התשובה והיינו כרבנן דרבי בגמ' בכריתות וכ"כ הרמב"ם דיוהכ"פ מכפר לשבים וא"כ מהו אומר למעני כו', ולהבין זה צלהק"ת משנת"ל שיש ג' מדרגי' מוטבע מורגש ומושכל ונת' דמוטבע הוא שהמדות חג"ת הן בהעלם בהטבעה לבד ובהתגלות רק נה"י לבד או שענין מוטבע הוא שנה"י גופא הן בהטבעה (והר"ע פרומקייט טבעי') שמוטבע בנפשו ענין קיום המצות והר"ע תמים במעשיו כו'.

והנה כ"ז הר"ע מוטבע שהוא בחי' נה"י והנה מורגש הוא בחי' חג"ת כמ"ש הפרד"ס שם והיינו שיש מדות מורגשות בלב כי חג"ת אינם ממה ששייך למעשה לבד כ"א הם עיקרי המדות מה שרוצה ואינו רוצה או מדת החסד והרחמים להתחסד ולהתרחם על זולתו או מדת הרוגז והגבו' להתקצף ולהתאכזר כו' או מדת ההתפארות כו', ובחי' זו נק' יניקה, וכמו הולד בומן היניקה הרי כבר יש בו מדות בהתגלות ולא כמו בעת העיבור או בשעה שנולד שהיו מדותיו בהעלם בתכלית אבל בשנות היניקה הרי יש בו מדות בהתגלות אבל המדות הן טבעיים היינו שמוטבעים בו בטבע בתולדתו ולא שמציאותם הוא מן השכל שהרי אין לו שכל עדין אלא שהן מצד ההטבעה לבד וממילא הרי הן כפי אופן ההטבעה אם בחסד או בגבו' ואינם משתנים כו' ומ"מ יש כאן מוחין ג"כ ונק' מוחין דיניקה דהרי ע"י היניקה מתגדל הולד והר"ע הגדלת המדות וההגדלה נעשה ע"י המוחין והר"ע שעשה לה דדים במקום בינה שזוהו המשכת המוחין במדות להגדיל את המדות וזהו"ע היניקה כו', וכידוע שהמוחין עושין הגדלה במדות וכמו התינוק ה"ה אזהב דברים קטני הערך ונמשך אחריהם וכשיגדל יאתב דברים גדולי הערך יותר וכ"ז הוא מצד השכל דכאשר שכלו קטן הוא מתאוה לדברים קטני הערך וכשמתגדל שכלו מתאוה לדברים גדולים יותר כו' כי המדות עם היות שהן טבעיים מ"מ במין המדבר ה"ה מתעוררים ע"פ הכרת השכל דמה שמכיר בשכלו שטוב לו בזה הוא מתעורר והקטן להיות שהכרת שכלו הוא בדברים קטנים ה"ה מתעורר עליהם וכל מה שיגדל שכלו ומכיר יותר בדברים הטובים מתעוררים המדות בדברים גדולים וטובים יותר כו', וכמו"כ הוא בהתגדלה וההרחבה שנעשה בעצם המדות על ידי השכל וכמו מי שבטבע יש בו מדת החסד להשפיע טוב וחסד לכא"א ביותר ובפורנות הנה כאשר מאיר בזה אור השכל מתרבה ומתגדל המדה יותר, וכמו שאנו רואין בחוש באיש הטוב כאשר השכל מחייב שצריך להשפיע לו או להשפיע בריבוי

וביותר ביותר כו', ובד"כ אנו רואין בהמדות טבעיים שהם נגדלים מזמן לזמן דמי שהוא ותרן במשך הזמן נעשה ותרן יותר וכן להיפך כו', וההגדלה הזאת היא ע"י המוחין, אמנם הגדלה זאת אינו ע"י השגה שכליות והתבוננות בענין המדות כמו התעוררות המדות והגדלה והרחבה הנ"ל שהוא ע"י השגת השכל והגדלה זו נעשה ממילא ע"י השכל שמהגדלת המוחין ממילא נגדלים המדות כו', ועי"ל כי האדם הרי עיקר מעלתו והבדלו מבע"ת הוא בהשכל שבו וכידוע דשרש האדם מהתיקון ושרש הבהמה מעולם התהו ובתיקון העיקר הוא בחי' המוחין והר"ע שם מ"ה דחכ' שהוא בחי' מ"ה דתיקון כו' כמ"ש במ"א, ולכן העיקר בהאדם הוא המוחין וע"י הגדלת המוחין נגדלים המדות כו' וע"ה דענין בחי' מ"ה דתיקון הוא לתחליש את המדות שלא יהי' בתוקף כ"כ דבתהו היו המדות בתוקף האור מאד עד שלא הי' בהם התכללות כלל וזהו בהמדות בעצם כשהן שלא ע"פ המוחין אז הם בתוקף גדול אבל כשנמשכין ע"י המוחין הם בחלישות ובבחי' מיעוט האור כו' וכן הוא בכללות בבחי' התיקון (וכמו"כ באדם כו') שהמדות הן בבחי' חלישות בכלל לגבי מדות דתהו (וכמו"כ מדות האדם לגבי מדות הבע"ח כו'), הנה באמת כן הוא שהמוחין פועלים חלישות בהמדות ולכן מדות האדם בד"כ הן בבחי' חלישות (לגבי מדות בע"ח) מפני המוחין שבו אבל מ"מ במדות האדם גופא יש ב' מדרי' מדות טבעיים ומדות שכליים דמדות טבעיים הוא שמציאותם הוא מצד ההטבעה שבו בתולדתו (וממילא המה כפי אופן ההטבעה כו') ומדות שכליים הוא שעיקר מציאותם הוא מצד השכל והיינו שלא ההטבעה הוא סיבת המדות כי אם השכל כו' (ולכן אינם כפי אופן ההטבעה כלל כו'), המדות טבעיים עם היותם טבעיים בעצם מ"מ אינם מתעוררים מעצמן כמשי"ת כ"א עפ"י השכל דוקא דלפי שעיקר האדם הוא מוחין כנ"ל לכן גם המדות טבעיים מתעוררים ומתנהגים עפ"י המוחין והמוחין פועלים בהם חלישות כנ"ל אמנם משו"ז גופא דעיקרו הוא מוחין פועלים המוחין ג"כ הגדלה וחיווק בהמדות כי להיות שבעצם המה טבעיים וזהו עיקר סיבתם כנ"ל לכן אין המוחין פועלים בהם ביטול לגמרי רק מה שנחלשים ע"י המוחין אבל לא מתבטלים לגמרי כ"א אדרבא מתחזקים בעצם ע"י המוחין, וכמו שאנו רואין כמה שינוי ענינים במדות שהרי הקטן מדות * חזקים ואינו יכול לסבול מה שהיפך רצונו ומתקעס ומתקצף וכן מי שהוא בקטנות הדעת יתפעל בכעס ורוגז משא"כ הגדול בכלל וכ"ש הגדול בדעת לא יתפעל בכעס ורוגז וכמא' סבא דעתוהי סתים דשקיט ושכיך כו', ובד"כ בגדול בדעת יכולים להיות ב' מדות הפכיים שיש מקום לשניהם וזהו מצד שהמוחין * חלישות בהמדות כו' כמ"ש במ"א, ולהיפך אנו רואין מי שדעתו גדול הנה כשמתעורר בכעס ורוגז כעסו כבד וקשה הרבה יותר שהוא כעס פנימי יותר ולא ניתן למחול בקל כו' והכעס והרוגז הזה הוא ממדותיו הטבעיים כי מדות שכליים אינם

הקטן מדות : כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : הקטן מדותיו.
 שהמוחין חלישות : כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : שהמוחין פועלים חלישות.

נמצאים באיזה מציאות שאינם באים גם בהתגלות כ"כ וכ"ש שאינם מדות מורגשות כו' וכאן שמורגש הדבר וגם בא בהתגלות (עם כי אינו כ"כ בהתגלות כמו בקטנות המוחין כו') ה"ז ממדות טבעיים ולא משום שמבין יותר איך שנוגע הדבר כ"א כך הוא המדה דמי שהוא בגדלות המוחין כעסו כבד וקשה יותר כו' וכ"ה במדת החסד מי שדעתו גדול כשמתעורר בחסד ורחמים על הוולת הוא בחסד פנימי יותר ובריבוי הטוב (אם כי אינו בהתפעלות ובהתגלות כל כך) ובדבר שהוא טוב באמת ואינו משתנה כמו הקטן בדעת שמשתנה במדותיו היום הוא כך ומחר באופן אחר והגדול בדעת אינו משתנה וכשהוא טוב ה"ה טוב כו' ונמצא שהמדות מתחזקים ע"י גדלות המוחין והיינו לפי שהמדות בעצם הם טבעיים ועיקר האדם הוא מוחין לכן המוחין פועלים חלישות כללי בהמדות בהתגלות שלהם ושיתנו מקום להמדה הפכית ובעצם הם מתחזקים ע"י המוחין שע"י הגדלת המוחין ממילא מתחזקים המדות כו', וז"ש כי האדם עץ השדה שגדל כעץ כמו בחי' צמיחה גשמי' שיניקת העץ והאילן מלחלוחית שלו בארץ הוא המגדלו ומצמיחו מעט מעט כך מן גידול השכל שבמח מחגל אור המדה ומתפשט בתוס' מרובה בב' דברים הג"ל היינו בדברים גדולים וטובים יותר ובהרחבה והתפשטות וחיוזוק בעצם המדה יותר כו' וז"ע בחי' מוחין דיניקה שמגדלים המדות מעט מעט עד שנתוספו בתוס' על עיקר עצם טבעם הראשון וכמו עץ קטן שמתגדל ומתרבה הרבה כו' וכמו התינוק ביניקתו שמתגדל הרבה שלא לפ"ע גידולו אח"כ כו' וכ"ז הוא בחי' מורגש לבד דהיינו בחי' חג"ת שבמדות הגם שיש כאן מוחין לעורר את המדות ולהגדילן כו' כנ"ל מ"מ העיקר הוא רק התגלות המדות וכפי אופן הטבעתם לבד והמוחין הן רק לעורר את המדות ולהנהיגן ולהגדיל אותם כו' דהנה אנו רואין בחוש שגם במדות הטבעיים שנטבע בהאדם בטבע בתולדותו מבטן לאהוב דבר הטוב ולמאוס ולברוח מן הדבר הרע ומוזיק שזה ג"כ תלוי בהשכל ודעת שבמחוח דוקא שכאשר יתבונן במחוח בדבר הטוב תאהב איכות טובו בעומק יותר יותר יתפעל בלבו להתמשך אחריו בתאוה וחמדה יתירה וכל שיעמיק מחשבתו ביותר בטוב ההתבוננות בהפלגת הטוב שהוא יוליד מיד התפעלות הלב באהבה ותשוקה יתירה אבל כשאינו מעמיק מחשבתו ולא יתבונן כ"כ במהות ואיכות הדבר הטוב והנאהב הזה לא יתפעל בלבו באהבה ותשוקה כ"כ רק בקרירות וחיצוניות מאד עד שיכול להיות שכאשר יסיח דעתו ומח' לגמרי מהדבר הזה לא יתפעל בלבו כלל לדבר הזה אף שרואה אותו מקרוב ומצד טבע מדותיו צריך להיות נמשך אחריו מ"מ לא יומשך לכו כלל אחריו כמו גם כשילך אדם סמוך לאוצר נחמד או שאר דבר תאוה לעינים ונחמד ללב שהלב הטבעי נמשך ומתפעל מזה בטבעו אם לא יתן דעתו ומחשבתו ע"ז כלל לא יתפעל בלבו כלל לדבר הזה באהבה הגם שבדאי ישנה תאהבה בלבו לדבר הזה הטוב מצד הטבע בתולדתו מ"מ אם אינו נותן דעתו לזה ה"ה נשארת בהעלם

ואינה באה לידי התגלות כו', וכן בענין היראה הטבעית שטבע האדם לירא מכל דבר הרע ומזיק לנפשו ולמאוס בו ביותר כל שיעמיק מחשבתו ודעתו בטוב ההתבוננות בהפלטת הדבר שירא ממנו באיכות ומהות הרע בהפלטתו ביותר יותר יולד ההתפעלות היראה והפחד בלבו עד שיגיע לעומק לבו ביותר, אבל להיפך כל שאינו מעמיק מחשבתו ובינתו ודעתו בדבר הנורא לא יומשך לבו להתפעל ביראה כ"כ ולא יפחד כ"כ עד שיכול לדחותו מלבו לגמרי ואם יסיה דעתו ויבטלנו במחשבתו לגמרי יכול להיות שגם שעומד מקרוב לאר"י ולטטים וכה"ג לא יפחד כלל כו', וכמ"ש הרמב"ם בהל' מלכים פ"ו הט"ו וכל המתחיל לחשוב ולהרהר במלחמה ומבהיל עצמו עובר בל"ת שנא' אל ירך לבבכם אל תיראו כו', וקשה איך יעשה שלא יפחד, אלא הענין שיסלק מחשבתו והרהורו מפחד זה ועי"ז מתבטל הפחד וז"ש כל המתחיל לחשוב כו', וכ"ה במדות דחו"ג להתחסד עם זולתו או להתאכזר עליו או בפזרנות וקמצנות וכדומה שגם מדות אלה מוטבעים המה באדם ויש בזה כמה אופנים שונים בכא"א לפי מזגו ותכונתו כו' ה"ה גם כן לפי שיעור השכל שלו דלפי יושר דעתו יחייב וינהוג במדות אלו ודוקא כשנותן דעתו על הדבר כמו על הזולת או מתעורר באחת המדות האלה אם לקמץ או לפזר כו' (ובאמת הרי קמצנות ופזרנות הן הסתעפות מדת החסד והגבו' וממילא כפי התעוררות המדה כ"ה ההסתעפות כו'), ואע"פ שלא ישנה השכל את הטבע מן הקימוץ אל הפיזור מ"מ תלוי הנהגה בזה ע"פ השכל וע"פ הוראת השכל מתנדל ומתרחב הנהגה בזה כו' וכך הוא בעבודה שבלב באהוי"ר טבעים שגולדים רק מן השכל וההתבוננות לפי"ע העמקת הדעת וההשגה האלקית במוח בינתו ודעתו כו' וכמ"ש ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב כו' ובחרת בחיים כו', וידוע דענין הבחירה הוא ע"פ השכל וכמא' בחכ' אתברירו דע"י החכמה ה"ה מברר מהו טוב ומהו רע והיינו ע"פ השגת שכלו שמשכיל ומתבונן שזה טוב וזה רע ובחרר בהטוב כו', ולכא"ו מהו"ע הבחירה והברירה בזה והלא הנה"א בטבע בתולדתו יש לו אהבה לאלקות דכמו שהנה"ב יש בו מדות טבעיים לאהוב את הטוב הגשמי ולברוח מן הרע הגשמי כו' כמו"כ יש בטבע תולדת הגשמה האלקית לאהוב את החיים והטוב שהוא קרבת אלקים ולברוח מן הרע המזיק לנפשו האלקית כמות ממש כו' כי בנים אתם לה' אלקיכם וכמו ה"ב יש לו בעצם אהבה אל האב וחפץ מאד בקרבתו וירא מאד מדבר אשר ירחיקו ממנו כו', כמו"כ יש בגשמות בטבעם בחי' האהבה והקירוב לאלקות ויראה מאד מכל דבר המרחיק אותו ח"ו וכו', וא"כ לכא"ו א"מ מה שייך בזה בחירת השכל מאחר שהו"ע טבעי בנפש כו', והגם דמ"ש ובחרת בחיים קאי על הגשמה כמו שירדה למטה ונתלבשה בגוף ונה"ב כו' דהגשמה כמו שהיא למעלה הלא כתי' חי הוי' אשר עמדתי לפניו שעומדת באהוי"ר תמיד ועלי' באמת אינו שייך הציווי דובחרת בחיים כ"א על הגשמה כמו שנתלבשה בגוף ונה"ב הוא הציווי דבתחור בחיים וטוב וכמו שאנו רואין באמת שאין לה אהוי"ר תמיד כ"א לעתים בעת התפלה וג"ו ע"י יגיעה רבה ועצומה ביגיעת בשר ויגיעת נפש בריבוי התבוננות עד שבא לידי אהבה כו' ואחר

התפלה הרי חולף ועובר האהבה ונשאר רק רשימה לבד כו' אבל אינו בבחי' אהבה ממש כו' וגם בתפלה לא בכל פעם מתעורר באהבה כו' וגם יכול להיות להיפך ח"ו שיומשך אחרי הבלי העולם ותאות ותענוגים גשמיים שמצד הנה"ב כו', וא"כ הרי בהנשמה כמו שהיא למטה שייך ענין ובחירת בחיים שצריכה בחירת השכל לזה דהיינו שישכיל ויתבונן בגדולת ה' ואיך שהאלקות הוא תכלית הטוב עד שיאהב את ה' ויחפוץ בקרבת אלקים כו' הנה זהו מצד העלם והסתר הנה"ב על הנה"א צריכים בזה להתבוננות להבין שהאלקות הוא תכלית הטוב ובו יחפוץ ולא בענינים הגשמיים כו', אבל גם הנה"א מצ"ע כמו בצ"ג שאין הנה"ב מסתיר אצלם הרי גם הם צריכים להתבוננות וע"י זה מתעוררים המדות האהו"ר, כי בענין הבחירה יש ב' ענינים א' לבחור באחת משני דברים היינו אם לרצות בזה או בזה והב' הוא הבחירה אם לרצות או לא לרצות כו', והאופן הא' שייך בהתלבשות דנה"ב שמלביש את הנה"א ויכול לרצות דברים אחרים בזה הוא בחירת השכל שירצה באלקות דוקא אבל האופן הב' הוא בנה"א מצ"ע וכמו בצדיקים שאינו שייך שירצו בענינים גשמיים ח"ו מ"מ הרצון לאלקות הוא ע"פ בחירת השכל דוקא והיינו שאין המדות מתעוררים מעצמן כי אם ע"י התבוננות דוקא אלא שבנה"א מספיק בחירת השכל לבד כי בנה"ב אין בחירת השכל מספיק עדיין כי גם שמתבונן בשכלו ומבין שהאלקות הוא תכלית הטוב ומ"מ אינו מתפעל במדות שבלב לרצות כו' מפני שהמדות מתעלמים יותר בהמדות דנה"ב ובנקל יותר להבין ולהתפעל בשכל בממדות ואף גם שמבין בשכלו היטב שאלקות טוב וגם מתפעל בשכלו ומ"מ במדות אינו מתפעל מפני התגברות הנה"ב וצריך לפעול תחלה הכנעה כללית בחומריות וגסות הנה"ב שלא יעלים ויסתיר כ"כ ויהי' התגלות המדות כו', נמצא דהיכן שיש תערובות הנה"ב אינו מספיק בחירת השכל לבד כ"א צריכים עוד דברים כו' ובנה"א מספיק בחירת השכל, אבל התפעלות המדות הוא ע"פ בחירת השכל דוקא, וידוע דגם הנשמה כמו שהיא למעלה עבודתה בבחי' השגה והתבוננות ג"כ וזה שעומדת תמיד באהבה ויראה הוא ע"י השגת הנשמה באלקות, וכידוע שמקומה הוא בג"ע ונענין שמה מזיו השכינה כו', ובד"כ הנשמה הרי עיקרה היא בחי' המוחין ולזאת התעוררות אהו"ר שלה הוא על ידי ההשגה שמשגת אלקות כו' אלא דבהנשמה למע' הוא בתמידות כך וא"צ יגיעה ע"ז אבל מ"מ הכל הוא עפ"י השגת השכל כו', וי"ל שבנשמות למע' ג"כ אין העבודה דאהבה ויראה בתמידות כי יש השגות שאינם שייכים לאהו"ר וכמו עסק התורה דנשמות בג"ע כו' ודוקא מלאכים המה תמיד באהו"ר וכמ"ש במ"א שיש מלאכים שאומרים ג"פ קדוש ב"ב שעות היום ויש בכללות שית אלפי שנים כו' אבל בנשמות י"ל שיש זמנים מיוחדים להעבודה דאהו"ר כו' אבל התעוררות האהו"ר הוא ע"י השגה כו', ולכא"ו כ"ז אינו מובן מאחר שהו"ע טבעי בנפש כנ"ל מה צריכים לזה השגת השכל דוקא כו', אך הענין הוא משום דגם התעוררות המדות טבעיים הוא ג"כ ע"פ השכל דוקא דע"ה שהמדות ישנם בנפש בטבע בתולדותו מ"מ בלי השגת השכל ה"ה נשארים בהעלם ואינם מתגלים כ"א ע"י השגת השכל

כו' (וכך נבראה הנשמה באופן כזה דוקא וכמשנת"ל דשרש הנשמות הוא מבחי' התיקון שהעיקר בתיקון הוא בחי' המוחזין כו' כנ"ל כי המדות כשנמשכים ע"פ השכל או הם בבחי' התיישבות ובבחי' פנימיות יותר כו', וכמו שאנו רואין בחוש בהתלהבות המדות כשמתעוררים לא על פי השכל הגם שלפי שעה הם בתוקף ההתלהבות מ"מ הם בבחי' חיצוני' לבד ואינו נוגע לפנימיותו כלל ומכ"ש שאינו שייך למעשה כלל אבל כשהן ע"פ השכל ע"י השגה וההתבוננות או הן בבחי' פנימיות שנוגע אל פנימיותו ונעשה בבחי' קירוב ממש לאלקות באהבה וחפץ כו' וגם אח"כ נשאר רשימה ממנה כו', והתעוררות המדה כשהיא ע"פ השכל ה"ה שייכה לעשי' לפועל וכמ"ש בסס"ב והמקימן באמת הוא האהב את שם הוי' וחפץ לדבקה בו כו', וז"ש וידעת היום והשבות אל לבבך כו' דעם היות שהעיקר הוא ההשבה אל הלב מ"מ צ"ל וידעת דוקא שע"י הידיעה וההשגה וע"י הדעת וההתקשרות כו' ע"ז דוקא תהי' ההשבה אל הלב כו'), ח"ע בחירת השכל שישכיל ויתבונן בגדולת ה' איך שהוא חיי החיים חיי העולם בכלל וחיי גופו בפרט וכמ"ש כי הוא חייך והוא בבחי' חיים האמיתיים כו' ויתבונן היטב בהפלגת הטוב דאלקות ועל ידי זה יתעורר באהבה ותשוקה גדולה לאלקות ויחפוץ לדבקה בו באמת ע"י עסק התורה שהיא חכמתו ורצונו ית' ואו"ס ב"ה מלוכש בתורה, כמ"ש והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו' שמלוכש בה בחי' אנכי כו' וע"י שמקשר דעתו ומחשבתו בתורה ה"ה מתקשר ומתדבק באו"ס ב"ה וכן ע"י קיום המצות ה"ה מתדבק באלקות כו', וגם משו"ז ירא מאד בגופו מכל דבר המזיק לגופו שיכול להרחיקו מה' ח"ו והן כל השס"ה ל"ת כו', ובפרט כשמתבונן איך שהן רע גמור היפך האלקות לגמרי וכשיעשה ח"ו אחת ממצות ה' אשר לא תעשינה ה"ה גורם התגברות הרע הן הקלי' הסט"א שמתגברים על צד הקדושה הן למע' והן למטה בעולם ובגופו כו' דעל ידי כל עבירה פרטיות ר"ל ה"ה פוגם למע' וכמו אם פגמתי באות יו"ד כו' וכידוע דכל המצות תלויים בשם ה' דתליין בספי' כענבין באתכלא כמ"ש בזהר והיינו בע"ס דאצי' בבחי' או"כ כמ"ש בזהר דכל המצות הן לאתקנא רזא דשמי' וכידוע שיש ז' שמות שאינן נמחקין ובפרטיות הן יו"ד שמות כמ"ש בפרד"ס והשמות הן המשכות האור והחיות בהכלים דע"ס דש' הוי' הוא והמשכה בבחי' חכ' וש' אל הוא המשכת האור בבחי' חסד כו' וכמ"ש בתו"א ד"ה משה ידבר, ובכדי שיהי' המשכת האור בע"ס שאין ערוך לגבי עצמות דאנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעא ולא כמא"מ כלל כו' זהו ע"י המצות שבהן וע"י ממשיכים את האור והחיות מאו"ס בע"ס וגם ממשיכים תו"ס אורות בהם שר"ע לאתקנא רזא דשמי' שיומשכו תו"ס אורות בהשמות וגם יהי' המשכת האור למטה כו', ובד"כ נחלק לבי' מדרי' דמ"ע ומל"ת שע"י מ"ע ממשיכים האור בבחי' ו"ה שהן זר"ג דועשיתם אותם מעלה אני עליכם כאילו עשאוני ומבו' הפי' במ"א שע"י רמ"ח מ"ע עושין בחי' רמ"ח אברין דז"א וממשיכין בהם האור כו' ושס"ה ל"ת הן במדרי' גבוה יותר שהן בי"ה שע"י ממשיכים האור בחו"ב וגם נמשך האור למטה כו' שזהו

משארז"ל ישב ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כאלו עשה מצוה שע"י הלי"ת ממשיכים גילוי בחי' י"ה וע"י מ"ע ממשיכים גילוי בחי' ו"ה כו', אבל להיפך אם פוגם ח"ו בקיום המצות ה"ה פוגם בש' הוי' למע' ולבד זאת שאינו ממשיך את האור עוד פוגם וגורם סילוק האור כו' כי גם את העולם נתן בלבו שכל העולמות ניתן בלבו של אדם שע"י מעשה הטוב שלו ה"ה ממשיך תוס' אורות למע' ולמטה כו', וכמארז"ל ע"פ ועתה יגדל נא שבזמן שישראל עושין רש"מ מוסיפים כח כבי' בגבורה של מעלה כו' ולהיפך ע"י מעשה הרע ר"ל ה"ה פוגם למע' כו', והוא בבי' אופנים האופן הא' הוא ע"י העדר מ"ע שע"י גורם סילוק האור שהאור מסתלק מהכלים ועולה למע' והיינו לפי שהפגם בד"כ מגיע בבחי' הכלים דע"ס דאצי' וכמ"ש בתו"א ד"ה ארדה נא, ולהיות דטהור עינים מראות ברע ולא יגורך רע כו' לכן עי"ז נעשה סילוק האור כו' וכמ"ש במ"א דמדרי' האצי' א"א להיות במקום הרע כו' ועיקר האצי' הוא האור הנמשך מאזא"ס ב"ה כו' כמ"ש במ"א בדרוש ג' מיני אדם • ולזאת ע"י הפגם מסתלק האור כו' ועי"ז נעשה עוד התגברות יתירה בקלי' וסט"א שמתגברים ומלבישים בחי' הקדושה, הדנה מבואר במ"א בענין שא' פרעה אם בן הוא כו' ואם בת היא כו' להיות ידוע דיניקת החיצוני' הוא בבי' אופנים או מבחי' מקיף עליון שלמע' מהשתל' להיות דשם הוא כחשיכה כאורה אם צדקת כו' ויכולים הכל לקבל משם כו', דז"ע דור הפלגה שבנו עיר ומגדל וראשו בשמים והיינו שרצו לקבל מבחי' המקיף כו' כמ"ש במ"א באריכות, ואופן הב' הוא שיכולים לקבל מבחי' ריבוי הצמצומים והיינו מבחי' אחורי העור דנוק' בבחי' חיצוניות הכלים דמל' כו' כי מבחי' גילוי אור אינם יכולים לקבל דלא יגורך רע כו' כ"א מבחי' ריבוי הצמצומים דוקא כו', והנה כאשר ממשיכים בחי' גילוי אור ע"י תומ"צ או אינם יכולים לקבל מן הקדושה בבי' האופנים הנ"ל דכאשר ממשיכים גילוי אור הרי נמשך האור בבחי' מל' ג"כ שגם שם יהי' בחי' גילוי אור עד שיאיר האור בגילוי בבי"ע ג"כ כו' וא"כ אינם יכולים לקבל גם מבחי' חיצוניות הכלים דמל' מאחר שגם שם מאיר גילוי אור כו' ועמ"ש בסידור בשבת ברכות • בענין ישיש כגבור לרוץ אורח שהוא בחי' המשכת האור במל' שגם ה"ס האחרונות דמל' שהן בחי' חיצוניות המל' יאירו ג"כ בבחי' גילוי אור וה"ע דקיימא סיהרא באשלימותא כו' ואז אינם יכולים לינק מבחי' המל', וכמו בימי שלמה דקיימא סיהרא באשלימותא היו הכל בטלים לפניו ולא הי' צריך למלחמה כלל מפני שאין להם אחיזה או בבחי' המל' כלל ואדרבא ע"י הגילוי יתפרדו כל פועלי און כו' וכמו במסעות שבמדבר שהי' הארון הורג הנחשים כו' והר"ע בחי' נחש שרף ועקרב שהן קליפות הקשות שבמדבר שהיו מתבטלים ממילא מצד הגילוי אור כו' וכמ"ש בלק"ת בהביאור דבמדבר

בדרוש . . . אדם : נדפס באוה"ת בלק ע' תתקסב ואילך.
 (ע' צ"ע פי חגיבה זו (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בקונט' העבודה ע' 6)
 הערה לאחר זמן : (אח"כ א"ל כ"ק מריח אדמו"ר שכן נק' בכ"מ).

הב', והמשכה זו במל' הוא ע"י ז"א, וכמ"ש בזהר על מ"ש לרוץ אורח כמד"א הנותן בים דרך כו' הנותן קאי על בחי' ז"א שהוא הנותן הדרך והאורח בים בחי' מל' כו' וכמ"ש בסידור שם, והיינו כשנמשך גילוי בחי' ז"א או מאיר האור בבחי' מל' כו', ולבד זאת שאינם יכולים לקבל מבחי' המל' גם מהמקיף עליון אינם יכולים לקבל כמ"ש אם תגביהי כנשר משם אורידך נאום הוי' דכאשר מאיר גילוי בחי' שם הוי' שהוא בחי' ז"א בפרט ובחי' סדר השתל' בכלל או משם אורידך כו' כי גם המקיף נמשך או בבחי' פנימי דוקא כו', וכמ"ש במ"א בענין בריה"ע שהי' בב' וכ"ו דורות הי' האלף קורא תגר על שלא הי' בריה"ע בא' עד מ"ת שהי' באלף ואי' בזהר הטעם לפי שא' הוא ר"ת ארור דהיינו שמשם יכול לקבל גם בחי' ארור כנען כו' וכנ"ל ובי' הוא ר"ת ברכה שהוא בחי' המשכה דסדר השתל' שנמשך במקום הקדושה דוקא כו', ולכאורה א"מ דאי"כ איך הי' מ"ת בא', ומבו' התירוצ' ע"ז דאחר שהי' בריה"ע בב' או גם מא' שהוא בחי' המקיף עליון נמשך בסדר השתל' בבחי' פנימי דוקא כו' והיינו דוקא כשמאיר בחי' האור פנימי או נמשך גם האור מקיף בבחי' פנימי דוקא כו' (והטעם בזה כי שרש האו"פ הוא מבחי' פנימיות המקיף דמה שהמקיף יכולים הכל לקבל וכחשיכה כאורה כו' זהו בבחי' חיצוניות המקיף לבד אבל בבחי' פנימיות המקיף שם הכוונה להיות בחי' פנימי דוקא כו' והיינו שיאיר האור דוקא במקום שיש כלים אל האור כו' וכאשר מאיר בחי' פנימיות המקיף נמשך בסט' דקדושה דוקא שהן כלים לאלקות כו' והכלי לזה הוא בחי' ביטול והעדר הכלי וכמ"ש במ"א, אבל מה שאינו כלי לאלקות אינו יכול לקבל משם ואדרבא נמשך משם להיות וכל אייבך יכרתוך כו' וכמ"ש במ"א, וגם מה שמחיצוניות המקיף יכולים הכל לקבל היינו כשהוא בהעלם אבל מבחי' גילוי המקיף אינם יכולים לקבל ואדרבא או"מ מסמא עיני החיצונים ולכן רק אחוריהם אל המקיף כו', ובמ"א מבו' ההפרש בזה בין חיצוניות המקיף לפנימיות המקיף, אמנם באמת גם בחיצוניות המקיף יש הפרש בין העלם לגילוי כו' אבל בבחי' פנימיות המקיף אין להם מקום כלל כו' ולכן כאשר מאיר האו"פ דשרשו מבחי' פנימיות המקיף או גם אור חיצוניות המקיף נמשך בבחי' פנימיות דוקא כו' כמ"ש במ"א), ונמצא ע"י גילוי בחי' ז"א נכרת יניקתה מב' האופנים הנ"ל וכמ"ש ואשמיד פרוי ממעל ושרשיו מתחת כו' שהו"ע הכריתה בב' אופני יניקה הנ"ל, וזהו שא' פרעה אם בן הוא והמיתן אותו דבן הוא בחי' ז"א וכאשר מאיר בחי' ז"א או לא יוכל לינק כו' כנ"ל ולזאת המיתן אותו שיסתלק ח"ו אורו למע' ואז יוכל לינק כו', ואם בת היא וחי' דמבחינת חיצוניות המל' יכול לינק כנ"ל וגם יכול לינק או מבחי' המקיף עליון כו' כנ"ל, ולפי"ז יובן כאשר ע"י הפגם במ"ע גורם סילוק האור מבחי' הכלים הרי נעשה עי"ז התגברות הסט"א בב' האופנים הנ"ל שיונקים מבחי' ריבוי הצמצומים וגם מגביהים א"ע לינק מהמקיף עליון כו', וזהו סיבת ריבוי ההעלמות וההסתרים ביותר בזה"ג דאלביש שמים קדרות והחשך יכסה ארץ כו' והוא מפני דבגלותא סליק לעילא ולעילא כו' וכד אנת תסתלק מינייהו

אשתארו כולוהו שמהן כגופן בלא נשמתא בבחי' העדר האור כו' ולזאת נעשה
 או ריבוי ההתלבשות דלבוש שק דקלי' וסט"א שמלבישים יותר את המדרי'
 דקדושה בחי' הכלים העליונים כו' ומעלימים ומסתירים מאד עד שכל
 הדברים יגיעים כו' וכבד מאד לבוא לידי גילוי אור שיאיר בנפשו כו' וצריך
 ריבוי יגיעה מאד עד שבנפשו ממש יביא לחמו הוא והלם דתורה וכן העבודה
 דתפלה להשיג ולהרגיש גילוי אור כו' וכן גם בלחם הגשמי צריכים בזה"ג
 ריבוי יגיעה בשעבוד הפרנסה כו' והכל מצד ריבוי ההסתירים דסט"א
 כו' דכאשר מאיר גילוי אלקות הרי נמשך משם גם בחי' חיות העולם בגשמי'
 באופן אחר לגמרי וכמו בזה"ב שהי' איש תחת גפנו כו', האופן הב'
 הוא ע"י הפגם במל"ת שע"ז עושה פגם וחסרון בהכלים למע' שנמשך
 האור"פ למקום שאינו ראוי כו', וכמ"ש בסדר נזיפה דהמים היוצאים מבית ה'
 הולכים לביה"כ מקום הטינופת כו' וכמ"ש ונוקב שם ה' שעושים נקב ח"ו
 בהכלים שע"ז יוצא האור לחוץ כו', וכמו בגשמיות כשעושים נקב בכלי כמו
 בכוס של משקה שיוצא המשקה דרך הנקב שיש בו חסרון כו', וע"ה שאין
 חסרון בגוף המשקה כי לא נחסר ממנו מאומה רק מה שיוצא לאיבוד לחוץ
 וזה אינו מחמתה כ"א מצד פגימת הכלי כו' (וי"ל דהכוונה בזה שלא נחסר
 בגוף המשקה כ"א כו', היינו שאין האור מסתלק למע' כ"א שיצא לאיבוד
 היינו שנמשך בתוך הקלי' הסט"א כו' וע"ה שזה גרעון ופגם גדול מאד שבוה
 נמשך תוס' חיות הרבה אל הקלי' ומתחזקים מאד ע"ז כו' אמנם מאחר
 שלא נסתלק האור כ"א הוא בתוך הקלי' וע"י סוכ"ס יתברר האור מהם
 ויוכלל בקדושה וכמ"ש כי לא ידח ממנו נדח כו' שהרי גם מה שנמשך להם
 עפ"י חוק הקצוב יתברר ויטל מהם וכ"ש מה שנתוסף כו' ובוה עון סילוק
 האור גרוע יותר כו' כמ"ש במ"א) אבל בין כה הרי המשקה יוצא לאיבוד
 כו', וכן הוא בנקיבת אבר שע"ז יוצא הדם שהוא החיות וכמ"ש כי הדם
 הוא הנפש כו', וכמו"כ יובן למע' מ"ש ונוקב שם ה' שהוא ל' נקב
 שע"י העון נעשה נקב כבי' בהכלי שהו"ע שם ה' בחי' הכלי לתאור
 דהני' וממילא יוצא האור לחוץ תוך הקלי' הסט"א כו' וע"ה שלא נסתלק
 האור כנ"ל אבל הרי הכלי נפגמה ממש וגם בהאור ה"ה פוגם בזה שהוא במקום
 הטינופת מקום הקלי' כו' וכמ"ש בספ"ב כמשל האוחז בראשו של מלך
 ומורידו למטה וטומן פניו בתוך ביהכ"ס מלא צואה שאין לך עלבון גדול
 מזה כו' ועמ"ש באגה"ת פ"ג, וגם מה שנעשה ע"ז תוס' חיות חיזוק
 אל הסט"א בקיום הרע יותר שו"ע אריכות הגלות עד שיתבררו ויתלבנו כו'
 מפני שנתחזקו מאד ע"י התוס' אור החיות שנמשך להם כו', והוה מ"ש כי שתיים
 רעות עשו כו' אותי עזבו מקור מ"ח כו' לחצוב להם בארות כו' לא יכילו
 המים דמה שאותי עזבו הו"ע סילוק האור שנעשה ע"י הפגם במ"ע כנ"ל
 שע"ז מסתלק האור למע' כו' וע"י הפגם בל"ת נמשך האור למקום שאינו
 ראוי דהו"ע לחצוב להם בארות נשברים כו' אשר לא יכילו המים היינו
 שאינם כלים לאלקות וזהו שלא יכילו כו', וזהו אנכי אנכי הוא מוחה פשעך
 כו', דהנה מבו' לעיל בפגם העוונות שיש בזה ב' ענינים הא' בחי' סילוק

האור שע"י פגם כמ"ע ועי"ז נעשה התגברות החיצונים שמלבישים בחי הכלים דקדושה כו' כנ"ל, והב' שממשיכים את האור דקדושה למקום הקלי והסט"א ע"י הפגם במל"ת כו', וא"כ בהתיקון צריכים ג"כ ב' דברים הא' להעביר התוס' יניקה של החיצונים מה שיונקים ומלבישים בחי' הכלים בכדי שיוכל אור העליון לשכח בה כו' וגם ליקח מאתם התוס' אור שנמשך להם ע"י הפגם במל"ת כו' (שכ"ז הו"ע א' שהו"ע דחיית החיצוני' וביטולם כו'), והב' שצריכים להמשיך אור בהכלים שהרי האור נסתלק וצריכים להמשיך אור כו', והנה בכדי להיות דחיית החיצונים הוא ע"י גילוי האו"מ דוקא לפי שאו"מ מסמא עיני החיצונים שמצד רוממות מעלתו לא יוכלו להסתכל בו ונעשה עי"ז דחיית החיצונים, וכמו עד"מ כאשר יסתכל אדם באור השמש יכהו עיניו ויתקלקלו כו', וכמו"כ יובן דכאשר מאיר גילוי אור מקיף ממילא מסמא עיני החיצונים כו', וגם עי"ז נלקח האור שנמשך להם וכמו האבוקה שממשכת אור הנר שנכלל בהאבוקה כו' והעיקר נעשה ע"י גילוי בחי' פנימיות המקיף דוקא דהרי מבחי' חיצוני' המקיף הרי יכולים הכל לקבל כנ"ל וע"ה שזהו דוקא מבחי' ההעלם אבל כשמאיר בגילוי אינם יכולים לקבל כנ"ל מ"מ הרי בבחי' זו יש להם מקום, ובמ"א מבר' משארז"ל הני מאני דרבנן דבלו מינייהו זהו בבחי' לבושים הנעשים ע"י המצות שיש להם אחיזה כו' (ועבירה מכבה מצה ואין עבירה מכבה תורה מפני שהוא בחי' פנימיות המקיף שאין להם אחיזה כלל כו') ולזאת בכדי להיות דחיית החיצוני' הוא ע"י גילוי בחי' פנימיות המקיף שע"ז הם נדחים ונאבדים לגמרי כו' וגם כל שהאבוקה גדולה יותר נמשכת הנר במהירות יותר כו', אמנם להמשיך אור בהכלים ע"ז מספיק בחי' חיצוני' המקיף שהוא שרש האורות כו' כידוע ותחלה צ"ל העברת החיצוני' ואח"כ נמשך האור בהכלים מבחי' חיצוני' המקיף כו', וזהו אנכי אנכי כו' דב"פ אנכי זהו ב' בחי' שבמקיף הג"ל וכידוע שהן ב' בחי' שבכתר בחי' עתיק ואריך שהן בחי' פנימיות חיצוני' שבכתר, ואנכי הא' הוא בחי' עתיק שנעתק ונבדל מסדר השתל' כו', ואנכי הב' הוא בחי' אריך שהוא ריש ומקור לנאצלים כו' ועי"ז נעשה ב' הענינים הנ"ל, שעז"א מוחה פשעיך למעני פי' מוחה פשעיך הו"ע דחיית החיצוני' שזהו מבחי' אנכי הא' בחי' פנימיות הכתר ופי' למעני הוא להמשיך אור בהכלים שזהו מבחי' אנכי הב' בחי' חיצוני' הכתר כו' ועפי"ז מובן מ"ש למעני אין הכוונה למעני ולא למען ישראל אלא הכוונה למעני להמשיך האור למע' בהכלים וכמו שתי' למעני בדיל שמי והיינו למען שם הוי' המקבל מא"א כו', אמנם מה שלצורך המשכת האור מספיק המשכה מבחי' חיצוניות המקיף זהו להמשיך האור מכאן ולהבא אבל להמשיך האור שכבר נסתלק י"ל שזהו ג"כ דוקא מבחי' פנימיות המקיף שלמע' מבחי' שרש ומקור האור כו', וגם י"ל דבבחי' פנימי המקיף הוא מבחי' ומדרי' נעלה יותר שהרי נת"ל דסילוק האור הוא גרוע יותר כו', וא"כ צ"ל דלהמשיך האור שכבר נסתלק צריכים להמשיך ממדרי' עליונה יותר, וי"ל שז"ע בחי' הוא דלא ידע לי' בר איהו שהוא בחי' העלם העצמי דעצמות א"ס כו', וכן בענין התשובה הרי יש ב' ענינים החרטה

והעקירת הרצון כו' והחילא יתיר שיש בתשובה כו', הנה ע"י החרטה ועקירת הרצון עי"ז נעשה העברת החיצוני' וכמ"ש במ"א שע"ז מתבטל הקטיגור שנעשה ע"י החטא כו' (וביטול הגוף של הקטיגור הוא ע"י הוידוי דברים כו' כמ"ש במ"א) וע"י החילא יתיר עי"ז ממשיך האורות שנסתלקו מקודם שיחזרו לשכון בהכלים כו', וזהו אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני שע"י בחי' אנכי אנכי דוקא ובחי' הוא עי"ז הוא מוחה פשעיך וגם נמשך האור אף גם האור שנסתלק שו"ע למעני כו', ובמ"ת נא' רק פ"א אנכי שהרי במ"ת לא הי' נצרך רק ענין א' היינו להמשיך את האור ולכן די בפ"א אנכי דהיינו המשכת בחי' חיצוני' הכתר כו', אבל כאן שצריכים ב' ענינים העברת הרע ולהמשיך האור וגם להמשיך האור אחר שנסתלק לזאת אומר כאן ב"פ אנכי שזהו המשכת ב' הבחי' שבכתר כו'. וזהו אנכי אנכי הוא ועי"ז מוחה פשעיך למעני שנעשה העברת החיצוני' וגם נמשך האור כו'.

בס"ד, יום א' דחה"ט, רט"ה

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים וענף כו' ואי' במ"ח דכוונת הלולב ונענועיו הוא להמשיך בחי' הדעת בנוק' דו"א העומדת בחוה דו"א, וצ"ל מהו"ע המשכת הדעת כו' ולמה ע"ז ד' מינים אלו דוקא דפרי עץ הדר וכפת תמרים כו', וצלה"ק משנת"ל שע"י הפגם במ"ע גורמים סילוק האור וע"י פגם במל"ת גורמים שהאור נמשך למקום שאינו ראוי והיינו שנמשך לתוך הקלי' והסטי"א כו'.

אמנם לכאוי צ"ל והלא נת"ל דיניקתם הוא מבחי' ריבוי צמצומים דוקא מבחי' חיצוני' הכלים דמל' כו' מפני שבחי' גילוי אור א"א להם לקבל כו', וא"כ לכאוי א"מ איך אפשר שיומשך להם בחי' האו"פ מאחר שאינם יכולים לקבל בחי' גילוי אור כו', אך הענין הוא דהנה ידוע שכל המשכות גילוי אלקות שנמשך בהעולמות הוא ע"פ מאמר קו המדה שמודד מדידת האו"כ דקדושה כו', ובמדידה זו נמדד בחי' הפנימיות והחיצוניות וחיצוניות דחיצוניות הכל כאשר לכל נמדד ע"פ מא' קו המדה כו', והענין הוא דהנה ידוע דלפני הצמצום הי' או"ס ממלא כל מקום החלל בבחי' בל"ג כו' וע"י הצמצום נמשך הקו"ח שהוא בחי' אור מוגבל לפ"ע העולמות והוא מקור כל האורות וגם מקור הכלים דע"ה דשרש הכלים הן מן הרשימה והצמצום עצמו כידוע שזהו בחי' כח הגבול שבא"ס מקור בחי' הכלים כו' מ"מ התהוות הכלים הוא ג"כ מן הקו דמהתעבות האור נעשה הכלי כו' וכמ"ש במ"א, וידוע דהקו הזה הוא בחי' קו המדה להיות שנמשך בבחי' מדה וגבול מאו"ס ב"ה וכמ"ש בע"ח שנמשך במדה ומשקל כו' ה"ה מודד מדידת כל ספי' וספי' כמה יתפשט ויומשך אורה ועד פה תבוא ותו לא כו', וזהו"ע מדידת האורות

והכלי' היינו באיזה אופן יומשך האור וכמה יתפשט ואח"כ יוגבל ולא יתפשט עוד דוהו"ע הכלי שמקבלת האור ומגבילו שלא יתפשט ויתגלה עוד כו' דההתפשטות וההמשכה הוא בחי' האור והגילוי ויש מדידה בכללות אופן המשכתו באיזה אופן נמשך האור וזהו מה שנמשך בבחי' קו וי"ל שזהו המדידה בכללות כמו איך יהי' אופן האור והגילוי בעולמות האצילות וכן בהעולמות שלמעלה מאצי' ובעולמות בי"ע כו' וידוע שיש כלים וצינורות מיוחדים לכל ספי' וספי' וי"ל שזהו המדידה בכל ספי' בפרט כמו באיזה אופן יהי' הגילוי בבחי' החכ' ובאיזה אופן יהי' הגילוי בבחי' בינה וכה"ג בכל הספי' כו' (וא"כ צ"ל שזהו לפי הדיעה שגם בהאורות יש ע"ס, אמנם מבוי' במ"א שגם לפי הדיעה שהאורות פשוטים בהכרח לו' שיש בהם ספי' והו"ע ע"ס בלי מ"ה כו'). ועיקר ההגבלה הוא ע"י הכלי שמגביל את האור שמתגלה בה לפי אופן מהותה דכלי החכ' הוא באופן אחר מכלי הבינה בבחי' הדקות והזכות וכמ"ש בע"ח דכלי החכ' הוא ג"כ בחי' חיוהי וכלי הבינה היא בחי' גרמוהי כו' וממילא מתפשט ומתגלה האור בכלי החכ' יותר מבכלי הבינה כו' וכמו"כ היא דוקא המגבלת האור שיהי' בבחי' אור החכ' ואור הבינה וכדו' כו' שהכלי עושה תמונה וציור בהאור כו' כמ"ש במ"א, דהנה לפי הדיעה שהאורות פשוטים הרי ודאי כן שההגבלה בהאור שזה חכ' וזה חסד כו' הוא ע"י הכלים כו', אמנם גם להדיעה שהאורות יש בהם ג"כ ע"ס מ"מ ההגבלה להיות בבחי' מציאת חכ' וחסד ממש הוא ע"י הכלים, וכמו עד"מ באדם שיש כחות בהנפש גם קודם התלבשותו בהאברים פרטי' מ"מ ה"ה כחות רוחניים בתכלית מובדלים מגשם לגמרי וע"י התלבשות בהאברים ה"ה באים בהגשמה ולפעול פעולות גשמיים כמו להשכיל בבחי' מציאת שכל ממש ובעינינים גשמיים וכן לראות ראי' גשמי' כו', וכמו"כ יובן בבחי' האורות שע"י ההתלבשות בהכלים עי"ז דוקא נעשים בבחי' מציאות ופועלים כפי אופן הכלים כו' וכמ"ש במ"א, וגם הכלי היא מגבלת בחי' התפשטות האור באיזה אופן וכמה יתפשט ויתגלה למטה כו', והגם שמבוי' במ"א שהכלים מגבילים רק שזה חכ' וזה חסד כו' אבל האור מתפשט בבחי' א"ס והגבלת ההתפשטות הוא ע"י הנעל שהוא הפרסא כו' וכמ"ש בלקו"ת ד"ה מה יפו פעמיך, מ"מ גם הכלים מגבילים בחי' התפשטות האור שהרי יש הפרש בההתפשטות בפנימיות הכלים לחיצוניות הכלים כו' וכמ"ש במ"א דהנשמות שרש התהוותם הוא מבחי' פנימי' הכלים ולכן גם בנשמות דבי"ע לא נשתנו בעצם מהותם וה"ה בחי' אלקות ממש והיינו לפי שהוא בחי' פנימיות האור אינו משתנה ע"י הפרסא כו', והמלאכים דשרשם מבחי' חיצוניות הכלים דהיינו בחי' חיצוניות האור ה"ז בא בבחי' שינוי המהות שהן בבחי' נבראים ממש כו', וגם בחי' נעל שהוא הפרסא היינו בחי' חיצוניות הכלים דמל' וכמ"ש הפרדס בשעה"כ ערך פרוכת כי עיקר ההגבלה הוא מצד הכלים ואם הי' האור בלי כלי הי' האור בבחי' בל"ג וכמו האזא"ס שלפה"צ כו' (וגם מה שהאור מוגבל בכללות אופן המשכתו כנ"ל זהו על ידי אותיות הרשימה כו' כמשי"ת), והמדידה וההגבלה הוא ע"י הקו שמודד מדידת האורות והכלים כו', והגם שהקו שרש

המשכתו הוא מהאואיס הבל"ג כידוע ואיך הוא בבחי' קו המדה כו', הענין הוא שזוהו ע"י שנמשך מהרשימה שהוא בחי' כח הגבול הן האתיות דגילוי גילפו בטה"ע כו' כמ"ש במ"א ועי"ז הוא שנמצא בחי' המדידה וההגבלה בהקו כו' ולא מצד עצמו דמצ"ע הוא בבחי' בל"ג ומה שהוא בבחי' קו המדה זהו מצד כח הגבול כו'. וכמ"ש במ"א שהקו יש בו ב' הפכים בחי' הגילוי שזוהו בחי' בל"ג וגם בחי' המדידה כו' והיינו דמצד פעולת בחי' כח הגבול שבו ה"ה מחדד איך וכמה יהי' בחי' גילוי אור ואיך וכמה יהי' בחי' צמצום והגבלה דכלי וגם בכלים עצמן יש ג' מדרי' שהן בחי' פנימי האמצעי וחיצון הכל בא במדה ע"פ מא' קו המדה שמודד איך יהי' בחי' פנימי הכלי וכמה יהי' בה התפשטות האור וכמה תגביל את האור וכן בבחי' האמצעי דכלים עד בחי' חיצוני הכלים כמה שתגביל את האור והתפשטות כו', וממילא מוכן שגם בענין ההבדלה בין סט' דקדושה לסט"א ג"כ בחי' קו המדה הוא המבדיל בין הקדש ובין החול ובין האור לחשך גם כן במדה ושיעור והוא ע"י הפרסא הנק' פרגוד ומחיצה שמפסיק בין הקדושה לקלי' וקצת חיצוניות דחיצוניות הארת אור הבא מסט' דקדושה דרך מסך ולבוש יש בזה ג"כ שיעור ומדה בכל עולם לפי מה שהוא, כמו המסך שבבריאה המבדיל בין הקדושה ובין גוגה דבריאה שמיעותו רע ורובו טוב, ומסך דיצי' יותר גם וכמו ערך גסות הקלי' דשם דנוגה דיצי' חצי' רע כו' עד מסך דעשי' להבדיל בין י"ס דאוי"כ דקדושה ומלאכים ונשמות דעשי' ובין נוגה דעשי' שרובו רע והקלי' קשין וגסין ביותר כידוע והוא הנק' לבוש שק וכמו ושק אשים כסותם והוא שק של עור שאין האור נראה בו כלל והנה תכלית הסתר אלקות בע"ס דנוגה דעשי', וג"ז בא במדה ושיעור ע"פ מא' קו המדה הראשון דכמו שמודד או"כ דאבי"ע דקדושה בבחי' הפנימיות כך ממש קץ שם לחשך דקי"ג בכל עולם דאבי"ע בפרט הכל במדה לא יוסיפו לקבל יותר מכפי המדה כו', וכ"ז הוא כאשר הכלים הן בשלימות כתיקונן, דהנה נת"ל דעיקר ההגבלה הוא מצד הכלים וגם כללות הענין מה שהקו הוא בבחי' קו המדה זהו ע"י בחי' כח הגבול שרש ומקור הכלים כו' ולזאת כאשר הכלים (ובחי' כח הגבול בכלל כו') הן בשלימות כתיקונן אז יש בחי' ההגבלה וההבדלה בין הפנימי' אל החיצוני' כו' והיינו דבבחי' פנימי' הכלי מאיר בחי' גילוי אור יותר ומשם נמשך בחי' האור והגילוי בבחי' סטרא דקדושה לבד שיורד ומשתלשל ממדרי' למדרי' בריבוי הכלים וההשתל' כו' אבל לחיצוני' אין שום יניקה מבחי' הפנימי' ומבחי' הגילוי אור כו', ובבחי' חיצוני' הכלים שם האור מצומצם יותר שאינו מאיר בגילוי, ולזאת מבחי' חיצוני' דחיצוני' ואחוריים דכלים דקדושה שנופל בבחי' מותרות מזה יש להם יניקה וג"ז הוא במדה לפי אופן הפרסאות והמסכים שבכל עולם כנ"ל ומן הפנימי' אין להם יניקה כלל וי"ש יאר ה' פניו אליך דוקא ולא בקלי' כו', אך ע"י פגם העוונות שפוגמים את הכלי כמו זנוקב שם ה' כנ"ל אז נמשך גם מן הפנימי' אל החיצוני' מפני שאין הכלי שלם להגביל את האור בבחי' סט' דקדושה לבד כו' כי ע"י הפגם בבחי' הכלים (ובבחי' כח הגבול

(כו) מתבטל בחי' המדידה דקו המדה ובודאי ע"פ מא' קו המדה קץ שם לחשך שאין ביכולתם לקבל מבחי' הגילוי כ"א מבחי' ריבוי הצמצומים וחיצוני' דחיצוני' הכלים כו' כנ"ל, אבל בפגם הכלים או מתבטל המדידה ומקבלים גם מבחי' הפנימיות כו'. וזהו ונוקב שם ה' שע"ז יוצא האור הפנימי תוך הקלי' וסט"א שנמשך להם תוס' חיות וע"ז נעשה קיום וחיווק הרע ביותר דהו סיבת אריכת הגלות כו' כנ"ל, וגם פוגם נפשו אשר נפשו האלקי' יורדת תוך הקלי' הסט"א דכשם שגורם למע' ירידת האור והשפע אל הסט"א כמ"כ גורם ירידת נפשו כו' וכמ"ש באגה"ת, ועמ"ש שם ספ"ה דפי' פגם הוא מל' פגימת הסכין והיינו שע"ז נפסק חבל ההמשכה וההתקשרות של הנשמה באלקות כו' דיעקב חבל נחלתו שבזה מקושר באלקות והחבל שזור מתרי"ג חבלים דקים דתרי"ג מצות וכשעובר ח"ו על אחת מהנה נפסק חבל הדק כו' וגורם חלישות בכללות החבל כו' ונמצא ע"י החטא ועון נפסק מהתקשרותו באלקות ונדחה ממחיצתו של הקב"ה ויורד למקום הקלי' וסט"א ר"ל ועו"ג ואת נפש אויבין כו' דמ"ש תחלה והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלקיך זהו ע"י קיום תומ"צ שע"ז הוא מתקשר ומתאחד באלקות ביתר שאת ויתר עז מכפי מדתה בתחלת בריאתה כו', אבל ואת נפש אויבין שע"י חטא ועון יקלענה בתוך כף הקלע בבחי' קליעה למרחוק ביותר בעמקי הקלי' ר"ל כו', והנה כאשר ישים האדם לבו ודעתו לכ"ז איך ע"י חטא ועון פוגם מאד מאד למע' הן בבחי' סילוק האור והן בבחי' ירידת האור בתוך הקלי' ובבחי' התגברות הרע ביותר שמתגבר על הקדושה ומעלים ומסתיר ביותר עד שהחשך ממש יכסה ארץ בחשך כפול ומכופל כו' וגם בבחי' קיום וחיווק הרע כו' וגם פוגם נפשו לעקור נשמתו ונפשו האלקי' מחיי החיים ב"ה ולהורידה למקום הטומאה והמות הן היכלות הסט"א כו', הנה כאשר ישים לבו לכ"ז יבוא לבחי' היראה האמיתית להיות ירא חטא בפו"מ היינו לירא מעצם החטא ועון ויברח מזה כמו מדבר המזיק כמו ממות ממש כו' ויזהר בכל הדברים בזהירות גדולה שלא יכשל ח"ו בשום דבר ויהי' שלם בקיום המצות בסו"מ וע"ט בפו"מ כו'. והנה באמת לא דוקא בחטא ועון בפו"מ פוגם כנ"ל אלא גם בהעדר עבודה במוח ולב פוגמים למע' ולמטה בנפשו האלקית כו' דהנה מ"ש בק"ש שעהמ"ט אם פגמתי באות יו"ד כו' בביטול ק"ש כו' אין הכוונה בביטול ק"ש בפו"מ שלא קרא ק"ש, אלא הכוונה על העדר העבודה דק"ש כו' דהנה מצות ק"ש היא מצות ליחוד והיינו ליחוד גם מצד העולמות דגם לאחר שנבראו העולמות אינם בבחי' מציאות יש ודבר נפרד כ"א בטילים ומיוחדים בתכלית כו' וכמשנת"ל בקצרה וכמ"ש במ"א באורך. וזהו ג"כ ענין יחוד הוי' ואלקי' וכמ"ש וידעת היום כו' דהוי' הוא אלקי' דכולא חד כו'. דהנה ש' אלקי' הוא מעלים ומסתיר על שם ה' בכדי שיתהו העולמות בבחי' מציאות שאם הי' מאיר גילוי שם ה' בעולמות לא היו העולמות בבחי' מציאות כלל ולזאת השם אלקי' מעלים ומסתיר על הש' ה' שלא יאיר בגילוי ממש וע"ז נתהו העולמות בבחי' מציאות יש כו', אבל באמת הלא ה' ואלקי' כולא חד דהשם אלקי' אינו מעלים ומסתיר

כלל על הש' ה' כי אלקי' הוא גיב' בחי' אלקות ממש כמו ה' וא"כ אינו
 שייך כלל שיסתיר כו', וההסתר הוא רק לגבינו שלא יאיר לנו הגילוי דשם
 הוי' כמו שהוא דהיינו שלא נרגיש בחי' האור והגילוי כמו שהוא ועי"ז
 נהי' נתפסים בבחי' מציאות כו', אבל לגבי' אינו מעלים ומסתיר כלל וגם
 ע"י שם האלקי' מאיר הש' הוי' בגילוי ממש כו' וגם לגבינו שהשם אלקי'
 מעלים ומסתיר מ"מ הרי מאיר גילוי ש' הוי' שהרי המהות הוא השם הוי'
 שמהווה כל ההוויות כו' ורק בכדי שיומשך הארה כזאת שיהי' באפשר
 לעולמות לקבל היינו שיוכל להיות ממנו עולמות כמו שנתהו כו' זהו ע"י שם
 אלקי' כו', וכמו עד"מ מים הנמשכים מהנהר הגדול ע"י הצינור הרי המים
 הם מי הנהר אלא שמהנהר עצמו א"א שיומשכו בכלי' קטנים כי הי' שוטף
 לגמרי וע"י הצינור נמשך מעט מים שבאפשר לימשך תוך הכלי כו' אבל
 הוא מי הנהר ממש כו', וכמו"כ יובן מהשפעת השכל מהרב אל התלמיד לאחר
 צמצום והעלם אור שכל של הרב שמעלים אור שכלו העצמי ונמשך הארה
 מועטת מאור שכל הרב ומ"מ ה"ה אור שכלו וחכמתו כו', או כמו המשכת
 השכל על ידי אותיות שהאותיות מלבישים ומעלימים על אור השכל
 ומחלקים אותו לחלקים כו' כמ"ש במ"א, ומ"מ הרי נמשך אור שכל ע"י האותיות
 אלא שנמשך באופן כזה שיהי' באפשר לקבל כו', וכמו כן יובן בשם אלקי'
 שהוא בחי' אותיות הנקרא עיר אלקינו שהן כמו צינורות שע"י נמשך הארת
 שם הוי' ממש לתורת העולמות ונבראים מאין ליש ולהתיותו כו'. והנה ידע
 שיש כמה לבושים וכמה העולמות והסתרים דקדושה שבהם מתלבש ומתעלם
 האור כי ע"י ההעלם דש' אלקי' עצמו לא הי' אפשר עדין להיות בחי' מציאות
 יש ממש כ"א צריכים ע"ז כמה לבושים וכמה העלמות והו"ע הפרסאות
 והמסכים המעלימים כו', ושרש כל הפרסאות המסכים הם משם אלקי' וכמו
 שהשם אלקי' אינו מעלי' ומסתיר כנ"ל, כמו"כ כל הפרסאות והמסכי' אינם
 מעלימים ומסתירים באמת על שם הוי' כו' כ"א כל הכוונה בריבוי המסכים
 הוא רק להביא את הארת שם ה' שיהי' ממנו התהוות היש כו'. והו"ע
 מצות יחוד הוי' בק"ש בבחי' יח"ע ויח"ת איך שהוי' הוא אלקי' כולא
 חד דשם אלקי' אינו מסתיר כלל לגבי עצמות שם הוי' ובאמת מאיר בחי'
 עצמות ה' גם ע"י שם אלקי' והעולמות בטלים לגמרי ומיוחדים בתכלית באז"ס
 לאחר שנתהוו כמו קודם שנתהוו כו' וגם כמו לגבינו שהשם אלקי' מסתיר על
 עצם האור דשם הוי' ואינו נתפסים במציאות יש כו' אין זה הסתר אמיתי ח"ו
 כ"א מאיר הארת שם הוי' ע"י שם אלקי' והוא הוא המהווה את העולם
 ומחי' את העולם וכל ההשפעות בעולם הכל מאת הוי' הוא כו', וכאז"א
 מחויב ליחדו ית' בק"ש בהוי' אחד ובשכמל"ו היינו ב' אופני יחוד הנ"ל דגם
 לגבינו שהשם אלקי' מסתיר מ"מ הרי הארת הוי' הוא המהווה ומחי' את
 העולם כו' ובאמת אין שם אלקי' מסתיר כלל ומאיר עצמות שם הוי'
 ממש בהעלמות וממילא העולמות בטלים במציאות לגמרי כו', וצריך שיוקבע
 היחוד בנפשו ואז לא יהי' העולם תופס מקום אצלו והעיקר יהי' אצלו
 האלקות המהווה ומחי' את העולם כו', ומכ"ש שלא יהי' מסור ונתון לחיצוניות

וגשמיות העולם לחשוב זה לעיקר ח"ו כ"א האלקות יהי' אצלו לעיקר ולזה יהי' מסור ונתון בנפשו וחיצוניות העולם יהי' אצלו לדבר הטפל כ"ו, כי הגם שהוא עצמו נתפס ביש (והיינו בעבודה דבחי' דיוח"ת כ"ו) ומקבל חיות מגשמיות העולם והוא מוכרח לזה כ"ו, הנה כשיוקבע אצלו יחוד הג"ל יבין וירגיש היטב אשר גוף הדבר הגשמי אשר ממנו מקבל חיותו הוא ג"כ רק לבוש להאור והחיות האלקי וכמו הלבושים והמסכים העליונים שבהם מתלבש האור האלקי בכדי שיוכל להיות התהוות היש כ"ו כנ"ל, כמו"כ בכדי שיהי' בבחי' חיות גשמי להחיותו בחיות גשמי בפו"מ הוצרך להתלבש החיות ולהתעלם בהדברים הגשמיים כ"ו, וכמ"ש במ"א בענין וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה כ"ו, א"כ הרי הדבר הגשמי עצמו הוא רק לבוש לבד אבל עצם חיותו הוא מהאור והחיות האלקי המלובש בהגשמי ולזאת הדבר הגשמי אצלו כטפל ממש ואינו תופס מקום אצלו להיות משוקע בו ולהמשך אחריו כ"א העיקר אצלו האור והחיות אשר זהו חיותו האמיתי כ"ו, ועפ"י יובן מ"ש אם פגמתי באות יו"ד בביטול ק"ש היינו בהעדר העבודה דק"ש כשאינו מתבונן ביחוד הוי' בבחי' יחו"ע ויחו"ת או אפי' כשמתבונן אבל אינו נקבע היחוד בנפשו ואז ממילא העולם תופס מקום אצלו והוא נתון לחיצוניות וגשמיות העולם ועושה אותו לעיקר מאחר שממנו מקבל חיותו והוא משוקע בו ושוכח על ה' המהוה המחיי' את העולם וכל הענינים השייכים לאלקות הם אצלו כדבר הטפל ועושה אותן בכדי לצאת י"ח לבד כ"ו אבל העיקר אצלו חיצוניות וגשמיות העולם ובוה יש לו חיות והרגש כ"ו הן בעניני תאוות העולם שחפץ ומשתוקק להם והן בעסק מו"מ בחיות גדול בזה באשר זהו אצלו לעיקר כ"ו, ובוה הוא פוגם ביו"ד דשם ה'. דהנה ידוע דחו"ב הן אין ויש וזהו"ע היו"ד דשם הוי' שהוא בחי' החכ' דמע"ב האינ' המהוה את היש דבראשית ברא בחוכמתא ברא והרי העיקר הוא האינ' המהוה את היש וכשהוא עושה את היש לעיקר והאינ' האלקי אצלו כטפל ח"ו הרי פוגם בבחי' היו"ד כ"ו (ובפרט בחי' היחוד והביטול דיוח"ע ה"ה בבחי' חכ' כ"ו כידוע), ולכן עונשו סקילה דחשיב כאן ד' מיתות ב"ד על ד' פגמים בד' אותיות הוי' ואד', והפוגם באות יו"ד עונשו סקילה, וידוע דסקילה הוא על עון ע"ז והנה ע"ז הוא המשתחוה לשמש ולירח ולכו"מ והענין הוא שמחשב את הממוצעים ועושה אותם לעיקר שהם מקורי ההשפעה ולכן משתחוה להם ועובד אותם כ"ו ובאמת הן רק שלוחי השפע לבד וכגרון ביד החוצב בו כ"ו, דהנה נת"ל דכל הלבושים והמסכים שרשן משם אלקי' והן ממוצעים שעל ידם נמשך השפעת אור הוי' להוות ולהחיות העולם כי ע"י הלבושים ע"י נעשה האור באופן כזה שיהווה יחי' את היש כ"ו, וזהו ג"כ ענין ההשפעה ע"י המולות וכמו ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים כ"ו שע"י מתעלם ומתעבה האור יותר עד שנעשה מקור ליש ומחיי' את היש כ"ו, ונמצא שהן רק ממוצעים שע"י נמשך השפעת החיות אבל ההשפעה היא מאת ה' שהוא המהוה והוא המחיי' כ"ו והממוצעים מצ"ע אינם נחשבים לכלום ואין בכח עצמן לעשות מאומה כ"א רק שנשפע ע"י כ"ו והן עצמן אינן נחשבין אפי' כטפל ג"כ ואין בהם ממש כלל כ"ו, אבל המשתחוה לכוי"מ הוא שמחשב אותם למציאות דבר שבכוחם לעשות

דבר והיינו שהן עושי' בכח עצמן והם המה המשפיעים כו', ושרש הענין הוא שמפרידים את השם אלקי' מהשם הוי' ואומרים שהוא הסתר גמור ח"ו וממילא מחשבים את הממוצעים שהן מקורי ההשפעה כו' וה"ז ההיפך לגמרי מיחוד הנ"ל. וזהו ג"כ ענין הקלי' והסט"א שנק' אלקים אחרים והיינו שמחשבים א"ע למציאות דבר מה ואף דקרו לי' אלקא דאלקיא אלא שגם הם מחשיבים עצמם ליש ודבר בפ"ע ובוה מפרידים א"ע מקדושתו של מקום ב"ה מאחר שאין בטלים לו ית' כו' וה"ז ע"ז ממש וכפירה באחדותו ית' כו', והנה ידוע שיש ג"כ ע"ז ברוחניות וכמאמר רז"ל ישראל שבחז"ל עוצ"ז בטורה הן והיינו מה שנתנים א"ע להדברים הנשפעים מהכו"מ והוא בעסק מר"מ בריבוי יגיעה וטרדא עצומה ובריבוי התחכמות ותחבולות ומשעבדים כל רצונם ומחשבתם ועיון שכלם בהעמקה גדולה בעסק המו"מ שזהו מפני שמחשבים את העסק מו"מ שזהו מקור פרנסתו וחיותו וכפי שיעשה את העסק כן יהי' פרנסתו וממילא הוא מתחכם מאד באופן הנהגת העסק והוא טרוד ומוטרד כו', אבל באמת אינו כן וכמו שנת"ל שכל הדברים הגשמיים שמקבל חיות מהם הן רק ממוצעים ורק לבושים לבד שע"י נמשך לו החיות בכדי שתתעבה ההשפעה ויהי' בערך להחיותו לפי מהותו ומדרי' ולכן אינם שוים בכלום שיש מי שהחיות שלו מתלבש בלבושים דקים וזכים יותר שאינם מעלימים ומסתירים כ"כ על האור האלקי ויש שהחיות הנשפע אליו מתלבש בלבושים גסים מאד וכמו יושבי קרנות וכדו' שהשפעתם מלובשת בענינים עבים וגסים המעלימים יותר כו' ויש כאלו שההשפעה להם לא נתלבשה בלבוש גשמי כ"כ כו', וכמו בכללות ההפרש בין לחם מן השמים ללחם מן הארץ וכמו המן שלא היה מאכל גשמי ולא הי' בו פסולת כלל וכן לחם הפנים שכולו פנים ולע"ל יהי' גם כן לחם פנים כו' וכמו שאמרו שתוציא הארץ גלוסקאות כו', והיינו שלא יצטרך להיות הבירור דוריעה וחריעה וקצירה ודישה כו' דתנא סידורא דפת נקיט בעבודת הבירורים כו' כמ"ש במ"א. ובלחם דלעתיד לא יצטרך לזה כי לא יהי' בו פסולת כו'. ובדוגמא כזאת יש ג"כ בלחם מן הארץ שבכללותו הוא מעורב טרד מ"מ יש בוה חילוקי מדרי' באופן התערובות והדקות שבהם כו' אבל הצד השוה שבהן שכולם הם לבושים לבד, אבל המשפיע החיות הוא האלקות שמשפיע ע"י הממוצעים האלה וגם הברכה מאת הוי' באה דוקא רק שיהי' לזה כלי לשכח בה הברכה משום דלית ברכתא שריא באתר רקניא והוא מ"ש וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה אבל הוא רק בכחי' כלי לבד לברכה ה' כו' ואין צריך לאדם אלא לעשות איזה עסק ומעשה שיהי' בו כדי שיעור שיומשך בו הברכה והתגלחת האלקי' כו' וידוע שזה העיקר היינו הברכה והתגלחת שמאת הוי' כו' אבל העסק עצמו הוא רק טפל לבד כו' כנ"ל ואז לא יהי' מוטרד ומשוקע בהעסק ובהתחכמות ותחבולות כ"א יהי' מסור אל ה' בענינים השייכים לאלקות והוי' יעזור לו כו', אבל כשעושה את העסק לעיקר ושוכח על ה' כו' הרי מחשב את הממוצע ליש ודבר וה"ז כענין ע"ז ממש שמחשבים את הממוצעים למקורי ההשפעה כו', ועז"א עוצ"ז בטורה היינו מה שמחשבים את הדברים הנשפעים מהשמש וירח וכר"מ שזה ע"ז ברוחניות וענין ההשתחואה

הוא מה שנתן מוחו ומחשבתו בזה בעיון שכלו בהעמקה כנ"ל וכופף כל קומתו מן הרצון עד המעשה שנתונים וטרודים בהעסק מו"מ שזוה השתחואה רוחניות כו', וכ"ז הוא הליפך לגמרי מבחי' היתד דאחדות ה' שנת"ל, ועונשו הוא סקילה שהוא באבן וענינו ברוחניות הוא לב האבן שאינו יכול לפתוח לבו בהתבוננות בהוי' שיתפעל בנפשו מנפני שמתמטמם מוחו ולבו ואינו כלי כלל לאלקות ואף בעת מן העתים כשרוצה להתקרב אל ה' וכמו בשבתות ויו"ט שרוצה להתפלל בכוונה בהתבוננות ובהתעוררות הלב אינו יכול כו' והיינו מפני ריבוי השקיעה בימות החול בעסק מו"מ שמתשב זה לעיקר כנ"ל מתמטמם מוחו ולבו עד שאינו כלי שישג ענין אלקי וכל שכן שיוקלט אצלו הענין ומכ"ש שאינו שייך לשום התעוררות והתפעלות הלב והוא כאבן דומם שאינו מרגיש ואינו מתפעל משום דבר כו', וכן כל הכעס כאלו עועיז דהגם שהכעס מסתעף מן החום ואש ברתיחות הדמים שהוא שייך לרציחה כו', אבל מצד שהכעס בא מחמת רוממות גאותו שכל גיא וגסה"ר מתכעס על עוברי רצונו או הפוגעים בכבודו להיותו יש ודבר גדול בעצמו שהוא כמו ע"ז בעצמו וכמו שארז"ל שקולה גסה"ר כע"ז, דהנה נת"ל דענין ע"ז הוא שמחשב א"ע ליש ודבר ומפרידים עצמם כו', וכמו"כ הגסה"ר שחושב א"ע ליש ודבר ה"ה ע"ז ממש כו' וכמ"ש בסש"ב ס"פ כ"ב, זאת היא סיבת הכעס שלו בהעושה נגד רצונו או הפוגע בכבודו וגם מפני שאינו חפץ רק בטובת עצמו לבד ומתאוה מאד לכל דבר הטוב לו ולכן הפוגע ברצונו שנוגע אליו יכעוס, ויקצוף ביותר כו', משא"כ אם ה'י שפל בעיניו ולא ה'י חפץ בתאוות עצמו לא ה'י כועס לעולם כו', ונמצא דהכעס הוא ענף הגיאות וענף התאהה שאינו מרגיש רק א"ע כו', וידוע דבחי' התנשאות וגסה"ר הוא היפך דבחי' הביטול במציאות דיו"ד דחכ' שהוא דוקא בחי' העדר הרגשת עצמו לגמרי כידוע, ולכן הפגם בזה מגיע לבחי' יו"ד דשם ה' כו' ועונשו סקילה שנעשה כאבן דומם ממש בלתי יתפעל כלל מגילוי אלקות ובוה ימות מיתה רוחני ר"ל דזהו כפי חטאו להיות בבחי' יש היפך הביטול לאלקות כו'.

והנה ידוע דאתרוג הוא ר"ת אל תביאני רגל גאה והיינו להיות בבחי' ביטול היפך גסה"ר כנ"ל וכמו האתרוג בגשמיות שסובל כמה הפכים ונקרא פרי עץ הדר שדר באילנו משנה לשנה ויש בשנה ד' תקופות קיץ וחורף כו' והוא סובל כל ההפכים וזה מורה על הביטול דמי שהוא בטל יכול לסבול היפוכו כו', וכן כל הד' מינים שבלולב יש בהם בחי' אחדות וכמו הלולב שהוא כפות שעליו מתאחדים וע"ז וכן הדס תלתא בחד קינא וערבה נק' אחווא בגמ' שגדלי' באחוזה כו', וכ"ז הוא לפי שמאיר בהם בחי' אין האלקי יותר מבשאר צמחים לכן הם בבחי' ביטול ואחדות כו', וזהו ענין כוונת גטילת לולב ומיניו והנענועים שהו"ע המשכת הדעת כנ"ל בשם המח', דענין הדעת הוא ענין ההכרה וההרגשה שירגיש את האור האלקי ולא ישכח על האלקות המהוה ומתווה את העולם כו' וכמו שנת"ל דסיבת הישות והפירוד הוא מפני ששוכח על ה' ועי"ז העולם תופס מקום אצלו

ונמשך אחריו כו' וזהו ג"כ סיבת הגסות והכעס להיותו בבחי' ישות כו' כנ"ל, אבל ענין המשכת הדעת שירגיש את האור האלקי שהוא הוא המהווה ומהווה • את העולם והוא העיקר כו' כנ"ל ובפרט בבחי' היחוד דהוי' אחד שזהו בחי' ד"ע והוא ההכרה וההרגשה איך שעצמות ה' ממש מאיר בעולמות וממילא הם בבחי' ביטול במציאות ממש כו', וזהו"ע מצות נטילת לולב ומיניר והנענועים שהוא שיוקבע יחוד הנ"ל בנפשו ובחר ה' בדי' מינים אלו דוקא לפי שבהם נמצא בחי' הביטול וההתכללות שמאיר בהם בחי' האין כו'. וזהו ולקחתם לכם כו' פרי עץ הדר וכפות תמרים כו' די' מינים אלו דוקא שעי"ז יוקבע בנפשו בחי' היחוד דחוי"ע ויחיות כו'.

בס"ד, שמע"צ, רס"ה

ביום השמיני עצרת תהי' לכם כו', הנה עצרת ידוע שהוא לי' קליטה ויש עוד פי' בעצרת שהוא לי' מלוכה וממשלה וכמו יורש עצר זה יעצור בעמי כו' וכמ"ש בס' השרשים. והנה ידוע דשמיני הוא בחי' בינה שהיא ספי' הח' מלמטלמ"ע ולפי"ז צ"ל מהו"ע שמיני עצרת מה שייך ענין העצרת שהוא בחי' המל' לשמיני דוקא בחי' בינה. ולהבין זה צלה"ק משנת"ל בהד' ענינים שחשיב בק"ש שעהמ"ט שהן הד' פגמים נגד הד' אותיות הוי', ונת"ל דמ"ש אם פגמתי באות יו"ד בביטול ק"ש היינו בהעדר העבודה דק"ש העבודה דק"ש הוא שיוקבע בנפשו היחוד דה' אחד ובשכמל"ו איך שיש הארת הוי' בעולם המהווה ומחי' את העולם שהוא העיקר וממילא לא יהי' העולם תופס מקום אצלו ולא יהי' נחשב אצלו לעיקר כלל ובפרט ביחוד דהוי' א' שהעולם בטל במציאות לגמרי כו' ובהעדר העבודה אז העולם תופס מקום אצלו ונחשב לעיקר וזהו סיבת ריבוי הטרדא והשקיעה בעניני העלם כו' ובה פוגם באות יו"ד שהוא בחי' האין דחכ' דמע"ב ובחי' הביטול כו' והעונש ע"ז הוא סקילה שנעשה לבו כאבן ואינו כלי כלל לאלקות כו'.

ועד"ז יובן ג"כ בפגם הב' בה"א ראשונה דשם הוי' שו"ש אם פגמתי באות ה' כו' בביטול תפילין כו'. והענין הוא דהנה ידוע דה"א ראשונה הוא בחי' בינה והו"ע וההשגה וההתבוננות בגדולת ה' באורך ורוחב עד שמשגיג הענין היטב ויזתפס ויוקלט אצלו האור האלקי כו' וע"י אדיכות והתבוננות וההשגה טובה בגדולת ה' ה"ה באהבה ברשפי אש בתוקף ההתלהבות לאלקות שזהו בבחי' בינה דוקא. וכידוע דבינה הוא בחי' אה"ר והיינו בחי' אהבה ברשפי אש כו' דחכ' הוא בבחי' ביטול דוקא בלי שום התפעלות ובלי שום מורגש כלל כ"א בבחי' דביקות והיינו לפי שהוא למע' מהשגה ממש והוא

בבחי' אין עדיין ומאיר שם גילוי האור האלקי ממש כו' אבל בינה להיותה בבחי' השגה לכן הוא בבחי' אהבה ברשפי אש במורגש כו', וכמו ההפרש בין עבודת הכהנים לעבודת הלויים דכהנים ברעותא ובחשאי דוקא אבל הלויים עבודתם לארמא קלא בשיר וזמרה בהתפעלות והתלהבות גדולה כו' וכתני' ועבד הלוי הוא דהיינו בחי' בינה כו', ובמצות הו"ע מצות תפילין וכידוע דתפילין הן המשכת המוחין ועיקרן הוא המשכת מוחין דאימא דהרי עיקר מה שחיוב על כל אדם הן תפילין דרש"י שהן באימא כמ"ש בפע"ח, ובעבודה ענין התפילין הוא לשעבד מוחו ולבו וכמ"ש בסש"ב פמ"א ליבטל וליכלל בחי' חכמתו ובינתו שבנפשו האלקית בבחי' חכמתו ובינתו של א"ס ב"ה כו' דהיינו שלא להשתמש בחכמתו ובינתו שבנפשו בלתי לה' לבדו והוא בבחי' השגה והתבוננות באקוה כו' כנ"ל, וכן ליבטל וליכלל בחי' הדעת שבנפשו כו', והיינו העבודה בבחי' חב"ד שבנפשו עד שיבא ג"כ ללב בבחי' אהוי"ר בהתגלות הלב כו' והפגם בזה היינו שאינו מבטל בחי' הו"ב שבנפשו לאלקות להיות בבחי' השגה והתבוננות ולשעבד מוחו ולבו לה' לבדו אדרבא הוא נותן מוחו ודעתו בעניני העולם אם בריבוי התחכמות במו"מ כנ"ל או בהשגת הטוב של עניני העולם שבאמת אין זה טוב כלל וכלל והוא נותן דעתו בהשגת הטוב הגשמי כו' וממילא הוא עסוק ומוטרד בזה וגמשך אח"ז כו', או בדי"כ בהשגת עניני העולם וכמו להשיג ענינים הטבעיים וכדומה שהוא עסוק בענינים אלו כו' ועי"ז הוא נופל בתאוות הגשמיים בהתפעלות רשפי אש זרה בעניני חמדת הבלי עוה"ז בתאוות חומריות כו' (וכדאיתא בשם הרמב"ם ז"ל שעוסק בחכ' חיצונית כחכ' הטבע וכדומה בשכל אנרשי לבד סוף הוא נופל בתאוות כו'), וזהו עונש שריפה ברוחניות הו"ע שריפת הנפש ר"ל באש זרה דקלי' כו', וכן עד"ז יש פגם ג' באות וא"ו דש' הוי' וכמ"ש אם פגמתי באות ו' בביטול ציצית כו' דהנה ו' דשם הוי' הן בחי' המדות דאהוי"ר שהן בהתגלות בלב שגולדים מן השכל וההשגה דמות בינה ובמצות הו"ע מצות ציצית, דהנה ארז"ל אין ציצית אלא ל' יוצא שהוא בחי' ההתגלות וי"ל שהן בחי' מדות שהו"ע הגילוי וכידוע בענין אלה ופ"ו כו' אמנם ציצית הו"ע המשכת המוחין למדות והן בחי' מוחין דעיבור ומוחין דיניקה וכמ"ש במ"א, וזהו ההפרש בין תפילין לציצית דתפילין הן בחי' מוחין דגדלות כו' ולכן סדר הלבשה הוא תחלה ט"ק שהוא בחי' עיבור ואח"כ ט"ג בחי' יניקה ואח"כ תפילין שהן בחי' מוחין דגדלות כו', ועפי"ז יובן מה שהתפילין הן בה' ראשונה בחי' בינה והלא ידוע דענין התפילין הן המשכת המוחין לז"א וכמארז"ל הקב"ה מניח תפילין דקאי על בחי' ז"א וכמ"ש במ"א, א"כ הרי המוחין דתפילין הם בחי' מוחין דז"א ולמה הן באות ה', ולפי הנ"ל נראה להיות שהן בחי' מוחין דגדלות ובגדלות העיקר הוא בחי' המוחין והמדות הן רק מה שנגררים וממשכין אחרי המוחין והן באר"א לגמרי מבחי' המדות הנולדים מן השכל כו' וכמשנ"ת בענין מושכל כו', אבל ציצית שהן בחי' עיבור ויניקה והו"ע מוטבע ומורגש ובבחי' זו העיקר בחי' המדות וע"ה שיש כאן מוחין ג"כ מ"מ הכל הוא השיך למדות בלבד ולא עצמיות המוחין כו'

וכמשיית, וזהו"ע הציצית שהן בחי' ו' דשם הוי' בחי' המדות והמוחין שלהם וידוע דל"ב חוטין הן ל"ב נת"ח וא"כ הם בחי' מוחין דח"ב (ועמ"ש בס' קה"י דציצית שבזה"ב ה' מבחי' חכ' דאימא שהוא בינה דאבא וציצית שבזה"ז הן מבחי' בינה דאימא כו'), וי"ל כנ"ל דהציצית הן המשכות המוחין אבל היינו שנמשכין להיות מוחין למדות כו', ועמ"ש בסידור ד"ה ועשו להם ציצית דד' ציציות היוצאים מהד' כנפות הן גילוי בחי' ד' חיות המרכבה שהן ג' מדות חג"ת ומל' כו' יעו"ש, ובהגה' לדרוש הנ"ל מבואר דל"ב חוטין דציצית הן המשכות בחי' כבוד עילאה אלא שנמשכין בבחי' כבוד תתאה ובהד' חיות כו', ולפי זה י"ל שהן בחי' מוחין אלא שזהו המשכת המוחין להיות לידת המדות כו' (התפילין הן בחי' מוחין עצמיים וציצית זהו בחי' מוחין המולידיים המדות שיהי' התגלות המדות כו' ולהיות שהעיקר בזה הן בחי' המדות כנ"ל וכמשיית לכן בד"כ הוא בחי' ו' דשם הוי' כו') והפגם בזה הוא שנפגמו ע"י המדות הרעות התומריות שאע"פ שאין בהם איסור תורה כתאוות אכילה שאוכל בתאוה שנק' אכילה גסה למלאות בטנם כהלעיטני דעשו כו' וכמו"כ בשארי תאוות אף בהיתר שהוא בחום גדול כבהמה ביותר כו', וכן במדת האכזריות ורציחה לרדוף לחי' רעהו ולא לחוס על דל ואביון כלל וכה"ג, ועונש הרוחני לזה הפגם הוא הסיף בהרג והיינו להסיר הראש מן הגוף וענינו ברוחניות היינו מה שהובדל התפעלות ההשגה שבמחו מן הלב לגמרי דגם שמשיג את הענין האלקי בהשגה שבמחו היטיב ומתפעל ע"ז במחו כו' או שנתאמת אצלו האמת בהודאה במחו כו' עכ"ז איז נוגע ללבו כלל כל מה שמכיר ומשיג אלקות והולך אחרי תאוות לבו כבהמה כו' והיזו ההיפך ממשנת"ל במצות ציצית שהוא בחי' המשכת המוחין אל המדות שיהי' תולדת המדות באהוי"ר כו' וכאן אין הלב מתפעל כלל מההשגה שבמחו והיינו מצד התגברות המדות רעות אינם מתעוררים המדות אהוי"ר דנה"א כו', וזהו הסיבה מה שיש כמה שעוסקים ושוקדים בהשגת אלקות ויודעים ומשיגים במחם ומ"מ הי"ה נמשכים אחר תאוות לבם ועושים מעשים מכוערים (בתאוות היחר) בלי מעצור לרוחם כלל והיינו מפני התגברות המדות תומריים דנה"ב על המדות דנה"א עי"ז נפרד המוח מהלב אשר השגת המוח אינו פועל התפעלות במדות שבלב כלל כו', ולואת גם אם עסק בהשגת עניני אלקות ומשיג אלקות היטב במחו ומ"מ הי"ה נמשך אחרי תאוות לבו כו' וההשגה וההתבוננות שבמחו אינו פועל התעוררות הלב כו', והפגם הד' הוא באות ה' אחרונה בביטול תפלה כו', והענין דה' אחרונה הוא בחי' מל' כידוע שהוא בחי' הדיבור דיבור התורה ודיבור התפלה כו' וגם ה"ע קבעמ"ש לקיים רצונו ית' בעשיית המצות ולהיות סו"מ בפו"מ עכ"פ וזהו"ע התפלה שהוא בחי' אם לא שוית' ודוממתי בחי' דומם והיינו ענין קבעמ"ש כו', והפגם בזה שאין פחד אלקי' נגד ענינו והולך בשרירות לבו בפרי"ע מ"ש לגמרי כו' ופוגם באות ה' אחרונה, והעובש ע"ז הוא חנק דענינו ברוחניות י"ל שמונע ומעכב את הלב שלא יומשך בדבור זהו"ע נחר גרוני שהדיבור הוא בבחי' העלם הסתר כרחל לפני גזו"י כו'

וכמ"ש במ"א, וכן יש פגם באות ה' ע"י מניעת מעשה הצדקה שהיא בה' אחרונה צדק ה' כו' וכה"ג בשארי פגמים פרטיים בפרטי הצירופים דשם ה' שלכולם יש עונש רחמי שהוא במנגד דלעו"ז שמקבל יניקה יתירה מפגם זה כו', והתיקון לכל הפגמים הנ"ל בכלל ובפרט הוא שהוסד בוידוי זאת דאם פגמתי כו' בק"ש שעשה"ט ובוידוי דע"ח וכמו בוידוי דיוהכ"פ כדי לתקן הפגם בכל פרט ופרט כו', והתיקון הוא ע"י תשובה מעומקא דליבא להיות ממעמקים קראתיך הוי' שקורא וממשיך שם הוי' מחדש כו' כי אחרי אשר פגם ר"ל בד' אותיות הוי' ע"י פגמים הנ"ל ולזאת לתקן הדבר צריכים לקרוא שם הוי' מחדש. ע"י התשובה כו', ובכ"ז כשיתבונן היטב יבוא לידי יראה אמיתית כו' כנ"ל, וע"י שיתבונן איך שאוא"ס חיי החיים חיי העולם בכלל וחיי נפשו בפרט יבוא לידי אהבה לדבקה בו כו' כנ"ל, ולפעמים התעוררות האהבה באה בבחי' רשפי אש וצמאון מפני העדר השגת הדבר והר"ע חולת אהבה שבאה מצד ההתבוננות באלקות שמוכן ומושג היטב וכמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה והיינו שהכח הנמשך מאתו ית' להחיות את העולם הוא בבחי' א"ס ממש ונראה ונגלה הדבר מקיום הנבראים וכמ"ש מרוב אונים ואמין כח איש לא נעדר דצבא מעלה קיימים באיש וצבא מטה קיימים במין שהוא מכה הא"ס הבל"ג כו' וכמ"ש במ"א באורך, ומה שארז"ל שית אלפי שנין הוי' עלמא כו' אין זה שהחיות הוא מוגבל על שית אלפי שנין בלבד דא"כ שהי' החיות בבחי' גבול ודבר נפסק לא הי' בבחי' חיות עכשיו כי חיות הוא דבר שאינו נפסק דוקא וכמ"ש וה' אלקי' אמת הוא אלקי' חיים כו' ועמ"ש מזה בר"ה תקעו, רס"ד, וכאשר יתבונן ויעמיק דעתו בזה איך שהכח להחיות העולם הוא בבחי' א"ס ממש יתעורר בבחי' רשפי אש התשוקה והצמאון שיאיר לו גילוי אור הא"ס ב"ה הנעשה בבחי' חולת אהבה כו' וכמ"ש במ"א והנה לאחר כ"ז כאשר ע"י ההתבוננות בכל הנ"ל נעשה התעוררות בחי' האהבה היראה הרי ההתגלות הוא בחי' מדות ממש שהן מדות מורגשות ממש בלב וע"ה שיש כאן בחי' מוחין המעוררין את המדות מ"מ הרי כשהמדות באים בגילוי ה"ה בבחי' מדות מורגשות ממש והן המדות המוטבעים שבנפש ורק שנתגלו ע"י השכל וההתבוננות וכשמתגלים המדות ע"י השכל או רק המדות הן בהתגלות והמוחין הן בהעלם בתכלית בהם וכ"ז הוא לפי שהמוחין הנמשכים לצורך הולדת המדות אין זה בחי' עצמיות המוחין ממש כיא השייך אל המדות כי הרי אין השכלה זאת רק איך יחייב השכל לאהוב או לירא כו' ואינו שייך שכל זה רק למדות אלו ייר לבד אבל אינו כח שכלי מצ"ע רק השכלת המדה לבד, וע"ד דוגמא השכל של הפועל האומן דע"ה שיש בזה הרבה שכל במלאכת הבנין או בעשיית איזה כלי או במלאכת הצירור וכדומה מ"מ הרי אין שכלו רק בעשי' הנק' שכל המעשי ואינו בעל שכל מצ"ע שהרי שוטה הוא לכל דבר חכ' זולת בחי' העשי' כו', וכך השכל המלוכש במדות נק' שכל של המדות והוא הנק' מוחין דיניקה ואין לו ערך כלל וכלל לגבי כח השכל מצ"ע כו', והענין הוא דהנה ידעו שהמוחין ומדות בעצם הם רחוקים זמ"ז והן הפכי' זמ"ז הן

בפעולתם והן בעצם מהותם שהרי פעולת המדות כמו לפעול פעולת החדס
 עדי"מ הוא דוקא כאשר יש על מי להתחדס או פעולת הרחמים הוא כאשר
 יש על מי להתרחם או בהיפך הנהגת הגבו' הוא ג"כ על זולתו דוקא
 שעל עצמו אינו נופל כלל ל' חסד ורחמים וכמ"ש זכור רחמיך וחסדיך
 כי מעולם המה דרחמים וחסדים שייכים כאשר יש עולמות דוקא כו' וגם
 עצם מהות המדה עדי"מ מדת האהבה שהיא לאהוב איזה דבר הנה צ"ל
 מציאות איזה דבר שיאהבנה דאם לא יהי' מציאות הדבר אינו נופל מציאות
 האהבה ואם גם איננה פה דבר הנאהב מ"מ מציאותו יש בעולם שלכן אוהבה
 כו', ונמצא דעצם מהות המדה שייכה דוקא כשיש זולת (ומה שאדם אוהב
 א"ע אין זה מבחי' המדות באמת כו'), וזה כל מהות ענין המדות מה שממשיך
 את האדם לדבר הזולת ממנו כו' משא"כ בשכל הוא בהיפך שגם כשלא יש
 לפני מי להשפיע מ"מ יוכל לישב לעצמו ולהשכיל השכלות, והגם כי ארז"ל
 ומתלמידי יותר מכולם היינו שע"י התלמיד מתוסף אצל הרב מ"מ הלא גם
 בלא התלמיד יוכל לישב ולהשכיל השכלות כו' וגם זה שמתוסף ע"י התלמיד
 זהו ע"י כח אר"ח שעל ידי זה מתוסף מעצם כח החכ' המושרש בנפש כו'
 כמ"ש במ"א, וא"כ הוא ענין אחר שאינו נוגע להשפעה (וכמ"א מברואר שזהו ע"י
 ההשפעה בדיבור והו"ע בינה יתירה כו' וכמ"ש בדי"ה יו"ט של ר"ה, רנ"ט),
 וגם בעצם מציאת החכ' הנה טבעה בהיפך מהמדות שכאשר צריך להשכיל
 איזה דבר חדש הנה מצמצם כל הכחות אפי' כל כחות הגוף ומשתיקם ומצמצם
 חכמתו שתשקוט מפעולתה להעלותה לבחי' משכיל הוא מקור השכל עד שיושפע
 שפע ההשכלה מן המשכיל הוא מקור השכל לשכל כו' והו"ע השתיקה וענין
 ההשתוממות כו' כמ"ש במ"א, וכ"ש שהזולת מבלבל לבא לאיזה השכלה חדשה
 ועיון חדש כו', ועצם מהות המוחין הוא להיות דוקא בבחי' הבדלה והפרשה
 וכמו הבעל מוחין (וכל שכן בעת שעוסק בהשכלות) טבעו להיות מובדל
 ומופרש מן הזולת והוא היפך טבע המדות כו', ונמצא דמוחין ומדות הן הפכי'
 זמ"ז ולזאת מה שנמשך מן המוחין לצורך הולדת המדות אין זה בחי' עצמות
 המוחין כי עצמות המוחין הו"ע ההשכלה בענינים שכליים בעצם שאינם
 שייכים למדות כלל וכמו בידיעת סודות ורזין דאורייתא ובענינים גפלאים
 ועמוקים בידיעת אלקות שאינו שייך לשום בכן כ"א בידיעת הענין מצ"ע
 (שזהו מצות ידיעת התורה בעצם) (שיש כמו"כ בלימוד הנגלה דתורה עצם
 ידיעת התורה לא מה ששייך לפועל לבד להבדיל בין כו') וידיעת אלקות
 לידע את ה' כו') ולא בחיצוניות לבד (שהן לבושי השגה כו') כ"א בידיעת
 הענין בעצמו ובפנימיותו כו', וכן בכל דבר מושכל לידע את הדבר לעומקו
 ולאמיתתו בעצם כח שכלו וחכמתו שיודע ומשיג את הדבר מושכל בעצמו
 בפנימיותו כמו שהוא שאינו שייך עדיין למדות שזהו דוקא בבחי' חיצוניות
 השכל וכמו שנתפס בלבושי השגה כו' אבל בחי' פנימיות ועצמיות השכל הוא
 למעלה עדיין ממדות וכ"ש בשכליים הנבדלים ונפלאים בעצם כו' כנ"ל ומ"מ
 יש ג"כ ענין המדות אלא שזהו שבאים ממילא מצד השכל בעצם ואין מציאותם
 מצד ההטבעה ולא כפי אופן ההטבעה והוא הנקי מושכל כו', והענין הוא

דהנה מבואר במ"א שיש במדות הנמשכים מן השכל ב' מדרי' (והן ב' אופני התבוננות כו') הא' הן המדות הנולדים מן הבכך של השכל לבד והיינו כאשר מתבונן בהענין בחיצוניות ההשגה לבד וכן התקשרות הדעת בההשגה הוא בבחי' החיצוניות לבד היינו בלבושי ההשגה ולא בעצם האלקות המושג כו' ואין עצם האור האלקי מאיר בגילוי במוחו כ"א לבושי ההשגה לבד וזהו בחי' חיצוניות השכל וחיצוניות ההשגה שבמדרי' זו יש לשכל שייכות אל המדות (היינו שכללות מדרי' זו שבשכל יש לו שייכות אל המדות כו'). אמנם אין התפעלות המדות בא בדרך ממילא מן השכל כ"א צריך לפעול ההתפעלות בלב כו' לפי שאינו מאיר גילוי האור רב במוח להיות התפעלות הלב ממילא כ"א המוח פועל התפעלות המדות ע"י הבכך והוא אשר קרבת אלקי' לו טוב שזהו הבכך מכל ההתבוננות ועי"ז מתפעל כו', ומובן שהמדות בעצם הן מצד ההטבעה שאהב את הטוב ולכן מהבכך הנ"ל מתעוררים המדות כו', והאופן הב' הוא כאשר ההשגה וההתקשרות במוחו הוא בפנימיות נושא המושג ובעצם האלקות המושג ומאיר האור האלקי עצמו בגילוי במוחו הנה ע"ה דבחי' זו היא למע' מן המדות בעצם מ"מ מבחי' ומדרי' זו דוקא נעשה התעוררות והתפעלות המדות בדרך ממילא כו' דכאשר מאיר גילוי אור פנימי במוחו אז הלב נמשך ממילא אחר המוח לפי שנורגש האור בלב ג"כ ונמשך ממילא כו' ולזאת דוקא בהשגה והתבוננות בכל דבר מושכל בעומקו ובפנימיותו כאשר מאיר במוחו עצם הענין כו' וכן בהשגת ענינים העמוקים והנפלאים בידיעת אלקות שאינם שייכים למדות כלל ודוקא כאשר יודע עצם הענין ופנימיותו שמאיר בגילוי במוחו (שזהו בחי' עצמות המוחין כו' כנ"ל) נעשה בחי' ההתפעלות המדות ממילא שנמשכים אחר הידיעה וההשגה שבמוח כו' אמנם מובן דמדות אלו אינם מצד ההטבעה כלל כי אם מצד המוחין לבד שהמוחין הן הן סיבת המדות ועיקר מציאותם כו' והמדות הן שכליים בעצם שסיבתן הוא השכל ומתאחדים ממש עם השכל כו' והיינו שבהמדות מאיר ונורגש (הערט זעך) האור שבשכל ואינם בבחי' התפעלות שחוץ לעצם כו' (ולמע' גם ממדות שבשכל היינו שבחיצוניות השכל כו') ואינן ג"כ בבחי' מציאות מורגש להיות מדות מורגשות ממש כו' וגם אינן כפי ההטבעה כי אינם שייכים אל ההטבעה כלל שאין סיבתם מצד ההטבעה כלל כ"א מצד גילוי אור עצמות המוחין ממש שנורגש בלב ג"כ וממילא נמשך אחר המוח כו', וזהו בחי' מושכל שהמדות הן שכליים ממש מצד שמאיר בהם בחי' עצמות המוחין ממש כו', וזהו בחי' פנימיות הז"א כאשר בחי' עצמות המוחין דאו"א מאירים בז"א ואז גם בחי' ז"א הוא בבחי' ד"ע כמו המוחין שנת"ל שהמוחין הם בבחי' ביטול במציאות משא"כ המדות הן בבחי' מציאות מורגש והיינו בבחי' מורגש הנ"ל שהז"א הוא בבחי' ו"ק והיינו שעיקרו הוא בחי' המדות המוחין הן השייכים אל המדות שאין ערוך לגבי עצמות המוחין כו' כנ"ל אבל כשמאירין בחי' עצמות המוחין בז"א אז הוא גילוי בחי' ד"ע בז"א וזהו הגדלת הז"א בבחי' מוחין דגדלות כו' וע"י הז"א נמשך ומאיר גילוי אור עצמות המוחין במל' ג"כ והענין

הוא דהנה ידוע דבחי' מל' למע' וכנסי' למטה נק' בשם לב וכמ"ש לך אמר לבי כו' לבבתני אחתי כלה כו' כי כמו שהלב מקבל מן המוח ומשפיע אל האברים כו' כך כללות נש"י למטה בגופים וכ"ש שרש נש"י למע' הן בחי' כלי קבול לקבל מאור ושפע דאוא"ס ב"ה שבחכ' מוחא כו' וכמו גילוי אוא"ס שבחכ' דתורה שמתקבץ ומתכנס בכנסי' כמו מן המוח שנמשך ללב שאין ללב אור וחיות כלל בלעדי השפע הנמשך מן המוח תמיד כך אין לנש"י אור וחיות אלקי בפנימיות שלהם כ"א מה שנמשך להם מפנימיות שם הוי' דחכ' שבראש שהו' חכ' שבתורה וכמ"ש כי הוא חייך כו', וזהו הטעם מה שנש"י למטה וכן בחי' מל' למע' נק' כנסי' דהו' מה שבחי' מוחין ואורות עליונים דבחי' ישראל דלעילא בחי' לי ראש נכנסים ונאספים בבחי' מל' למע' ובכנסי' למטה כו', והנה מהלב נמשך החיות אל כל האברים דלבא פליג כו' דהלב הוא ממוצע בין המוח אל האברים שמקבל החיות מהמוח ומשפיע לכל האברים וז"ע דפיקא דליבא שדופק בב' דפיקות בהסתלקות והתפשטות והוא מה שהלב מתכוין ומתפשט דהתפשטות שבלב הוא שמקבל מן המוח בחה"י שבו והכיוון הוא מה שהדם עם החיות יוצא מוח"ש אל כל האברים כו' (וגם יש ב' מדריגות דרצו"ש כיוון והתפשטות הן בקבלת החיות מהמוח והן בהשפעת החיות אל האברים כו' וכמ"ש במ"א), וכמו"כ נש"י למטה הן ממוצעים שהן מקבלים בחי' האור והחיות האלקי וע"י נמשך החיות בעולם, וכמו שאומרים בנוסח הברכה אלקינו תחלה ואח"כ מלך העולם כו' וכן בחי' מל' למע' היא בחי' ממוצע שמקבלת אורות דאצי' ומשפעת לבי"ע והר"ע ואמונה כל זאת ל' נוקבא וקיים עלינו ל' דכר בחי' מקבל ומשפיע כו', והנה ידוע שיש בלב בחי' קטנות ובחי' גדולות וכאשר אנו רואין שבטבע הלב כאשר הוא בצער בגלות או בשבי' קשה מתכוין הוא מאד כי יש בלב ב' הפכים דכיוון והתפשטות וכשהוא בעוני ויסורים ר"ל מצער או גלות ושבי' הוא בכיוון גדול ואין בו התפשטות או בשום א' מהכחות כמו בשכל ומדות וגם בדיבור שלא יוכל לדבר מצד הכיוון והקטנות כו', וכאשר האדם הוא בשמחה מבשורה טובה או הצלחה רבה יתפשט לבבו מאד בהרחבה גדולה ויכיל כלי הלב או הרבה חכמה ודעת וירבה בדיבור ומדותיו מתרחבים ומתפשטים מאד כו', וכן הוא ברוחניות וכמו כנסי' בעת גלות מצרים היו בבחי' תכלית הקטנות והכיוון והי' בבחי' אמונה לבד שלא מצד בחי' הדעת וההשגה האלקית בבחי' ידיעה והמרה כו' כ"א בבחי' אמונה פשוטה לבד כו' כי מחמת קוצר רוח בעבודה קשה בחומר ובלבנים היו בבחי' קטנות הכלי להכיל אור השכל וחכ' אלקית במוח ולב רק בבחי' אמונה פשוטה לבד כמ"ש ויאמן העם כו' דבחי' האמונה היא כמו טבע בנפשות בניי מירושה מאבותינו ובחי' זו יש תמיד בנש"י כו', אמנם בחי' האמונה הפשוטה ע"ה שהוא בחי' קטנות שלמטה מהשכל ודעת כו' הנה שרשה הוא בבחי' עצם הרצון הפשוט שלמע' ממקור השכל והטעם והוא בחי' ביטול העצמי דיחידה ולמע' הוא בחי' כתר שבכתר שלמע' ממקור החכ' כו' וז"ש זכרתי לך חסד נעוריך דוקא לכתך אחרי במדבר בבחי'

אחוריים וחיצוניות באמונה פשוטה, דנקודה דקטנות זו דבחי' אמונה פשוטה עולה למע' מאד בבחי' נקודת העצמיות דבחי' כתר וכמו נקודה דחיריק שלמטה מן האות שעולה למע' להיות חולם ע"ג האות כו' וכמ"ש בזהר דאודריקת לעילא ונעשית תגא ברישא דאתון כו' וכמ"ש היתה לראש פנה כו', ולכן דוקא מבחי' נקודה זאת הוא שבאו לתכלית בחי' ההרחבה וההתפשטות ביותר במחו ולב בבחי' ריבוי אור כו' וכמ"ש ראה ראיתי את עני עמי בארץ מצרים וארד להצילו כו' ולהעלותו מן הארץ ההיא אל ארץ טובה ורחבה ארץ זבת חלב ודבש כו', וכת' אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ הכנעני כו' ארץ זבת חלב ודבש כו' והוא בחי' ההרחבה וההתפשטות ביותר כו', וז"ע ארץ טובה ורחבה שהוא בחי' גודל וריבוי הכלים דכנסיי לקבל כל אורך ורוחב ההשגה ודעת בגדולת ה' היפך בחי' קוצר רוח הנ"ל וא' עוד אל ארץ זבת חלב ודבש שהוא עלי' עוד למע' יותר ממה שנק' ארץ טובה ורחבה בריבוי הכלים כו', והענין הוא דהנה ידוע דבהשגה יש גילוי התענוג דכאשר משיג איזה ענין בטוב ה"ה מתענג בזה כו' וז"ע ארץ טובה ורחבה טובה היא בחי' עונג העליון שמאיר בהשגה רחבה בריבוי הכלים כו' אך זהו אינו רק העונג והטעם שמצד השגת השכל כו', אבל יש עוד עונג וטעם נפלא ונבדל מערך עונג זה שמורכב בהשגה והבנה שהוא למע' מהשכל והדעת המושג כי א"א שיכילו כלי ההשגה כו' והוא בבחי' שכל נפלא ונעלם מכל רעיון שלמע' מהשגה כו' שהתענוג בזה הוא בבחי' תענוג עצמי כו' דהנה ידוע דהשגה אינה תופסת בעצמות אוא"ס כי הרי לית מח' תפיסא ביי' כו' אבל במה נתפס בחי' מהו"ע הוא בבחי' פנימיות דחכ' שנק' אין ממש שלמע' מבחי' השגה כו' וממילא מובן דגם בחי' העונג הנמצא בפנימיות חכ' הוא בחי' עונג העצמי שבלתי מורכב בדבר מה כו' וכמו בחי' אהבה בתענוגים בתפלה דשבת בחי' שיר אל וכמ"ש או תתענג על הוי' כו', וכמ"כ הוא בבחי' פנימיות בינה שהוא ג"כ למע' מהשגה שיש בזה ג"כ בחי' תענוג העצמי כו' (וכידוע דכשם שפנימיות אבא הוא פנימי' עתיק כמ"כ הוא בפנימיות בינה כו'), וז"ע ארץ זבת חלב ודבש הוא בחי' המתיקות ועונג שבפנימיות חכ' ובחי' חלב הוא בחי' התענוג שבבחי' פנימיות בינה כו' (וכמ"ש במ"א בענין ושדי כמגדלות בחי' העונג שבחלב שהר"ע פנימיות התורה כו'), וכ"ז הוא בבחי' ארץ בחי' מל' שנעשית בחי' ארץ טובה ורחבה בהתרחבות הכלים ובהעונג שבהשגה עד בחי' תענוג העצמי דפנימיות ח"ב שמאיר בבחי' מל' שז"ע ארץ זבת חלב ודבש כו', אמנם עדיין צ"ל איך אפשר שיהי' עלי' ודילוג מדרי' כ"כ מתכלית הקטנות לתכלית הגדלות וכמו מהקטנות דאמונה פשוטה לבחי' תכלית ההתרחבות דארץ טובה ורחבה וארץ זבת חלב כו' בבחי' אה"ר בתענוגים בבחי' פנימיות ח"ב כו' (דמה שנקודה דחיריק אודריקת לעילא כו' זהו כמו העלי' לבחי' רצון פשוט שלמע' מטר"ד וזה אפשר להיות שיהי' בחי' הדילוג מתכלית הקטנות ועזני אל עצם נקודת הרצון הפשוט בבחי' תוקף התגלות הרצון פשוט וכמו מן המיצר קראתי כו', אבל לבוא לבחי' מרחב הנ"ל בריבוי ההשגה ולבחי' ראי' דחכ' ולהתענג על ה' בבחי' תענוג עצמי כו' כנ"ל איך אפשר

להיות בחי' דילוג כזה שלא בהדרגה (כו'), אך הענין הוא דבאמת מבו' בע"ח דכל עלי' מתחתון לעליון אי"א שיוכל התחתון לעלות להיות ביחוד פכ"פ כ"א שיהי' בבחינת אחוריים בתחלה או שיהי' בבחי' אב"א או פנים באחור היינו פני המקבל באחורי המשפיע כו' ואח"כ יכול להיות בחי' פכ"פ כו', והענין הוא דהנה ידוע שבכל הפרצופים העליונים בכללות ההשתל' יש בחי' פנים ואחור הנק' פנימיות וחיצוניות כו' והטעם כי כללות ההשתל' הוא בבחי' ציור אדם וכמ"ש ועל הכסא דמות כמראה אדם כו' ובציור אדם למטה יש בו בחי' פנים ואחור בין בגופו ובין בנשמתו כו' וכמו בגופו בגשמיות הרי בפנים הוא פנימיות ועצמיות החיות דנפש האדם כמו אור השכל במוח וראי' בעין ושמיעה וריח וטעם כו' וכן בלב המדות וגם הריאה והאברים פנימיים הכל הוא חיות פנימי כו' ועיקר פנימיות החיות הוא בפנים ממש, אבל באחוריו כמו בעורף עד השדרה אין שם חיות הפנימי רק חיצוניות החיות כו' והראי' מהרגשה שבפניו מרגיש איזה כאב כמו כאב הכאה יותר מבאחוריו (וכמו שהבהמה לא תרגיש כאב כ"כ כמו האדם כו'), וכמו"כ יש פנימיות וחיצוניות בהנפש הרוחני בהכחות דרצון ושכל ומדות ומחודמ"ע וכמו ברצון יש פנימיות הרצון שיש לו חשק ועונג בזה וכל נפשו נמשך ברצון זה ויש חיצוניות הרצון שאינו רוצה בזה כ"א בבחי' חיצוני' לבד כו', וכמו"כ בשכל יש בחי' פנימיות שיודע את הדבר לעומקה ואמיתתה ובחי' חיצוניות שיודע את הדבר בחיצוניותו לבד כו', וכן במדות פנימיות המדות באהבה התפעלות ויש בחי' חיצוני' בקרירות לבד כו' וכן במחודמ"ע יש פנימיות וחיצוניות וכמו עומק המח' שנוגע לו בפנימיות וחיצוני' המח' שאינו נוגע לו כלל כו', וכמו"כ בדבור יש פנימיות הדבור עם אהובו כנפשו ויש חיצוניות הדבור כמו דב"ט וכה"ג, וכן במעשה בחי' הפנימיות הוא עשי' שיש בה שכל ושיש לו רצון בזה כו' ויש מעשה בחיצוניות כמו לצאת י"ח לבד כו' וכמ"ש כ"ז במ"א, וכן הוא בנה"א שיש בחי' פנימיות וחיצוניות בהכחות דרצון ושכל ומדות ומח' כו' וכמו בחי' פנימיות הרצון בבחי' תוקף ההתפעלות לאלקות וכמו ברה"ו ועשיית שבכאור"א התגלות בחי' פנימיות הרצון כו' ויש בחי' חיצוניות וכמו כי פנו כו' עורף כו', וכן בשכל בחי' הפנימיות הוא בבחי' ידיעת והשגת האלקות בהתבוננות בכל ענין לעומקו ובעצם נושא המושג ובעצם האלקות כו' כניל ובחי' חיצוניות הוא בחי' חיצוניות ההשגה שתופס הענין בבחי' לבושי ההשגה לבד כו', וכמו כן במדות יש בחי' פנימיות והיינו שיש לו אהבה באמת שרוצה בעצם באלקות בבחי' התפעלות עצמי כו' ובחי' חיצוניות שלא רוצה בעצם הענין כ"א מצד ההכרח היינו שמוכרח מצד השכל להתפעל באהוי"ר אבל לא שמתפעל בעצם כו' (והו"ע ב' האופנים במדות שנת"ל), וכמו"כ בסדר השתל' למע' וכמו בבחי' ז"א שיש בו פנימיות וחיצוניות דבחי' פנימיות הוא כשמאירין בחי' עצמות המוחין דא"א בז"א ובחי' חיצוניות כשמאירין בחי' המוחין השייכים אל המדות לבד כו', והנה בחי' עליית המל' לבוא לבחי' פכ"פ צ"ל תחלה העלי' בבחי' אחוריים וחיצוניות דז"א והו"ע לכתך אחרי כו' אחרי

הוי' תלכו בבחי' חיצוניות המדות שבבחי' הכרח כנ"ל ואח"כ יעלה ויגיע לבחי' הפנימיות כו' ולמע' הוא בחי' עליית המל' להיות בבחי' פכ"פ דבחי' ז"א ואז מאירים בחי' עצמות המוחין דא"א במל' ג"כ ונק' ארץ טובה ורחבה וארץ זבת חלב ודבש כו' כנ"ל וזהו בחי' הפנימיות דמל' והיינו שבבחי' מל' מאירים ג"כ גילוי בחי' עצמות המוחין דא"א כו'.

ועפ"ן יובן מ"ש ביום השמיני עצרת תהי' לכם דעצרת ל' קליטה וגם ל' מלוכה וממשלה והיינו מה שהאוא"ס נקלט בבחי' מל' בפנימיותה והוא בחי' הפנימיות שנמשך במל' ונקלט בה כו', דהנה הקליטה דשמע"צ הוא בבחי' האורות שמעוררים וממשיכים ברה"ו והכ"פ הנה בשמע"צ מתלבשי' בבחי' הפנימיות ובבחי' קליטה כו', ונת"ל דהסילוק והעלי' דרה"ו הוא בבחי' הפנימיות והיינו בחי' המוחין שזהו בחי' הפנימיות דז"א ומל' כנ"ל וע"י התקיעות והברכות ממשיכים בחי' הפנימיות שיאיר בז"א ומל', וז"ש ביום השמיני עצרת דשמיני הוא בחי' בינה והיינו בחי' פנימיות בינה דבחי' זו הוא בחי' הפנימיות דמל' וכנ"ל בענין ארץ טובה ורחבה ארץ זבת חלב כו' ובשמע"צ הוא בבחי' קליטה בבחי' מל' למע' וגם בכנס"י למטה, וזהו ביום השמיני עצרת תהי' לכם דבחי' עצמות המוחין יומשכו לכם בבחי' פנימיות שיהי' בבחי' קליטה כו'.

בס"ד, ש"פ בראשית, רס"ה

ויאמר אלקי' יהי רקיע כו' ויקרא אלקי' לרקיע שמים וצ"ל מה נתחדש בזה שקרא לרקיע שמים דלכא"ו רקיע ושמים הם ענין א' וא"כ מהו שנתחדש בזה. ואינו דומה למ"ש ויקרא אלקי' לאור יום, דזה שנתחדש ענין הזמן דיום ולילה או מה שהגביל ותיחם דזה יהי' תחומו ביום וזה תחומו בלילה כדאי' בירושלמי, אבל כאן לכא"ו מה נתחדש כו', ולהבין זה צלה"ק משנת"ל דהפנימיות דז"א ומל' הוא בחי' גילוי המוחין והיינו בחי' עצמות המוחין והיינו בחי' מושכל שנת"ל, ובמל' הו"ע ארץ טובה ורחבה וארץ זבת חלב ודבש כו'.

ועפ"י הנ"ל יובן מה דאיתא בזהר ח"ג דצ"ג ע"ב ע"פ לך אמר לבי בקשו פני דוד מלכא אמר דא בגין כנס"י דלעילא לגבי מלכא קדישא בחי' ז"א בקשו פני אילין עטרי מלכא ופי' המק"מ והרמ"ז שהם המוחין דז"א והיינו כנ"ל דבחי' המוחין הן בחי' הפנימיות וכ' הרמ"ז וגם ידוע דד' מדרי' פנים ואחור ימין ושמאל הם בסוד אבי"ע וידוע שאור חכ' הוא סוד אצ"י, וזהו בקשו פני והיינו כמשנת"ל דעיקר הפנימיות הוא בחי' חכ' שבבחי' חכ' נרגש איך שהוא לכדו הוא ואין זולתו כו', וכל זה אומר בחי' מל' הנק' לבי כנ"ל

לגבי בחי' ז"א ומ"מ אומר פני (פנים שלי) לפי שגם במל' מאיר בחי' פנימיות זו דבחי' עצמות המחזין כו' כג"ל. אמנם מה שאומר את פניך ה' אבקש פי' הרמ"ן שהן אורות דאריך' ועתיק כו', והיינו שיש עוד בחי' פנימיות המאיר בז"א ומל' שלמע' מבחי' פנימיות הג"ל שהוא גילוי המחזין כו'. והענין הוא דהנה מבואר בפרסד ובכתבי האר"ז"ל הטעם מה שמדת התפארת דוקא הוא שם הוי' ולא בשאר מידות וזלתה שבמדת החסד הוא שם אל ובמדת הגבורה שם אלקי', אבל בת"ת דוקא הוא שם הוי', והיינו מצד ההתכללר שבו כו' כי מדת הת"ת כולל בעצמו ב' ההפכי' דחריג כו'. דהנה ב' מדות חריג הם הפכי' ומנגדים זליז דמדת החסד הוא שצריכים להשפיע לכל מצד שדאוי אל ההשפעה, וכמו איש הטוב בעצם ה"ה רואה כל אדם לטוב ואינו רואה בו רע כלל ואף אם ימצא בו איזה דבר רע יוקטן הדבר מאד בעיניו למנוע ההשפעה משום זה כ"א צריכים להשפיע לו, ונמצא דהשפעת מדת החסד הוא מצד שהמקבל ראוי אל ההשפעה שהרי הוא טוב כו'. ומדת הגבורה הוא ההיפך מזה לדקדק ביותר עד שאין כל מקבל ראוי להשפעה וכמ"ש הן שמים לא זכו כו'. אמנם מדת הת"ת שהוא מדת הרחמים ה"ה כולל חריג דמדה"ר גותן מקום למדה"ד ואומר הן אמת שאינו ראוי אל ההשפעה מ"מ צריכים לרחם עליו ולהשפיע אליו וע"ז מסכים מדת הדין ג"כ, דמדת החסד הוא שהמקבל ראוי אל ההשפעה כג"ל ע"ז מדה"ד מנגדת שאינו ראוי כו', אבל במדה"ר מסכים מדה"ד ג"כ על ההשפעה כו'. והנה ענין ההתכללות דחריג ימצא מצד המחזין דגדלות ג"כ וכמו שאר"ל ביבמות דע"ח ע"ב ע"פ אשר משפטו פעלו באשר משפטו שם פעלו, ופרש"י במקום שדנין את האדם שם מזכירין פועל צדקותיו, והיינו מ"ש על שאול ועל בית הדמים ועל שהמית כו', על שאול שלא נספד כהלכה ועל בית הדמים שהרג נוב עיר הכהנים ועל שהמית כו' הרי יש כאן התכללות דב' המדות חריג כו' וכן מ"ש על אפי ועל חמתי היתה העיר הזאת מיום הוסדה ומ"מ ה"י גילוי אא"ס בבחמ"ק כו', והיינו מצד בחי' מחזין דגדלות שיכול להיות ב' המדות הפכיים כו'. אמנם התכללות שמצד המחזין הוא רק מה שנותן מקום לחסד ולגבורה, והיינו דמצד גדלות המחזין יש מקום לשניהם, אבל לא שהמדות מתבטלים בעצם אדרבה נמצאים שניהם וגם פועלים שניהם, וכמו בשאול הרי פעלו ב' המדות דחריג דעל שאול שלא נספד כהלכה זהו פעולת בחי' החסד על שאול, ועל בית הדמים כו' הוא פעולת מדת הגבורה כו'. וכן בענין על אפי ועל חמתי כו' הרי לא נתבטלה מדת הגבורה גם בזמן שהי' גילוי אור א"ס מצד החסד כו'. אבל בחי' הרחמים אין ענינו שנותן מקום לב' המדות כ"א שהמדות חריג מתבטלים בעצם מציאותן, והוא מה שמדת הגבורה מסכים ג"כ על ההשפעה הרי מדת הגבורה מתהפכת לחסד כו', וכידוע בב' אופני ההמתקה הא' שהגבורה נמתקת בריבוי החסד מצד הביטול לבד והיינו רק מה שאינו ניכר ונרגש אבל לא שמתבטל בעצם וכמו מיצוט מים הרעים בריבוי מים הטובים שאין המים הרעים ניכרים ונרגשים כלל אבל לא נמתקו בעצם כו', ויש בזה כמה אופני ביטול כמו ביטול בששים ומאה ואלף כו'. אבל האופן הב' הוא שהגבורה נמתקת בעצם ומתהפך לחסד, וכמו במי מרה דמשה דכתיב ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים הרי אינו מצד הריבוי כ"א שהמים המרים נמתקו בעצם ונעשו

מתוקים, והיינו ע"י בחי' עה"ח שכלו טוב ואין בו תערובות רע כלל כו'. וכמו כן הוא במדה"ר שהגבורה עצמה נמתקת ומתהפכת לחסד והיינו שמתבטלת בעצם מציאותה כו' וכמ"כ מדה"ח ג"כ מתבטלת במציאותה במדה"ר כי ההשפעה דמה"ר אינו מצד החסד כי אם מצד הרחמים כו'. ונמצא דענין התכללות חריג שע"י התפארת הוא שמתבטלים המדות חריג בעצם מציאותן כו'. והיינו לפי שבת"ת מאיר בחי' עצמות אוא"ס דלאו מכא"מ והוא הנקרא שלימותא דכולא שהוא בחי' אור פשוט בתכלית הפשיטות שלמע' מע' מבחי' התחלקות דמדות וספי' וכמא' אנת הוא חד כו' ומצד בחי' פשיטות העצמות דאוא"ס שמאיר בת"ת משום זה יש בכח מדה זו לעשות התכללות דחריג כו' כנ"ל. וביאור הענין הנה צ"ל תחלה שרש בחי' מדה"ר, דהנה יודע דשרש ענין הרחמים נמשך מבחי' גבוה מאד נעלה, וכמו עד"מ למטה אנו רואין דהרחמים הוא מצד הרוממות וההתנשאות דוקא דכל שהוא מרומם ומנושא ביותר ימצא בו מדה"ר ביותר, וכמו שר גדול ונכבד יש בו יותר רחמים על עניים ושפלים משא"כ בשר קטן לא ימצא מדה"ר כ"כ על השפלים כ"א בשר גדול דוקא, וכ"ש המלך שהוא מנושא ומרומם על כל השרים והעמים הרי רחמיו מרובים על השפלים כו' הרי דסיבת הרחמים הוא הרוממות כו'. אמנם יש עוד סיבה לרחמים והוא ההרגש שמרגיש את זולתו, וכנראה בחוש דמי שיש לו חוש ההרגש בעצם ה"ה מרגיש חסרון הזולת וצערו ונמשך ברחמים אליו, דכשאנו מרגיש את זולתו אין לו שייכות אל הזולת ואינו יודע את חסרון הזולת וממילא לא יומשך ברחמים אליו כ"א כשמרגיש את זולתו יש לו שייכות אליו וה"ה מרגיש חסרונו ומרחם עליו, וזהו מצד החכ' והדעת דדעת הוא הרגש כידוע ולכן מי שהוא בר דעת גדול ימצא בו יותר מדה"ר ומי שהוא קטן בדעת לא ימצא בו הרחמים כ"כ וכ"ש בחסר דיעה כו', והיינו לפי שהרחמים תלוי בהרגש שהוא ע"י הדעת (וי"ל דהר"ע מה שמחזין הם בחי' רחמים כו'). ונמצא שיש ב' סיבות לרחמים הא' מצד הרוממות וההתנשאות, והב' מצד ההרגש. והנה ב' סיבות אלו הם הפכים זמ"ז דענין ההרגש הוא קירוב הערך, דמי שהוא מובדל ומרומם אינו מרגיש זולתו כ"א כשהוא בקירוב אליו והדעת גורם הקירוב אל הזולת ומרגיש את זולתו מרחם עליו כו', וענין הרוממות הוא בחי' ריחוק התבדלת הערך, וא"כ לא יהי' שם ההרגשה שירגיש את הזולת. ולפי הג"ל דרחמים תלוי בהרגש א"כ איך יומשך הרחמים מן הרוממות וההתנשאות. אך הענין דרחמים שנמשכים מהרוממות אינו מצד ההרגש כ"א מצד שטבע המרום להיות נמשך אל השפל דוקא, וכמו שאנו רואין בטבע בני"א דמי שהוא מרומם הוא נמשך אל השפלים והעניים דוקא ובאנשים נכבדים וגבוהים הוא מרומם מהם, דכך הוא טבע המרום לרחם על השפלים ולהשפיל גאים כו'. וכמו"כ הוא למע' דכתיב כי רם ה' ושפל יראה כו' וגבוה ממרחק יידע ל', שבירה דהיינו להשפיל גאים כו' וכתוב מרום וקדוש אשכח את דכא ושפל רוח דוקא כו', דעומק רום ועומק תחת הן שקולין זה נגד זה דעומק רום נמשך בעומק תחת דוקא וכל הגבוה ביותר יורד למטה יותר כו'. ולפי"ז צריך שיהי' הפרש באופן המשכת הרחמים אם הוא מצד ההרגש או מצד הרוממות דרחמים שמצד ההרגש נמשך גם לגדול כמו לקטן והרחמים

שמצד הרוממות צ"ל נמשך לקטן ולא לגדול. דמצד ההרגש הרי מרגיש את הגדול כמו שמרגיש את הקטן שגם הגדול הוא חסר בערכו וע"י ההרגש שמרגיש אותו מרחם עליו להשפיעו כו'. אמנם הרחמים שמצד הרוממות שאינן מצד ההרגש כ"א מפני שטבע המרומם לימשך אל השפל הרי דוקא אל השפלים והקטנים ולא אל הגדולים כו'. ובאמת אינו כן שהרי מצד הרוממות נמשך ג"כ הרחמים לגדולים כמו לקטנים וא"א לומר באופן אחר שהרי הרחמים שמבחי' הרוממות הוא למע' מהרחמים שמצד ההרגש וכל שגבה במעלה ומדרי' יותר היה כולל יותר וממילא מוכן דמשם נמשך רחמים לכולם כו'. אך הענין הוא דמשום הרוממות וההתנשאות הרי גם הגבה הוא שפל לגבי' ולכן נמשך הרחמים לכולם, ומה שטבע המרומם להיות נבדל מן הנכבדים וגבוהים ואדרבא להשפיל גאים כו' זהו כאשר תופס מקום אצלו מעלת האיש הנכבד והגבהת הגיא כו', אבל כשאינו תופס מקום כלל ה"ה שוה לכולם כו'. וכמו עדימ' ברחמי המלך שהמלך הוא מנושא ומרומם על כל השרים שגם השרים היותר גדולים הם כעבדים פשוטים לגבי' וכמ"ש במ"א בענין מ"ש גבי שאול משכמו ולמע' גבוה מכל עם דמשכמו הוא בחי' מוחין שבמדות. והיינו שהמלך גבוה משכמו כו' שהמדתו שלו גבוהים מהראש ומוחין דכללות העם וכ"ש חכמתו ורצונו, ה"ה נמשך ברחמים לכולם לשרים היותר גדולים כמו לעבדים הפשוטים. דלכאוי' לפי הכלל דהמרומם נמשך אל השפלים אי"כ כל המרומם ביותר צ"ל נמשך אל השפלים ביותר והי' צ"ל רחמי המלך רק על עבדים ולא על השרים, אך מפני שגם השר היותר גדול הוא כלא וכאין לגבי' כמו עבד פשוט, והראי' שהרי יכול לעשות שר גדול לעבד פשוט, ולכאוי' איך יתדמה השר להעבד אך זהו משום דבאמת לגבי רוממותו שניהם שוים ממש השר כמו העבד ולכן מפני שרואה שפלות השר ה"ה מרחם עליו ולא מצד ההרגש כ"א מצד הרוממות שלו ה"ה רואה שפלות השר שהוא כלא וכאין כמו העבד כו'. ולפי"ז הרי מצד הרוממות נמשך הרחמים לכולם כמו מצד ההרגש, אלא ההפך שביניהם דמצד ההרגש יש חילוקי מדרי' באופן המשכת הרחמים מפני שאינו דומה הרגש חסרון הגדול לחסרון הקטן דבגדול החסרון הוא רק בדקות משא"כ הקטן ה"ה חסר ממש ונופל עליו הרחמנות יותר או להיפך דבגדול גם החסרון בדקות נוגע מאוד אבל בקטן אין החסרון נוגע כ"כ, ואיך שיהי' הרי יש בזה חילוקים כו'. ומצד הרוממות נמשך הרחמים לכולם בשוה, וכמו רחמי המלך שנמשך לשר גדול כמו לעבד פשוט כו'. ומ"מ יש במלך ג"כ השפעת רחמים הבא בחלוקי מדרי' בשרים ועבדים בכאוי'א לפי ערכו דוקא והוא כאשר המלך מעיין בעניני המדינה ומפקח בטובתם ולפי אופן כזה הוא נותן החוקים בהנהגת המדינה שיש בזה חילוקי' בין שרים לעבדים שבזה ההנהגה באופן כזה ובוזה כו', והיינו כשהמלך מלביש אי"ע בעניני המדינה בפנימיות לידע ולהרגיש את כאוי'א בפרט או באה ההשפעת הרחמים מהמלך לכאוי'א לפי ערכו. אבל מצד הרוממות וההתנשאות שלו שמרומם על כל השרים והעמים נמשך הרחמים לכולם בשוה כו' שהרחמים על השר ועל העבד הם בשוה כו'. והדוגמא מכ"ז יובן למע' בבחי' מלכותא דרקייע שיש ב' אופני המשכת הרחמים בעולמות עליונים ותחתונים, דהנה כתיב

ארוממך אלקי המלך ואברכה שמך לעולם ועד, אלקי המלך הוא בחי' מל' שהוא מקור לעולמות וזהו אלקי ל' כח ויכולת כו', ויש בזה ב' בחי' הא' כשהמל' הוא בבחי' רוממות והתנשאות, והנה אנו רואין שמדת המל' אינה כמו כל המדות דאצי' שמאירים בקירוב כמו מדת החסד, שלמטה חסד גורם השפעה והוא בדרך קירוב ולמע' החסד עצמו נשפע וכמ"ש מכלכל חיים בחסד, וכמו"כ מדת הגבורה הגם שמשפיע גבורות מ"מ הוא בבחי' קירוב ולמע' מבחי' גבורה נמשך תגבורת החיות כו' וכמ"ש במ"א, וכמו"כ כל המדות הם בחי' השפעה בקירוב, אך מדת המל' היא בבחי' רוממות והתנשאות ועי' שמרומם עי"ז הוא מלך, ולכן ארז"ל סוף פרק ב' דסנהדרין אין רוכבין על סוסו ואין יושבין על כסאו כו' ואין רואין כשהוא מסתפר וכשהוא ערום כו' שתהא אימתו עליך שעיקר ענין המלוכה הוא היראה והאימה דוקא, ולכן ארז"ל הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה כו' והיראה הוא מהרוממות דוקא דכל מה שהוא מובדל ומרומם יותר תהי' אימתו ופחדו יותר, ומטעם זה אינו שייך מלוכה על בנים הגם שיהי' לו אלף בנים מפני שהוא עמהם בקירוב, ומטעם זה אין רואין אותו כשהוא ערום בכדי שתהי' האימה שהיא מצד הבדלה ורוממות דוקא כו' ועד"ז יובן למע' שענין בחי' מל' הוא בחי' רוממות המלך המרומם לבדו כו' ואינו כמו שארי מדות דאצי' שהם בבחי' השתל' עו"ע שיש להם קירוב וערך זל"ז שהעלול משיג קצת מהעילה כי בכל עו"ע יש ע"ס, וגי'ר דעלול מלבישים ז"ת דעילה שלו ולכן נק' השתל' כמו שלשלת שטבעת אחד אחוז בחבירו, הנה כ"ז הוא באצי' שהוא ל' אצל וסמוך שמאיר בבחי' קירוב, אבל בחי' המל' שעיקר המכוון להיות מלך על עם דוקא בחי' עולמות נפרדים ובכדי שיהי' עולמות בי"ע נפרדים ובע"ג א"א להיות בבחי' קירוב הערך דהשתל' עו"ע דרוחניות וגשמיות הם הפכים זמ"ז ובדרך השתל' עו"ע יהי' הכל בבחי' רוחניות ולא מציאות יש שאינו בערך כלל ובכדי שיתהווה מציאות יש זהו בדרך בריאה יש מאין שהוא התשות שלא בערך והיינו דוקא ע"י בחי' רוממות והתנשאות דבחי' מל' עי"ז דוקא נתהוו עולמות בי"ע דהיינו שלא בערך המהווה כו' כמ"ש במ"א, אמנם יש במל' גם כן השפעה בבחי' קירוב והו"ע דבר הוי' המחי' ומהווה כל הנבראים בדרך פרט וכמ"ש דבבר ה' שמים נעשו וכתוב לעולם ה' דברך נצב בשמים ופי' במד"ר ובסש"ב בשם הבעש"ט שנצב תמיד כו' וזהו בחי' השפעה בקירוב לתות ולהחיות כל נברא בפרט כל חד לפום שיעורא דילי' כו', וזהו ארוממך אלקי המלך ואברכה שמך כו' ארוממך הוא כמו שמל' הוא בבחי' רוממות והתנשאות ואברכה שמך הוא בחי' השפעה בקירוב שבמל', והיינו בחי' מל' כמו שנעשה כתר ועתיק לבריאה הוא בחי' השפעה בקירוב, ועצם המל' כמו שהוא באצי' הוא בבחי' רוממות והתנשאות שמובדל מעולמות בי"ע כו', והנה מב' בחי' הנ"ל שבמל' נמשך ב' אופני המשכת הרחמים, הא' בחי' הרחמים והשפעה שנמשך לכל עולם ונברא לפי ערכו, וכמו בעולם הבריאה נמשך אור וחיות לנשמות ומלאכים דבריאה שנהנין מזיו השכינה וכמו תענוג הנשמות בגי'ע בההשגה אלקי' שמשגיגים כידוע וכל השגה הוא בחי' פנימיות, ושרש המשכת התענוג בגי'ע העליון דבריאה הוא מבחי' מל' דאצי' שנעשה כתר ועתיק לבריאה, דבחי' עתיק

שבכל עולם הוא בחי' התענוג שבעולם הוא ומשם נמשך התענוג בגי' וכמריכ נמשך גילוי תענוג למלאכים וכמשארז"ל עי"פ לחם אבירים אכל איש שהוא לחם שמה"ש אוכלים אותו והיינו המן דשרשו מבחי' עתי' ולכן הי' המן עי" טל וכמ"ש וברדת הטל כו' ירד המן עליו, וארז"ל טל מלמטה וטל מלמעלה והמן באמצע, והוא בחי' טלא דנטיף מעתיקא דשם שורש המן, והוא לחם שמה"ש אוכלים אותו, וענין האכילה הוא כמו עדי"מ אדם כשאוכל מאכל נהפך לדם ובשר כבשרו ומוסיף לו חיות לעבוד את בוראו כמריכ המשכת התענוג מבחי' עתי' דבריאה שנמשך למלאכים וכמריכ לנשמות שמתענגים מזוי השכינה שמאיר בגי' כו' מתוסף להם חיות פנימי ממש לעבוד את בוראם ולעלות למע' כו' כמ"ש מזה במ"א, ואח"כ נמשך האור לעולם שלמטה ממנו וכמו בעולם היצירה שהאור והחיות מתצמצם יותר עד שיוכלו לקבל נבואים דעולם היצירה והיינו מה שמל' דאצי' מתלבשת במל' דבריאה ונעשית כתר ועתיק ליצי' כו', ובעולם העשי' מתצמצם האור יותר עד שבעוה"ז נתצמצם האור כל כך שמתלבש בלבושים הגשמיים דעשי' דוקא כמ"ש וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה דוקא בלבושי עשי' כו' להיות נמשך שפע חיות גשמי כמו להצמיח צמחים ולהוריד גשמים וכמריכ כל ההשפעות הם בלבושים גשמיים דוקא כו' כמ"ש במ"א וכל ההשפעות שנמשכים תמיד בכל עולם ועולם עד עוה"ז הגשמי שנמשך מזון גשמי תמיד בלי שינוי ובלי הפסק זהו רק מצד הרחמים (וכמ"ש במ"א בענין זיווג חיצוני דא"א שזיווגיהו תמיד לצורך קיום העולמות בלי הפסק כלל וכמ"ש עוד כל ימי הארץ כו' זה אינו תלוי בהעלאת מין כ"א נמשך מצ"ע כו' כמו שכתוב במ"א). וגם יש שפלים ועניים שאין עני אלא בדעת והיינו חסירי דעת ממש שגם להם נמשך לחם חוקם (וי"ל דהגם דזיווג חיצוני דא"א אינו תלוי באתעדל"ת מ"מ עי' עבודה דתומ"צ שממשיכים בחי' זיווג פנימי דא"א ממילא ניתוסף אור פנימי יותר גם בבחי' זיווג חיצוני דא"א וכמ"ש אם בחוקתי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם הרי הנהגת הטבע משועבד לתורה והיינו שכשממשיכים בחי' יחוד פנימי נמשך תוס' כח ועוז גם בבחי' יחוד חיצוני וח"ו כשלא אכשיר דרא נמשך ג"כ מיחוד חיצוני אכן זה עי' התלבשות כמה בלושים המעלימים ומסתירים כמ"ש אלביש שמים קדרות כו', וכמריכ בגשמיות בא השפע עי' ריבוי יגיעה ודאגת הפרנסה כו' ומי"מ איך שיהי' גם לחסירי דעת נמשך לחם חוקם) ואין זה מצד עבודתם כ"א ברחמים לבד וכמ"ש הן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים כו' המאיר לארץ ולדרים עלי' ברחמים כו'. אמנם בחי' רחמים אלו הם מצד התרגש והיינו בחי' השגחה פרטית שיודע ומרגיש את כל נברא ונברא בדרך פרט, וכידוע דהשגחה הוי"ע הידיעה, אמנם בחי' ידיעה זאת היא הידיעה דד"ת שיודע את כל נברא ונברא בפרט וזן ומפרנס מקרני ראם עד ביצי כינים לכא"א לפי"ע ומהותו בריבוי חילוקי מדרי' בכל א"א לפי"ע כו', וכמשנת"ל במשל במל' דארעא דכשהמלך מעיק ומשגיח בעניני המדינה להנהיגם שמוה נמשך אופן ההנהגה לכל א"א לטובתו וחיותו ונמשך לכא"א לפי"ע דוקא כו' כמו כן יובן ממש למע' בבחי' מל' דרקיע שהשגחה שיודע ומרגיש כל הנבראים

גמשך חיות ושפע הנבראים ונמשך לכאורא לפ"ע בכל עולם ועולם כו', ובד"כ זהו בחי' ממכ"ע שנמשך בכל עולם לפ"ע. אמנם נת"ל שיש רחמים שמצד הרוממות וההתנשאות כו' וכמו כן יובן למע' שזהו הרחמים שנמשך מבחי' מל' כמו שהוא מרומם ומנושא מעולמות בי"ע, ולכאורה הי' צריך להיות הרחמים על השפלים דוקא דטבע המרומם להיות נמשך אל השפל והיינו כמו בעה"ז דוקא ולא בעולמות העליונים. אך הענין משום דבחי' מל' מרומם ומנושא מכללות עולמות בי"ע שגם עולם העליון שהוא עולם הבריאה וגם געה"ע הוא כלא וכאין ממש לגבי' לכן נמשך הרחמים אל עולם הבריאה כמו על עה"ז הגשמי משום דשניהם הם כלא לגבי' בשוה ממש וז"ש אדם ובהמה תושיע ה' דאדם ובהמה שוין הגם דאדם הוא למע' הרבה במעלה ומדרי' מבהמה זהו עפ"י סדר השתל' (בבחי' רחמים שמצד ההרגש כו') אבל בבחי' מל' כמו שהוא מרומם ומנושא מעולמות שם אדם ובהמה שוין ונמשך הרחמים על שניהם בשוה דהרחמים הוא מצד הרוממות שרואה שפלותם ונמשך אל השפל ולא מצד ההרגש כו' כנ"ל. וכמ"כ הוא בכללות ההשתל' גילוי הקו שנמשך מבחי' מל' דא"ס שלאחה"צ היה בחי' השפעת האור שלפ"ע העולמות ומתלבש בהעולמות בפנימיותם בכל עולם ועולם לפ"ע כו' וכידוע דבכללות הרי גילוי הקו הוא בחי' ממכ"ע ונמשך ומתלבש בהעולמות והכלים לפ"ע כו' שאינו דומה אופן הגילוי בעולמות הא"ס שלפני האצי' שבהן גופא יש כמה מדרי' כידוע ובעולם האצי' הגילוי הוא באופן אחר כו' ובכל עולם יש חילוק בהע"ס שבו שלפ"ע מהות הכלים מאיר בהם האור כו' וכמשנת"ל (בד"ה ולקחתם) וכמ"ש במ"א, וכ"ז הוא בבחי' הקו שהוא בחי' ממכ"ע ואי"פ כו' (ועמ"ש במ"א בד"ה ובחודש השביעי, רנ"ד. דהקו הוא בחי' ד"ת אין של היש כו'). אבל בבחי' טובב הכללי שסובב ומקיף כללות ההשתל' בשוה לא יש שם חילוקי מדרי' כלל ונמשך אל כל העולמות בשוה כו', דההמשכה מבחי' סוכ"ע הוא מצד הרוממות וממילא נמשך לכולם בשוה כו' כנ"ל, ומ"מ צ"ל דגם בבחי' טובב הכללי יש ב' מדרי' דהרי אי' בס"י נעוץ תחלתו בסופן דוקא וידוע דקאי ג"כ על בחי' אוא"ס הסוכ"ע ואו' שנעוץ בסופן דוקא ולא באמצעיתו כו' וכן בחי' עומק רום נמשך אל עומק תחת דוקא וכנ"ל דטבע המרומם להיות נמשך אל השפלים דוקא כו'. וצ"ל דבחי' טה"ת שאחה"צ דטיהרא הוא בחי' מקיף כידוע הנה בחי' מקיף זה נמשך במדרי' תחתונות יותר וכמ"ש באגה"ק סי' כ' ד"ה איהו וחיהי חד מה שכח הצמיחה מאין ליש הוא ביסוד העפר דוקא וכ' שם וז"ל ואין זאת אלא משום דרגלי א"ק מסתיימים בתחת' העשי' ותחת רגליו מאיר אוא"ס ב"ה הסוכ"ע בלי הפסק רב ביניהם כו' עכ"ל. הרי דאור הסוכ"ע הוא בקירוב יותר בתחת' העשי' ופועל שם דוקא יותר כו'. וז"ל דהיינו בבחי' טה"ת שפועל במדרי' תחתונות יותר כו', אבל בחי' טה"ע והוא בחי' העיגול הגדול שלפני הקו והיינו בחי' אור א"ס שלפה"צ כו' ה"ה טובב ומקיף כללות ההשתל' שמהקו מרכ"ד עד סוכ"ד בשוה ממש כו' ועי"ל דגם בבחי' העיגול הגדול שלפני הקו שייך לומר שהוא במדרי' התחתונה יותר כו', די"ל דמ"ש באגה"ק הנ"ל ותחת רגליו מאיר אוא"ס ב"ה הסוכ"ע כו' הכוונה על בחי' העיגול הגדול בחי' טה"ע כו' (שהרי כ' בלי הפסק

כו' רק עיגולי א"ק כו' וידוע דטה"ת הוא בחי' א"ק כו') אלא שבאוא"ס שלפה"צ גופא יש ב' מדרי' והיינו משנת"ל (במא' הראשון) שיש בחי' רצון גלוי ובחי' מח' ורצון כו' דבחי' רצון הגלוי הרי כבר יש שם השערה על עולמות ששיער בעצמו בכח כו' שכל מה שנעשה אח"כ בס' ההשתל' הכל כלול בבחי' רצון זה כו' ואחצי"צ ה"ה בבחי' סובב ומקיף על כללות ההשתל' כו', אבל הוא בבחי' מקיף הקרוב כו' אבל בחי' מח' ורצון שלמע' גם מבחי' השערה בכח כו' ה"ה בבחי' מקיף הרחוק ולכן בבחי' ומדרי' זו הכל שוים כו' * וכללות בחי' הרחמים שמבחי' סובב הוא בחי' הרחמים שמצד הרוממות כו' אמנם גם בבחי' הרחמים שמצד הרוממות יש ג"כ קצת בחי' הרגש הגם שאינו שייך שם הרגש כאו"א בד"פ כמו בהרחמים שמצד ההרגש כו' מ"מ קצת הרגש בבחי' הרגש כללי שייך שם ג"כ, והראי' ממש גבי ניגוה ואיך לא אחוס על ניגוה אשר יש בה יותר מי"ב ריבוא אדם כו' ובהמה רבה, הרי גם במקום שאדם ובהמה שוין מ"מ אומר ואיך לא אחוס כו' שחס עליהם והי' בחי' הרגש כו', וכמו"כ בקרי"ס או' מע"י טובעים בים כו' שחס על מעשה ידיו כו', ולכאו' א"מ מאחר שמובדל ומרומם מנבראים שאינם בערך כלל (ולכן אדם ובהמה שוין כו') וא"כ איך יהי' ההרגש מדבר שאינו בערך כו', אלא דבהכרח לו' דגם בחי' המל' שמובדל ומרומם מעולמות מ"מ יש לזה איזה שייכות לעולמות כו' דאם נאמר שאין לזה שייכות לעולמות כלל הרי אינו שייך לומר ג"כ שהוא מובדל ומרומם מהם מאחר שאינו שייך לזה כלל אלא בהכרח לומר שיש איזה שייכות כו', דהרי באמת במדה זו דמל' ודוקא מבחי' הרוממות דמל' נתהוו כל העולמות והנבראים כו' כנ"ל, א"כ בהכרח לומר שיש איזה שייכות כו', וגם החיות המתלבש בעולמות ונבראים להחיותם שהוא מבחי' הקירוב דמל' שזהו בחי' חיצונית המל', כו' כנ"ל הנה מה שהנבראים חיים מבחי' זו זהו ע"י בחי' הרוממות דמל', וכמו עד"מ במלוכה למטה דהחקים בהנהגת המדינה זהו מה שהמלך מעיין ומפקח בעניני המדינה בטובת כאו"א בפרט והחקים נוגעים לכאו"א לקיומו לאופן חיותו במדינה כו' כנ"ל הנה מה שהחקים פועלים זהו ע"י רוממות המלך דוקא היינו ע"י היראה והפחד ואימת מלך שעליהם עי"ז הם מקיימים את החקים ובוה הוא קיומם כו' והיראה הוא מצד הרוממות דוקא כנ"ל, וא"כ קיומם ע"י התנהגות פנימיות זהו ג"כ ע"י הרוממות כו', ובדוגמא כזאת יובן למע' דגם בחי' החיות

(*) (ומה שאוא"ס הוא בעוה"ז דוקא מכו' במ"א ב' אופנים בזה הא"י שהוא בחי' מקיף הקרוב, והב' הוא בחי' שלמעלה ממקיף (והגר' הכוונה על תכלית הפנימיות שלמע' גם מבחי' מקיף הרחוק וכמו עתיק שלמע' מפנימיות א"א) והוא שרש האו"פ אלא שלמטה נעשה בחי' מקיף כו', עמ"ש בהבי' והג' לד"ה אני לדודי שבלקו"ת בס' וישבות, ומ"ש במ"א שמבחי' חיצונית המקיף יכולים סט"א לקבל אבל מפנימיות המקיף נמשך למקום הראוי דוקא י"ל דאמיתי' בחי' פנימיות המקיף הוא שרש האו"פ וכנ"ל, ומ"מ אין הענין דשם מתאים עם מש"כ, דלפמשי"כ הרי מבחי' חיצונית המקיף נמשך אדרבא להשפיל גיאים כו').

הפנימי שמבחי הארת המל' בזה גופא פועל בחי' הרוממות דוקא שהוא בחי' היראה והביטול שעייזו הם כלים להאור והחיות האלקי וחיים ממנו כו', וז"ש יראת ה' לחיים ולכאו' א"מ והלא יראה הוא כיווץ והעדר החיות כו', אך הענין הוא לפי שעיי היראה והקבעומ"ש שלהם עייזו הם כלים אל אור ה' וממילא האור האלקי מאיר בהם בגילוי יותר ועייזו הם חיים יותר כו' וגם הרי החיות פנימי הרי שרשו הוא מעצם בחי' המל' שבבחי' רוממות ולכן הוא בבחי' מקיף עליהם כו', וכמו"כ הוא בשרש הראשון דגילוי הקו שהוא בחי' או"פ שרשו הוא מבחי' העיגול הגדול שלפני הקו שהוא בחי' הכלל שכולל כללות כל ההשתל' דאורות וכלים והוא סובב ומקיף עליהם כו', והיזו בחי' כלל ופרט דהכלל יש לו שייכות אל הפרט והפרט הוא מהכלל דוקא כו', ומאחר שגם בחי' הרוממות יש לה שייכות אל העולמות הרי העולמות תופסים מקום שם ושייך קצת הרגש בבחי' כללות עכ"פ כו'. אבל יש מדרי' שלמע' מזה והיינו בחי' עצמות או"פ ב"ה שנק' מלך יחיד או המלך הקדוש כו' והוא בחי' או"פ עצומ"ה שקדוש ומובדל לגמרי שאינו בגדר העולמות כלל וכלל גם לא בבחי' מקור למקור כו' והוא קדוש ומרומם מצ"ע לא בבחי' רוממות והתנשאות על העולמות אלא שמרומם ומנושא בעצם כו' ועייזו כי עמך מקור חיים שגם בחי' מקור החיים והתענוגים שנמשך בעולמות העליונים והתחתונים שמקורם הוא מבחי' הרוממות דאו"פ שנק' מקור החיים כו' הנה גם בחי' זו היא בבחי' עמך טפל ובטל לך לגמרי כו' כי גם בחי' הרוממות והתנשאות שעל העולמות כו' אינו בערך כלל לגבי עצמות שנק' מלך יחיד שייחיד ומיוחד בתכלית שאין עוד מלבדו פי' שלא יש שום מציאות כלל גם לא בבחי' השערה בכח וגם לא בבחי' התאחדות והתכללות הפרטי' כמו בבחי' אחד כו' וכמ"ש במ"א דבחי' אחד שהוא ההתאחדות הרי יש כאן איזה פרטי' אלא שהן בבחי' אחדות כו' וכל זה אינו שייך בעצמות או"פ כיא הכל כלול ביחודו ית' ממש שמבלעדו אין שום מציאות כלל דאין עוד מלבדו כו' והרוממות הוא שמרומם ומנושא מצ"ע לא שמתרומם על איזה דבר שאין לך דבר שחוץ ממנו כו'. והנה בבחי' ומדרי' זו אינו שייך בחי' הרחמים על העולמות הגם דלפי כלל הנ"ל דטבע המרומם להיות נמשך אל השפל א"כ כל המרומם ביותר נמשך אל השפל ביותר ולפי"ז בבחי' רוממות העצמות שהוא בחי' הרוממות בתכלית הי' צ"ל נמשך משם דוקא בחי' הרחמים על העולמות שהרי בבחי' זו ודאי הכל שפלים לגמרי כו'. אך הענין דכלל הנ"ל דטבע המרומם כו' שייך במקום ששייך לומר רוממות ושפלות. והיינו בבחי' הרוממות שמתנשא על העולמות שיש לו שייכות אל העולמות כנ"ל וא"כ ה"ה בבחי' רוממות עליהם והעולמות הן בבחי' שפלות לגבי' וטבע המרומם כו', אבל בבחי' רוממות העצמו' שהרוממות הוא מצ"ע וא"כ אין זה שהוא בבחי' רוממות על העולמות וממילא אינו שייך לומר שהעולמות הם שפלים לגבי' מאחר שאינו בערך כלל ואינו בבחי' שייכות כלל כו' וא"כ אין כאן ענין בחי' גבוה ונמוך ומרומם ושפל שיהי' נופל לומר טבע המרומם כו' ולכן בבחי' זו בעצם אינו שייך לומר באמת בחי' הרחמים על העולמות כו'. אמנם כאשר מעוררים וממשיכים בחי' זו כמו עיי תקיעת שופר שהוא בחי'

ארח שחזר לקדמותו ממש בבחי' מהות ועצמות אוא"ס ביה כו' הרי ההמשכה משם הוא בבחי' רחמים פשוטים כמו בחי' פשיטות העצמות דאוא"ס ביה בחי' יחיד כו' ולא כמו בחי' הרחמים שנמשך מבחי' הרוממות דאוא"ס. שנמשך לכללות ההשתל' בשזה כגיל דמ"ם היה בבחי' ההתכללות התאחדות הפרטי' וכגיל שהוא בבחי' כלל ופרט כו'. אבל בחי' רוממות העצמות דאוא"ס היה בבחי' יחיד שיחיד ומיוחד ממש שאינו שייך שם בחי' פרטים כלל גם לא בבחי' התאחדות התכללות כו'. זהו בחי' פשיטות העצמות דאר' אין סוף דאנת הוא ממש כו' ואיכ' בחי' הרחמים דשם הם בבחי' רחמים פשוטים ממש כו' ובחי' רוממות העצמות דאוא"ס ביה בבחי' רחמים פשוטים זהו שמאיר בבחי' הת' ומשרזו מדת הת' דוקא כולל חו"ג שמתבטלים במציאותם עד שאינם בבחי' הפכים כלל לפי שבת' מאיר בחי' רוממות העצמות דאוא"ס שלא יש שם בחי' מדרי' וספי' פרטיות גם לא בבחי' האחדות כו' כגיל והוא בחי' פשיטות העצמות כו' ולכן עושה בחי' ההתכללות גיכ באופן כזה שאינו בבחי' הפכי' כלל כו' (ולא בבחי' התאחדות הפכים דייל שזהו בחי' ההתכללות שע"י המחזין שנתל' כיא שאינם הפכים כלל כו'). וביאור הענין הוא דהנה ידוע דבכ"מ שיש התחברות מבי' הפכים כא' בהכרח שיש שם מבחי' גילוי המשכת כח האין האלקי המחברם יחד. וכידוע בענין עושה שלום במרומיו מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש ואינן מכבין זאיז ולא עוד אלא שמתחברים ומתכללים יחד להרזות ולהלל ולפאר ליוצרם יחד בצדו"ר כלולה מבי' הפכים כא' ממש כו' שאין זה רק מפני הארת אור האלקי שהוא בחי' האין שנכללו בבחי' הארה זו היינו שנתבטלו במציאותם היו לאחדים כו' וכן הוא בגשמיות כמו בקישור וחיבור הגפש החיתי' הרחגי' אל גשם הגוף שזהו רק בכח המפליא לעשות שמקשר רחגיות בגשמיות. וכמו שאמרים בברכת אשר יצר ומפליא לעשות שזהו בכח הא"ס דוקא שמפליא לעשות לקשר ולחבר רחגיות בגשמיות כו'. וכן הוא בכל מעשי ה' בגסים ונפלאות שבגילוי כזה העולם למע' מן הטבע האנושית וכמו מקום הארון אינו מן המדה שהרי ה' עשר אמות לכל רוח ומקום הארון לא ה' נתפס במדה כלל ואין זה שנתבטל מקום הארון לגמרי היינו שלא ה' כאן בחי' מקום כלל וכמו קודם שנברא המקום כו' שהרי הארון עצמו ה' בבחי' מקום אמתיים חצי ארכו ואמה וחצי רחבו כו' ומ"ם אינו נתפס בגדר מקום הרי זהו שהמקום עצמו ה' בבחי' בלי מקום והיז חיבור שני הפכים ממש דמקום ובלי מקום שהמקום גופא נעשה בבחי' בלי מקום כו'. היינו מצד הגילוי דאוא"ס ביה שהי' מאיר בקדה"ק עי"ז נעשה התאחדות והתחברות שני ההפכים דמקום ובלי מקום והי' שניהם בגושא אחד שהמקום עצמו ה' בבחי' בלי מקום כו' (ולא בבחי' התחברות התאחדות שני ענינים הפכי' כו') וכמו כן יובן בבחי' הת' שכולל בי' הפכים דח"ג שמתאחדים יחד שאינם בבחי' הפכים כלל שזהו מצד בחי' הרוממות דעצמות אור א"ס ביה שלא יש שם בחי' מדרי' פרטים כלל והוא בחי' שלימות העצמות שהבל שם בבחי' יחיד ממש כו' כגיל ולכן על ידי שמאיר בחי' זו בת' עיני מדת הת' כולל בי' מדרי' דח"ג כו'. והו' הטעם מה שת' נק' בשם גורא וכידוע בענין הגדול

הגבור והנורא דהנורא הוא בחי' תי' ולכא' אי' דמה שייך נורא לתי' דהרי יראה הוא בחי' קו השמאל ונורא ע"ה שהוא בחי' מקור היראה מ"מ מה שייך זה לתי'. גם צ"ל מ"ש והנורא בתוס' וי"ו דגבי הגדול הגבור לא נא' וי"ו כ"א בזהנורא דוקא. אך הענין הוא דהנה ידוע דהוי"ו הוא בחי' הקו שנמשך מעצמות אוא"ס אחר הצמצום כו' וענין הקו ידוע שהוא בחי' המשכה וגילוי שהיריד הוא בחי' נקודה העדר ההתפשטות כו' והקו הוא בחי' ההמשכה והגילוי כו' וכלול מבי' מדרי' היינו מבחי' הרשימה שהוא בחי' הנקודה דיריד בחי' כח המגביל כו' ומבחי' אוא"ס הבלי גבול שלפ"צ כו'. והענין הוא דהנה בחי' הרשימה ידוע שהוא כמו אות וסימן שעושים לאיזה דבר שהוא מגביל אותו הדבר באותו הרושם, וכמו ע"מ הרושם וסימן שעושים הבונים בקוין קצרים שהבנין הגדול נגבל בהקוין ורשימות הקצרות כו', וכמ"כ יובן ע"ד דוגמא בחי' הרשימו שנשאר בחלל ומקום פנוי שזהו אחר ההעלם וצמצום הראשון שנכלל האור בהמאור ונשאר כח הגבול שהוא המגביל את האוא"ס הבל"ג כו' כי האוא"ס שלפ"צ הי' בבחי' התפשטות בבחי' בל"ג והוצרך לצמצם ולהעלים האור ולהגבילו אח"כ בבחי' מדה ושיעור להתפשטותו והוא בבחי' כח הגבול שבא"ס שמגביל את האור הבל"ג כו' לפי שהוא ית' כל יוכל ויש בו ג"כ בחי' כח הגבול אעפ"י שבעצם הוא בבחי' אי"ס כו' וד"ע הרשימו שהוא בחי' כח הגבול המגביל אור הא"ס הבלתי מוגבל כו' ולכן בחי' הרשימה הוא שרש הכלי' המגבילים את האור למטה כו', ואמנם מבחי' הרשימה עצמה הי' הכל בבחי' גבול ולא הי' נאצל מציאות האורות דע"ס דאצי' כו' ע"כ חזר והאיר אחר הרשימו בחי' הקו דשרש המשכתו הוא מאוא"ס הבלתי מוגבל שהי' ממלא מקום תחלל כו' ונקי' הקריח בשם אוא"ס ממש להיותו מאותו אוא"ס העצמי שהי' קודם הצמצום כו' רק שלא נמשך כמו שהוא אלא בבחי' קו לבד והיינו ע"י בחי' הרשימו בחי' כח הגבול שעיי"ן בא בבחי' מדה ושיעור בבחי' קו מצומצם לפ"ע העולמות כו'. ונמצא כלול משני הפכים מבחי' אוא"ס הבלתי מוגבל שזהו בחי' הארת הקו שהוא אור הבל"ג שלפ"צ כו' וגם מבחי' הגבול שבא במדה ושיעור כו' וזהו שנקי' קו המדה כי יש בו ג"כ כח המגביל למדוד כל אור בבחי' מדה מצד בחי' הרשימו ויש בו ג"כ מבחי' עצמות אוא"ס שאין סוף להתפשטותו כו'. וזהו מה שהקו פועל פעולות הפכים זמ"ז שהרי הקו עושה מעלה ומטה כמ"ש בע"ח והוא באופן • אופן הי' הגילוי בכל ספי' וספי' שבספי' העליונה מאיר

(*) (ולפ"ז יש לתרץ הקושי' שבע"ה למה צמצום העולם האור לגמרי ולא נשאר בחי' הקו כו' דלבד מה שתירץ שם שלא הי' אפשר להיות התהוות הכלים כו', י"ל ע"ס הנ"ל דמצד האור עצמו לא הי' אפשר להיות בבחי' קו כ"א לאחר שנתגלה בחי' כח הגבול ע"י צמצום האור ונגבל האור ע"י בחי' כח הגבול להיות בבחי' מדה ושיעור כו', ועמ"ש במ"א דקודם הצמצום הי' התגברות בחי' כח הבלי גבול וע"י הצמצום נעשה התגברות בחי' כח הגבול כו').

בחי' גילוי אור עליון יותר ונק' מעלה ובספ' שלמטה אינו מאיר גילוי אור כזה ונק' מטה כו'. והיינו מה שהוא בבחי' קו המדה למדוד אופן האורות איך שיהיו וגם מדידת הכלי' איך שיהיו כו'. וכן כל בחי' יחוד והתכללות שבע"ס וכמו אהליש' דוכתייהו אור החסד בכלי הגבורה כו' הוא ע"י הקו כו' ואנת הוא דקשיר לן ומייחד לן שהוא בחי' היחוד והתכללות בכל הע"ס שמתייחדים זע"ז עד שאין בהם מעלה ומטה וראש וסוף כו' דלאחר שעושה בחי' ההתחלקות בהע"ס בבחי' מעלה ומטה כו' היה עושה בהם בחי' התכללות שגם כמו שהם במדר' פרטי' לא יהי' בהם התחלקות ומה שהוא בבחי' מעלה היה ג"כ בבחי' מטה וכן המטה במדר' הוא מעלה כו'. והיינו מפני שהקו בעצמו הוא בבחי' התכללות ושני הפכים בנושא אחד שהוא בבחי' מדה ושיעור ובעצם הוא בבחי' א"ס הבלתי מוגבל שהרי הוא בחי' גילוי אור (שזהו מבחי' כח הבל"ג דוקא כו') ונק' אר"ס כג"ל שהגילוי הוא בבחי' א"ס להתפשטותו כו' ומ"מ הוא בבחי' מדה ושיעור לפי"ע הכלים העולמות כו' כג"ל (וזהו כמו ענין מקום הארון שאינו מן המדה שהי' בבחי' מקום דאמתיים וחצי כו' המקום עצמו הי' בבחי' בלי מקום כו') ונמצא יש בו בעצם שני הפכים כא' כו' וכמ"כ הוא פועל בהספ' ג"כ שהן בבחי' התחלקות בבחי' מדר' פרטים דמעלה ומטה וכמו שהן בבחי' פרטים היה ג"כ בבחי' התכללות כו' כג"ל, וכ"ז הוא מפני שהקו מאיר מבחי' עצמות אור א"ס בחי' פשיטות העצמות שלמע' מבחי' התחלקות מדר' פרטים לגמרי לכן יש בהקו התכללות שני הפכים בנושא א' וכן הוא פועל בהספ' ג"כ כו'. ח"ע הנורא. דהנה יראה הוא מבחי' הרוממות דוקא כו' כג"ל והמרום הוא מקור היראה. וזהו נק' נורא היינו שממנו באה היראה שהוא הוא דבר הנורא כו'. ומובן דכל שהוא מרומם ביותר היה נורא ביותר כו'. ההדגמא למע' יובן דעיקר בחי' נורא הוא בבחי' רוממות העצמ' דאין סוף שהוא בחי' תכלית הרוממות היה בבחי' נורא ביותר כו'. אמנם זה שייך דוקא כשיש בחי' התגלות הרוממות כו'. וכמו עדי"מ במלוכה למטה הרי דוקא כאשר המלך מתגלה אל העם כמו שהוא בעצם רוממותו הרי אז הוא נורא מאד כו'. וכמ"כ יובן למעלה דכאשר עצם הרוממות מתגלה דוקא אז הוא בבחי' נורא כו'. והיינו בבחי' הקו שהוא בחי' התגלות רוממות העצמות זהו הנק' נורא כו'. וכמו כן בבחי' הת"ת (וכידוע דהקו בכלל הוא בחי' קו האמצעי וכן הוא בת"ת בפרט כו') שממיר בו בחי' רוממות העצמות דאי"ס לכן נק' נורא כו' ועמ"ש בחז"ב דע"ס רע"א ומש"ז ת"ת דוקא כולל חרג מצד בחי' רוממות העצמות שבו כו' וזהו מה שת"ת הוא שם דהיי' דשם זה כולל הכל ולא בחי' שם פרטי בכח פרטי לבד כמו שם אל בחסד לבד ושם אלקים בגבורה לבד כו' כי אם שם כללי ונק' הוי' אחד שכולל הכל כו'. אמנם התכללות דשם הוי' הוא בחי' התכללות לגמרי בבחי' פשיטות כו' וכמ"ש במ"א בענין הוי' אחד שהוא בבחי' יחיד ממש וכמ"ש יש אחד ואין שני לו שיש בחי' אחד שאין שני לו כמו בחי' יחיד. והיינו בחי' הוי' אחד שהפרטים מתאחדים באופן כזה שאינם בבחי' התאחדות פרטי' כי אם בחי' יחוד דבחי' יחיד ממש כו' כמ"ש במ"א. וזהו דתפארת דוקא הוא בחי' שם הוי' שזהו בחי' העצמות דאי"ס שבמדת הת"ת דמשום זה הוא כולל חסד וגבורה כו'.

ועפ"י הנ"ל יובן מ"ש ויקרא אלקים לרקיע שמים, והנה איתא בפרד"ס
 שי"א פ"ב דת"ת יש לה ב' מציאות הא' מה שהיא בחי' רחמים ואינה
 כוללת עדין חריג וזהו בחי' המעולה שבה והב' מה שכולל חריג כו'. והענין
 והנה אם נאמר דת"ת הוא רק בחי' התכללות חריג אי"כ הרי אינו שייך מדת
 הת"ת כ"א כאשר יש חריג (ועמ"ש בשער סדר האצ"י) פ"ו שאם אין מחלוקת
 מכריע למה כו') ובאמת הלא הת"ת ספי' בפ"ע והיינו מה שיש מציאות לת"ת
 גם בלי התכללות חריג ולפי משנת"ל מובן שזהו בחי' רוממות העצמות דא"ס
 שמאיר בת"ת שהוא בחי' רחמים פשוטים בלי התכללות חריג וכנ"ל שזהו בחי'
 פשיטות הא"ס ממש כו' ובכח זה ת"ת כולל חריג כו'. והנה מבאר בפרד"ס
 שם דבחי' רקיע זהו בחי' העליונה שבה ושמים הוא הבחי' • שבה שכוללת
 חסד וגבורה וזהו שמים אש ומים כו' והיינו דבחי' רקיע הוא בחי' רוממות
 הא"ס שמאיר בת"ת שזהו עצם הת"ת שאינו שייך עדין לחריג רק נמצאה
 ביניהם, וי"ל שזהו ע"ד המבואר במ"א בענין בחי' מ"ה דחכמה שהוא בחי' האין
 דכתר ממש אלא שנמצא בין הנאצלים כו' וכמ"כ י"ל כאן שהוא בחי' הא"ס
 דלאו מכא"פ כלל אלא שנמצא בין המדות חריג כו' ובחי' שמים הוא ההתכללות
 כו' והביא שם מאמר התיקונים ע"ס ויקרא אלקים לרקיע שמים דא עמודא
 דאמצעייתא דאיהו בין ימינא ושמאלא וכליל תרוחיהו ופי' דעמודא דאמצעייתא
 הוא בחי' רחמים פשוטים דת"ת דאיהו רק בין ימינא ושמאלא ואינו כולל
 אותם עדין ואח"כ אומר וכליל תרוחיהו זהו בחי' שמים כו', ונמצא שנתחדש
 הרבה בשם שמים שהר"ע ההתכללות דחריג כו'. וזהו ויאמר אלקים יהי רקיע
 ויהי מבדיל כו' זהו בחי' עמודא דאמצעייתא דאע"ל בינייהו כו', ויקרא אלקים
 לרקיע שמים דבכח העצמות דאין סוף שמאיר בת"ת ע"ז כולל חריג שזהו
 הנק' שמים כו'.

בס"ד, שי"פ נח, רס"ה

והנה ידוע דגם בכללות דא יש שם הוי' והוא שם הוי' במילוי אלפין
 בגימ' מ"ה שהוא ב"א וכידוע בהד' שמות ע"ב סיג מ"ה בין שהם
 בדי' פרצוטים דאצ"י ושם מ"ה הוא ב"א כו' וכמו שלדעת הפרד"ס שם
 הוי' בת"ת כן הוא לדעת האר"זל בכללות דא שיש בו הוי' וכן בכל
 ספי' פרטית דד"א יש בה הוי' כו' • והנה ידוע דז"א דאצילות נק' אדם

(*) (צ"ע הלא גם בפרד"ס מבר' שיש ש' הוי' בכל ספי' בפנימיותה,
 ואפשר הכוונה דמ"ש בפרד"ס שיש ש' הוי' בכל ספי' הרי מבאר שזהו
 בחי' אור הנשמה שבכל ספי' ואי"כ הי' מבחי' האורות הנאצלים שהן האורות

תבחי' שבה : כ"ה בנצ"ק, ואצ"ל : תבחי' תחתונה שבה.

אדם בגימט' מיה הוא בחי' אצ"י בכלל בחי' שם מיה מלמט דאיתו אורח האצ"י הוא שם מיה דתיקן כ"י ובפרטיות הוא שם מיה דדיא כ"י הרי שם אדם מורה על התכללות. וכמו עדי"ם אדם למטה היה חלוק מכל הבעיה בבחי' התכללות שבו ולכד זאת שהוא כולל כל המדרי' ממדרי' היותר עליונות עד המדרי' היותר תחתונות כ"י כמי"ש במיא הגה הוא כלול מכל המדרי' ומדות הפכים זמ"ז וכמי"ש הרמב"ם דל דכל הגבראים יש להם פעל א' או ב' פעלים אבל האדם יעשה מעשים ופעולות שונות זמ"ז כ"י. וכמו העורב שהוא אכזרי אין בו מדה הרחמנות והגשד שהוא רחמני אין בו מדה האכזריות כ"י אבל האדם כלול מכל המדות הפכים וגם כל מדה כלולה מהמדה ההפכית שבחסד כלול ג"כ גבורה ובגבורה כלול חסד. וכן הוא למעלה במדות דדיא שכולים זמ"ז וכמו חסד יש בה בחי' חסד שבחסד וגבורה שבחסד כ"י. והגה ידוע שהאהבה נק' חסד וכמי"ש אהבת עולם אהבתך ע"כ משכת"ך חסד. וחסד שבחסד היינו האהבה הנגלית מתוך האהבה המוסתרת כמו אהבת האב לבנו כשהיא מתגלית לעיני הכל הגם שאין בה התחדשות כי אהבתו טבעית אליו בתמידות. אך יציאתה בגילוי זה מתוך ההסתר המוטבע נק' חסד שבחסד. כמו האיש הטוב והחסד בעצם טבעו כאשר מתחסד עם הבריות כ"י. ובחי' גבו' שבחסד הוא בחי' קו השמאל שבמדה זו היא מעצמות המדה אלא שבאה בדבר ההפכי כמו לשונא מי ששונא לאהבו וריעו האמית' כ"י שהשונא היא גבורה ודינין היא נמשכה מצד האהבה שאהב לאהבו. וכן אהבת האב לבנו גורמת דוקא שיכחו בשבט מוסר על הסתו מדרך הטוב וכמי"ש אהבו שחרו מוסר כ"י שלוא האהבה לא הו' כועס עליו כלל וכמו על בן זולתו לא איכפת לו כלל ואינו כועס עליו כ"א על בנו דוקא מצד עוצם האהבה אליו כ"י. וכן בכל מה שיתפס אור האהבה בדבר שהוא הישכו

המצומצמים שלפ"ע הכלים כ"י. אמנם בכדי לעשות התכללות היו מגילוי אור עצמי דאז"ס שלמעלה מהאורות הנאצלים וכמשנת"ל דהאורות המתלבשי בהכלים באז"ר לפי ערכה זהו בחי' ההשפעה שבאה בבחי' התחלקות והוא מהקו כ"י, ושרשו מבחי' סובב הכללי שיש שם בחי' השפעה עכ"ס כ"י כנ"ל, והתכללות הוא ע"י פשיטות העצמות דוקא שהוא בחי' רוממות העצמות דא"ס כ"י וכן בקו עצמו שיש בו התכללות ב' ההפכים הוא ע"י גילוי העצמות דוקא כנ"ל, וא"כ צ"ל דש' הו"י שלצורך התכללות הוא למע' מע' מבחי' אורות הנאצלים וכמו בחי' ש' הו"י דלעילא וכמו שהש' הו"י נק' שם העצם ממש כ"י וכמי"ש במ"א. והרע' ש' הו"י שבת"ת גם להפרדי"ס שע"ז הוא כולל כ"י אבל להיות שהפרדי"ס אינו מדבר בבחי' התיקן כמי"ש בהקדמת ארצ"ח לכן לדעתו, בחי' ש' הו"י שבכל ספ"י הוא בחי' האור השייך אל הספ"י (וידוע דלדעת הפרדי"ס גם בהאורות יש ע"ס כ"י וכמי"ש במ"א) וזה אמת גם להאריז"ל דהאור הן ש' הו"י אמנם מה שמבאר כאן דיש ש' הו"י בכללות ד"א וכן בכל ספ"י בפרט שזהו לצורך התכללות כמש"ת צ"ל דש' הו"י זה הוא בחי' גילוי אור העצמי דאז"ס שמאיר בדיא שלמע' מע' מבחי' האורות פנימיים דדיא כ"י וזהו שחידש האריז"ל.

נק' גבורה שבחסד כלומר הדין המסתעף רק מצד האהבה שדין זה מעצמות
 מדת האהבה היא וגבורה זו גם כן כלולה מחסד היינו באופן הנהגת הגבורה
 שמעורבת גם כן בחסדים כו', או י"ל דהיינו מה שמתהפכת אח"כ לחסד שהרי
 כשהבן מקבל התוכחה מהאב ומבין שזהו מצד עוצם אהבתו אליו בכדי
 שיתקן מעשיו והוא מתקן מעשיו כו' הרי אח"כ מתהפך לחסד בתוקף האהבה
 והקירוב ביותר כו' וכמ"ש מזה באגה"ק סי' כ"ב (וכמו קללות שבמשנה
 תורה שיהופכו לברכות מפני שמתוך האהבה נאמרו וכאשר יבוער הרע
 יתגלה אור האהבה שבהן כו' וכמ"ש במ"א). וכן מדת הגבורה כלולה מחסד.
 דענין הגבורה הוא בבחי' העדר ההשפעה וכלולה מחסד כמו ומשלם לשונאיו
 כו' שתכליתו גבורה כו', ויש בזה ג"כ חילוקי אופנים אם עוד נשאר לו
 איזה זכות לעזה"ב או להאבידו לגמרי ר"ל כו'. ונמצא מובן דכללות בחי'
 ז"א היא בבחי' התכללות מדות הפכים שהרי פרצוף דד"א כולל כל הספי'
 דח"ג כו' וכל ספי' כלולה מהספי' ההפכית כו', וכן בפרטי מדרי' דד"א
 שנק' רמ"ח אברין דז"א כולם כלולים ומיוחדים זע"ז כו', וכמו עז"מ באדם
 למטה כל האברים והכחות כולם מתכללים יחד דע"ה שהן כחות פרטים
 ומחולקים זמ"ז ומתלבשים כאז"א בכלי ואבר פרטי המחולקים במזגם ותכונתם
 כמו כח המלאכה ביד וכח ההילוך ברגל וכח הראי' בעין ושמיעה באזן וכח"ג
 ומ"מ ה"ה מתכללים זע"ז שהרי משתתפים כולם בפעולת אבר וכח א'
 וכמו בהילוך ברגל יש בו גם מכח היד וגם מכח העין כו' דרוב בנ"א מנענעים
 בידם בעת ההילוך והיינו שחנוצת הידים מסייעים אל ההילוך וכשקושרים
 ידיו נעשה שינוי בההילוך שאינו הולך כדבעי ולהיפך כשקושר מתניו ההילוך
 בטוב יותר כו', הרי שבפעולת אבר משתתף גם כח אבר וזולתו וכן בכל הכחות
 שמשתתפים זע"ז, וצ"ל שיש התכללות כל הכחות בכח כל אבר ואבר ולכן
 מסייעים בפעולת הכח הזה כו'. והראי' מן הרפואה שאם ירפא אבר אחד
 יתרפא זולתו, וכמו בהקות דם ברגל יתרפא כאב וחולי הראש, הרי מוכרח
 להיות באבר הרגל ממזיגה וטבעית המוחין שבראש ויש ממזיגה וטבעי'
 הראש ברגל שאם לא כן מה שייכות חיבור יש לראש עם הרגל כו', וכן
 בקלקול איזה אבר אנו רואין שלפעמים ירגיש כאב באבר א' והקלקול אינו
 באבר ההוא כ"א באבר אחר ומ"מ מרגיש הכאב באבר זה, ובהכרח שיש
 בהם התכללות זב"ז וכן הוא ברפואה כו'. ונמצא דכל הכחות כלולים זע"ז
 דתחלה כלולים כולם במוח שבראש שכולל כחות כל אברי הגוף כידוע ואח"כ
 כשבאים כאז"א באבר פרטי ג"כ מתכללים זה עם זה כו' כנ"ל, ועוד מקבלים
 זמ"ז וגם כח עליון מקבל מכח תחתון וכמו הרגל שמעמיד את הראש ומוליך
 את הראש כו'. והדוגמא מזה יובן למע' בצירור אדה"ע בחי' רמ"ח אברין
 דז"א דע"ה שהן בבחי' ומדרי' מחולקות זמ"ז וכמו חסד דרועא ימינא גבו'
 דרועא שמאלא כו' ומ"מ ה"ה בבחי' התאחדות התכללות זמ"ז שכל מדרי'
 כלולה מכולם כו', ויובן זה במעהמ"צ שהן תלויים ברמ"ח אברין דז"א כידוע
 שע"י המצות נעשה בנין הכלים דז"א והמשכת האורות בהן וכמ"ש ועשיתם
 אותם מעלה אני עליכם כאלו עשאוני כו' שז"ע כוננת המצות כו' כמשי"ת,
 ויש בכאז"א כוונה המשכה פרטית במדרי' מיוחדת בפ"ע כמו מצות ת"ת בחכ'

פ

שבראש היינו בעצם בחיי חכ' העלייתה דאורייתא מחכ' נפקת. ומצות תפילין בהמשכת מחוץ לזיא כר', ויש מצות שהן בבחי' יד ורגל כמו מצות גמ"ח שהיא בבחי' חסד דדוקא ימינא ומצות צדקה ברגל וכמ"ש בצדקה תכונני וכתוב צדק לפניו יהלך בבחי' הילוך ברגל כר', ומ"מ כולם כלולים זמ"ו ויש במצוה א' מכל המצות, הראי' שהרי העוסק במצוה פטור מן המצות ובתורה שיש בה בהתכללות גם מהמצוה שהרי כשעוסק במצוה היה כמו שקיים גם המצוה הוא כר', וכדאי' בזהר גבי ר"י ור"י שהבין הינוקא בריה הלבושים שלהם שלא קראו ק"ש והיינו שעסקו במצות הכנסת כלה. וצ"ל דבקיום מצות הכנסת כלה כאלו קיימו גם מצות ק"ש. כי הרי לא עברו ח"ו על זה שלא קראו ק"ש אדרבא כאלו קיימו המשיכו גם אור העליון הגמשך ע"י ק"ש כר' (ומה שהגיד בריח כר' מבוואר במ"א הטעם על זה). ואף דמצות הכנסת כלה היא לכאן למטה במדרי' ממצות ק"ש ומ"מ היא כוללת גם מצות ק"ש כר', וכן יש כמה מצות נמוכות שהן בבחי' רגל ונרחה מפניהם מצוה עלייתה שהיא בבחי' ראש. וכמו מקוח נפש דוחה שבת ואמ"י נפש רשע וכמא' חלל עליו שבת א' כר', וכמו מצות מילה דוחה שבת דהגם דמצות שבת היא מהמצות היותר נעלות דבשבת מאיר גילוי מחוץ דאבא וכל המדרי' הנעלות נמשכים בשבת כר' וכמשירת ומצות מילה ביסוד ומ"מ נרחה מצות שבת מפני המילה כר', וכן מילה בצרעת שעשה דוחה ל"ת הגם שמל"ת למע' מפי' כידוע. וכן מ"ע דתכלת בציצית דוחה ל"ת דשעסנו כר', הרי שיש יתרון מעלה במצוה הנמוכה לגבי מצוה הרמה כר', והיינו מפני שלא יש בזה ראש וסוף והסוף כלול מהראש כר', ואדרבא הראש מקבל מן הסוף. וכמו ע"י מצות הצדקה שהיא ברגל נעשה מחוץ ולבו זכים אלף פעמים ככה כר', וכן אני בצדק אחזה פניך דבכדי שיהי' אחזה פניך בתפלה זהו דוקא ע"י הצדקה שקודם התפלה כר' וכתוב כן צדקה לחיים כן * צדקה לחיים שהיא בחי' כן ובסיס דכל חיים העליונים בבחי' המשכת המחזין הוא ע"י הצדקה דוקא כר'. ונמצא שהכח עליון מקבל מן התחתון והיינו מפני ההתכללות שבהם דמבלי אשר ימצא ראש וסוף כר'. וכן הוא בגשמי שהן בבחי' ציור קומה בסדר והדרגה בג' מדרי' חביד תגית נהי' כר' והן ראשי אלפי ישראל שהן בבחי' מחוץ חביד דעיקר עבודתם הוא בבחי' מחוץ כמו בעסק התורה השגה אלקית (בבחי' מושכל בכלל כר' כמשנת"ל) ויש שהן בבחי' תגית דעיקר עבודתם הוא בבחי' מדות כר' (הוא בבחי' מורגש כר') ויש שהן בבחי' נהי' בעשי' בפר"מ בקיום המצות (בחי' מוטבע כר') ובמצות צדקה שנק' מעשה כר'. ויש יתרון מעלה בבחי' נהי' וכמשנת"ל (בדיה טוב טעם) דחמים במעשיו הוא מדרי' גבוה ונעלה מאד (שעי"ז דוקא נמשך תוט' אור במחזין שדי' טוב טעם ודעת למדני מפני כי במצותיך האמנתי וכמשנת"ל) או גם איזה התפעלות אלקי' פשוטה באמתה חזקה שבגשם השפלה ביותר שנשמתו מבחי' עשי' דבעשי' יכול לעלות למעלה ביותר מהתפעלות אהי"ך בתענוגים דציג כר'. וכידוע ג"כ בענין תמכין דאורייתא שהוא מעלה גבוה ויתירה על עסק התורה דתי"ח כר' וכמ"ש שמח

זבולן כו' כמ"ש במ"א. וזהו הטעם במשה שהי' עניו מאד מכל האדם כו' לפי שראה בנשמות שבעקביים דוקא שיש בהם יתרון מעלה מנשמתו שהוא בבחי' ראש וכמ"ש שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו כו', דהגם שהי' הראש כולל כל ס' ריבוא נשמות וממילא הי' כולל כל הנשמות שיהיו עד משיח וכידוע דהמספר שש מאות אלף נש"י שהיו בימי משה זהו מספר המכוון דנש"י כמו שהן בשרשן בששה מדות דד"א והן נשמות שרשיות וכל הנשמות עד משיח הם כולם מנשמות האלו וניצוצות מהם כו' כמ"ש במ"א וא"כ שהי' הראש דת"ר אלף הרי הי' הראש הכולל דכל הנשמות עד עקבות משיחא כו'. אמנם היא הנותנת מפני שהי' בחי' המקור וראשית לכל פרטי הנשמות המסתעפים בציור אדם ממילא הי' מכיר ומרגיש את כולם עד בחי' נשמות שבבחי' עקב וראה ההרגיש מעלת הנשמות דבחי' עקב במעשה בסו"מ ובמעשה הצדקה עד נשמות דעקבות משיחא דעיקר עבודתם הוא במצות מעשיות אבל בתוקף גדול דריבוי המניעות והעיקובים אינם מונעים ומעכבים כלל כו', וכאשר הסתכל משה בכל פרטי הנשמות עד דור האחרון כו' ראה א"ע בתכלית השפלות ביותר מהכל כו' ע"כ הי' שפל ועניו באמת מכל האדם שצ"ס האדמה עד שכל היותר תחתון יותר עליון ממנו כו'. ומכ"ז יובן הדוגמא למע' בבחי' אדה"ע דד"א דאצי' דכל המדרי' פרטיות שבו הן בבחי' התכללות זמ"ז שכל מדרי' פרטית כלולה מהכל ויש יתרון מעלה בסוף על הראש שמקבלים זה מזה ומבלי אשר ימצא ראש וסוף כו'. ולפמשנת"ל (בד"ה ויאמר כו' יהי רקיע) דענין ההתכללות הוא דוקא ע"י גילוי אור עליון מעצמות אור"ם שלימותא דכולא שאין שם הפכים כלל כו' משם דוקא יהי' ההתכללות שז"ע שרש ההתכללות דת"ת כו' כג"ל א"כ גם בכללות ד"א שיש בו בחי' התכללות זהו מצד שבכללות מאיר גילוי בחי' עצמות אור"ם שע"ז הוא ההתכללות שבו כו'. וז"ע בחי' שם הוי' דד"א דכשם שבת"ת הוא שם הוי' הוא בחי' הוי' אחד כו' כג"ל כמרכ' בכללות פרצוף • הוא ג"כ שם הוי' וכן יש שם הוי' בכל ספי' פרטיות דד"א מפני שכל מדרי' פרטיות דד"א כלולה מהכל וכן כל המדרי' מתכללים יחד ומקבלים זמ"ז ומבלי אשר ימצא ראש וסוף כו'. והנה יש בזה הפרש בין הפנימיות לחיצוניות דמה שבז"א יש בחי' ההתכללות כג"ל זהו בבחי' פנימיות דוקא אבל בחיצוניות אדרבא הן בחי' מדרי' מחולקות ומובדלות זמ"ז וכמו במשל הג"ל בנפש האדם הרי מה שהכחות כלולים זע"ז זהו בפנימיות הכחות אבל בחיצוניות ה"ה כחות מחולקים ומובדלים וכא"ר פועל פעולה מיוחדת מזולתו כח התנועה ביד וכח ההילוך ברגל וכח הראי' בעין כו', הרי מחולקים הן בפעולתן אלא שבפנימיותן הן כלולים ומיוחדים זע"ז כו', כמו כן יובן למע' דחיצוניות ז"א כל המדרי' שבו הן בבחי' התחלקות וכל מדרי' פועל פעולה מיוחדת וכמו בשימ"ב ביום ראשון האיר בחי' חסד ונעשה התהוות שמצד מדת החסד וביום ב' מדת הגבורה וביום ג' מדת הת"ת כו' וכמ"ש ששת ימים עשה כל יומא ויומא עכ"ד עבדתי' כו', וכן בכללות שית אלפי שנין באלף

הראשון הי' בחי' חסד כ"י וכל בבחי' התחלקות כ"י אלא שבפנימיות וכן בבחי' התכללות כ"ל. והיינו לפי שהגילוי דעצמות אוראס שמאיר בז"א הוא בבחי' פנימיות דא דוקא והו' והפרש בין הת"ת לכללות דא דבת"ת מאיר גילוי עצמות אוראס גם בבחי' חיצונית והו' מה שת"ת בכלל והא שם הו"י שגם הכלי היא שם ה' ובכללות דא הכלים הן בשאר"י שמת דשם אל חסד ושם אלקים בגבורה כ"י. והיינו בבחי' הכלים כ"י כידוע (ובאמת מה שבחיצונית הן מחלקים צ"ל דהו' גם בארות פנימיים שלהם עם היותן ארות דשם הו"י מ"ם הן מחלקים והיינו ארות הגאולים שהן בבחי' התחלקות (ור"ל שבארות הגאולים יש בחי' פנימיות וחיצונית והחיצונית הוא בבחי' התחלקות כ"י). וי"ל דהנה ידוע מ"ש בכתהאר"ל ובפרד"ס שיש חילוקים בהקדוה דשמות הו"י שבכל ספ"י. דשם הו"י בנקוד קמץ בכתר הכפתח בחי' ובצירי בנינה ובסגול חסד כ"י. ונמצא מה שמחלק אותם הוא הגיקוד ומב"י בפרד"ס הדיקוד הוא בחי' לבוש אל האור (הוא כעין בחי' כלי שיש באור עצמו והיינו מה שהאור בהתגלותו בא בבחי' הגשמה קצת כ"י) ובחי' זו י"ל שזהו בחי' חיצונית האור שבבחי' התחלקות ובבחי' פנימיות האור מאיר גילוי בחי' עצמות אור א"ס שעו"ן הוא התכללות כ"י) אבל בפנימיות גם בכללות דא מאיר שם הו"י (היינו בחי' שם הו"י שלמע' מהארות הגאולים כ"י כ"ל) ועו"ן הוא התכללות בז"א כ"י והו' בחי' פנימיות דא והיינו בחי' גילוי אור פנימי ועצמי דאוראס שמאיר בפנימיות דדא כ"י (והו' את פניך ה' אבקש דפי' הרמ"ז שהן ארות דעתיק האריך כ"י והיינו גילוי אור פנימיות ועצמיות אוראס שמאיר בז"א שזהו בחי' פנימיות דא כ"י). ובעבודה י"ל שד"ע אהבה בתענוגים. דהנה ידוע שיש ג' מיני אהבה אהבת עולם ואהבה רבה ואהבה בתענוגים. אה"ע היא אהבה שנלקחה מעולמות דהיינו מחמת ההתבוננות איך שהוא ית' מחדש בסוכו כ"י ומתוה מאין ליש בכל יום מבחי' מל' ית' כי מלכותך מכ"ע שכל עולמים עליונים ותחתונים הם חיים וקיימים מבחי' מלכותו ית' וכמ"ש ואתה מתייה את כולם שהן האותיות דמל' שמהוים ומחיים את העולמות ואינו כדמיון הגשמה שמתייה את הגוף שהחיות מתפשט ומתלבש בגוף ממש להחיותו הגם שהוא רק הארה מתגפש מ"ם ה"ה הארה עצמיות מתגפש וכמו הכחות דשכל ומדות המתלבשים בגוף ה"ה כחות עצמיים דשכל הוא גילוי לעצמו מה שפגלה העלם העצמי לגבי עצמו כ"י וכל גילוי שלעצמו ה"ו הארה עצמיות כ"י. והמדות ד"ה שהן גילוי לזולתו מ"ם הו' בחי' הארה עצמיות וכחות עצמיים השייכים אל הזולת כי מה שחוף לעצמותו הן בחי' נה"י לבד שלבר מגופו כ"י אבל כחות הג"ת הן כחות עצמיים אלא ששייכים אל הזולת כ"י שהרי בס"ב א"י דשכל ומדות הן עצמיות הגפש ועם היות שמבואר במ"א שאין הכונה שהן עצמיים ממש אבל מ"ם הן הארה עצמיות כ"י ומתלבשים ממש בגוף כ"י וגם עצם הגפש מוגדר בגוף דע"ה שאינו בבחי' התלבשות ממש מ"ם הוא מוגדר בגוף שהרי גפש אחת אינה יכולה להחיות ב' גופים כ"י כמ"ש במ"א משא"כ באור חיות האלקי שמתלבש בעולמות דעצמות אוראס (היינו בחי' הארה העצמיות וכמו שם הו"י אפי' דסדר השתל' כ"י) הוא קדוש ומובדל מעולמות כ"י רק

התפשטות בחי' שם בלבד דהיינו מחמת כי מלך שמו נקרא עליהם דכל בחי' המשכת אלקות שבעולמות הוא רק מחמת כי מלך שמו כו' שזהו בחי' הארה חיצונית לבד וכמו שם האדם שאינו גוגע לעצמותו כו' כידוע, וכמ"כ בחי' מל' למע' הוא בחי' שם שהיא בחי' הארה לבד כו' וגם הארה זאת היא בבחי' התנשאות על הנבראים שמובדל ומרומם מהם כי מלך שמו נק' עליהם בבחי' מקיף לבד וכמ"ש כי נשגב שמו שגם בחי' שמו הוא נשגב ומרומם מהנבראים ורק הודו על ארץ ושמים כו', דמה שמתלבש בנבראים הוא בחי' הוד חיו לבד שהוא בחי' הארה דהארה כו', וגם בהארה דהארה הזאת יש כמה אופנים בהגילוי בעולמות דבעולמות העליונים מאיר בגילוי יותר וכל מה שיורד ונמשך מתעלם האור יותר כו', וכמו בעולם הבריאה מאיר גילוי אלקות עד שהנבראים דבריאה בטלים לאלקות כו', ובעולם היצירה אינו מאיר הגילוי כמו בעולם הבריאה כו' עד שלמטה הוא בבחי' העלם והסתר לגמרי שאינו נראה גילוי אור כלל כו', שהגם שכא"ר מרגיש שיש בו חיות המחיה אותו אבל אינו מרגיש שהחיות הוא אלקות כו' עד שיכול להיות היפוך אלקות כו', והיינו מצד העלם והסתר האור כו' וכ"ז הוא בבחי' מציאות תאור דמהות האור והיו אינו מאיר אפי' בעולמות העליונים וכדאי' במדרש ע"פ כי לא יראני האדם וחי שאפי' החיות הנרשאות את הכסא אינן רואין את הכבוד בבחי' ראית המהות שגם בעולם הבריאה אינו מאיר מהות אלקות כ"א בחי' מציאות לבד כו' ורק בג"ע מאיר מהות הזיו וכידוע דהגילוי דג"ע הוא ג"כ בבחי' זיו, זיו השכינה אבל שם מאיר מהות הזיו אבל בעולמות כללות הגילוי הוא בחי' המציאות דאלקות לבד כו' ובעולמות העליונים מאיר בחי' גילוי המציאות ולמטה ג"ז בבחי' העלם והסתר לגמרי כו', וע"ז אנו אומרים יהא שמיא רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי יתברך, פירוש שאנו מתפללים ומבקשים שיהיה שם זה בבחי' ברכה והמשכה מהעלם אל הגילוי דהיינו שלא יהי' בבחי' העלם והסתר פנים אצלינו שאין זה אלא בבחי' הודאה לבד שהרי אינו מאיר לנו בחי' הגילוי דאלקות אפי' בחי' המציאות דאלקות וכ"ש המהות שאינו מאיר בגילוי כלל כ"א כ"ז הוא אצלינו בבחי' הודאה לבד ואנו מבקשים שיהי' בבחי' ברכה דענין הברכה הוא בחי' גילוי המהות וכמו בג"ע שמאיר מהות הזיו כמו • יהי' הגילוי בעולמות ג"כ ושיהי' גילוי זה נמשך לעלם ולעלמי עלמאי אפי' בעולמות התחתונים שגם בעוה"ז הגשמי יהי' גילוי מהות הזיו ממש כו'. וזהו ואהבת את ה'א דכשמתבונן איך שכללות חיות העולמות הוא מבחי' זיו והארה לבד בחי' הארה דהארה כו' וגם הארה זאת היא בבחי' העלם והסתר בעולמות ע"ז מתעורר בחי' אהבה ותשוקה להיות ה' אלקיך שהאלקות יהי' בבחי' גילוי אצלו כו' ובכל לבבך בשני יצריך ביצ"ט וביצ"ה, דהיינו שיעקור רצונו מהבלי עולם שלא ירצה בחיצוניות העולמות היינו בגשמיות חומריות העולם כ"א כל חפצו ורצונו הוא בהאלקות המחי' את העולם שיאיר בגילוי ממש בעולם ובנפשו כו'. והנה כ"ז הוא בחי' אה"ע שאומרים אה"ע אהבתנו מ' אהבתנו שאהבה זו מתלבש בתוך נפשינו שהנפש יכולה להיות כלי להגביל

ולהלביש את האהבה בתוכה ממש כו' אבל אהבה רבה היא בשרש הנפש במקור חוצבה כי חלק הוי' ממש כו' ויש בנפש בחי' אהבה הבלתי מוגבלת מחמת ההתבוננות בעצמות אוא"ס איך שאור א"ס קדוש ומובדל לגמרי ואינו בגדר העולמות כלל וכל הגילויים בעולמות הן רק הארה לבד שאינו בערך העצמו' כלל כו'. והגם שבכאן ג"כ ההתבוננות איך שבעולמות הוא רק הארה לבד כו' מ"מ אינו דומה לענין אה"ע ששם ההתבוננות היא בהארה השייכה לעולמות (והעיקר בעולמות ב"ע כו' כנ"ל) אבל כאן עיקר ההתבוננות הוא בהפלאות ורוממות אוא"ס ב"ה שעי' ההארה מובן רוממות והפלאות העצמות (שאי אפשר להבין זאת כ"א ע"י ההארה כי הרי לית מח' תבי"כ כו') והיינו שמתבונן איך שכל הגילויים בעולמות אפי' בעולם האצ"י ולמע' מאצ"י ה"ז רק הארה לבד וממילא מובן מזה הפלאות ורוממות הא"ס איך שהוא מופלא ומרומם אשר גילויים נעלים כאלה הן רק הארה ואינן ערוך לגבי עצמות כו' עד שיכול לבוא עי"ז לידי הכרה בעצמות אוא"ס ב"ה, והיינו כאשר מתבונן תחילה לידע ולהשיג מעלת ומדרי' הגילויי האח"כ מתבונן איך שזה אינו עצמות ור"ל שבעצמות א"א לומר ענין זהו כו' וכן ממדרי' למדרי' מלמטלמ"ע שגם מדרי' הנעלות ה"ה שולל מעצמות אוא"ס היינו שבעצמות אור א"ס א"א לומר מעלת ומדרי' אלו א"כ הרי בא לידי הכרה במקצת במהות אוא"ס ב"ה כו' ועמ"ש מזה בהביאור דאלה פקודי בלקו"ת, ועי' התבוננות זו ה"ה בא לאהבה ורצוא להכלל במהר"ע אוא"ס וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' אפי' מה שעמך וקרוב לך והיינו מ"ש כי עמך מקו"ח שהם חיי עוה"ב ותענוג אלקי שנמשך לנשמות בגן עדן להתענג על ה' מחמת השגתם והשכלתם בהשגה והשכלה מופלאות מאד ועכ"ז אין זה אלא בבחי' עמך שהוא דבר הטפל ובטל אצלך ולא אתה ממש כי לית מח' תפיסא בי' כלל אלא השגתם הוא בבחי' זיו השכינה זיו והארה בעלמא ואי לזאת ועמך לא חפצתי, אלא תאה"ר היא ליבטל וליכלל באוא"ס ב"ה ממש ולאשתאבא בגופא דמלכא שלמע' מעלה מבחי' זיו והארה והגם שבבחי' זו א"א להיות יושבין ונהנין מזיו כ"א אדרבה בבחי' ביטול במציאות וכביטול והתכללות הנר באבוקה כו' וכמ"ש בס"ש פ"ט הגם שתהי' אין ואפס ותתבטל שם במציאות לגמרי כו' דבבחי' יושבין ונהנין הרי מהותה ועצמותה כמו שהוא ואינה מתבטלת בעצם מציאותה אדרבה היא בבחי' מהותה ומציאותה בהשגות מופלאות בהשגות אלקית ותענוג אלקי כו', ובאה"ר והתכללות הנ"ל מתבטלת ממציאיותה בכל כחותיה כו' אעפ"כ זה רצונה וחפצה להתבטל במהותו ועצמותו מלהיות נהנין רק מזיו כו' וזהו הנק' במשנה שלא ע"מ לקבל פרס שבחי' נהנין נק' פרס שאינו רק פרוסה מל' הלא פרוס לרעב לחמך ולכן אינו חפץ בפרוסה זו כ"א לאשתאבא בגופא דמלכא בבחי' ביטול בעצמות אוא"ס ב"ה כו'. ומעתה צ"ל ענין בחי' אהבה בתענוגים דאהבה זאת היא בבחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא דהיינו שיאיר בלבו אור האהבה לה' בבחי' רא"י, דהנה ברא"י יש תענוג וכמו מי שמסתכל על דבר הפלא ופלא שלא תשבע עינו מהסתכל בו כו' וכמו עיניך יונים כמו יונים המסתכלים זב"ז וזהו התענוג שלהם מה שמסתכלים זב"ז כו' וכמ"כ בעבודה הר"ע תענוג הנפש בהרא"י וההסתכלות באלקות ביקרא דמלכא כו' ובחי' אהב"ת שייך בב' המדרי'

דאה"ע ואה"ר שנת"ל דאה"ע היא בבחי' הויו והתארה שמתלבשת בעולמות ואה"ר היא בבחי' עצמות אוא"ס שמופלא ומרום מעולמות אלא שכל זה הוא בבחי' השגה והתבוננות בב' מדרי' הג"ל שמהם באים ב' בחי' אהבה הג"ל. ואהבה בתענוגים היא בבחי' הראי' ההסתכלות במהות אלקות בב' מדרי' הג"ל. דהנה נת"ל בענין יש"ר מברך דעכשיו הוא בבחי' הודאה שאינו מאיר בגילוי והמבוקש הוא שיהי' בבחי' ברכה היינו שיהי' בבחי' גילוי המהות כו' כנ"ל. ונמצא דבאהבה אינו מאיר גילוי האור עדין כ"א מה שחפץ ומשתוקק שיהי' גילוי מהות אלקות כו', וכאשר מאיר גילוי המהות דהאלקות אז הוא האהבה בתענוגים כו'. וביאור הענין הוא דהנה ההודאה ה"ע אחד עם האמונה. דהודאה הוא שאינו יודע ומשיג שהוא כן דאז אינו שיך הודאה כ"א רק מה שמודה שהוא כן אע"פ שאינו משיג ומכ"ש שאינו מאיר לו מהות הדבר בגילוי כו'. וזהו כענין האמונה שאינו יודע ומשיג כ"א שמאמין כו'. והנה כתיב ורעה אמונה שצריכים לרעות ולפרנס האמונה וכמו משה שנק' רעיא מהימנא כו'. וצ"ל מה"ע המרעה באמונה. והענין הוא דהנה כל ישראל הם מאמינים בני מאמינים בה' אחד באמונה פשוטה בלי שום טו"ד המושג ומובן על מה ולמה כו'. ומה שנלאו חכמי המחקר בספריהם וקצר מצע שכליהם להשיג אפס קצתו כו' הוא יסוד פשוט וכלל מונח קבוע בלב כל איש מבנ"י מקרב ולב עמוק כיתד חזק בל תמוט באמונה קבועה וחזקה כו'. ומאין נמצא הכח הזה בישראל להיות להם אמונה כזו שלמע' מכל השגות כו'. אך הענין הוא כמארז"ל אע"ג דאיתו לא חזי מזלייתו חזי, פי' אע"ג דאיתו לא חזי שאינו משיג בביתו איך ומה כו' מ"מ למע' שרש נשמת כאריא מישראל שאינה מתלבשת בגוף והיא הנק' מזלייתו כמ"ש במ"א חזי ממש, ולכן כאריא בשרש נשמתו אין באפשרו כלל ליוזו מאלקותו ית' (ונק' יחידה שדבוקה ביחיד כו') והיינו מצד שחזי בחי' מהות אלקות ומהות אחדות ומחמת שרואה אמיתית הדבר א"א לו להיות נפרד ח"ו. וגם ראית המהות פועל דביקות הנפש והתקשרותה שא"א לה ליוז כלל כו'. ובחי' חזיון זה הוא למע' מהשגה אפי' מהשגה דבחי' מזלייתו כו'. כי לית מח' תבי"כ להיות מושג בהשגה דשום נברא רק שהוא בבחי' ראי' שלמע' מהשגה כו' ואור וגילוי זה דבחי' מזלייתו חזי מתנוצץ ומאיר בהארת הנשמה המלוכשת בגוף להיות לה אמונה פשוטה בלי שום טו"ד, כי באמת הוא למעלה מעלה מהשגה רק שנקבע בנפשם האלקית מצד שרש חוצבם באלקים חיים דמזלייתו חזי בבחי' ראי' לא בבחי' השגה ולכן נקבע בנפשם שבגופם ג"כ בבחי' אמונה שלמעלה מטו"ד שמאמינים באלקות ובאחדות באמונה פשוטה וחזקה כו'. והנה ביכולת כל אדם להביא גילוי אמונה זו במוחו ותבונתו להיות כאלו רואה בעין השכל ממש בחי' אחדות ה' מצד העולמות ג"כ איך שהעולמות בטלים במציאות ומיוחדים בתכלית כו', והוא ע"י הקדמת ההתבוננות שיתבונן ויעמיק דעתו בזה שעה רצופה בכ"י בתפלה ימשיך האמונה מהעלם אל הגילוי להיות כאלו רואה כו', היינו משום דבאמת הרי מזלייתו חזי ולואת יתנוצץ ויאיר ג"כ בחב"ד שבגופו המלוכשת בגופו להיות כאלו רואה כו', אלא שצריכים לזה הקדמת ההתבוננות תחלה. דהנה באמת מה שיש בשרש ומקור הנשמה הי' צ"ל גם כן בנשמה המלוכשת בגוף שהרי נמשכת מעצם הנשמה, והגם שהיא

רק הארה לבד מ"מ ה"ה הארה עצמיות כו' כנ"ל. ואם מה שבשרש הנשמה מזלייהו חזי ה"י צ"ל כן גם בנשמה המלוכשת בגוף להיות בבחי' ראי', ובאמת כן הוא בכח החכמה שבנפש שהוא בחי' ראי' כו' כידוע, אלא לפי שאנחנו מגושמים ורחוקים מרוחניות מצד הגוף המסתיר ע"כ בכדי לבוא לבחי' ראי' צריכים תחלה הקדמת ההתבוננות להבין ענין תאליקי, כי מצד ההגשמה ה"ה רחוק מאלקות ואינו יודע ענין * כלל ואם כן אינו בערך שיהי' בבחי' ראי' ולזאת צריכים תחלה התבוננות להבין ענין תאליקי ויתקרב אליו ויחזק במוחו ואח"כ ע"י העמקת הדעת יכול לבוא לידי ראי' כו'. וזהו ג"כ ענין האמונה שהוא ל' אומן האומן את היונק והר"ע רגילות, וכמו האומן שמרגיל את היונק לאכול מעט מעט עד שאח"כ הוא כמו טבע בנפשו. כמו"כ צריך להרגיל א"ע להתבונן בכ"י איכות ביטול הגשמייות לגבי הרוחניות עד שיוקבע הענין היטב בנפשו כו', וכמו התינוק כשלוקחים אותו ללמוד בבית הספר הוא רחוק עדיין מידיעת צורתא דשמעתתא שצריכים להסביר לו ההלכה באריכות דברים ובמשלים שונים לקרב הדבר אל שכלו הדל וגם להרגילו בזה מדי יום ביום עד שיוקבע בנפשו, כמו כן צריך להאריך בהתבוננות מדי יום ביום בגדולת ה' ואחדות ה' בפסוד"ז וברכות ק"ש וק"ש שמאריך באחד כו' עד שיוקבע הענין היטב בנפשו ואז ע"י התקשרות והעמקת דעתו היטב בהענין אלקי שמתבונן יוכל לבוא לבחי' ראי' באלקות כו'. ובוזה יובן מה שמצינו בדברי הגביאים שמוכיחים את ישראל ישראל לא ידע עמי לא התבונן וכתוב ותופשי התורה לא ידעוני כו', והלא כל אחד ואחד אומר ה' אלקינו ה' אחד ב"פ בכ"י ואומר המחפש בטובו בכ"י תמיד כו' ומאמינים בהתהוות יש מאין ובאחדות ה' כו', ואיך שייך לומר שאפי' תופשי התורה לא ידעוני כו'. אך הענין יובן עפ"י הנ"ל, שהעיקר הוא שימשיך האמונה מהעלם אל הגילוי ויהי' כאלו רואה כו', והיינו ע"י ההתבוננות בכל יום ובהעמקת הדעת שע"ז ממשיך בחי' מזלייהו חזי להיות בגילוי ממש במוחו ולבו. משא"כ כשאינו מתבונן ונשארה האמונה בבחי' העלם שהוא בחי' מקיף לבד אין זה מספיק ואינו פועל בפנימיותו שיוכל לבטל רצונותיו ותאוותיו להיות לו רק רצון א' לה' לבדו, שהרי גנבא אפוס מותרתא רחמנא קרי' שמאמין בהשגחת ה' וביכולתו ומ"מ עושה נגד רצונו ית' מפני שלא נגע ה' בלבו רק בבחי' מקיף לבד כו'. ור"ע ורעה אמונה שצריכים לרעות האמונה שיהי' בבחי' ראי', והיינו ע"י התבוננות והעמקת הדעת שע"י זה בא לבחי' ראיית המהות כו'. ור"ע אהבה בתענוגים שהיא לאסתכלא ביקרא דמלכא לאחר ההתבוננות באלקות בב' מדרי' הנ"ל דבחי' אה"ע ואה"ר הן בהזיו וההארה דאלקות שמתלבשת בעולמות שבוה יכול להיות השגה גמורה וכמ"ש במ"א שע"ז ומבשרי אחזה אלוקה כו' והן בבחי' הפלאה ורוממות * איך שכל הגילויים הן רק זיו והארה שבידיעת השלילה ששולל ענינים אלו מבחי' העצמות ה"ה בא לידי ידיעה בעצם הדבר הנפלא כמשנת"ל. וכמו"כ בענין אחדות ה' הרי מבואר במ"א פרטי הענינים וההשגות בזה איך שהוא ית' אחד

ענין כלל : כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : ענין אלקי כלל.

ורוממות איך : כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : ורוממות האלקות איך.

ומיוחד גם מצד העולמות כו', וגם איך שאין עוד מלבדו דמציאות הגשמי הוא אלקות ממש שג'ו מושג בשכל דמציאות ההתחדשות הוא רק כח המחדש לבד כו' וכמ"ש במ"א באר היטב, וע"י אריכות ההתבוננות בענינים אלו השקידה בהם עד שיוקבעו הענינים היטב במחור וע"י העמקת * בעצם הענין האלקי שמשגיג ומתבונן יכול לבוא לבחי' ראי' להיות כאלו רואה כו', והו"ע לאסתכלא ביקרא דמלכא בבחי' ראיית המהות דאלקות שמתענג מאד על המהות דאלקות והו"ע אהבה בתענוגים להתענג על ה' בבחי' ראי' כו', ואהבה זו שבבחי' ראי' אין ערוך אלי' ולא נמצא בדוגמחה כלל, והיא בבחי' דביקות נפלא ועצום עד שיהיו עיניו ולבו כל הימים רק לאסתכלא ביקרא דמלכא וכמ"ש עיני האדם לא תשבענה שלא תשבע עין מלראות ולאסתכלא ביקרא דמלכא תדיר ולהיות שש ועלו בה' בראי' זו ולהתענג על ה' הוא אוא"ס המתגלה בנפשו שהוא קרבת ה' ממש ונדבק ממש בבחי' דביקות עצמי במהות ועצמות אוא"ס ב"ה המאיר בנפשו כו', ובחי' ומדרי' זו זהו בחי' פנימיות ז"א, דהיינו בחי' מהות ועצמות אור א"ס ב"ה שמאיר בגילוי בוז"א כו' כנ"ל דבעבודה היא בחינת אהבה בתענוגים כו'.

בס"ד, ש"פ לך, רס"ה

והנה באמת ב' הענינים שנת"ל בבחי' פנימיות דז"א הם ענין א' דבכדי שיהי' גילוי בחי' פנימיות ועצמות אור א"ס ב"ה בוז"א זהו ע"י בחי' מוחין דגדלות דוקא דכאשר מאירים בוז"א בחי' מוחין דגדלות אז יכול להיות בוז"א גילוי אור פנימי ועצמי דאוא"ס ב"ה וכמ"ש בפע"ח בכוונות האל הגדול דבכדי שיומשך בוז"א גילוי בחי' יגת"ד צ"ל תחלה המשכת בחי' מוחין דגדלות בוז"א ואז נמשכים אחר כך בחי' יגת"ד כו' דכל המשכה מעצמות אוא"ס ב"ה בסדר השתל' הוא ע"י החכ' דוקא דתחלה נמשך האור בחכ' וע"י החכ' נמשך בכללות ההשתל' כי להיות דאוא"ס ב"ה מובדל לגמרי מסדר השתל' ואינו בערך ההשתל' כלל ואיך אפשר שיהי' גילוי אוא"ס ב"ה בסדר השתל' ואיך יכולים לקבל את האור כו' אלא זהו על ידי התלבשות האוא"ס תחלה בבחי' חכ' ואז אפשר שיאיר בגילוי בסדר השתל' והם יכולים לקבל את האור כו' והגם דחכ' היא ראשית ההשתל' והיא ג"כ בכלל סדר ההשתל' כידוע, הענין הוא כידוע שיש בחכ' ב' מדרי' חיצוניות ופנימיות ומה שחכ' היא ראשית ההשתל' היינו בחי' חיצוניות החכ' וכמו עד"מ באדם למטה בחי' חיצוניות החכ' היא נקודת ההשכלה שבאה בבחי' שכל גלוי והו"ע בריקת וסקירת השכל דע"ה שאינו השגה ממש מ"מ ה"ה שכל גלוי

ובא לידי השגה בבינה כו' (ומ"מ מה שבא לידי השגה הוא החיצוניות מנקודת ההשכלה אבל עצם הנקודה אינו בא לידי השגה כו') וכ"ו הוא חיצוניות כח החכ' אבל פנימיות כח החכ' והוא כמו ראי' דחכ' זרי אינו בא לידי השגה כלל ואינו שייך להשגה כו' וכמ"כ יובן למע' מה שחכ' היא ראשית ההשתל' היינו בחי' חיצוניות החכ' שיש לה שייכות אל הבינה אבל בחי' פנימיות החכ' אין לה שייכות לבחי' הבינה ואינו בבחי' סדר השתל' והוא מה שמוחין דאבא הן למע' מהשתל' כו' ובאמת עיקר ההשתל' הוא מבחי' הבינה דוקא אבל בחי' חכ' (ר"ל כללות החכ') ע"ה שהיא ראשית ההשתל' מ"מ היא רק בבחי' מקור מרחוק לבד והתחלת ההשתל' היא מבחי' בינה דוקא דהנה ידוע דח"ב נק' אבא ואמא ועד"מ כמו אב וכן למטה הגם שמוח הבן נמשך ממוח האב עצמו עכ"ו הרי עיקר גידולו ע"י שהייתו ט' חדשים בעיבור בבטן האם ויניקתו מחלב האם והרי גידול הבן הוא בהתכללות והתאחדות האם עמו ממש והאב אינו אלא שרש ומקור להתהוותו וכל גדולתו הוא בריחוק מקום מן האב וכמ"כ יובן הדוגמא למע' דבינה נק' אם הבנים הולדת המדות והגדלת המדות דז"א בבחי' קירוב ובבחי' סדר השתל' הוא מהבינה דוקא אבל בחי' החכ' הוא מקור לז"א בבחי' ריחוק כו' וביאור הענין הוא דהנה ידוע דהשתל' עו"ע הוא בבחי' קירוב הערך שהעילה עם העלול יש להם ערך ושייכות זל"ז ואופן התהוות והולדת העלול מהעילה הוא ע"י קירוב העילה וההתלבשות בהעלול כו' וכמו עד"מ בשכל ומדות שיש להם ערך ושייכות * לזה עד שהמדות כלולים בתחלה בשכל קודם שנעשים בחי' מדות בלב ה"ה כלולים תחלה בשכל שהרי כשמשיג איזה השגה באיזה סברא ודבר מושכל מיד נתהווה בחי' התפעלות המדות אם באהבה ורצוא או ביראה כפי אופן ההשגה כו' וגם מה שמתפעל בשכלו על הענין שמשיג הנה התפעלות זאת היא בחי' מדות שבשכל כידוע ואח"כ באים בהתגלות בלב בבחי' מדה מורגשת ממש שאין בזה שום התחדשות באמת כי כבר היתה המדה בשכל אלא שהי' בהעלם ובדקות ובאה מהעלם אל הגילוי לבד ובודאי בזה שבאה המדה בגילוי בלב ירדה ממדריגתה ובאה בבחי' הגשמה במדה מורגשת ממש דכמו שהיא בשכל היא בבחי' דקות ורוחניות עדיין ובלב באה בהגשמה וכמו כעס וקפידה דכעס הוא בלב וקפידה במוח שהיא בדקות הרבה כו' ומ"מ המדה שבלב היא מהות המדה שבמוח ממש כו' דגם המדה שבמוח היא במציאות מדה ממש אלא שהיא בבחי' דקות ורוחניות לגבי המדה שבלב כו' דזהו כלל בכל עו"ע שהעילה הוא בבחי' רוחניות לגבי העלול שבא בבחי' יש ובהגשמה ונק' העילה אין לגבי העלול אבל לא שהיא בחי' אין ממש כי באמת גם הוא בחי' יש אלא שנק' אין רוחני לבד לגבי העלול אבל לא אין ממש כו' וכמו עד"מ בצמיחת עשב או תפוח מכה הצומח הרוחני שהמתיקות או החמיצות שבהתפוח הוא מהכח הצומח שאין לדמות כלל ערך מתיקות או החמיצות שבהתפוח לגבי המתיקות או החמיצות כמו שהיא בשרשה

ומקורה בכח הצומח שהיא בבחי' מתיקות או חמיצות רוחני ודק מאד ובתפוח ה"ז בא בהגשמה בטעם גשמי הנרגש לחיך כו' ואעפ"כ אי"א לומר על המתיקות שבכח הצומח הנקרא עילה לגבי הטעם שבתפוח שהוא בבחי' אין ממש גם שהוא בתכלית ערך הדקות והרוחניות לגבי העלול שהוא המתיקות שבהתפוח מ"מ הרי גם הוא נתפס ביש שהוא מציאות דבר מה עכ"ס אלא שהוא מהות דק ורוחני אבל לא שאינו מציאות כלל כו' וכן הוא בכל עו"ע שהעילה היא אין רוחני לגבי העלול אבל לא בבחי' אין ממש כו' ולכן אנו רואין שיש בעו"ע כמה מדרי' גבוה מעל גבוה כו' שהרי גם העילה היא עלול לגבי עילה שלמע' ממנה ונק' יש לגבי העילה שלה והעילה נק' אין לגבה וכמו בצמיחה הרי גם המתיקות שבכח הצומח נק' יש לגבי המתיקות שבמזלות והמתיקות שבמזלות היא בבחי' דקות ורוחניות הרבה יותר מהמתיקות שבכח הצומח כו' וכן גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם שיש בזה הרבה התחלקות מדרי' כו' ומה מובן דבהכרח לומר שגם העילה הראשונה אינה בחי' אין ממש דאם נאמר שהוא בחי' אין ממש הרי אינו שייך בזה חילוקי מדרי' וכמו באין ויש הרי האין מובדל מן היש לגמרי שאינו יש כלל ומובדל ומרוחק מהיש לגמרי שאין בה חילוקים כלל אלא שמובדל מכללות ענין היש כו' והיינו באין האמיתי שהוא בחי' אין ממש כו' אבל באין דעו"ע מאחר שיש בזה התחלקות מדרי' בהכרח שאינו בחי' אין רק לגבי העלול הנמצא ממנו אבל לא שהוא אין ממש דזהו"ע עו"ע שיש להם קירוב הערך זל"ז שגם העילה היא בבחי' מציאות דבר בערך אל העלול אלא שהוא בבחי' דקות ורוחניות לגבי' וממילא מציאות העלול מן העילה הוא בבחי' קירוב שהעילה מתלבשת ממש בהעלול כו' וכן הוא בשכל ומדות שהמדות כלולים בשכל והן ג"כ בבחי' מציאות יש וגם השכל הוא בבחי' יש כו' ובהמדות כמו שהן בלב מתלבש בהם ג"כ אור השכל כו' וכמו"כ באותיות השכל כמו אותיות המחשבה ואותיות הדבור שהן בבחי' עו"ע והאותיות נמשכים מן השכל וגם בבחי' דקות אור דהשגת השכל שאין האותיות נרגשים כ"כ יש שם ג"כ אותיות שהרי חושב את השכל אלא שהן בבחי' דקות ורוחניות שאינן נרגשין כ"כ ובחיצוניות המח' הן נרגשים יותר והן אותן האותיות ממש אלא שבאו יותר בבחי' הגשמה ובאותיות הדבור באו בבחי' הגשמה יותר דהכל הוא בבחי' עו"ע כו' וכ"ז שייך מהבינה ולמטה דבינה שהיא בחי' השגה והבנה הרי יש כאן מח' גם באור דקות ההשגה כו' ויש שם אותיות כו' אבל חכ' ה"ה למעלה מהשגה ולמע' ממח' כו' כידוע וגם במדות מה שיש התכללות המדות בשכל היינו בהשגה והבנה דבינה יש שם מדות אלא שהן בדקות כו' אבל לא בכח החכ' כו' הגם שבכח' כלולים ג"כ מדות הנה המדות שבכח' הן באופן אחר לגמרי מהמדות שבלב וכידוע דחכ' היא בבחי' דביקות וכ"ה בהמדות שבכח' שהן בבחי' דביקות דוקא לא בבחי' התפעלות כו' ואם כן אינן ממהות המדות שבלב כלל שהרי המדות שבלב הן בבחי' התפעלות (שחוץ לעצם כו') דוקא וכמו"כ הוא במדות שבהשגה שהן ג"כ בבחי' התפעלות רק שהן בבחי' דקות כו' אבל הן במהות א' עם המדות שבלב משאי"כ מדות שבכח'

הן במהות אחר לגמרי כו' ונמצא מה ששייך למדות שבלב בבחי' עו"ע בקירוב
 הערך הוא מכח הבינה דוקא משא"כ כח החכ' ע"ה שהוא ג"כ מקור למדות
 מ"מ אינו בבחי' ערך ובבחי' קירוב כו' והדוגמא מזה יובן למע' דעיקר
 ענין השתל' עו"ע הוא מהבינה דוקא דז"א הוא בבחי' התכללות בבינה
 והולדת והגדלת הז"א מן הבינה הוא בבחי' קירוב הערך בבחי' השתל'
 עו"ע כו' אבל בחי' חכ' היא למעלה מהשתל' והוא בחי' מקור רחוק כו'.
 וכיארור הענין יובן יותר בד' עולמות אבי"ע דהנה ידוע דג' עולמות בי"ע
 הן בבחי' השתל' עו"ע זמ"ז דהיינו בחי' יש מיש ולא מאין ליש כו'
 וכמו בעולם הבריאה שבו נשמות ומלאכים שמקבלים דין מן דין וכמ"ש
 וקרא זה אל זה כו' הנה קבלתם זמ"ז הוא בבחי' עו"ע שגם העילה היא
 בבחי' מציאות יש ודבר עכ"פ רק שנק' אין רחני לגבי העלול ממנו אבל לא
 שנק' אין באמת רק לגבי המקבל לבד הוא שנק' כן ולא עולמות דבי"ע עצמן
 אלא גם בחי' השתל' השפיע דבי"ע הוא בבחי' עו"ע וכמו שמבחי' מל'
 דבריאה נעשה כתר ליצירה הרי מבחי' האחרונה שבע"ס דבריאה שהוא
 בחי' המל' דשם נעשה בחי' כתר בעולם היצירה והיינו שהוא בחי' האין
 של היש דיצירה כו' אין הענין שהוא בחי' אין ממש רק שהוא בחי' אין
 לגבי יש דיצירה לבד דגם בחי' מל' דבריאה הוא בחי' מציאות עכ"פ רק
 שנק' בחי' מהות רחני ואין כו'. והענין הוא דהנה ידוע דבחי' ע"ס דבריאה
 והעיקר בחי' מלכות דבריאה הוא בחי' כח האלקי הפועל ובורא את כל
 עולם הבריאה נשמות ומלאכים בבחי' התלבשות בהם להתוותם בבחי' מציאות
 יש בע"ג שהוא ענין התלבשות כח הפועל בנפעל להתוותם בבחי' התהוות
 בפועל כו' כמ"ש במ"א (ועמ"ש בדי' וידבר כו' כל הדברים, רס"ד, בענין
 בחי' מספר ובלי מספר כו') ונק' כח האלקי הזה בעולם הבריאה בחי'
 אין רחני של היש דנשמות ומלאכים דבריאה ולא כמו בחי' מל' דאצי' שהוא
 בחי' אין ממש דעולמות בי"ע ולכן הוא בבחי' רוממות והתנשאות עליהם וכמ"ש
 והים עומד עליהם כו' (וכמ"ש במ"א דההתהוות מבחי' מל' הוא בבחי' ריחוק
 דוקא שע"י הרוממות ע"ז מתהווה כו') אבל בחי' מל' דבריאה הוא בבחי' אין
 רחני לבד ובא בבחי' התלבשות בהם כו' ונמצא שבעולם הבריאה הוא בערך
 הנבראים דבריאה כו' וא"כ גם בירידת אור ושפע ממל' דבריאה להיות
 בחי' כתר ליצירה בהכרח שאינו בבחי' אין ממש מאחר שכל ענין ע"ס
 דבריאה בכלל ומל' דבריאה בפרט הוא בחי' כח האלקי שלפ"ע היש דבריאה
 א"כ איך יהי' בירידתו ביצירה בבחי' אין ממש כו' וע"ה דביצירה הוא
 בחי' האין הראשון דכל ההשתל' דיצירה אין זה בבחי' אין אמיתי רק בחי'
 אין של ההשתלשלות דיצירה כו' וכמו"כ במל' דיצירה שהוא בחי' כח הפועל
 דנבראים דיצירה שנעשה בחי' כתר בעולם העש"י הוא בחי' אין רחני
 לבד לגבי היש דעש"י לא בבחי' אין ממש כו' וכ"ז הוא בעולמות בי"ע
 שהן בבחי' השתל' עו"ע מיש ליש כו' אבל מאצי' לבי"ע הנה בחי'
 מל' דאצי' הוא בחי' אין ממש לגבי בי"ע כי להיות בחי' ע"ס דאצי' הן
 בחי' אלקות ממש דאיהו וחייהי' חד ואיהו וגרמוהי' חד ומובדלים לגמרי מעולמות

בי"ע (וכידוע שנק' בשם אש וכמ"ש כי ה' אלקיך אש אכלה כו' שמוכדל מכל היסודות כו') ולזאת גם בחי' מל' דאצי' מובדל לגמרי והיא בבחי' אין ממש וההמשכה מאצי' לבי"ע הוא מאין ליש לא בבחי' השתל' ער"ע כו', וכמו שהוא בד' עולמות אבי"ע כמריכ' באצי' גופא שיש שם ג"כ ד' בחי' אבי"ע, וכידוע דחכ' היא בחי' אצי' שבאצי' ובינה בריאה שבאצי' וז"א ומל' יצירה ועשי' שבאצי' הנה ענין השתל' ער"ע הוא מבחי' בינה ולמטה אבל בחי' חכ' הוא למע' מהשתל' עדיין כו', וכמריכ' יובן בכללות העולמות שידוע דכללות העולמות שאחר הצמצום נכללים בג' עולמות בי"ע כללי' דא"ק בחי' בריאה דכללות ועוקדים ונקודים או עתיק ואריך בחי' יצירה דכללות ואצי' בחי' עשי' דכללות דכל המדרי' האלו הן בבחי' השתל' זמ"ז דראשית ההתהוות הוא בחי' פרצוף דא"ק אלא שהוא בהעלם (ונק' מחה"ק כו') ועוקדים הוא בחי' ההתגלות מן ההעלם לא בבחי' התחדשות ממש כו' וכידוע בג' מדרי' דחומר וצורה ותיקון שהן בבחי' ער"ע כו' כמ"ש במ"א אבל בחי' אצי' דכללות הוא בחי' או"א"ס שלפה"צ כו' הרי בחי' או"א"ס זה הוא מובדל לגמרי מהעולמות שלאח"צ ואינו בערך ההשתל' עמהם כלל כו' כידוע ומבואר בכ"מ כו' ומכ"ז מובן אין שבחי' חכ' אצי' שבאצי' למע' עדיין מבחי' סדר השתל' כו'. ולהיות כן שהחכ' הוא למע' מהשתל' עדיין הוא בבחי' אין ממש ח"ע חכ' כח מ"ה שהיא בבחי' העדר המציאות לגמרי כו' לכן הוא כלי לגילוי או"א"ס ב"ה דבחי' או"א"ס שלמע' מהשתל' מאיר בגילוי בבחי' חכ' וע"י החכ' יכול להיות הגילוי בכללות ההשתל', דסדר השתל' אינו בערך עצמות או"א"ס ב"ה להיות דכללות ענין ההשתל' הוא בחי' יש מיש שגם העילה היא בבחי' יש כנ"ל וממילא אינו בערך או"א"ס כו' וא"א להיות גילוי או"א"ס ב"ה בסדר השתל' כ"א ע"י החכ' שהיא למע' ובבחי' אין ממש ומ"מ ה"ה בכלל תאצי' ולזאת התלבשות או"א"ס הוא בבחי' חכ' דוקא וע"י החכ' נמשך האור בכללות ההשתל' כו' ונמצא דלהיות גילוי בחי' פנימי' ועצמות או"א"ס כו"א שזהו בחי' פנימיות ז"א כנ"ל הוא ע"י החכ' שהוא בחי' גדלות המוחין ועי"ז דוקא נמשך גילוי עצמות או"א"ס ב"ה כו"א כו' ובעבודה תר"ע התר' דגילוי התענג כו"א ובכללות ההשתל' הוא ע"י התורה. והענין הוא דהנה כתיב ואהי' אצלו אמן ואהי' שעשועים יום יום משחקת לפניו בכל עת משחקת בתבל ארצו ושעשועי את בני"א וחשיב כאן ה' עניני' א' ואהי' אצלו אמן ב' ואהי' שעשועים כו' ג' משחקת לפניו כו' ד' משחקת בתבל כו' ה' ושעשועי את בני"א כו' והענין הוא דהנה תורה היא בחי' חכ' דאורייתא מחכ' נפקת כו' ויש בזה ה' מדרי' כמו שנמשכת בכללות ההשתל' כו' הא' כשבחי' החכ' כלולה בכתר עדיין וכמ"ש והחכ' מאין תמצא מאין שבכתר כו' ונק' חכ' שבכתר או ח"ס כו' ואז נאמר בה ואהי' אצלו אמן פ"י אצלו ל' נסתר והיינו שהיא בבחי' התכללות בבחי' כתר שנסתר ונעלם עדיין ונק' אמן מופלא אמן מכוסה כו' ומה שנק' אמן שארז"ל ע"ז במד"ר א"ת אמן אלא אומן כו' דלכא"ו איך שייך בחי' זו לעולמות כו' הענין הוא דהנה לפעמים כתיב בדבר ה' שמים נעשו

שהתהוות הוא מבחי' הדבור ולפעמים כל אשר חפץ ה' עשה שהוא מבחי' חפץ ורצון ה' כו' ומבואר בתו"א ד"ה מזוה מימין דכל נברא כלול מחומר וצורה דחומר הוא גוף ממשות הנברא הצורה הוא הציור שהחומר נצטייר באופן כך וכך כמו השמים עגול וכה"ג כו' והתהוות החומר הוא מבחי' דבר ה' והתהוות הצורה מבחי' חפץ ורצון ה' והיינו שמבחי' דבר ה' נתהווה שיש הנברא בבחי' מציאות ומבחי' חפץ ורצון ה' נמשך להיות ביטול הנבראים כו' ובחי' זו נמשך מבחי' חכ' וכמ"ש אשר יצר כו' בחכ' כו' ועמ"ש מזה בד"ה בשעה שהקדימו, רס"ג, ורש"ה המשכה הזאת היא מבחי' ח"ס וכמ"ש בתו"א בהביאור לד"ה הנ"ל וזהו מה שאומר ואהי' אצלו אמן אמן כו' דהיינו שע"י התורה נמשך להיות הביטול בנבראים וזהו מבחי' ואהי' אצלו בחי' ח"ס כו'. והמדרי' הב' בתורה היא כשמתפשטת למטה מהכתר והוא בבחי' אר"א דאצילות שאז אינה בבחי' הסתר והעלם כ"כ כמו שהיתה כלולה בכתר כו' ואז נאמר בה ואהי' שעשועים יום יום פני' יום יום הם בחי' או"א שנק' תרין יומין כו' ויום הוא בחי' גילוי והיינו כמו שבאה מהעלם הכתר לידי גילוי בחו"ב כו' וענין השעשועים שמתעשע בתורה יום יום הוא והנה ידוע דחכ' נק' עדן ובינה נק' גן עדן ופני' עדן הוא בחי' גילוי הארת עונג העליון דהיינו בחי' עצמות השעשועים הנק' שעשועי המלך בעצמותו כשבאה מן ההעלם לגילוי עונג נק' עדן כו' והמקבל בחי' עונג ושעשועים הנגלים הללו הוא בחי' אימא וכידוע דעיקר התגלות התענוג הוא בכינה דעצם העונג הוא בחכ' אבל התגלות התענוג הוא בכינה כו' ולכן נק' ג"ע שהיא בחי' כלי לגילוי בחי' עדן עילאה כו' וזהו ואהי' שעשועים יום יום בבחי' חו"ב והן תושב"כ ותושב"ע"פ וכידוע דלפעמים תושב"כ בוז"א ותושב"ע"פ במל' ולפעמים תושב"כ באבא ותושב"ע"פ באימא ושניהם אמת דבהיות בחי' חכ' דתורה יוצאה מן ההעלם שבכתר לחו"ב כנ"ל אזי תושב"כ באבא ותושב"ע"פ באימא כו' וכאשר התורה מתפשטת עוד למטה מאו"א לזו"ג אזי תושב"כ בוז"א ותושב"ע"פ במל' כו' ולהיות כן כאשר חכ' דאורייתא יוצאה לאו"א אזי או"א"ס משתעשע בה בבחי' השעשועים הנגלים לפי שיצאה כבר מבחי' ההעלם שבכתר כנ"ל וזהו ואהי' אצלו אמן בתחלה בבחי' התכללות בהעלם הכתר ואח"כ נעשית התורה שעשועים נגלים יום יום אינן אר"א שהעונג עליון שם בבחי' גילוי כנ"ל שאר"א נק' ג"ע עילאה כו'. והמדרי' הג' היא כאשר התורה מתפשטת באצי' עוד למטה מאו"א והוא בבחי' ז"א כנ"ל ואז נאמר בה משחקת לפניו בכל עת פני' לפניו בחי' הפנים דז"א וכמ"ש חכמת אדם תאיר פניו והוא בחי' חב"ד דז"א שמאירים בחי' הפנים שלו מפני גילוי העונג ושעשועים שלו בחכמה דאורייתא כו' והענין הוא דהנה איתא בזהר פ' אחרי דס"ו ע"ב קוב"ה אתא לאשתעשע עם צדיקיא בגנתא דעדן כו' ויש בזה ב' פירושים הא' דקוב"ה הוא בחי' ז"א דאצי' ונק' קוב"ה להיות כי קדוש ומובדל הוא מבחי' הנבראים אע"פ שמחי' ומהווה אותם שאינו כמו הנשמה שמחי' את הגוף שהיא מתלבשת בגוף משאי"כ למע' כו' וכמ"ש מזה בלקו"ת ד"ה צאינה וראינה בענין שאו ידיכם

קדש כו' יעו"ש אך מ"מ עיקר ההנהגה דבחי' מל' דאצי' בבי"ע הוא ע"י בחי' ז"א כידוע דנהי' דז"א נעשים מוחין לנזק' כו' והיינו בחי' חו"ג דז"א בכלל כי נר"ה הם רק ענפים דחו"ג כנודע. וביאור ענין שתי מדות הללו דחו"ג דז"א דאצי' יובן מבחי' חו"ג דמל' שמאירה בנבראים ממש מאין ליש כמו הארת זיו השכינה בגן עדן וכיוצא שכלול מב' מדות חו"ג בחי' צמצום האור הוא בחי' גבורה ובחי' התפשטות האור הוא בחי' חסד ולעולם א"א להיות בחי' התפשטות האור בלתי שיוקדם לה בחי' הצמצום והסתלקות בתחלה כי מצד בחי' החסד הי' האור האלקי נגלה כמו שהוא למעלה באצי' ולא הי' באפשרות הנשמה להנות מאותו הזיו כי היו מתבטלים ממציאותם לגמרי אלא צ"ל צמצום האור בתחלה ואחר כך יתפשט האור להם ויוכלו לקבל וז"ע בחי' אלקים הנו' במע"ב כמא' בתהלה עלה במח' לברוא במדה"ד דשם אלקים ואחר כך שיתף עמו מדה"ר שהוא בחי' שם הוי' כו' זכמו"כ יובן בבחי' חו"ג דז"א כשנמשך להיות מוחין במל' כו'. והנה באתעדל"ת נעשה אתעדל"ע כי רוח איתי רוח ואמשיך רוח וכמ"ש אם ישים אליו לבו כו' וא"כ בבחי' חו"ג שלמטה בכנס"י מעוררים למע' בחי' המדות חו"ג דזו"ג והיינו ע"י ב' מדות אהוי"ר או חדוה עם מרירות למה יסתיר כו' וכענין לעולם ירגיזו כו' וצ"ל בחי' המרירות בתחלה ואח"כ החדוה כו' וזהו בעבודה שבלב זו תפלה וכמו"כ במצות יש בחי' חו"ג וד"כ רמ"ח מ"ע בחי' החסד ושס"ה ל"ת בחי' גבורה כו' וכ"ז בשביל אתעדל"ע בחסד וגבורה דז"א כו' כנ"ל ואמנם הנה גם בחי' ז"א הרי אינו אלא בחי' המדות דאצי' בלבד והמדות מתנהגים ע"פ המוחין שהם חו"ב כו' אמנם יש בהמוחין כמה בחי' ומדרי' ומה שז"א מתנהג עפ"י המוחין זהו בחי' קטנות המוחין ואין ערוך לגבי עצמות המוחין כו' וכמשנת"ל בענין מורגש ומושכל כו' וכאשר נמשך בז"א מבחי' עצמות המוחין נק' בחי' מוחין דגדלות כו' כנ"ל והיינו ע"י עסק התורה דוקא כי אורייתא מחכ' נפקת כו'. ובחי' ז"א כשמקבל מחכ' שבתורה נמשך בו מבחי' עצמות המוחין דאז"א שם מתאחד בחי' התענוגים והשעשועים העצמיים של המאציל כו' וכמ"ש בזהר דאורייתא עצמה שעשועים אקרי כו' וזהו קוב"ה שהוא בחי' ז"א אתי לאשתעשע פי' כשלומד חכ' שבתורה עם צדיקים בג"ע לפי שכל הקורא ושונה הקב"ה יושב ושונה כנגדו כו' וכשהצדיקים לומדים חכ' שבתורה בג"ע מעוררים אתעדל"ע בחי' שעשועים שבמאציל (והיינו מפני שכבר למדו תורה בעזה"ז כו'. שמתאחד בדבר הלכה הזאת שלומדים וקוב"ה ציית לקוליהון ואז מקבל גם הוא בחי' שעשועים הללו כו' וכ"ז הוא לפי הפי' דקוב"ה הוא ז"א כו'. והפי' הב' דקוב"ה קאי על עצמות המאציל, דהנה בחי' שעשועים הנ"ל שבחכ' שבתורה הנה הגם שהוא בחי' עצמות השעשועים שבמאציל מ"מ הרי עונג ושעשועים הללו באים למטה בבחי' קבלת עונג לבד במקבלי' כו' אבל יש ג"כ בחי' תענוג במשפיע וכמארז"ל יותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק הענין הוא דהעגל הוא משל לקבלת המקבל ואע"פ שמשתעשע המקבל הרבה בקבלתו שפע אור השכל מ"מ א"ז

בערך לבחי' העונג של המשפיע בשעה שמשפיע וזה יותר ממה כו' שאעי"פ שהעגל רוצה בזה ג"כ הפרה יש לה תשוקה ורצון יותר להשפיע ומכ"ש בשעת ההשפעה שיש למשפיע יותר עונג משיש למקבל כו' והיינו שיש שעשועים בבחי' עצמות המאציל עליון כששופע אורו בנאצלים שהוא הרבה יותר מבחי' השעשועים שמקבלים האור מאתו כו' ולפי"ז פי' קובי"ה אתי לאשתעשעא היינו בחי' עצמות המאציל שהוא המשפיע שמתענג בהשפעתו כי מטבע הטוב להתענג בטובו כו' כנ"ל ולפי"ז יתפרש ג"כ עם צדיקיא בב' אופנים אם בבחי' קבלת השעשועים דאו פי' הקבי"ה בחי' ז"א לבד כו' ולפי פי' הב' דקובי"ה הוא בחי' עצמות המאציל פי' עם צדיקיא בסיבת ההשפעה להם שמתענג המשפיע בזה כו' (וצ"ל שגם בחי' זו נמשך בהמקבלים דזהו ג"כ פי' יותר משהעגל כו' פי' שמשפיע יותר כו'). והנה כאשר בחי' העונג והשעשועים באים בז"א הוא בבחי' גילוי הרבה יותר מבחי' השעשועים דא"א הנ"ל כערך מדרי' ז"א לגבי א"א שהוא בחי' גילוי יותר כידוע וזהו שאמר כאן ל' משחקת לפניו בבחי' שחוק דוקא דהנה יש הפרש גדול בין בחי' שעשועים לבחי' השחוק ומבשרי אחזה כו' שהרי באדם התחתון הנה אנו רואין שגם כאשר יהי' בעונג גדול מאיזה בשורה טובה וכדומה עכ"ז יכול להיות שלא יהי' זה העונג גלוי לכל רואה ולא יוכלו בני"א להכיר בעונג זה כלל כי העונג הוא בהעלם והסתר בעצמותו ואינו ניכר ונגלה רק קצת הארת פנים הוא שנמצא בלחיינו בלבד כו' ולפעמים צפון וטמון העונג יותר וכמו האב המשתעשע בבנו יחידו בתמידות שאין העונג השעשועים נגלים כו'. והדוגמא מזה יובן למע' בבחי' שעשועים העליונים דשעשועים יום יום שהשעשועים הם בבחי' העלם עדיין כו' (ועם היות שנת"ל דבחו"ב הוא גילוי השעשועים היינו לגבי העלם הכתר אבל מ"מ אינו גילוי גמור שהרי חו"ב נק' סתימין עדיין וכמ"ש הנסתרות לה' אלקינו כו') ויש שהן באים בבחי' גילוי קצת והוא מ"ש חכמת אדם תאיר פניו שזהו הארת תרין תפוחין כו' והיינו כאשר נמשכו העלם השעשועים מאו"א לז"א בבחי' גילוי קצת במוחין דחב"ד שלו כו' אבל בחי' השחוק הוא למטה הרבה מבחי' השעשועים ובהתגלות יותר שהרי אנו רואין שהשחוק הוא התגלות העונג בתכלית הגילוי לעיני כל דוקא וכנראה בחוש שמי שיש לו בשורה טובה ולא יוכל להעציר ולהעלים העונג בלבבו אז ישחק בשחוק בהתגלות וכמו שאמרו ברב ברונא דלא פסיק חוכא מפומא מפני שסמך גאולה לתפלה כו' וכיוצא בזה לפי שהשחוק הוא התגלות השעשועים הנעלמים במוח ולב שבאים בגילוי ממש והוא מצד התגברות השעשועים כו'. והנמשל מזה יובן למע' דבחי' ההתגלות ממש של השעשועים העליונים מה שהקבי"ה שהוא ז"א משתעשע בתורה הוא הנק' שחוק למעלה, וזהו משחקת לפניו בכל עת משחקת דוקא בבחי' התגלות העונג וזהו לפניו למטה מבחי' הפנים דז"א כי בבחי' פנים דז"א עדיין אינו בבחי' התגלות ממש כ"א למטה מבחי' הפנים ה"ה בא בבחי' התגלות ממש והוא מחמת התגברות התגלות העונג מבחי' עצמות או"א ב"ה כו'. והמדרי' הד' הוא כאשר התורה מתפשטת עוד למטה מבחי' ז"א והוא בבחי' נוקבא דז"א והיינו כשנקראת תושבע"פ בדרך פרט כו', וזהו שאמר משחקת בתבל ארצו פי'

תבל ארצו ידוע שהוא בחי' מל' דאצי' הנק' נוקבא דז"א והוה השחוק שהוא בחי' התגלות יותר מהתגלות השחוק שבבחי' משחקת לפניו בבחי' ז"א כו' כי המל' היא בחי' סודכ"ד דאצי' ויש בזה מבחי' התענוג העצמי דוקא כו' וכמשיית' והמדרי' החמישית היא כאשר החכ' שבתורה מתפשטת עוד למטה מזה והוא מבחי' מל' דאצי' לבי"ע עולמות הנפרדים יש מאין כו' אז נאמר ושעשועי את בנ"א שהן הנשמות שנהנין מזיו השכינה בג"ע העליון שבעולם הבריאה בעסקם שם בתורה וכמא' הנ"ל דקוב"ה אתי לאשתעשע עם צדיקיא בג"ע כו', ומה שאמר כאן ל' שעשועים הענין הוא כמו ואהי' שעשועים יום יום שזהו התגלות בחי' התענוג דעתיק יומין בבחי' חו"ב דאצי' והיינו התגלות התענוג בחו"ב והו"ע ונהר יסוד אבא יוצא מעדן חכ' להשקת את הגן בינה וא"כ כמור"כ מל' דאצי' נעשית כח"ב לבריאה כמ"ש בלקו"ת סד"ה ועתה יגדל גא בענין כאשר דברת לאמר והוא ג"כ ענין ונהר יוצא מעדן להשקות כו' לכן נק' בחי' זו ג"כ שעשועים והיינו התגלות תענוג העליון הנמשך מהכתר דברי' בחו"ב דברי' כו'. ואומרו כאן ושעשועי שמורה על בחי' שעשועים העצמיים היינו כי בבחי' המל' ובפרט בהמשכת והתגלות האור בבי"ע בזה דוקא מתגלה בחי' העונג העצמי דעצמות אוא"ס כו' וכידוע שיש כח עליון מאד בבחי' זו מה שמל' דאצי' נעשית כח"ב לבריאה אשר הכח הזה נמשך מבחי' כתר דאצי' ממש שלמע' מבחי' חו"ב דאצי' כו' וכמ"ש אל יתהלל חכם בחכמתו כו' כ"א בזאת יתהלל המתהלל בזאת דוקא בחי' מל' דאצי' וכמו שמתפשטת להאיר בבי"ע דוקא בבחי' זו דוקא יתהלל כו' כמשיית'. ונמצא שע"י התורה נמשך בחי' השעשועים והתענוג בכללות ההשתל' בבחי' ז"א ומל' עד שמאיר בגילוי גם בבי"ע כו' והיינו כנ"ל שע"י בחי' החכ' עי"ז נמשך גילוי אור פנימי ועצמי דאוא"ס והוא בחי' גילוי התענוג בז"א ומל' שזהו בחי' התגלות העצמות וכידוע דהתענוג הוא בחי' עצמות כו' וזהו שגילוי בחי' פנימי' דז"א ומל' היינו גילוי אור פנימי ועצמי דאוא"ס ב"ה הוא ע"י בחי' המחזין דגדלות כו'.

בס"ד, ש"פ וירא, רס"ה

והנה ענין גילוי התענוג במל' י"ל שזהו בעבודה ענין התענוג בקיום המצות בפו"מ והנה ידוע דשרש המצות הן בכתר דהמצות הן רצו"ע ורצון הוא בחי' כתר כידוע וכמ"ש כצנה רצון תעטרנו כו' והנה מצינו לפעמים דמצות הן בז"א וכמא' רמ"ח פיקודין רמ"ח אברין דמלכא ולפעמים מצינו דמצות הן במל' שנק' מצות המלך והענין הוא והנה ידוע הפלוגתא בגמ' דר"ה אם מצות צריכות כוונה או אינן צריכות כוונה ואלו דא"ח דשניהם אמת אלא שזהו ההפרש אם שרש המצות הן בז"א או במל' דהמצות כמו שהן

בז"א צריכות כוונה וכמו שהן במל' אינן צריכות כוונה כו'. וביאור הענין
 הוא והנה מצות בעצם הן בחי' רצון וידוע שיש ב' מדרי' ברצון אית
 רצון ואית רצון אית רצון המורכב בחכ' שיש טעם לרצון וכמו עד"מ באדם
 יש רצון המורכב בשכל וטעם והגם שהרצון בעצם הוא למע' מהטעם
 מ"מ ה"ה מתלבש בחכ' ושכל שיש טעם אל הרצון דתחלה יש טעם
 כמוס לרצון דגם קודם שבא בבחי' טעם ושכל ממש יש אצלו טעם כמוס
 ונעלם בזה אלא שאינו יכול לגלותו אל הזולת לפי שאצלו ג"כ אינו בבחי'
 טעם ושכל גלוי ממש היינו במציאות שכל מושג כ"א בבחי' טעם נעלם
 (עד האט א גישמאק אין דער זאך) ואח"כ נעשה אצלו בחי' טעם ושכל
 מושג ממש שיש אצלו טעם שכלי ממש ע"ז ואז יכול לגלות ולהסביר אל
 הזולת ג"כ טעם הרצון כו' והטעם ושכל מחלק את הרצון לכמה פרטים
 שהרצון הוא פשוט וכאשר בא לידי טעם ה"ה בא בבחי' ריבוי התחלקות
 וכמו כשמתעורר ברצון לבנות בית דתחלה הוא בהתעוררות רצון לבד
 ואח"כ בא בטעם אל הרצון ואז מתחלק לכמה פרטים דהיינו באיזה אופן יהי'
 הבית באורך ורוחב וציור החדרים וכמו"כ כל הענינים הפרטים שיהיו נמצאים
 בהבית דכ"ז הוא מצד הטעם שיש לו ברצון זה ה"ז מחייב פרטי הענינים
 האלו ובאמת היו כל הפרטים בהרצון ג"כ דמה שנתעורר ברצון לבית הוא
 בבית כזה וכזה כו' אלא שבהרצון לא היו ניכרים הפרטים כלל וע"י הטעם
 מתחלקים וניכרים הפרטים שבהרצון כו' וגם יש בזה התחלקות ממש והיינו
 בהפרטי ענינים שרצונו שיהיו בהבית אין כל הפרטים שווים דפרט זה נוגע
 הרבה ופרט זה אינו נוגע כ"כ ע"ה שרוצה גם בזה אבל אינו נוגע כ"כ
 כמו פרט אחר וכ"ז הוא מצד הטעם דהרצון בעצם הוא בשוה בכל הפרטים
 רק כמו שמורכב בטעם ושכל אז נעשה התחלקות כנ"ל וכ"ז הוא רצון המורכב
 בטעם אבל יש רצון שאינו מורכב בטעם ושכל כלל ולא זו בלבד שאין
 לו טעם גלוי ע"ז ואדרבה השכל מנגד לזה בתכלית הנה גם טעם כמוס ונעלם
 בעצמו אין לו ע"ז שאינו יודע בעצמו כלל מפני מה הוא רוצה כך ומ"מ
 הוא רוצה כו' וזהו רק מצד העצם שרוצה כך שאינו מורכב בשום טעם
 ושכל כלל כו'. והדוגמא מזה יובן למע' ברצה"ע במעהמ"צ דעם היותן בעצם
 בבחי' הרצון שלמע' מחכ' מ"מ נתלבש הרצון בבחי' חכ' וטעם כו' שהרי כמה
 מצות יש להם טעמים נגלים ממש וכל המצות אפי' אותן שאין בהם טעם
 נגלה מ"מ יש בהם טעם וסוד סתום ונעלם בבחי' בנין הכלים והמשכת
 האורות בסדר השתל' כו' וכמו בעסק התורה בהמשכת אוא"ס בחכ' ותפילין
 המשכת המוחין וגמ"ח בבחי' חסד דרועא ימינא וצדקה בבחי' נה"י בחי'
 רגל כו' וזה"ג בכל המצות יש בהם סוד סתום אשר אפס קצהו נתגלו
 לנו ע"י האר"י"ל כו' וזהו הטעם מה שהתורה הנגלית מפרט הפרטים בכל
 המצות שצ"ל באופן כך וכך דוקא דגם המצות שאין להם טעם כלל מ"מ
 מבארת התורה איך שצ"ל עשיית המצות בפרטיהם כו' והתורה היא בחי'
 חכ' (וכנ"ל דכל התחלקות פרטי' הוא מן החכ' וטעם כו') ולכאורה מאחר
 שאין טעם אל המצות האלו איך התורה מבארת הפרטים בזה אלא שהו ע"ם

הטעם וסוד סתום שבהם בבנין הכלים והאורות למע' שבאופן כזה באו הפרטים בתורה הנגלית שצ"ל המצות באופן כך וכך דוקא כו' ובהכרח שיהי' בזה חילוקי המדרי' שהרי אינו דומה ההמשכה במדרי' העליונה להמשכה במדרי' התחתונה וכמו בהמשכת המוחין לז"א ובבחי' חסד דרועא כו' ובבחי' גהי' כו' דע"ה שבכולם יש המשכת בחי' רצה"ע מ"מ אינן שוין כו' ובוזה הו"ע כוונת המצות בהמשכה שנעשה על ידי המצות בסדר ההשתל' בבחי' בנין הכלים והמשכת האורות כו' וזהו"ע רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא שהן בחי' איברין וכלים דז"א הנעשים ע"י המצות וכידוע דז"א הוא בחי' ט"ס והגדלת האברים דז"א להיות בבחי' רמ"ח אברין זהו על ידי המצות וכמא' ועשייתם אותם מעלה אני עליכם כאילו עשאוני דהיינו בחי' עשיית ובנין הכלים דז"א כו' וענין כאילו עשאוני קאי על המשכת האורות כי ע"י עשיית הכלים ע"ז נמשך האור דלכן נק' אברים כמו האבר שממשיך את החיות כמו"כ ע"י עשיית הכלים נמשך האור וזהו כאילו עשאוני כו' וגם ענין כאילו עשאוני הוא כי שלימות הבורא מה שנק' רחום וחנון ארך אפים כו' לא בא לידי גילוי כי אם בהתהוות העולמות והברואים שנמשך ומתלבש אוא"ס דלאו מכל אלין מדות כו' בבחי' מדת החסד ורחום וחנון כו' וכמ"ש בע"ח שזהו סבת בריאת והתהוות העולמות כו' והמשכה זו באתעדלית תליא כי להיות חסד דרועא ימינא הוא ע"י צדקה וחסד שישאל עושין למטה וגבורה דרועא שמאלא ע"י בחי' שמאל דוחה שהוא בחי' אתכפיא סט"א נעשה שמאלו תחת לראשי שגורם נשיאת ראש בבחי' הסתלקות דאסתלק יקרא דקוב"ה כו' שזהו מדרי' גבוה מאד (המשכת בחי' סוכ"ע כו') והוא דוקא ע"י הכפי' שאדם כופה א"ע בכל הענינים החומריים כו' וע"י אתהפכא סט"א בע"ט גורם בחי' וימינו תחבקני בחי' ימינו וחסדו של הקב"ה כו' וזהו כאילו עשאוני דקאי על עשיית החסד והגבורה שהן בחי' כלים ומשכן להשראת אוא"ס ב"ה כי אור בלא כלי אינו אור הנגלה ומושג כלל ואין העולמות יכולים לקבל התהוות העולמות הוא כדי להראות גילוי שלימותו ית' רחום וחנון כו' ולכן עשיית הכלים נחשבת כאילו עשאוני ממש להיות המשכת גילוי שלימותו ית' שהוא ע"י התלבשות אוא"ס ב"ה בבחי' כלים בחכ' וחסד ע"י אתעדלית של ישראל כו' וזהו כוונת המצות שמכוון בעשייתן להמשיך בהם וע"י בחי' עשיית הכלים למע' ובחי' המשכת אוא"ס ב"ה כו' והנה בכדי להמשיך ע"י המצות כנ"ל צ"ל תחלה התעוררות אהבה כי א"א להיות ההמשכה אם לא יש תחלה בחי' רצוא ואהבה שירצה באלקות וכן כוונת המצות הן דוקא כאשר * תחלה אהבה ורצוא שרוצה שיהיה גילוי אלקות בסדר השתל' בעולם ובנפשו אז עשייתן הן בכונה שלימה להמשיך בהם וע"י בחי' גילוי אוא"ס ב"ה למע' ולמטה בנפש כו' וזהו מה שתפלה היא כללות כוונת המצות דענין התפלה היא ההתבוננות והתעוררות אהוי"ר כו' ואז ע"י עשיית המצות פועלים בנין

הכלים והמשכת האור כו' אמנם ענין כוונת המצוה א"ז עבודה שלימה כי הרי בכוונת המצות הרי עשיית המצות הוא כעין סגולה ורפואה להמשיך האור עייז למע' ולמטה בנפש או כעין מסחר מו"מ בשביל הריחוק אי"כ א"ז עבודה דענין העבודה הוא שלא בשביל עצמו ואדרבא בבחי' הנחת עצמותו כו' וכתוב תחת אשר לא עבדת שצ"ל עבדה כו' וגם מה שממשיך ע"י כוונת המצות הוא רק מבחי' הרצון המורכב בחכ' שזהו בחי' היצוניות הרצון וכידוע דכל מדרי' עליונה המתלבשת במדרי' שלמטה ממנה הנה רק בחי' היצוניות דמדרי' מתלבשת בהמדרי' התחתונה אבל הפנימיות אי"א שיתלבש כו' ולכן בסדר אצי' הספי' הרי אצי' ספי' התחתונה הוא דווקא לאחר שנפסק התפשטות המדרי' העליונה דכאשר הספי' העליונה מתפשטת ומאירה בתוקף דהיינו בבחי' פנימיותה אי"א להיות אצי' הספי' התחתונה וכמ"ש במ"א דהיינו כאשר ספי' הכתר מאירה בגילוי בתוקף ההתפשטות אי"א להיות אצי' ספי' החכ' כו' דהנה כתר הוא בחי' רצון הרצון הרי מתלבש בחכ' להיות טעם לרצון כו' כנ"ל אמנם זהו כאשר הרצון הוא בחלישות אבל אם הרצון הוא בתוקף אז אינו מתלבש בחכ' וגם אינו מניח כלל את כח החכ' להתפשט וכמו שאנו רואין בחוש דמי שמתנהג ע"פ הרצון והוא בעל רצונות בעצם ה"ה ערשה כמה שטותים נוראים ואינו מתנהג בהנהגה שכליות כלל כו' כי תוקף התפשטות הרצון אינו מניח התפשטות כח החכ' כו' וכמו"כ הוא למעלה דאם הי' ספי' * מתפשטת בבחי' תוקף לא הי' אפשר להיות אצי' ספי' החכ' כ"א דוקא כאשר נפסק אצי' ספי' הכתר אז נאצלה החכ' וענין ההפסק אין הכוונה שנפסק המשכתה לגמרי שהרי אצי' החכ' היא מהכתר כו' אלא הכוונה שאינה נמשכת ומתפשטת בתוקף היינו פנימיותה כ"א בחי' היצוניותה לבד או יכול להיות אצי' החכ' וכן הוא בשארי ספי' כו' וכמ"ש במ"א ונמצא בחי' הרצון שמורכב בחכ' הוא בחי' היצוניות לבד וזהו שממשיך ע"י כוונת המצות כו' ובעצם אין זו עבודה כנ"ל כ"א עיקר העבודה במעמ"צ כשעושה את המצוה בקבעומ"ש לקיים רצה"ע וגזירת המלך בלי שום טו"ד ולא בשביל עצמו כלל שזהו הנחת עצמותו כי העשייה היא מחמת הביטול לאור א"ס בעל הרצון לכן מקיים רצונו וגם מה שאינו בשביל עצמו כו' וזהו הנק' עבודה שהיא כמו עבודת צבד שמקיים גזירת רבו בלי שום טו"ד ולא בשביל הנאת עצמו וכידוע שהפרש בין שרים לעבדים דשרים עובדים את המלך ע"פ טו"ד שיודעים ומשיגים שצריך להיות הדבר כן ונוגע להנהגת המלוכה שצריך שתתנהג באופן כך וכך דוקא ובשביל הנהגת המלוכה מוכרח להיות הדבר כך וכך כו' ובד"כ השרים המה נק' אהבי המלוכה שרוצים בענין המלוכה ומשו"ז רוצים בכל הענינים אשר על ידי זה תהי' הנהגת המלוכה כדבעי למהוי וגם משתדלים בעבודתם מצד אהבת המלך שרוצים מאד בקירוב המלך וע"י טוב עבודתם יקרב המלך אליהם ויראה להם פנים צהובות ובהו חפצים מאד כו' משא"כ העבדים אינם יודעים ומשיגים ענין הנהגת המלוכה ואינם יודעים

כלל שזה נוגע להנהגת המלוכה כ"א עושים מצד הציווי לבד כו' ואינם נק' ג"כ בשם אוהבי המלוכה כי אינם שייכים לזה כלל ואין עשייתם בשביל שרוצים בענין המלוכה כ"א עשייתם הוא מפני שכן הוא רצון המלך ורוצים המה לקיים רצון * ושיהי' כפי הרצון (עס זאל זערן אויס פירין דער רצון) של המלך אבל לא משום דזה נוגע אל הנהגת המלוכה שיהי' בטוב שזה אינו נוגע כלל כי אם מצד המלך עצמו היינו מצד עוצם ביטולם ונתינתם (אוועק גיגעבן קייט) אל המלך ה"ה רוצים בקיום רצון המלך ולא מצד האהבה אל המלך וכ"ש לא מצד אהבת עצמם שיתקרב המלך אליהם עי"ז כ"א מצד עוצם ביטולם לבד אל המלך כו' וידוע דעיקר ענין המלוכה הוא בעבודת העבדים דוקא דעל שרים אינו שייך מלוכה כ"א על עבדים דוקא כו' והדוגמא מזה בקיום המצות בקבועמ"ש שאין העשייה בשביל המשכת האורות בסדר השתל' כי לא איכפת לו זה כלל ואינו נוגע אליו וכ"ש לא בשביל עצמו שיאיר גילוי אור בנפשו כ"א לקיים רצה"ע וציוויו ית' לבד ורוצה הוא בכל נפשו בקיום רצונו ית' אבל מצד עצם המלך ממ"ה לבד לא מצד ההמשכות הנעשים עי"ז כ"א מצד עוצם ביטולם לאוא"ס בעהר"צ לכן רוצים הם בקיום רצונו ית' וזהו עבודה אמיתית בבחי' הנחת עצמותו לגמרי ומגיע על ידי זה בבחי' עצם הרצון הפשוט שבמעמה"צ כמו שהוא שאינו מורכב בבחי' חכ' כלל ולכן בבחי' ומדרי' זו כל המצות שוים ולא יש בזה חילוקים כלל כי הרי ארו"ל ע"פ אורח חיים פן תפלט געז מעגלותיה לא תדע אל תהי יושב ושוקל במצותיה של תורה דקלות שבקלות וחמורות שבחמורות כולם שוים דזהו דוקא בקיום המצות בבחי' קבועמ"ש דהרי כוונת המצות בהכרח יש במצות חילוקי מדרי' שאין כולם שוים וכמשנת"ל וזהו שיש קלות וחמורות במצות והיינו מצד כוונת המצות והוא בבחי' ההמשכה בסדר השתל' שע"י מעהמ"צ שבזה יש קלות וחמורות בהמשכת מדרי' עליונות ומדרי' תחתונות כו' כנ"ל אבל בעשיית המצות בבחי' קבועמ"ש כל המצות שוים אצלו מפני שמגיע בבחי' עצם הרצון הפשוט שאין שם חילוקי מדרי' כלל כו' ונמצא דעשיית המצות בקבועמ"ש הוא עיקר העבודה וממשיך עי"ז גילוי אור עליון הרבה יותר כו' ולכן ניתנה התורה בקול שופר המטיל חרדה כי עיקר עשיית המצות צ"ל בבחי' קבועמ"ש דוקא וגם לעשיית המצות בבחי' כוונת המצות צ"ל תחלה קבועמ"ש דוקא וכמארו"ל למה קדמה שמע להא"ש כדי שיקבל עליו עומ"ש תחלה ואח"כ יקבל עליו עול מצות כו' דוהא"ש תשמע זהו בבחי' המשכת אורות בכלים והיינו בבחי' כוונת המצות וצ"ל תחלה קבועמ"ש ואח"כ קבלת עומ"ש כו' דכאשר יש תחלה קבועמ"ש או ממשיך את האור ע"י כוונת המצות בסדר השתל' אבל בלא קבועמ"ש אינו ממשיך כלום כו'. הענין הוא דהנה אוא"ס ב"ה הוא מובדל ומרומם לגמרי מן העולמות ואינו בערך העולמות כלל וההתחברות דואוא"ס בעולמות הוא ע"י מדת המל' לבד דלהיות שעלה ברצונו אנא אמלוך ואין מלך בלא עם עי"ז

דוקא נעשה התחברות האוא"ס עם עולמות כו' זהו שאומרים המלך המרום לבדו מאז פי' שהוא לבדו ית' הוא מרומם ונעלה מגדר עלמין כמאז קודם ברה"ע שהי' הוא לבדו בלי שום שינוי ח"ו והוא המתנשא מימות עולם כו' והחיות המתפשט לתוך עלמין הוא רק המלך לבד שבשביל שהוא מלך כו' ונמצא דבחי' מל' היא המחברת אוא"ס עם העולמות כו' וי"ל דבבחי' מל' יש מבחי' עצמות אוא"ס ממש כמו שהוא לבדו הוא כו' אמנם כללות הגילוי דא"ס בעולמות הוא ע"י המל' דוקא ולכן הכל תלוי בקבועמ"ש דוקא שזהו אמיתית ענין המלוכה כו' וע"י קבועמ"ש לבד שעל ידי זה ממשיכים בחי' עצמות אוא"ס ב"ה שלמע' מע' מההמשכה שעל ידי כוונת המצות הנה גם ההמשכה שע"י כוונת המצות תלוי בקבועמ"ש דוקא כו'. זהו מה שמצות אינן צריכות כוונה היינו מצד בחי' המל', דבבחי' ז"א מצות צריכות כוונה לעשות בנין הכלים בהגדלת הז"א בבחי' רמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא ולהמשיך בהם את האור וכנ"ל בענין כאילו עשאוני כו' אבל בבחי' מל' מצות אין צריכות כוונה כ"א בבחי' קב"ע דוקא כו'. אך הנה ידוע שצ"ל עבודה בשמחה וכמ"ש תחת אשר כו' בשמחה ובטוב לבב כו' ועבודה בשמחה היא יותר בכוונת המצות שהרי בעשית' * בקבועמ"ש מאחר שאינו בשביל המשכת האור ובשביל הנאת עצמו אין בזה שמחה כ"כ ולכן נק' קב"ע שהוא בבחי' עול כו' אבל בכוונת המצות בהמשכת האורות למע' בסדר השתל' ובגילוי האור למטה בנפשו יש בזה שמחה כו' וע"ז הר"ע כוונת המצוות כדי להגדיל השמחה של מצוה שתהי' יותר מרוב כל כו' ולזאת צ"ל שניהם עשית המצות בבחי' קבועמ"ש שזה עיקר העבודה האמיתית ובוה תלוי כל ההמשכות ג"כ כו' כנ"ל וגם צ"ל כוונת המצות בכדי שיהיה שמחה של מצוה כו' ועמ"ש בס"ב פמ"א שבכל מצוה בעשייתה צ"ל ב' הכוונת הנ"ל. אמנם באמת בעשיית המצות בבחי' קבועמ"ש יש שמחה ותענוג גדול בעשייתן ואדרבה הרבה יותר באין ערוך מבכוונת המצוות ויובן זה עד"מ מעבודת עבד למטה שזהו רק מצד עול האדון שעליו לא מצד הטעם שידע שצריכים לעשות כן ולא מצד אהבת האדון ולא בשביל הנאת עצמו שיהיה לו תועלת בזה כ"א מצד עול האדון שעליו ה"ה מקיים ציוויו כו' והנה העול הזה שאינו מעורר בהעבד כ"א המעשה לבד מאחר שאין לו אהבה פנימי' אל האדון ולו אין שום תועלת בזה א"כ א"צ להיות בהעבד שום נח"ר ועונג כלל בעבודתו כ"א המעשה לבד וא"כ הי' מהראוי שלא ימצא במעשהו שום השתדלות יתירה כמו לעשות המלאכה נאה ומהודרת כו' דכל השתדלות הוא מצד. העונג בהדבר דמשו"ן הוא משתדל ליפות הדבר כו' ואנו רואין שימצא כן בעבד שמשתדל ליפות ולהדר בהמלאכה שתהיה בהידור הרי בהכרח שיש לו עונג בהמלאכה ומהו העונג שלו אחרי שאינו לתועלת עצמו כלל אלא העונג שלו הוא מה שיהי' נח"ר אל האדון מהידור המלאכה ולא מצד האהבה אל האדון יתענג העבד בנח"ר של אדונו כ"א מצד שהפקיר עצמו מכל וכל לגבי אדונו ואינו לעצמו

כלל ולזאת הנח"ר של האדון הוא הנח"ר שלו ולכן הגם שלו לא יהיה שום תועלת בעצמו ולא יהיה לו לעצמו שום תפארת ביופי והידור המלאכה כי לא יקרא שמו כלל על המלאכה כר מ"מ יש לו עונג בהמלאכה ומשתדל ליפותה מצד הנח"ר והתפארת שיהיה אל האדון והנחת רוח והתפארת של האדון זהו נח"ר ועונג שלו וכ"ז הוא מפני שהפקיר א"ע אל האדון לגמרי ולכן העונג שלו הוא העונג של האדון עצמו שלא ימצא כזאת גם באוהב הנאמן ביותר שיתענג בהעונג של אהבו לבד אף שאינו מגיע לו לעצמו שום עונג ותועלת בזה כ"א בבן אל האב יש באופן כזה וכדאי' בזה כברא דאשתדל בתר אביו כו' ולא בגין יקרי' דילי' אלא בגין יקרא דאביו כו' והיינו לפי שהוא עצם אחד עם האב כו' וכן ימצא כן בעבד אל האדון מצד ביטולו ונתינתו אליו שאינו דבר בפ"ע כלל ומה שקנה עבד כו'. והדוגמא מזה יובן בעשיית המצות בקבועמ"ש דהגם שאינו מכוון לתועלת עצמו כלל כי אם לקיים רצונו ית' לבד כו' מ"מ יהי' בזה שמחה ועונג ממה שנעשה הרצה"ע (וואס עס פירט ועך אויס דער רצה"ע) ובפרט שיש נח"ר למע' מזה וכמארז"ל נח"ר לפני שאמרתיו ונעשה רצוני הנה הנח"ר והעונג שלמע' זהו העונג שלו הגם שאינו יודע כלל מהו הנח"ר בזה אבל מ"מ הרי יש נח"ר למע' ה"ה מתענג ושמח בהעונג של מע' כו' וזהו מצד עוצם ביטולו שבטל לאוא"ס בתכלית שאינו דבר לעצמו כלל ולכן העונג של מע' זהו העונג שלו כו' וא"כ הרי גם בעשיית המצוות בקבועמ"ש יש בזה שמחה ועונג ואדרבה בחי' תענוג עצמי שלמע' מע' מהשמחה והעונג שבכוונת המצות שזהו בבחי' הארות וגילויים לבד דאוא"ס ב"ה וגם לפי השגתו וכוונתו לבד כו' אבל בקבועמ"ש הרי התענוג העצמי דעצמות אוא"ס מה שנחת רוח לפני כו' זהו העונג שלו ה"ז תענוג נעלה באין ערוך כו' והוא למעלה ג"כ מבחי' אהבה בתענוגים דהיינו התענוג שבראי' שא"ז בחי' תענוג העצמי ממש וג"ז רק לפי הרגשתו אבל כאן הוא בחי' תענוג העצמי ממש שזהו תענוג שלו כו' (ומ"מ צ"ל כוונת המצות ג"כ היינו מפני שג"ז הוא רצונו ית' להמשיך בחינת האורות והגילויים בסדר השתל' כו') והנה ע"י עשיית המצות בקבועמ"ש והשמחה והעונג בזה כנ"ל מהנח"ר של מעלה כו' על ידי זה ממשיך גילוי התענוג בבחי' מל' והיינו שיאיר במל' בחי' תענוג העצמי דעצמות אוא"ס כו' דהנה נת"ל דהתענוג במעלהמ"צ בקבועמ"ש הוא שהתענוג של מעלה ממש הוא התענוג שלו וכמ"כ הוא בהמשכת האור למע' שמאיר במל' בחי' הרצון והתענוג העצמי דעצמות אור א"ס ממש בגילוי כו'. והענין הוא דהנה ידוע דפנימיות כוונת המאציל באצ"י הע"ס הוא בבחי' מל' דוקא דעם היותה בחי' סוכ"ד דאצ"י מ"מ בה דוקא פנימיות כוונת המאציל ב"ה כו' ולכן אופן אצ"י המל' הוא שנאצלה רק נקודה א' ובנין המל' להיות בבחי' ט"ס הוא מהספ"י שלמע' ממנה ממל' שבחכ' נעשה חכ' שבמל' וממלכות שבחסד * חסד שבמל' כו' ונמצא דעיקר ספ"י המל' כלולה בהעלם תחלה בהספ"י שלמע' ממנה כי כפי שנאצלה ספ"י

המלכות אינה בבחי' ספי' עדיין כ"א בבחי' נקודה וכידוע ההפרש בין נקודה ספי' ופרצוף דספי' היא התכללות מיו"ד דוקא והט"ס דמל' היו כלולים בהעלם בהספי' העליונות דכשנאצלה ספי' החכ' נאצל בה בהעלם ספי' המל' וכן בכל הספי' ויצאה אח"כ מההעלם אל הגילוי כו' וכמ"ש הפרד"ס בענין מה שבס"י לא נז' רק ג' יסודות אמ"ר כו' וכמ"ש מזה במ"א וזה ידוע דכל דבר שהוא בהעלם הוא העיקר דלא מה שבהתגלות הוא העיקר כ"א מה שבהעלם דוקא וכמו באצ"י ספי' החכ' הרי התגלות הוא חכ' ובהעלם יש בה בחי' המל' הנה ההעלם זהו עיקר הכוונה דוקא וכמו עד"מ בגשמיות בעסק מו"מ הרי מה שהוא בהתגלות הוא ההתעסקות בשכלו ומחשבתו בהעסק. ופנימיות כוונתו הוא דבר אחר לגמרי והוא הריחו שזה תכלית חפצו אבל בהעסק מו"מ מצ"ע אינו חפץ כלל רק בהכרח הוא רוצה בזה מפני שעי"ז יבוא הריחו אבל עיקר חפצו הוא בהריוח. וידוע ההפרש בין חפץ לרצון דחפץ הוא רצון שיש בו תענוג ורצון הוא שאין בו תענוג דגם רצון בהכרח נק' רצון וכמו כופין אותו עד שיאמר רוצה אני כו' ועיקר כוונתו וחפצו האמיתי הוא בהעלם דבהתגלות הוא העסק לבד והריוח שזה עיקר כוונתו הוא בהעלם כו'. והדוגמא מזה יובן למע' בספי' החכ' דבהתגלות היא בחי' חכ' ובהעלם יש בה בחי' מל' הנה בבחי' העלם זה הוא עיקר הכוונה אלא שהוא בהעלם ובא אח"כ בגילוי כו' ונמצא דעיקר כוונת המאצ"ל הוא בבחי' המל' וכן הוא לאחר שהוא בבחי' ספי' הנה בה דוקא הוא פנימיות הכוונה אלא דבחי' פנימיות זאת במל' גופא הוא בבחי' העלם. וע"י עבודה בבחי' קבעומ"ש ובשמחה של מצוה כנ"ל עי"ז ממשיכים דבחי' פנימיות ועצמיות דאוא"ס המאצ"ל יאיר בגילוי בבחי' מל' כו' וז"ש פותח את ידיך ומשביע כו' דתחלה נאמר עיני כל אליך ישברו דהיינו שהשברון והתחלת אשר כל תאדם אחריה ימשוך ברצונו וחפצו הוא שיאיר ה' בלבו להיות מקבל עליו עומ"ש באהבה ורצון ועי"ז פותח את ידיך א"ת ידיך * יודיך דיו"ד מורה על הצמצום והיינו דבהגילוי אור בסדר השתל' הוא בחי' אור מצומצם דבחי' הגילוי דאוא"ס א"א לעולמות לקבל כ"א לאחה"צ דוקא שנתצמצם ונתעלם עצמות האור ואינו מאיר כ"א הארה מצומצמת לבד כו' ופותח את ידיך הוא שיאיר בחי' אור העצמי ממש כו'. וגם י"ל ענין פותח את ידיך שיפתח היר"ד עצמו וכמ"ש במ"א דהצמצום דיו"ד הוא ע"ד לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה שבהקיצור יש בו כל האריכות ופנימיות עומק המכוון הכל יש בהקיצור אלא שהוא בהעלם ולכן לאחר מ' שנים קאים אדעתא דרבי' דהיינו עומק כוונתו כו' מפני שבהקיצור כלול הכל כו' וכמ"ש במ"א ולמע' י"ל שד"ע בחי' פנימיות הקו וכידוע דמה שהקו הוא בבחי' קו מצומצם לפ"ע העולמות זהו בחי' חיצוניות הקו אבל פנימיות הקו הוא בחי' עצמות אוא"ס שלמע' מע' מבחי' העולמות כו' וכמ"ש במ"א וזהו פותח את ידיך שיתגלה בחי' פנימיות ועצמות אוא"ס כו' והגילוי הזה הוא בבחי' מל' דוקא שהיא עיקר הכוונה כו' כנ"ל וע"י המל' נמשך

הגילוי גם בספרי העליונות כו' וזהו ומשביע לכל חי רצון דהיינו בכל חיות ואור המתפשט בעולמות כו' יאיר בהם ג"כ גילוי בחי' רצון ותענוג העצמי כו' וזהו ומשביע י"ל דהנה כתיב ארץ לא שבעה מים והיינו בבחי' הגילויים והאורות לא שבעה כו' לפי שהן בחי' הארה לכד אבל בגילוי בחי' תענוג העצמי דעצמות אוא"ס ב"ה יהי' ומשביע בבחי' שובע כו' (וי"ל דזה"ע בחדש השביעי שמושבע בכל לפי שאו גילוי בחי' עצמות אוא"ס ממש לכן הוא מושבע כו' שובע שמחות את פניך כו') ופי' ומשביע לכל חי י"ל דכתיב עיני אדם לא תשבענה והיינו בבחי' אהבה בתענוגים הנ"ל מפני שג"ז אינו בחי' תענוג העצמי ממש אבל על ידי קבעו"ש בבחי' שמחה ועונג העצמי בעצם עשיית המצות בבחי' נח"ר של מעלה שמאיר בזה גילוי בחי' התענוג העצמי בזה ומשביע לכל חי כו'. והנה ידוע דהעיקר הוא המשכת גילוי אור א"ס בעולמות בי"ע כי תכלית ועיקר הכוונה בבריאת והתהוות כל העולמות דכללות השתל' הוא בשביל עולמות בי"ע דוקא הגם דעולמות בי"ע באו לבסוף בבריאה מ"מ הן עיקר הכוונה דוקא כו' דזה"ע המחלוקת הידוע דב"ש ובי"ה דבש"א שמים קדמו וכמ"ש בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ ובה"א ארץ קדמה לשמים שנאמר ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים ואא"ל דהכוונה דבבריאה קדמה ארץ לשמים דודאי שמים נברא תחלה אלא הכוונה היא דבמח' ורצון קדמה ארץ לשמים והנה שמים וארץ באצי' גופא הם בחי' ז"א ומל' ובכללות ההשתל' שמים הוא בחי' אצי' וארץ הוא עולמות בי"ע ובמח' עולמות בי"ע קדמו רק בבריאה באו אח"כ כו' כי זהו כלל בכל השפעה ממשפיע אל המקבל הנה מה שקדם אצל המשפיע הי"ז בא בהשפעה לבסוף דוקא וכמו ממד לדיבור מה שקדום במח' בא אחרון בדיבור ומה שבדיבור הוא קודם הי"ז במח' בסוף דוקא וכמו בהשפעת השכל מן הרב אל התלמיד הרי כל ההשפעה ישנה תחלה במחשבת המשפיע אמנם כמו שבאה ההשפעה בדיבור מתהפך הסדר ומה שקדום אצל המשפיע בא בהשפעה לבסוף דהנה המשפיע משכיל תחלה עצם ההשכלה או שמוּדד בשכלו מה שיכול להשפיע משכל שהשכיל לזולתו כו' וכמ"ש במ"א ואח"כ חושב איך ומה להשפיע לזולתו באופן שיתקבל אצלו ומציא לזה הצעות והסברים ומשלים שבהם יובן השכל אל המקבל הרי ההצעות המשלים הם בהמשפיע לבסוף וכמו שמשפיע למקבל הרי תחלה באים ההצעות והסברים כו' ואח"כ בא עצם הבנת השכל כו' ונמצא דמה שקדום אצל המשפיע בא בהשפעה לבסוף דוקא והי"ז כחותם המתהפך דכשהאזניות על החותם הם אזניות בולטים באים על השעוה אזניות שקועים וכאשר כחותם האזניות שקועים המה בולטים על השעוה וכך מתהפך מימין לשמאל דהאזניות שהן לימין כאשר החותם נגד פניו באים על השעוה לשמאל כו' וכן הוא במח' ודיבור דמה שקדום במח' בא בדיבור בסוף דוקא וזהו שרש מחלוקתם דב"ש ובי"ה דבש"א שמים קדמו דבבריאה בדיבור דעש"מ שמים קדמו לארץ ובה"א ארץ קדמה לשמים דמזה גופא שבריאת הארץ בא בדבור בסוף בהכרח דבמח' קדמה כו' והיינו דעיקר הכוונה היא בריאת הארץ והן עולמות בי"ע דסוף

מעשה דוקא עלה במח' תחלה כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דוקא ובשביל זה היה התהוות כללית ההשתל' בכדי שיתהוו עולמות ביי"ע ויהי' גילוי אלקות למטה דוהו עיקר הכוונה וזה עלה במח' תחלה כו' אלא שבבריאה בפועל הי' צ"ל תחלה התהוות עולם האצ"י ואח"כ ביי"ע כו' וכמ"ש במ"א. וזה מ"ש אל יתהלל חכם בחכמתו וגבור כו' כ"א בזאת יתהלל המתהלל כו' דהנה יש ב' בחי' חכ' ח"ע וח"ת ועד"מ למטה יש מי שהוא חכם גדול לעצמו אבל להשפיע לזולתו אין ביכולתו ויש חכם שביכולתו להשפיע השכל לזולתו ג"כ וזהו בד"כ ההפך למע' בין בחי' ח"ע לח"ת דח"ע היא בחי' החכ' דאצ"י (ואבא עילאה מקננא באצ"י כו') וח"ת היא בחי' השפעת החכ' ביי"ע כו' וידוע הוא דכח ההשפעה אל הזולת הוא כח געלה יותר ובא מעומק דוקא דבכדי להשפיע שכל לזולתו צריך לידע בעצמו את השכל לעומקו ולאמיתתו ומה שאינו יכול להשפיע אל הזולת הוא מפני שהוא בעצמו אינו יודע את השכל לאמתתו כו' וגם להמציא המשלים במה להלביש השכל הוא מכח עליון דוקא וכמו בשלמה דוקא כתיב וידבר שלמה ג' אלפים משל וכן ר"מ שאמר תלתא מתלא כו' וכמ"כ יובן דהשפעת החכ' בעולמות ביי"ע זהו מכח עליון הרבה יותר כו' וז"ש אל יתהלל חכם בחכמתו בחי' ח"ע דאצ"י כ"א בזאת דוקא זאת היא בחי' מל' שעל ידה נמשך הגילוי לביי"ע וכזה דוקא יתהלל המתהלל שזה עיקר הכוונה (וענין יתהלל המתהלל הוא מל' בהלו נרו בחי' גילוי אור כו') וכאן נמשך גילוי אור עליון יותר וזהו השכל וידוע אותי כו' השכל הוא למע' מחכ' וכתוב שכל טוב לכל עושיהם במצות מעשיות דוקא מצות המלך שמצד המל' כו' כנ"ל שע"י מצות מעשיות דוקא עי"ז השכל וידוע אותי כי באלה חפצתי בחי' חפץ פנימיות הרצון ותענוג העצמי הוא במצות מעשיות להיות הגילוי אור למטה דוקא. זהו עושה חסד ומשפט וצדקה בארץ דוקא שיהי' גילוי אוא"ס בארץ למטה דוקא דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דוקא דלמטה דוקא נמשך תענוג העצמי דוקא למע' מע' מהגילוי בעולמות עליונות כו'. וי"ל דז"ע שיהיה גילוי בחי' ד"ע למטה דמל' היא בחי' ד"ת דע"ה שבמל' יש מבחי' עצמות אוא"ס מ"מ היא בחי' ד"ת וענין גילוי אוא"ס במל' ולמטה הוא שיהיה גילוי בחי' ד"ע למטה וגם בחי' אין עוד ממש דבחי' זו היא דוקא למטה כו' וכמ"ש במ"א. ח"ע משחקת בתבל ארצו ושעשועי את בני אדם דבחי' התענוג שמאיר במל' הוא בחי' התענוג העצמי דוקא וכ"ש הגילוי דביי"ע דבזאת דוקא יתהלל כו' למעלה מבחי' חכם בחכמתו כו' כי באלה דוקא חפצתי גילוי בחי' התענוג פנימי ועצמי דעצמות אור אין סוף ברוך הוא כו'.

בס"ד, ש"פ חיי, רס"ה

והנה בליל ר"ה הוא בחי' סילוק ועליית המל' שעולה בבחי' עצמות אוא"ס כו' ונת"ל (בד"ה טוב טעם) שהעלי' היא בבחי' פנימיות דוקא ולכן נק' בשם סילוק דהנה ידוע שיש ב' מיני עליות הא' הוא עליית הכלים עם האורות שעולים למע' שגם הכלים עולים למע' שאין זה סילוק לגבי הכלים מאחר שאין האור מסתלק מן הכלים שהרי עולים ג"כ ואדרבה בהכלים מאיר או גילוי אור עליון יותר היינו המדרי' שעולים לשם כו' והאופן הב' הוא שהאורות עולים ומסתלקים מהכלים והכלים נשארים למטה שהוא בחי' חשך והעלם לגבי הכלים וכמו בעת השינה שאור וחיות הנפש מסתלק מן הגוף ה"ה בחי' חשך לגבי הגוף כו' וכמ"ש באגה"ק בקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח ענין ב' עליות הנ"ל והעלי' דר"ה הוא באופן כזה שהפנימיות מסתלק למעלה וע"ד כד אנת מסתלק מנייהו אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא כו' עד"ז הוא עלי' דר"ה שנשארו בחי' חשך והעלם למטה כו'. והטעם מה שהעלי' היא בבחי' פנימיות דוקא הענין הוא דהנה עיקר ענין העלי' היא בכדי להמשיך אח"כ בחי' האור א"ס שיאיר בגילוי במל' וזה דוקא ע"י הסתר הקדום שע"ז נמשך גילוי אור עליון ביותר כו' והענין הוא דהנה כתיב בן חכם ישמח אב פי' עד"מ אב שרוצה להבין חכמת בנו אוי מסתיר א"ע ממנו בכדי לידע ולהכיר חכמת הבן שיבין שההסתר וההעלם הזה אינו אלא בכדי שיבקשנו הבן וימצאנו ואז תגדל השמחה באביו בשביל חכמת בנו והכרתו בזה ומהחיפוש שיחפשנו בחופש מחופש לרדוף אחריו (והא בהא תליא דכאשר מכיר שאינו הסתר וסילוק אמיתי כ"א בכדי שיבקשנו ממילא ה"ה מחפש כו') וכמו"כ יובן הדוגמא למע' בהעלי' וסילוק דר"ה שא"ז הסתר אמיתי ח"ו כ"א תכלית הכוונה הוא בשביל זה גופא שיכיר הבן בנים אתם לה' אלקיכם כו' שאין ההסתר הסתר אמיתי ח"ו רק בכדי שיחפש אותו והוא מחפש את אוא"ס ב"ה בחיפוש ביותר מעומקא דליבא שע"ז תגדל השמחה וההתגלות ביותר כו' וענין ההכרה שאין ההסתר אמיתי י"ל שזהו עד"מ דאי' במדר' ע"פ חלקי ה' אמרה נפשי משל למלך שנכנס למדינה ועמו דוכסים ואפרכי' זה נסיב דוכס זה נסיב איפרכי' ה' שם פקח אחד אמר אנא נסיב מלכא כו' כך חלקי ה' אמרה נפשי כו' דע"ה שהמלך מסתתר א"ע שהרי האלקות אינו מאיר בגילוי בעולם (וכל ההשפעות הן ע"י המזלות בגילוי כו' אבל באמת הן רק שלוחי השפע וההשפעה מאת ה' הוא כמ"ש במ"א ונת' ג"כ בקצרה לעיל בד"ה ולקחתם לכם) ואדרבה מתעלם ומסתתר מהעולמות והנבראים כו' ומ"מ הפיקח מבין שכל ההעלמות וההסתרים אינם אמיתים וכל ההשפעות בעולמות ונבראים מאת ה' הם ובאמת אלקות מאיר בעולמות אלא שאינו נגלה לנו וההסתר רק לגבינו אבל לגבי' אין שום העלם והסתר כלל כו' והענין הוא כי אותן שבתרו בהמוצעים כמא' אנא נסיב דוכס כו' מבואר במ"א שרש הענין בזה מפני שהם תופסים את ההסתר לאמיתו ח"ו ואומרים עזב ה' כו' אבל הפקח מבין שאין ההסתר אמיתי ואלקות הוא המשפיע אור וחיות ונבראים העיקר הוא האלקות וכמו שאומר שם כולהו מתחלפין ומלכא אינו

מתחלף כו' וכמ"ש במ"א (ותכלית הכוונה וההסתר הוא בשביל העבודה שעיי' באים לידי נסיונות בכמה מניעות ועיכובים כו' ומ"מ יעמוד נגד כל מונע ומעכב כו' וזה דוקא עיי' הכרתו שאין ההסתר אמיתי וממילא כל המניעות והעיכובים אינם אמיתיים ורק כי מנסה ה' אלקיכם אתכם והיינו שתהי' ההכרה הזאת ויעמוד נגד כל מונע כו' וכמ"ש בלקו"ת ד"ה אחרי ה' תלכו) וכמ"כ יובן בהעלי' ההסתר דר"ה דההסתר הוא יותר מההסתר שבתהוות העולמות דבהתהוות העולמות הרי נמשך האור האלקי להוות ולהחיות והארת שם הוי' מתלבש בשם אלקים כו' אלא שמתעלם ומסתתר כו' הרי יש כאן האור האלקי אלא שהוא בבחי' הסתר בהלבושים המעלימים כו' אבל בר"ה ה"ה בבחי' עלי' וסילוק שהאור מסתלק ונשאר בחי' הארה חיצונית לבד ולכן נמשל לשינה דבעת השינה הרי החיות מסתלק ונשאר רק קיסטא דחיותא דהיינו רק מה שהוא חי כו' וכמ"כ בליל ר"ה אז ההסתר ביותר מפני שהאור מסתלק למע' ונשאר רק בחי' קיסטא דחיותא הארה חיצונית לבד כו' ותכלית הכוונה היא בשביל ההכרה שאין ההסתר אמיתי היינו שאין הכוונה בההסתר ח"ו כ"א בכדי שיבקשו פניו ויחפשו אותו ועיי' החיפוש שמחפש אותו כביכול וצועקים מעומקא דלבא מלך מלך בקבלת עול מלכותו ית' ברצון פנימי כו' על ידי זה תגדל השמחה וההתגלות בחי' גילוי אור עליון יותר עד שיהיה גילוי אלקות בעולמות כו'. ולפי הנ"ל שהכוונה הוא שיהי' הסתר בשביל שיכירו האמת ויחפשו כו' הרי צ"ל העלי' בבחי' הפנימיות הנק' סילוק שאז הוא בחי' הסתר והעלם לגבי הכלים והעלמות ואז שייך חכמת ההכרה ושייך החיפוש כו' אבל אם הי' העלי' גם בחיצונית והיינו שהכלים עולים גם כן למע' הרי מאיר אז גילוי אור בהכלים שהרי האור לא נסתלק מהם ואדרבה מאיר בהם גילוי אור עליון יותר וכמו בשבת שמאיר גילוי אור עליון וגבוה יותר בהכלים ובהעולמות (דהיינו הך כו') וא"כ אינו שייך אז חכמת ההכרה והחיפוש כו' הגם דסוף סוף הרי מאיר גילוי אור בהכלים ובעולמות ותכלית הכוונה היא שיהי' גילוי אוא"ס בעולמות ומאי נפ"מ אם עיי' חיפוש אם באו"א כו', הענין הוא דהנה (לבד זאת שעיי' ההכרה והחיפוש נמשך אור עליון יותר כו', הנה) בזה אינו נשלם עדין הכוונה שהרי הכוונה האמיתית היא שיהיה גילוי אוא"ס בעולמות כמו שהן למטה דוקא כו' ובהעליה הנ"ל הרי הגילוי הוא בהכלים ועולמות כמו שהן למע' דוקא אבל אח"כ בירידתן למטה במקומן אין בהם גילוי אור זה כו', וכמו בשבת שאז עליית העולמות ומקבלים מבחי' מוח ומבחי' מוח' דאצי' כנ"ל (כד"ה טוב טעם ודעת) והיינו שבבי"ע מאיר אור האצי' וגם למע' כו' והיינו בעליית עולמות בי"ע שעולים באצי' אבל אחר השבת בירידתן למקומן הרי אינו מאיר בהם אור האצי' רק שיש בהם איזה תוס' הארה מהגילוי דשבת אבל אינו מאיר בהם אור האצי' ממש כמו בשבת כו' הכוונה האמיתית היא שיהי' גילוי אור האצי' ושלמע' מאצי' יאיר בעולמות בי"ע והעיקר בעוה"ז כמו שהיא למטה דוקא במקומה כו' וא"כ בעלי' הנ"ל אינו נשלם הכוונה כו'. והנה לעתיד יהיה באופן כזה שהמטה יתעלה

במקום המעלה ויאיר בו גילוי אוא"ס וכמ"ש ביום השלישי יקימנו ונחי לפניו כו' וכמ"ש במ"א אמנם לעתיד הוא ששם יהי' מקומו היינו שמקום המטה יהיה במקום המעלה עכשיו ולא יהי' ירידות עוד ויהי' אז גילוי אוא"ס ממש בעולמות כו' אבל עכשיו שיש עליות זירידות הרי מה שבהעלי' מאיר גילוי אור בכלים ועולמות עדין אינו נשלם בזה הכוונה האמיתית כ"א שיהי' גילוי אור בהעולמות כמו שהן למטה דוקא וזה נעשה דוקא ע"י העלי' בבחי' פנימיות שנשאר העלם והסתר למטה ויחפשו ויבקשו פניו בחי' פנימיות ועצמות דאוא"ס ב"ה ע"י הקריאה מעומקא דלבא ממעמקים קראתיך כו' עי"ז ממשיכים גילוי בחי' פנימיות ועצמות אוא"ס שיאיר בגילוי בבחי' מל' ויהי' הגילוי בעולמות למטה כו' והנה הגם דסילוק דר"ה הוא בשביל שיחפש הבן כנ"ל עכ"ז הוא נמשך מבחי' כי עוונותיכם מבדילים ביניכם כו' ולכן ר"ה הוא יום הדין כו' ויבאו בני האלקים להתיצב על הוי' כו' שיש מקום למקטרגים לתבוע כו' ובאמת בהדין ומשפט דר"ה אין הכוונה ח"ו בחי' הדין ומשפט מצ"ע כ"א שע"ז יומשך בחי' ומדרי' עליונה יותר כו' וכמ"ש במ"א שזהו ע"ד מ"ש בזהר שאמרה תורה ב"נ דאת זמין למיברא עתיד למיחטא קמך והשיב לה הקב"ה וכי למגנא אתקרינא אך אפים כו' דזה הי' כוונת התורה שיומשך בחי' מדת א"א מההעלם אל הגילוי כו' וכמ"כ הוא בדין ומשפט דר"ה הכוונה בכדי שיומשך מדרי' עליונה יותר להיות עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים שנמשך מבחי' רחמים העצמיים דעצמות אוא"ס כו' וכמ"ש אתם נצבים היום כו' דביום דר"ה אתם נצבים עומדים וקיימים בדין כו' מפני מדרי' נצב שיש בישראל כו' וכמ"ש במ"א אמנם גם בזה הרי הסילוק הוא בבחי' הפנימיות כי בחי' חיצוניות הוא שמהותו כל הנבראים מאין ליש ומחי' את כולם שהוא מבחי' חיצוניות מלכותו כו' הנה בחי' * אינו מסתלק לעולם כו' כ"א בחי' הפנימיות שהו"ע המשכת אלקותו וקדושתו עלינו מבחי' פנימיות רצונו ית' ובבחי' זו עוונותיכם מבדילים ביניכם כו' וע"ז צריכים תשובה לעורר בחי' פנימיות הלב שבאדם יש ג"כ בחי' פנימיות וחיצוניות וצ"ל תשובה מעומקא דליבא לך אמר לבי בקשו פני שעי' התשובה בבחי' פנימיות הלב עי"ז את פניך הוי' אבקש כו'. ונמצא מובן מכל הנ"ל דהסילוק והעלי' דר"ה היא בבחי' הפנימי' דמל' והן בחי' המוחין ובחי' הרצון והעונג שבמל' שעולים ומסתלקים למעלה בבחי' פנימיות ועצמות אוא"ס שלמע' מגדר גילוי וגדר המשכה כלל כו' דהנה נת"ל שיש ג' מדרי' בבחי' הרצון למלוכה הא' בחי' רצון גלוי שזהו ג"כ באוא"ס שלפה"צ אלא שהוא בחי' האור השייך אל העולמות כו' והבי' בחי' מז' ורצון זהו מה שעלה במח' אנא אמלוך בבחי' העלם בעצמו שלמע' עדין מגדר שייכות אל העולמות כו' אבל מ"מ הוא בבחי' התעוררות בעצמו כבי' שעלה במח' להיות מלך והוחלט כך בעצמותו כו' כנ"ל והג' בחי' הרצון המוחלט שאינו בבחי' התעוררות כלל גם בעצמותו כבי' כ"א

שהוא מוחלט בעצם מצד העצם כו' וכמשנת"ל דזהו בחי' מל' דא"ס כמו שהיא כלולה בעצמות ממש שלמע' מגדר גילוי ומגדר המשכה גם לא בבחי' העלם בעצמו כו' והעלי' דר"ה הוא שבחי' פנימיות דמל' מסתלק למע' בבחי' מל' דא"ס כמו שהיא כלולה בעצמותו ממש כו' ובכדי להמשיך בחי' הפנימיות הנ"ל שיאיר בבחי' מל' זהו ע"י אמרו לפני מל' פי' אמרו הוא ל' שבח שע"י שמשבחים לפניו ענין המלוכה היינו ענין קבועו"ש וביטול הנבראים כו' עי"ז נמשך בחי' הרצון והעונג במלוכה כו' והגם שאין העלאת מ"ן דביטול הנבראים תופס מקום כלל שיעורר רצונו כו' וכמשנת"ל (במא' הא') מ"מ מעוררים בחי' רצונו הפשוט ע"י השבח שמשבחים לפניו ענין ביטול זה כו'. ויובן זה עדי"מ במלך ב"ו שטרוד בעניני מלכותו ובעוצם רוממות גדולתו מצ"ע כו' שיתענג בתענוג עצמו בעצם רוממותו כו' לא שמתענג מאיזה דבר כ"א תענוג עצמו (עצם גוטיקייט) כו', כשרוצין עבדיו שיקבל עונג מציור דבר נאה קטן הערך מאד לגבי גדולת המלך כו' הנה יתחילו לשבח לפניו אותו הדבר בתשבחות רבות איך שהוא נאה בציור וכיוצא ואזי פונה המלך מחשבתו מעוצם גדולתו ורוממותו וחושב ומהרהר בציור הנאה של אותו הדבר קטן ומסיבות התשבחות ששבחוהו לפניו יקבל עונג קצת מאותו הדבר ונמשך לבו קצת אל הדבר הקטן הזה והוא מב' סיבות הא' מצד שפנה א"ע מעניני התענוגים הגדולים בבחי' רוממות עצמות שלו הב' מצד ששבחוהו לו נתצמצם בעצמו להתענג ג"כ קצת בדבר זה ונמצא השבח ששבחוהו גרם ב' דברים הא' הסתלקות עצמותו שנסתלק ופנה א"ע מעצם רוממותו כו' והב' שיפנה להתצמצם בעונג זה הקטן כו' ואחר שפנה א"ע ונתצמצם להתענג קצת בדבר זה אז נמשך בזה כל עונג העצמי ממש כמו שהוא מצד רוממות עצמותו כו' כי להיות דמצד עצם רוממותו ה"ה מובדל לגמרי שאין שום דבר בערכו כלל ולזאת כאשר נמשך אל הדבר יכול להיות בזה כל עצמותו ממש כו' ודוקא מלך גדול יכול להיות שיתענג מאד בדבר קטן הערך הרבה יותר מאחר והטעם הוא לפי שהוא מובדל בערך לגמרי ולכן כאשר נמשך קצת לזה נמשך כל עצמותו ויתענג בתענוג עצמי בהדבר כו'. והנמשל מזה יובן למע' דהגם שהעונג של ביטול הנבראים מצ"ע אינו תופס מקום כלל כו' מ"מ כשמשבחים לפניו אוא"ס בתשבחות רבות בחי' עונג זה דביטול הנבראים מאחר שהן נפרדים בהרגשתן כו' כנ"ל ומביאים ראיות מן התורה איך שצ"ל מלוכה והן יו"ד פסוקי מלכיות כו' הנה בואת מסתלק מעצמותו דהיינו מעצמות רוממות תענוגיו ושעשועיו העצמיים שבעצמות אוא"ס הנק' שעשועי המלך בעצמותו ופונה לצמצם א"ע בשיעור עונג זה להתענג במה שיהיה מלך על התחתונים ומה שנמשך קצת להתענג מעונג זה הוא בחי' העלאת מ"ן לעורר רצונו הפשוט שירצה בעונג זה ונמשך בזה בחי' תענוג העצמי ממש כו' וזהו מלך חפץ בחיים בבחי' חפץ עצמי כו' ומה שיחפרץ בעונג מלוכה זו הגם שהוא קטן הערך מאד לגבי עצמות מ"מ הוא מב' סיבות הא' מפני שנסתלק בחי' התענוג העצמי כו' הב' מפני שפנה להתענג קצת ע"י ששבחוהו לפניו כו' השבח הוא שגרם ב' דברים הנ"ל כנ"ל

וזהו אמרו לפני מלכיות שישבחו ויפארו לפניו מדת מלכותו ית' איך שהוא ענין נאה וטוב וכן כתוב בתורתך כו' ועי' תמליכוני עליכם שיהי' בחי' עונג ורצון במלוכה זו כו' וגם צ"ל ד"פ ובכן להמשכת בחי' העונג הנ"ל דהנה בכן בגימ' ע"ב וידוע דשם ע"ב בחכ' והנה נח"ל דהמשכת העונג הוא ע"י המוחין דוקא וצריכים להמשיך בחי' המוחין במל' וזהו ע"י שאומרים הד"פ ובכן כו' אמנם מה שצ"ל ד"פ דוקא הענין הוא דהנה ובכן בגימ' חסדו ומצינו נכתב ד"פ חסדו בתהילים רס"י קי"ה הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו יאמר נא כו' כל"ח יאמרו נא כו' כל"ח יאמרו נא יראי כו' כל"ח ואי' בשל"ה שהן נגד ד' עולמות אבי"ע ובמ"א מבואר ענין ד"פ כל"ח דהראשון הוא המשכת האור באצ"י ע"י התורה וזהו כי טוב ואין טוב אלא תורה כו' וג"פ כל"ח שאח"כ היינו שע"י ז"מ דרבנן ממשיכים ג"כ האור בבי"ע כו'. והענין הוא דהנה כתיב כי ה' אלקיך אש אכלה הוא ומה שנמשל לאש דוקא הוא דהנה אנו רואין שבד' יסודות הגשמיים ארמ"ע יסוד האש הוא נעלה מכולם עד שאיננו בגדר תפיסא כלל גם לא כמו אויר כו' ומבואר בספרי הטבע שהוא חשוך כ"א ספירי והיינו שאינו בבחי' אור להאיר כו' דוקא אם יש כלי אחיזה שיאחז בו כמו הפתילה וכה"ג הוא נמשך ומאיר ע"י כלי זה כו' הנמשל מזה למע' דג' עולמות בי"ע הן ג' יסודות רמ"ע ואצ"י בחי' יסוד האש שנבדל בערך מעולמות בי"ע כו' ובכדי שיומשך האור ויאיר בבי"ע זהו ע"י הכלי דוקא והן המצות שהן הכלים שע"י נמשך גילוי אור א"ס ב"ה כו' אמנם בכדי שיומשך האור בבי"ע זהו ע"י ז"מ דרבנן שבהן וע"י נמשך האור בבי"ע ג"כ כו' וכמ"ש במ"א וענין ההמשכה בבי"ע הוא שגם בבי"ע יהיה הגילוי כמו באצ"י ממש ע"ד מ"ש בתו"א פ' בא בד"ה בעצם היום הזה יצאו כו' ח"ע ד"פ ובכן להמשיך בחי' התענוג העצמי דעצמות אוא"ס שיאיר בגילוי בבי"ע ג"כ כו', וזהו"ע אמירת פסוקי מלכיות ואמירת ד"פ ובכן להמשיך בחי' המוחין ובחי' התענוג העצמי שירצה ויתענג בהמלוכה על הנבראים והיינו שנמשך בחי' הרצון התענוג במל' שזהו בחי' הפנימיות ושיומשך ג"כ בבי"ע ושעשועי את בנ"א כו'. אמנם עדין צ"ל איך מעוררים וממשיכים בחי' הרצון והעונג במלוכה ע"י אמירת פסוקי מלכיות כו' הרי עיקר ההמשכה דר"ה הוא בנין המל' שהיא בחי' דבור עליון והיינו כמשנת"ל דהעלי' דר"ה הוא שמסתלק בחי' פנימיות החיות מבחי' הדבור שהוא סילוק בחי' הרצון והעונג מזה כו' ונשאר רק בחי' החיצוניות כנ"ל וההמשכה היא להמשיך בחי' הרצון והעונג בדיבור שזוה"ע בנין הדיבור כו' ואיך ממשיכים זה ע"י הדיבור הרי אין חכוש מתיר א"ע כו' דהדיבור מאחר שמסולק ממנו בחי' הרצון והעונג ה"ה כחכוש כו' ואיך ממשיכים זה על ידי הדיבור גופא כו'. אך הענין הוא דבאמת לא על ידי דיבור לבד יתחזק ויתחדש בנין בחי' הדיבור עליון כו' אלא ע"י כח העליון מן הדיבור הוא ע"י קול השופר וזהו עיקר טעם מצות תקיעת שופר בר"ה כי הנה ענין התקיעה הוא בבחי' קול פשוט היוצא מהבל הלב שהוא הנק' רעותא דלבא בבחי' צעקה פשוטה מעומקא דלבא כו' ועי' מעוררים למעלה בחי' תענוג העצמי להיות בחי' רצון

ותענוג במלוכה כו' והעיקר הוא בבחי' צעקת הלב שלמע' מבחי' צעקת הקול כו' דהנה ידוע דכשם שיש ב' מדרי' בקול קלא דאשתמע וקלא פנימאה דלא אשתמע דקלא דאשתמע הוא הקול שמתצמצם ומתלבש באותיות הדיבור וקלא פנימאה דלא אשתמע הו"ע הצעקה בקול פשוט שא"א להתלבש בדיבור כו' כמ"ש במ"א ונק' קלא דלא אשתמע בדיבור כו' כמ"כ יש בקלא פנימאה גופא ג"כ ב' מדרי' בחי' קלא דאשתמע והו"ע הצעקה בקול פשוט שהוא בבחי' קול עכ"פ ויש בחי' צעקת הלב מה שהלב צועק בפנימיותה בלי שום קול כלל והיינו כאשר נוגע הדבר בעצם פנימיות נפשו שמתבטל כל עצמותו עד שאין בו כח לצעוק כלל כו' וכמו בצער גדול ביותר ר"ל שנעשה כאבן דומם ממש ואין ביכולתו לצעוק כלל כו' והיינו מפני שנגע בעצם נפשו כו' דכאשר הענין אינו נוגע כ"כ בפנימיות עצמותו ממש ואינו מתבטל בכל עצמותו עדיין אז שייך צעקת הקול אבל כאשר מתבטל כל עצמותו אז אינו שייך צעקת הקול ג"כ כו' דהנה ענין הקול פשוט שהוא בחי' קול במורגש הנה הוא בעצמו הוא ג"כ בבחי' מורגש עדיין דהגם שהוא בבחי' פנימיות נפשו כו' מ"מ הוא במדרי' שיש לה אחיזה עדיין בהכחות פנימיים וממילא לא נתבטל מכל וכל ומשום זה באה ההתפעלות בבחי' קול מורגש כו' אבל כאשר נגע בעצם פנימיות נפשו שאין לה אחיזה בפנימיות ומתבטל כל עצמותו שאינו בבחי' מורגש בעצמו כלל וכלל והוא שמפני המיצר ביותר פאָרלירט ער זיך לגמרי מכל וכל כו' אז אינו שייך צעקת הקול במורגש כ"א מה שהלב והנפש כלה והולך בלי שום קול במורגש כו' וזהו עיקר ענין תקיעת שופר בבחי' צעקת הלב בהזחת כל עצמות נפשו ממש כו' והוא מן המיצר ביותר מהריחוק דאוא"ס שנתרחק כו' וכמשנת"ל העלי' וההסתלקות דר"ה הוא בבחי' פנימי' ועצמות אוא"ס ממש שלמע' מגדר כל המשכה ונמצא מרוחק מאד מכל ההשתל' כו' והריחוק הזה עצמו צר לו מאד שנוגע בפנימיות ועצמיות נפשו ממש כו' ובפרט כמשנת"ל דהסיבה בזה הוא מצד עיונותיכם מבדילים שגורמים ההסתלקות כו' ומיצר לו מאד מהעיונות וחטאים כו' (וגם כמ"ש במ"א דבחי' העלי' והסילוק בעצמותו ממש הרי כל עבודה אינה אמיתית כלל ואדרבה לחטא יחשב כו') וכ"ז נוגע לו בפנימיות ועצמות נפשו וניזון כל עצמותו ממש כו' ועי"ז מעוררים בחי' העצמות דאוא"ס שיומשך בחי' הרצון ועונג למלוכה כו' דהנה נת"ל דבבחי' רצון המוחלט בעצמותו אינו שייך אתעדל' כלל שעז"נ ואתם תחרישון לא תתערוק מידי כו' והיינו בחי' צעקת הלב הנ"ל שהוא בחי' ביטול כל עצמותו ממש בלי שום מורגש כלל בעצמו זהו בחי' ואתם תחרישון כו' ועל ידי זה דוקא מתעורר בחי' עצמות אוא"ס בחי' רצון המוחלט בעצמותו ממש שיומשך בבחי' רצון ועונג גלוי בבחי' מל' כו' וזהו ענין תקיעת שופר ברה"ש שע"ז ממשיכים בחי' רצון והעונג שיאיר בגילוי במל' כו'.

והנה כ"ז הוא ברה"ש שחל בחול אבל יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת א"צ לתקיעת שופר כי עיקר תקיעת שופר הוא להמשיך בחי' הפנימיות היינו בחי' המוחין ובחי' התענוג שמסתלקים ברה"ש וממשיכים ע"י

השופר וכמשנת"ל שע"י קול השופר מעוררים וממשיכים בחי' התענוג העצמי כו' וכמו"כ ממשיכים ע"י השופר בחי' גילוי המוחין וכנ"ל בשם הוהר (בד"ה טוב טעם) שנק' שופר עילאה דנהירא דכולא בי' בחי' בינה בהתכללות בחי' החכ' ג"כ כו' כנ"ל וכ"ז דוקא ברי"ה שבימי החול שיש הסתלקות הפנימיות וצריכים להמשיך ע"י תקיעת שופר כו' אבל בשבת שאינו מסתלק כלל בחי' הפנימיות ואדרבא אז מאיר דוקא בחי' הפנימי' בעצם כו' דהנה נת"ל (בד"ה הנ"ל) ההפרש בין ר"ה לשבת דר"ה העלי' הוא בבחי' פנימיות שהפנימי' עולה ומסתלק למע' ונשאר בחי' החיצוניות לבד בלי גילוי אור כו' אבל בשבת העלי' הוא בבחי' חיצוני' דוקא והיינו דבחי' חיצוני' הדיבור וגם חיצוניות העולמות עולים למע' והעולמות מקבלים דוקא מבחי' המוח' בחי' חכ' כו' וכמשנת"ל וענין עליית החיצוניות ושהעולם מקבל מבחי' הפנימיות הוא כמ"ש באגה"ק בסופו בד"ה להבין מ"ש בפע"ח וז"ל ואף גם זאת דוקא עליית הכלים לאורות עליונים הוא מעלת השבת ויוהכ"פ אבל לא עליית והסתלקות האורות ח"ו כמ"ש בפע"ח עכ"ל והיינו כי בשבת הוא עליות כי בו שבת שהכלים מזדככים ומתעלים שיאירו בהם אורות עליונים יותר וכידוע דבשבת מתעלים כלים דבריאה באצ"י ומאיר בהם אור האצ"י ממש וע"י כלים דבריאה מאיר אור האצ"י למטה וכמשנת"ל וכמו"כ הכלים דאצ"י עולים למעלה יותר ומלבישים אורות עליונים יותר דהכלים דז"א מלבישים אורות דאריך כו' וכן למע' יותר כו' וא"כ הכלים מאירים למטה ג"כ מאותן אורות העליונים כו' וא"כ הרי בשבת מאיר דוקא בחי' הפנימיות והר"ע גילוי המוחין דשבת הוא בחי' מוחין דאבא כידוע ובחי' גילוי התענוג שמאיר בשבת אז תתענג על הוי' וכתוב וקראת לשבת עונג שזהו בחי' תענוג העצמי דעצמות או"א"ס ממש כו' וכמ"ש בהביאור לד"ה את שבתותי שלא גדפס * וא"כ א"צ לתקיעת שופר בשבת מאחר שמאיר כל בחי' הפנימי כו' ובכדי שיאיר האור גם אחר השבת י"ל שזהו ע"י הפסוקי מלכיות שאומרים הדר"פ ובכן ובד"כ ע"י הטי' ברכות נמשך עי"ז שיהיה מאיר על כל השנה כו' ואעפ"כ מדאורייתא חייבים בתקיעת שופר גם בשבת דהנה מבואר בלקו"ת בד"ה את שבתותי תשמרו מה שבשבת נא' שמירה ובמקדש נא' תיראו לפי שבשבת מאיר הגילוי על האדם בבחי' מקיף לבד ולכן נא' תשמרו. משא"כ מקדש הוא ההמשכה בבחי' פנימיות לכך נא' תיראו כו', ולהיות שהוא בבחי' מקיף לבד צריכים תקיעת שופר להמשיך בבחי' פנימיות כו' אמנם בשבת ג"כ יש מקיפים שנעשו פנימיים שלכן אין מניחים תפילין בשבת דתפילין הן בחי' מקיף ובשבת מאיר המקיף בפנימי כו' ומה ששבת הוא בחי' מקיף הענין הוא דהנה יש שבת תתאה ושבת עילאה שבת תתאה הוא עליית בחי' ממכ"ע בסוכ"ע והר"ע עליית בי"ע באצ"י המשכה זו דאצ"י מאיר בבחי' פנימיות אך שבת עילאה שהעלי' עד א"ס למע' מסוכ"ע זה מאיר על האדם רק בבחי' מקיף כו' וכמ"ש במ"א ההפרש בין שבת ליוהכ"פ שע"ה שגם

שבת נק' שבת שבתון אך לא נאמר ע"ז לכם כמו ביוהכ"פ דכתיב שבת שבתון הוא לכם שנמשך בבחי' פנימיות אבל בשבת לא נאמר לכם והיינו שבחי' זו שזהו שבת עילאה אינו מאיר רק בבחי' מקיף כו' אך השופר הוא המשכה בבחי' פנימיות וכמ"ש בלקו"ת ד"ה שוש אשיש ובהביאור ההפך בין שופר לכל המצות דכל המצות שרש המשכתן מבחי' גולגלתא שהוא אר"מ אבל השופר ממשיך ממו"ס בחי' פנימיות כו' וממשיך מבחי' פנימיות עתיק ושיהיה ההמשכה בבחי' פנימי דוקא כו'. וזהו תקעו בחדש שופר תקעו מל' ותקעתיו יתד כו' ע"ד ויעקב תקע את אחיו בבחי' פנימיות ממש והיינו דההמשכה דבחי' שבת עילאה הנ"ל נמשך ע"י השופר בבחי' פנימיות ממש כו' וכיון שכן אף בשבת חייבים בתקיעת שופר מדאורייתא כיון שזהו ההמשכה בבחי' פנימיות משא"כ בשבת ה"ה רק בחי' מקיף כו' ונמצא דתקיעת שופר בשבת אינו בשביל לעורר את האור כ"א בכדי שהאור שמאיר בשבת בבחי' מקיף יומשך ע"י השופר בבחי' פנימי כו' אך להיות כי עיקר הארה זו שתהיה בבחי' פנימיות הנה הכלי לזה הוא בחי' בינה ה' עילאה שהתגלות עתיק הוא בבינה ולכן בינה נק' לעתיד לבוא דהגילוי שיהיה לעתיד בחי' פנימיות עתיק יהיה ע"י בחי' בינה שהיא הכלי לזה כו' וידוע דגילוי בחי' ה' עילאה זהו בית ראשון אבל בית שני בחי' ה' תתאה שחסרו בו ה' דברים בחי' ה' עילאה כמ"ש במ"א א"א להמשיך משם בחי' הגילוי בבחי' פנימיות מבחי' עתיק ממש כ"א מבחי' האור המלוכש באצ"י דהיינו בחי' סוכ"ע בכלל כו' וגילוי זה נמשך ע"י שבת עצמו ג"כ בבחי' פנימי כו' כנ"ל ולכן בזמן בית שני אין חיוב כ"כ בתקיעת שופר בשבת שהרי לעורר את האור א"צ בר"ה כשחל בשבת שהרי אינו בבחי' עלי' וסילוק ואם בשביל להמשיך את האור בבחי' פנימי הרי בזמן בית שני א"א להמשיך בבחי' פנימיות בחי' עצמות אוא"ס שלמע' מבחי' סוכ"ע כ"א בבחי' סוכ"ע לבד ובחי' זו נמשך בשבת בבחי' פנימי גם בלא שופר כו' ומ"מ במקדש עצמו תוקעין כי זהו שער השמים ומקדשי תיראו כו' ע"כ בו ממש יוכל להמשיך בבחי' פנימיות גם מעתיק ממש רק הנ"מ לענין הגבולין דבבית ראשון הי' יכולים להמשיך גילוי זה גם בגבולין אבל בבית שני א"א להמשיך בגבולין גילוי בחי' זו בבחי' פנימיות ממש ולכן אין חיוב תקיעת שופר כ"כ בגבולין כ"א במקדש. וזהו יר"ט של ר"ה שחל להיות בשבת רק במקדש היו תוקעין דלהיות זה שער השמים לכן במקדש ממשיכים בחי' פנימיות עתיק שיאיר בפנימיות ממש כו'.

בס"ד, ש"פ תולדות, רס"ה

ויגדלו הנערים והי עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים. הנה אומר בשניהם ב' ענינים בעשו איש יודע ציד איש שדה, וביעקב איש תם יושב אהלים, ומשמעות הענין הוא דתוארים העצמיים שלהם הוא איש שדה ואיש תם, ויש עוד ענין בעשו איש יודע ציד וביעקב ענין נוסף יושב אהלים, וצ"ל מהו ב' הענינים, ולמה בעשו אמר תחילה איש יודע ציד ואח"כ איש שדה וביעקב נא' תחלה איש תם ואח"כ יושב אהלים. ולהבין כ"ז צ"ל תחלה ענין יעקב ועשו למעלה, דהנה ידוע שהן בחי' תהו ותיקון דתהו ותיקון שניהם נמשכים ומתגלים מבחי' עקודים (עמ"ש בד"ה עם לבן גרתי דתקס"ד ובהגהות לשם * ועמ"ש בשער ההקדמות בדרוש העקודים בפ"י הפסוק נשבע ה' בפסו) וכידוע דכללות ההשתל' נכלל בג' מדרי' עקודים נקודים וברודים דנקודים וברודים הם תהו ותיקון הנמשכים ומתגלים מבחי' עקודים אלא שיש חילוק באופן ההתגלות וכמשי"ת. דהנה ראשית ההתגלות מבחי' א"ק היא בחי' העקודים, דא"ק הוא בחי' מחה"ק כידוע היינו מה שכללות ההשתל' כלול בהעלם עדין, וכמו קודם כל ההתהוות היינו לפה"צ הי' עליית הרצון על העולמות וכמ"ש בע"ח כשעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא כו' שכלול שם כל ההשתל' מרוכ"ד עד סוכ"ד והוא מה ששיער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל וכמא' גליף גליון בטה"ע כו', ולכן אחר שנתהו העולמות הוא בבחי' סובב כללי שמקיף כללות ההשתלשלות כו' אמנם הוא בהעלם עדין שהרי הוא באוא"ס שלפה"צ שהוא האור הכלול בעצמותו כו' כמ"כ בהתהוות בפועל סדר ההתהוות הוא דתחלה הוא בחי' מח' ורצון על העולמות דבחי' זו כוללת כל מה שנתהוה אח"כ מרוכ"ד עד סוכ"ד ולכן עיגולי א"ק סובבים גם תחתית העשי' כו' אך הוא בהעלם עדיין וכמו בחי' מחשבה כו', ותחלת ההתגלות הוא בחי' העקודים שזהו מה שיצא ונתגלה מבחי' א"ק, אמנם גילוי זה אינו בבחי' גילוי ממש עדין שנק' גילוי רק לגבי א"ק אבל הוא ג"כ בבחי' העלם עדיין, דהנה עקודים בכללות העולמות הוא כמו עולם הבריאה בעולמות הפרטים, דלפעמים אי' דא"ק נק' אדם דבריאה ולפעמים אי' דעקודים נק' אדם דבריאה, דלאחר"כ הרי נתהוה דבר ה"ז נק' בריאה אמנם בהשתל' שלאחר"כ נק' עקודים אדם דבריאה, ושם בריאה מורה על ב' ענינים הא' על התחדשות דבר מה והב' על התגלות וכמו וברא אותם כו' ושניהם ענין א' דכל מה שבא בהתגלות הי"ה בבחי' מציאות, דמה שבהעלם הוא בבחי' העדר המציאות ומה שבגילוי הוא בבחי' מציאות כו' ומ"מ כתיב בורא חושך, שנק' חושך והעלם שרק לגבי אצילות הוא בחי' גילוי ונק' מציאות יש לגבי האין דאצי' שהוא בבחי' אפיסת המציאות והעדרו ובריאה הוא בחי' אפשרי המציאות, ולגבי אפיסת המציאות

בד"ה . . . לשם : נדפס באוה"ת וישלח רכ"ה א ואילך.

נק' אדם : כ"ה בנוכ"ח, ואצ"ל : נק' א"ק אדם.

נק' אפשרי המציאות בחי' יש אבל מ"מ אינו בחי' יש ממש (ולא בבחי' מציאות מתגלה כו'). וכמ"כ יובן בבחי' עקדים שנק' גילוי לגבי אי"ק, אבל מ"מ הוא בבחי' העלם עדיין כו' וכידוע דהמשל על עקדים הוא כמו כחות הנפש כמו שהן כלולים בנפש כו' ה"ה בבחי' העלם לא בגילוי, שהרי כלולים כו', וגם לא בבחי' מציאות כו' וכמשי"ת, ומ"מ הן בחי' כחות ולא כמו עצם הנפש שאין בו כחות כלל, דזהו הפרש בין ההתכללות דאי"ק מה שכולל הכל להתכללות דעקודים, דהתכללות דאי"ק הוא כמו שעצם הנפש נושא הכל שאין שם כחות כלל והוא עצם א', אבל עקדים הוא כמו כחות הכלולים בנפש שנכללים עד שאינן במציאות וכמשי"ת, ונמצא דעקודים הוא בחי' העלם עדיין ועיקר ההתגלות הוא בחי' נקודים וכ"ש ברודים כו', ולהבין ענין ההתגלות דתהו צ"ל תחלה ענין העקודים, דהנה אי' בע"ח דבעקודים יש ג"כ עשר אורות אלא שהכלי א' ומבואר בע"ח (ועיקר הענין מבואר בשער ההקדמות דרוש ב' בעקודים) שהאורות הן בבחי' כתר' והן עשר כתר' כלולים בבחי' כתר שבכתר שהיא נקודה אחת כוללת בתוכה עשר כתר' כו'. וביאר הענין הוא דמבשרי אחזה אלקה, דהנה אור וחיות הנפש המתלבש בגוף להחיותו ה"ה בא בריבוי התחלקות כחות מחולקים אשר כא"א מתלבש באבר וכלי פרטי כפי מזגו ותכונתו כמו כח השכל במוח שבראש כח הראי' בעין שמיעה באזן מדות בלב תנועה ביד הילוך ברגל כו', ובפרטיות יש תרי"ג כחות המתלבשים ברמ"ח אברים ושס"ה גידים, ובכללות הן עשר כחות ג' שכלים ח' מדות ושאר הכחות מסתעפים מאלו העשר כחות כח ראי' מכח החכ' שמיעה מבינה כח יד ימין מחסד כח יד שמאל מגברי הילוך מנהי' כו', והעשר כחות הן מחולקים זמ"ז כא"א בצירור מוגבל בפ"ע שבוה הוא מחולק מכח האחר הן מחולקים זמ"ז והפכים זמ"ז, וכמו כח החכ' מוגבל ומצוייר בתואר זה דענינו הוא להשכיל ולהתחכם בכל דבר שכל וחכ' בבחי' כללות דוקא וכמו כשנופל לו איזה המצאה חדשה או כאשר אינו מבין איזה ענין ואח"כ נופל בשכלו שהוא באופן כך וכך ה"ה אצלו בבחי' כללות עדיין ותופס בעצם אור המושכל כי הגה הכללות בכל דבר הוא העצמות שלו כי העצמי בא בבחי' כללות דוקא כידוע, וכמו שאנו רואין בחוש דבכת החכ' הרי מאיר בו עצם אור המושכל בגילוי והוא בבחי' דביקות (אָז ער האַלט זיך אָפּ דעם דבר מושכל בבחי' כח החכ' היינו ויא עס איז עם אַרויף געפּאָלין דער דבר מושכל איז ער אין אַ צוא גיטראַגינקייט מיט אַ דביקות אין דער דבר מושכל), וכח הבינה הוא לקבל כל דבר מושכל בבחי' פרטים דוקא, ותופס בחיצוניות אור מושכל היינו בבחי' התפשטות, כי מה שבא בהתחלקות פרטים הוא רק התפשטות השכל דעצם נקודת ההשכלה אינו בא בהתחלקות פרטים כו' ובכח הבינה הוא בבחי' התפעלות לא בבחי' דביקות לפי שהוא חוץ לעצם כו', וכן בגשמיות בטבעם מחולקים דמוח החכ' קר ולח ומוח הבינה חם ויבש דכח החכ' הוא בבחי' יסוד המים דטבע המים לדבק ולכן הוא בבחי' כללות ובבחי' דבקות כו', וכח הבינה הוא בבחי' יסוד האש וטבע האש לפרר ולכן הוא בבחי' פרטי' ובבחי' התפעלות כו', וכן חו"ג הן מים ואש חסד בחי' מים דטבע המים ג"כ לעשות התפשטות והתרחבות

וכמו מים מצמיחים כל מיני תענוג דענין התענוג הוא התפשטות והתרחבות וכן צמיחה הוא התפשטות (צ"ע באמ"ב מבר' שזהו מבחי' בינה והוא בחי' מלקוש) אמנם המים בכל מקום שמתפשטים הם מחברים ומדביקים חלקי הדבר ההוא וכמו בעפר הרי המים מחברים חלקי העפר עד שראוי לצמיחה, וכן צמיחת פרי הרי הלחלוחית שבה מדביקים החלקים כי פרי שנתייבשה מתקטנת ונפרד חלקי' • שנרקבת כו', וצ"ל דחסד הוא גילוי התפשטות בחי' אור עצמי שה"ה ענף החכ' ולכן אור החסד אינו מתעבה והיינו לפי שהוא אור עצמי כו', ובדוגמא בשכל הוא שכח החכ' מחבר שכל הפרטים באים אל נקודה אחת, ובתחלה כשמפרט את השכל בכדי שכל הפרטים יתאימו אל הנקודה הוא ע"י כח החכ' דוקא כאשר מאיר אצלו נקודת ההשכלה או יתאימו הפרטים אל הנקודה כי בהתרחבות הפרטים יכול להיות שיהי' איזה פרט שאינו אמת היינו שאינו כפי נקודת ההשכלה והוא מוצא פרט הזה בהשכל לפי שלכאור' נראה כן אבל באמת אינו כן, וזהו כאשר נתרחק מהנקודה או יכול להיות באופן הנ"ל אבל כאשר מאיר אצלו הנקודה או הפרטים מתאימים כו', וכן לאחר שבא השכל בריבוי פרטים באים כולם אל נקודה אחת שבפרט זה יודע ומרגיש את הנקודה וכן בפרט אחר יודע אותה הנקודה או בעומק יותר כו' וכח זה הוא מהחכ' (וגם מבחי' חכם בבינה ועיקר ענין וחכם בבינה הוא לשלול הפרטים ולבוא אל נקודת התמצית כו' כמ"ש במ"א) דכל צירוף וחיובור הוא מבחי' החכ' וכמ"ש מצרף לחכ' וכמ"ש בענין צירוף האותיות דהאותיות באים מן השכל אבל הצירוף בהם מה שכ"א אומר באותיות אחרים הוא מכח החכ' כו', וזהו בחי' יסוד המים, וגבורה היא יסוד האש שטבע האש לפרר ולכן כל התחלקות הוא מבחי' גבורה כו', ונמצא שהכחות הם מחולקים והפכים זמ"ז והנה יודע דהכחות ישנם גם בעצם הנפש שהרי הכחות הגלויים נמשכים מן הנפש בהכרח לומר שיש שם כחות וצ"ל איך הם עומדים שם כולם, אחרי שהן הפכים זה מזה וכמו שהן בגוף יש לכל אחד ואחד כלי מיוחדת אבל שם הרי לא יש כלים ואיך יכולים להיות שם. אך הענין דבהכרח לומר דשם אינם בבחי' התחלקות, דמה שהם בבחי' התחלקות בצירור מוגבל זהו בהכחות הגלויים להיות שהן התפשטות הארה אבל הכחות שבעצם הנפש ה"ה כחות עצמים וכל עצם הוא פשוט שאין בו צירור מוגבל, שכח החכ' אינו בבחי' יסוד המים וכח הבינה אינו בבחי' יסוד האש וכן חו"ג כו' ולכן ה"ה כחות היוליים על כחות הגלויים, וידוע דכל היולי הוא פשוט לגמרי מהגילויים שבאים ממנו דמאחר פרטי ואיך יהי' היולי על כל הגילויים וכמו כח השכל ההיולי הרי ממנו נמשכים כל המיני שכלים וחכמות וא"כ בהכרח לומר שהוא פשוט ומושלל לגמרי מגדר שכל שאם נאמר שהוא ג"כ שכל ה"ה ג"כ פרט שכל ואיך יהי' ממנו כל השכליים, הגם שלכאור' הי' אפ"ל שהרי ידוע דבשכל יש עליון ותחתון וכמו שכל הנחפס בגשם כמו שכל המעשי שהוא בד"כ מדרי' היותר

תחתונה שבשכל ויש למע' מזה וכמו בהו' חכמות חכ' הרפואה חכ' הטבע חכ' התכונה עד חכ' אלקית שהיא היותר עליונה ומופשט מן הגשם לגמרי וכן בכל חכ' יש כמה מיני מושכלות ובהם גי'כ יש מדרי' עליון ותחתון וידוע דכל כח עליון ה'ה כולל את התחתון, אי'כ ה'י אפ'ל שהכח השכל העצמי הוא גי'כ שכל אלא שהוא שכל היותר עליון בחכ' היותר עליונה וכולל הכל, ולכן כל החכמות והשכליים נמשכים ממנו כו', אמנם באמת אינו כן דאם נאמר כן הרי מי שהוא חכם בחכ' העליונה כמו בחכ' אלקית עדי'מ צ'ל חכם גם בשארי החכמות, ואנו רואין שאינו כן דהגם שבחכ' אלקית הוא חכם נפלא ומשכיל השכלות עמוקות ובשארי חכמות אינו יודע כלל ואינו מסוגל לזה כלל שגם אם לומד אותם אינו יודע אותם כדבעי, ואם נאמר שהחכמה העליונה כוללת התחתונה הרי צריך לידע אותה כשלומדה עכ"פ (דבאמת ה'י צריך לידע הכל שהרי ידוע דבהתגלות העילה ממילא מתגלה העלול ולכה"פ כשלומד כו') ואם נא' שהוא בציור חכ' פרטית הרי לפי' לא ה'י צריך לידע שארי החכמות כלל וגי'ז אינו אמת, ושנחלק בו כחות פרטים על כל חכמה בפרט הרי ידוע דכל עצם אינו מתחלק כו', ובאמת גם מצד החכ' הפרטית עצמה א"א לומר שכח השכל העצמי הוא בהשכל היותר עליון שבה וכולל הכל ולכן מגלה הכל, דאי'כ הרי הגילוי בדרך עו"ע וידוע דכל עו"ע הרי צ'ל תחלה התגלות העילה ואח"כ התגלות העלול שהרי א"א להיות שיתגלה העלול קודם שיתגלה העילה, ובשכל הוא להיפך שתחלה אנו יודעים השכל התחתון היינו מה שנתפס בגשם שזה אנו מבינים תחילה וממנו אנו באים למע' ממנו (צוא העכער) עד שאנו באים אל הענין כמו שהוא מופשט מגשם כו' אי'כ הרי אנו באים מן העלול אל העילה כו', אלא בהכרח לומר שכח השכל העצמי מופשט מגדר מציאות שכל לגמרי ומה שמגלה שכליים אינו מפני שכולל בעצמו שכליים שאינו שכל ואינו כולל שכליים והוא מופשט מזה לגמרי כ"א כח היולי פשוט על שכל כו', וכן בדי'פ בכח חכ' שהוא פשוט ומושלל לגמרי מגדר מציאות החכמה שבכחות הגלויים וכמו"כ כח הבינה וחור'ג וכו', ואי'כ אין זה בגדר יסוד המים ולא זה בגדר יסוד האש כו' ואי'כ אינם הפכים זמ"ז ויכולים להיות כולם בנפש כו'. אמנם עדין אין זה מובן דהרי הכחות עצמיים הן בתוקף הרבה יותר מההתפשטות דההתפשטות ה"ה הארה לבד והכחות עצמיים הן עצם וממילא הן בתוקף האור באין ערוך לגבי הכחות הגלויים וע"ה שאינם בבחי' ציור מוגבל כנ"ל מי"מ ה"ה כחות כח החכ' כח בפ"ע וכח הבינה כח בפ"ע, אלא שאין אנו יודעים את כח החכ' העצמי איך ומה הוא לפי שאינו בציור מוגבל כמו כח החכ' שבכחות הגלויים שהוא בציור מוגבל הרי אנו מרגישים אותו ויודעים אותו וכח החכ' העצמי אין אנו יודעים אותו איך ומה הוא אבל מי"מ ה"ה כח חכ' ולא בינה ולא חסד וכן חסד אינו גבו' כו', ואי'כ מצד תוקף האור שבהם צריכים להיות הפכים מכחות הגלויים שעם היותם בציור מוגבל אבל הן בחלישות האור והכחות העצמיים מצד תוקף האור שבהם הרי צ'ל הפכים יותר, ומצד העדר הגבלתם ה"ה בתוקף ההתפשטות וצ'ל סותרים ומנגדים זל"ז, דהכחות הגלויים ה"ה מוגבלים וכשם שהגבלתם מחלקם כמו"כ הגבלתם

נותן שיעור ומדה להמשכתם שנכלה ונפסק כחם כר אבל הכחות העצמיים מאחר שבלתי מוגבלים הם הרי אין שיעור ג"כ לההתפשטות שלהם וא"כ צ"ל סותרים ומנגדים זליז לגמרי וא"כ איך עומדים שם כולם, וידוע שהם שם בבחי' התאחדות וזה יפלא כר'. אך הענין דמה שיכולים להיות שם כולם ובהתאחדות הוא מפני שהם בבחי' התכללות בנפש וענין ההתכללות הוא בב' אופנים הא' שאינם בהתגלות והיינו שאינם נמשכים לפעול וכידוע דכחות הנפש אינם פועלים דבר ורק שכל הגילויים של הכחות נמצאים מהם אבל לא שהם פועלים הגילויים דכה הפעולה הוא חוץ לעצם כידוע ובכח העצמי אינו שייך בו פעולה אלא שהגילויים נמצאים ממנו ממילא כר', וכמו התהום שממנו נמצאים המעיינות הרי אינו שייך לומר שהתהום ממציא מעיינות כי אינו בגדר המשכה אלא שהמעיינות נמצאים מן התהום וכמו"כ הוא בהכחות עצמיים שמהם נמצאים הכחות הגלויים כר', והגם שהם אמצעים בין עצם הנפש אל הכחות ופועלים פעולת האמצעית זהו שהן פועלים בעצם מציאותם היינו במה שהן נמצאים במציאות בנפש דלולא זאת לא הי' אפשר שיהי' הכחות הגלויים מן הנפש וע"י שנמצאים בו כחות ע"ז באפשר שיהיו הכחות הגלויים כר' (והראי' שאינו מוכרח שיהיו הכחות הגלויים וכמו שגם בשוטה וחסר דעת יש בו כח השכל העצמי כמו בכל אדם בשה ממש דהנפש הוא שלם בכאור"א בשוה כר' וכמ"ש במ"א) ולכן אינם סותרים ומנגדים מאחר שאינם בבחי' המשכה והתגלות כלל, אמנם צ"ל הפכים בעצם מצד תוקף האור שבהם ואיך הם בהתאחדות, זהו מצד הענין הב' שבהתכללות שהן בטלים ומיוחדים בנפש וא"כ אינם במציאות כחות כלל, וזהו הכלל הידוע דכל הכלול בעצם הוא כמו העצם דכשם שהעצם אינו בגדר כחות כמו"כ הכחות הכלולים בהעצם אינן בגדר כחות מצד הביטול שלהם בהעצם עד שאינם בבחי' מציאות ניכרת לעצמן ג"כ דלבד זאת שאינן בבחי' מציאות מורגשת כמו כחות הגלויים שהן במציאות מורגשת אל הזולת היינו אל הכלים וכמ"מ שמתגלים כר', והעצמיים אינן בבחי' מציאות מורגשת והוא שאינן בהתגלות כר', הנה אינן בבחי' מציאות ניכרת לעצמן כלל וממילא אינן שייכים שיהי' הפכים זמ"ז אדרבה הן בבחי' תכלית האחדות כר', ומ"מ הן בבחי' כחות אלא שבטלים כר', ולא כמו עצם הנפש עצמו שאין בו מציאות כלל דהרי מה שהנפש כולל הכל ה"ה אינם בבחי' מציאות בו כלל, שהרי הנפש הוא אחד ואין בו פרטים כלל אף לא בבחי' ביטול והתאחדות, וכאן יש כחות אלא שהן בטלים במציאות לגמרי שאינן ניכרים לעצמן כלל ולכן הם בבחי' אחדות כר' (והנה לפי הנ"ל שהכחות העצמיים הן בבחי' ביטול במציאות לגמרי עד שאינם ניכרים כר', לכאור"א יפלא איך נמצאים מהם הכחות הגלויים, הגם שזהו רק שהכחות נמצאים מהם לא שהן פועלים כנ"ל מ"מ מהעדר מציאות א"א להיות נמצא דבר וכמ"ש במ"א בענין אין העצמי ואין של היש כר', וצ"ל שבהכחות העצמיים יש ב' מדריגות וכמו ב' בחי' אין (שהוא מה שהאין נחלק לשנים כמ"ש במ"א) (וא"י לע"ע איך הוא בהכחות העצמיים אבל לכאור"א צ"ל כן והשי"ת יאיר עיני) וי"ל דלפי"ז יובן מ"ש באוצ"ח שגם בעקודים הי' ביטול כר', ועמ"ש בסי' בהדרוש שאחר עלינו לשבח ובד"ה

עד הגל). והדוגמא מכ"ז יובן למעלה דהנה ידוע דעשר כחות הנפש הן משל לע"ס למעלה מפני ששרשן מהע"ס וכמ"ש געשה אדם בצלמינו כדמותינו כו' וכמו הע"ס הגלויות שהן כחות ומוגבלים ומתלבשים בכלים מיוחדים כמ"כ בע"ס למעלה שכל אור מתלבש בכלי בפ"ע וכמא' חכ' מוחא כו' חסד דרועא ימינא כו', והיינו בע"ס הגלויים שהן בחי' התפשטות הארה מארא"ס המאציל, אבל יש ע"ס הכלולים בעצמות המאציל והיינו כמו עד"מ כחות העצמיים שהן מופשטים ומושללים לגמרי מהכחות הגלויים אלא שהן בטלים לגמרי בעצם הנפש כמ"כ הוא בהע"ס שבעצמות המאציל שהן בחי' אורות עצמיים שאינן בגדר הע"ס הגלויות כלל וכלל ח"ש בע"ה שהן בבחי' כתרים וידוע דכתר דכל ספי' הוא בחי' הפשיטות והעצמות של הספי' ההיא דמחכ' ולמטה הוא בחי' התפשטות ולכן בא בבחי' התחלקות כו' אבל כתר הוא בחי' אור פשוט ועצמי כו' וכולים בבחי' כתר שבכתר שהן בבחי' ביטול בתכלית בעצמות אור"ס דכמו שעצמות המאציל אינו בגדר ספי' דאנת הוא חד ולא בחושבן כמ"כ הספי' הכלולים בו אינן בגדר ספי' כלל ולכן הן בבחי' אחדות גמורה וז"ע ע"ס הגנוזות במאצילן שחלוקים מע"ס הגלויים בב' ענינים הנ"ל היינו שאינן באותו המציאות כלל דע"ס הגלויות הן באור"א לגמרי והב' שהן בטלים בתכלית והן בבחי' התכללות והתאחדות לגמרי כו' וז"ע הע"ס דעקודים שהן בבחי' אחדות גמורה כו'.

ומעלתה צ"ל ענין אורות דתהו, דהנה אי' בע"ה דהאורות דתהו הן ג"כ בבחי' כתרים אלא שנמשכו להתלבש בכלים והיינו שהעשר אורות בבחי' כתרים שהיו כלולים בנקודה הא' דכתר שבכתר * יצאו ונתגלו להתלבש בכלים כו', ובמשל הנ"ל היינו שהכחות העצמיים כמו שהן בעצם שהן בחי' עצמיים ופשוטים כנ"ל, אלו הי' אפשר הדבר במשל שכמו שהן בעצמיותם ופשיטותם יצאו ויתגלו חוץ מן עצם הנפש או בהכרח יהיו בבחי' מציאות ניכרת שהרי הן כחות בעצם אלא שהן כלולים בנפש שהן בהעדר המשכה ובבחי' ביטול בתכלית אבל כשיוצאים חוץ לנפש הרי בהכרח שהן במציאות ניכרת, ומציאות הכח אינו כמו כח ההוא בכחות הגלויים שמושלל ומופשט מזה לגמרי אבל הי' במציאות כח והי' בתוקף האור ובתוקף ההתגלות ביותר כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה באורות דתהו דהיינו שהאורות עצמיים דעקודים כמו שהן בעצמיותם ופשיטותם (שזהו בחי' הכתר כנ"ל) יצאו ונתגלו כו' וממילא הן בבחי' מציאות באיזה מציאות שיהיו וכמו כשנתגלה אור החסד ה"ה בבחי' חסד אלא שמושלל מגדר החסד דע"ס הגלויים אבל בבחי' חסד כו' והוא בבחי' תוקף האור ותוקף ההתגלות בבחי' בל"ג (דמאחר שיצא ונתגלה ה"ה בבחי' התגלות אלא שהוא בבחי' תוקף ההתגלות כו') ותוקף האור ותוקף ההתגלות הכל הוא בבחי' ספי' זו הפרטית לבד כו', כי בספי' זאת לא יש התכללות כלל מהמדה ההפכית דמאחר שהוא כח עצמי אינו מתחלק לחלקים להיות בו התכללות המדה ההפכית כו', וכמו עד"מ

בהתגלות מדות טבעים כמו מדות החסד והרחמים ואכזריות כו' אנו רואין בחוש שאין בהם מההיפך כו' עד"מ מי שהוא רחמני ביותר ה"ה מתרחם גם על שונאו ומי שעשה לו רעה בחיי נפשו מ"מ נמשך ברחמים עליו ואין בו חילוקים מן הראוי לשאינו ראוי כי אינו יכול להיות באופן אחר ואינו יכול לסבול כלל הנהגה אחרת כו' ואפי' במקום שהנהגת הגבורה והאכזריות הוא רחמים וכמו ואהבו שחרו מוסר כו' כי הוא רק רחמים ואין בו התכללות המדה ההפכית כלל כו', וכמו"כ יובן באורות דתהו דבמדת החסד לא הי' התכללות כלל ממדת הגבורה ומצד תוקף ההתגלות אינו נותן מקום כלל למדת הגבורה הן סותרים ומנגדים זל"ו בתכלית כו' (באמת גם מצד תוקף האור לבד הן סותרים ומנגדים כו', והיינו לפי שהאורות דתהו באו בהתגלות הרי תוקף האור הוא בגילוי כו' אמנם בד"כ תוקף האור הוא סיבה להעדר ההתאחדות, ותוקף ההתגלות סיבה להתנגדות ממש כו' ויש אופן בתוקף האור שגם שהוא הפכי בעצם מ"מ לא יהי' מנגד מצד הביטול כו'. ודוגמא לזה הוא מ"ש בסש"ב בענין זיו השמש בשמש שהגם שהוא בבחי' תוקף האור ביותר מ"מ ה"ה בטל בתכלית כו' וי"ל דוגמא דבתוקף האור הביטול ביותר עד"מ חכם גדול הוא בטל יותר לגבי הגדול ממנו מכמו חכם קטן כו', ובוה יש לצייר שאם היותו הפכי מבעל שכל אחר ג"כ גדול כמוהו אבל לא מנגד עליו מצד הביטול שלו כו') והו סיבת השבירה מצד תוקף ההתגלות שהיו מנגדים זל"ו כו', ויובן עד"מ בבשורה פתאומית יכול לבוא לידי כלות הנפש ועכ"פ לידי התעלפות הן בבשורה טובה ונפלאה ביותר והן בבשורה הפכית וכמו בשרה כשנתבשרה מעקידת יצחק פרוחה גשמתה כו', וסיבת הדבר כי בבשורה טובה מתגלה כח החסד שבנפש והר"ע התגלות והתפרצות הנפש ביותר בהתפשטות יתירה, ובבשורה הפכי' נתגלה כח הגבורה שבנפש והוא כח הכיווץ ביותר עד שאינו שייך לשום התפשטות כלל, וידוע דאופן חיות הנפש בגוף הוא ע"י הסתלקות והתפשטות דוקא. ולזאת בבשורה טובה שמתגלה הנפש ביותר ואינו נותן מקום לכח הכיווץ כלל וכן להיפך בבשורה הפכית כו' א"א לחיות הנפש לעמוד בגוף ומתפרדים הכחות כו', וכמו"כ יובן בתהו כשהי' גילוי בחי' החסד לא נתן מקום כלל למדת הגבורה ואדרבה כו' והע"ס צריכים להיות כולם וצ"ל חסד וגם גבורה כו' ולזאת הי' בהכרח להיות השבירה שנסתלקו האורות והכלים נפלו כו'. והנה זהו סיבת השבירה בכללות עולם התהו שצ"ל חו"ג והי' א"א להיות כנ"ל מצד זה הי' השבירה כו', ויובן ג"כ סיבת השבירה באותה המדה עצמה שלא הי' אפשר לה להתיישב בהכלי כי להיות שהי' האור בבחי' אור עצמי ופשוט הרי לא הי' בו התחלקות וממילא א"א שיותפס ויתלבש בכלי כי כל תפיסא הוא ע"י האחיוזה בהפרטים דוקא כו', והאור העצמי דתהו מאחר שלא הי' בו התחלקות פרטים דהיינו שבאותה המדה גופא לא היו פרטים, היינו לבד זאת שהחסד לא הי' כלול מגבו' הנה החסד עצמו אינו מתחלק לפרטים היינו באיזה אופן יהי' החסד ובוה מתחלק לפרטים ובהאור דתהו לא נתחלק לפרטים כלל ולא הי' אפשר להתיישב בכלי ונסתלק למעלה והכלי נפלה כו', והנה סיבת השבירה בזה הוא מצד ריבוי האור (שהוא בבחי' אור עצמי) והיינו מפני שלא הי' אפשר

להתיישב בכלי כו', אמנם יש סיבה בהשבירה מצד עצם התגלות האור ויובן זה ע"ד לוחות הראשונות ששלטה בהם עין הרע מנחש הקדמוני והחטיא את ישראל ונשתברו הלוחות והיינו מצד תוקף האור והגילוי שלטה עין הרע כו'. והגם שהי' גילוי אוא"ס בעולם וכמו בימי דוד ושלמה כו' מ"מ הי' הגילוי ע"י לבוש שלא הי' גילוי אוא"ס כמו שהוא למעלה ממש כו', אבל במ"ת הי' גילוי אוא"ס ממש למטה וכמ"ש וירד הוי' על הר סיני כו' ובמכילתא אי' הרכין הקב"ה את השמים ושמי השמים העליונים הוציען על ההר כו' וכמ"ש מזה במ"א. ומצד תוקף האור שלטה כו', הגם דלכאוי' מה שהי' גילוי אוא"ס ממש איך שייך אחיזה לחיצונים שיהי' שליטת ע"ה כו', צריכים לומר דתוקף האור והגילוי ביותר הוא בחי' יש ומורגש וכל מקום שנמצא ישות ומורגש אפי' בקדושה יכול להיות שליטה כו', וכמ"כ יובן באורות דתהו דתוקף האור והגילוי ביותר הוא בחי' יש ומורגש ומצד זה הי' השבירה כו', ואפילו לפי המבואר במ"א דבתהו הי' בחי' הביטול ביותר והוי"ע בהמה בה מ"ה דאדם בגימ' מ"ה ובהמה בה מ"ה בחי' ביטול כו', י"ל דגם בביטול יש שהוא בבחי' מורגש ונראה ונגלה כו' ולא שרוצה שיהי' נראה (כמו ענין ראומה כו') אלא שהוא נראה ממילא וכמו שאנו רואין שיש מי שבטל בתכלית ואין הביטול נראה כלל ויש שנראה הביטול שלו לפי שהוא בהתפעלות ומשריז נגלה ונראה כו' (וידוע ג"כ דהתפעלות הוא בחי' יש כו') וכמ"כ יובן בתהו דהביטול הוא בבחי' התפעלות והוא נרגש ונגלה כו', וי"ל דזהו"ע מה שאדם בגימ' מ"ה וידוע דגימ' הוא לבוש, ובהמה ב"ה מ"ה היינו בלי לבוש והוא בגילוי כו' וזהו סיבת השבירה כו', וגם סיבת השבירה הוא מצד הכלי עצמה דהכלי מצ"ע הי' בבחי' מיעוט ולא הי' כלי לקבל אור כו' וכידוע דבתהו הי' קטנות הכלים, וענין קטנות הכלי הוא שהכלי מקבל כל אור בבחי' כללות ואינה יכולה לחלוק אותו לפרטים וכמו ער"מ שהקטן או מי שמוחזו קטנים מתכעס ומתקצף מאד כשעושין לו העדר הרצון, אבל הגדול וכן מי שיש לו גדלות המחזין אינו מתכעס כ"כ ואדרבא יכול להיטיב עם מנגדו, וטעם הדבר הוא כי הגדול מפרט ומחלק את הדבר וע"ה כי צר לו מזה שמיצר לו מ"מ הוא מוצא בזה צד טוב כמו שזהו תיקון לנפשו וכה"ג, או שזולתו צריך לעשות כך שה"ה ג"כ מציאות ומצידו צריך לעשות כך וגם מוצא שהצדק אתו כו', וכ"ז הוא מצד רוחב שמחלק את הדבר לפרטים, אבל הקטן שכלי מוחזו קטנים אי"א לו לחלק לפרטים כ"א מקבל הדבר בד"כ שלא טוב לו מזה כו', ובדוגמא מזה יובן ההפרש בין כלים דתיקון לכלי' דתהו דכלים דתיקון הן בחי' כלים רחבים לחלוק ולפרט כל אור בריבוי פרטים אבל כלים דתהו היו קטנים לקבל כל אור בבחי' כלל דוקא וזהו שהיו בבחי' רצוא דוקא, כידוע דענין הרצוא הוא מצד קטנות הכלי כי כלי רחבה היא בבחי' שוב בחי' התיישבות אבל כלים קטנים הם בבחי' רצוא כו' ונמצא דהכלים היו בעצם כלים שאינם יכולים לקבל אור כו' וזהו גופא הטעם מה שהאורות דתהו היו בבחי' אורות עצמיים, כי הגה אי' בע"ח דבתהו הי' התהוות הכלים קודם להתהוות האורות שתחלה נתהו הכלים ואח"כ נמשך האור כו', וידוע דהכלים ממשיכים אור כו', אמנם ממשיכים את האור לפי מהותם, ולהיות

שהכלים דתהו היו בבחי' כלים קטנים ובבחי' רצוא כו' המשיכו אור עצמי וכללי שא"א להתלבש בכלי ומשו"ז הי' השבירה שנסתלק האור והכלים נפלו למטה כו'. והנה ענין השבירה שייך בהכלים שנשברו ונתפורו ונפלו למטה אבל בהאור אינו שייך שבירה ח"ו כ"א שנסתלק למע' כו'. אמנם ידוע שגם ניצוצי אור נפלו למטה הן רפ"ח נצוצות שנפלו כו'. והענין הוא לפי משנת"ל שיש סיבה בהשבירה מצד האור עצמו שהי' בבחי' ישות ומורגש לכן נשארו ניצוצי האור בתוך הכלי וכשנפלו הכלים נפלו ניצוצי האור ג"כ כו'. וגם להיות שהאור נמשך בתוך הכלים לזאת גם כשנסתלק נשאר מעט מהאור בתוך הכלים כו' ועד"מ מי שמעמיק א"ע בשכל עמוק ביותר שאינו לפי כלי מוחו שאינם יכולים לקבל עומק השכל בהכרח שמסתלק אור השכל למקורו והיינו שמתבלבלים חושיו והאור מסתלק כו'. מ"מ גם כשמסתלק להיות שהאותיות דכלי ההשגה כבר נקבצו ונתחברו להלביש את האור נשאר בהם מעט מן האור והיינו שגם לאחר שמסתלק עצם אור השכל מ"מ נשאר אצלו רשימות וניצוצות מן אור השכל ואינו כמו טרם שהשכיל והעמיק בו שלא ידע כלל מהענין ועתה הגם שאינו יודע אותו מ"מ רשימות ממנו נשאר אצלו כו' (וכמו החלומות שהן מעין הרהורי דיומא שהן האותיות שהי' מחשב ומתרהר בהם ביום ונתפורו ונתחלפו הצירופים מ"מ נשאר בהם מעט מהאור שהי' מלובש בהם ולכן הם מעין כו'). וכמו"כ יובן בהאורות דתהו מאחר שכבר נתלבשו בהכלים אלא שהכלים לא יכלו לקבל ונסתלקו מ"מ מעט מהאור נשאר בתוך הכלים כו'. ועיקר השבירה הי' בהכלים, דהנה נת"ל דסיבת השבירה הי' מצד מיעוט הכלים, לזאת נשתברו היינו שנתפורו ונפלו למטה, וכידוע המשל כמו תיבת ברוך או ויאמר שיש בזה אור שכל אבל כשהאותיות מתפרדים ומתפורים או מסתלק האור מהם כו'. ומ"מ מעט מהאור נשאר כנ"ל והן ניצוצי האור שנשארים בהאותיות כו' אלא שניצוצי האור הן בכל אות ניצוץ פרטי ולא כמו שהתיבה מצורפת והיינו לבד מה שהניצוצות נפרדו מעיקר ועצם האור, הנה כשמתחלקים ומתפורים בחלקים פרטים בכל אות בפ"ע הרי מתעלם יותר כו', וכמו במשל הנ"ל באור שכל עמוק שאינו לפי כלי מוחו שמתבלבל הכלי ומ"מ נשאר אצלו רשימות וניצוצות מהאור כנ"ל הנה אנו רואין בחוש כשנשאר אצלו תיבה מהשכל הרי נמצא בה מהאור השכל הקדום יותר מהרשימות וניצוצות הנשארים כו'. ע"ה שג"כ אינו עצם האור מ"מ הוא יותר מהניצוצות שזוהו רק מהאותיות הנשארים אצלו כו' כנ"ל, וכאשר נפלו האותיות ירדו עי"ז ניצוצי האור ממדריגתם, וכך ירדו ממדרי' למדרי' כו' ונמצא מחמת סיבת השבירה שהי' מצד האור נשארו ניצוצי האור בתוך שברי הכלים ובנפילת הכלים ירדו ונפלו הניצוצות ג"כ ומזה נעשה בחי' ק"ג ובירידה ממדרי' למדרי' נעשה גקה"ט כו'. וביאור הענין י"ל דהנה בסש"ב כ' דק"ג מעורב טר"ר אבל גקה"ט אין בהם טוב כלל, ולכא"ו אינו מובן איך שייך שאין בהם טוב כלל הלא א"א בלי טוב כלל שהרי יש בהם איזה חיות והוא מן הטוב כו', אך הענין הוא דהנה ההפרש בין ק"ג לגקה"ט דבק"ג הטוב רק מעורב ברע אבל אינו מתאחד עמו ובגקה"ט המעט טוב שבהם מתאחד עם הרע, וע"ד שבקדושה

הנה באצ"י איהו וגרמוהי חד ובי"ע לאו איהו וגרמוהי חד, עדין בקלי' וספ"א, בק"ג הטוב אינו בבחי' התאחדות בהרע, ובגקה"ט הוא בבחי' התאחדות כו' (ועמ"ש לקמן דסט"א היא היפך הקדושה גם בסדר ההשתל' כו') וענין ההתאחדות הוא שהטוב נהפך להיות רע, וע"ד שיש בתערובות איסור בהיתר ב' אופנים, הא' שהאיסור הוא רק מעורב בהיתר אבל ההיתר הוא היתר בעצם ואופן הב' שההיתר נהפך להיות איסור וכמו חתיכה עצמה נעשה נבילה כו', ועד"מ בק"ג הטוב רק מעורב ברע אבל אינו מתאחד עמו והיינו שהטוב הוא טוב בעצם אלא שמעורב כו' אבל בגקה"ט הטוב מתאחד עם הרע היינו שנהפך להיות רע כו', וזהו שבנפילת הכלים והניצוצות נעשה ק"ג, שנתערבו ברע אבל לא ירדו באופן כזה להיות רע, אבל בירידה ממדרי' למדרי' יורד באופן כזה שיוכל להיות רע בגקה"ט כו'. הגנה ענין התיקון הוא שנעשה התכללות בהאורות שכ"א יהי' כלול ממדרי' ההפכית וכמו חסד יהי' כלול מגבורה גבורה שבחסד כו' וכדומה בכל הספי' שכלולים זמ"ז בריבוי התכללות כו' (והו"ע ריבוי ההתחלקות שהאורות מתחלקים לריבוי פרטים הפכים זמ"ז בכא"ר כו', כי בעצם הם כלולים כא"א מכולם, וכידוע שגם הכחות עצמיים כא"א מהם כלול מכל הכחות והיינו מצד התכללותם בעצם הנפש והוא מה שהעצם נושא בעצמו כל הכחות שהם בבחי' התאחדות ממש (דוגמא לענין בחי' יחיד כו') שהרי הנפש אחד הוא כו' כמשנת"ל וכמ"ש במ"א, ולזאת גם כמו שנמצאים בבחי' כחות (היינו בבחי' כחות היוליים עצמיים כו') הם כלולים זמ"ז היינו שכ"א כלול מכולם אלא שהוא בהעלם בתכלית וכשמתגלים בבחי' כחות פרטים כמו בהתלבשותם באברי* מתגלים הפרטים שבהם כו', וכמו"כ הוא בהאורות שמתחלקים לריבוי פרטים הפכיים זמ"ז שבעצם הם כלולים זמ"ז ובהתגלות האורות באצ"י מתגלים ומתחלקים הפרטים כו') והיינו מצד חלישות האור שבתיקון אינו מאיר האור העצמי כ"א בחי' הארה לבד והו"ע מיעוט האור שהוא רק הארה לבד וממילא הוא בבחי' חלישות ולכן אפשר להיות בו ב' ההפכים דחוג כו', אמנם לא זו בלבד סיבת ההתכללות שהרי ע"ה שהאור בבחי' חלישות מ"מ ה"ה אור החסד ואיך יהי' בו ההפכי דהיינו בחי' הגבו', והיינו מהו סיבת ההתחלקות שמתחלק לריבוי פרטים הפכים זמ"ז והי' צ"ל הכל בבחי' חסד לבד (וי"ל שזה נעשה ע"י הכלי להיותה בבחי' כלי רחבה ה"ה מפרט ומחלק את האור ולפי שהאור בבחי' חלישות יכול להתחלק ע"י הכלי כו', והעיקר הוא ענין הב') ואיך יכול החסד לסבול את הגבורה דעם היחזו בבחי' חלישות מ"מ ה"ה חסד ואיך סובל את הגבורה ושיהיו עוד בבחי' התאחדות כו' (ובכלים זהו מצד רחב הכלי אבל האורות איך סובלים ומתאחדים זע"ז), אך הענין הוא דעיקר התיקון הוא ע"י שם מ"ה המאיר ממצתא דא"ק שעושה ביטול בהאורות הנאצלים כו' כי זהו כלל דבכ"מ שיש התכללות הפכים הוא ע"י גילוי אור עליון דוקא וכמו המשל ופחד עמו עושה שלום כו' מיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש ואין מכבין זמ"ז כו', וכמו"כ בבחי' ההתכללות שבהאורות הוא

ע"י גילוי שם מ"ה דמצחא דא"ק שהאורות מתבטלים ממציאותם ועי"ז נעשה בהם ההתכללות מריבוי הפכים כו', וגם הכלים המה כלים רחבים שיכולים להלביש את האור ומקבלים את האור בריבוי פרטים כו', ונמצא נתקנו כאן כל הענינים היינו שהאור אינו בבחי' תוקף האור כ"א בבחי' חלישות וגם בבחי' ביטול וממילא אינו מנגד למדה ההפכית אדרבה מתחלק ומתכלל בריבוי ההתכללות כו', והסיבה שהי' בהשבירה בתהו מצד תוקף ההתגלות שהוא בבחי' ישות כו' כנ"ל, הנה באורות דתיקון ה"ה בבחי' אין וביטול מצד הארת שם מ"ה שמאיר בהם כו' ולכן נק' התיקון בחי' מ"ה מצד הביטול כו' וגם מתלבישים בהכלים אי"כ אינן בבחי' תוקף ההתגלות כ"א בבחי' לבוש כו', וגם הכלים הם כלים רחבים שמקבלים את האור בבחי' התלבשות והתיישבות כו', והנה בחי' מ"ה דתיקון מברר שבה"כ והניצוצות דתהו שמפרד ומברר אותם מן הרע ומעלה אותם לשרשם ועי"ז נמשך תוס' אור בתיקון והיינו מה שהכלים דתיקון יורשים אורות דתהו כו', דלפי המבואר לעיל מובן דהאורות דתהו ה"ה גבוהים במעלתן ומדריגתן מאד לגבי אורות דתיקון שה"ה בבחי' תוקף וריבוי האור דהיינו בבחי' אורות עצמיים כו' ולזאת כאשר מאיר אורות דתהו בכלים דתיקון ה"ז תוס' אור רב מאד כו', ח"ש רחבה מצותך מאד שהמצוות נעשים כלים רחבים לקבל מאד העליון הבל"ג והיינו האורות עצמיים דתהו כו'. אמנם לכא' אינו מובן איך יכולים הכלים דתיקון לקבל האורות המרובים דתהו דעם היותם כלים רחבים מ"מ כ"ז שיכולים להלביש אורות המועטים דתיקון אבל איך מלבישים אורות דתהו כו'. אך הענין הוא דהנה שם מ"ה דתיקון שמברר שבה"כ דתהו הוא שעושה ביטול בהכלים דתהו ג"כ, והענין דהנה משנת"ל שהכלים דתהו היו בבחי' כלים קטנים ומועטים הנה זהו בחי' ישות הכלים, וכלים רחבים דתיקון הוא מצד הביטול כי בכל * שיש ב' הפכים הוא מצד הביטול דוקא, וא"כ רוחב דכלים דתיקון הרע הביטול וקטנות הכלים דתהו הוא בחי' ישות כו' וזהו מה שהכלים דתהו עיקרם הי' בבחי' רצוא כנ"ל וידוע דבחי' רצוא אינו ביטול אמיתי והוא בחי' הרגש עצמו ועיקר הביטול האמיתי הוא בבחי' השוב דוקא וכידוע דרע"ק שנכנס בשלום ויצא בשלום הוא מצד עוצם הביטול ביותר כו' וכמ"ש במ"א, ונמצא כאשר ש' מ"ה דתיקון עושה הביטול בשבה"כ דתהו נעשו הכלים דתהו בבחי' כלים רחבים להלביש האורות דתהו, וז"ע שע"י הבירור נעשה תוס' אור בתיקון היינו בהכלים המבוררים כו', וזהו ג"כ ענין רחבה מצותך מאד, דמצות נתלכשו בדברים גשמיים שתחת ממשלת ק"ג וע"י המצות מתבררי' הניצוצות דתהו ונעשים כלים רחבים לקבל בחי' מאד העליון בחי' האורות המרובים דתהו כו', והנה בתיקון יש ד' עולמות אבי"ע וכמ"כ בסט"א יש ג"כ ד' מדרי' אבי"ע וכידוע שיש אצי' דקל"י ובי"ע דקל"י כו', אך הנה כתיב את זלעז"ו עשה אלקים דקל"י היא היפך הקדושה ולברר שהיא הפכי בעצם הנה גם בסדר השתל' דד' מדרי' אבי"ע דקל"י הוא להיפך מבקדושה, דהנה בקדושה ידוע דעיקר תוקף האור והגילוי הוא

באצ"י שמאיר שם גילוי אוא"ס והי"ע גילוי הקו שמאיר באצ"י כו', ובבריאה אינו מאיר אוא"ס בגילוי כמו באצ"י וכידוע שיש פרסא המפסקת בין אצ"י לברי' וביצ"י מתמעט האור ביותר כו' וכל מה שיורד ונמשך הוא בבחי' מיעוט וחלישות כו', וכן במספר האורות הנה ידוע דבאצ"י אבא עילאה מקנא באצ"י שמאיר שם גילוי החכ' וגם הכתר מאיר באצ"י והיינו שבאצ"י מאירים כל הע"ס בהתגלות, ובבריאה מאיר רק מהבינה ולמטה עם היות שגם בבריאה יש ע"ס מ"מ מה שמאיר בהתגלות הוא מהבינה ולמטה והספי' שלמעלה מזה הם בהעלם כו', והוה מה שאימא עילאה מקנא בברי' כו', והגם דזהו בחי' בינה דאצ"י אמנם גם בהע"ס דברי' מאיר בהתגלות רק מבחי' הבינה ולמטה כו' וכמ"ש בסש"ב דהעבודה מצד עולם הבריאה היא בבחי' השגה באלקות ובחי' אהוי"ר שע"פ השגה וטר"ד כו' אבל באצ"י הוא בחי' ביטול במציאות בחי' ש' מ"ה דאצ"י כו' דבבריאה לא יש ביטול זה כ"א הביטול שמצד השגה כו' וביצ"י מאיר בהתגלות מבחי' ז"א לבד שז"ע שית ספירן ביצ"י ובעש"י בחי' מל' לבד דאופן בעש"י כו', ונמצא דבקדושה באצ"י הוא בחי' תוקף אור הקדושה וכל מה שיורד ונמשך הוא בבחי' מיעוט וחלישות, וגם מספר האורות הוא יותר בעולם העליון וכל מה שיורד מתמעט מספר האורות כו', ובסט"א הוא להיפך דאצ"י דקל"י הוא בבחי' חלישות ובבחי' מיעוט ביותר וכל מה שיורד ונמשך מתחזק יותר עד שבעש"י הוא תוקף התגברות הסט"א ביותר כו', עד שכמו ערך אצ"י דקדושה לגבי עש"י דקדושה כן ערך קל"י דעש"י לגבי קל"י דאצ"י כו', וכן במספר האורות הנה באצ"י דקל"י הן רק ז"ת דהיינו מצד השבירה ונפילה מו' מלכין קדמאין כו', ובברי' מתוסף חו"ב והן עמון ומואב שהן חו"ב דקל"י וזהו ברי' דקל"י וביצ"י מתוסף בחי' הכתר והי"ע נבוכדנצר אנת רישא דדהבא בחי' הכתר דקל"י כו', ובעש"י מתוסף גם עתיק דקל"י כו', דבעש"י הן כל הכחות דקל"י כו', וטעם הדבר הוא כי קדושה עיקרה הוא בחי' אין וביטול דזהו כללות ההפרש בין הקדושה לסט"א דקדושה היא בחי' אין וביטול וסט"א היא בחי' ישות וכמו ראית איש חכם בעיניו שחושב עצמו לחכם שידוע ומשיג כו' היפך מן הקדושה דמי שהוא חכם חושב שאינו מבין עדין הדבר היטב ומכ"ש שאינו חושב עצמו לחכם, אבל בסט"א הוא חושב שידוע ומבין והוא חכם בעיניו כו', והחכ' שלו פועל בו ישות והרגש עצמו ביותר כו', וכן בחסד הוא בהתפשטות גדולה שרוצה שיהי' בפרסום ויהי' ידוע לכל, וכל טיבו דעבדין לגרמיהו עבדין ומתפאר בזה וכ"ש למקבל הטובה יאמר לו ראה כמה טובה גמלתוך כו' דזהו עיקר ענין הקל"י הישות דוקא כו', ולזאת בקדושה מאחר שהעיקר הוא בחי' האין וביטול לזאת כל הקרוב לאוא"ס יותר שמאיר שם גילוי אוא"ס הוא בבחי' ביטול יותר שזהו תוקף מדרי' הקדושה, וכל שמתרחק מאוא"ס אינו בבחי' ביטול כ"כ זהו בחי' החלישות כו', וזה דאצ"י ששם מאיר גילוי הקו מאוא"ס ב"ה הוא בבחי' ביטול בתכלית וזה בחי' תוקף אור הקדושה, וכל מה שיורד ונמשך מעולם לעולם הוא בבחי' חלישות הביטול כו', וכן במספר האורות דע"ס שהן גילוי אוא"ס ב"ה באצילות מאירים כל הע"ס בהתגלות שזהו גילוי בחי' אוא"ס ב"ה וכל שנמשך למטה מתמעטים האורות והגילויים כו', אבל בסט"א

דעיקרה בחי' יש דוקא הנה באצי' דקלי' שקרובה עדיין לאלקות אינה בבחי' יש גמור כ"כ והיינו שהיא בבחי' יש מורגש אבל לא יש נפרד וכמו ראומה שזהו מה שנראה הביטול והוא באמת בטל לאלקות לא רק שמראה ביטול לגבי הזולת כ"א שהוא בטל אלא שרצונו שיראו הביטול שלו כו', והיא קלי' שנגד אצי' כידוע כו', ובבריאה הוא בבחי' מורגש ביותר ובבחי' נפרד קצת שהרי בבריאה מיעוטו רע כו', וביצירה הוא בבחי' יש נפרד דביצי' מחצה על מחצה כו' ובעשי' היא בחי' התגברות הישות ביותר בחי' רע גמור כו', דכל שמתרחק יותר נעשה תוקף והתגברות הסט"א יותר כו', וכן במספר האורות הרי האורות דקדושה הן בעולם העליון ולמטה מתמעטים כו', אבל בסט"א באצי' דקלי' לפי שקרובה לבחי' האלקות שמאיר בגילוי באצילות, לזאת גם הקלי' דשם היא בבחי' ז' מדות לבד שזהו מציאותה מצד השבירה כנ"ל, אבל אין בו מוחין להגדיל המדות כו', ובד"כ הוא בחי' מל' דקלי' לבד, ובבריאה שבקדושה אינו מאיר בחי' החכ' בהתגלות נתוסף בסט"א בחי' חו"ב דקלי', שהן מוחין המגדילים את המדות, וביצירה דקדושה גם הבינה אינו מאיר בגילוי מתוסף בסט"א בחי' הכתר דקלי' רצון שלמעלה מטו"ד עד שבעשי' דבקדושה אינו מאיר רק בחי' מל' מתוסף בקלי' גם בחי' עתיק דקלי' בחי' התענוג כו', וכמו"כ הוא בנה"א ונה"ב דשרש הנה"א הוא מע"ס דתיקון והנה"ב היא מקלי' נוגה, הנה כאשר כללות האור דנה"א מאיר בגילוי בתפלה ובעסק התומ"צ אז הנה"ב נעשה בבחי' חלישות וכמאמר תוקפא דנשמתא חולשא דגופא חלישות חומריות כו', ולהיפך כאשר הנה"ב מתגבר ומתגלים הכחות שלו מתחלש הנה"א דתוקפא דגופא כו', וכן בפרטי הכחות הנה כאשר בנה"א מתגלים כל הכחות דשכל ומדות ורצון ותענוג וכמו אהבה בתענוגים כו' אז הכחות דנה"ב מתעלמים לגמרי (וגם מתהפכים וכמ"ש בס"ש"ב כו') ולא יש כ"א באותיות מחדר"מ שזהו דוגמת בחי' מל' דקלי' והיינו רק חיצונית הנה"ב לבד וכאשר העבודה דנה"א היא רק בבחי' השגה ובמדות שע"פ טו"ד מתוסף בנה"ב חו"ב והיינו שיש בו ג"כ שכל להראות טוב העוה"ז כו' ועוד יותר מחיוב השכל כו', וכאשר חסר גם ההשגה וההתבוננות כ"א בבחי' קטנות המדות לבד הנה מצד מיעוט אור הקדושה מתוסף בנה"ב גם הרצון שלמעלה מטו"ד, וכאשר לא יש התפעלות המדות ג"כ מתוסף בנה"ב גם התענוג דקלי' שהוא התענוג ביותר וכמו האובדים בארץ אשור כו' ר"ל, וכ"ה בעלמות דבעולם העשי' הוא התוקף דכל הכחות דסט"א כו', והנה בהע"ס יש בהם מקיפים ופנימים דמחכ' ולמטה הן בחי' פנימיים ועיקר הפנימיות הוא מבחי' הבינה, וחי' הוא בחי' מקיף דחי' וכתר הוא בחי' אור מקיף וכידוע שיש ב' מיני מדות הא' מדות שע"פ טו"ד והן בחי' מדות מוגבלות, והב' מדות שלמעלה מטו"ד והן מדות שבכתר והיא בחי' אה"ר הבלתי מוגבלת שלמעלה מטו"ד, וידוע דהמדות שע"פ טו"ד הן תלוי' בעבודת האדם ויגיעתו דז"ע הציווי דואהבת שהציווי הוא על ההתבוננות ועי"ז בא לידי אהבה כו' כמ"ש במ"א, והמדות שלמעלה מטו"ד באים מלמעלה שמצד האהבה העליונה דכתיב אהבתי אתכם, עז"נ וימיני תחבקני בבחי' מקיף שע"פ נעשה בנפש האדם בחי' אה"ר הנ"ל, אלא שצ"ל תחלה האהבה שע"פ טו"ד ואז נמשך האהבה

העליונה ובא לידי אהר כו', וכמריכ בעי' דקליפה הן גיכ בבחי' פנימיים ומקיפים דכתר דקלי' הוא בחי' מקיף דקלי' שאינו עיי התעוררות עצמו כ"א מצד המקיף כו', והר"ע הרצון שלמעלה מטריד שאינו עי"פ השכל כלל, וכמו בריבוי השקיעה בעסק מו"מ שהרי טוב תורה עם ד"א וצ"ל עסק מו"מ אבל בהגבלה מה שמוכרח לו לפ"ע ולא יהי' טרוד בזה כ"כ שלא ימנע ויעכב אותו מתפלה ועסק התורה אבל ריבוי העסק ביותר מה שאינו מוכרח לו או שאינו מוכרח כלל ומתעסק ביותר ומוטרד ומבלבל עד שמונע ומעכב אותו מעבודה הן בתפלה וכ"ש בעסק התורה מפני ריבוי הטרדא אשר כללות הדבר אינו מוכרח כלל כו', וזה גרוע הרבה מאד, דכאשר העסק הוא בהגבלה ה"ה בעצם בחלישות וגם נותן מקום לעבדו"ה שאינו מטריד ומבלבל כ"כ אבל בריבוי עסק ה"ה בעצם בתוקף הרבה ומטריד ומבלבל מאד כו', וכן הוא בד"כ בריבוי השקיעה בהבלי העולם ר"ל ובכלל זה גיכ תאוות הכבוד ותאוות הלבושים ותאוות אכו"ש זהו פנימיים אבל תאוות הכבוד וכן תאוות הלבושים שרוצה להתנאות לפני בנ"א ולייפות א"ע שזהו מקיפים דקלי' וזה גרוע ביותר שמגיע בפנש יותר ומהפך את הפנימי גיכ שמנתק מאלקות שנעשה בבחי' קרירות ובהעדר ההתעסקות בעניני הקדושה וממילא מתרחק מאלקות כו', וזה שייך דוקא בעשי' שמתגלין כל הכחות דסט"א כנ"ל. והנה מה ששם מ"ה דתיקון מברר שבה"כ דתהו הוא בכללות העי"ס דסט"א לברר ולתקן כו', אמנם התיקון של הפנימיים יכול להיות עיי הכחות הפנימיים דנה"א שכל ומדות דכאשר משכיל ומתכוונן באלקות והנה"ב הרי יש בו גיכ שכל ויכול גיכ להבין ענין אלקי מה שבערכו כו', וכמ"ש במ"א, ובמדות אהבה דנה"א בא גם הנה"ב לאהבת אלקות כו' וכמ"ש במ"א. אך התיקון דמקיפים דקלי' זהו דוקא עיי כחות מקיפים דנה"א בהתגלות בחי' הרצון פשוט דנה"א שזה מתגבר גם על המקיפים דקלי' וכמו שנת"ל דבאצ"י שמאירים שם כל העי"ס הרי הקלי' היא בבחי' חלישות ביותר וכמו"כ בנפש כאשר מתגלה בחי' הרצון פשוט ביכולת לתקן גם המקיפי דקלי' לצאת מהם ולבטלם. ור"ש ביעקב וידו אחזת בעקב עשה, דהנה יעקב הוא יו"ד עקב יו"ד הוא בחי' חכ' וקוצו של יו"ד כתר והוא בחי' מקיפים דקדושה להמשיך את היו"ד בבחי' עקב שיאיר גם בעשי' שיהי' בחי' הרצון שלמעלה מטריד גם בעשי' וידו זאת בחי' היו"ד אחזת בעקב עשו שביכולתו לברר גם בחי' העקב היינו בחי' עשי' דקלי' להתגבר גם על המקיפים דקלי' לבטלם כו', וגם יש עוד אופן שיכול להיות ההתגברות על המקיפים דקליפה עיי כח הנצחון וכידוע דכח הנצחון הוא כח חזק מאד וכמ"ש כי עם קשה עורף שיש בנש"י כח לעמוד על נפשם ולהתגבר על הכל וכמו בריבוי השקיעה הנ"ל יש בכח הנצחון להתגבר בפועל שלא להתעסק כ"כ ועוד בהיפוך כו' בלי שום טענה בזה, כי בשכל א"א להתגבר עי"ז מצד תוקף הרצון כ"א בנצחון בפועל יכול לצאת מזה כו' וכן בתאוות הלבושים גם אם יפעול עי"פ השכל שא"צ להיות כן מ"מ במשך זמן ה"ז חוזר וניעור מפני שהוא כח מקיף בעצם כו' כנ"ל, כ"א עיי נצחון יכול להתגבר שלא לעשות ועיי זה נתבטל הרצון הזה כו', ועי"פ הנ"ל יובן מ"ש ויגדלו

הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה וי"ל שהן ב' בחי' מקיפים ופנימים דקלי', והנה איתא בזהר אית שדה ואית שדה, אית שדה דקדושה וכל ברכאן, וכל קדושין בי' שריין והיינו בחי' מל' דקדושה שנק' שדה וכל ברכאן כו', וי"ל דהיינו גילוי בחי' ז"א שמאיר במל', עמ"ש בקה"י בערך שדה, ואית שדה וכל חירוב ומסאבו וקטולין בי' שריין כו' והיינו בחי' זו"נ דקלי' והן מדות הכעס ורציחה ותאוה וכו' שהם פנימיים דקלי' כו' ואיש יודע ציד י"ל שהו"ע בחי' מקיף דקלי' דציד הוא שצד ומרמה בפיו כו', ובזהר איתא שהי' צודה נפשות ומחטיאם, וענין הצדי' היינו במרמה ותחבולה שאינו בא אליו בדבר רע ממש שלא ישמע אליו כ"א מסבב בדרך תחבולה עד שפועל כו' וכמו ענין הלושם שאינן רע ועי"ז מתרחק מאלקות ומתהפך גם הפנימי' כו' כנ"ל, כמו"כ הו"ע הצדי' שהוא בדרך מקיף ועי"ז מחטיאו כו', ונמצא איש יודע ציד ואיש שדה הן מקיפים ופנימיים דקלי' כו', ויעקב איש תם י"ל בב' אופנים הא' שקאי על בחי' תמימות הרצון שלמעלה מטו"ד כו', הב' בחי' תמימות דכח הנצחון שנק' תמים בדרכיו או תמים במעשיו בעשי' בפועל ממש כו', שע"י ב' מדרי' אלו מתקן גם את המקיפים דקלי' כו' כנ"ל. ויושב אהלים הוא כענין באהלי קדר כו' והיינו התוס' אור שנעשה ע"י הבירור דתיקון יורש אורות דתהו והן בבחי' התיישבות כו'. וזהו שא' בעשו איש יודע ציד ואח"כ איש שדה היינו המקיפים והפנימים וביעקב איש תם כולל ב' המדרי' כו' והתוארים העצמיים הם איש שדה שזהו בחי' הפנימי' ביעקב איש תם לפי שבקדושה גם המקיף נכלל עם הפנימי וכמ"ש במ"א דבמדרי' התיקון בכ"מ יש בחי' חכ' לפי שעיקרו בחי' פנימי כו' (עמ"ש במ"א בדי"ה משכני) ובדרך כלל בקדושה המקיף נמנה עם הפנימי כו'. ויושב אהלים הוא ענין נוסף שנעשה ע"י הבירור ותיקון דשבה"כ דתהו, וי"ל דאהלים הן בחי' כלים דתהו שנעשים בבחי' כלים רחבים וע"י זה הוא יושב אהלים שהאורות דתהו מתיישבים כו', ומ"ש ויגדלו הנערים י"ל דהיינו בההגדלה ההתפשטות או עשו הוא איש יודע ציד כו' שמתעלים גם המקיף ויעקב הוא יו"ד עקב וידו אוחזת בעקב עשו לבררו ועי"ז הוא יושב אהלים שהן בחי' תוס' אורות דתהו שמאירים בתיקון כו'.

בס"ד, ש"פ 9 בא, רס"ה

החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה. וצ"ל מהו הכפל ל' ראש חדשים ראשון הוא לכם ואחר שאומר החדש הזה לכם ראש חדשים מהו עוד ראשון הוא לכם לחדשי כו'. והנה במדרש אי' משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ראשי חדשים משבחר ביעקב ובניו קבע להם חדש של גאולה שבו נגאלו ישראל ממצרים ובו עתידין ליגאל כו'. וענין משבחר הקב"ה בעולמו לכא' אינו מובן מה"ע הבחירה בזה, דמה שא' משבחר

ביעקב ובניו מובן שזהו כמ"ש כי יעקב בחר לו י"ה כו', והייתם לי סגולה מכל העמים, כי בך בחר ה', אתם תהיו לי לעם ואני אהי' לכם לאלקים כו', אבל מה"ע הבחירה בעולם. וי"ל שזהו מה שבחר כבי' שיהי' העולם כמו שהוא עתה, שהרי מצד האוא"ס הי' אפ"ל העולם באופן אחר לגמרי, ובחר כבי' שיהי' העולם באופן שהוא עתה, שהתהוות העולם הזה הוא ע"י המל' דוקא, וכידוע דמה שלמעלה מהשתל' א"א להיות התהוות היש מפני שהן בבחי' גילוי ובבחי' קירוב כ"א ע"י המל' דוקא שהוא בבחי' ריחוק נתהווה העולם להיות בבחי' מציאות יש כו' וכמ"ש במ"א וענין החדשים שיך לבחי' מל' וכמ"ש אה"ע בשם הרס"ג שאין חדשים לחמה ואין שנה ללבנה, וחדשים הם בלבנה דוקא שהוא בחי' מל'. והו' משבחר בעולמו באופן שהוא עתה שהתהוותו מבחי' מל' קבע בו חדשים כו'. וגם י"ל ענין הבחירה בעולם ע"פ מה דאי' במדרש מלמד שהי' הקב"ה בונה עולמות ומחריבן ואמר דין הגנין לי' ודין לא הגנין לו כו', וזהו"ע הבחירה שבחר בעולם דהגנין לי', והיינו בעולם התיקון, וקבע בו ר"ח דבעולם התיקון דוקא שיך ענין הר"ח וכמשי"ת. והנה משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ר"ח ומשבחר הקב"ה ביעקב ובניו והיינו ליתן להם תורה קבע להם חדש של גאולה, והו' כמ"ש בתי' ע"פ ויקהלו אל המלך בירח האיתנים בחג הוא החדש השביעי, דעתיקיא קריין לי' ירחא קדמאה וכאן הוא ירחא שביעאה, פי' דעתיקיא קודם מ"ת קריין לו לחדש תשרי ירחא קדמאה, וכאן לאחר מ"ת קריין לי' ירחא שביעאה, דניסן הוא ראש חדשים ותשרי שביעי כו'. ולהבין כ"ו ילה"ק תחלה משאר"ל יפה שעה א' בתשרי ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב, ולכאו' א"מ והלא ג"ע הוא תשלום שכר על המצות ואיך המצוה יפה מהשכר דג"ע, ובפרט כפי הידוע דמצות נעשים לבושים אל הנשמה בג"ע דבכדי שהנשמה תוכל ליהנות מזיו השכינה בג"ע זהו ע"י לבושי המצות וכמ"ש בזהר ע"פ ואברהם זקן בא בימים באינן יומין עילאין דמצות הנעשים בהיומין נעשים לבושים אל הנשמה כו', ולכאו' הלבוש הוא למטה מהגילוי ואיך יפה תשומע"ט בעוה"ז יותר מעוה"ב. ולהבין זה צלה"ק תחלה ההפרש בין ג"ע לכללות העולמות, דהנה ידוע דאופן תחיות שהאור והחיות האלקי מחי' את העולם דימו רז"ל לאור וחיות הנפש המחי' את הגוף, וכדאי' במד"ת מה הנשמה ממלאה את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם. והנה הנשמה שממלא את הגוף הי' בבחי' התחלקות ריבוי כחות כח השכל וכח הראי' וכח השמיעה כח המעשה וכח ההילוך וכח המדות כו', אשר כל כח מתלבש באבר מיוחד ופרטי, כי הגוף מתחלק לרמ"ח אברים וכמו"כ חיות הנפש מתחלק לרמ"ח כחות המתלבשים ברמ"ח אברי הגוף. דהנה זה מובן שהכחות הן מצד הנפש לא מצד הגוף, וכמו כח השכל הוא מהנפש לא שהמוח שכראש הוא שכל שהרי בצאת הנפש מהגוף נשאר הגוף כאבן דומם ואין בו כחות כלל, א"כ מובן שאין הכחות באברי הגוף עצמן. וגם מובן שאין מציאות הכחות מהתחברות הנפש עם הגוף שנא' שמהתחברות אור הנפש עם המוח עדי"מ נעשה כח השכל, דאי"כ צ"ל דכח השכל הוא במוח וע"י התחברות הנפש עמו נעשה שכל, וזה אינו שהמוח עצמו אין בו שכל כ"א הוא כלי לכח השכל אבל

לא שבו יש כח השכל כו' (בארץ יש כח הצומח להצמיח תפוח וכדומה, וע"י נטיעת הגרעין וע"י הגשמים מצמיח הפרי כו', הנה גם כח הצומח הוא כח אלקי ממא' תדשא הארץ שיש בארץ כו', אבל בגוף אינו כמו בארץ, שאין בו מציאות הכחות כ"א הוא רק כלי לבד, והראי' שהרי בצאת הנפש נרקב הגוף ונפסד מציאותו, ואם הי' בו כחות לא הי' נפסד וכמו הארץ גם כשאינו זורעין בה מ"מ לא תפסד כו'), אלא שהכחות הן מהנפש המתלבש באברי הגוף, ואם לא היו כחות הנפש לא היו נעשים מהתלבשותן באברי * אלא שהכחות הן בנפש מצ"ע ופעולת האברים הוא שפועלים ההגשמה בכחות הנפש שיפעלו בגשמיות, וכמו כח השכל שיפעל בגשמיות להשכיל השכלה גשמיות זהו ע"י המוח, כי כח השכל הרוחני אינו שייך לגשמיות וע"י המוח פועל גם להשכיל בגשמיות, וכן דקות ההשכלה וגסות ההשכלה תלוי בהכלי, והיינו בחומר המוח, וכן כח הראי' בא בהגשמה ע"י כלי העין לראות ראי' גשמיות כו', והכחות האלו המתלבשי' באברי הגוף הם המחיי' את האברים, וכמו כח השכל הוא האור והחיות פנימי של המוח שבראש דחומר הראש חי בבחי' חיות פנימי מהאור השכל שבו וכן חומר העין חי בבחי' חיות מאור הראי' הרוחני, וכה"ג בכל האברים כו', אמנם אנו רואין שגם אם חסר איזה כח מ"מ חי האבר התוא, וכמו בשוטה וחסר דעת לגמרי שאין אור השכל במוחו כלל מ"מ חי המוח שלו, וכה"ג בשארי כחו'. א"כ בהכרח לומר שיש אור וחיות מהנפש המחיי' את הגוף אשר אור וחיות זה אין בו התחלקות כחות שהרי הוא מחיי' את המוח ומ"מ אין בו שכל, וגם אם הי' בו התחלקות כחות כמו כח השכל וכדומה הרי כמו שהכח הזה אינו מתלבש באור ומתלבש בהאבר כמו"כ לא הי' החיות כללי מאיר בו להחיותו כו' אלא שהוא מופשט מגדר התחלקות כחות כו', וכ"ש שעצם הנפש אינו בגדר התחלקות כחות, שאם נא' שבהחיות הכללי וגם בעצם הנפש יש התחלקות כחות הרי כשחסר איזה כח הי' צ"ל החסרון בנפש ג"כ וזה א"א שהנפש יהי' בו חסרון וגם אנו רואין שאינו כן שהרי המחוסר כח וגם אפי' מחוסר אבר מוליד שלם, הרי שהנפש אין בו חסרון מהעדר הכח או האבר כו', והגם שמוזה מוכח שהנפש יש בו ג"כ כחות, ובאמת כן הוא, אלא שהכחות שבנפש אינם בסוג הכחות הגלויים והן בבחי' פשיטות בעצמן ובבחי' התאחדות והתכללות כו' וכמ"ש במ"א. וג"ז מובן אשר גם הכחות הפרטים המתלבשים באברי הגוף אינם מצויירי' בצירוף אברי הגוף, הגם שמבורא במ"א שצירוף גוף האדם הוא לפי אופן צירוף הנפש, והיינו בהכנה של הגוף מה שהוא מוכן לקבל צורת הנפש וכמו חומר וצורה כו' כמ"ש במ"א. וכן מה שהגוף מצוייר בצירוף ש' הוי' מפני שיש ש' הוי' בנפש האדם כו' כמ"ש במ"א. מ"מ מובן שאין צירוף הנפש כמו צירוף הגוף שהוא צירוף גשמי הן ההכנה והן צירוף הגוף ממש, משא"כ הנפש שהוא רוחני שאין בה צירוף הזה כו', וכן יובן מחיות הגלגלים שהן עגולים מובן שאין הנפש שלהם בצירוף עגול וכדורי כמו גוף הגלגל, וכמו"כ בנפש אין הכחות מצויירים בצירוף הגוף כו', והנה כ"ז עם היות שאנו משיגים היטיב שהנפש המחיי' את הגוף ושיש בו התחלקות כחות כנ"ל ושבהכרח שיש חיות כללי

שאין בו התחלקות כחות ומכ"ש עצם הנפש שהוא בבחי' פשיטות כו' כנ"ל. מ"מ כל הידיעה הזאת הוא רק בבחי' השגת המציאות שאנו משיגים מציאות הכחות ומציאות פשיטות החיות כללי ועצם הנפש אבל מהות הנפש אין אנו משיגים כלל, אפי' מהות הכחות. ומכ"ש שאין אנו משיגים מהות פשיטות הנפש. שגם מציאות הפשיטות אין אנו משיגים כ"כ. כי בהשגת המציאות יש ג"כ ב' אופנים, אם שאנו משיגים שבהכרח שיש מציאות כזאת ואין אנו יודעים כלל איך ומה הוא. היינו שאין אנו מרגישים את הדבר לידע אותו ולצייר אותו בשכלינו איך הוא. ויש שאנו יודעים איך הוא מציאותם ואנו יכולים לצייר זה בשכלינו, וכמו הכחות אנו יודעים מציאותם ממש איך הוא מפני שאנו מרגישים את הכחות ויודעים אנו אופן מציאותם בציור שכלי כו'. משא"כ פשיטות הנפש אין אנו מרגישים ואין אנו יודעים כ"כ אופן מציאותם, הגם שיש ג"כ כחות פשוטים (שהן מורגשים לנו כו'). וכמו כח הרצון כו', הגה מכח הרצון אין אנו יכולים לידע עדיין ענין הפשיטות מפני שהוא נאחז בפנימיות ואינו מופשט מהכחות וגם ברצון שבבחי' העלאה ה"ה נתפס ומלוּבש בדבר ואינו מופשט מן הכחות אלא שהכחות נמשכים אחריו אבל אינו מופשט מהם כו'. כ"א מה שאנו יכולים לידע יותר ענין הפשיטות הוא מכח התענוג לפי שכח התענוג הוא נפשט מן הכחות (ער טוט זעך אויס פון דיא כחות) ומשו"ז בכח התענוג אנו מרגישים ענין הפשיטות, ובפרט בתענוג דאו"ח שהוא בבחי' פשיטות כו' וכמ"ש במ"א. אבל מהות הנפש אין אנו יודעים כלל אפי' לא מהות הכחות כו'. והדוגמא מזה יובן בעולם שאנו יודעים שיש חיות אלקי המח' את העולם שהעולם הוא כגוף גדול ואנו רואין שהוא חי הרי אנו יודעין שיש בו חיות אלקי המח' אותו. ויש בזה כמה התחלקות מדרי' כמו שאנו רואין בנבראים כמה פרטים מחולקים בריבוי ההתחלקות והיינו מצד ריבוי כחות האלקיים שהן בבחי' התחלקו' וכמ"ש אלקים קדושים המה ל' רבים, והן צירופי אותיות דמל' שבאים בריבוי ההתחלקות כידוע. ולפי אופן כזה הוא ריבוי ההתחלקות בנבראים כו'. ושרש ההתחלקות בעולם הוא מבחי' המדות וכמ"ש ששת ימים עשה, כל יומא ויומא עביד עבידת' דביום ראשון האיר מדת החסד ונתהוו נבראים השייכים למדת החסד, וביום ב' האיר מדת הגבורה ונתהוו נבראים השייכים למדת הגבו' וביום ג' בחי' הת' כו'. ונמצא בכל נברא יש חיות ממדה מיוחדת ולפי אופן זה הוא מציאות הנברא כו'. וכמו"כ יש בנבראים חיות אלקי שאינו בבחי' התחלקות כו'. כי ההתחלקות היא בבחי' כלים דבי"ע ובשרשו היא מבחי' כלים דאצי' והעיקר בבחי' הכלים דבי"ע, אבל האור הוא למעלה מהתחלקות כו'. וידוע דבכל נברא יש ב' מיני חיות בחי' כח ובחי' אור, והיינו מבחי' הכלים דבי"ע ומבחי' האור כו' וכמ"ש בד"ה להבין ענין או"א אשר עשית בכוחך הגדול כו' וכמ"ש במ"א. אבל כ"ז נודע לנו רק מציאות האלקות אבל מהות האלקות המח' את העולם אינו ידוע לנו כלל. והוא עולם ל' העולם שמהות האלקות מוסתר ונעלם מאתנו ואינו נודע לנו כ"א מציאותו לבד כו'. אבל בגי'ע מושג מהות האלקות, דבחי' האלקות שמאיר בגי'ע מושג מהות ממש בגי'ע. וז"ע יושבים ונהנים מזיו השכינה שהוא התענוג מגילוי מהות אלקות שבגי'ע, וכמו לעתיד דכתי' הנה אלקינו זה וכמו זה אלי כאו"א מראה

באצבע כו' שהוא בחי' גילוי המהות, וכמ"כ בג"ע הוא בחי' גילוי המהות. וז"ש ויטע הוי' אלקי' גן בעדן כו', דבג"ע מאיר ש' הוי', דבברה"ע כתי' רק ש' אלקים ל"ב פעמים אלקי' במע"ב. אבל בג"ע מאיר ש' הוי' שהוא בחי' גילוי המהות. דהנה ש' אלקי' הוא מדת הצמצום שמשתרר על עצם מהות האלקות ואינו מאיר כ"א גילוי בחי' מציאות לבד, אבל ש' הוי' הוא בחי' גילוי המהות כו'. ולכן בהוי' כתי' הוי' אחד, דבאלקי' כתי' לי' רבים, אבל גבי הוי' כתי' אחד גם מצד העולמות כו' לפי שהוא בחי' מהות. כי מבחי' גילוי מהות אלקות א"א להיות עולמות בבחי' מציאות, דזה שנתהוו העולמות להיות בחי' מציאות יש זהו מבחי' המציאות לבד לאחר שנסתר בחי' המהות דאלקות, אבל אם הי' גילוי בחי' המהות לא הי' בחי' מציאות יש כלל. ולכן ש' הוי' שהוא בחי' גילוי המהות באמת לגבי' העולמות בטלים לגמרי שאינם בבחי' מציאות כלל כו'. וזהו דמצד ש' הוי' הוא בבחי' אחד ממש כו' וכמ"ש במ"א. ובג"ע מאיר ש' הוי' דהיינו גילוי בחי' המהות כו'. ובד"כ הוא שבג"ע מאיר גילוי אור האצ"י, דאצ"י הוא גילוי בחי' מהות כו' כמ"ש במ"א. וזהו ההפרש בין ג"ע לעולמות דעולמות הן בחי' השגת המציאו' לבד ובג"ע בחי' השגת המהות.

אמנם לכאו' ההפרש הזה הוא רק בין ג"ע לעוה"ז עולם העשי' הגשמי, אבל בעולמות עליונים היינו עולם הברי' ויצ"י וגם עולם עשי' הרוחניות הנק' בכלל עולמות המלאכים א"א לומר שבהם רק השגת המציאות לבד. דהרי שרפים חיות ואופנים שאומ' קדוש וברוך ברעש גדול בהתלהבות יתירה ובכלות הנפש כו', והחיות נושאות כו', וברדאי גם בהם בחי' השגת המהות, ומהו ההפרש בין ג"ע לעולמות עליונים. אך הענין הוא דהנה כתי' זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו, פ"י וצדקתך הוא בחי' מל', וכמ"ש בזהר צדק מלכותא קדישא. והיינו דהשגת המלאכים הוא בחי' מל' לבד שהוא בחי' מקור העולמות וחיותן וכמ"ש מלכותך מכ"ע דכל העולמות הן מבחי' מל' לבד, מלך שמו נק' עליהם שאינו נוגע אל עצמו כלל לפי שהוא בחי' הארה לבד, ועו"נ מלא כל הארץ כבודו ות' זיו יקרי' שהוא בחי' זיו והארה לבד מבחי' מל', ובחי' זו היא מלא כל הארץ להחיות העולמות כו', וכמ"ש את השמים ואת הארץ אני מלא שהוא בחי' העצמות דאני מורה על מהרע כו', הנה בחי' זו הוא בהעלם, ולכן הוא בשמים ובארץ בשוה, אבל מה שמאיר בגילוי בעולמות הוא בחי' הארה לבד. ומלאכים השגתם הוא רק במקור חיותם והיינו בהארה שנמשך בעולמות להחיותם, דהמלאכים דכל עולם ועולם הם משיגים בחי' המל' דעולם ההוא מלאכים דבריאה משיגים בחי' מל' דבריאה ומלאכים דיצ"י מל' דיצירה כו', ובחי' זו הם משיגים בבחי' השגת המהות. וזהו וצדקתך ירננו הרינה היא בבחי' השגת המהות כו'. אבל זכר רב טובך יביעו בדיבור לבד, ואינם משיגים בחי' המהות. דהנה את השמים ואת הארץ ר"ת ש' אהו"ה בגימ' טוב, והיינו דבבחי' זו דאת השמים ואת הארץ אני מלא והוא בחי' טוב אינם משיגים ורק שרצונם להכלל בבחי' זו וזהו שאומרים קדוש שהוא קדוש ומובדל מהם ורוצים להכלל כו', אבל אינו בבחי' השגה אצלם כי השגתם הוא רק בבחי' מל', אבל בחי' טוב שהוא בחי' יסוד אינם משיגים כו', ובה י"ל שיובן מה שמצינו לפעמים שהמלאכים

אינם משיגים מהות האלקות וכדאי' במדרש ע"פ כי לא יראני האדם וחי שאפי' החיות הנושאות את הכסא אינם רואים את הכבוד וכאן מבו' שהמלאכים משיגים בחי' המהות. וי"ל שזהו ההפרש בין בחי' הכסא לבחי' הכבוד, והיינו דבחי' הארת המל' שמחי' את העולמות ה"ה משיגים והו"ע וצדקתך יריגנו כו' ומ"מ אינם רואים את הכבוד בחי' או"ס שלמע' מעולמות, והיינו בחי' הטוב כו'. אבל נשמות בג"ע משיגים בחי' מהות אלקות שלמע' מעולמות כי ועמך כולם צדיקי' וכתי' אמרו צדיק כי טוב שמשגיגים בחי' הטוב שזהו בחי' יסוד המושך מבחי' החכ' כו'. ונמצא יש ג' מדרי', נשמות שבגופי' למטה שמשגיגים בחי' השגת המציאות לבד ומ"מ זהו ג"כ השגה וכמ"ש שאו מרום עיניכם וראו כו' שנק' ראי' כי גם בבחי' זו יכול להיות השגה גמורה כאילו רואה כו'. ומלאכים משיגים בחי' המהות דזיו והארת המל' שמאיר בעולמות להחיותן כו'. ומשיגים בחי' מהות אלקות שלמע' מעולמות והיינו בחי' ג"ר כו'. והנה יש עוד מדרי' ד' שלמטה מכולם והוא בעולם העשי' למטה ששם מדור הקליפות והן ע"ס דנוגה דכללותן הוא יו"ד כתרין כו'. דעם היות שיודעים את בוראם שנבראו מאין ליש ומ"מ הם בחי' יש ודבר נפרד בבחי' פירוד ממש כע"ז כו'. שאין ההשגה נרגשת בהם להיות בבחי' ביטול כו' והיינו לפי שההארה האלקית בהם הוא בבחי' צמצום ביותר בתכלית ההסתר וההעלם ורק דקרו לי' אלקא דאלקיא. והיינו שהוא בחי' כח הראשון ומקור האמיתי דכל כחות המוגבלים, אבל אינם משיגים (ר"ל אינם מודים) שהוא בתוך כל נברא ונברא כו' והשגתם אינו פועל בהם שום ביטול כלל כו'. ועיקר הענין בזה הוא לפי שכל קבלת חיותם הוא בבחי' מקיף כידוע דמה שנמשך בפנימיות הוא בבחי' בליעה בהם ומקבלים חיותם מבחי' המקיף דלבונה זכה. ולכן קרו לי' רק אלקא דאלקי' שהוא בחי' מקור הראשון כו', אבל אינם משיגים שהוא בתוך כל נברא כו' (והר"ע עזב ה' כו') והשגתם אינו נרגש בהם להיות בהם בחי' ביטול כי בחי' אור מקיף אינו נרגש בפנימיות כו'. וזהו ג"כ הסיבה מה שתופסים את היש דוקא ואינם מרגישים את האין האלקי, והיינו לפי שהאין הוא בבחי' מקיף עליהם ומשריז היש הוא בבחי' חומריות וגסות ביותר ולכן נתפס אצלם היש דוקא והוא מסתיר על האין האלקי והאין אצלם בבחי' ריחוק כו'. משא"כ נשמות ישראל כמו שהן למטה שהחיות האלקי אצלם בבחי' פנימיות, ועם היות שהשגתם הוא בבחי' השגת המציאות לבד מ"מ ה"ה משיגים שהאין האלקי הוא בתוך כל נברא ונברא שהוא החיות המחי' את הנבראים והוא העיקר כו', וההשגה נרגש בהם בבחי' פנימיות שפועל בהם הביטול כו', ואין היש אצלם בבחי' חומריות וגסות כ"כ (ועמ"ש בסש"ב פמ"ט בפי' ובנו בחרת) לפי שהאין האלקי הוא בבחי' פנימיות בהיש וממילא אין היש מסתיר כ"כ על האין האלקי ונרגש אצלם בבחי' פנימיות שהם בבחי' ביטול, ואם לא בבחי' ביטול דיחוי"ע בחי' הוי' אחד שזהו בבחי' השגת המהות דוקא. לא בבחי' השגת המציאות כו' כנ"ל, מ"מ ה"ה בבחי' ביטול דהיינו בחי' יש ובטל כו'. ונשמות בג"ע הן למעלה גם ממלאכים שמשגיגים בחי' מהות אלקות ממש כי ישראל עלו במח' כו', דהמלאכים הן מבחי' הדיבור, אבל נשמות עלו במח'. ולכן מלאכים השגתם בבחי' המל' לבד, אבל נשמות בג"ע משיגים מהות אלקות

שלמע' מהעולמות כו' כנ"ל. והנה מדרי' אלו הן בסדר והדרגה דג"ע הוא בבחי' הספירות של העולמות ומאיר שם בחי' אור האצ"י, ומלאכים למעלה בעולמות הרוחני' משיגים בחי' המהות והארת המל' ונשמות למטה בעולם התחתון משיגים בחי' המציאות לבד כו'. והנה בכדי שתוכל הנשמה להשיג בחי' מהות אלקות אלקות בג"ע הגם דנשמות עלו במח' מ"מ הרי ירדו למטה ונתלבשו בגוף גשמי ונעשה בבחי' נברא וכמא' נשמה שנתת בי טהורה ואח"כ אתה בראת אתה יצרת ואתה נפחת כו', ואיך אפשר שתשיג בחי' מהות אלקות שבג"ע שאינו בסדר והדרגה כו', הנה זהו ע"י הלבושים דמעשה המצות, ועד"מ אור השמש שא"א להסתכל בו מפני תוקף האור כ"א ע"י זכויות שמסתיר מעט ועי"ז יוכל להסתכל בו כו'. וכמור"כ יובן מהשפעת השכל מהרב אל התלמיד כאשר השכל עמוק ה"ה מלבישו במשל שהוא דבר זר מהנמשל ומלוכש בו השכל וע"י שמבין את המשל ה"ה מבין את השכל. ולכא"ו המשל למטה מהנמשל שה"ה דבר זר, אבל באמת שרש המשל למעלה מהנמשל ולכן דוקא מי שהוא חכם גדול ביותר יכול לומר משלים וכמו משלי שלמה וידבר שלמה ג' אלפי' משל, לפי שויחכם שלמה מכל אדם הי' יכול לומר משלים, וכמור"כ ר"מ אמר תלתא מתלא לפי שהי' מנהיר עיני חכמים בהלכה כו'. נמצא דשרש המשל הוא למעלה מהנמשל ולכן ה"ה מגלה את הנמשל, דע"פ פשוט הוא לפי שהמשל הוא קרוב ומוכן אל האדם ה"ה מבין אותו וע"י מבין את השכל, אבל לפי האמת הוא מפני שהמשל למעלה מהנמשל ולכן ה"ה מגלה דבר שלמטה ממנו הוא הנמשל כו'. ובדוגמא זאת מצינו במשה דכתי' ויבא משה בתוך הענן שנעשה לבוש למשה. דהנה משה הי' מ' יום למעלה לחם לא אכל כו' והי' ניוון מזיו השכינה וכמ"ש לחם אבירים אכל לחם שמה"ש אוכלים אותן, והיינו זיו השכינה כדאי' במדרש ע"פ ואתה מחי' את כולם מלמד שכולם צריכים למזון וגם מה"ש צריכים למזון ומהו המזון שלהם הוא זיו השכינה כו'. ובוה ניוון משה למעלה, ובכדי שיוכל לקבל בחי' זיו השכינה זהו ע"י לבוש הענן דשרשו גבוה מאד מבחי' ישת חשך סתרו אלא שירד בבחי' ענן ונעשה לבוש למשה כו'. וכמור"כ הוא במצות דעם היותן מצות מעשיות בגשמיות הנה שרשן גבוה מאד, דתרי"ג מצות דאורייתא וז"מ דרבנן הן תר"ך עמודי אור בחי' כתר, ולכן נעשים לבושים אל הנשמה שע"י תוכל להשיג בחי' מהות אלקות שבג"ע כו', וזהו יפה שעה א' בתשומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב הגם שהוא בחי' מהות אלקות מ"מ זהו מבחי' חכ' וכמ"ש ונהר יוצא מעדן כו', וזהו"ע גילוי ש' הוי' שבג"ע, דהוי' בחכ' כו', אבל המצות הן תר"ך עמודי אור שהוא בחי' נהר כו'. והגם שהמצות הן ג"כ בחי' ש' הוי' ונק' תורת הוי' מצות הוי' והוא ג"כ בחי' ש' הוי' דע"ס דאצ"י כידוע ומבואר במ"א דכל מצוה תלו' באות פרטי דש' הוי', דהיינו בע"ס דאצ"י בבחי' אורות בכלים כו' כמ"ש במ"א, הענין הוא דבאמת תורה ומצות הן בבחי' שם הוי' דלעילא דויקרא הוי' הוי' ב' שמות הוי' דלתתא והוי' דלעילא, ותו"מ הן בחי' ש' הוי' דלעילא דעו"ג לכן אמר לבניי אני הוי', דהנה וארא כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם, והלא מצינו כמ"פ ש' הוי' אצל האבות, ומבואר במ"א דזהו בחי' ש' הוי' דלתתא אבל ש' הוי'

דלעילא לא נודעתי להם, וזהו לי נודעתי שמורה על העצמות כו' ועזיא אח"כ לכן אמר לבנ"י אני הוי', שע"י תורה ומצות נמשך לישראל בחי' ש' הוי' דלעילא. וז"ש וירם קרן לעמו בחי' המשכה עצמיות, וכמ"ש בס"ש דלית מח' תב"כ כ"א כאשר איהו תפיסא באורייתא ומצותי' שע"י התורה וע"י המצות ה"ה תופס בבחי' העצמות, וכדאי' במדרש אותי אתם לוקחים כו'. אלא שהמשכה זו דבחי' ש' הוי' דלעילא זהו ע"י בחי' שם הוי' דסדר השתל' וכמ"ש והי' הוי' לי לאלקים דש' הוי' הוא בבחי' אלקי' לגבי ש' הוי' דלעילא שמגלה את הש' הוי' דלעילא כו'. וזהו דהמצות הן בע"ס דאצי' בבחי' אורות בכלים אבל בהן ועל ידן מאיר בע"ס בחי' אוא"ס שלמעלה מהשתל' דד"ע תומ"צ שגם בסדר השתל' יומשך בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מסדר השתל' כו' וכמ"ש במ"א. ולכן תומ"צ בעוה"ז יפה מהגילוי דג"ע שהוא הגילוי דסדר השתל' ובתומ"צ נמשך בחי' עצמות אוא"ס כו'. ומשו"ז נעשים לבושים אל הנשמה מצד מעלתן שהן גבוהים מאד מהגילוי דג"ע לכן נעשי' לבושי' אל הנשמה שע"י תוכל ליהנות מזיו השכינה בג"ע כו'. ואמיתית שכר המצות יהי' לעתיד דשכר מצוה מצוה היא המצוה עצמה, והוא בחי' גילוי המהות ממש דמהות ועצמות אוא"ס שזה יהי' לעתיד דוקא וכמ"ש כי עין בעין יראו בחי' ראיית המהות ממש למעלה הרבה מג"ע שהוא הגילוי דסדר השתל' ולע"ל יהי' גילוי מהות ועצמות אוא"ס ב"ה שזהו גילוי המהות ממש כו'.

וביאור ענין כי עין בעין יראו הוא דהנה יש ב' בחי' עין הן ב' בחי' ראי', הא' בחי' השגת המציאות שנק' ג"כ ראי' וכמ"ש שאו מרום עיניכם וראו כו' שהיא ג"כ השגה גמורה כאילו רואה כו'. אמנם היא בחי' ראי' מלמטלמ"ע בחי' יחוט' וכמשנת' דבהשגת המציאות הביטול הוא בבחי' ביטול היש כו', וזהו בחי' עין דלתתא מלמטלמ"ע כו'. והב' בחי' עין דלעילא מלמעלמ"ט שלמעלה יש ולמטה אין וכולא קמי' כלא חשיב בחי' יחוט' כו'. ולכאו' מאחר שיש בחי' עין דלעילא א"צ בחי' עין דלתתא, וממ"ש כי עין בעין יראו משמע שצ"ל ב' בחי' עינים. אך הענין הוא דגילוי בחי' עין דלעילא הוא כאשר יש תחלה בחי' עין דלתתא שהו"ע השגת מציאות, לפי אופן בחי' עין דלתתא לפי אופן זה נמשך בחי' עין דלעילא. כי הנה תכלית ירידת הנשמה בגוף הוא בשביל בירור נה"ב, כי הנשמה עצמה א"צ תיקון כ"א לברר את נה"ב. ובירור נה"ב הוא ע"י השגת המציאות דוקא כי אינו בערך שיהי' לו השגת המהות כ"א בהשגת המציאות הנ"ל בענין אור וחיות אלקי שבועולמות דמבשרי אחזה שמרגיש בעצמו שיש בו חיות והעיקר הוא החיות, וכמ"כ יבין בעולם שיש בו חיות אלקי המחי' אותו והעיקר הוא החיות, וצריך שיהי' רצונו בהאלקות לא בדבר הגשמי כו'. וע"ז הוא האריכות בפסוד"ז ב"ש והי' העולם, הללו את ה' מן השמים כו' הללו ה' מן הארץ כו' ואתה מחי' את כולם כו'. ולפי אופן שפועל בירור נה"ב ע"י השגת המציאות לפי אופן כזה מאיר גילוי בחי' עין דלעילא. וזהו ימי שנותינו בהם שבעים שנה שניתן לאדם ע' שנה לברר את נה"ב, בהם בגימ' בהמה כו'. ועי"ז מאיר בחי' עין דלעילא כו'.

ועפ"ז יובן מה דאי' במדרש דדוד לא הוי לי' שנין ואדה"ר נתן לו ע' שנה שהי' צריך לחיות אלף שנה וחי תתק"ל שנה וע' שנה נתן לדוד, ובמ"א אי' שגם האבות נתנו לו ע' שנה אברהם נתן לו ה' שנים שהי' צריך לחיות ק"פ וחי קע"ה, ויעקב הי' צריך לחיות קע"ה וחי קמ"ז ונתן כ"ח לדוד, ויוסף הי' צריך לחיות קמ"ז וחי ק"י ונתן ל"ז לדוד, וענין כ"ח שנה דיעקב הוא ע"ד ועתה יגדל נא כח אד' מקור דש' אד' כו', ול"ז דיוסף הן ג' מחזין וז' מדות ומה שיוסף נתן יותר מיעקב הוא לפי שכל תוס' אורות הן מיוסף בחי' יסוד כו', נמצא יש ב"פ ע' שנה, והלא דוד לא חי רק ע' שנה, והענין דזהו ב' בחי' עין הג"ל, דע' שנה דאדה"ר הן בחי' עין דלתתא דזה שהי' צריך לחיות אלף שנה היינו לאחר התטא כו', וע' שנה דאבות הן בחי' עין דלעילא כו', ומה שהי' חי ע' שנה היינו לפי שהעיקר הי' בחי' עין דלתתא דדוד הוא בחי' מל' כידוע, ובחי' עין דלעילא הי' אצלו בבחי' מקיף כו', ולע"ל יהי' העיקר בחי' עין דלעילא, והכלי לזה הוא בחי' עין דלתתא כו', וזהו כי עין בעין יראו, היא בחי' גילוי מהות אוא"ס ממש שיהי' לע"ל, והיינו ע"י קיום המצות דעכשיו שהן בחי' עצמות אוא"ס דיפה שעה א' כו' ושכר מצוה מצוה כו', ומעתה צ"ל מה שאמ' במד"ר משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ר"ח ומשבחר ביעקב ובניו קבע בו חודש של גאולה, דהנה כתי' אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מאמצ' וידוע הקושיא למה לא נא' אשר בראת שו"א שזה פלא יותר יש מאין כו', אך הענין דאם היות דברה"ע הוא יש מאין מ"מ הוא הארה לבד מלך שמו כו', יהללו את ש' הוי' כי הוא צוה ונבראו בדרך מאיליו וממילא דלגבי ש' הוי' הוא בדרך ממילא לפי שהוא הארה לבד (ובש' אלקי' כתי' ברא כו'), אבל ביצי"מ כתי' אנכי ה' אלקיך בחי' עצמות אוא"ס כו', אמנם זה גופא צ"ל למה ביצי"מ הי' הגילוי מבחי' עצמות דוקא, הענין הוא דהנה יצי"מ יש עד רום המעלות דכמו שיש מצרים למטה בלע"ז כמור"כ יש מצרים בקדושה, דמצרים הוא ל' מיצר וגבול והר"ע מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה עובי כל רקיע כו' בין כל רקיע ורקיע כו', וכמור"כ ההשגות דג"ע הן בבחי' גבול, שהרי כל צדיק וצדיק יש לו מדור בפ"ע, והיינו שיש חילוקי' בההשגות, ובהכרח לומר שיש גבול להשגתן דאז שייך שיהי' חילוקי' באופני ההשגות כו', כי הגילוי דג"ע הוא גילוי בחי' האצ"י כנ"ל ואצ"י ג"כ בבחי' גבול דהרי הכלים דאצ"י הן בחי' גבול וכמ"ש באה"ק והגבול הנמצא כו', והן מגבילים האורות כו' וכמ"ש במ"א כי כללות בחי' ההשתל' הוא בבחי' גבול כו', וביצי"מ הי' היציאה מבחי' מיצרים וגבולים דסדר השתל', כי יצי"מ הי' הכנה למ"ת ובמ"ת הרי נמשך גילוי בחי' עצמות אוא"ס למטה בתומ"צ וכנ"ל דתור"מ למטה הן בחי' עצמות אוא"ס ממש כו', ובכדי שיהי' גילוי כזה הי' צ"ל היציאה מהמיצרים דסדר השתל' כי ע"פ סדר השתל' בסדר והדרגה הרי בחי' גילוי המהות דאלקות הוא בג"ע עד שלמטה הוא בחי' השגת המציאות לבד וכמשנת"ל, וגם בחי' השגת המהות דג"ע היא בבחי' אצ"י לבד כו', וא"כ בכדי שיהי' בחי' מהות אוא"ס ממש למטה בתומ"צ הי' צ"ל יצי"מ והיינו ע"י גילוי בחי' אנכי עי"ז נעשה בחי' היציאה מסדר השתל' שיהי' גילוי אוא"ס ב"ה למטה כו', וזהו דברה"ע הי' בב' בראשית

והוא בחי' חכ' ראשית ההשתל' ומ"ת באל"ף אנכי בחי' הכתר כו' כידוע, ולזה הי' צ"ל יצ"מ כו'. וזהו משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ר"ח. דהנה י"ב חודש הן י"ב בקר דבריאה שהן ב' מחנות שכינה כ"א כלול מג' והן בחי' מרכבתא תתאה מרכבה דבחי' מל', וענין המרכבה הוא שמגבי' את הרוכב וגם ממשיך למטה, וכמו"כ הוא בחי' מרכבה דמל' שמעל' בחי' מל' וגם ממשיכים בחי' המל' למטה והיינו שממשיכים בחי' האור והחיות האלקי דבחי' מל' להחיות את העולם כו'. והנה יש בזה גם המשכה עליונה יותר די"ב ר"ח הן בגימ' זה ור"ח נק' זה וכמ"ש ביום הזה באו כו' וכן זה היום כו', וזה הוא בחי' גילוי המהות. והיינו שיש בעולמות בחי' גילוי המהות ג"כ וכמו הגילוי דג"ע כו', והיינו ע"י הגילוי שלמע' מבחי' מל', והו"ע יחוד שמשא וסיהרא ת"ת ומל'. דמל' היא בחי' מראה דמות כבוד ה' שהו"ע בחי' השגת המציאות כו', אבל ע"י יחוד שמשא וסיהרא גילוי בחי' ת"ת נמשך בחי' זה בחי' מהות כו'. וזהו משבחר הקב"ה בעולמו שנת"ל שי"ל שזהו בחי' התיקון קבע בו ראשי חדשים דר"ח הוא בחי' יחוד שו"ס כו' דעד דלא הוא מתקלא לא הוי משגחין אפין באפין דבעולם התהו לא יש ענין היחודים כ"א בעולם התיקון שייך יחוד ת"ת ומל' כו'. ומשבחר ביעקב ובניו ליתן להם תורה קבע להם חודש של גאולה, דבכדי שיהי' המשכת העצמות בתומ"צ זהו ע"י יצ"מ כנ"ל. אמנם כשם שבחדשי העולם יש י"ב חדשי' כמו"כ כאן יש ב' חדשים והן י"ב צירופי' הוי', דיב"ח הן בחי' י"ב צירופי' אד' וחדשי' הגאולה הן י"ב צירופי' הוי'. דהנה נת"ל דגילוי בחי' עצמות אוא"ס הוא ע"י ש' הוי' דסדר השתל', וזהו"ע י"ב צירופי' הוי' שע"י נמשך גילוי בחי' עצמות אוא"ס שבתומ"מ. די"ב צירופי' אד' בהן וע"י ג"כ נמשך גילוי עליון יותר והוא גילוי ש' הוי' בחי' זה כו' כנ"ל וי"ב צירופי' הוי' ע"י גילוי בחי' ש' הוי' דלעילא כו'. וכללות הי"ב חדשים אלו הן חדשי' גאולה, אמנם בחודש ניסן הוא הצירוף הראשון שהוא ש' הוי' כסדרן ולכן הוא ראש חדשים. דבחדשי' השנה תשרי הוא החודש הראשון אבל בחדשי' הגאולה בחי' י"ב צירופי' הוי' ניסן הוא ראש חדשים שהוא ש' הוי' כסדרו כו'. וזהו דעתיקיא קריין לי' ירחא קדמאה היינו קודם מ"ת מצד הגילוי' השייכי' לעולם תשרי היא ראש חדשים וכאן לאחר מ"ת מצד הגילוי' דתורה ניסן הוא ראש חדשים כו'. ומה שכל ההמשכות והגילוי' הנ"ל הן בתשרי שמושבע בכל בבחי' שובע כו' זהו מצד מעלת השביעי' דכל השביעי' חביבין כו' וכמ"ש במ"א והנה מה שניסן הוא ראש חדשים זהו ב"ב צירופי' הוי', אמנם העיקר הוא שע"י הוא המשכת בחי' עצמות אוא"ס כו' כנ"ל, זהו שא' ראשון הוא לכם ואי' במד"ר זה הקב"ה כבי' שנא' אני ראשון ואני אחרון כו', והיינו גילוי בחי' עצמות אוא"ס שנמשך ע"י שם הוי' דסדר השתל'. וזהו כפל לי' ראש חדשים ראשון הוא כו', וזהו החדש הזה לכם ראש חדשים כו' דמשבחר הוא ביעקב ובניו ליתן להם תורה קבע להם חודש של גאולה, כי ע"פ סדר השתל' למטה הוא בחי' השגת המציאות לבד, ובכדי שיהי' למטה בחי' המשכת המהות ממש צ"ל חודש של גאולה בחי' יצ"מ שזהו מבחי' עצמות אוא"ס. וההמשכה היא ע"י ש' הוי' דסדר השתל'. וזהו חודש ניסן שהוא חודש של גאולה בחי' י"ב צירופי' הוי', ולהיותו צירוף הראשון לכן הוא ראש חדשים וראשון הוא לכם, שע"י נמשך גילוי בחי' אני ראשון ואני אחרון כו'.

בס"ד, ש"פ בשלח, רס"ה

אז ישיר משה ובניו כו'. וצ"ל אומרו אז ישיר ולא וישר משה כו', וגם מהו ישיר ל', יחיד והול"ל ישירו ל' רבים מאחר שאנ' משה ובניו כו'. ובילקוט אי' כל פרגמטי' של משה באז קנתורו באז ומאז באתי כו' שירתו באז אז ישיר כו'. משמע דאז ישיר יש לזה שייכות אל ומאז באתי וצ"ל מהו השייכות זל"ז. ויש להקדים מ"ש כמגדול דוד צוארך ואי' במד"ר מה שהגדיל אתכם דוד בספרו ומה הגדיל כו' לגזור י"ס לגזרים. וצ"ל והלא הסיפור דקרי"ס נא' בתורה באריכות הרבה יותר כו'. אמנם מובן מזה מעלת ישראל שגבוהים מהים עד שהים נתבטל לפניהם ונקרע לפניהם שז"ע ההגדלה כו'. ולפעמים משמע במדרש שהים גדול מישראל ונתעלו ע"י הים וכדאי' במדרש ראה הפחות שבימי משה מה שלא ראו הנביאים וברשיי ע"פ זה אלי ראתה שפחה כו' הוא המכילתא. כי בנביאים כתי' ביד הנביאים אדמה כל הנביאים נתנבאו בכה כדמותינו לבד משה נתנבא בזה. ויורדי הים כאו"א מראה באצבע זה אלי כו' כמה גדולי' יורדי הים שמשה רבן כו'. וממ"ש כמגדל כו' שהגדיל כו' משמע שישראל גבוהים מהים וכן א"א בוקע ים לפני משה דלפני משה וס"ר נתבטל הים ונקע. והנה בדוגמא כזאת מצינו בתורה וישראל, דפעם משמע שישראל גבוה מתורה וכדאי' בתדב"א שני דברים קדמו כו' ישראל קדמו כו'. ובמד"ר ז' דברים קדמו לעולם תורה כו' ומחשבתן של ישראל קדום לכל דבר וכן מובן ממשארז"ל ע"פ תורה צוה כו' מורשה מאורסה כו' תורה כלה וכנס"י חתן המשפיעים בתורה. ופעם משמע שהתורה גבוה מישראל וכדאי' תלת קשרין כו' ישראל באורייתא כו' דהתקשרות נש"י בהקב"ה הוא ע"י אמצעית התורה כו'. והענין הוא דשתייהם אמת ואלו דא"ה. דהנה ידוע דלא כל הנשמה מתלבשת בגוף דמה שמתלבש בגוף הוא רק הארה ומקצת מהנשמה אבל עיקר הנשמה הוא למעלה. דהרי נשמות הן גבוהים הרבה ממלאכים דהמלאכים שרשן באצי' הוא מבחי' חיצוניות הכלים דאצי' ונשמות הן מבחי' פנימיות הכלים דאצי' וידוע דפנימיות הכלי מובדל בערך מבחי' חיצוניות הכלים. דחיצוניות הכלים הן שייכים לעולמות בי"ע. דהתהוות בי"ע הוא מאצי' והיינו מבחי' חיצוניות הכלים שנק' צלם אלקים וכשנמשכים בבי"ע נק' דמות אלקים כו' וכמ"ש במ"א. ואלקי' שייכות להתהוות כו'. אבל פנימיות הכלים אינו שייך לבי"ע והוא עצם בחי' האצי' שנבדל מבחי' בי"ע וגם מעולם האצי' וכמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי חד דהיכלות דאצי' שזהו עולם האצי' נתהוו מבחי' חיצוניות הלים דאצי' כו'. הרי דבחי' פנימיות הכלים נבדל גם מעולם האצי'. דפנימיות הכלים זהו גוף האצי' עצמו ומתאחד' בבחי' פנימיות הכלים. וכידוע דבאור יש ג"כ פנימיות וחיצוניות ופנימיות הכלים מתאחד עם האור דהיינו בבחי' פנימיות ועצמיות האור כו' וכמ"ש במ"א (ועמ"ש במ"א בד"ה בעצם היום הזה יצאו כו') וא"כ שרש הנשמות למעלה הרבה משרש המלאכים, ובמלאכים אי' מלאך בשליש עולם עומד, וא"כ כ"ש הנשמות אינו אשר גוף קטן כגוף האדם יכיל עצם עצם הנשמה, כ"א הארתה לבד הוא שמתלבש בגוף אבל עיקרה היא למעלה

כו'. והגם שמבואר במ"א בכללות הענין מה שהנשמה ירדה דוקא בעולם התחתון ונתלבשה בגוף גשמי דוקא אשר מלאכים הגם שיש להם ג"כ גופים ה"ה רק מב' יסודות הדקים עושה מלאכיו רוחות כו' רוח ואש שלמעלה כו' והנשמה נתלבשה בגוף מד' יסודות גשמיים, והלא הנשמה גבוה הרבה מהמלאך ולמה נתלבשה בגוף גשמי דוקא, ומבו' הטעם ע"ז דאדרבא היא הנותנת לפי שהיא גבוה יכולה לירד למטה יותר דכל הגבוה כו', ולזאת דוקא נשמה יכולה להתלבש בגוף גשמי כו'. וא"כ לפ"ז י"ל דמלאכים לפי שהן בערך העולמות לכן מקומם הוא בעולמו' העליונים אבל בעולם התחתון א"א להיות היינו שא"א להתצמצם לפ"ע עולם התחתון ולכן מלאך רק בשליש עולם כו'. אבל הנשמה מאחר שהיא מובדל מן העולמות הרי אפשר כל עצמותה להיות גם בעולם התחתון, דדוקא מה שבערך העולמות שייך לומר שזה העולם מקום איליו ועולם התחתון אינו מקום איליו. אבל מה שאינו בערך העולמות כלל הרי כל העולמות שוים וממילא יכול להיות כולו למטה כו'. אך הענין דזהו שיהי' נמצא בהעלם, דבאמת כן הוא דמה שמובדל בערך יכול להיות בכל מקום אבל בהעלם לבד. וכמו"כ באלקות באוא"ס הסוכ"ע שנמצא למטה כמו למעלה והיינו מפני שמובדל בערך מן העולמות ה"ה בכ"מ בשוה וכמ"ש המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ בשוה. דזהו ההפרש בין ממכ"ע לסוכ"ע, דבחי' ממכ"ע שהוא לפ"ע העולמות אין העולמו' שוים בזה דעולם העליון שהוא כלי אל האור מאיר שם האור בגילוי, והעולם התחתון שאינו כלי אל האור אין האור מאיר בגילוי כו', משא"כ בחי' סוכ"ע שוה בכל מקום כו' אבל הוא בהעלם, שזהו ג"כ ההפרש בין ממכ"ע לסוכ"ע, דממכ"ע הוא בגילוי ואור הסוכ"ע בהעלם כו'. וכמו"כ הוא בנשמה שמצד שהיא מובדלת מן העולמות תהי' בכל מקום גם בעולם התחתון היינו שתהי' נמצא בהעלם כו'. ובאמת כן הוא שגם עצם הנשמה מוגדרת בגוף כידוע, והראי' שנשמה אינה יכולה להחיות ב' גופים כו' וכמ"ש במ"א, זהו שהיא נמצא בהעלם כו'. אבל להחיות את הגוף שוהו שתהי' בגילוי ובבחי' התלבושות בבחי' קירוב הערך מובן דזה אינו שייך במהות ועצם הנשמה כ"א בבחי' הארתה לבד שייך שתהי' בבחי' גילוי ובבחי' התלבושות בגוף להחיותו, וג"ז בכח מפליא לעשות המקשר רוחניות בגשמיות להיות כי כללות הנשמה ה"ה מובדל לעשות המקשר רוחניות בגשמיות להיות כי כללות הנשמה ה"ה מובדל בערך לכן זהו ע"י כח מפליא לעשות כו'. אבל מ"מ בהארת הנשמה להיותה בחי' הארה לבד שייך לומר שתתלבש בגוף, לא בבחי' עצם הנשמה דאם היות שמוגדרת בגוף מ"מ אין הגוף מקום לה להיות בבחי' התלבושות ממש כו'. דלגבי הארת הנשמה שייך לומר שהגוף מקום אלי' בבחי' כלי כו', אבל לגבי עצם הנשמה אין הגוף מקום אלי' ובדוגמא כמו למעלה לגבי אוא"ס הסוכ"ע הרי אין העולם מקומו כו' דעם היות שנמצא בכ"מ מ"מ אין העולם מקומו כו' כמו"כ בנשמה עם היות שמוגדרת בגוף מ"מ אין הגוף מקומה, כ"א מקומה היא למעלה שדבוקה ומיוחדת באוא"ס ב"ה חבוקה ודבוקה בך כו'. ובחי' עצם הנשמה היא בחי' חי' ויחידה דה' שמות נק' לה נר"ן חי', הנה נר"ן זהו בחי' הארת הנשמה המתלבשת בגוף להחיותו ובחי' חי' שזהו בחי' נשמתא

לנשמתא היא בבחי' מקיף לבד כו', ומה שיש בחי' אור חיות כללי המחי את הגוף (כמ"ש מזה בדיה החדש הזה, רס"ה) שהוא מבחי' מקיף דחי', הנה זהו בחי' הארה מבחי' מקיף דחי' וג"ז אינו בא בבחי' התלבשות ממש להחיות את הגוף כ"א מה שהגוף חי ממילא מהנפש, שעי' שהנפש נמשך בגוף ממילא חי הגוף ממנו, וכמו אור הנר או אור השמש שמאיר בבית שהבית ממילא תאיר מהם כו', וכנודע שיש ב' מיני חיות הא' שבא בבחי' התלבשות ממש בבחי' קירוב הערך דהיינו בבחי' אור וכלי וחומר וצורה, וחיות זה אינו בדרך ממילא כ"א בבחי' התעסקות להחיותו שז"ע התלבשות כו', וזהו בכחות הנפש דבחי' נר"ן שיש הכנה והתעסקות מהכחות לפעול באברי הגוף וכמרכיב בחומר אברי הגוף צ"ל הכנה לקבל צורת כחות הנפש כו'. והב' האור והחיות שאינו בבחי' התלבשות בבחי' אור וכלי או חומר וצורה כי אין הגוף כלי איליו ואינו בבחי' התעסקות להחיותו כ"א בדרך ממילא כו', ועמ"ש מזה בדיה ובחדש השביעי, רס"ג, וכ"ז הוא בחי' הארה לבד ממקיף דחי', אבל עצם בחי' מקיף דחי' וכ"ש בחי' יחידה אינו נמשך בגוף להחיותו כו'. ובחי' זו היא בחי' מולא דנשמה שעז"נ וגזולים מן לבנון דשרשה מבחי' לובן העליון ורק נוזל ונוסף ממנה בנשמה המלובשת בגוף, ומזה באים ההרהורי תשובה שבאים לאדם פתאום בלי שום הכנה כלל שמתעורר בתשובה פתאום שצר לו ממעמדו ומצבו כו', שזהו מבחי' מקור הנשמה שרואה ושומעת הכרוזים העליונים שמכריזין על התשובה וכמא' שובו בנים כו', וכדאי' באבות בכ"י ב"ק יוצאת מהר חורב ומכרות אוי להם לבריות מעלבונה ש"ת כו', דשרש ומקור הנשמה שומעת את הכרוז וגם רואה ומזה נופלים הרהורי תשובה גם בהארת הנשמה המלובשת בגוף, שאם יעורר א"ע בעת ההיא יכול לבוא לידי תשובה אמיתית, והיינו שיאיר בחי' אור שרש ומקור הנשמה בגילוי כו', דלפי שעכ"פ גם עצם הנשמה מוגדרת בגוף לכן יכול להביאה לידי גילוי ממש וגם שיאיר אח"כ בחי' אור עצם הנשמה גם בהארת הנשמה המלובשת בגוף, דהיינו שהעסק התורה וקיום המצות ובד"כ העבודה שמצד כחות הנפש ה"ה אחר התשובה באו"א לגמרי מפני שמאיר בהם אור עצם הנשמה כו', אמנם זהו שממשיך גילוי בחי' עצם הנשמה, אבל מצ"ע אינו מאירה בגילוי כ"א מה שמאיר בגילוי בגוף בבחי' התלבשות להחיותו (וכמרכיב בעבודת הנשמה בגוף כו') הוא בחי' הארת הנשמה לבד, אבל עצם הנשמה אינה מתלבשת בגוף כ"א עיקרה ומקומה הוא למעלה כו'.

וע"פ הקדמה זאת יוכן דמה שמשמע ממדרז"ל לפעמים דתורה גבוה מישראל ולפעמים משמע דישראל גבוהים דשניהם אמת. דלגבי הארת הנשמה המלובשת בגוף שנתצמצמה לפ"ע הגוף להחיותו והגוף והנה"ב מעלימים ומסתירים על הארת הנשמה שעז"נ יונתי בחגוי הסלע בסתר המדריגה שמתעלמת ומסתתרת כו', הנה לגבי בחי' זו תורה למעלה מהנשמה, ובכדי שהארת הנשמה המלובשת ומתעלמת בגוף ונה"ב תתקשר באלקות זהו ע"י התורה, ועד"א ישראל מתקשראין באורייתא ואורייתא בקוב"ה כו', ועי"ז נמשך אח"כ ע"י התורה בחי' גילוי או"א בעולמות כו', וכמ"ש הליכות עולם

לו הליכות ל' רבים בחי' הילוך דמלמטלמ"ע ע"י התפלה וי"ל ג"כ בחי' ההילוך מלמטלמ"ע ע"י התורה, והוא בחי' התקשרות הנשמה באלקות דישראל מתקשראין כו' (עמ"ש בד"ה ועשו להם ציצית בס' במדבר ס"ה בהג"ה * כמו"כ מלמטלמ"ע הלבוש כו' מעסק התו"מ כו'). וע"י שמתקשר הנשמה באלקות עי"ז נמשך אח"כ ע"י התורה בחי' המשכת אוא"ס בעולם כו'. וכמ"ש עוטה אור כשלמה שהתורה היא בחי' שלמה ל' לבוש שהיא לבוש של הקב"ה שבה מתלבש אוא"ס ונמשך בעולם כו'. דמ"ש עוטה אור כשלמה אין הכוונה שהשלמה הוא האור אלא שהם ב' ענינים, וכדמשמע מהמדרש שאו' מהיכן האורה נבראת אמר שנתעטף הקב"ה בשלמה והבהיק מזיו כו' שנא' עוטה אור כשלמה, משמע שאין השלמה כעצם אור כי האור הוא מזה שהבהיק מזיו, והשלמה היא לבוש שבה מתלבש האור ומאיר ע"י כו'. וענין ב' הבחי' דאור ושלמה שבתורה הענין הוא, להיות כי התורה היא ממוצע בין ישראל להקב"ה וכמו"כ היא ממוצע בין אוא"ס לעולמות וכמא' הזהר אסתכל באורייתא כו' בראשית בשביל התורה כו', ובמדרש אני הייתי כלי אומנתו כו', וכל ממוצע צ"ל כלול מהב' מדרי' שמחברם יחד, וזהו ב' המדרי' שבתורה, דבחי' אור זהו מה שהיא כלולה מבחי' אוא"ס הבלתי בע"ג ובלתי בע"ת, ובחי' שלמה הוא בחי' שרש ומקור הגבול, כי כל עניני התורה הן בבחי' מדה וגבול כמו אלו טרפות ואלו כשרות כו', וכן סוכה ז"ט ומשהו ולא יותר מק' אמה, שופר טפח ומשהו כו', והיינו התורה כמו שהיא באצ"י שהע"ס דאצ"י הן בבחי' מדה וגבול כו'. אבל כמו שהיא בעצמות אוא"ס שלמעלה מאצ"י ה"ה בבחי' בל"ג כו', ובזה יובן מה דאי' במדרש לכל יש סיקוסים (גבול ומדה) חוץ מדבר אחד שאין לו סיקוס והיא התורה ובגמ' דעירובין פ"ב משמע שגם התורה יש לה מדה כמ"ש בענין המגלה ושהעולם א' מג' אלפי' ומאתיים בתורה, הרי יש לה מדה, אלא שארוכה מארץ כו', ולפי הנ"ל גיחא, דכמו שהתורה היא באצ"י שזהו בחי' שלמה היא בבחי' מדה וגבול, וכמו שהיא בעצמות אוא"ס ה"ה בבחי' בל"ג כו', וזהו ג"כ משארז"ל דבר גדול מעשה מרכבה ודבר קטן הויות דאביי ורבא, ולכא"ו איך יקראו הויות דאביי ורבא בשם דבר קטן הלא זהו עיקר תושבע"פ. אך הענין דלפי שהיא בבחי' מדה וגבול לכן נק' קטן וכת' מי יקום יעקב כי קטן הוא, ויעקב הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה מקצה השמים דלעילא כו', ואיך יקרא קטן, אלא דמאחר שיש קצה בראש וקצה בסוף הנה לגבי אוא"ס נק' קטן כו'. וכמו"כ הויות דאביי ורבא נק' קטן לגבי אוא"ס, אבל דבר גדול הוא כמ"ש ולגדולתך אין חקר בבחי' אוא"ס הבלי גבול כו', וזהו דישראל מתקשראין באורייתא כו', דהארת הנשמה המלוכשת בגוף מתקשרת באוא"ס הבלי גבול ע"י התורה לפי שכלולה מבחי' אור ושלמה שיש בה בחי' אוא"ס לכן בה וע"י מתקשרת הנשמה באוא"ס הבלי גבול כו', ועפ"ז יובן מה דאי' במדרש ע"פ ויאמר ה' על עזבם את תורת הלוואי אותי עזבו ותורת שמרו דהמאור שבה מחזירו למוטב שאעפ"י אם אותי עזבו ח"ו מ"מ ע"י התורה המאור שבה כו' שיש בכח התורה

לקשר הנשמה לאלקות, והיינו מפני שיש בה בחי' אור הנ"ל לכן יש בכח התורה לתקן ולקשר את הנפש אפי' בענינים הנוגעים לעצמות אוא"ס כמו אמונה וכה"ג, הנה כשנותן א"ע לתורה (אז * גיט זעד זעך אזועק אין תורה) המאור שבה מחזירו למוטב כו'. אמנם סדר העבודה בעסק התורה אמרו"ל מעיקרא קעביד אינש אדעתא דנפשא לתקן נפשו לקשר הארת הנשמה המלובשת בגוף לאוא"ס ב"ה ואח"כ צ"ל עסק התורה לשמה לשם התורה להמשיך תוס' אורות בתורה וענין ההמשכה בתורה היא על ב' אופנים, הא' להמשיך ולחבר תורה שלמעלה בתורה שלמטה, כי התורה למטה נתלכשה בענינים גשמיים וכמו המחליף פרה בחמור וד' רשויות דשבת כו', אשר א"א לומר שהתורה שלמעלה מדברת ג"כ בענינים גשמיים אלו כ"א ברוחניות הענינים, דד' רשויות דשבת רה"ר הוא עולם התהו ורה"י עולם התיקון כו', ועמ"ש בד"ה לא תחרוש בס' רל"ב מענין שור וחמור כו'. ובוה הוא הלימוד בתורה בגי' ובפרט באצ"י גופא שמדברת הכל בענינים רוחניים וכמא' ועל תורתך שלמדתנו תורתך תורת האצ"י ושלמדתנו תורת הבריאה כו'. וצריכים לחבר תורה שלמעלה בתורה שלמטה, וכמו ברוב תנאים ואמוראים ובפרט רשב"י וחיבירי שבלימוד התורה הנגלית הי' מאיר בהם בחי' הסוד סתום מה שהענין הוא ברוחניות למעלה כו'. והב' י"ל דהכוונה לשמה לחבר ולהמשיך אוא"ס בתורה שלמעלה וכמ"ש בס' הבהיר דוד הי' מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה. כי התורה כמו שהיא למעלה באצ"י דאורייתא מחכ' נפקית הרי גם החכ' באין ערוך לגבי אוא"ס וכמ"ש כולם בחכ' עשית שגם היא בבחי' עשי' כו', וכמשנת"ל דתורה כמו שהיא באצ"י זהו בחי' לבוש התורה לבד בחי' שלמה, וכמ"ש כאשר יאמר משל הקדמוני שהיא בחי' משל לבד בחי' לבוש. והנה בלבוש יש חילוק אם הולך לבוש בהלבוש או שאינו לבוש בו, דעם היות שבשעה שאינו לבוש בו הוא ג"כ לבוש המלך וכמ"ש יביאו לבוש מל' אשר לבש בו המלך דמאז שכבר הי' לבוש בו (וי"ל דבתורה הו"ע ג"ש הראשונות כו') הי' לבוש המלך. מ"מ כשלבוש בו הרי נגלה לעין כל שהוא לבוש המלך כו'. וזהו שצריכים להמשיך בחי' אוא"ס שיהי' מלובש בלבוש התורה, והיינו להמשיך בחי' אור דתורה בבחי' שלמה דתורה כו'. והיינו שיש בו ב' הבחי' דאור ושלמה מ"מ אין בחי' אור מאיר בגילוי בשלמה. ויובן ע"ד בחי' הממוצע' שבעולמות וכמו כתר שהוא ממוצע בין אוא"ס המאציל וכלול מב' מדרי' עתיק ואריך כידוע דעתיק הוא בחי' תחתונה שבמאציל ואריך ראש לנאצלים כו', ומ"מ הרי בחי' * נעתק ונבדל ואינו מאיר ומתלבש באריך. ומה שמתלבש מבחי' עתיק באריך הן בחי' ז"ת לבד, אבל ג"כ אינן מתלבשים כו' כידוע. וגם בחי' ז"ת דעתיק מתעלמים בלבושי אריך ואינם מאירים בגילוי ממש כו'. וכמו"כ יובן בתורה דעצם בחי' אור אינו מאיר בבחי' שלמה כו', וצריכים להמשיך בחי' עצם האור שיאיר בגילוי בבחי' לבוש התורה. וע"ד ג"ש הראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה שזהו גילוי בחי' ג"ר דעתיק כמ"ש במ"א. אלא דג"ש

(ז) גיט : כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : או ער גיט.

בחי' נעתק : כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל : בחי' עתיק נעתק.

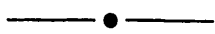
הן בבחי' אתעדל'ע מצ'ע וע'י עבודה ממשיכים שיהי' תמיד בחי' זו בתורה כו' (י"ל דו"ע ב' בחי' סתים סתימין וסתימין דכל סתימין וכמ"ש מזה במ"א, והן בחי' יין ושמן וכמ"ש מזה באריכות באמ"כ. והאופן הא' הוא ג"כ המשכה מבחי' אור והיינו בחי' סתום, ומ"מ אין זה בחי' עצם האור כו', והאופן הב' להמשיך עצם בחי' אור בחי' סדכ"ס שסתום מצ'ע כו'). והכח בנש"י להמשיך בחי' זו מצד שרש נש"י שלמעלה מתורה, דתורה היא בחי' ראשית, בראשית בשביל התורה שנק' ראשית, וכתו' ה' קנני ראשית דרכו שמה למדו דתורה קדמה לעולם, וראשית ל' נוק' בחי' מקבל. אבל ישראל לי ראש בחי' דכר ומשפיעים בבחי' ראשית מבחי' ראש אותיות אשר בחי' תענוג העליון ג"ר דעתיק כו' כנ"ל. וזהו ע"י שרש ומקור נשמתם שלמעלה מבחי' לבוש התורה כו'. וז"ש יפה את רעייתי כתרצה, דברעייתי יש ב' פי' א' ל' מרעה רעייתי פרנסתי ישראל מפרנסין לאביהן שבשמים שהוא בחי' המוחין כידוע, והיינו מה שישראל ממשיכים אוא"ס בתורה דמחכ' נפקת, והיינו ע"י שרש ומקור נשמתן שזהו פי' הב' דרעייתי ל' רעותא בחי' רעו"ד והוא בחי' רצון פשוט שלמעלה מטו"ד שעייז ממשיכים בחי' אוא"ס בתורה כו'. אמנם בכדי שהאדם שלמטה יוכל להמשיך אוא"ס בתורה מתחלה צ"ל התקשרות נשמתו ע"י התורה, והו"ע ישראל מתקשראין באורייתא, והיינו שע"י התורה מתקשרת הארת הנשמה המלוכשת בגוף עם אוא"ס הבל"ג כנ"ל. דבעבודה היינו ההתקשרות בשרש ומקור הנשמה דו"ע דאדעתא דנפשא עביד ואח"כ ממשיך המשכת אוא"ס בתורה כו'. וזהו מ"ש כ"א בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה, תחלה תורת ה', והיינו מצד הארת הנשמה המלוכשת שמתקשרת באוא"ס ע"י התורה, ואח"כ כשלומד תורה לשמה שממשיך אוא"ס בתורה נק' תורתו, וכמו שתורה נק' ע"ש משה כמ"ש זכרו תורת משה עבדי, והיינו מפני שהמשיך אוא"ס בתורה, כמ"כ כשלומד תורה לשמה וממשיך אוא"ס בתורה נק' התורה על שמו כו'. ונמצא מבואר איך ששניהם אמת דלפעמים תורה גבוה מישראל, והיינו לגבי הנשמה המלוכשת בגוף, ולפעמים ישראל גבוה, היינו מצד שרש ומקור הנשמה שמשפיעים בתורה, וז"ע מאורסה כו'. וכשם שהוא בתורה כמ"כ הוא במעהמ"צ, דהנה אנו מברכין אשר קדשנו במצותיו, ומשמע מזה דמצות הן למעלה מישראל דרמ"ח פקודין הן רמ"ח אברים דמלכא, ומתקדשים ישראל ע"י המצות, ולפעמים ועשיתם אותם מעלה אני עליכם כאילו עשאוני, שממשיכים בחי' ציור אדם שלמעלה, דאוא"ס הוא בבחי' כי לא אדם כו', ולהמשיך בחי' ציור אדם זהו ע"י ישראל, א"כ הרי ישראל הן למעלה ממצות כו'. והענין דהנה א"א בנוסח התפלה דשבת קדשנו במצותיך, ולכאו' אינו מובן והלא כבר קדשנו במצותיו ומה אנו מבקשים קדשנו כו'. אך הענין הוא דהנה יש ב' מדרי' במצות, מצותיך ומצות ה', מצותיך הן בחי' המצות שעושים למעלה כבי' והן המצות שבעצמות אוא"ס, וכמא' הקב"ה מניח תפילין כו', הקב"ה הוא בחי' הכתר ומניח תפילין היינו המשכת תוס' אורות במוחין כו' וכמ"ש מזה בד"ה את שבתותי שלא נדפס*. דמצות הוי' הן המצות כמו שהן בבחי' ז"א, וכמא' רמ"ח פקודין רמ"ח

אברין דמלכא בחי' אברין דז"א, דז"א בחי' ט"ס טפ"ט פ"א רת"ס רמ"ג וה"ח רמ"ח כו'. אבל מצותיך הן המצות שבעצמות ארא"ס כו', דתרי"ג מצות דאורייתא וז"מ דרבנן הן תר"ך ע"א כו', והנה נת"ל דתורת הוי' היא למעלה מהאר"ת הנשמה המלובשת בגוף וכמו"כ הוא במצות דלגבי הארת הנשמה בחי' מצות הוי' הן למעלה מהנשמה ובהן וע"י הנשמה מתקשרת באוא"ס כו'. אבל כשבא לבחי' שרש ומקור הנשמה או ממשיך מבחי' מצותיך שהן בחי' תר"ך ע"א דממשיכים תוס' אורות ברמ"ח אברין דז"א כו', והו' דבתפלה דשבת אנו מבקשים קדשנו במצותיך, דשבת מאיר גילוי בחי' שרש ומקור הנשמה והו"ע גילוי רצה"ע ובחי' ד"ע שמאיר בשבת, והו"ע הנשמה יתירה שבשבת וכמ"ש בתו"א בדי"ה ויקהל. ולכן אז קדשנו במצותיך בבחי' המצות שבעצמות בחי' תר"ך ע"א כו', ובזה יובן מ"ש וזכרתם את כל מצות ה' שהמצות נק' זכרים בחי' זכר ואח"כ כתי' למען תזכרו ועשיתם כו', דבתחלה המצות הן בבחי' דכר ומשפיע בהאר"ת הנשמה כו', ואח"כ נעשים ישראל בחי' משפיעים במצות כו', ונמצא דתו"מ הן ע"ד והחיות נושאות שמנשאות ומנושאות כמו"כ הוא בתו"מ שנושאים ומגביהים נשי' ואח"כ הן מנושאות מנשי' שממשיכים תוס' אורות בתומ"צ כו'.

ועפ"י'ן יובן ג"כ בענין קרי"ס ונשי' מה שלפעמים * דנשי' גבוהים מהים ופעמים משמע שהים גבוה, דשניהם אמת. והענין דהנה ידוע דים ויבשה הן עלדאת"כ ועלדאת"ג וכל מה שיש ביבשה יש בים, אלא שהברואים שבים מובלעים במי הים ואינם יכולים ליפרד ממנו, אבל ברואים שבארץ הגם שמקבלים חיות מן הארץ מ"מ ה"ה נפרדים מן הארץ כו'. וכמו"כ ברואים דעדאת"כ ה"ה מיוחדים באלקות, משא"כ ברואים שבעדאת"ג ה"ה בבחי' מציאות יש ודבר ונפרד כו'. והנה הנשמות ה"ה בבחי' ארץ וכמ"ש כי תהיו אתם ארץ חפץ, והארץ לעולם עומדת, וכת"י עמד וימחד ארץ, שיש פי' שקאי על נשי' שמדום שיקבלו את התורה. וי"ל ע"פ משנת"ל שהנשמות כמו שהן למטה ה"ה מקבלים מהתורה, והרי הכלי צ"ל לפ"ע האור כו', וז"ע המדידה שיוכלו לקבל את התורה כו', והיינו דבחי' הארת הנשמה המלובשת בגוף נק' בשם ארץ להיותה בבחי' נברא וכמא' נשמה שנתת בי טהורה ואח"כ אתה בראת כו', שנעשה בבחי' יש ודבר בפ"ע כו', וענין קי"ס ידוע שזהו גילוי בחי' עלדאת"כ בעלדאת"ג, ולכן ע"י קי"ס נתעלו נשי' כמו שהן למטה שהאיר בהם גילוי בחי' עדאת"כ, ועי"ז זכו לנבואה, דנבואה הוא בחי' גילוי ההעלם, וכשנתגלה להם העלם הים בחי' עדאת"כ זכו לנבואה, ובבחי' נבואת משה, לא נבואת שארי נביאים שנתנבאו בכה כדמותינו שזהו בחי' ארץ, כ"א נתנבאו בזה בחי' גילוי המהות, דהגם דים הוא ג"כ בחי' מל', אמנם בחי' ים נק' זאת וכמ"ש ואמונה כל זאת וקים עלינו כו' וכמ"ש במ"א. וזאת הוא במדרי' זה כו' וזהו מראה באצבע זה אלי כו', אך זה שנשי' נתעלו ע"י הים היינו

בהארת הנשמה המלוכשת בגוף. דנתל שיש ב' מדרי' בנשמות והן בחי' ראש ובחי' רגל בחי' יעקב וישראל. דישראל לי ראש ויעקב הוא בחי' רגל דנשי' ולגבי בחי' רגל דנשמה הים גבוה מהם. אבל שרש ומקור הנשמה גבוה מהים. דהגם דים הוא בחי' עלדאת"כ מ"מ ה"ה בחי' עלמין, ונשי' קדמו לעולם דמח' ש"י קדמה לכל דבר כו'. וגם ים ויבשה שניהם מבחי' דיבור, וישראל עלו במח', ועלו במח' היינו בבחי' היותר עליונה שבמח' כו'. וכתי' בעבר הנהר ישבו, דנהר למעלה מים, דים בחי' מל' ונהר הוא בחי' בינה כו'. ונשי' הן מעבר הנהר למעלה גם מבחי' בינה, וכ"ש לגבי בחי' ים, ולכן לגבי בחי' זו נתבטל הים. וז"ש בוקע ים לפני משה, שהים נתבטל ונבקע כו'. דהנה בעת קרי"ס ה' בכאו"א גילוי בחי' שרש ומקור הנשמה, וז"ש משה ובני' בני' הוא הארת הנשמה המלוכשת בגוף ומשה בחי' שרש ומקור הנשמה כי משה ממשיך גילוי בחי' זו וכמ"ש כי תקנה עבד עברי, עבד הוא בחי' הארת הנשמה שבגוף, ועברי הוא בחי' בעבר הנהר בחי' שרש ומקור הנשמה, וכי תקנה קנין הוא המשכה מן ההעלם אל הגילוי. והממשיך מן ההעלם אל הגילוי הוא משה שעליו נא' כי תקנה כידוע, כי משה ממשיך בחי' הדעת וכמ"ש ונתתי עשב כו' שהמשיך בחי' הדעת דורע אדם בנשמות דורע בהמה כו'. וז"ש ועתה ישראל כו' כ"א ליראה ופריך בגמ' וכי יראה מלתא זוטרתא היא ומתרץ אין לגבי משה כו', והא מעמך כתי', אלא לפי שיש בחי' משה בכאו"א, והוא בחי' הדעת (ד"ע) שיש בכאו"א כו' וכמ"ש בס"ש. וע"י הדעת נמשך גילוי בחי' שרש ומקור הנשמה וזהו משה ובני'. ועז"א בוקע ים דלפני בחי' משה שבכאו"א שהוא גילוי בחי' שרש הנשמה נתבטל הים כו'. ואיך היו שניהם שנשי' נתעלו ע"י הים נמצא שלא נקרע לפניהם, ומ"ש בוקע ים שנבקע לפניהם, י"ל על ב' אופנים. הא' דקרי"ס ה' ע"י גילוי מלמעלה וכמ"ש ויולך ה' את הים ברוח קדים כו', ונתעלו נשי' ע"י זה לבחי' שרשם ומקורם ונתגלה בהם שרש הנשמה ואז נתבטל הים לפניהם. והענין הוא דהנה ידוע דבקי"ס ה' ב' ענינים הא' קריעת הים והב' הפך ים ליבשה, שהים עצמו נהפך ליבשה. דקי"ס הוא רק גילוי בחי' עדאת"כ בעדאת"ג, אבל הפך ים הוא דעדאת"כ גופא נעשה עדאת"ג וכמו עד"מ בנסים היוצאים מדרכי הטבע שזהו גילוי בחי' למעלה מהטבע בהטבע שנראה ונגלה אור דלמעלה מהטבע בהטבע ונק' נס נפלא שהוא בבחי' פלא. וגם הטבע מתבטל ע"י אבל ענין הפך הוא שלמעלה מהטבע נעשה כמו ענין טבעי שאינו דבר נפלא כלל, וכמו לע"ל שיהי' עולם ויהיו גופים ויהיו אלקות ממש כו'. וכמו"כ השראת הנבואה שיהי' על כל אדם לעתיד וכמו ונבאו בניכם ובנותיכם, דענין הנבואה יהי' ענין טבעי בילדים וילדות כו'. ועד"ז יובן ענין דעדאת"כ נהפך לעדאת"ג, וזה הי' ע"י גילוי שרש ומקור הנשמה כו', והאופן ה' י"ל דהים נקרע לפני נשי', והיינו מצד גילוי שרש ומקור נשמתם ומה שנתעלו ע"י הים, היינו בהארת הנשמה המלוכשת בגוף שהאיר בה בחי' שרש ומקור הנשמה, וכמשנתל דאור עצם הנשמה מאיר בהנשמה שבגוף כו'. ועפ"ז מתורץ הקושי' מ"ש ישיר ל' יחיד ולא ישירו ל' רבים להיות דמשה ובני' הן ב' מדרי' שבנשמה א"כ שיך לומר ישירו שהרי זהו הנשמה אלא שהן ב' מדרי' שבה, ובפרט שבקי"ס

נתחברו ב' המדרי' לכן נא' ישיר ל' יחיד כו'. וזהו מה שהגדיל אתכם דוד בספרו, דוד מבאר מעלת הנשמות איך שהים נקרע לפניהם. דהנה מ"ש בתורה ובנבי' הלכו ביבשה בתוך הים ושאמרו זה אלי כו' זהו העלי' נדשי' שנתעלו ע"י הים, א"כ ה"ז מעלת הים כו'. אבל דוד מחלק זה לבי' ענינים לגזור י"ס כו' והעביר ישראל כו', דמ"ש לגזור י"ס בזה מודיע מעלת ישראל שמצד שרשם הן למעלה מהים והים נתבטל לפניהם, ומ"ש והעביר ישראל כו' זהו מעלת הים שנתעלו ישראל ע"י כו'. וזהו שאו' ב"פ כל"ח לגזור י"ס לגורים כל"ח והעביר כו' כל"ח, דמשמע דקרי"ס לבד גם בלי ההעברה בתוכו הוא ג"כ חסד, ולכאוי' מהו החסד, אלא שמודיע בזה מעלת ישראל, וזהו אלו קרע לנו את הים ולא העבירנו כו' דיינו, לפי שהודיע בזה מעלת נשי' כו', וזהו או ישיר משה, או הוא בחי' שרש ומקור הנשמה וכמ"ש נכון כסאך מאז שלמדו מזה דכסה"כ קדמה לעולם, וכמו"כ נשי' שקדמו לעולם נק' או, וכמ"ש כגר כאורח כל האורח בישראל, שהוא מאז ומקדם כו', וי"ל ד"ע מעבר הנהר, דהנה נהר הוא בינה שהוא ש' ס"ג, וידוע דהשבירה ה' בשם ס"ג והתיקון מש' מ"ה, דס"ג מ"ה שניהם מחודשים דבנין התהו ה' ע"מ לסתור וסתירת התהו ע"מ לבנות עולם התיקון כו', ובחי' אורח שמאז ומקדם הוא בחי' שם ע"ב כנודע, וא"כ זהו בחי' מעבר הנהר בחי' שרש הנשמה שלמעלה מבחי' ים, דהנה ים וארץ מבואר במ"א שהן תהו ותיקון עיגולים ויושר (ארץ בחי' אר"ח דיושר כו') ובחי' אורח הוא למעלה מבחי' ים כו', וזהו או ישיר שבקרי"ס האיר בהם בחי' שרש ומקור הנשמה כו', וזהו כל פרגמטי' של משה ה' באז קנטורו באז ומאז באתי אל פרעה, דהנה פרעה אותיות העורף בחי' אחוריים דא"א, דשרש הנשמה הוא מבחי' אריך ועתיק כו', ופרעה עמד בעורף והי' מונע ומעכב גילוי בחי' שרש הנשמה, וגם ידוע דפרעה הוא קלי' נגד בחי' ד"ע וכמ"ש במ"א בהביאור דזכור את אשר עשה כו', ונת"ל דע"י הדעת נמשך גילוי שרש הנשמה, ופרעה הי' מונע ומעכב גילוי זה, והיינו ע"י שגור המה ילכו וקששו להם תבן כו' ויפץ העם על כל אמי"צ כו', שזהו היפך הדעת, דדעת הו"ע ההתקשרות וכאן ויפץ כו', ובפשוט הי' הכוונה להטרידם ולבלבלם מעבודת ה' וכמ"ש נרפים אתם כו' נובחה לה', ורצה לבלבלם כו', וזה הי' טענת משה ומאז באתי כי משה הי' ממשיך שרש ומקור הנשמה והי' טענתו אשר פרעה מונע ומעכב את הגילוי כו', ותיקון זה הי' בקי"ס שאז הי' גילוי בחי' שרש הנשמה כו', וי"ש או ישיר או דוקא, היינו דבקי"ס הי' גילוי בחי' שרש ומקור הנשמה שנק' אז, שהים נתבטל לגבי מדרי' זו, ואומר ישיר ל' יחיד לפי שנתחבר בחי' שרש ומקור הנשמה עם הארת הנשמה שלמטה המלובשת בגוף כו'.

בס"ד, שי"פ יתרו, רס"ה

וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר אנכי ה' אלקיך כו'. ופרשי כל הדברים האלה מלמד שאמר הקב"ה כל עשה"ד בדבור א' מה שא"א לאדם לומר כן אי"כ למה נא' עוד אנכי ולא יהי' לך שחזר ופירש על כל דבור ודבור בפ"ע. וצ"ל מה"ע שנאמרו כל עשה"ד בדבור א' הלא מה ששייך לעסק התורה ולידע את המעשה אשר יעשו זהו ממה שנאמרו עשה"ד בדרך פרט דוקא. אבל ממה שנא' בכללות לא היינו יודעים עדין את התורה כ"א מפרטן דוקא. ואי"כ למה נא' תחלה בכללות ואח"כ חזר ופרט כו'. ובמד"ר ס"פ ואתחנן דרצ"א א' אי' אתה מוצא שלא פתח הקב"ה במ"ת תחלה אלא בדבר הזה אמר להן שמע ישראל אנכי ה' אלקיך נענו כולן ואמרו ה' אלקינו ה' אחד ומשה אמר בשכמל"ו. וצ"ל מה שייך פסוק שמע ישראל למ"ת שפתח בזה דוקא. ובירושלמי פ"ק דברכות אמתניתין בשחר מברך שתיים לפניו, מפני מה קורין שתי פרשיות הללו בכ"י כו' ר' לוי אמר מפני שעשרת הדברות כלולים בה. אנכי כו' שמע ישראל ה' אלקינו. לא יהי' לך ה' אחד, לא תשא כו' ואהבת כו' מאן דרחים מלכא לא משתבע בשמיה ומשקר, זכור את יום השבת כו' למען תזכרו רבי אומר זו מצות שבת כו', כבד את אביך כו' למען ירבו ימיכם, לא תרצח ואבדתם מהרה מאן דקטיל מתקטל, לא תנאף לא תתורו כו' לבא ועינא כו', לא תגנוב ואספת דגנך, לא תענה ברעך כו' אני ה' אלקיכם, לא תחמוד בית רעך וכתבתם על מזוזות ביתך ולא בית חבירך (וע' ביפ"מ שכ' שר' לוי נתן טעם גם לפ' הג' הוא פ' ציצית, מלבד מה שה' דברים נאמרו בה, ואי"כ לטעם דר' לוי הוי כאלו שאל מפני מה קורין שלש פרשיות הללו). ולהבין זה צ"ל ענין הק"ש דכתי' שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. וצ"ל מה"ע ב"פ הוי' דהל"ל ה' אלקינו אחד. אך צ"ל תחלה ענין אחד, הנה נודע שבת"ב אחד ה"ר הוא ד' רבתי, וד' הוא בחי' דבור שבדבר הוי' שמים נעשו, לעולם הוי' דברך נצב בשמים שהדבור מחיה ומזהה אותם תמיד מאין ליש כו' שאל"כ הי' חוזר לאין ואפס כו' כמ"ש בס"ב ח"ב. והנה בחי' ד' רבתי הוא בחי' דבור שבמח' דהיינו מקור הדבור ונק' בחי' במאמר א' יכול להבראות שהוא בחי' בראשית נמי מאמר הוא שהוא מאמר כללי שכולל כל עשרה מאמרות, דהיינו שהוא דבור שבמח' ועד"מ למטה באדם שקודם שמדבר צריך לסדר הדבור במח' איך לדבר. דהנה יש ב' בחי' הא' הוא בחי' מח' שבדבור והב' דבור שבמח', שהרי האדם כשמדבר דבר שכל בהכרח שיחשוב בעת דבורו מה הוא מדבר כו', ומ"מ עיקרו הוא הדבור רק שצריך להחזיק מוחו ולחשוב דבורו שמדבר לבד. והנה הנק' שמיעה שבמח' (עמ"ש בשע"ת בד"ה להבין ההפרש בין תורה לתפלה בענין והי' עקב תשמעון) והיינו ששומע במח' את הענין שמדבר ואז הדבור כדבעי למהוי. והוא ג"כ השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיו, דהעיקר הוא מה שמוציא פיו דבור אלא שצריך להיות השמע לאזניך שישמע מה שמדבר כו'. אבל בחי' דבור שבמח' העיקר הוא המח' שחושב בעיון השכל לבד, ולא נק' דבור שבמח' רק מפני שענין המחשבה זו הוא שמסדר אין יהי'

דבורו, לכן על שם זה נק' דבור שבמח', והיינו שחושב את הענין בהסבר דברים ובדברים מסודרים שמסדר הדברים איך שיהיו נשפעים אל הזולת. ונמצא שהוא מח' שחושב את השכל אלא לפי שהוא בהסבר דברים ודברים מסודרי' ה'ז נק' דבור שבמח'. ואין זה כמ"ש במ"א שחושב אותיות הדבור כמו שחושב פסוק שמע ישראל שאינו חושב השכל כ"א האותיות לבד דהוה הרהור ולא מח'. אבל כאן הוא מח' ממש אלא שיש מח' שחושב את השכל כמו שאינו מלוכש עדין בהסבר דברים וכ"ש שאינו בדברים מסודרים והיינו שחושב את השכל לעצמו וזהו מח' שלמע' מדיבור אבל כשחושב בהסבר דברים כו' זהו הנק' דבור שבמח' והוא מקור הדבור, שכמו שחושב את הענין במח' כן יבוא אח"כ בדבור כו'. ואפ"ל עוד ענין דבור שבמח' בעומק יותר ע"ד שמצינו בר"א בר"ש בזבחים דק"ב, הובא בש"ע ה' ת"ת ספ"ג, שמחמת עיון מחשבתו בד"ת הוציא דברי תורה מפיו גם במקום שאין רשאי לדבר שם בד"ת, שגם דבור זה בכלל דבור שבמח' יחשב, שהרי התירו זה בש"ע ה' ת"ת הנ"ל, לפי שזהו לאונסו מצד עיון המח' (ע' ברש"י בגמ' שם) שהדבור בא ממילא מצד המח' ולכן הוא בכלל מח'. ונמצא כאן הוא שהדבור גופא הוא בכלל מח', ולא כמו אופן הא' שהמח' נק' דבור שבמח', וכאן המח' הוא למעלה מדבור אלא שהדבור לפי שבא ממילא ע"י עיון המח' נק' הוא גופא דבור שבמח' כו'. והדוגמא מזה למעלה י"ל דז"ע מ"ש כי הוא צוה ונבראו, דנבראו הוא מאליו וממילא וצוה הוא דבור דציווי שייך בדבור וכמ"ש במ"א בפ"י כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד, אמר במח' וצוה בדבור, ואי' צוה ונבראו בדרך מאליו וממילא שהוא הדבור שבא ממילא ממח' וה"ה בכלל מח' שבטל אל המח' וממילא הנבראים שנתהוו מדבור זה ה"ה בטלים לאלקות כו'. ועפ"ז י"ל מה שמבואר בכ"מ דמלאכים דיצי' נק' נוני ימא וכמ"ש הימים וכל אשר בהם דקאי על יצי' כמ"ש במ"א (עמ"ש בד"ה רפאנו), והלא יצי' הוא בחי' דבור כנודע בג' עולמות בי"ע שהן מחדו"מ, ודבור מקור עדאת"ג ואיך נק' נבראים דיצי' בשם נוני ימא בחי' עדאת"כ כו'. ולפי הנ"ל י"ל דזהו בחי' כי הוא צוה ונבראו בבחי' דיבור שבא מאליו וממילא כו', כי יש בחי' דבור שדבורו של הקב"ה חשיב מעשה כו', אבל הדבור שבא ממילא ממח' הרי דבור זה הוא בכלל מח' ונק' דבור שבמח' כו' כנ"ל. והנה המכוון בענין אחד הוא שהגם שנתהווה בחי' אחד שהוא ז' רקיעים וארץ וד"ר העולם שזהו פי' אחד כמארד"ל כד אמלכתני כו' ולד' רוחות תו לא צריכת, מ"מ הם בבחי' אחד דהיינו שהם בבחי' ביטול. ולהבין זה איך הם בחי' אחד, אך הענין הוא דהנה למעלה אינו כמו למטה, דהנה למטה אנו רואים שהדבור נעשה נפרד לעצמו, אבל למעלה א"א לומר כן שהרי אין לך דבר שחזק ממנו וכמ"ש את השמים ואת הארץ אני מלא. וזהו שארז"ל במד"ר שמות פ"ב ע"פ וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה למה מתוך הסנה ללמדך שאין מקום פנוי מן השכינה אפי' סנה, וזה שהדבור והעולם שנתהווה מהדבור שאינן נפרדים ח"ו. דהנה ארז"ל בסנהדרין דל"ט א' דא"ל אמגושא לאמימר מפלגך ולעילא דהורמיו ומפלגך דלתתא דאהורמיו (ע' פי' בערוך) והיינו שרצה לומר שהעולם נפרד והן שתי רשויות ח"ו, והשיב לו אי"כ האיך שביק לי' אהורמיו להורמיו

לאעבורי מיא בארע'י כו', וא"כ מזה דוירא מלאך ה' אליו כו' מתוך הסנה מובן שאין העולם נפרד. כי באמת מאיר גילוי אוא"ס בעולם והעולם בטל בתכלית לאוא"ס, ומה שנראה העולם ליש ודבר נפרד זהו ע"י ריבוי הצמצומי בסדר ההשתל' שמעלימים לגבינו ולזאת נראה לנו העולם ליש כו'. אבל לגבי עצמות אינו שייך לומר דבר נפרד והעולם בטל במציאות דכולא קמי' כליח ואין עוד מלבדו כו'. כי הדבור הוא בטל בתכלית, ולכן גם העולמות שנתהוו מהדבור גם הם בטלים כו'. דהנה באמת גם הדבור של האדם ג"כ א"א לומר שהוא נעשה נפרד לגמרי מן האדם שהרי אנו רואים שמי שקיבל מרבו שלמדו חכ' ה"ה מקושר לו בתכלית עד שתלמידו משליך כל עניני עצמו ועוסק לטובת רבו, עד שגם אבידת רבו קודמת לאבידת אביו. שעם היות שהטעם הוא מפני שרבו שלמדו חכמה הביאו לחיי העוה"ב, מ"מ הרי בן נמשך ממוח האב שזוהו המשכה עצמיות כמשנת' במ"א ע' בד"ה וכל שיח השדה ובבה"ז בראשית בד"ה לא טוב היות האדם לבדו, ובמאה"ז ע"פ הנ"ל. ורבו שלמדו חכ' לא השיג ממנו כ"א הארת חכמתו ע"י דבורו לבד, שהרי על עצם חכמתו לא קאים אינש אדעתי' דרבי' עד מ' שנין שנא' ולא נתן כו' עד היום הזה, שהוא סוף ארבעים שנה. ובאמת גם עצם חכמתו אין זה כח חכמתו העצמי ממש, וכידוע דכל השפעה וגילויי שכל אפי' כמו שהוא לעצמו אין זה עצם כח החכ' כ"א הארה ממנו לבד, ובהשפעה עצמיות דאב ה"ה נותן לו עצם כח החכ' ממש שלמעלה מבחי' השפעה וגילויי כו', והראי' שהרי יכול להיות יפה כח הבן ומבואר במ"א הטעם ע"ז מפני שנותן לו כח העצם ממש ומבחי' כח העצם הרי יכול להיות גילויים עד אין שיעור למעלה, ולזאת יכול להיות שיהי' אצל הבן הגילויים באופן נעלה יותר כו' (ומבו' במ"א די"ל שזה תלוי בהלבושים שנותן לו האב דהגילויי הוא ע"י הלבוש כו'). הרי דהשפעת האב אל הבן הוא במדרג' נעלה באין ערוך לגבי השפעת הרב. ומ"מ הדבור דרבו עדיף מעצם כח האב שבבן כו'. וצ"ל הטעם בזה דהשפעת האב ה"ה כמו כח העשי' שבא בבחי' כח נבדל, ועם היות שזה השפעה עצמיות אבל בא בבחי' כח נבדל כו' וכמ"ש במ"א דאב ובן הגם שהן עצם א' מ"מ ה"ה מהותים נבדלים כו'. והשפעת הרב עם היות שזה הארה לבד אבל ההשפעה היא בדבור שאינו בבחי' כח נבדל, ולכן יש בהשפעה זו יתרון מעלה בבחי' ההתקשרות וההתאחדות, דעם היות שאינו עצם א' אבל אינו בבחי' מהותים נבדלים כ"א מתאחדים וע"ז כו'. וא"כ הרי מובן דהדבור אינו נפרד מאחר שפועל ההתקשרות וההתאחדות באופן נעלה כזה בהמקבל יותר מההתאחדות דאב ובן כו'. וכ"ש דבור שלמעלה שהוא מיוחד באוא"ס כו', וז"ש ודבר אלקינו יקום לעולם, שהדבור הוא חי וקיים, ואם הי' ח"ו בבחי' פירוד איך הי' בבחי' קיום ובבחי' חיות כו' (ועמ"ש בד"ה תקעו רס"ד) אלא שהדבור באמת בטל ומיוחד בתכלית, וכמו"כ הנבראים ג"כ בטלים ומיוחדים בתכלית כו'. אלא שנברא העולם באופן כזה להיות נראה ליש בכדי שיהי' עבודה שהגם שהוא יש מ"מ יהי' בטל לאלקות וכמו"כ יפעול בכל הדברים שנראים לנפרדים שיהיו בבחי' ביטול כו' וכמשי"ת. וכמו"כ הדבור עצמו הוא באופן שצריך להתחדש תמיד במקורו

שז"ע המחדש בטובו כו' (וכמ"ש בד"ה הנ"ל) שזהו בכדי שיהי' עבודה שכן עלה ברצונו שע"י העבודה יהי' נמשך בחי' חידוש הישנות כו', שעיקר בחי' זו הוא בשביל לזכות את האדם שע"י עבודתו יומשך זה כו' כמו שכל העולם לא נברא אלא לצוות לזה כו'. ח"ע אחד, דהיינו שהגם שנתהו מבחי' דבור ז' ריקעי' וארץ ולמעלה הוא בחי' ז' היכלות ז' מדות וזהו ח'. וד' הוא בחי' ד' רוחות, ד' חיות המרכבה פני ארץ' פני שור כו', וארץ' הוא מקור ושרש של כל החיות ושור הוא שרש ומקור של כל הבהמות ונשר של כל העופות ובחי' אדם היינו שרש ומקור של שכלים נבדלים, מ"מ גם הם בטלים שם. וכדי שיהי' בחי' אחד זה צ"ל תחלה ש' הוי' ח"ע ה' אחד, דהיינו כדי שיתהווה בחי' הדבור עליון ונתהו עיי' עולמות דאו נופל לומר ענין אחד דהרי אוא"ס מצ"ע הוא בחי' יחיד, וענין אחד שייך מצד העולמות כו' כמ"ש במ"א ד"ה וארא, הנה בכדי שיתהווה בחי' זו צ"ל מקודם בחי' הוי', דהיינו יו"ד צמצום ה' התפשטות וי"ו המשכה, וזהו הוי' אחד.

ב) ואמנם פי' וענין הוי' אלקינו היינו ענין נשמות כי נשמות ישראל עלו במח', מח' עילאה שאינו שייך אל הדבור, וכנ"ל שיש דבור שבמח'. וממילא מובן שכשם שבבחי' הדבור יש ב' בחי' דבור בעצם שכולל בתוכו מח' שבדבור ודבור שבמח', כן במח' עצמה יש בחי' מחשבה השייכה לדבור כנ"ל כו', ויש מח' שהוא עצם בחי' המחשבה עצמה שאינה שייכה כלל לדבור עדיין, וכמו המח' שחושב את השכל קודם שמתלבש בהסבר דברים או גם קודם שמתלבש בלבושי השגה כו' וכמ"ש במ"א. וזהו כמ"ש בזהר מחשבה ויובלא כו', שהכוונה זהו על בחי' החכ' עילאה עצמה, ושם שרש נש"י. והנה כמו שהמח' של אדם מתאחד עם עצם הנפש יותר מבחי' דבור כי הדבור נראה עכ"פ שנעשה נפרד מעצמותו אבל מח' מתאחד כו'. כמור"כ נש"י מתאחד' ביחוד אמיתי עם אוא"ס. והוא ע"י אותיות התורה כי ישראל מתקשראן באורייתא ואורי' בקוב"ה. כי שרש ס"ר נשמות ישראל הם בחי' ס"ר אותיות התורה ולכן ישראל ר"ת יש ששים רבוא אותיות לתורה. ח"ע מ"ש ישראל עלה במח', היינו במח' של אותיות התורה, ולכן נקראו בנים כמ"ש בנים אתם לה' אלקיכם כו', והיינו כמו שהבן נמשך ממוח האב כמור"כ נש"י נמשכים מח"ע. והענין כי פי' ה' אלקיכם היינו זו"ג כנודע, ויש לפרש זה לפי משנ"ת לעיל ששרש נש"י מבחי' מח' שהוא ע"פ מ"ש בזהר מח' ויובלא כו' שקאי על נשמות הגבוהות שזוכים לבחי' חיה ונשמה מחו"ב וכמ"ש בזהר ר"פ משפטי' דצ"ד ב' זכה יתיר יהבין לי' נשמתא מסט' דאוי"א, שמבואר בכתבי האריו"ל שמאותו זיווג העליון דאוי"א יוצאין משם נשמות בני"א כו'. אלא שעדיין אינם ראויות ואינם נשלמות עד שידווגו זו"ג דאצי' ואז הם יוצאין מזיווג ההוא. וכ"כ בע"ח שער מ"ן ומ"ד דרוש ד', נשמות אלו הם אחים וריעים לזו"ג דאצי' מפני ששרשם מאוי"א כי יש נשמות שהן מיחוד או"א ממש והן נק' אחים וריעים לזו"א, אמנם גם נשמות אלו שנולדו ע"י יחוד זו"ג נק' ג"כ אחים וריעים מפני ששרשן בעצם מיחוד או"א כו'. אך לפי מה שנת' בס"ב פי"ח הגה גם בנשמות

דביע הנולדים מיחוד ז'נ ממש דו'נ בזיווגם מולידיים נשמות לצורך הבריאה (עמ"ש בלק"ת בהביאור דיונתי) ג"כ יתכן לפרש כן שהרי גם מי שיש לו רק נפש ממל' דמל' דעשי' כו' בתוכו בחי' חכ' שבה אוא"ס, דכל הנשמות שרשם מבחי' החכ' ויש בחי' חכמה בכל הנשמות כו', וזה שנת' כאן (ע' בלק"ת שם) שע"י התורה שהיא בוי"א כמ"ש זאת התורה אדם שקאי על רמ"ח אברי' דו"א, וע"י אמצעות התורה שישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקוב"ה עי"ז באים לשרשם ומקורם הוא בחי' חריב שז"ע ה' אלקינו שאומרים בק"ש שקאי על חריב דאצי' כו', וזהו ג"כ דכתי' בישראל (ישעי' מ"ו ג') העמוסים מני בטן, (עמ"ש בזח"א דייג סע"א שזה בחי' מל', אמנם כ"ק אאמור"ר צוקללה"ה נ"ע כתב דמהצעת הדרוש דכאן נראה ברור שהכוונה היא על בינה כו', ולכאו' לפמ"ש הוא ז"ל לעיל * בענין ה' אלקיכם וההתקשרות ע"י התורה הי' אפ"ל שהעיבור הוא במל' וע"י שמלמדין אותו מקבל משרשו מאו"א כו').

דהנה כמו שיש עיבור למטה כמרי"כ קודם התגלות ולידת הגשמה היא בבחי' עיבור בבטן אימא וכמ"ש חי' הוי' אשר עמדתי לפניו, והנה ארד"ל כשהתינוק במעי אמו נר דלוק על ראשו ומלמדין אותו כל התורה, דהיינו מ"ש נש"י עלו במח' דהיינו במח' דאותיות התורה, והנה עי"ז שהיא בבחי' עיבור ומלמדין אותו עי"ז נותנין לו הכח לקיים תר"מ למטה כו', ושע"י התר"מ למטה יתקשר בשרשו ומקורו באו"א כו', וזהו נר דולק על ראשו, נר היינו נר הוי' נשמת אדם, והוי' יו"ד ה' בחי' תושב"כ ותושב"עפ ו"ה הוא בחי' מצות, דהיינו שע"ז יכולה הנשמה לקיים תר"מ למטה, וזהו העמוסים מני בטן העמוסים לשון יום יום יעמס לנו או מל' אב העמים עליכם כו', שהוא בחי' עול שנותנים להנשמה כח לקיים תר"מ, ונמצא מבואר איך שרש נש"י הם מאו"א, וזהו ג"כ שרש ענין האהבה שיש בכאו"א מישראל, שכאו"א יש לו בטבעו אהבה לאלקות שז"ע מ"ש אח"כ ואהבת מה שלכאו' קשה איך שייך הציווי על אהבה הלא הוא מדה שלכל, ואיך שייך ציווי ע"ז, דממ"נ אם יש לו אהבה א"צ לציווי, ואם לאו מה מועיל הציווי כו', אך משום כי נשמות ישראל נקראו בניים למקום ע"כ האהבה טבעית אצלם כי ממילא נמשך להם אהבה כמו אהבת הבן אל האב, ולכך יש באדם כח למסור נפשו על קדושת השם, וזהו כמ"ש ברע"מ פ' תצא כברא דאשתדל בתר אבוי ואימיה דרחים לן יתיר מגרמי' ונפשי' ורוחי' ונשמתה' כו' כמובא בסש"ב ס"פ יו"ד, ההגם שזהו ענין בני עלי' שמועטי' המה, מ"מ ישנו בחי' בכאו"א רק שהוא בהעלם ע"ש, והנה גם לבחי' זו צ"ל ג"כ בחי' הוי' דהיינו יו"ד צמצום ה' התפשטות כו' כדי שיעלו במח', והנה מה שהקדים תחלה ואמר שמע ישראל, הכוונה הוא דפ"י שמע הוא לשון הבנה, והיינו להוציא האהבה מהעלם אל הגילוי כו' שזהו ע"י התבוננות דוקא, כי תבונה אותיות בן ובת היינו אהבה ויראה, ובינה נק' אם הבנים וכמ"ש כי אם לבינה תקרא, ובכדי להוציא את האהבה מהעלם לגילוי הוא ע"י התבוננות שמתבונן איך שהוי' אלקינו נש"י עלו במח'

העצמי' שמתאחדת עם עצמות אוא"ס, והוי' אחד היינו בחי' דבור שנתהוה מזה יש ודבר נפרד ומ"מ הוא בבחי' אחד לפי שכולם בטלים אצלו דכולא קמי' כלא חשיב, ועי"ז ממילא יבא לבחי' ואהבת, דהיינו שעיי"ז יוצא האהבה מהעלם אל הגילוי להכלל ולהבטל ביחדו ית' שתהי' נפשו קשורה ומיוחדת באלקות וגם כל עניני העולם שלו שהוא מוכרח בהם יהיו בטלים ומיוחדים באלקות כו'. ודיש וגם את העולם נתן בלבם פי' שלפ"ע שכארי"א פועל בעצמו להוציא מהעלם אל הגילוי בחי' האהבה המסותרת לפי ערך זה ממש מברר חלקו בעולם (י"ל שג"ז הוא בכלל האהבה המסותרת שגם עניני העולם יהיו בטלים לאלקות דאלי"כ מה מועיל ביטול נפשו לבד אלא שהאהבה היא שגם בהתלבשותו בעניני הגוף יהי' בבחי' ביטול כו', ובפרט לפי משנת"ל בענין העיבור שזה נותן לו כח כו') שמוכך חלקו בעולם מוזהמת הנחש שעיי' חטא עה"ד ועיי' שבהי"כ דתהו כו' עד שיאיר גילוי אלקות בעולם ויהי' נראה ונגלה איך שהעולם בטל באמת, וכמו לעתיד דכתי' ונגלה כבוד ה' ורא' כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבה' שיהי' נראה ונגלה איך שהעולם בטל, וזהו לאחר גמר הבריורי' דכללות העולם עיי' כללות נשיי כו', וכמו"כ פועלים נשמות הגבוהות וצ"ג בעבודתם עכשיו כו'. ולפי"ז מובן ג"כ ענין בחי' ג' שמות הוי' אלקינו הוי', שעיי' אמצעית בחי' אלקינו שפירושו אלקי' שלנו כמ"ש בלק"ת סוף ביאור כי כארץ תוציא צמחה, עיי"ז נמשך יחוד אלקותו ית' בעולם עד שיהי' נראה לכל איך שהוי' אחד שז' רקיעים וארץ וד"ר העולם וכן כל מה שנחלק לו' וד' שנת"ל בטלים בתכלית הביטול לבחי' אלף אלופו של עולם כו', מה שעכשיו לא ניתנה רשות לעין לראות כמ"ש בס"ב ח"ב פ"ג ע"ש.

ג) והנה ענין הביטול מצד עניני העולם שלו מבואר יותר בפ' שני' דק"ש, דהנה בפ' שני' כתי' ואספת דגנך כו', ולכא"ו קשה מאי איכפת לי' אם יאסוף או לאו הלא אומר אח"כ ואכלת ושבעת, אך הענין הוא דהנה ארדיל עשה תורתך קבע ומלאכתך עראי, הנה קבע הוי"ע פנימיות היינו מה שהוא ענין פנימי אצל האדם שמשים בזה כל לבו ושכלו וזה כל מגמתו וחפצו להיות שהוא העצמיות שלו לכן משים זה לעיקר וזה עיקר חיותו, ועראי הוא שהדבר אצלו בבחי' חיצוניות שאינו רוצה בזה כ"א מצד ההכרח ובע"כ ולבו בל עמו, וזהו עשה תורתך קבע שהעיקר פנימיות שלו שישים בזה כל לבו ושכלו ושהי' עיקר מגמתו וחפצו הוא בתורה ועבודת הוי' וזה כל חיותו כו', והענינים הגשמיים שלו אכוי"ש וכדומה יהי' רק מצד ההכרח ובע"כ כאלו כפאו כו' אבל לא ירצה בהם ולבו בל עמם כו', ומה שמוכרח בהם הוא בכדי שיוכל ללמוד ולהתפלל כו', והנה עיי"ז שפועל בעצמו שלא ירצה בענינים אלו עיי"ז מתבררים מהרע שנעשה דחיית הרע מהם וממילא מתעלים ומתקרבים לאלקות (וכמו בעליות דע"ש עיי"ז דחיית הרע מהעולמות בתרין שלהובין דאשא כו') ויכול להיות בהם גילוי אלקות, ואח"כ כשלומד ומתפלל בכח האכילה הזאת ה"ה מתעלים שנעשים בטלים ומיוחדי' באלקות כו', וזה בעבודת ה', וכמו"כ בבעלי עסקים שאי"א להם לעסוק בתורה בתמידות צ"ל תורתך קבע, והיינו שעיקר כוונתו ורצונו יהי' רק ללמוד תורה, דהיינו שאפי"א אם עוסק

במו"מ יהי' המכוון מזה כדי שישתכר ויהי' לו פרנסה לפרנס ועי"ז יוכל ללמוד תורה, וכן כה"ג בכל מה שעושה. וזהו ואספת דגנך, דהיינו שיאסוף הכל לבחי' אחד דהיינו לבחי' ביטול מעלמא דפרודא לעלמא דיחודא. והנה אח"כ מזכירין יצ"מ, וצ"ל מה שייכות ענין יצ"מ לק"ש. אך הענין הוא דהיינו שאל יאמר האדם איך גיע לזה המדרגה הגדולה להיות לו אהבה אמיתית לאלקות ומכ"ש האהבה בבחי' מס"נ כברא דאשתדל כו' ולנצח את היצה"ר שלא ירצה בענינים הגשמיים כו' כנ"ל. ובפרט כאשר ידע אינש בנפשי' אשר הוא מלא מעוונות ופגמים מעניני ח"נ אשר מעלימים ומסתירים גילוי אור הנשמה וא"א להתבונן באלקות, והיינו שגם אם משיג ענין אלקי אין זה נרגש בנפשו להיות מזה אהוי"ר שזה דוקא כאשר ענין האלקי נרגש בנפשו אז בא לידי אהבה כו', אבל העוונות הנ"ל מעלימים על גילוי אור הנפש שאינו מאיר שאין להתבוננו' כדבעי וממילא אין אהוי"ר כו', וכמ"ש כי עוונותיכם מבדילים כו' דואתה נפחת בי ומאן דנפח צריך שלא יהי' דבר החוצץ ומפסיק. אבל כשיש דבר המפסיק אינו מאיר אור הנשמה ואיך אפשר שיהי' לו אהוי"ר כו'. ועי"ז מזכירין יצ"מ בדמצרים היו משוקעים במ"ט שע"ט וגם הי' קודם מ"ת ומ"מ בנו"ן יום קבלו את התורה והי' גילוי אלקות פכ"ט וכמ"ש פכ"ט דבר ה' עמכם כו', והי' זה בבחי' אתעדל"ע שלא ע"י אתעדל"ת וכמ"ש אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ. עד שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה וגאלם, וכמ"ש בעשה"ד אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ דביצ"מ הי' גילוי בחי' אנכי מי שאנכי כו'. ומ"מ כתי' כי ברח העם ופי' בסעיב פל"א שברחו מהרע דהגם שהרע הי' בתקפו עדין מ"מ ברחו ממנו לצאת מן הרע בפועל כו'. וה"ע יצ"מ שהיא היציאה בתוקף ולעקור את עצמו מן הרע בפועל. ולא שפעל בעצמו שלא ירצה בהרע, אלא שגם אם הוא בתקפו ה"ה עוקר א"ע מזה כו', וכמ"כ גם עכשיו הלא יש אתעדל"ע בכ"י וכמ"ש וישכם לבן בבקר בבקר דאברהם שמאיר מבחי' לובן העליון מבחי' עצמות אוא"ס בבחי' אתעדל"ע כמ"ש בתו"א ע"פ זה, אלא שאינו מרגיש את האתעדל"ע ואינו פועל בו מצד המסך מבדיל הנ"ל. וצריך להיות תשובה דהיינו שיתחרט ויעקור א"ע מעניני הרע שלו, והיינו מה שקודם התפלה צ"ל בבחי' מארי דחושבנא, והזמן לזה בק"ש שעמה"ט או בתיקון חצות או בהשעה א' שקודם התפלה, לעשות חשבון בנפשו מפרטי עניניו ולהתמרמר בנפשו מאד ע"ז שהוא מלוכלך בעוונות ופגמים הנ"ל אשר מונעים גילוי אור נשמתו כו', ומתחרט מאד על ענינים אלו ועוקר א"ע בתוקף גדול מהרע בפועל כו', ואז יכול להיות גילוי אור הנשמה, ומסייע לו האתעדל"ע בהעבודה בתפלה להתבונן באלקות ולבוא לידי אהבה כו'. וזהו שמזכירין יצ"מ שזה שייך לעבודה דק"ש כו', והנה מקודם מקדימין שתים לפניו יוצר אור ואה"ע, והיינו לפי שבימי משה הי' דור דעה ע"כ מיד שהיו מתבונני' בפ' שמע ישראל מיד הי' נתעורר אוי"ר כו', לפי שהיו נשמות גברות ולא היו צריכין הרחב הביאור העמקת הדעת. אבל עתה שנתמעטו הלבבות וראו שאין די בק"ש לבד לפי שהוא בקיצור גדול, לזה תקנו שתים לפניו ודרך כלל הם פי' וביאור פסוק שמע ישראל, כי יותר אור הוא פי' וביאור על הוי'

אחד דהיינו על עלמא דאתגליא, איך שהוא בטובו מחדש בכיית מע"ב האופנים ברעש גדול כו' ושרפים משבחים באימה ואומרים ביראה קדוש, וכולם משבחים ומפארים ומעריצים ומקדישים וממליכים את שם כו', ששרשם מבחי' הדבור. ואח"כ אהבת עולם הוא ביאור על הוי' אלקינו כו' עלמא דאתכטי, דהיינו איך שנש"י אהבתנו בבחי' אהבה עצמי'. ובהרחב הזמן שנתמעטו הלבבות יותר וראו שאין די בזה תיקנו עוד פסוד"ז שהוא ביאור יותר, והעיקר מבואר בפסוד"ז הביטול מצד העולמות שהוא ביאור ענין ה' אחד, לפי שעיקר העבודה עכשיו הוא בביטול הגוף ונה"ב ועניני העולם כו'. ומ"מ מבואר ג"כ ענין ה' אלקינו ביטול הנשמות, וכמו בב"ש או' המהולל בפה עמו דקאי על נשמות, וכן משובח ומפואר בלשון חסידיו כו' וכמ"ש בסידור ע"ז יער"ש. ואח"כ וירם קרן לעמו לבניי עם קרובו כו' וכמ"ש במ"א. ואח"כ בא הברכה דאמת ויציב שיש בה ט"ו ווי"ן. והנה איתא בווי"ן תקטר דהיינו ההתקשרות והתחברות הוא ע"י ווי"ן וכמ"ש עשה ויום לעמודים כו', וכן יתדות המשכן שהם המחברים את המשכן לארץ והוא בחי' כי כל בשמים ובארץ ות"א דאחיד בשמיא וארעא. ולכך אומרים אמת ויציב ונכון וקיים כו', דהיינו שיתאמת אצלו, דאין חכם כבעל נסיון שהנסיון בפועל מאמת החכ', והיינו ההתבוננ' והאהבה ההסכם בתפלה הנ"ל שיהי' מקושר כל היום לאלקות, גם אפי' בעת שעוסק במר"מ וכה"ג. וזה הנק' התקשרות על כל היום. ולכך הם ט"ו ווי"ן היינו בכדי לקשר בחי' י"ה בריה. דהנה ברה"ע הוא בה' בהבראם כו' והאדם הוא בחי' וא"ו כי האדם עץ השדה, וצריך לקשר בהם בחי' י"ה. והיינו כי י"ה הוא בחי' חו"ב הנק' אין ויש והם תרין ריעין דל"מ. ולכא"ו איך הם תרין ריעין כו' הלא הם שני הפכים. אך מצד שהיש שם בטל בתכלית. וזהו שאומרים כאן אחר ק"ש ט"ו ווי"ן דהיינו להמשיך בחי' י"ה בריה שהוא מקור עלמא דאתגליא שהוא עולם הפירוד כדי שיהי' גם בעוה"ז ביטול היש לאין כו'.

ד) אַמְנָם עדין צ"ל מאחר שנש"י עלו בבחי' מח' העצמיות שהוא בחי' מח' עילאה שאינה שייכה אל הדבור שזוהו בחי' גבוה מאד, ולמה היתה כזאת מלפניו ית' שתדד להתלבש בגוף ונה"ב, שלכא"ו הוא ירידה גדולה מאד. אלא ודאי שהוא ירידה צורך עלי', וא"כ מהו ענין העלי' שאח"כ ומה יכול להיות עלי' יותר גדולה מבחי' מח' עילאה. אך הענין הוא דהנה כתי' ויקח רמח בידו, ופי' בזה"ק שהוא בחי' רמ"ח תיבין שבק"ש וכמ"ש בחרבי ובקשתי ות"א בצלותי ובבעותי. וצריך להבין מהו שייכות ענין רמח וקשת שנק' ק"ש בשם רמח. וביאור הענין הוא דהנה מה שנת"ל ששרש נש"י עלו במח' עילאה והאהבה אצלם היא טבעית, היינו רק מצד השרש נפש האלקי כו', אבל שרש נה"ב הוא רק מבחי' פני שור שמהשמאל. ואפי' נפש השכלי של האדם הוא ג"כ רק מבחי' פני אדם שבמרכבה, ושרש המרכבה הוא רק מבחי' דבור, ד' רבתי דאחד שזמה נראה ליש ודבר נפרד. וע"כ נה"ב טבעה בהיפוך מנה"א לימשך אחר תאוות עוה"ז גשמי'. וא"כ המלחמה גדולה ביניהם, שנה"א טבעה ורצונה לאהבת הוי' וליכלל למעלה ונה"ב רצונה

בהיפוך מזה לימשך אחר תאוות הגוף ורצונות זרים. וא"כ ע"י מה יוכל לנצח את המלחמה דיצה"ר, ונת"ל שע"י ההתבוננו' דק"ש וע"י הקדמת שתיים לפני' פועלים זה. אמנם הכח ע"ז זהו ע"י רמ"ח תיבין שבק"ש, כי ע"י ק"ש נמשך קומה ש"מ דהיינו בחי' ועל הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה אדם אדמה לעליון, וע"ז ממילא נופל הקומה שלעו"ז של היצה"ר שהוא ג"כ שכל ומדות, כי אור דחה חושך. וזהו שארז"ל בירושלמי שק"ש היא קבלה על כל עשה"ה, כי הנה כת' זאת התורה אדם שנמשלה התורה לבחי' אדם כמו שבאדם יש רמ"ח אברין ושס"ה גידים כן בתורה יש רמ"ח מ"ע ושס"ה מל"ת. ודרך פרט הנה איתא בכוונת ק"ש שע"י רמ"ח תיבין שבק"ש ממשיכין בחי' רמ"ח אברין עילאין לבחי' אדם העליון, דכתי' ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, והיינו להמשיך בחי' אדם כר. והגם שא"א לבאר ולהשכיל היטב דבר זה בפרטיות כי אין לו דמות הגוף ולא גוף ח"ו, אך מ"מ מאחר שכבר דיברה תורה בדרך משל ומליצה יש לנו רשות לדבר בם, וע' מזה בלק"ת שה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון פ"ג, ובד"ה ושנתם לבניך (שבס' תרטו"ב) ס"ד * . זהו ועשיתם אותם וארז"ל מעלה אני עליכם כאלו עשאוני, כי ע"י עשיית המצות שהם בחי' אברין דמלכא ממשיכי' שיומשך האורות בכלים, שז"ע משנת' במ"א ההפרש בין אברים לכלים, שהאבר אם לא יש בו קלקול ממשיך חיות הנפש שיתפשט להחיות האבר, ועד"ז יובן ברמ"ח מ"ע שהם רמ"ח אברין דמלכא כו', וכמו שע"י רמ"ח מ"ע ממשיכי' בחי' רמ"ח אברין דמלכא כן ממשיכי' בחי' זו בכלל ע"י ק"ש שהיא מצוה כללית כמ"ש וזאת המצוה כו' ואח"כ נא' שמע ישראל וכמו שאנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענו, משא"כ תורה צוה לנו משה תורה תרי"א. כן בק"ש פסוק ראשון שהוא נגד ב' דברות הנ"ל הוא דאורייתא לדברי הכל. זהו מ"ש רוממות אל בגרונום וחרב פפיות וארז"ל כל הקורא ק"ש כו' שע"י בחי' רוממות אל זה דק"ש נעשה חרב פפיות בידם לכבוש את היצה"ר ותאוות הגוף. וזהו שנק' רמח שע"י רמ"ח תיבין דק"ש ה"ז כמו רמ"ח מ"ע. וגם יש בה קבלה על כל הלי"ת שבעשה"ד שהוא לא יהי' שע"ז נא' בפסוק ראשון אחד, לא תשא ואהבת, לא תרצח ואבדתם, לא תנאף לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם כי לבא ועינא תרין סרסורין דחטאה. וזהו שאמר הכתוב משלי כ"ג תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצרינה שפי' בירושלמי הנ"ל אי יהבית ליבא ועינא לי אנא ידע דאת לי, לא תגנוב ואספת דגנך ולא דגן חבירך וכן כולן וכנ"ל. ולכן כמו בתורה שרמזו רז"ל בסוכה דנ"ב ע"ב באמרם אם פגע בך מגוול זה משכהו לבהמ"ד אם אבן הוא נמות, ופי' רש"י מגוול יצה"ר שאם פגע בך להסיתך משכהו לבהמ"ד שע"י התורה יהי' בכחך להמיח אותו כאבן, שז"ע מה שנמשלו ד"ת שם בסוכה דף הנ"ל למים שכמו המים כשנוטפים טיף טיף על האבן הגם כי היות האבן קשה מ"מ הרי המים עושים בו רושם במקום שנוטפים כך נמשל ד"ת למים

כמ"ש הוי כל צמא לכו למים, שהם יכולים למחות את האבן היינו היצה"ר שנמשל לאבן כמ"ש והסירותי את לב האבן מבשרכם, שזהו שאמרו אם אבן הוא נמוח שאפי' אם לבו כלב האבן ביכולת התורה למחות את האבן הזה וכמ"ש מזה בלק"ת בדיה האזינו דרוש השלישי ס"ה. כן יש בחי' זו בקי"ש גיכ להיות כי בקי"ש יש כל מה שנא' בעשה"ד שהם כללות התורה, ופ' שמע בכלל הוא בחי' רצוא, ופ' והא"ש הוא בחי' שוב כמ"ש בת"א פ' ויחי בדיה יהודה אתה יודוך אחיך, שהם בחי' חו"ג, שמע אהבה כולל רמ"ח מ"ע, והא"ש גבורה שרש סס"ה ל"ת, והוא כמו בפסוק ראשון ה' אלקינו ה' אחד שהם נגד ב' הדברות אנכי ולא יהי' לך שכוללים תרי"ג מצות כמ"ש בסשיב פ"ך אנכי שרש רמ"ח מ"ע לא יהי' לך שורש סס"ה ל"ת, ולכן ע"י רוממות אל דק"ש בבחי' שית תיבין דיחודא דשמע ישראל וגם ע"י בשכמל"ו שהוא בחי' קבלת עול כמ"ש בלק"ת פ' ואתחנן בדיה שמע ישראל (וי"ל שזהו שאמר משה בשכמל"ו לפי שראה שבדורות שאחריו לא יהיו יכולים לבוא מבחי' אחד לבד לבחי' ואתבת בכל לבבך כו' כ"א ע"י בשכמל"ו קבעומ"ש לכן אמר בעת מ"ת בשכמל"ו) ע"יז נעשה בכל לבבך בשני יצריך, היינו ביצ"ט וביצה"ר שגם היצה"ר ירצה ליכלל בקדושה כו', והנה כאשר נה"ב נתהפך לקדושה ע"יז נעשה יתרון תאור מן החשך דכד אתכפי' סט"א אסתלק יקרא דקודב"ה לפי שכך עלה ברצונו, וע"יז נעשה עלי' יותר גדולה מכמו שהיתה קודם ירידתה כו', לפי שקודם ירידתה היתה רק בבחי' עלה במח', והנה מח' הוא רק בחי' לבוש רק שהוא לבוש פנימי, ודבור הוא לבוש חיצוני, אבל מ"מ הוא רק בחי' לבוש, אבל ע"י ירידתה בגוף ונה"ב נתהפך החשך לאור ע"יז יגיע לבחי' לאשתאבא בגופא דמלכא ממש שלמעלה מבחי' מח' שהוא רק לבוש לעצם הנפש, והגם שנת"ל שבחי' עלו במח' הוא בחי' מח' ויובלא, עכ"ז פ"י לאשתאבא בגופא דמלכא זהו עלי' גדולה וכמ"ש במ"א בענין בי נשבעתי שפירושו היינו במה שמלוּבש בי דהיינו בחי' האור כענין בית יעקב כו' באור הוי' שפירושו בבחי' האור שמאיר בש' ה' כו', והוה העלי' מבחי' גרמוהי לבחי' חיוהי שנת' במ"א בכמה דוכתי שהוא עלי' נפלאה לאין קץ, וזהו עתידים צדיקי' שיאמרו לפניהם קדוש, פ"י צדיקים היינו מקיימי תומ"צ למטה וכמ"ש וצדקה תהי' לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה, וע"ש זה נק' המקיים תומ"צ בשם צדיק, וע"י קיום התומ"צ יאמרו לפניהם קדוש, דהיינו שיתעלו לבחי' קדש העצמי, דנשמה שנתת בי טהורה היא, וטהורה היא בבחי' הכלים, וע"י ירידתה למטה מתעלית בבחי' קדש שהוא בחי' האור כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה ושמתי כדכד דרוה"ב יע"ש, וע"כ יאמרו לפניהם קדוש כו', וזה נעשה ע"י הדיבור דנה"ב דוקא שמתעלים הנשמות לבחי' קדש העליון וע"יז ממשכיכם בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' הכלים כו', והנה עיקר הכלי לבחי' המשכה זו הוא בחי' תורה, כי אורייתא מח"ע נפקת, שהוא ראש ומוח, והנה אנו רואים למטה שעיקר גילוי כללות החיות של הנפש הוא במוח, ואח"כ מתפשט ממנה לכל האברים, ולכך יש גידים הנמשכים ממוח לכל האברים אפי' ברגל נמצאים גידי המוח, וכך למעלה ראשית גילוי ההמשכה תחלה מתלבש בתורה שהוא ראשית בחי' ראש ומוח ששם שורה אוא"ס לפי שהוא בחי' כח מ"ה בחי'

ביטול, ולכך ת"ת כנגד כולם, ובק"ש הוא מ"ש והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך וארז"ל בד"ת הכתוב מדבר. אמנם ההמשכה היא ע"י ק"ש, והיינו הנתעוררו' האור העצמי נעשה ע"י ק"ש כנ"ל אלא שהכלי לזה תורה. ולכן כל האומר אין לו אלא תורה אפי' תו' אין לו שצ"ל ק"ש שע"ז ממשיכים האור כו'. כי כל המשכה הוא ע"י העלאה תחלה וההעלאה היא בתפלה וק"ש שהיא בחי' אהבה ורצוא כו' כנ"ל, ובפרט בירור נה"ב שנעשה בק"ש כנ"ל שע"ז דוקא ממשיכים את האור, ולזאת צ"ל ק"ש ותפלה להמשיך את האור ותורה היא הכלי אל האור, ועצם ההמשכה שע"י התורה הוא להמשיך בבחי' רמ"ח אברין כו', דהמשכה הנ"ל דעצמות אוא"ס הוא ע"י ק"ש ותורה הוא רק בחי' כלי לזה. וההמשכה שע"י התורה היא שהאור שמאיר במוחין יומשך בבחי' אור וחיות ברמ"ח אברין דאדה"ע וכן בנפש האדם למטה כו'. ועפ"ז יובן מה שאמר במ"ת שמע ישראל אנכי ה' אלקיך כו', דק"ש שייכה לתורה לפי שק"ש היא כללות התורה שיש בה רמ"ח תיבין נגד רמ"ח מ"ע וכוללת ג"כ שס"ה ל"ת והו"ע שמע והא"ש וכן ה' אלקינו ה' אחד כנ"ל. גם מה שהתורה היא כלי כללית יש בק"ש מ"ש והיו הדברים האלה כו'. ובפרט כמשנת"ל דהמשכת האור בתורה הוא ע"י ק"ש דוקא א"כ הרי תורה תלוי בק"ש. לכן פתח בדבר הזה דוקא שע"י ק"ש ממשיכים בחי' אוא"ס ותורה היא הכלי כללית, ואח"כ נמשך האור ע"י התו' ברמ"ח אברין כו'. וזהו ג"כ מ"ש וידבר אלקי' את כל הדברים כו' שנאמרו כל העשה"ד תחלה בדבור א' דהיינו מה שתורה היא כלי כללית ואח"כ חזר ופירש כל דבור כו' זהו ההמשכה ע"י התורה בבחי' פרטיות, וכך הוא אופן ההמשכה דתחלה נמשך בבחי' כללית (וכמו בנפש האדם כנ"ל) ואח"כ נמשך בבחי' פרטיות. ולזאת עם היות דעסק התורה ולידע את המעשה אשר יעשון הוא ממה שנאמרו הדברות בבחי' פרטיות דוקא, והיינו דזהו ההמשכה פרטיות שע"י התורה כנ"ל, וגם כך היא העבודה הרגילות ועבודת כל אדם בתו' בבחי' הפרטים שבה, מ"מ נאמרה תחלה בבחי' כללית ואח"כ חזר ופירש כל דבור ודבור בבחי' פרטיות כו'.

בס"ד, ש"פ משפטים, רס"ה

אם כסף תלוה את עמי את העני עמך. וצ"ל היתור לשון את עמי את העני כו', והל"ל אם כסף תלוה את העני עמך, ואת עמי לכאוי מיותר, ובמדרש דריש את עמי את עמי בחירק תחת העי"ן, א"ל הקב"ה אם כסף תלוה ולא תקח ממנו ריבית את עמי מה אני איני מוט לעולם אף אתה אינו מוט לעולם שנא' כספו לא נתן בנשך כו' עושה אלה לא ימוט לעולם. והיינו דהמכוון מזה הפסוק שיעשה גמילת חסדים ממש בלי שום פני' לעצמו, וזהו ולא תהי' לו כנושה ואמרז"ל אפי' ריבית של דברים, ולא יתנהג עמו בבחי' עבד

לזה לאיש מלוה רק שיהי' גמילות חסד ממש. ולפי' צ"ל למה התירו רז"ל
 ענין עיסקא פלגא באגר ותלתא בהפסד, ולמה לא הרחיקו לגמרי מענין
 הריבית. ולהבין זה צלה"ק תחלה משארז"ל על ג' דברים העולם עומד
 על תורה ועבודה וגמ"ת, וידוע דעבודה הו"ע הקרבנות וכמ"ש בהוציאך
 כו' תעבדון את האלקי' על ההר הזה שנק' קרבנות עבודה, וצ"ל והלא כתי'
 חסד חפצתי ולא זבח ואיך חשיב עבודה בהג' עומדים שעליהם העולם עומד.
 ובאמת צ"ל מ"ש ולא זבח, והרי עיקר בהמק"ד הי' כדי להקריב קרבנות,
 וכן בתורה כתי' אדם כי יקריב מכם קרבן, שיש כמה פרשיות בתורה
 מענין הקרבנות ואיך אומר חסד חפצתי ולא זבח. אך הענין הוא דהנה קרבן
 הוא שמקריבין בהמה ע"ג המזבח, ובוה ע"י שמקריבין אותה ע"ג המזבח
 עי"ז נתעלה לשרשה. דהנה ידוע שיש ד' חיות המרכבה פני אר"י פני שור
 פני נשר פני אדם, והנה פני אר"י הוא שרש ומקור לכל חיות ופני שור
 הוא שרש ומקור לכל בהמות ופני נשר לכל העופות ופני אדם לנפש השכליות.
 והגם שרחוקה מאד נפש הבהמיות מבחי' פני שור שהוא מרכבה ממש
 לשכינה, אך מ"מ שרש ומקור הוא לנפש הבהמה רק שנמשכה ע"י ריבוי
 השתלשלות עד שנעשה נפש הבהמה, וכשארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין
 לו מזל מלמעלה, שבודאי אין ערוך העשב למזל ומ"מ הוא מקור ושרש תפוח
 הגשמי, כמ"כ פני שור הוא שורש ומקור לנפש הבהמה. והנה עי"ז שמקריבין את
 הבהמה ע"ג המזבח עי"ז נתעלה לשרשה בחי' פני שור שבמרכבה, ואח"כ
 נעשה עלי' יותר שמתעלה בפני אר"י אל הימין, והו"ע אר"י דאכיל קורבנין,
 דימין גבוה מהשמאל דבימין מאיר גילוי אור והוא בבחי' קירוב יותר
 (ועמ"ש במ"א בענין שהישוב בצפון דוקא ולא בדרום כו') ולזאת העלי'
 בפני אר"י היא עלי' יותר דאחר שמתעלה בפני שור מתעלה אח"כ בפני
 אר"י כו'. והנה אר"י דאכיל קורבנין הי' על המזבח למטה דההעלאה שמתעלה
 בפני שור זהו ג"כ ע"י פני אר"י, כי כל קירוב הוא ע"י ימין דימין מקרבת,
 ולכן הי' ההקרבה ע"י כהן איש החסד כו'. וזהו שע"י אר"י דאכיל כו'
 נתעלה בפני שור ואח"כ נתעלה בפני אר"י כו' ואח"כ נעשה עלי' גדולה
 יותר והו"ע החיות נושאות שנושאות את הכסא והיינו שע"י נושאים את
 הכסא ואת פני אדם שעל הכסא וכמ"ש ועל הכסא דמות כמראה אדם עליו
 מלמעלה, שע"י הקרבן מנושאים את בחי' האדם שעל הכסא לבחי' אוא"ס.
 דהנה בחי' אדם הוא ג' קוין שהוא בחי' חסד דרועא ימינא גבורה דרועא
 שמאלא תפארת גופא, ודרך כלל הוא ג' קוין שהוא בחי' חחין מימין בגיה
 משמאל דתי' כו' שהוא ע"ס בכלל, וזהו בחי' כמראה אדם. והנה זהו רק
 לאחזאה איך מתנהג עלמא אבל לאו דאית לך צדק ידיעא כו' לאו מכל
 אינון מדות איהו כלל, ואין ערוך אליו כלל, וע"י הקרבן מנושאים את בחי'
 כמראה אדם כו' לבחי' עצמיות אוא"ס ב"ה ממש, ועי"ז נמשך תוס' אור בע"ס,
 וזהו ריח ניחוח לה' ריח הוא העלאה וניחוח ההמשכה להוי' כו'. וזהו מ"ש
 את קרבני לחמי לאשי שהוא בחי' אש שלי דהיינו שרפים עומדים הם בחי'
 אש, ולכן נקראים שרפים ע"ש רשפי אש התשוקה שיש להם ליבטל וליכלל
 באוא"ס, וזהו שנקראים עומדים וכמ"ש שרפים עומדים ממעל לו ע"ש

שעומדים תמיד במדרגה אחת בבחי' רצוא לפי שרפים אומרים קדוש. והנה פי' קדוש הוא לשון מובדל דהיינו שמשיגים איך שאוא"ס הוא קדוש ומובדל בערך על העולמות, וגם האור והחיות מאוא"ס שמאיר בעולמות להחיותן הוא קדוש ומובדל מהם ואינו כדמיון הנשמה המתלבשת בגוף שמתפעלת ממקרי הגוף לפי שהיא בבחי' תפיסא ממש, אבל באור חיות מאוא"ס ב"ה כתי' אני ה' לא שניתי לפי שאינו מתערב עמהם דאין קדוש כהוי' דהגם שמתלבש מ"מ הוא קדוש ומובדל מהם כו' כמ"ש במ"א. ואופן המשכת האור מאוא"ס להחיות עולמות ונבראים הוא ע"י כמה צמצומים, וזה"ע שאומרים ג"פ קדוש שהן ג' צמצומים, דקדוש הוא קדש וא"ו, וא"ו הוא בחי' קו מצומצם, והיינו הארה מקדש שבא בבחי' קו וצמצום כו'. וזהו ג"פ קדוש שהן ג' צמצומים (עמ"ש בד"ה ביום ההוא יגלח כו' תרטוב*) להיות בחי' צבאות אות הוא בצבא דילי' כו'. וכ"ז הוא בהחיות שמאיר בעולמות להחיותן יש בחי' זו שקדוש ומובדל, וכ"ש בחי' עצמות אוא"ס שקדוש ומובדל לגמרי מן העולמות כו', ושרפים שמשיגים בחי' אין קדוש כהוי' וגם משיגים בחי' ההפלאה והרוממות דאוא"ס איך שקדוש ומובדל ה"ה בבחי' רשפי אש התשוקה והצימאון להכלל בעצמות אוא"ס כו'.

ב) והנה הקרבנות הם ג"כ בבחי' אש, כי הנה ידוע שדצח"מ הוא כנגד ארמ"ע, והנה דומם הוא כנגד בחי' יסוד העפר וצומח הוא כנגד יסוד המים כי מים מצמיח כל מיני תענוג, וחי הוא כנגד בחי' יסוד האש, ומדבר הוא כנגד בחי' רוח כמ"ש ויהי האדם לנפש חי' ות"א לרוח ממללא. והיינו שע"י שמקריבין הבהמה ע"ג המזבח ע"י נעשה בחי' אש לעלות למעלה ונכללות בבחי' אש של השרפים עד שנתעלה לבחי' אוא"ס ממש והחיות נושאות את הכסא, וזהו לחמי לאשי כמו המזון למטה שנותן כח להאדם לעבוד עבודתו כו', כמו"כ הקרבן נותן כח אל השרפים להיות בבחי' רצוא שהו"ע והחיות נושאות כו', שהרצוא שלהם הוא ע"י ההשגה הנ"ל. אמנם זהו ע"י העלאת הקרבן מלמטה כו', וגם ענין לחמי לאשי שנמשך בהם המשכת אוא"ס ע"י הקרבן וזהו בחי' שוב, אמנם ע"י נעשה בהם עוד רצוא. כי ההמשכה היא מבחי' אוא"ס שקדוש ומובדל כו' וא"א להתיישב האור במלאכים למעלה כ"א בנשמות יוכל להתיישב ע"י תו"מ דרחבה מצותך מאד כו', ולזאת המשכת האור גורם בהם בחי' הרצוא יותר כו'. וזהו שרפים עומדים כו' פי' שעומדים תמיד בבחי' רצוא כי גם המשכת האור גורם בהם רצוא כו'. והנה עכשו תקנו התפלה במקום קרבנות, כי הוא ג"כ להקריב נפשו הבהמיות ויוכלל למעלה בשרשה, כי שרש נפש הבהמית של האדם הוא ג"כ מבחי' פני שור שבמרכבה רק שהיא מבחי' פני אדם שבבחי' פני שור, וע"י התפלה נתעלה לשרשה. וזהו ענין יוצר אור שהוא ג"כ מענין והאופנים חיות הקדש ושרפים כו' עומדים ברום עולם, והנה ע"י שמתבונן איך שהשרפים חיות הקדש אומרים קדוש ובטלים בתכלית לאלקות ע"י נעשה ביטול בנה"ב ג"כ לצאת

מעניני העולם שלו מהתאוות ורצונות זרות ולהיות בבחי' ביטול לאלקות. ועיקר הביטול נעשה אח"כ בק"ש בהתבוננות דה' אחד ובפרט בבשכמליו. וכידוע דנה"ב כלול ג"כ משכל וע"י ההתבוננות נעשה ואהבת כו' בכל לבבך בשני יצריך כו'. וכשם שע"י הקרבן נעשה והחיות נושאות כנ"ל, כמ"כ הוא בהקרבת נה"ב דכאשר פועל ישועות בנפשו שהנה"ב יהי' לו אהבה לאלקות נעשה עי"ז והחיות נושאות כמו בקרבנות ממש שנושאים בחי' האדם כו'. ובעבודה הר"ע עליית הנה"א ונעשה ע"י הביטול דנה"ב, והיינו שהנה"א בא לבחי' רצון פשוט מצד שרשו ומקורו כו'. שמצ"ע אינו מאיר זה בנה"א. וכידוע דהנשמה כמו שהיא למעלה עבודתה הוא ע"פ טו"ד ורק ע"י ביטול הנה"ב בא הנה"ב לבחי' רעו"ד, דאף עשיתיו דוקא מרבה בחי' רביעית כו' וכמ"ש מזה בלקו"ת ד"ה מי מנה כו'. וגם י"ל שהעלי' הנעשה בנה"א הוא שבא לבחי' ביטול שלמעלה מטו"ד לגמרי, כמו בבחי' ביטול דבהמה וכמ"ש אדם ובהמה תושיע ה' שמשמים עצמן כבהמה כו' וכמ"ש במ"א. וזהו"ע למסור נפשו באחד בחי' הביטול דנה"א כו' (וי"ל כענין יצאה נשמתו באחד גבי רע"ק כו' והו"ע בחי' הביטול הנ"ל שלמעלה מטו"ד לגמרי כו'), וזהו בחי' זבח. אך מ"ש חסד חפצתי ולא זבח, הענין הוא דהנה עיקר המכון כדי שיהי' גילוי אלקות למטה דוקא כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים וכמ"ש רז"ל עיקר שכינה בתחתונים היתה ואח"כ אברהם התחיל להאיר עד משה שהורידה למטה, שזהו כפי הכוונה שבתחלה דלא לתהו בראו דספי' דתהו שהיו בבחי' רצוא לבד אין זה כפי הכוונה, ובני אהרן בקרבתם לפני ה' וימותו ה"ז נחשב לחטא כו' וכמ"ש במ"א. דעיקר הכוונה הוא להמשיך אלקות למטה דוקא. וזהו"ע חסד חפצתי כי חסד הוא בחי' מים ומים יורדים מגבוה לנמוך מלמע' למטה, ור"ע בחי' תורה כי בתורה כתי' ותורת חסד על לשונה שהיא המשכת אלקות למטה. דקרבנות לבד אין זה כפי הכוונה עדיין כ"א בתורה דוקא. וזהו שארז"ל אם יכופר לעון בית עלי בזבח ומנחה (היינו קרבן מנחה) בזבח ומנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בתורה וגמ"ח כו', ובילקוט אי' יש לנו כפרה אחת ואיזהו תורה כו'. רק שא"א להיות המשכה מלמעלמ"ט כ"א שיהי' בתחלה העלאה מלמעלמ"ע כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח, שצ"ל מקודם העלאה של בחי' זבח. אך מ"ש חסד חפצתי ולא זבח היינו עיקר המכון כי חפץ חסד הוא בחי' פנימיות הרצון והיינו שעיקר המכון הוא כדי שיהי' בחי' המשכה מלמעלמ"ט. אבל מ"מ צריך ג"כ בחי' זבח וכמו למשל כשאדם רוצה לנסוע לאיזה מקום לקנות סחורה שיש לו רצון בנסיעה זו אבל לא זהו עיקר המכון כי עיקר המכון הוא הריח שיהי' מזה כדי להתחיות נפשו ואם לא הריח לא הי' רוצה ליסע כלל אך מחמת הריח ממילא יש לו רצון בנסיעה זו ג"כ לפי שאם לא הנסיעה לא ירויח. וזהו ג"כ ענין מ"ש חסד חפצתי ולא זבח דהיינו שעיקר פנימיות הרצון הוא בחי' חסד, אך מ"מ יש לו רצון ג"כ בבחי' זבח רק שהוא בחי' חיצונית הרצון שלא זה הוא

העיקר כי עיקר המכוון הוא בחי' המשכה מלמעלמ"ט כי נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דוקא וכך ה"ע התפלה שהיא העלאה ממטה למעלה, ותמ"צ הוא המשכות מלמעלמ"ט שהוא בחי' חסד. והגם שנת"ל דגם בקרבנות יש המשכה מ"מ עיקרם בחי' רצוא. ולכן נק' קרבן שהוא קירוב הכחות והשמות כו' כמ"ש הבחיי, וגם ההמשכה שבקרבנות יש ע"ז עבודה מיוחדת בקרבנות הזן הנסכים שהן בחי' המשכה, דהקרבן עצמו הוא בחי' העלאה, וההמשכה היא ע"י הנסכים דבכללות ה"ע התורה כו' (נסכים היו בעולה חובתי שלמים לא בחטאת וכמ"ש בגמ' מנחות ורמב"ם, וה"ה מכפר שזהו ע"י ההמשכה למלאות כו' כמ"ש במ"א, ומ"מ יש שאינו מכפר כמו אם יכופר כו' ויש לנו כפרה א', וגם החטאת מכפר על השוגג לבד כו'). ובהו יובן משארז"ל כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאלו הקריב זבח בלא נסכים ועולה בלא מנחה, ולכא"ר אינו מובן מה שייך זל"ו. אך לפי הנ"ל יתורץ, דהנה קרבנות הם בחי' העלאה ממטה למעלה שהוא בחי' אש שבחי' חי הוא מבחי' יסוד האש, אבל נסכים הוא בחי' צומח שיין ומנחה הם בחי' צומח שהוא בחי' מים כי מים מצמיחים כל מיני תענוג ומים יורדין ממקום גבוה למקום נמוך שהוא המשכה אלקית ממעלה למטה, וזהו ג"כ ענין ק"ש ותפילין כי ק"ש הוא בחי' רצוא למסור נפשו באחד הוא בחי' העלאה ממטה למעלה, אבל תפילין הם מצות כי הוקשה כל התורה כולה לתפילין, והיינו כמו שהתפילין הוא המשכת אלקות למטה שכותבין הוי' אחד על קלף גשמי (עמ"ש בדיה ביום השמע"צ, רנ"א) כמ"כ כל המצות הם המשכת אלקות למטה, וזהו שאמרו כל הקורא ק"ש בלא תפילין דהיינו בחי' רצוא לבד בלא שוב הוא כזבח בלא נסכים שהוא בחי' רצוא בלא שוב כנ"ל.

ג) והנה מעתה י"ל דלפי מה שנת' לעיל דתפלה הוא במקום הקרבנות שהיא בחי' העלאה ממטה למעלה, אי"כ לכא"ר אינו מובן מה דאיתא במס' שבת ר"פ מפנין דקא חשיב התם עיון תפלה ופריך התם והא תנן אלו דברים כו' ולא קא חשיב רק שלשה דברים ומשני הא דהני בהני שייכי כו', ופרש"י עיון תפלה הוא בכלל גמ"ח דכתי' גומל נפשו איש חסד, ואי"כ לפי"ז הוא היפוך ממה שנת' לעיל דתפלה הוא במקום הקרבנות, אך הענין הוא דהנה בתי' גומל יש ב' פי' א' מל' ויגדל הילד ויגמל ל' הפרשה הב' מל' כי גמל עלי, גמל עלייכי שהוא ל' השפעה, וכן גמילת חסדים שה"ע השפעת החסד, וב' הענינים ישנם בתפלה, דגומל ל' הפרשה הוא לפרוש א"ע מעניניו המתורים הן התאוות ותענוגי עה"ז, וזהו כללות ענין התפלה בהקרבנות נה"ב לצאת מעניני העולם בתאוות ורצונות זרות כ"א במה שמוכרה, וזה ג"כ מצד ההכרח לבד לא למלאות תאוות נפשו כו' והוה הפרישה מן המתרות כו', ובד"פ הוא משארז"ל אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש הכנעה ושפלות והיינו להיות ממארי דחושבנא ממעמדו ומצבו איך שהוא משוקע בעניני העולם וכתאוות כו' ויתמרמר בנפשו ע"ז שיהי' בבחי' שפלות ולב נשבר ונדכה ע"ז, ועי"ז יפרוש א"ע מענינים אלו, כי מאחר שמתמרמר בנפשו ע"ז לא יומשך עוד אחריהם, וגם עצם שפלות נפשו גורם הפרישות,

כי מה שמתאווה למותרות ובד"כ מה שלתאווה יבקש הוא מצד הגבהת רוחו שמוגבה ומרומם בעצמו משום זה יתאווה תאווה ומתאווה לכל, אבל מי שהוא בשפלות הרוח כמו העני אינו מתאווה כ"כ, וכ"ש מי שמדוכה אינו מתאווה תאווה מפני שפלות רוחו, וכמ"כ ע"י ההכנעה ושפלות רוחו קודם התפלה ה"ה פורש א"ע מן התאות כו', וי"ל דבפי' גומל ל' הפרשה נכללת ג"כ ההעלאה דתפלה הוא ההקרבה דנה"ב שיהי' בטל לאלקות, וע"ד שנת' במ"א בפי' תרומה ל' אפרשותא שהר"ע העלאה וכמו ארוממך אלקי המלך מלמטלמ"ע, ונמצא נכלל בזה בחי' ההקרבה דנה"ב ומה שנעשה עי"ז בחי' ההעלאה למעלה דוהחיות נושאות כו' כנ"ל, והפי' הב' בגומל ל' כי גמל עלי גמילת חסדים השפעת חסד יש ג"כ בתפלה, והענין הוא דהנה תפלה נק' בשם שפיכת הנפש וכמ"ש בחנה ואשפוך את נפשי לפני הוי', והנה כתי' והר סיני עשן כולו ר"ת עולם שנה נפש, והנה עולם הוא בחי' מקום ו' רקיעים וארץ וד' רוחות, ושנה הוא בחי' זמן, ונפש הוא בחי' חיות של העולם דהיינו מה שמחי' את העולם, וזהו ענין מלכותך מכ"ע שהוא בחי' מקור חיות העולמות, והנה מאחר שנק' בשם נפש הוא בחי' אחרונה כמו למשל בנפש האדם שיש ה' מדרגות נר"ג ח"י, והנה נפש הוא בחי' אחרונה כי הדם הוא הנפש דהיינו החיות שמתלבש בהדם להחיות את גופו כו', אבל רוח הוא מדרי' יותר גבוה כי רוח הוא בחי' רוח החיים שבלב בחלל הימני, ונשמה הוא במוח שהוא בחי' שכל וכמ"ש נשמת שדי תבינם, וכמ"ש בזהר זכה יתיר יהבין לי' מסט' דנשמתא כו', וחי' יחידה הוא בחי' מקיפים, נמצא שהנפש הוא מדרגה אחרונה, כמ"כ למעלה מה שנק' נפש הוא בחי' אחרונה שהוא רק בחי' מל' כו', והנה תפלה נק' בשם שפיכת הנפש, ואשפוך את נפשי לפני ה' להמשיך בחי' תוס' אורות מבחי' עליונה יותר בבחי' נפש, דתפלה הוא במל' כמ"ש ואני תפלה אני בחי' מל', דמל' היא בבחי' רצוא וכמ"ש למען יזמך כבוד ולא ידום נהו"ת קארי תדיר לנהו"ע ולא שכיך, אלקים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט כו', אמנם הרצוא הוא בשביל ההמשכה וכמ"ש בכתהאריו"ל דמל' מתפללת ומתחננת לפני ז"א בעלה למלאות חסרונה כו', ואין זה כמו בחי' הרצוא דשרפים דהעיקר הוא בחי' הרצוא וגם ע"י השוב נעשה רצוא כנ"ל, וכאן הרצוא הוא בשביל השוב שיומשך תוס' אורות במל', והיינו להמשיך מבחי' יחיד בבחי' מלך, וכמו שאנו אומרים יחיד חי העולמים מל' שבחי' יחיד נמשך בבחי' מלך, וזהו ע"י התפלה כי תפלה היא ח"י ברכאין דצלותא שהוא בחי' המשכה מלמעלה למטה ברוך אתה הוי' בבחי' מלך העולם, וזהו ענין מאה ברכות שהוא הכל להמשיך תוס' אור במל' שהיא בחי' נפש, וזהו יחיד חי העולמים מלך, דהיינו שהמשכה מבחי' יחיד בבחי' מלך הוא ע"י חי העולמים, דהיינו ח"י ברכאין שהר"ע ח"י חוליות השדרה, וזהו ענין גומל נפשו איש חסד שע"י התפלה נמשך בחי' גמילות חסד בבחי' נפש שהוא בחי' מל', וכמ"כ בנפש האדם למטה להמשיך בה גילוי אלקות כו'.

ד) אך עדין אינו מובן שהרי התפלה היא במקום קרבות שהוא העלאה ולא המשכה, אך הענין הוא דהנה איתא שהתפללות במקום תמידין

תקנו במקום תמידין דוקא. והנה ע"י תמידין סתי' רעייתו פרנסתי ואיתא במדרש שע"י שהיו מקריבין שני תמידין ע"ג המזבח את הכבש האחד תעשה בבקר כו' ע"ז הוא בחי' רעייתו פרנסתי ישראל מפרנסו' לאביהם שבשמים. והענין הוא דהנהגה כמו למשל למטה שאנו רואים פעולת המאכל שהוא מחבר את הנפש עם הגוף ובלתי המאכל הי' נפרד הנפש מהגוף ולא הי' לו אחיזה בגוף, כמו"כ למעלה ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים שהם מחברים אוא"ס דלאו מכל אינון מדות כלל ואינו בערך המדות כלל בע"ס, וע"י התמידין נעשה התחברות אוא"ס עם ע"ס, וזהו ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, אביהם הוא בחי' חכ' ושמים הוא בחי' אש ומים שהוא מדות דאצי'. וזהו אכלו רעים לעילא באר"א שנמשך תוס' אורות באר"א, וזהו ע"י התמידין, כי התמידין חלוקים מכל קרבנות לפי שהן קרבנות צבור שהן בבחי' המשכה וכן במוספין ואינו בכלל זבח כו' וכמ"ש המפרשי' ע"פ כי לא צויתים ע"ד עולה וזבח דהיינו קרבנות יחיד לא קרבנות צבור כו' ע"ש בפ"י הרד"ק, וי"ל דקרבנות יחיד הרוב באין על החטא וא"כ הרי ההקרבה היא הקרבת הנה"ב בחי' יסוד האש כו', אבל קרבנות הציבור אינן על החטא, והתמידין מכפרין ג"כ אבל אינן באין על החטא אין עיקרן בבחי' יסוד האש אלא הן בחי' המשכה כו', והנה התפלות כנגד תמידין תקנו שהוא ג"כ המשכה אלקית מלמעלה למטה מבחי' יחיד בבחי' ע"ס (צ"ל בתפלה יש ב' הענינים מה שהוא ההעלאה בעצם, ההעלאה שלצורך המשכה, וי"ל דהקרבת הנה"ב שבתפלה זהו בחי' העלאה דבעבודה שמצד הנה"ב המבוקש הוא שיהי' בבחי' ביטול וזהו תכלית הבכן שלו, אבל העבודה מצד הנה"א ההעלאה הוא בשביל ההמשכה להמשיך גילוי אלקות כו'). והנה יש עוד מעלה בתפלה שהיא כנגד קטורת ג"כ, וכמ"ש תכון תפילתי קטורת לפניך, והנה הקטורת היו מקריבין ע"ג מזבח הפנימי ותמידין היו מקריבין על מזבח החיצון, והנה כמו"כ בתפלה יש שני בחינות ג"כ מזבח הפנימי ומזבח החיצון והוא בחי' חיצוניות הלב ופנימיות הלב, מזבח החיצון הוא בחי' חיצוניות הלב והיא תאהבה הבאה מהתבוננות בחיצוניות העולמות ובהאלקות השייך אל העולמות כו' שהיא אהבה שע"פ טו"ד ואהבה מוגבלת, ומזבח הפנימי הוא בחי' פנימיות הלב שהו"ע הקטורת, וכמו שא' רשב"י בחד קטירא אתקטרנא בי' אחידא בי' להיטא כו', והוא תוקף ההתקשרות בבחי' רצון פשוט מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, שו"א הן געה"ע וגעה"ת והיינו שאינו חפץ לא בג"ע ולא בעוה"ב כ"א באוא"ס עצומה כו', והנה גבי קטרת כתי' שמן וקטרת ישמח לב, דקטרת שייך לשמן וכמ"ש ובהעלות אהרן את הנרות בהע"ר יקטרנו, וכתי' שמן ימיני יקרא דשמן מלביש בחי' ימין בחי' רב חסד דאר"א, וכתי' כשמן הטוב יורד על הראש ועל הזקן כו', שיורד בבחי' פנימיות השערות דדיקנא דכהנא רבא כו', וכידוע דשמן הטוב הוא בחי' יסוד דעתיק ובשרשו בחי' חכ' דעתיק, וזה נמשך ע"י בחי' קטרת כו', וכל בחי' אלו ישנם בתפלה, בחי' העלאה הוא בק"ש שהוא בחי' הרצוא, וההמשכה הוא בשמ"ע ח"י ברכאין דצלותא, ובחי' קטרת הו"ע המס"ג דנפ"א שהוא בחי' ביטול במס"ג היותר נעלה דמיי כאילו אתפטר מהאי עלמא כו' וכמ"ש במ"א, וע"ז נמשך בחי' שמן הטוב כו', וזהו גומל נפשו איש חסד דבתפלה

הוא גומל חסד עם נפשו למעלה ועם נפשו למטה שממשיך בחי' חסד עד גם בחי' חסד העצמי דעצמות אוא"ס בחי' שמן הטוב כו'. וזהו דעיון תפלה בכלל גמ"ח כו'.

ה) והנה על בחי' חסד זה נא' כי אמרתי עולם חסד יבנה, שיש בזה ב' פני, א' שהעולם נבנה בחסד וכן משמע הפי' בת"י, והוא כמ"ש בע"ח כשעלה ברצונו להיטיב לברואיו מצד טבע הטוב להיטיב כי חפץ חסד הוא כו'. והפי' הב' שבשביל העולם צריכים לבנות החסד, והיינו להמשיך חסד בעולם. ולכא"ו ב' הפי' סותרים זא"ו, דלפי פ' הא' הרי יש חסד בעולם, ולפי' הב' צריכים להמשיך בחי' החסד משמע שלא יש בחי' החסד וצריכים להמשיכו כו'. ולהבין זה צ"ל מה שלכא"ו נמצא בדרשות רד"ל ובכתובי' הסותרים זל"ו, דכתי' כל הנק' בשמי ולכבודי בראתיו וכתי' כל פעל ה' למענהו דכל מה שברא הקב"ה לא ברא אלא לכבודו, וא"כ הרי בריאת והתהוות העולם נוגע כבי' ונוגע מעשה תחתונים מאחר שהכל לכבודו, וכאשר מעשה התחתונים כדבעי והעולם כתיקונה זהו כבודו של מלך כו'. ופעם כתי' אם חטאת מה תפעול בו ורבו פשעיוך מה תעשה לו אם צדקת כו', הרי שאינו נוגע כלל כו'. וכן בדרד"ל אמרו בומן שישראל עושי' רצושי' מוסיפין כח וגבורה שנא' הבו גודל לאלקיננו, תנו עוז לאלקי', וכתי' ועתה יגדל נא, ובזמן שאין עושי' רצושי' כביכול מתישין כח גבורה ש"מ שנא' צור ילדך תשי, וכי' במד"ר איכה ע"פ ויצא מבת ציון כל הדרה, ופעם אמרד"ל ע"פ אמרת ה' צרופה וכי מאי איכפת לי' להקב"ה אם שוחט ואוכל או נחר ואוכל, או שוחט מן הצואר או שוחט מן העורף לא ניתנו המצות אלא לצרף בהם את הבריות, נמצא שאינו נוגע כלל, ואיך יתווכו זע"ו, אך הענין הוא דהנה בבחי' אדם הוא בחי' וזאת התורה אדם שהוא רמ"ח פקודין רמ"ח איברין דמלכא, הנה ע"י מעשה המצות, והעבודה שבק"ש שהוא ג"כ רמ"ח תיבין עם הג' תי' ה' אלקיכם אמת שכופלים אותם, שבכלל הם העלאה והמשכה עי"ו מוסיפי' כח וגבורה, ולכן נק' איברין דמלכא שכמו ע"י האבר נמשך חיות הנפש שהוא ההפרש בין אבר לכלי כמ"ש מזה במ"א, כך ע"י מעשה המצות שנק' בשם איברי' מוסיפין כח וגבורה, וזהו כל פעל ה' למענהו, וכל מה שברא לא ברא אלא לכבודו, פי' כבוד עולה ל"ב היינו ל"ב ניח תתאה ל"ב פעמים אלקי' שנוכרו במע"ב שכולם בחכ' עשית כו'. ועז"נ הבו גודל, תנו עוז, שמוסיפי' כח להיות ועתה יגדל נא בחי' ש' אד' אנת אשתמודעא אדון על כלא כו', וגם יש לפרש כבודו בחי' ל"ב נתיבות דח"ע דאצי' שהחכ' היא ראשית ההשתל' וע"י עבודה דתומ"צ מוסיפים אורות בבחי' חכ' כו'. אבל בבחי' אוא"ס דלאו מכל אינון מדות איהו כלל, היינו בחי' כי לא אדם הוא שם אינו נוגע כלל ואם צדקת כו' כי שם כחשיכה כאורה בשני כפינ ע' בלקו"ת בד"ה מצה זו כו', ועל בחי' זו אמרו וכי מאי איכפת לי' להקב"ה אם שוחט או נחר כו' וכל מה שנברא בשי"ב זהו רק מצד כי חפץ חסד הוא ומטבע הטוב להיטיב, וכפי' הא' בפ"י הפסוק חסד יבנה שנבנה מבחי' כי חפץ חסד כו', אך כ"ז הי' בתחלת הבריאה, אבל עכשיו באתעדלית תלי'

מלתא כמ"ש בע"ה. שצריכים להמשיך בחי' חסד זה דחפץ חסד הוא והיינו ע"י
 גמ"ח גומל נפשו בתפלה שממשיכים בחי' שמן הטוב בחי' חסד דלגאו
 וחסד דקשוט כו' כנ"ל. וע"י גמ"ח בגשמיות שגומל חסד עם עניים בלי שום
 פני' ובלו שום טובה לנפשו שלא יהי' אפי' ריבית דברים ג"כ עי"ז ממשיך
 בחי' כי חפץ חסד הוא כו' וכמ"ש הפרדס בש' ספר הבהיר ח"ל אמר מדת
 החסד כל ימי היות אברהם בעולם לא הצרכתי לעשות מלאכתי שהרי אברהם
 עומד ומשמש במקומי, והיינו ע"י שהרבה חסד בעולם. וכמ"כ יובן שע"י
 החסד שעושה האדם עם העני ועם נפשו עי"ז ממשיך להיות עולם חסד
 יבנה כו'. וי"ל דהנה בחי' כי חפץ חסד היינו בחי' אוא"ס שלמעלה מהשתל'
 שזוהו בחי' אתעדל"ע שלא ע"י אתעדל"ת, ובכדי להמשיך בחי' זו הוא ע"י
 כח גדול יותר, והנה מבואר בסש"ב פל"ז דמצות צדקה יש בה יתרון מעלה
 על כל המצות דבמצות צדקה כל נפשו החיונית עולה לה' משא"כ בשאר
 מצות מלוכש רק כח א' כו', וכמ"כ י"ל בגמ"ח בלי שום פני' לעצמו שהיא
 כמו במצות צדקה. ולכן ע"ס גמ"ח ממשיך בחי' כי חפץ חסד מה שהמצות אינן
 מגיעין לשם דאם צדקת כו' כ"א ע"י גמ"ח כו'. וזהו פי' הב' דכי אמרתי עולם
 חסד יבנה דבחי' כי חפץ חסד צריכים להמשיך עכשיו והיינו ע"י גמ"ח
 כו'. וזהו אם כסף תלוה את עמי את העני עמך, שע"י שהעני עמך שגומל
 חסד עם עניים עי"ז את עמי כמ"ש במדרש, ופי' את עמי שממשיך בחי'
 כי עמך מקו"ח. חיים הוא בחי' חכ' כמ"ש והחכ' תחי' ובחי' מקור חיים
 הוא בחי' אוא"ס שלמעלה מחכ', ופי' כי עמך מקו"ח דבחי' מקו"ח הוא עמך
 מיוחד בך כו'. ובמ"א מבו' הפי' דמקור חיים בטל וטפל לך, וגי' אמת להיות
 שהוא בחי' אור לבד שע"ז שייך לומר שהוא בבחי' מקור, דבחי' עצמות אינו
 בגדר מקור כו', ולכן גאי' כי עמך ולא גאי' כי אתה כו', דאתה בחי' עצמות
 אינו בגדר בחי' מקו"ח כ"א בחי' האור כו'. אבל האור הזה הוא עמך
 שכלול ומיוחד בך וכמארז"ל עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו לבד שהוא בחי'
 האור הכלול בעצמותו כו'. וע"י שהעני עמך עי"ז את עמי שממשיכים בחי'
 כי עמך מקו"ח כו', דמה אני איני מוט לעולם והיינו בחי' אוא"ס שלמעלה מסדר
 השתל' דלא שניתי וכמ"ש ואתה מרום לעולם ה' דבחי' מרום הוא לעולם כו'
 אפי' אתה אינו מוט לעולם וכמ"ש לא יתן מוט לצדיק, וכמ"ש גבי דוד רמה
 קרני בה' דוד שנמשך בקרן נתקיימו מלכותו, דוד מ"י חי וקיים לעד, והרי
 דוד הוא בחי' מל' שנק' אתר דמשתני, אלא שזוהו ע"י המשכת בחי' כי עמך
 מקו"ח שנמשך במל' עי"ז נתקיימה כו'. וכי"ז ממשיכים ע"י גמ"ח שהעני
 עמך כו'. ורש"י פי' הוי מסתכל בעצמך כאילו את עני, והיינו שצריך לגמול
 חסד עם נפשו, ועי"ז את עמי היינו שממשיך בחי' מקור חיים שהוא עמך.
 וזהו מלוה ה' חונן דל, פי' ע"י שחונן דל הרי הוא מלוה לש' הוי' שבסדר
 ההשתל', כי ע"י שחונן דל נמשך משי' הוי' דלעילא שהוא מה שעד שלא נבה"ע
 הי' הוא ושמו בלבד, והיינו מה שהוא עמך שזוהו המקו"ח הנ"ל, וכי"ז נמשך
 ע"י מה שהעני עמך עי"ז את עמי כו'. ומ"מ התירו רז"ל ענין עסקא תלתא
 באגר ופלגא בהפסד, והיינו מצד ההמשכה בסדר השתל' דבסדר השתל' שם
 שייך ענין עיסקא. והענין הוא דהנה בערה"כ של הסה"ד הביא בשם שמ"ל

שירידת הנשמה בגוף נק' בשם עיסקא, וכמו שבגשמ' הנותן לחבירו מעות על עיסקא נוטל הנותן ריוח מהמעות וגם מקבל המעות נוטל ריוח מהמעות, וכמו"כ יובן עדין למעלה שע"י ירידת הנשמה בגוף נוטל הנותן שהוא הקב"ה ריוח והיינו כמשנת"ל בענין תנו עול לאלקים וכתי' הבו גודל לאלקיננו, ועתה יגדל נא כח אד' כו', וגם ישראל נוטלים שכר שהירידה הוא צורך עלי' ושכר מצוה מצוה שע"י מתעלה הנפש, והם נעשים לבושים לנפש בג"ע העליון ותחתון כו', וע"י מזדכך גם הגוף, ומאחר דבסדר השתל' שייך ענין עיסקא ששניהם נוטלים ריוח וכן הוא בירידת הנשמה בגוף לכן התירו ענין עיסקא, אמנם ענין היתר עיסקא הוא, דהנה אמרו"ל האי עסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון ואשר פלגא מלוה נוטל המקבל שכר ומפלגא פקדון השכר להנותן, והנה בחי' מלוה ופקדון הן בחי' סוכ"ע וממכ"ע, דמצד בחי' סוכ"ע הוא בבחי' מלוה שהשכר אל המקבל כי באוא"ס הסובב אינו שייך ריוח ותוס' אורות ח"ו דהרי אנת שלימותא דכולא, והתוס' אורות שייך בסדר השתל' ובנשמת האדם כו' אבל לא באוא"ס הסוכ"ע בחי' שלימותא דכולא כו', אמנם מצד בחי' ממכ"ע דכאן שייך בחי' תוס' אורות הוא בחי' פלגא פקדון שהשכר אל הנותן כו', והנה בהפסד הרי פלגא מלוה האחריות על המקבל, ופלגא פקדון האחריות על הנותן, והענין הוא דבחי' מלוה הוא מצד אוא"ס הסוכ"ע הרי שם אם צדקת כו' ואינו נוגע כלל ח"ו, והאחריות על המקבל י"ל דהיינו כמ"ש במ"א דמדרי' האצ"י שבנשמה מסתלקים בשעת החטא וכ"ש בחי' עליונות יותר שבנשמה דלא יגורך רע כו', אבל בעצמות אוא"ס אין הענין נוגע כו', אך בחי' פלגא פקדון שהוא בחי' ממכ"ע האחריות על הנותן דהרי בומן שאין כו' צור ילדך תשי, וישח אדם וישפל איש כו', ונמצא נוטל פלגא בהפסד כו', אך בכדי שלא יהי' איטור ריבית הכריחו שיהי' תלתא באגר והיינו כמארז"ל שאמר יצחק פלגא עלי פלגא עלך כו' כדאי' בגמ' שבת דק"ט ע"ב, נמצא נוטלים שניהם פלגא, ולכן בהשכר נוטל הנותן שהוא הקב"ה רק שלישי, וכמארז"ל ע"פ והתקדשתם והייתם קדושי' כי קדוש אני משל למלך שעשו לו בני המדינה ג' עטרות נטל אחת ונתן בראשו ושנים בראש בניו, כך בכל יום מכתירין להקב"ה ג' קדושות נטל אחת בראשו שנא' כי קדוש אני ושנים בראש בניו קדושים תהיו והייתם קדושים, דהג' עטרות הן הג"ד דתורה עבודה וגמ"ח, נטל שלישי לעצמו שז"ע נטל א', ונתן בראשו הוא חלק העבודה שהם הקרבנות שהן העלאה והר"ע בחי' כתר הכללי דא"א הנמשך ע"י למס"נ באחד כו', ושנים נתן למקבל העסקא והן תורה וגמ"ח שהן המשכות, והן העיקר דחסד חפצתי ולא זבח, כי כל המכוון מהעלאה הזבח הוא בשביל המשכה כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דוקא, ולכן עם היות כי זבח בחי' העבודה היא העטרה שנוטל לעצמו, עכ"ז תכלית המכוון הוא ב' הכתרים שבראש בניו שהן בחי' כתר דו"א וכתר דנוק' שהוא ההמשכה בסדר השתל' וההמשכה מבחי' עצמות אוא"ס שנמשכו בחי' ב' כתרים הנ"ל כו' וכמ"ש במ"א, ונמצא דבהתרי תלתא נכלל גם בחי' כי עמך מקריח בחי' כי חפץ חסד כו', דבחי' עסקא שייכא בסדר השתל', אמנם בבחי' תרי תלתא שנוטל המקבל נכלל ג"כ בחי' המשכה זו דע"י גמ"ח כו', וזהו

אם כסף תלוה גמ"ח לעני עמך. והעני שעמך יש לפרשו על נפשו שצריך לגמול חסד עם נפשו להמשיך בה המשכת אוא"ס ב"ה ועי"ז את עמי בחיריק היינו עמך מקו"ח היינו מה שבתחלת הבריאה ה' זה מצד כי חפץ חסד הוא היינו בחי' החסד שבבחי' חפץ הוי', וזהו ג"כ הפי' בפסוק כי חסד חפצתי בחי' החסד שבבחי' חפץ, ובחי' חסד זה נמשך ע"י גמ"ח בלי שום פני' שאפי' ריבית דברים אסור רק ע"י שהעני עמך עי"ז את עמי מה אני איני מוט לעולם אף אתה אינו מוט לעולם כו'. וזהו על ג"ד העולם עומד היינו שיהי' העולם ע"ד בחי' עמידה שהוא ל' קיום זהו ע"י ג"ד אלו דוקא. מה אני איני מוט לעולם אף אתה אינו מוט לעולם לפי שממשיך בחי' כי עמך מקור חיים כו'.

בס"ד, ש"פ תרומה, רס"ה

לעמת המסגרת תהיינה הטבעות כו'. וצ"ל מהו המסגרת, ומהו אומר לעומת המסגרת תהיינה הטבעות דלכא' הוא מיותר שהרי אומר תחלה שיהיו ברגלי השולחן וה"ז נגד ראשי המסגרת ולמה ל"ל לעומת המסגרת כו', ומהו הל' לעומת. גם צ"ל ההפרש בין שלחן להארץ שהי' לו ג"כ בדים וכתי' בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו, וגבי השולחן לא היו הבדים תמיד, וצ"ל הטעם בזה. והנה ענין המסגרת והטבעות אי' בזהר בראשית דלי"א ע"א מאן הווא מסגרת דא איהו אתר סגיר דלא פתיחא בר בשביל חד דקיק דא עייל לגבי בנגיזא ובגיני' אתמליא ואתרשים תרעין לאדלקא בוצינן ובגינן דאיהו אתר סגיר אקרי מסגרת ודא הוא עלמא דאתי תהיינה הטבעות אלין עוקאן עילאין כו'. וצ"ל מהו ההוא אתר סגיר כו' ומהו עוקאן ומה"ע שהן לעומת ההוא אתר סגיר כו'. והנה בדוגמא כזאת מצינו במרכבת יחזקאל דכתי' והאופנים ינשאו לעומתם כי רוח החי' באופנים, אומר ג"כ ל' לעומתם וכמו שאו' בברכת יוצר האופנים כו' מתנשאים לעומת השרפים כו'. וצ"ל ג"כ מה"ע שמתנשאים לעומת השרפים. והטעם ע"ז הוא כי רוח החי' באופנים, ואינו מוכן מהו הטעם להיות כי רוח החי' באופנים לכן מתנשאים לעומת השרפים, ומהו רוח החי', דא"א שקאי על החיות שאומר קודם דהוליל רוח החיות, וא"כ מהו רוח החיה כו'. וגם צ"ל בעצם ענין שרפים ואופנים, דהנה ידוע דהשרפים הם למעלה מהאופנים דשרפים מעמדם בבריאה חיות ביצי' ואופני' בעשי', דבריאה למעלה גם מיצי' וכ"ש מעשי'. הגם דכתי' יוצר אור ובורא חשך כו', הרי ידוע דזהו לפי שבבריאה מאיר גילוי אור ה"ה חשך לגבי למטה. ויצי' לפי שאין האור מאיר בגילוי כ"כ ה"ה בבחי' גילוי לגבי למטה כו'. וא"כ הרי בריאה למעלה הרבה מיצי' וכ"ש מעשי'. וממילא שרפים שמעמדם בבריאה למעלה מהאופנים. וישע"י שראה המרכבה דשרפים הי' כבן כרך שראה את המלך, ויחזקאל כבן כפר, וראה המרכבה דחיות ואופנים כו'. ומ"מ אנו מוצאים יתרון מעלה באופנים שנק' אופני הקודש וכמ"ש שרפים וחיות

ואופני הקודש, ובגמ' דחולין משמע ג"כ דאופנים גבוהים משרפי', דאי' התם חביבין ישראל יותר ממה"ש שמזכירין את השם אחר ב' תיבות ומה"ש אחר ג' תי', ופריך והאיכא ברוך ומתרחץ הני אופנים הוא דאמרי לי' כו'. אך הענין הוא דהנה ההפרש בין שרפים לאופנים מצינו דשרפים הם בציוור אדם וכמ"ש בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתי' יעופף, ה"ז ציוור פנים יד ורגל שהוא ציוור אדם, וידוע דאדם הוא בחי' יושר. ואופנים הם גלגלים וכמ"ש ומראיהם ומעשיהם כאשר יהי' האופן בתוך האופן שהן בציוור עיגולים שהעיגול העליון מקיף את התחתון כו', וכמ"ש בזהר על אופן מרכבותיו גלגלי רתיכי כו'. ונמצא דשרפים הם בחי' יושר ואופנים עיגולים. ובכדי להבין ההפרש בין שרפים לאופנים צ"ל תחלה שרש ענין עיגולים ויושר, סוכ"ע וממכ"ע. דבשרשן הראשון הוא בחי' עצמות האור דמל' דא"ס כמו שהוא לפני הצמצום שזהו שרש העיגולים, ובחי' אותיות הרשימה וגילוי הקו לאחר הצמצום שרש בחי' יושר כו'. והענין הוא דהנה ידוע בפי' אור א"ס שאין הכוונה על העצמות ממש, דעל עצמות ממש אינו שייך שם אור מפני שאינו בגדר אור להאיר, וכמא' כל עצם בלתי מתגלה שאינו בגדר גילוי כלל, וא"כ אינו שייך ע"ז שם אור. הגם דבאור יש ג"כ מה שאינו מתגלה, וכידוע דבאור יש ב' מדרי' עצם האור והתפשטות האור, ומה שבבחי' גילוי הוא בחי' התפשטות האור, אבל עצם האור אינו בבחי' גילוי כו', מ"מ בכללותו נק' אור מפני שהוא בגדר גילוי ויש לו שייכות אל הגילוי כו' (במ"א מבואר שהוא מה שהאין נחלק לב' חצאין אין של היש האמיתי ואין של יש הנברא כו', ומ"מ יש להם שייכות זל"ז כו'. ומ"ש במ"א דעצם האור אינו בגדר גילוי ונק' סתים מצ"ע כו', צ"ל דעיקר הענין בזה לפי שהאור מעין המאור ויש בו גם בחי' זו שסתים בעצם כו', אבל מצד עצם האור הוא בגדר גילוי כו'). אלא שבחי' עצמות האור אינו בבחי' גילוי עדיין כ"א בבחי' העלם כו', אבל מ"מ הוא בגדר גילוי ושייכות אל הגילוי כו'. ולכן שייך בו שם העלם מפני ששייך אל הגילוי, דאם לא הי' שייך אל הגילוי לא הי' שייך בו ג"כ ענין בחי' העלם כו', וכמו בעצמות שנא' בו אתה מפני שאינו בגדר העלם וגילוי כו'. ורק באר"ס נא' הוא ל' העלם מפני ששייך בו העלם וגילוי כו' כמ"ש במ"א שהעלם שייך אל הגילוי כו'. ונמצא דהעצמות אינו בגדר שם אור כ"א נק' מאור, ושם מאור בו אין הכוונה שהוא מקור האור, כי על העצמות אינו שייך לומר שם מקור כלל, כ"א שהאור נמצא ממנו אבל לא שהוא מקור לאור כו'. וכמ"ש במ"א דכל שהוא מקור לאיזה דבר יש לו שייכות וערך אל הדבר ההוא, והוא בעצמו הוא מציאות דבר שנופל ע"ז לומר מקור כו' (והא בהא תלי' כו') ולזאת בעצמות אינו שייך לומר שהוא מקור לאור כו', וגם לא זהו כל העצמות מה שהאור נמצא ממנו כו' (וכמ"ש במ"א דבזה משל דאור המאיר מאבן טוב יותר מכוון מהמשלים דאור חזיו השמש ואור חיות הגפש כו'). אלא נק' מאור שמורה על ענין עצמי וממשי, וכמו מאור השמש שזהו עצם השמש, דאור השמש הוא הארה והמאור הוא העצם כו'. ולפי שהאור נמצא ממנו ואנחנו יודעים רק בחי' אור כו' לכן אנו מכנים אותו בשם מאור. אבל לא שהוא נתפס ח"ו בשם מאור לומר שהוא מקור האור ושזהו ענין העצמות מה שאור נמצא ממנו כו', כ"א הכוונה שהוא

ענין עצמי וממשי כו', וכ"ש שאינו שייך בו שם אור כו'. וגם על העצמות אין לומר א"ס, כי שם א"ס הוא ג"כ תואר שמתאר את הדבר, והעצמות אינו נתפס בשום שם שמתאר כו'. וגם למה נק' א"ס ולא אין לו תחלה, דבאמת הרי אין לו תחלה דמציאותו מעצמותו כו' וכמ"ש במ"א. ואין לו תחלה הוא מעלה גדולה הרבה יותר מא"ס וכמ"ש בפלח הרמון דכל קדמון נצחי ולא כל נצחי קדמון שרבים מן הנמצאים יהיו נצחיים ברצון הבורא ואין שום א' מהם קדמון כו'. וא"כ ה' צ"ל אין לו תחלה כו'. ובאמת אינו שייך כלל לומר בעצמות א"ס, דזה שייך רק בדבר המתפשט דאין סוף להתפשטותו והעצמות הרי אינו בגדר התפשטות, דכשם שאינו מתגלה כך אינו מתפשט כו' (דנושא ענין ההתפשטות דאי אינו שייך לומר בעצמות שהרי אינו בגדר העלם וגילוי כלל וכ"ש שאינו שייך בו ענין עצם והתפשטות כו', וכמ"ש במ"א ההפך שביניהם, אלא שגם ענין ההתפשטות שהו"ע הגילוי אינו שייך בעצמות כו' כנ"ל) וא"כ אינו שייך לומר ע"ז אין סוף כו'. אלא הכוונה באור א"ס הוא על הגילוי מן העצם בזה נק' אור מפני שהוא בגדר גילוי כו', והגם שיש בזה מה שאינו בבחי' גילוי מ"מ הוא בגדר גילוי כו' כנ"ל. והיינו לפי שהוא הארה בלבד שאין בו מן העצם כלל, דכל עצם בלתי מתגלה, אבל הגילוי מן העצם להיות שאין בו מן העצם וע"ז מורה ג"כ שם אור שהוא הארה לבד כו' כמ"ש במ"א, לכן הוא בגדר גילוי כו', והאור הזה נק' א"ס. דאין לו תחלה א"א לומר עלי' דמאחר שהוא הארה לבד שאין בו מן העצם בהכרח יש לו תחלה שממנו נמצא כו' והוא העצמות כו', כ"א שהוא בבחי' אין סוף, כי להיות שהגילוי מן העצם הוא כמו העצם, והעצם ה"ה בבחי' א"ס שהרי אין לו תחלה וממילא אין לו תכלה, אלא שבהעצם אינו שייך לומר א"ס מפני שאינו בבחי' התפשטות כנ"ל, אבל בחי' הגילוי מן העצם הוא בבחי' א"ס שאין סוף להתפשטותו, שגם ההתפשטות שלו היא בבחי' א"ס ובכל מקום שמתפשט הוא בבחי' א"ס ממש כו'. והנה עם היות שהאור הוא בבחי' א"ס מ"מ יש בו ספירות, דמאחר שהוא בחי' גילוי אור בהכרח שיהי' בו ספירות כו'. וביאור הענין במדריגות שלאחר הצמצום הוא כי כל אור בהכרח שיהי' בו ציור באיזה אופן נמשך ומתגלה, והוא הציור בכללות אופן המשכתו שהוא באופן כך וכך כו'. וזהו כלל דכל שיש ציור בכללותו בהכרח שיש ג"כ איזה ציור בהפרטים שלו כו'. דהציור בכללותו הוא כעין הגבלה בו (ואין הכוונה בחי' גבול ממש, דהרי כמור"כ הוא במדרי' הבלי גבול שאחר הצמצום כו') וא"כ מאחר שהוא מוגבל בכללותו יש בו פרטים ג"כ אלא שההגבלה הכללית היא בו בהתגלות והפרטים הם בהעלם כו' אבל יש בו פרטים, דא"א לכלל בלא פרט ולא לפרט בלא כלל כו', וזהו במדרי' שלאחר הצמצום, וכמור"כ יובן במדריגות שלפני הצמצום עם היות שאינו צודק שם שום ציור ח"ו אפי' ציור היותר דק והיותר נעלה שאחר הצמצו', מ"מ מאחר שהוא בבחי' אור יש בו ספירות מן הכתר עד המל', והן רצונו וחכמתו העצמות וחסדו העצמות כו' עד בחי' מל' דא"ס כו'. אך הנה אי' בע"ח וכאילו נא' מל' דמל' דא"ס אף שאין צודק ח"ו שום תואר וספירה בא"ס הרי אומר וכאילו נא' מל' דמל' דא"ס אף שאין צודק כו', היינו שבחי' ספי' כמו שהן לאחר הצמצום באמת אינו שייך

לפני הצמצום והיה באופן אחר לגמרי כו'. וענין בחי' מל' דא"ס לפני הצמצום הוא ע"ד ענין המלוכה דרך שם המלך מתפשט על המדינה לא עצמותו, כמריכ ענין בחי' מל' לפני הצמצום הוא בחי' שם וכמא' עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד, דבחי' שמו זהו בחי' מל' דא"ס כו', וצ"ל מה"ע השם. דהנה ידוע בשם האדם למטה שהשם אינו שייך לעצמותו, שהרי גם אם אין לו שם יכול לחיות, והראי' ממ"ש ויקרא האדם שמות לכל הבהמה כו', הרי גם קודם שקראם בשם היו חיים ג"כ, וכן מ"ש לי נאה לקרוא אדם הרי הי' חי קודם ג"כ, ונמצא דיכול לחיות גם בלא שם. וכמריכ כשיש לו שם הרי כשהוא לעצמו בלא זולת הרי א"צ אל השם, אלא שהשם הוא רק בשביל הזולת והיינו שיהי' נתפס אל הזולת זהו ע"י השם, כי לולא השם לא הי' הזולת יכול לתפוס אותו מרחוק, דמקרוב יכול לתפוס בגופו אבל מרחוק לא הי' יכול לתפוס אותו, וע"י השם יכול לתפוס שיקראוהו ויפנה עי"ו לקראו בשמו. ונמצא דהשם הוא רק בשביל הזולת כו'. אך מ"מ א"א לומר דהשם אינו שייך כלל לאור חיות נפשו, דאיכ' איך נפנה לקוראיו בשמו מאחר שאינו שייך אליו. ואנו רואין שע"י קריאה בשמו הוא נפנה בנקל יותר מכמו ע"י אחיזה בגופו, דע"י אחיזה בגופו אינו מוכרח שיהי' נפנה וכשקוראין אותו מרחוק הי' נפנה ממילא. וגם מה שנפנה ע"י קריאת השם הוא שהאור וחיות נפשו נמשך, ואינו כמו ע"י אחיזה בגופו שהגוף נמשך והנפש נמשך אחר הגוף, משא"כ ע"י קריאה בשמו הנה אור וחיות נפשו נמשך ונפנה אל הזולת והגוף נמשך אחר הנפש כו'. ובפרטי שמות אנו רואין שממשיכים את הכחות פרטים וכמו שם חכם קורא וממשיך כח חכמתו מהעלם אל הגילוי וכן שם חסדן וכר' וכמ"ש במ"א, הרי בהכרח שהשמות יש להם שייכות אל הכחות מאחר שממשיכים את הכחות כו'. וכן הוא בקריאת שמו לגבי כללות החיות שלו, וכידוע דהמתעלף וכדומה ע"י שקוראין אותו בשמו בתזק תשוב נפשו אליו כו', הרי בהכרח שיש שייכות השם אל הנפש עד שמשיב וממשיך חיות נפשו כו'. אך הענין הוא דהנה לגבי עצמות אור וחיות הנפש אין להשם שום שייכות כלל כ"א אל ההתפשטות, דההתפשטות היא הארה לבד, ואל ההארה וההתפשטות הזאת יש להשם שייכות לזה, והיינו שההארה המתפשטת נתפסת בהשם, ועי"ו היא נמשכת כו'. וזהו שע"י קריאת שמו נפנה לקוראיו לפי שבאותיות שמו נתפס ההארה הזאת שמתפשטת אל הזולת כו'. והי' כמו עד"מ בית יד הכלי שאינו מעיקרי הכלי, דעצם הכלי הוא לקבל בתוכה משקה שזהו בתוך שלה, והבית יד אינו מעיקר הכלי שאין לה תוך, ומ"מ הי' משמש אל הכלי אלא שהוא לדבר אחר, והיינו לשתות את המשקה מהכלי שזהו ע"י הבית יד שאוחז בו ומטוהו לפיו לשתות. וכן לפנות הכלי ממקום למקום כו', דלולא הבית יד לא הי' אפשר לו לשתות מהכלי, וממילא לא הי' בא כוונת הכלי, דהגם שהיא מקבלת בתוכה מהו התועלת בזה מאחר שא"א לו לאחוז בה ולשתות ממנה כו'. אבל כ"ז הוא שמועלת אל ההתפשטות לבד לא אל עיקר הכלי, דאם א"צ לשתות מהכלי א"צ להבית יד כלל. ועד"ו ממש הוא בשם האדם, דלעצמות אור וחיות הנפש אין השם נוגע כלל כ"א אל ההתפשטות, והיא הארה הנמשכת אל הזולת, שזהו ע"י השם דוקא לפי שההארה נתפס בהשם ועי"ו נפנה

ונמשך אל הזולת כו'. וענין התפיסה הזאת מה שההארה נתפסת באותיות השם יובן יותר מענין שייכות השם איליו לעצמו. דהנה משנתל' דהשם אינו שייך אל האדם עצמו באמת אינו כן, כי גם לעצמו שייך השם, דהתלבשות אור חיות נפשו בגופו להחיותו זהו ע"י השם, אלא שאינו ניכר כלל שייכות השם איליו, אבל באמת ה"ה שייך איליו. ומה שיכול לחיות גם בלא שם זהו לפי שכבר יש השם בהעלם כו'. וגם נ"ל שאינו דומה אופן החיות קודם שקוראין אותו בשם לאח"כ, והיינו דכשקוראין אותו בשם אז בא החיות בבחי' התלבשות והתיישבות יותר בגוף כו'. אבל איך שיהי' השם שייכת איליו, אלא דזהו בהארת נפשו המתלבשת בגוף כאן הוא ענין השם. והענין הוא דהנה כללות הענין דהשם יש לו שייכות אל הנפש ידוע הוא מהקריאות שמות שקרא אדה"ר לכל הבהמה והחי', לזה נאה לקרות שור ולזה חמור כו' ולי נאה לקרות אדם כו'. דאי' לומר שזהו הסכם לבד, דאי"כ למה לא היו יכולים המלאכים לקרות שמות וכדאי' במדרש. אלא שזהו כמ"ש השליה שידע סוד מרכבה העליונה ואמר לזה נאה לקרות שור מפני שאותיות שור מחי' אותו ולזה כו', הרי שהשם שייך אל חיות הנפש. אמנם זהו בהחיות המחי' את הגוף לכד והראי' שהרי אנו מוצאים ששני אנשים עם היותם משרש א' ומ"מ נקראים בשמות מחולקים, וכידוע דהרשב"י הי' נשמת משה ומ"מ לא נק' בשם משה, והיינו לפי שהשם הוא בהחיות המתלבש בגוף ויש כמה אופנים בהתלבשות. דעם היות שהשרש א' הוא וכמ"כ הגילוי בכלל מ"מ באופן התלבשות הגילוי בגוף יש בזה כמה אופנים מחולקים וכמ"ש במ"א מזה, השם הוא לפי אופן התלבשות החיות בגוף כו'. ונמצא דהשם הוא בהחיות המתלבש בגוף, והיינו לפי שגוף ונפש מובדלים זמ"ז בתכלית שהגוף גשמי והנפש רחני ואי"כ איך אפשר שהנפש יחי' את הגוף, ע"ז הר"ע השם שהוא כמו לבוש אל הנפש. וידוע דכל לבוש הוא מעלים על המתלבש, וע"י שהארת הנפש מתלבש באותיות השם ה"ה מתעלם ומתגשם עד שהוא בערך להתלבש בגוף ולהחיותו כו'. וזהו שלתחיות את הגוף הוא ע"י השם דוקא. דלולא השם הרי הארת הנפש אינו בערך הגוף להחיותו, וע"י השם ה"ה בא בהגשמה להיות בערך הגוף כו'. וזה"ע התפיסה מה שהנפש נתפס בהשם, היינו שמתעלם ומתגשם וע"י דוקא הוא מחי' את הגוף כו'. וכשם שהוא לעצמו כמ"כ הוא לגבי זולתו, דהשייכות אל הזולת זהו דוקא כשנעשה באופן כזה להיות שייך אל הזולת וזהו ע"י התפיסה בהשם כו', ולכן ע"י השם ה"ה נפנה לקוראיו כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה בהשמות שבסדר השתל' וכמו שם הוי' שנק' שם העצם, ויש שמות פרטים בש' הוי' וכמו שם הוי' בניקוד קמץ ובניקוד פתח כו', ויש שארי שמות והן ז' שמות שאינן נמחקים ובפרטן הן יו"ד שמות וכמו שכתב הפרדס שער השמות פ"א, ואי' בפרדס שער שם ב"ן ד' פ"א דאצי' הוא שמו של האין סוף, פי' מורה * עצמותו, וכמו שם יצחק שהוא בית יד אל האיש שבו

תהי' תפיסת הדיבור כו', וכמו כן אצ"י שמו של הא"ס כו', ושם ב"ן ד' (ש' הוי') הוא שם כולל כל האצ"י וזהו שנק' שם העצם כו'. ובשער כ' כ' דשארי שמות הן היכלות אל פרטי השמות דש' הוי' וכאילו נא' שהרוחניות הנרשם בשם אהי' הוא היכל אל הרוחניות הנרשם בשם הוי' בניקוד קמץ דשניהם בכתר, אלא דהש' הוי' בניקוד קמץ הוא האור, ושם אהי' הוא הכלי כו'. ונמצא דשארי שמות לגבי שם הוי' כמו הגוף אל הנשמה כו'.

והענין הוא דהנה ידוע בענין אורות וכלים, דהאורות הן פשוטים ובחי' חכ' וחסד הוא מצד הכלי שהכלי היא בבחי' חכ' וכו' אבל האור פשוט כו', אלא שהאור כשמתלבש בהכלי הי"ה בבחי' חכ' כו', וזהו אנת הוא חכים ולא בחכ' אנת הוא בחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' חכ' אלא שמתלבש בבחי' חכ' ונק' חכים אבל לא בחכ' ידיעא. דחכ' ידיעא היינו חכ' דבי"ע, ובחי' חכ' דאצ"י מובדל בערך מחכ' דבי"ע, וגם ההשגות דבי"ע אינו בערך חכ' דאצ"י כו'. ומ"מ נק' בשם חכ' להיותה מקור לבחי' חכ' דג"ע שצדיקים יושבים ונהנים מזיו השכינה כו', ובריבוי השתל' נמשך ג"כ שכל האנושי למטה כו', והיינו ע"י כלי החכ', דהאור מצ"ע פשוט מזה, כ"א ע"י התלבשותו בכלי החכ' הי"ה מקור לחכ' דבי"ע עד חכ' שלמטה כו'. וכן בבחי' החסד האור הוא בבחי' פשיטות אלא שמתלבש בכלי החסד ועי"ז משתלשל בחי' חסד בבי"ע עד למטה כו'. וזהו וכמה גופין תקינת לון כו' חסד דרועא ימינא כו' וההוא גביע איהו כנשמתא לגופא כו', דכשם שהגוף אינו בערך הנשמה כמ"כ הכלים אינם בערך האורות כו', והנה בכדי שהאור יתלבש בהכלי מאחר שאינו בערכה זהו ע"י השם הוי', דאותיות השם הן לבוש אל האור שעיי"ז נעשה האור בערך שיתלבש בהכלי כו', והשם הוי' שכולל כללות האצ"י, היינו האור שלפ"ע האצ"י בכלל שהרי אצ"י בכלל באין ערוך לגבי אוא"ס המאציל, בכדי שיהי' האור באופן כזה שיהי' לפ"ע האצ"י זהו ע"י הש' הוי' כו'. והפרטי שמות הוי' הן בפרטי הספי', דבכדי שיתלבש בספי' החכ' הוא ע"י ש' הוי' בניקוד פתח ובבינה בניקוד צירי כו', כי הניקוד הוא עוד לבוש אל האותיות כו'. הש' הוי' הכולל כללות האצ"י היא הוי' בלי ניקוד, ובכדי שיתלבש בהכלים פרטים זהו ע"י הוי' בניקוד כו'. וז"ע הקריאה בתפלה שצריכים לכוון בשם וכמארז"ל מפני מה ישראל צועקים ואינם נענים מפני שא"י לכוון בשם כו', כי בלי השם אין האוא"ס בערך גם הכלים דאצ"י וכ"ש שאינו בערך ההמשכה דלמטה, כ"א ע"י השם דוקא. וכשצריך להמשיך בחי' החכ' צריך לכוון בש' הוי' בניקוד פתח, דהנה נת"ל דכאשר האור מתלבש בכלי החכ' משתלשל מזה בחי' החכ' עד שכל האנושי כו', ולזאת כשמתכוון בש' הוי' בניקוד פתח נמשך האור ומתלבש בכלי החכ' ועי"ז נמשך האור למטה ג"כ כו', וכמ"כ הוא בשארי ספירות כו'. ועפי"ז יובן ג"כ בחי' מלי' דא"ס שנק' שם, והיינו דענין בחי' מלי' דא"ס הוא שבא האור להיות בבחי' שייכות אל העולמות, כי האוא"ס עצמו הרי אינו בגדר שייכות אל העולמות כלל, ובחי' מלי' דא"ס זהו מה שבא האור באופן כזה להיות בגדר שייכות אל העולמות

כו', והיינו ע"י אותיות הרשימה שקודם הצמצום שע"י התלבשות האור בהם ה"ה בבחי' שייכות לעולמות כו'. ולכן בבחי' זו ה"י הצמצום וכמ"ש במק"מ בפ"י מאה"ז בראשית דט"ו ע"א בריש הורמנותא דמלכא דשיעור בעצמו בכח כל הע"ס וכאשר שיעור בעצמו מקום ספ"י המל' בה ה"י הצמצום כו'. והיינו לפי שבבחי' זו האור יש לו שייכות ממילא שייך שם ענין הצמצום. דכאשר האור לא ה"י שייכות אל העולמות כלל הרי אינו שייך ענין הצמצום ג"כ לצורך העולמות כו', כ"א בבחי' מל' דא"ס שייך הצמצום כו'. ומ"מ צריכים צמצום גם בבחי' זו, כי גם ע"י אותיות הרשימה ה"י גילוי אור ממש בבחי' א"ס ממש. וכמשנת"ל דהאור א"ס בכל מקום שמתפשט ה"ה בבחי' א"ס כו', והיינו שגם כמו שנמשך ע"י אותיות הרשימה ה"ה בבחי' א"ס ממש שאינו בערך העולמות כלל עדיין (עמ"ש בלקו"ת ד"ה מה יפו פעמיד בענין בחי' מל' דאצ"י ושצריכים נעל כו') ורק שע"י בחי' השם דמל' דא"ס נעשה בבחי' גדר שייכות אל העולמות אבל לא בערך העולמות כלל להיות מקור לעולמות ולהחיות העולמות כו'. ולזאת ה"י הצמצום, והיינו שנתעלם האור והגילוי ונכלל בהמאור ומה שנשארה בתגלות הן האותיות דרשימה. וע"י אותיות אלו כמו שהן לאחר הצמצום (עמ"ש בד"ה תקעו, רס"ד) נמשך אור להיות בערך העולמות, והיינו גילוי אור הקו כו'. דלפני הצמצום הגה ע"י האותיות בא האור להיות בגדר שייכות אל העולמות ואחר הצמצום נמשך ע"י האותיות אור הקו להיות בבחי' מקור לעולמות ולהתלבש בהם להחיותן כו', והגילוי אדא"ס שה"י ע"י אותיות הרשימה לפני הצמצום נתעלם כו' כנ"ל בא לאחר הצמצום בבחי' מקיף על העולמות והוא העיגול הגדול כו' (היינו כמ"ש בכ"ד דאדא"ס הסוכ"ע למעלה מגדר עולמות ומ"מ יש לו שייכות אל העולמות כו') ואותיות הרשימה לאחר הצמצום וגילוי הקו הן שרש בחי' הפנימי כו'. וביאור הענין הוא דהנה אמרז"ל בעשרה מאמרות נבה"ע וכת"י בדבר ה' שמים נעשו, והנה ידוע דאותיות הדיבור עם היות שיוצאים מהה' מוצאות מ"מ אין מקורם מהמוצאות. שאין הלשון סיבה לאותיות דטלנית ולא שפתים סיבה אל אותיות בומ"פ כו', דא"כ הרי התינוק ואילם יש להם ג"כ המוצאות ומ"מ אינם יכולים לדבר וכמו"כ הבהמה יש לה ג"כ לשון ושפתים ומ"מ אין לה דיבור. אלא שהאותיות מקורם מהנפש, ולא מגילוי הנפש לבד דא"כ ה"י צ"ל לכל גילוי אותיות שלו ולא אותיות אחרים ואנו רואין ששני חכמים אומרים שכל אחד וכ"א אומרו באותיות אחרים. אלא שהאותיות הן בעצם הנפש שהנפש מלאה אותיות והר"ע כח הדבור, ורק קבען בפה, והיינו שמתלבשים בהמוצאות וע"י מתגשמים שנעשו אותיות מורגשים בדבור כו'. ומובן שהאותיות שבהמוצאות אינם בערך אותיות שבנפש, ומ"מ הן הן האותיות שבנפש שנמשכים ממדרי' למדרי' עד שמתלבשים בהמוצאות ונעשים אותיות מורגשי' כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה באותיות הדיבור עליון שמתלבשים בנבראים להוותם ולהחיותם שזהר"ע בדבר ה' שמים נעשו וכמ"ש לעולם ה' דברך נצב בשמים, שהמא' יהי רקיע עומד תמיד בשמים להוות ולהחיותו וכן בכל נברא כו'. וה"ז כמשל האותיות שבמוצאות שמתגשמי' ונעשים אותיות מורגשים וכמ"כ הן האותיות והשמות שבכל נברא ונברא בפרט שבא בהגשמה להיות

בבחי' חיים גשמיים לפ"ע הנבראים כו'. אמנם יש בחי' האותיות כמו שהן כלולים בבחי' מל' דאצי' שנק' דבר הוי' והן כמשל האותיות שבעצם הנפש כו'. דכשם שהאותיות שבמוצאות אין ערוך לגבי אותיות שבנפש כן אין ערוך האותיות והשמות שבכל נברא לגבי בחי' האותיו' שבמל'. ומ"מ שרש כל האותיות הוא מבחי' מל' דאצי' שמשם נמשכים בחי' אותיות הדבור שמתלבשי' בכל נברא ונברא כו'. והנה כשם שבאותיות הדבור יש ב' מדרי' הנ"ל כמור"כ הוא באותיות המח' דבאותיות המח' יש ג"כ ה' מוצאות והן ה"ג מנצפ"ך שנעשי' עי"ז בבחי' אותיות מורגשים לעצמו כו' ויש בחי' כח המח' והיינו כמו שהן בנפש וכן הוא באותיות שבחכ' ואותיות שברצון כו'. ולמעלה אותיות שבמח' היינו האותיות המתלבשים בנבראים דעלמין סתימין דלא אתגליין וכח המח' הוא כמו שהן בשרשן ומקורן כו'. וכמור"כ באותיו' שבחכ' וברצון וכמ"ש באדרא בגולגלתא יתבין תליסר אלפין עלמין כו' שיש עולמות שבבחי' גולגלתא ואותיות המתלבשים בהם כו' (ובמ"א מבואר דהעולמות דשם הן שמות בצירופים כאלו כו') ושרש שרשן הראשון הן אותיות דמל' דא"ס אחר הצמצום שזוהו בחי' כח הדבור שרש ומקור בחי' אותיות הדבור המתלבשים בעולמות ונבראים להחיותם כו'. ונמצא דבחי' אותיות הרשימו וגילוי הקו שעי' האותיות הן שרש ומקור בחי' אור פנימי, שהרי הדבור עליון הוא שמחי' בבחי' פנימי וכמ"ש לעולם ה' דברך נצב כו'. וכן מובן ממשנת"ל דבחי' מל' דא"ס היא בחי' שם ונת' דהשם הוא בהאור והחיות המתלבשים בפנימיות להחיות כו'. אלא שבחי' אותיות השם דמל' דא"ס כמו שהוא לפני הצמצום ה"ה מביא את האור להיות בבחי' שייכות אל העולמות כו' כנ"ל, ולאחר הצמצום בא האור ע"י האותיות להיות בבחי' מקור ממש אל העולמות ולהחיותן כו'. והנה מבחי' הרשימה והקו מתחיל ענין ההשתל' דלהיות כי זהו שרש בחי' הפנימי שבא האור והחיות בבחי' פנימיות בעולמות ונבראים ה"ה בכל נברא ונברא לפום שיעורא דילי' לפי מה שיכול לסבול ולקבל וא"כ ה"ה בא בבחי' ריבוי ההתחלקות. וכמו בעוה"ז שיש ד' בחי' דצח"מ שהן חלוקים זמ"ז, דבדומם רק נפש הדוממת שהוא חיות מצומצם ביותר שאין בו שום התפשטות, ובצומח נפש הצומחת שיש בו התפשטות והו"ע הצמיחה ובחי' נפש החיונית שיש בו תנועה החיונית, ובמדבר נפש השכלית כו'. ובהם יש כמה התחלקות עד אין קץ ואין שיעור וכמ"ש מה רבו מעשיך כו', דבכאור"א יש חיות מיוחד שזוהו ריבוי ההתחלקות בהאור וחיות האלקי כו'. וכמור"כ הוא בעולמות העליונים בעולם העשי' ובעולם היצי' הגק' עולם המלאכי' ועולם הנשמות כו', שיש בהם ג"כ בחי' אלו ובבחי' ריבוי ההתחלקו' כו'. ועי"ז מלא כל הארץ כבודו, כבודו הוא זיו יקרי' בחי' זיו הארה לבד והיא מלא כה"א בבחי' חיות פנימי, דזהו שייך באמת רק בבחי' הזיו ותהארה, כי בחי' העצמות דאוא"ס אינו בגדר התלבשות כ"א ההארה לבד כו', וממילא הוא בבחי' ריבוי התחלקות כו' כנ"ל. וכבוד הוא בגימ' ל"ב והיינו לב"ג דחכמה דאצי' שהיא ראשית ההשתל' וכמ"ש ראשית חכ' כו'. ומה שהיא ראשית ההשתל' היינו שבה הוא תחלת התלבשות החיות מאוא"ס ב"ה וע"י מתפשט החיות במדרי' שלמטה כו', וכמו באדם תחלת התלבשות החיות הוא במוח שבראש וממנו

מתפשט החיות בכל הגוף, וכמ"כ הוא למעלה כו'. וממילא יש בזה מעלה ומטה, וכמו למטה הרי עיקר התלבשות החיות הוא במוח שבו כח השכל שהוא כח היותר נעלה והולך ומתמעט האור ממדרי' למדרי' כמו במדות שבלב ובכח המעשה וכח ההילוך כו', וכמ"כ למעלה דעיקר הגילוי הוא בכח' ובכחי' חב"ד בכלל, וה"ז בחי' מעלה והולך ומתמעט האור בבחי' חג"ת ונה"י שהן בבחי' מטה כו'. ולכן נק' בחי' זו דממכ"ע בשם אדם דועל הכסא כדמות מראה אדם כו', להיות דציור אדם הוא שבא בבחי' ריבוי התחלקות מדרי' שונות ובכחי' מעלה ומטה ראש וגוף ורגל כו', וכמ"כ הוא בבחי' ממכ"ע שהוא בבחי' התחלקות ובכחי' מעלה ומטה כו' אבל בחי' סוכ"ע בחי' עיגולים והוא בחי' אוא"ס שלפני הצמצום שאינו בערך העולמות ורק שהוא בגדר שייכות אל העולמות אבל אינו בערך מקור אל העולמות כו' כנ"ל, הנה הוא רק בבחי' סובב ומקיף אל העולמות (לאחר הצמצום כו') והר"ע העיגול הגדול שלפני הקו שסובב את הקו מרוכ"ד עד סוכ"ד כו'. ובחי' מקיף זה ג"כ מהווה את העולמות ומחי' את העולמות וכמ"ש בס"ב דעיקר המהווה ומחי' הוא האוא"ס הסוכ"ע אלא שמהווה את כולם בהשוואה אחת בלי שום התחלקות ולא בבחי' מעלה ומטה כו', דמאחר שאינו בבחי' התיישבות ממילא אין בזה התחלקות ולא מעומ"ט כו'. ועד"מ אומן כשחושב לעשות כלי הרי נתפס כל מהות הכלי במחשבתו דהמחשבה מקפת את כל הכלי שחושב כללות עשייתה שתהי' באופן כך וכך וכן היא מצוירת במחשבתו, ויש שם כל הפרטים של הכלי אבל אינו חושב בכל פרט ופרט ממנו כ"א דכללות עשיית הכלי תהי' כך וכך כו'. וכמו תראה את הכלי לאחר עשייתה הרי בהבטה אחת הוא תופס כל הכלי גם הפרטים שבה, דזהו ההפרש בין ראי' לשמיעה, דבשמיעה צריך לשמוע כל פרט בפ"ע, ובראי' תופס כל הפרטים בהבטה א' כו' (ועמ"ש מזה בהביאור הא' דהשמים כסאי בענין ואל זה אביט כו' בתרא' הוספות), וכמ"כ הוא אצל האומן קודם עשייתה כשעולה ברצונו לעשות הכלי ה"ה חושב בכללות עשייתה שתהי' באופן כך וכך, וכן היא מצוירת במחשבתו ראשה ותוכה ורגלה כאחת כו'. ואח"כ כשבא לעשות הכלי אז מתחלקת מחשבתו בצמצומי' וחלקים על כל פרט ממנה בפ"ע כו'. והדוגמא מזה למעלה כשעלה ברצונו להאציל ולברוא כו' נכללו כל העולמות מרוכ"ד עד סוכ"ד, והרצון הזה הוא המהווה ומחי' את העולמות אבל כולם בשוה בלי התחלקות ולא בבחי' מעלה ומטה כו', וכאשר נמשך האור ע"י האתיות הרשימו והוא גילוי הקו הוא בבחי' התחלקות ובכחי' מעלה ומטה כו'. ח"ע עיגולים ויושר, דבחי' עיגולים הוא בחי' אוא"ס שלפני הצמצום שאינו לפ"ע העולמו' ובא רק בבחי' מקיף על העולמות בלי התחלקות מעומ"ט כו'. ובחי' יושר הוא בחי' האור שאחר הצמצום שבא בבחי' התלבשות בעולמות בבחי' התחלקות ובכחי' מעומ"ט כו'. ונמצא דבחי' עיגולים למעלה הרבה מבחי' יושר, וצ"ל לפ"ז מה דאי' בע"ה

בשנה"ג בגוכי"ק: ראשית ההשתל' הוא מהקו שזהו בחי' האור שלפ"ע העולמות ומתלבש בעולמות וממילא יש בו התחלקות לפ"ע העולמות והספי' ובכחי' מעלה ומטה כו' וכמ"ש במ"א

דעיגולים בחי' נפש ויושר רוח והלא נפש למטה מבחי' רוח. ומאחר דעיגולים למעלה מיושר הי' צ"ל עיגולים רוח ויושר נפש. אך הענין הוא דהנה יודע דכל בחי' ומדרי' גבוה מתגלה ממנה בחי' החיצונית לבד, דבחי' הפנימיות שלה אי"א להיות על העולמות אפי' בבחי' מקיף כי אי"א לעולמות לקבל בחי' הפנימיות כו'. דמה שנמוך במדרי' יכול להיות הגילוי שלו גם פנימיותו אבל המדרי' גבוה הגילוי הוא רק בחי' חיצוניתו לבד כו'. וע"ד פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה, והי' יהושע דוקא המכניס לארץ, כי להיותו בחי' פני לבנה הי' אפשר לישראל לקבל כל פנימיותו, אבל משה להיותו בחי' פני חמה לא הי' אפשר להם לקבל בחי' הפנימיות שלו כי"א חיצוניתו שנמשך ע"י יהושע פני לבנה כו'. וכמו"כ מבחי' עיגולים אי"א להתגלות כי"א בחי' נפש שלו לבד, אבל בחי' יושר מתגלה גם בחי' רוח שבו כו'. ומ"מ מובן דבחי' נפש דעיגולים למעלה מבחי' רוח דיושר, דחיצונית של העליון למעלה מבחי' פנימיות של התחתון כו'. אמנם עדיין * למה נק' עיגולים נפש ויושר רוח גם בסדר השתל' דלפי הטעם הנ"ל יתכן מה שלגבי למעלה נק' עיגולים נפש כו', לפי שממדרי' עליונה הגילוי בחי' נפש שבו לבד, אבל מ"מ הרי בחי' עיגולים הוא גילוי נעלה יותר מבחי' יושר, הרי בסדר השתל' הי' צ"ל עיגולים רוח ויושר נפש, ומפני מה גם בהשתל' העיגולים בחי' נפש ויושר רוח. ואי"כ צ"ל דגם בהשתל' יושר למעלה מעיגולים, ולכן בחי' רוח בא אחר בחי' נפש (דבעיגולים דאי"י הרי העיגולים קודם ואח"כ היושר כו' וכמ"ש במ"א) ומה שבא אח"כ הוא מעולה יותר וכמ"ש בזהר ב"נ כד אתייליד יהבין לי' נפשא זכה יתיר יהבין לי' רוחא כו', הרי דבחי' רוח שבא אח"כ הוא מעולה, וכמו"כ צ"ל בהשתל' הרוח מעולה יותר ולכא"ו אין זה מובן איך, והרי עיגולים למעלה מיושר כו'. אך הענין הוא דהנה בחי' עיגולים ויושר דהשתל' הוא עדי"מ כמו תלמיד השומע שכל מרבו הנה בתחלה הוא משיג את כללות הענין ששומע ואינו מבין עדיין כל פרט בפ"ע, ותרע העיגולים שבמקבל דאו אינו מאיר בו אור השכל בהענין, דהיינו שאינו יודע עדיין את השכל על בוריו כי"א חיצוניתו לבד וכללות השכל הוא בבחי' העלם אצלו עדיין, כי"א אח"כ כשנותן לב לעיין בכל פרט בפ"ע ומבין אותו אז מאיר בו אור השכל בפרט שירדע ומשיג אותו היטיב ומבין מה שפרט זה נוגע ומוסיף בכללות הענין כו', ואז הוא יודע ומשיג את הענין היטיב, וזהו בחי' יושר שלו כו'. ונמצא שהיושר שלו למעלה יותר מן העיגולים שלו, שהעיגולים הוא בבחי' העלם והיושר בבחי' גילויים והיושר בא לאחר העיגולי' דוקא. דזה אי"א שיקבל בתחלה כל פרט היינו להשיג כל פרט שבו, כי"א תחילה מקבל כללות הענין ואח"כ יוכל לבוא על כל פרט שבו כו'. ויכול להיות שידע רק את הכלל ולא הפרטי, כי יש מי שהוא תפסן שתופס את הענין בכללות והפרטים אינו מבין, וכששואלין אותו בהענין מהו אינו יודע כי אינו מבין את השכל כו'. וכד"כ זה בנקל יותר לידע את הכלל מן ידיעת הפרטים כו'.

וזהו כ"נ כד אתייליד יהבין לי' נפשא, שזה יש בכאר"א. זכה יתיר יהבין לי' רחא, שצריכי' ע"ז זכות, וכמו במשל הנ"ל שצריך ע"ז יגיעה להבין את הענין היטיב כו'. ונמצא דבחי' היושר מעולה מן העיגול'י, וכמ"כ הוא למעלה דבחי' היושר דאצי' מעולה מהעיגולים דאצי', דלמעלה ג"כ העיגולים הן בבחי' העלם והיושר בבחי' גילוי כו'. וכ"ז הוא גבי המקבל, אבל אצל המשפיע העיגולים הוא מה שבמחשבתו סוקר הרב את כל הענין במחשבה א' והיושר הוא גילוי ההשפעה דבזה האור מצומצם לפ"ע המקבל שאינו מאיר האור בגילוי כ"כ וגם מלוכש בלבושי הסברים המעלימים כו'. וכמו שהוא אצלו במח' הרי מאיר האור כמו שהוא למעלה עדין מההשפעה אל המקבל. ועם היות שזה חיצוניות שלו (שהרי בכללות הוא מה ששייך אל המקבל), מ"מ הרי מאיר שם גילוי אור השכל הרבה יותר מכמו שבא אח"כ בההשפעה כו'. הרי העיגולים משובח יותר מן היושר כו'. ונמצא דהן אצל המשפיע והן אצל המקבל העיגולים הוא בחי' נפש ויושר רוח, גבי המקבל לפי שהעיגולים בהעלם והיושר בגילוי, וגבי המשפיע מפני שהעיגולים הוא בחי' חיצוניות שלו לבד והיושר בחי' פנימי כו' (ועמ"ש בלקרית ד"ה טובה הארץ מאד מאד) והיינו דבבחי' זו מה שאפשר לבוא אל המקבל מתגלה בחי' הפנימיות כו' (וגם יש בזה מבחי' פנימיות השכל דאחר מ' שנין קאים כו'). ובחי' נפש דמקבל שרשו מבחי' נפש דמשפיע, דעם היות שבמקבל בחי' נפש הוא למטה מבחי' רוח ובמשפיע הוא למעלה כו', מ"מ הרי ידוע דכל מה שגבוה יותר יורד למטה יותר, ולזאת בחי' נפש דמשפיע יורד למטה יותר עד בחי' נפש דמקבל כו'. וזהו הטעם מה שבחי' נפש יש בכאר"א דבחי' הכללות תופסים הכל, לפי שהוא מדרי' עליונה יותר ה"ה יורד למטה יותר. ובחי' רוח תלוי בזכות, דמפני שהוא נמוך במדרי' לכן צריכים הודככות לבוא לזה, ולכן דוקא כאשר זכה יתיר יהבין לי' רחא, אבל בחי' נפש יש בכאר"א, דכד אתייליד יהבין לי' נפשא, מפני ששרשו מבחי' נפש שלמעלה אלא שבא בבחי' העלם, ויושר בא בבחי' גילוי כו'. וה"ז ע"ד ההפרש בין תורה לתפלה, דתורה ירדה למטה מתפלה שנתלבשה בענינים גשמיים, ותפלה היא במדרי' הרוחניות שבגפש בהשגה ואהוי"ר כו', ומקרא בעשי' ואהוי"ר ביצי' כו'. ומ"מ הרי התורה היא למעלה מאהוי"ר, וכמ"ש באגה"ק בסופו ד"ה להבין מ"ש בפע"ה, דנובלות חכ' תורה והיא בחי' מהות חכמתו ית' כו'. ואדרבא לפי שהיא למעלה יותר לכן ירדה למטה יותר כו'. אלא שהיא בבחי' העלם בהענינים הגשמי' שמלוכשת בהם כו', וה"ז ג"כ כנ"ל, אלא שתורה ותפלה כ"ז הוא בבחי' יושר כו' וכמ"כ יובן בבחי' עיגולים ויושר כנ"ל.

וע"פ כל הנ"ל יובן ענין שרפים ואופנים. דהנה שרפים שרשן מבחי' יושר ואופנים מבחי' עיגולים, דהרי בחי' עיגולים ויושר יש בסדר השתל'. ועם היות דעיגולים שרשן מבחי' אוא"ס שלמעלה מהצמצום בחי' העיגול הגדול כו' והקו הוא שרש בחי' יושר, מ"מ הרי ע"י הקו נמשכים בחי' העיגולים ג"כ כמ"ש בע"ח שהקו נמשך ומתעגל וחותר ומתעגל ומתעגל כו'. ולזאת גם בנבראים הגם דהתהוותם הוא מבחי' דבור בחי' פנימי כנ"ל מ"מ

יש בנבראים ששרשן מבחי' עיגולים, והיינו דאטפנים שרשן ומקורן הוא מבחי' עיגולים ושרפים מבחי' יושר. ולכן שרפים הם בסדר והדרגה בחי' חב"ד הג'ת נהי' בבחי' ציור אדם כו'. דהנה שרפים מעמדם בעולם הבריאה דאימא עילאה מקננא בכורסי', ולכן הם משיגים השגה גדולה באלקות עד ששרפים עומדים ממעל לו, וידוע דקאי על ש' אד'. ולכא' איך עומדים למעלה משרש חיותם כו'. ומבראר במ"א שזוהו לפי שהם משיגים בחי' שרשם ומקורם. וידוע דבהשגה כאשר תופס ומשיג הדבר ה"ה מקיף את הדבר. והיינו כאשר הוא בהשגה גמורה. כי כאשר ידע רק בבחי' כללות אז אורבא השכל מקיף אותו, והיינו בבחי' עיגולים. אבל כשמשיג בהשגה גמורה בחי' יושר הנ"ל, אז ה"ה מקיף את השרפים שמשיגים את אלקות בבחי' השגה גמורה לכן ה"ה עומדים ממעל לו כו'. ומצד השגתם שמשיגים את אלקות נולד בהם בחי' אהבה ברשפי אש וגם בחי' יראה, וכמו מיכאל באהבה וגבריאל ביראה כו'. ומצד האהבה והחשיקה שלהם בא בחי' הדביקות שלהם לדבקה בו בפועל, והו"ע אמירת השירים והתשבחות שלהם שלא יפסוק עבודתם. והוא בחי' נהי', די"ל דאמירת שירות ותשבחות שלהם הוא כמו קיום המצות בפומ' בנשיי, דעיקר הדביקות באלקות הוא בקיום המצות בפועל, וכמ"ש בסש"ב דאי' לדבקה בו כ"א בקיום המצות דרמ"ח פקודין כו', נמצא שעיי המצות נעשה בבחי' דביקות. אלא שצ"ל בחי' אהוי"ד שהן גופין כו', וכמ"ש בסש"ב שם והמקיימן באמת הוא האהבה את שם ה' וחפץ לדבקה בו כו', דכאשר יש אהבה תחלה אז הדביקות בפועל הוא עיי קיום המצות כו'. וכמ"כ י"ל במלאכים שאין אצלם מצות מעשיות הנה הדביקות בפועל שלהם הוא בהשירות ותשבחות, והיינו שתחלה היא האהבה ואח"כ השירות ותשבחות שהוא הדביקות בפועל שלהם, והוא בחי' נהי' כו'. וכמו באדם למטה במדה הנולדת מן השכל ועיי המדה ה"ה עושה חסד בפועל כו', ובהכרח יש בזה מעלה ומטה. וכמו במדה הנולדת מן השכל הרי בהשכל מאיר גילוי אור יותר, וכמו בהשגה והתבוננות הרי מאיר בו הענין האלקי בגילוי ממש, ואח"כ כשמתעורר באתהבה הרי אינו מאיר בה גילוי האור כ"כ. וכידוע דבמדות בהכרח שיופסק האור ואינו כמו בשכל, דכשם שעצם השכל אי' להאיר במדות ואדרבא בטרת השכל אינו שייך למדות כלל כידוע, כמ"כ האור כמו שמאיר בשכל אי' להאיר במדות, דאז אינו שייך להיות בבחי' התפעלות המדות כ"א בחי' התפעלות שכלי שאינו התפעלות הלב כו'. ולהיות התפעלות המדות הוא דוקא כאשר מתעלם האור שבשכל כו'. וכן בהעשי' בפועל הגם שהיא מחמת האהבה מ"מ בשעת העסק בפועל הדבר אז לא יש בחי' האהבה כ"כ. וכמו בקיום המצות בפועל הרי בעת קיום המצוה אי' שיהי' אז התפעלות האהבה, דאם תהי' אז התפעלות האהבה בתוקף אי' שתהי' המצוה כתיקונה. כ"א בהכרח שבעת הקיום בפועל תתעלם התפעלות האהבה כו'. וכמ"כ הוא בשרפים דתחלה בהשגה מאיר אצלם האור האלקי בגילוי ואח"כ בהתפעלות האהבה שלהם בהכרח שיתעלם האור ואינו מאיר בגילוי כ"כ, ואח"כ בהדביקות בפועל שלהם מתעלם האור יותר שלא יש בחי' התפעלות האהבה כ"כ כו'. והיינו כמו בבחי' יושר הנ"ל שבא בסדר והדרגה, שיש בזה מעלה ומטה שהאור

הולך ומתמעט. כמריכ הוא בשרפים שהאור הולך ומתמעט בבחי' חביד וחגית ונהי' שלהם כר. ובמדריגת הביטול גופא הגה בהשגה שלהם עצמה הביטול הוא כמו מצד בחי' המוחין, ואחיכ בבחי' חגית ביטול המדות כו'. וזהו מה שהשרפים אומרים ג"פ קדוש בייב שעות היום, דבכל ד' שעות אומרים קדוש א', כי ענין אמירת קדוש שלהם הוא ההשגה איך שקדוש ומובדל שמוזה נתעורר האהבה ברשפי אש שלהם כר, וצריכים לחזור ולהתבונן בכל ד' שעות לפי שמתמעט האור בבחי' חגית ונהי' שלהם לכן צריכים לחזור ולחדש כר. אמנם האופנים אינם בבחי' סדר והדרגה ולא יש בהם בחי' מעלה ומטה כר. דהנה האופנים הם למטה במדרי' מהשרפים דמעמדם בעשי' שאינו מאיר שם בחי' חביד, דנהי' דאצי' מקננא בעשי' לא בחי' חביד כו' ושם הם האופנים, והיינו דאופנים הם בחי' נפש בחי' נהי' לבד כר. והנה ידוע דבנהי' יש ג"כ בחי' חביד חגית, וכמ"ש בזהר דתלת כלילן גו תלת שיש בהם ג"כ חביד חגית כו'. אלא שזהו כמשארדיל דבעיבור הולד מקופל ראשו בין ברכיה, שיש בו ראש ולב אלא שאינו ניכרים בו כ"א בחי' נהי' לבד. ולא כמו כשנולד שהראש למעלה והגוף למטה מהראש הרגל למטה יותר. אבל בעיבור מקופל ראשו כר שלא יש בו מעלה ומטה וניכר רק בחי' נהי' כו'. והיינו דנהי' הוא בחי' המעשה בפועל, והאהבה הטעם של האהבה הן בהעלם כו'. דהנה מי שרוצה בעשיית הטוב והחסד הרי לא תמיד האהבה בוערת בקרבו ויכול להיות דבהמשך זמן נשכח אצלו האהבה הטעם, ומ"מ עושה את החסד בקרירות מצד ההסכם לבד שהוסכם אצלו לעשות חסד כו'. ומ"מ יש בזה בהעלם ג"כ האהבה הטעם, כי בתחלה נעשה ההסכם מצד הטעם, כי בחי' הנצח לעשות חסד זהו שהי' אצלו טעם ואהבה ממש ועיי' נשאר ההסכם כו'. ולזאת בההסכם נשאר רושם מהאהבה והטעם, אלא שהוא בחי' רשימה לבד והי' במדרי' א' עם ההסכם, וז"ע ראשו בין ברכיו שהכל במדרי' נהי' כו'. וזהו שהגלות נמשל לעיבור דבוהיג לא יש בחי' חביד חגית להיות בחי' לאסתכלא ביקרי' דמלכא כ"א בחי' נהי', דהמעשה נעשה בשלימות, ומצד בחי' נהי' לבד שהוא התוקף בהעשי' בפועל כר. וגם בחי' הודאה שמודה על האמת גם שאינו משיג אלקות מ"מ הי' מודה כו'. דכשמשיג הרי אינו שייך הודאה, אלא שאינו משיג ומ"מ מודה וכמו מודים אנחנו לך שאתה הוא הי' אלקיננו כר. ומ"מ יש בזה בחי' ראשו בין ברכיו דגם בהודאה יש קצת שכל, והוא שמשיג שצריך להתדות כר, אלא שאין זה שכל ממש. וזהו שהפרש בין ברכה להודאה, דברכה הוא בחי' גילוי ממש לאסתכלא ביקרא דמלכא שזהו בהשגת השכל שהוא בחי' גילוי ממש כו'. אבל בהודאה אין בו שכל כ"א מה שמשיג שצריך להתדות כו'. ונמצא דבחי' נהי' הן מדות שלמטה מן השכל, אלא שיש בזה קצת שכל והוא ג"כ במדרי' נהי', ואין זה בחי' מעלה ומטה. דכאשר יש שכל גמור אז השכל הוא בחי' מעלה שהי' בחי' גילוי ממש, והנהי' בחי' מטה. אבל כאשר השכל ג"כ אינו בגילוי א"כ הוא במדרי' א' עם הנהי' ואין זה בבחי' מעלה ומטה, וזה ראשו בין ברכיו כר. וז"ע האופנים שהן בעשי' בחי' נהי' דעיקרם הוא בחי' ההודאה ולא יש בהם בחי' רשפי אש מצד השגה כו' כ"א בחי' הודאה לבד, רק שמשיגי' שצריכים להתדות כו' אבל הכל בבחי' נהי' כו'. וזהו שהאופנים

הם גלגלים שאין בהם מעומ"ט כמו בשרפים בחב"ד חג"ת נה"י שלהם שהוא בבחי' מעומ"ט כו' כנ"ל. משא"כ באופנים כו'. ומ"מ יש יתרון מעלה באופנים דלהיות שאין בהם מעלה ומטה הרי הן כל היום בשוה ולא יש בהם בחי' ירידה ומיעוט האור, דהרי הודאה אפשר להיות תמיד. דהנה השרפים דעבודתם היא בבחי' השגה הרי בהכרח שיתמעט האור אח"כ בהאבה וכן בהלדבקה בו בפועל כו' כנ"ל, אבל אופנים שהן רק בבחי' הודאה ה"ז תמיד כו'. וזהו שהן מסבבים תמיד וכמו גלגלי השמים שמסבבים תמיד, ונלאו חכמי המחקר לידע טעם סיבובם תמיד, וה"ה בעלי גבול והסיבוב התמידי הו"ע בלתי גבול כו'. אלא שזהו לפי שעבודתם בבחי' הודאה וההודאה היא בתמידות ולכן סיבובם שהו"ע ביטולם ג"כ בתמידות כו'. משא"כ השרפים צריכים לחדש בכל ד' שעות כו' כנ"ל. ומ"מ גם באופנים בסיבובם לפעמי' העליון למטה התחתון למעלה ולפעמים כו'. כי גם בעיגול יש הצד מעלה והצד מטה ולפעמים כו', והיינו דבחי' עליון שלהם הוא ההשגה שצריך לתודות, והתחתון הוא העסק דלדבקה בו שגם הם אומרי' שירות ותשבחות שהו"ע הדביקות כו' כנ"ל. ולפעמים העליון למטה, והיינו כשהם בבחי' הודאה ובבחי' לדבקה בו שהוא ההתכללות באו"ט ב"ה כו', או לא יש גם בחי' השגה זאת שצריכים לתודות כו', ולפעמים העליון למעלה בעת שהן בבחי' השגה הנ"ל, והו"ע רצו"ש שלהם כו'. אלא שאין זה בבחי' מעלה ומטה ממש אלא הכל בבחי' סיבוב. ולא כמו בחי' יושר דשרפים שהוא בחי' רצו"ש בחי' מעומ"ט ממש. אבל באופנים הכל בבחי' סיבוב שאין זה מעומ"ט כו'. ועוד יש יתרון מעלה באופנים שנק' אופני הקדש, דקדש הוא בחי' ביטול דחכ', ושרפים אומרי' קדוש שהוא בחי' קדש וא"ו לבד כו'. דהנה השרפים הגם שבהשגה שלהם הן בבחי' ביטול שמצד המוחין כו', מ"מ הוא הביטול שמצד השגה לבד. דהרי אימא עילאה מקננא בכורסי' ולא בחי' חכ', דחכ' הוא באצ"י כו'. ונמצא דהביטול שלהם הוא מצד תהשגה לבד. אבל באופנים הביטול שלהם הוא כמו בחי' הביטול דחכ' שלמעלה מטו"ד, דהרי אין בהם השגה ומ"מ בטלים כו'. שזהו מעלה בהודאה, שהרי הודאה הוא ג"כ ביטול דכאשר מודה שאתה הוא ה' אלקינו ה"ה בטל אילינו מצד הודאה זו ושיהי' שייך רק לאלקות ולא לענינים אחרים כו'. וכ"ז הוא אף שאינו משיג שזהו ביטול השגתו, שהגם שאין שכלו משיג איך ומה הוא ומ"מ ה"ה מודה שזהו ביטול השגתו ושכלו כו'. וההודאה פועל בו הביטול להיות בטל איליו, א"כ מה פועל בו הביטול הרי דוקא בחי' האלקות שאינו מושג אצלו כו', והיינו שלמעלה מהשגה כו' (ועמ"ש במ"א בענין בכל מאדך מאד שלך כו'). ונמצא יש יתרון מעלה בביטול האופנים כו'. והיינו כמ"ש במ"א בענין אדם ובהמה תושיע ה' דאדם יש בו דעת ובהמה היא למטה מהדעת ומגיע דוקא בבחי' למעלה מהדעת כו'. וכמו"כ בביטול האופנים לגבי השרפים כו'. ולכן נק' אופני הקדש שהביטול שלהם הוא בבחי' ביטול דחכ' כו', וה"ה ממשיכים בחי' גילוי אור עליון יותר, וזהו שאומר ברוך כבוד ה' ממקומו, שממשיכים בחי' כבוד ה' ממקומו ממקורו ושרשו כו'. דשרפים אומרים מכה"כ דזהו בחי' זיו הארצה דבחי' ממכ"ע כו' כנ"ל. דבבחי' ומדרי' זו היא עבודתם והמשכתם כו'. אבל אופנים ממשיכי' בחי' כבוד ה' ממקומו בחי' סוכ"ע כו'

(וכמ"ש במ"א שזוהו בחי' מל' כמו שהוא לפני הצמצום כר' עמ"ש בד"ה ואלם חי אני). וזהו ג"כ מה שמוזכרים את השם לאחר ב' תי' שכ"ז הוא מצד היתרון שבהם כר'. וזהו מ"ש האופנים ינשאו לעומתם לעומת השרפים, פי' לעומת למעלה מהשרפים וכמ"ש בלק"ת ד"ה האוינו. היינו שממשיכים בחי' גילוי אור עליון יותר בחי' הסוכ"ע כר'. והטעם הוא כי רוח החי' בתאופנים, פי' החי' סתם היא הכוללת כל החיות. דהנה שרפים הם בברי' חיות ביצי' ואופנים בעשי' שזה מדריגות פרטיות כר', והחי' הכוללת כולם הוא בחי' מל' דאצי' הכוללת כולם כו'. והיינו בחי' המל' כמו שהיא בבחי' טובב שסובבת ומקפת כללות בי"ע כר'. ורוח החי' הוא באופנים דוקא. וזהו שיש בהם בחי' הביטול יותר כו'. וכמשנת"ל דבחי' נפש דעיגולים דמשפיע הוא בבחי' נפש דמקבל כו'. ולכן האופנים ינשאו לעומתם שממשיכים בחי' גילוי אור עליון יותר מבחי' השרפים כר'.

וע"פ כל הנ"ל יובן ג"כ מ"ש לעומת המסגרת התיינה הטבעות שזהו ג"כ כמו ענין האופנים מתנשאי' לעומת השרפים. דהנה האופנים הם עיגולים וכמו האופנים, וכמו שהאופנים כפשוטו ה"ה מזליכים את המרכבה וכמ"ש בזהר ע"פ אופן מרכבתו גלגלי רתיכוי כו' בהיכלות דפקודי דההיכלות מתקיימים על בחי' ד' אופנים כר' כך היו הטבעות בשלחן שבהם וע"י גושאים את השלחן ע"י הכדים שנותנים בהטבעות כר'. וענין המסגרת הוא בחי' ישר, דהנה ידוע דענין התלבשות הפרצופי' זה בזה שייך בבחי' ישר דוקא דבחי' הפנימי הוא מעולה יותר והוא שהפרצוף עליון מתלבש בהתחתון כו', וכמו בציור אדם שהשכל מתלבש במדות ומדות במח' ומח' בדיבור כו', וכן המח' מתלבשת ביד או ברגל וגם שכל מתלבש ביד כו' וכמו"כ הוא בבחי' ישר למעלה שהוא בחי' ציור אדה"ע כו' כנ"ל הרי העליון מתלבש בהתחתון כו' אבל בעיגולים אינו שייך התלבשות זה בזה ואדרבא העליון מקיף את התחתון וכמ"ש כאשר יהי' האופן בתוך האופן כו', והעליון משובח מהפנימי כו' וכידוע, וביושר שהעליון מתלבש בהתחתון היינו שמתעלם בהתחתון ועי"ז ה"ה מאיר במדרי' שלמטה ממנו כו' וז"ע המסגרת. דהנה בר"ח שער הקדושה פ"ב מביא בשם הוהר ע"פ שער החצר הפנימי סגור יהי' כו' דהיינו שאור האצי' אינו מאיר בששת ימי החול. ופי' הר"ח שאין הכוונה שאין אור האצי' מאיר כלל דא"כ ה"ז סילוק ההשגחה ח"ו אלא הכוונה שהוא מתלבש במדרי' שלמטה ועי"ז מאיר כו'. והיינו דבר ימי החול מתלבש אור האצי' בוי"ק דיצי' כו' ונמצא דסגור הוא מה שהאור עליון מאיר ע"י שמתעלם בהמדרי' שלמטה ממנו כו'. וזהו ג"כ ענין המסגרת שהר"ע התלבשות הפרצופים זב"ן כו'. וז"ש בזהר מאן מסגרת דא הוא אתר סגור דלא פתיחא דהיינו כענין סגור יהי' לא יפתח כו', ומבאר כאן בזהר בחי' ההתלבשות. דמסגרת הוא בחי' יסוד אימא ובחי' שביל דיקק הוא בחי' יסוד אבא דאתייעדא בי' בגניזא כו' (וכמ"ש במ"א שהוא בחי' יחוד פנימי דארי"א כו') ובגיני' אתמלי' שזוהו בחי' גילוי יותר בבינה אבל הוא מצד העלם האור כו', ואתרשים תרעין הן גרין שערי בינה לאדלקא בוצינין הן שבעת הנרות בחי' המדות כו'.

וכ"ז הוא גילוי בחי' אור אבא שמאיר במדות שזהו שאמר לאדלקא בוצינין דהאור בחי' חכ' וכידוע בענין אור המנורה כו' וכמ"ש במ"א. אלא שזהו ע"י התלבשות בבינה כו'. אמנם עיקר הכוונה הוא להמשיך בחי' אורא"ס הסוכ"ע בממכ"ע וכמו התורה שהוא ג"כ בבחי' ציור אדם וכמ"ש זאת התורה אדם דרמ"ח פקודין רמ"ח אברין שהתלבשות הוא בבחי' אברים כו' אבל המשכה הוא למעלה מבחי' אדם וכידוע דהתורה שרשה בבחי' פנימיות ועצמות אורא"ס כו' וכמ"ש באור פניך נתת לנו תורת חיים כו', הוא שבחי' אורא"ס שלמעלה מבחי' ממכ"ע יומשך בבחי' ממכ"ע והוא התחברות בחי' עיגולים ויושר דהיינו שרש ומקור העיגולים שלמעלה מהקו יאיר בבחי' יושר כו' וכמ"ש בעמה"מ דכל ענין התורה ומצות הוא שהאורא"ס שהי' ממלא מקום החלל יאיר בגילוי גם לאחר הצמצום דסדר השתל' כו' וכמ"ש במ"א. ובכדי להמשיך בחי' זו הנה ידוע דנגד ב' מדרי' הנ"ל דעיגולים ויושר יש בעבודה ג"כ ב' מיני עבודה הא' העבודה ע"פ טעם ודעת בבחי' השגה התבוננות ובמדות אהוי"ר הנולדים מהטעם כו' והוא מצד בחי' ממכ"ע כו'. אך בכדי להמשיך בחי' סוכ"ע זהו ע"י העבודה בבחי' מס"נ בבחי' רצון פשוט שלמעלה מטו"ד כו'. אך לא כל אדם זוכה לבוא לגילוי בחי' זו באמת בק"ש ותפלה וגם בכדי להגיע לבחי' ומדרי' זו עז"נ לעומת המסגרת תהיין הטבעות. דטבעות הן בחי' עגולים וכמ"ש בזהר שהן עוקאין עילאה, וידוע דעזיקין הן בחי' עיגולים וכמו שכתוב בסידור בענין השמים מספרים כו' (צ"ע דכאן בזהר משמע שהן בחי' מדות דיושר כו' יעו"ש) והיינו ע"ד תאופנים בחי' נה"י והוא העבודה בקיום המצות בפר"מ ע"י בחי' נצח בבחי' תוקף גדול ובלי שום מניעות ועיכובים הן בוע"ט לקיים המצות בפר"מ אף שאין לבו חפץ באמת, ולא יהי' בזה שום מונע ומעכב ושתהי' העשי' כדבעי כו', דכאשר לבו חפץ ממילא ה"ה עושה ולא שייך מניעה ועיכוב וגם העשי' כדבעי כו', אמנם גם אם אינו חפץ באמת ומ"מ תהי' העשי' כנ"ל, הן בסרי"מ ולא תתורו אחרי לבבכם כו' וביטול הרצון הזה שיעשה היפך רצונו כו' ה"ז ג"כ מס"נ דמה לי קטלא כולא כו', וכן בהתראה אף שאינו משיג ומ"מ מודים אנחנו לך כו' ובטל איליו ית' מצד התראה כו' כנ"ל שנת"ל דבחי' הודאה זו הוא בבחי' הביטול שלמעלה מטו"ד כו', וממשיך עי"ז בחי' אורא"ס הסוכ"ע כו'. וזהו לעומת המסגרת למעלה מבחי' המסגרת דבכדי להמשיך בחי' אורא"ס הסוכ"ע זהו ע"י בחי' טבעות העבודה דבחי' נה"י כו'. ועוד זאת שעיי"ז בא לבחי' הרצון פשוט, וכידוע דביטול היש הוא כלי לבחי' ביטול אמיתי וכמ"ש בנאות יבוא אהרן אל הקדש דקדש הוא בחי' ביטול אמיתי ובא לזה ע"י בחי' זאת דוקא בחי' יראה תתאה כו'. וזהו שהטבעות הן כלי והכנה אל הבדים. בדים פי' בזהר ל' יחידים. והענין הוא כמ"ש בגדי בד קדש, שהפשתן נק' בד שעולין בד בבד כו', ולמעלה הוא בחי' עולם האחדות שאין שם הרכבה והוא בחי' פשיטות העצמות דאורא"ס ב"ה כו'. ולכן כה"ג ביוכ"פ נכנס לקדה"ק בבגדי בד דוקא בגדי לבן גוון פשוט כו' כמ"ש במ"א. וע"כ נק' בד קדש כו'. ובנפש הוא בחי' הרצון פשוט כו'. ובכדי לבוא לזה זהו ע"י הטבעות בחי' ביטול היש עי"ז בא לבחי' ביטול אמיתי כו'. לשאת בהם את השולחן.

שולחן הוא בחי' ממכ"ע, דשולחן מורה על ההשפעה והוא בחי' חיות ומזון העולמות ונבראים שבבחי' ממכ"ע כו'. וצריכים לשאת את השולחן לעלות בחי' ממכ"ע בסוכ"ע ושיחי' גילוי בחי' טובב בממכ"ע כו'. והיינו ע"י הטבעות וע"י הבדים כו' כנ"ל, והנה הטבעות היו קבועים תמיד בהשולחן והבדים רק לפרקים, והיינו דבחי' רצון פשוט אין זה בתמידות כ"א לעתים מזומנים כמו בק"ש כו'. אבל הטבעות שהן בחי' נה"י יכול להיות תמיד וכמשנת"ל באופנים שאין בהם ירידה ומיעוט והן כל היום בשוה. והיינו דבחי' הודאה יכול להיות תמיד וכן התוקף בקיום המצות בסור"מ וע"ט יכול להיות תמיד וצריך להיות תמיד כל היום כו'. ובארון היו ג"כ בדים בבחי' ביטול שלמעלה מהטעם (וצ"ל דבארון הו"ע אהבה בתענוגים כו') וכת"י ולא יסורו הבדים כו' כי ארון הו"ע תורתו אומנתו ויש בו בתמידות בחי' ומדרי' הנ"ל, וידוע דהארון והלוחות הן בחי' יסוד אבא ויסוד אימא שהי' צ"ל הלוחות תמיד בארון והו"ע בחי' תרין ריעין דלא מתפרשין כו' (וכבר נת"ל דבחי' חכ' הוא בחי' הביטול שלמעלה מטור"ד כו') אבל בשולחן היו הבדים רק לפרקים ועתים מזומנים כו' והטבעות צ"ל בתמידות כו'. וזהו לעומת המסגרת תהיין הטבעות דבכדי להמשיך למעלה מבחי' מסגרת והיינו בחי' סוכ"ע זהו ע"י הטבעות בחי' עבודה דנה"י, והן ג"כ בתים לבדים בחי' הרצון פשוט כו' והן נושאים את השולחן עליית בחי' ממכ"ע בסוכ"ע וממשיכים בחי' אוא"ס הסוכ"ע שיאיר בגילוי בבחי' ממכ"ע כו'.

בס"ד, ש"פ תצוה, רס"ה

ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת ואתה תדבר אל כל חכמי לב כו' ועשו את בגדי אהרן לקדשו ולכהני לי ואלה הבגדים אשר יעשו כו' ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך לכהנו לי והם יקחו את הזהב כו'. וצ"ל מה שכפל ומשלש עשיית הבגדים כמה פעמים, ועשית את בגדי קדש כו' ועשו את בגדי אהרן כו' ועשו בגדי קדש כו', ולמה בעשי' הא' גא' ועשית משמע דקאי על משה שהוא יעשה את הבגדים, ובעשי' שני' כת"י ואתה תדבר אל כל חכמי לב כו' ועשו כו' שהחכמי לב עושים את הבגדים, ובעשי' ג' כת"י ועשו סתם משמע דקאי על כללות ישראל שגם הם עושים בגדי אהרן כו', וגם צ"ל השינוים שנא' בכא"א דבעשיית הבגדים אשר משה עושה כת"י לכבוד ולתפארת ובהבגדים דחכמי לב כת"י לקדשו ולכהנו לי ובגדים שכללות ישראל עושים כת"י רק לכהנו לי ולא גא' לקדשו, ומ"מ כת"י בהם בגדי קדש כמו בהבגדים דמשה כו', גם צ"ל מ"ש אח"כ והם יקחו את הזהב כו' דלכא"ו קאי על החכמי לב וכמו שפרש"י, אך ממה שנא' זה אחר מ"ש ועשו סתם צ"ל דקאי על כללות ישראל דבעשיית

הבגדים שלהם יקחו את הזהב כו', וכ"ז צ"ל מהו. והנה כללות הענין בזה הוא דהנה אהרן ארתיות נראה הוא בחי' גילוי המשכות אוא"ס המאציל בעולמות הנאצלים ונבראים כו' וכמ"ש באורך נראה אור דבאורך העצמי דעצמות אוא"ס נראה אור בעולמות כו' וידוע דכל גילוי אור צ"ל ע"י לבושים דבלא לבושים א"א להיות שום גילוי כ"א ע"י לבושים שבהם מתלבש ומתעלם האור עד שיכול להיות בבחי' גילוי ח"ע בגדי אהרן כו', ויש בזה ג' מדרי', בחי' הלבושים כמו שהן באוא"ס המאציל לפני האצ"י הן הבגדים שמשה עושה כו', והבגדים דחכמי לב הן בחי' הלבושים דאצ"י בכדי להאיר כו', והבגדים דכללות ישראל עושים הן הלבושים דמל' דאצ"י בכדי להאיר בבי"ע כו', וביאור הענין הנה צלה"ק תחלה מה דאי' בוח"ג דקנ"ט סע"א תלת עלמין אית לי' לקוב"ה דאיהו גניו בגוייהו עלמא קדמאה דא איהו עלמא טמירא דכולא דלא אסתבל בי' ולא אתידע בי' בר איהו כו', עלמא תנינא דאיהו קשור בהוא דלעילא ודא איהו דקוב"ה אשתמודע מיני' כו', עלמא תליתאה דא עלמא תתאה דאשתכח בי' פרודא כו'. ופי' הרמ"ז דלת עלמין אלו כולל כל ההשתל', דכללות ההשתל' נבחן בג' מדרי' הן עולמות הא"ס שלפני האצ"י, ועולם האצ"י, ועולמות בי"ע כו'. והנה מה שכללות ההשתל' נבחן בג' מדרי' צ"ל שהן ג' מדרי' הידועים דחומר צורה ותיקון שהן ג' בחי' בי"ע. דהנה התהוות העולמות דהיינו התהוות היש שנתהווה מאלקות אופן התהוותו אינו שנתהווה יש גמור מאין ואפס המוחלט, אלא שתחלת ההתהוות נעשה מציאות שאינו יש ממש עדיין, והוא בחי' חומר פשוט שאין בו צורה עדיין כי אינו בבחי' יש עדיין, דכל יש בהכרח שיהי' לו איזה ציור אם הוא בעל קרנות או עגול וכה"ג אבל הפשוט שאין לו צורה הוא לפי שאינו יש עדיין כו' ואח"כ נתגלה היש אמנם בבחי' ציור כללי כו' ואח"כ נעשה בבחי' יש ממש כו'. והן בחי' חומר צורה ותיקון, חומר הוא היש הראשון שנתהווה שבבחי' חומר פשוט עדיין שאינו יש ממש, וצורה היא התגלות החומר אך הוא בציור כללי עדיין, ותיקון הוא שהדבר נעשה כתיקונה בבחי' יש ממש כו' וכמ"ש במ"א. והיינו לפי שגם בהאור שהוא בחי' האין האלקי יש ג"כ ג' מדרי', וכידוע דכל אור וכת מתחלת הווייתו עד שראוי להתגלות להיות מקור לדבר מה, יש בו ג"כ ג' מדרי', והוא העלם העצמי שלו שאינו בבחי' גילוי כלל ואח"כ בחי' גילוי כללי ואח"כ כשבא בבחי' גילוי פרטי כו'. וכמו עד"מ מדת החסד שבלב הרי אינו בבחי' גילוי עדיין הגם שהיא מדה מ"מ אינו בבחי' גילוי כלל עדיין, וכשמתעורר להיטיב ה"ז גילוי מדת החסד אבל הוא גילוי כללי עדיין ואינו ניכר במה תהי' ההטבה כו', ואח"כ כשמתעורר בהטבה פרטיות להיות כך וכך כו', וכמ"כ הוא בבחי' אור למעלה יש בו ג' מדרי' ע"ד הנ"ל וכמ"ש במ"א (בד"ה ועברתי באמ"צ) ומשריז גם בהיש שנתהווה יש ג' מדרי' הנ"ל כו' ועמ"ש מזה בד"ה ציון במשפט תפדה, רס"ב. והטעם מה שהתהוות היש הוא באופן כזה שבתחלת התהוותו אינו יש גמור הוא בכדי שיהי' ביטול היש דמאחר שיש בהיש עצמו כמו שהוא אינו במציאות יש עדיין עיי' יכול להיות אח"כ ביטול היש, דאם הי' מתחלת התהוותו יש גמור

הי' נשאר בישותו אבל להיות שהיש גופא בתחלת התהוותו אינו יש לזאת גם כשנעשה יש גמור יכול להיות ביטול היש כו'. זהו ג"כ ענין מה שכללות ההשתל' נבחן בג' מדרי' שהן התלת עלמין דזהו ג' מדרי' הגיל דחומר צורה ותיקון. זהו מ"ש בזהר דעלמא קדמאה הוא עלמא טמירא והוא בחי' חומר פשוט שבהעלם עדיין ועלמא תניבא דא איהו דקובי"ה אשתמודע מיני' והוא בחי' גילוי ועלמא תליתאה הוא שנעשה בחי' יש ממש כו' (ובהתלת עלמין צ"ל שנכלל בחי' האור והכלי כו'). ולהבין זה צ"ל ענין הג' עולמות ביע' הכללים שהן ג' בחי' אדם, דא"ק הוא בחי' אדם דבריאה דכללות מפני ששם נתחדש ענין הכלים, כי בחי' א"ק הוא הפרצוף הראשון שאחר הצמצום ונתחדש שם ענין הכלים, כי כל ענין הצמצום הוא בכדי שיהי' התהוות העולמות דהיינו התהוות הכלים, ולכן אחר הצמצום מיד נתהוו הכלים והיינו בפרצוף דא"ק כו', רק שאינם בחי' כלים ממש כ"א בחי' שרש נשמות דגופות כו' וכמ"ש בע"ה. אבל יש כאן דבר ששייך לומר ע"ז שרש נשמות דגופות כו', ומשו"ז נק' בריאה דשם בריאה מזרה על ההתחדשות כידוע, והתהוות הכלים זהו התחדשות כי באוא"ס שלפני הצמצום אינו שייך ענין הכלים כלל וכלל, וא"כ בא"ק שנתהווה כלים היז התחדשות כו'. והגם דמבואר במ"א שגם באוא"ס שלפני הצמצום יש בחי' אותיות וכמא' גליף גליפו בט"ה"ע דטה"ע ידוע שזהו בחי' אוא"ס שלפני הצמצום וגליף גליפו הוא בחי' חקיקת האותיות כו', והיינו בחי' אותיות הרשימו כמו שהן לפני הצמצום כו'. אך הענין דלפני הצמצום אינם בבחי' מציאות אותיות, שהרי כל ענין המציאות שאחר הצמצום אינו שייך כלל באוא"ס שלפני הצמצום כו', ורק אנו קוראין אותם בשם אותיות אבל לא שיש שם מציאות אותיות ח"ו. וי"ל הדוגמא לזה בנפש האדם כמו אותיות השם לגבי אותיות המח' ואותיות הדבור, דאותיות השם אינם נרגשים ואינם ניכרים כלל, ולא כמו אותיות הדבור שהן אותיות מורגשים ממש וכן אותיות שבמח' שמורגשים הם לעצמו עכ"פ, ואפי' אותיות שבחכ' שהן ג"כ אותיות ניכרים וכן בכל הכחות הרי יש בהם אותיות ואם אינם במציאות כ"כ מצד גילוי האור מ"מ ה"ה במציאות מורגש וניכר כו', אבל אותיות השם אינם נרגשים ולא ניכרים כלל, עם היות שהאותיות פועלים תמיד שהרי התלבשות והתקשרות חיות הנפש בגוף הוא ע"י אותיות השם דלולא השם אינו שייך שהנפש יחי' את הגוף כ"א ע"י אותיות השם דהקא כו' וכמ"ש מזה בד"ה לעומת המסגרת, רס"ה, ומ"מ גם שפועלים אינם ניכרים כלל כו'. ומכ"ז יובן הדוגמא למעלה דהאותיות שלפני הצמצום אינם בבחי' מציאות כלל ואחר הצמצום שנעשה בחי' מציאות דבר מה היז התחדשות ועש"ז נק' א"ק אדם דבריאה כו', וכן מצד האורות דא"ק י"ל ג"כ שנק' א"ק אדם דבריאה, כי ראשית גילוי הקו הוא בא"ק והרי הקו המאיר לאחר הצמצום הוא בבחי' מציאות ונק' יש מאין לגבי מקורו שהרי האור לפני הצמצום הוא כלול ובטל בעצמותו עד שאינו בבחי' מציאות אור ואחר הצמצום הרי נעשה בבחי' מציאות אור כו' וכמ"ש בלקרית ד"ה תקעו בחדש שופר דרוה"ב. וכמו עז"מ אור חזיו השמש כמו שהוא בגוף כדור

השמש הרי אינו עולה בשם אור כלל וע"י הנרתק ה"ה נעשה בבחי' מציאות אור חזיו שמאיר כו', וכמו"כ האור שלפני הצמצום הרי אינו בבחי' מציאות אור, הן מצד עצם מדרי' בבחי' תוקף האור והגילוי שבו שאינו בערך עדין להאיר בעולמות כו', והן מצד הביטול בהמאור שאינו עולה בשם אור כלל כו' א"כ ה"ה בבחי' אין כו' (אם שהוא בעצם בבחי' אין או שהוא בבחי' אין מצד הביטול כו') ואחר הצמצום הרי נעשה בבחי' מציאות אור כו' שזהו יש מאין כו', וכידוע דאור הקו בזה שהוא בערך העולמות ויש בו מעלה ומטה כו' ה"ה מחודש לגבי מקורו כו' וכמ"ש במ"א וא"כ גם מצד האור המאיר בא"ק ה"ה בבחי' אדם דבריאה כו', ועקודים נקודים או עתיק ואריך בחי' אדם דיצי' דכללות, דבחי' בריאה הוא בהעלם עדין ויצי' הוא בחי' התגלות כו', וכמ"ש יוצר אור ובורא חשך דבריאה הוא בחי' חשך והעלם לגבי למטה והיינו לפי שבא"ק מאיר גילוי אוא"ס ממש דהקו מאיר שם בגילוי ממש ה"ה בבחי' חשך העלם לגבי למטה שאינו בגדר גילוי עדין בעולמות כו', אבל בחי' יצי' הוא מה שבא בבחי' גילוי והיינו ע"י צמצום דא"ק שאינו מאיר האור כ"כ וממילא ה"ו בגדר גילוי לגבי למטה כו', והמשל בזה ידוע כמו מח' ודיבור הרי במח' הדבר מכוסה ונעלם עדין וכמה שיחשוב האדם לא ידע זולתו מה הוא חושב, והיינו לפי שבמח' מאיר גילוי אור השכל ה"ה נעלם לגבי הזולת רק גילוי העלם העצמי לגבי עצמו כו', אבל דבור הוא גילוי לזולתו לפי שהאור אינו מאיר בדיבור כ"כ כו', ולכן יש הפרש בהאותיות ג"כ דאותיות הדבור הן בבחי' יש מורגש לגבי הזולת ואותיות המח' הן אותיות דקים ורחניים זהו מצד הגילוי אור דלפי שבמח' מאיר גילוי אור לכן האותיות הן רחניים עדין שאינם נרגשים אל הזולת כו', ובדיבור לפי שאין האור מאיר בגילוי כ"כ ה"ה בבחי' אותיות מורגשים כו', וכמו"כ יובן בבריאה ויצי' דבריאה אין היש בבחי' מציאות עדין משום דבריאה הוא היש הראשון שנתהוה מהאין האלקי וקרוב אל האין האלקי עדין הרי מאיר בו גילוי האין ולכן אינו בבחי' יש גמור עדין וכמ"ש הרמב"ן שנק' תהו דבר שמתהא בני אדם שא"א לכנהו בשם, כי השם מתאר ומצייר את הדבר והיינו כשהוא בבחי' מציאות יש שייך בו ציור כו' כנ"ל אבל הבריאה לפני * שאינו בבחי' יש עדין א"א לכנותו בשם כו', ויצי' הוא בחי' התגלות היש וכמ"ש בס"י מצד התהו ממש ועשה אינו ישנו כו' דביצי' כבר יש בחי' מציאות ממשי כו', ועד"ז הוא בבחי' אדם דבריאה ויצי' דכללות, דבחי' אדם דבריאה דכללות ה"ה בבחי' העלם עדין הן מצד האור דהאורות דא"ק הן בחי' גילוי אוא"ס ממש שאינו בגדר גילוי למטה עדין כו', ואף גם מה שא"ק כולל בתוכו כל העולמות (שזהו בדי"כ בחי' המציאות שנתחדש בא"ק כו') ה"ה בבחי' מחה"ק דבמח' זו עלו כל העולמות מרוכזי עד סוכ"ד בבחי' העלם דוקא וכולם הם בהשוואה אחת בבחי' א"ק, וממילא מובן שאינם בבחי' מציאות יש ודבר מה דא"כ איך עומדים בהשוואה

שהרי בהשתל' אח"כ ה"ה בבחי' ריבוי מדרי' מחולקי' ואם נא' שבאופן כזה הן בבחי' א"ק הרי א"א שיהיו בהשוואה אלא בהכרח דשם אינם בבחי' מציאות כו', ומ"מ ה"ו התחדשות לגבי אוא"ס שלפני הצמצום, לפי שהמח' דא"ק הוא לפי האופן שיהיו העולמות אח"כ כו', דבאוא"ס שלפני הצמצום הרי גם בבחי' ההשערה בכח ששיער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל שהוא ההשערה ג"כ על כל ההשתל' מרוכ"ד עד סוכ"ד כו' מ"מ אינו שייך לומר שזה ממש לפי אופן שיהיו אח"כ שהרי מצד אוא"ס שלפני הצמצום ה"ו אפ"ל עולמות וספי' באופן אחר לגמרי כו' דהגם שעלה שם כל ההשתל' כו' מ"מ אין זה לפי האופן שיהיו אח"כ ממש כו' (ומ"ש במ"א דהעיגול הגדול שלפני הקו הוא בבחי' מקיף על העולמות והוא עיקר המהווה ומחי' כו', ועמ"ש מזה בריה לעומת המסגרת הנ"ל, הנה באמת מצד ההתהוות שמאוא"ס הסוכ"ע היו העולמות בבחי' ביטול בתכלית כו' וכמ"ש במ"א וגם י"ל דזה גופא הוא שלאחר הצמצום נעשה בבחי' אור מקיף על העולמות כו', ומבר' במ"א דבחי' העיגול הגדול נגע בו הצמצום עכ"פ כו') אבל בחי' מחה"ק עם היות שזהו בחי' מח' לבד והכל בבחי' השוואה כו', מ"מ מח' זו היא לפי האופן שיהיו העולמות אח"כ כו' וזהו התחדשות לגבי אוא"ס שלפני הצמצום כו', אבל מ"מ אין שם בחי' מציאות עדיין כו', אמנם בחי' אדם דיצי' הוא בחי' גילוי וכמו בחי' עקודים שבא בבחי' גילוי אור מבחי' א"ק ובא בבחי' התחלקות לעשר אורות וכמ"ש בע"ח דבעקודים הכלי אחד אבל האורות נחלקים לעשר כו' והגם שהם ג"כ בבחי' התכללות וזהו שהם עקודים בכלי אחד וע"ז מורה ל' עקודים כו', מ"מ אינו דומה להתכללות דעקודים להתכללות דא"ק, וכמ"ש במ"א ההפרש בין מה שהנפש עצמה נושא את הכחות הלא הנפש אחת היא ממש ומוכרח שאין הכחות בבחי' מציאות כלל עד שגם שנושאה כחות ומ"מ היא עצם א', אבל הכחות הכלולים בהנפש עם היות שהן בבחי' התכללות ואינן בבחי' מציאות ניכרת כמ"ש במ"א מ"מ ה"ה בבחי' כחות ולא כמו עצם הנפש ממש כו', או י"ל כמו החומר הפשוט שנושא בתוכו הדי' צורות ה"ה בו בבחי' פשיטות בתכלית ולא כמו פשיטות הדי' צורות עצמן אשר כל יסוד הוא ג"כ פשוט וכמו יסוד האש ה"ה פשוט ממציאיות אש כידוע מ"מ ה"ה יסוד ושייך בו ציור, אבל החומר הפשוט הרי אין בו ציור כלל כנ"ל ומ"מ נושא הדי' צורות כו', הרי הדי' צורות בו כאילו אינן במציאות כלל כו', ועד"ז יובן ההפרש בין התכללות דא"ק שאין שם בחי' מציאות כלל להתכללות דעקודים שיש שם בחי' מציאות עכ"פ, והיינו לפי שהוא בחי' גילוי, וכ"ש בחי' עתיק ואריך שהן בחי' כתר דאצי' ה"ו אור פרטי השייך לאצי' כו', אמנם עיקר בחי' הגילוי הוא בחי' האצי' כי למעלה מאצי' הוא בחי' העלם, דגם בחי' אדם דיצי' דכללות ה"ו בחי' העלם עדיין וכמא' אנת עילאה כו' סתימא על כל סתימין דקאי על בחי' כתר כידוע שנק' סתום עדיין, ומשנת'ל דבחי' אדם דיצי' דכללות הוא בחי' גילוי היינו שהוא בגדר גילוי אבל לא שהוא בחי' גילוי ממש, כי גם בבחי' העלם יש ב' מדרי' מה שאינו בגדר גילוי כלל ומה שבגדר גילוי כו', והן ב' מיני סתימות הא' סתום מצ"ע שאינו בגדר גילוי כלל והב'

שסתום לגבי המקבלים אבל הוא בגדר גילוי (ועמ"ש מזה בד"ה תקעו. רס"ד) דבד"פ הן בחי' עתיק ואריך ובד"כ בחי' סתום שמצ"ע זהו בחי' עצמות א"ק ובחי' יצי' דכללות הוא בחי' מה שסתום לגבי המקבלים כו'. הגם דבחי' אור בכלל הוא בגדר גילוי דמאחר שהוא בחי' אור ולא עצם הרי גם ההעלם העצמי שלו הוא בגדר גילוי כו' (עמ"ש מזה בד"ה לעומת המסגרת. רס"ה) ומכ"ש לאחר הצמצום שגם ההעלם הוא בגדר גילוי כו'. אמנם כללות הענין מה שבאור יש בחי' סתימות שמצ"ע צ"ל שזה בהאור לא מצ"ע כ"א מצד שהוא מעין המאור והמאור אינו בגדר גילוי כלל דכל עצם בלתי מתגלה לכן יש בהאור ג"כ בחי' זו והיינו בבחי' העצמות שלו. ובחי' ההתפשטות הוא שבגדר גילוי כו' כמ"כ הוא בהאור שאחר הצמצום שהרי הקו ג"כ דבוק באוא"ס וכמ"ש בע"ח דבראשו העליון נוגע ודבק באוא"ס לכן יש בו ג"כ בחי' הסתימות שמצ"ע והיינו בחי' עצמות א"ק. ובחי' יצי' דכללות הוא שבגדר גילוי כו' אבל בכללות הוא בבחי' העלם עדין כו'. וז"ש בזהר עלמא עילאה טמירא דכולא דבכללות הוא בחי' העלם כו'. ומ"ש לא אסתכל ולא אתיידע י"ל שהן ב' בחי' סתימות הנ"ל וע"ד לא ידע ולא אתיידע כמבואר במ"א הכוונה. דלא ידע הוא שאינו בבחי' מהות ידוע מצ"ע והיינו שאינו בגדר גילוי. ולא אתיידע היינו שאינו ידוע אל המקבל כו'. וכמ"כ י"ל כאן מ"ש לא אתיידע היינו שאינו בבחי' גילוי אל המקבלים הוא בחי' סתימות הב' הנ"ל כו' ולא אסתכל שאינו שייך בו בחי' הסתכלות כלל מפני שאינו בבחי' מהות ידוע מצ"ע כו'. אך עיקר הגילוי הוא באצי' וז"ש דמיני' קובי"ה אשתמודע בבחי' גילוי. וז"ע ש' הוי' דעיקרו באצי' וכמ"ש הפרד"ס שער שם ב"ן ד' פ"א דאצי' שמו של הא"ס פי' מורה עצמותו שעי' האצי' אנו יכולים להתעסק בו. דלולא האצי' לא היינו יודעים כלל ענין אוא"ס לפי שלפני אצי' הוא בחי' העלם עדין כנ"ל. כ"א עיי' האצי' אנו יודעים בחי' אוא"ס לפי שבאצי' נתפס בבחי' אותיות דש' הוי' (הגם שיש ש' הוי' גם למעלה מאצי'. אך הוא בבחי' העלם עדין ועיקר בחי' האותיות דהוי' הן באצי' כו') שעי' נתפס האור להתלבש בכלים דאצי' וכו' וכמ"ש בד"ה לעמת המסגרת הנ"ל ובד"ה תקעו הנ"ל. ועיי' הכלים נתפס האור בבחי' מציאות יותר ובא בבחי' התחלקות ממש ובגדר גילוי בעולמות בי"ע ג"כ. דהגם דעולמות בי"ע אינם בערך האצי' ומ"מ מאיר בהם ג"כ אור האצי'. והיינו עיי' הכלים שבהן ועיי' נתפס האור בבחי' מציאות עד שהוא בערך להאיר בבי"ע כו'. ועד"מ דאור וחיות הנפש המתלבש באברי הגוף הרי עיי' אברי הגוף באים הכחות בבחי' התחלקות ובבחי' מציאות בפ"ע בבחי' חיים בשריים ולפעול פעולות גשמיים כו' וכמו תלת חללי דגולגלתא שמתלבשים בהם הג' מוחין שכל אחד מחולק בטבעו כמו כח החכ' וכח הבינה כו' וכמ"ש במ"א. וכן המדות שבלב והה' חושים וכח המעשה כח ההילוך כו' שכאוי"א הוא כח מיוחד מובדל מזולתו והן כחות גשמיים שפועלים פעולות גשמיים כמו כח השכל להשכיל השכלה גשמיות וכח הראי' לראות ראי' גשמיות כו'. והנה הכחות ישנם בנפש גם קודם התלבשותו בגוף שהתהוות הכחות נמשכת מן הנפש כו' וגם מצינו גילוי כחות בנפש גם בלא

גוף וכמו שתי רוחות מספרות זו עם זו, וכמו שהנשמה רואה ושומעת כרוזים העליונים כר', וכן השגת הנשמה בג"ע כו' שכ"ז הוא בהנשמה כמו שהיא בלא גוף כו', ומ"מ יש שם ג"כ לבושים כי א"א להיות שום גילוי בלי לבוש כלל (וכמור"כ למעלה הר"ע בגדי אהרן שבאוא"ס המאציל כו' וכמשי"ת) אבל אין זה גוף, דבכללות הרי מבואר במ"א ההפרש בין מלאכים ונשמות דמלאכים יש להם גופים ונשמות אין להם גופים, דהלבוש שיש לנשמה אין לה גוף כר' ולכן גילוי הכחות שבנשמה שבלא גוף הן באופן אחר לגמרי מהכחות שבאברי הגוף שהרי השגת הנשמה שבג"ע ה"ה השגה אחרת לגמרי מכמו ההשגה שבמח כו' וכן הראי' שלמעלה כו', נמצא שע"י אברי הגוף דוקא הכחות באופן כזה לפעול פעולה גשמיות כו', והדרגא מזה יובן למעלה בע"ס דאצ"י שע"י הכלים נעשים האורות בבחי' מציאות עד שהן בגדר לפעול בב"ע כו' (ועמ"ש מזה במ"א בד"ה צאינה וראינה, כמדומה רס"א) ולכן בכללות העולמות נק' אצ"י עש"י וכמ"ש כולם בחכ' עשית שהחכ' נק' עש"י לגבי אוא"ס כו' לפי שבאצ"י בחי' התלבשות ממש בכלים ועי"ז נתפס האור בבחי' מציאות כו' ואין ערוך לגבי אוא"ס המאציל כו' ומ"מ הרי נמשך מאוא"ס המאציל לאצ"י וכמו אבא יונק ממזלא מבחי' מזלות דאריך וגם מבחי' עתיק נמשך באצ"י בחו"ב ובמדות וכמו גילוי התענוג שיש בשכל דמי שנופל לו המצאה חדשה מתמלא עונג וכמו צהבו פניו של ר"א כו' וכן בהשגה כשמשגיג דבר שכל ה"ה מתענג בזה הן בעצם ההשגה והן מה שמתענג על הענין האלקי שמשגיג כו', וכידוע דשרש ומקור השכל הוא מהתענוג, דהנה טעם יש בו ב' פ"י הא' ל' טעם ועצה וכמו מטעם המלך וגדוליו, טעם זקנים יקח, טוב טעם ודעת, והב' מל' טעם ותענוג וכמו חז"ק אוכל יטעם, עשה לי מטעמים, וטעמו כצפיחית בדבש, טעמו וראו כו', והיינו דשרש ומקור השכל הוא התענוג, וזהו מה שיש חילוקים בטבע בנ"א בהשכלתם שזה משכיל באופן כזה וזה משכיל באופן כזה דזהו מצד תענוג הנפש שמחולקים באופן תענוג נפשם (דער גישמאק אין נפש כו') וכמו כללות ההפרש בין השכלת הנה"א להשכלת נה"ב דהנה"א משכיל בטוב דאלקות ואינו יודע טוב אחר כלל, והנה"ב משכיל בטוב דגשמיות העולם ואינו יודע הטוב דאלקות כו' (רק ע"י עבודה ויגיעה יכולים להבינו שלא העולם הגשמי הוא הטוב כ"א האלקות כו') והיינו מצד שהנה"א תענוג נפשו הוא באלקות ולכן כל השכלתו הוא בהטוב דאלקות כו', הנה"ב מפני שהתענוג שלו הוא בגשמיות לכן הוא משכיל בהטוב דהגשמי כו', וכמור"כ הוא בשכלים פריטים מה שבענין אחד זה משכיל באופן כזה דוקא ואינו מבין איך יכולים לאמר אחרת, וזה משכיל דוקא באופן אחר לגמרי כו', שזהו תלוי בהתענוג דוקא שמשם שרש ומקור השכל כו' וכמ"ש במ"א, אלא שזהו בבחי' מקור נעלם שהתענוג מקור השכל אבל אינו נרגש כ"כ התענוג בהשכל דמה שמרגיש הוא השכל שמשכיל ורק סיבתו הוא מצד התענוג כו', אבל יש ג"כ גילוי התענוג בשכל וכמו בהמצאה חדשה כו' וכנ"ל, וכמור"כ במדות יש ג"כ גילוי התענוג וכמו איש הטוב והחסד שיש לו תענוג בהשפעת החסד וכמו אאע"ה כו' וכמ"ש במ"א, ועמ"ש מזה בד"ה מים רבים בתו"א הרוספות

פ' נח. והדוגמא מזה יובן למעלה שיש גילויים מבחי' עתיק ואריך בחו"ב דאצי' וכן במדות דאצי', אמנם מה שנמשך מאוא"ס המאציל בחו"ב אין זה מבחי' עצמות האורות כ"א בחי' הארה לבד וגז' נמשך ע"י לבושים שזיע בגדי אהרן. והענין דהנה אי' במד"ר דקל"ב ע"ב דיקנא דכה"ר בתמניא תיקונין אתתקן ובגין כך תמניא תיקונין לכה"ר, ופי' האריז"ל דכה"ר הוא בחי' רב חסד שהוא רב מבחי' חסד סתם, ודיקנא דכה"ר בתמניא תיקונין אתתקן הן הח' תיקונין מן ורב חסד תיקון הששי עד ונקה תיקון הי"ג, ע"כ. ומ"ש ובגין כך תמניא תיקונין לכה"ר הן הח' בגדים דכה"ג משמש בשמונה כלים כר' שהן נגד ח' תיקונין הנ"ל, ואי' בפע"ח שער הסליחות פ"ח בל' האריז"ל בעצמו דהשמונה בגדים הן לבושים להח' תיקונין, והיינו שהתיקונין והבגדים אינם דבר אי' כ"א שהבגדים הן לבושים אל התיקונין והתיקונין הן כנשמה אליהם כו'. עוד כתב שם דתיקונין הנ"ל הן תיקונין דאריך ויש בהם גם בחי' תיקונין דעתיקא, וכידוע שיש ב' מדרי' ביגת"ד בחי' חיצוניות ובחי' פנימיות והפנימיות הן דעתיקא כו'. והענין הוא דהנה אהרן אותיות נראה והיינו גילוי בחי' או"ס המאציל שלפני האצי', אמנם הגילוי מבחי' עצמות או"ס א"א להיות בבחי' סדר והדרגה אלא בבחי' דילוג דוקא, וכמו שראשית גילוי הקו הוא ע"י הצמצום ומקו"פ כו' שהוא המשכה בדרך דילוג כמ"ש במ"א כמרי"כ הגילוי באצי' הוא ע"י צמצום דילוג, כי להיות דעיקר הגילוי הוא באצי' כנ"ל לכן המשכת האור באצי' הוא ע"י בחי' דילוג דוקא כו'. וז"ע התיקונין שהן עד"מ השערות וכידוע דבשערות יש בהם חלל שבהם נמשך חיות מהמוח, אמנם זהו מבחי' מותרי מוחין, ואינו בערך בחי' החיות העצמי שבמוח, עד"ז והחכ' מאין תמצא שנמשך מבחי' החכ' שבכתר, אמנם זהו רק מבחי' מותרי מוחין דמו"ס, והר"ע בחי' המזלות והשערות, והיינו הארה שאינו בערך כו', גם יובן זה עד"מ השפעת השכל מהרב אל התלמיד שהוא ע"י הדיבור דוקא ולבד זאת שההשפעה היא בחי' הארה לבד הרי ההארה הזאת מתעלמת בהאותיות כי אותיות אינם כמו כלים ממש, דכלים הוא שיש להם שייכות אל האור וכמו חומר וצורה כו' וכמ"ש במ"א, ולכן ה"ה מתאחדים בהאור וכידוע דכלים הם בבחי' התאחדות בהאור, והיינו מפני שיש להם שייכות אל האור לכן ה"ה מתאחדים עמו כו', אבל אותיות אין להם שייכות אל האור שהרי אותו שכל עצמו יכול לאמר אותו באותיות אלו ובאותיות אחרים כו', וממילא אינם מתאחדים עם האור מאחר שאין להם שייכות אליו כו', ולכן האותיות מעלימים ומסתירים על האור דהכלים לפי שהן מתאחדים עם האור אינם מעלימים כ"כ כ"א מגלים את האור, אבל האותיות מאחר שאינם מתאחדים עם האור ה"ה כמו לבושים לבד ה"ה מעלימים על האור כו', וכמו שאינו דומה גוף לגבי לבוש שהרי עד"מ חומר העין מגלה את אור הראי' אבל לבוש מעלים על אור הראי' כו', וכמו"כ יובן באותיות שהן מעלימים על האור כו' וכמו"כ הוא בשערות שהן כמו לבושין אל האור שבתוכן שהם מעלימים כו', אמנם באמת אין המשלים הנ"ל מכוונים לגבי למעלה כי התהוות החכ' מאוא"ס אינו ענין התהוות חכ' מחכ' וכמו חכמת

התלמיד מחכמת הרב ע"י אותיות הדיבור דעם היות שזהו רק מבחי' הארה המתעלמת בהאותיות כו', מ"מ ה"ז חכ' מחכ' שהרי גם שכל הרב הוא שכל עכ"פ כו', אבל ארא"ס אינו בגדר החכ' כלל כו', אבל עיקר הענין דההמשכה מאוא"ס המאציל אל האצ"י אינו בסדר והדרגה בבחי' השתל' ער"ע דזה שייך רק בע"ס דאצ"י וכמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיותו חד בהשתל' הספי' בספירות עצמן כו', להיות דע"ס דאצ"י הן בחי' התלבשות אורות בכלים ממש ובבחי' כלים שייך ענין ההשתל' כמ"ש באגה"ק שם, אבל בארא"ס שלמע' מאצ"י אינו שייך שם התלבשות בכלים ממש וממילא אינו שייך שם ענין ער"ע כו' וכ"ש מאוא"ס שלמעלה מאצ"י לאצ"י שאינו בבחי' ער"ע כ"א ההמשכה היא בדרך דילוג דוקא כו', ח"ע דאהרן שהוא אותיות נראה, והיינו מה שבאורך העצמי דעצמות אוא"ס נראה אור בסדר השתל' בע"ס דאצ"י הוא ע"י תיקונין דוקא שהן כמשל השערות כו', אמנם מה שהן ח' תיקונין והלא יש יגת"ד, מבואר בפע"ח שם דהה' תיקונין הן בחי' אור קדמון ואור צח ואור מצוחצח וחור"ב, והח' תיקונין הן מבחי' החסד כו', והיינו כדאי' בפרד"ס שער הצחצחות תשובה לרב האי גאון ששאלו אותו בענין יג"מ מה הן עשר מצאנו י"ג לא מצאנו והשיב שהעשר הן ע"ס והג' הן ג' ראשין לראשין והן אור קדמון אור צח אור מצוחצח, ומבאר הפרד"ס דלהיות שהע"ס נכללים בג' קוין חח"ן קו הימין בג"ה קו השמאל דת"י קו האמצעי לכן בהגנוזות נכללים הם בג' והן ג' ראשין לראשין שהן שרשים נעלמים דע"ס כו', ולפי' בהיג"מ יש בחי' ע"ס והן בחי' ע"ס דעתיק ואריך וג' שרשים נעלמים ולכן בחי' דיקנא דכה"ר היא בחי' ח' תיקונין כי הג' תיקונין הן בחי' השרשים הנעלמים שלמע' מבחי' גילוי, דהעשר הן בדי"כ בחי' התפשטות מעתיק ואריך, אבל הג' הן בחי' נעלמים שלמעלה מבחי' גילוי כו', אמנם בחי' חור"ב ג"כ למעלה מבחי' גילוי עדיין, וכמו בע"ס דאצ"י הרי הנסתרות לה' אלקינו דבחי' חור"ב הן בחי' נסתרות ונעלמות עדיין, והגילוי הוא מבחי' החסד דוקא ולכן נק' חסד אתה וכמ"ש אתה כהן לעולם כו', ובדי"כ נק' ז"א אלה בחי' גילוי ובינה נק' הוא בחי' העלם עדיין כו', ולזאת בחי' דיקנא דכה"ר שהוא בחי' גילוי דזהו כהן איש החסד בחי' גילוי ולכן כהן ל' משרת וענין השירות הוא שמביא וממשיך בחי' גילוי אור וכדאי' בזהר פ' יתרו אית מלך לעילא ברוא דקדה"ק וכהן משמש תחות' כו' קדה"ק הוא בחי' בינה כמו שכוללת כללות ג"ר כו' וכהן משמש תחותי' הוא בבחי' העלאה מלמטלמ"ע וגם בבחי' המשכה מלמעלמ"ט כו' וכמ"ש במ"א בביאור מאה"ז הנ"ל, והיינו דחסד הוא בחי' הגילוי וההמשכה כו' דחסד שירותא דעלמא עילאה, עלמא עילאה זהו בינה וחסד שירותא כו' בחי' הגילוי דבחי' התגלות עתיק דבבינה מאיר בבחי' החסד, ובחי' בינה עצמה היא בחי' העלם וע"י החסד נמשך גילוי האור כו', ולכן התיקונין דיקנא דכה"ר שהוא בחי' הגילוי דבחי' עתיק ואריך הן בחי' ח' תיקונין תתאין מן ורב חסד כו', וז"ש כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן כו' ב"פ זקן, הזקן הן בחי' ה' תיקונין עילאין שלמעלה מבחי' גילוי ובחי' זקן אהרן הן ח' תיקונין תתאין שבבחי' גילוי כו', אמנם מ"ש שיורד ע"פ מדותיו, הגה מדותיו ל' מדי בד שהן לבושים והיינו בחי'

בגדי אהרן שהן לבושים להח' תיקונין תתאינן כו', ואי' בפע"ח שם שהתיקונין הן כמו נשמה אל הבגדים כו' ולפ"ז הבגדים הן בחי' כלים אל התיקונין (י"ל בגדי כהן הרי צ"ל בגדים אלו דוקא בציוור כזה ולא באופן אחר ועם היות שיכול להחליפין אבל דוקא בגדים כאלה א"כ ה"ז כענין הכלים כו') והיינו שהן בחי' הכלים דע"ס דעתיק ואריך כו'. והענין כדאי' בפרד"ס דע"ס הגנוחות הן שרשי הכלים לא שרשי האורות כי באורות אינו שייך שרש וענף כ"א הם שרשי הכלים, וידוע דע"פ כתהאריו"ל הע"ס הגנוחות הן ע"ס דעתיק ואריך כו' וזהו"ע הבגדים הן בחי' הכלים דעתיק ואריך כו'. והנה ענין הכלים ומה שהן פועלים יובן בהקדם להבין תחלה מ"ש בפע"ח שהתיקונין הן כנשמה אל הבגדים דלכאו' אינו מובן איך בחי' שערות למעלה מכלים הרי כלים הן שמתאחדים עם האור וממילא ה"ה מגלין את האור והשערות הן בחי' לבושים לבד שמעלימים על האור כנ"ל ולכן מבו' בכ"מ שכלים למעלה משערות ואיך השערות למעלה מהכלים שהן כנשמה כו'. אך הענין יובן ע"פ מ"ש במ"א מה שלפעמים אי' דאר"א מלבישים זרועות דאריך דענין הלבשה היינו בחי' עצמות חו"ג דאריך שהן בחי' הזרועות כו', ולפעמים אי' דאר"א יונקים ממולא דאבא ממזל הח' כו', והרי המזלות הן בחי' שערות שאינן בחי' עצמות וגם רק יונקים ולא בבחי' הלבשה כו'. ומבו' התירוץ ע"ז דבחי' זרועות דאריך להיות שהן רק בחי' ז"ת שייך בהם הלבשה דאר"א מלבישים בחי' העצמות דחו"ג כו', אבל המזלות הרי שרש המשכתן הוא מבחי' ג"ר דעתיק ואריך הנה בבחי' זו א"א להיות התגלות בחי' העצמות כ"א רק הארה לבד וג"ז בבחי' יניקה לבד כו', ומ"מ בחי' ההארה דבחי' ג"ר היא למעלה יותר מבחי' העצמות דז"ת כו'. ועפ"ז יובן ג"כ כאן דהרי בחי' הח' תיקונין ה"ה תהמשכה מבחי' ג"ר דע"ס היות שהן בחי' ז"ת מ"מ שרש תהמשכה היא מבחי' ג"ר וכנ"ל בענין כהן משמש תחותי' דבחי' מלך ברזא דקדה"ד שהן ג"ר והכהן משמש תחותי' הוא בחי' החסד שממשיך גילוי אור זה כו', וזהו ג"כ ענין חסד שירותא דעלמא עילאה דבחי' עתי' שבבינה מאיר בבחי' החסד וע"י החסד נמשך גילוי האור כו', הרי דתהמשכה היא מבחי' ג"ר לכן הן למעלה מבחי' הכלים כו', אך מ"מ להיותן בחי' ז"ת וז"ת הרי שייך התלבשות כנ"ל לכן בחי' התיקונין הן כנשמה אל הבגדים בבחי' אור וכלי בבחי' התלבשות כו'. אמנם זהו בבחי' כלים דעתיק ואריך שאינם כלים ממש עדיין כו' וכידוע הפשרש בין כלים דכתר לכלים דאצי' שהן כמו אותיות החקיקה ואותיות הכתיבה, דאותיות החקיקה הן בגוף האבן טוב, ועם היות שפועלים שחרות קצת בהאב"ט מי"מ אינן דבר נוסף על העצם וממילא אינם מעלימים על העצם, אבל אותיות הכתב הן דבר נוסף ומעלימים על הקלף עדי"מ כו', וכמו"כ כלים דאצי' הן כמו עוד דבר אבל כלים דכתר אינם דבר אחר כו' וכמ"ש מזה בלקר"ת בהביאור דזאת חקת התורה ולכן הכלים דעתיק ואריך הן בבחי' כלים אל התיקונים כו', ולפ"ז י"ל שע"י בחי' הכלים דע"ס דעתיק ואריך נמשך האור בבחי' חו"ב דאצי' בבחי' התלבשות ולא כמו דאר"א יונקים ממולא שהוא בבחי' יניקה לבד כ"א בבחי' התלבשות כו'. וזהו ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך, דאהרן הוא גילוי בחי' האורות דאר"א המאציל והו"ע

קדש בחי' עצמות אוא"ס שקדוש ומובדל לגמרי וצ"ל בגדי אהרן הנ"ל שע"י נמשך בחי' גילוי האור בחי' כ"ו כנ"ל, ובגדים אלו שבעצמות המאציל משה הוא העושה אותן כ"ו וכמשי"ת. אך הבגדים שהחכמי לב עושי'ן היינו בחי' הכלים דאצ"י ולכן נא' בהם ואלה הבגדים אשר יעשו שמפרט את הבגדים כ"ו, והיינו כמשנת"ל דבאצ"י הע"ס הן בבחי' התחלקות ובבחי' כלים ממש כ"ו, לכן מפרט כאן את הבגדים כ"ו, והיינו מה שחכמי לב עושים כלים אל האור והגילוי כמו שבא בבחי' אצ"י כ"ו, ועשיית הכלים שלהם הוא בבחי' ז"א דאצ"י ועי"ז ממשיכים את האור שיאיר בגילוי בבחי' ז"א כ"ו, וזהו"ע פרטי הכלים דחשן הו"ע אורות חג"ת דז"א, ואפרד בחי' נוק' דז"א העומדת מאחורי הו"א כ"ו, וציץ הוא בחי' מוחין דאבא שבתוך ז"א שיוצאי' בבחי' ארי"ם כ"ו וכמ"ש בלק"ת מתאריז"ל, והיינו בחי' עשיית הכלי' בבחי' ז"א כ"ו, וזהו"ע חכמי לב, לב הוא בחי' ז"א וחכמי לב הוא המשכת המוחין בו"א. זהו אשר מלאתיו רוח חכמה, דהנה ידוע דאבא עילאה מקנא באצ"י ואימא עילאה בכורסיא כ"ו, ולכן אצ"י בבחי' ביטול אמיתי ביטול דמ"ה דחכ' ונק' אצ"י ל' אצלו וסמוך שדבוק ומיוחד באוא"ס כ"ו, והיינו מפני שאבא מקנא באצ"י כ"ו, דבכריאה לפי שרק אימא מקנא בכורסיא הוא בבחי' יש הביטול הוא רק בחי' ביטול היש לבד כ"ו וכמו הביטול שמצד השגה כ"ו, וכמו בעבודה למטה בהתפעלות אהוי"ר כאשר הוא מצד ההשגה דאלקות לבד ה"ה בבחי' התפעלות במורגש, אבל כאשר הוא בבחי' ראי' דחכ' והו"ע ההתאמתות דאלקות שלמעלה מהשגה כ"ו אינו בבחי' מורגש אדרבא בבחי' ביטול העדר התרגש לגמרי כ"ו, וכידוע שזהו ההפרש בין ק"ש לשמו"ע דק"ש ברעש דוקא, והיינו לפי שהוא בבחי' שמיעה והשגה לבד שמע ישראל כ"ו, אבל שמר"ע הוא בחשאי כי זהו למעלה מבחי' השגה וכעומד לפני המלך כ"ו, וכמ"כ יובן דבאצ"י הביטול בבחי' ביטול אמיתי, לפי שמאיר שם בחי' החכ', זהו אשר מלאתיו רוח חכ' דבכללות אצ"י גם בבחי' ז"א דאצ"י מילוי' וגילוי' הן בבחי' חכ' דוקא כ"ו ועי"ז הן עושי'ן כלים לבחי' ז"א, וי"ל דהנה ידוע דחכ' הוא בחי' שוב דהרצוא הוא בבחי' השגה לפי שמרוחק עדיין מן העצמות כ"ו, וכמו הרץ לראות את המלך שזהו דוקא כשמרוחק מן המלך כ"ו, אבל הביטול דחכ' הוא שאינו בבחי' רצוא למעלה כ"א בבחי' שוב לעשות כלים בקיום התומ"צ למטה כ"ו, וזהו"ע חכמי לב להיותן בבחי' הביטול ה"ה עושי'ן כלים דתומ"צ ורמ"ח פקודין הן רמ"ח אברין דמלכא ה"ה כלים לבחי' ז"א, אמנם כאשר עשיית המצות הן בבחי' ביטול דמ"ה ה"ה ממשיכים ע"י עשיית כלים אלו דבחי' האור שמאיר בחכ' יאיר ויתגלה בז"א ג"כ כ"ו, אך תחלה צ"ל המשכת האור בחכ', וזהו ע"י הבגדים אשר משה עושה שעושה כלים בבחי' עצמות אוא"ס שיהי' הגילוי בבחי' חכ' כ"ו, כי משה הוא למעלה גם מבחי' אצ"י כ"ו, דהנה כתי' וזרעתי את בית ישראל זרע אדם זרע בהמה שהן ב' בחי' נשמות, זרע אדם הן נשמות דאצ"י דאדם בגימ' מ"ה והן בחי' חכמי לב הנ"ל, וזרע בהמה הן נשמות דבי"ע כ"ו, ובחי' משה הוא למעלה גם מבחי' זרע אדם שהרי כתי' ב' ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם על הזקנים, הרי אצילי בניי שהן נשמות

דאצי' הן בבחי' אצי' לגבי משה, וא"כ משה הוא כערך המאציל לגבי האצי' כו', דבמשה כתי' מן המים משתיהו מבחי' המים שמעל השמים כו', דשרשו מבחי' מ"ה דעתיק ואריך, ושרש שרשו מבחי' ש' מ"ה שממצחא דא"ק שרש ומקור כל בחי' ש' מ"ה דסדר השתל' כו', וזהו שאמר ונחנו מה בחי' מ"ה בעצם מצד שרשו ומקורו בבחי' מ"ה דא"ק כו', והגם דאהרן ג"כ בחי' מ"ה דזהו ונחנו מה כו', ידוע ההפרש ביניהם דאהרן הוא בחי' ב"ן דמ"ה ומשה בחי' מ"ה דמ"ה, ולכן כל הגילויים הוא ע"י משה דוקא לפי שהוא בחי' מ"ה דמ"ה כו', ולכן הוא דוקא העושה בגדי אהרן באוא"ס המאציל, כי הבגדים וכלים הן בחי' תיקונין וכמ"ש באד"ר דהאורות כמו שמתלבשים בכלים נק' תיקונין מפני שאז מאיר בחי' גילוי אור כו', וידוע דשם מ"ה דא"ק הוא שרש התיקון ולכן משה דשרשו מבחי' ש' מ"ה דא"ק הוא דוקא העושה את הכלים באוא"ס המאציל שיהי' הגילוי בחכ' כו', והיינו ההמשכה בתורה דאורייתא מחכ' נפקית ומשה המשיך בחי' אוא"ס בתורה כו' ולכן נק' התורה על שמו זכרו תורת משה עבדי מפני שהמשיך המשכת אוא"ס בתורה כו', דלהיות שהחכ' היא בחי' ביטול כנ"ל היה כלי לגילוי אוא"ס כו' אמנם זה כאשר משה עושה את הכלים באוא"ס המאציל שיוכל להיות הגילוי בחכ' כו' כנ"ל. ואח"כ ע"י חכמי לב נמשך האור בוא"ס ג"כ, וכמ"ש כי נר מצוה ותורה אור כו', דותורה אור הוא שהתורה היא כלי אל כללות האור והגילוי דעצמות אוא"ס כו', ואח"כ ע"י המצות בכוונה בחי' ביטול הנ"ל דחכמי לב נמשך האור בז"א בבחי' רמ"ח אברין דז"א כו'. אמנם עיקר הכוונה הוא שיהי' הגילוי בבי"ע וזהו ע"י המל' דוקא, דמל' נק' לבוש וכמ"ש יביאו לבוש מלכות כו', שע"י המל' נמשך הגילוי בבי"ע ג"כ. וז"ע הבגדים מה שכללות ישראל עושין, והיינו בקיום המצות בבחי' קבעומ"ש שנק' מצות המלך מצד בחי' מל' שהוא עשיית המצות בקבלת עומ"ש כו', ועי"ו ממשיכים את האור בבחי' מל' שיהי' הגילוי בבי"ע כו'. ולכן נא' כאן לכתנו לי ולא נא' לקדשו דקדש הוא באצי', וזהו בהבגדים דחכ' לב שעושים כלים באצי' כו' כנ"ל. אבל בכללות ישראל כתיב רק לכתנו לי, דכהן ל' משרת בחי' המשכת האור לבד כו', ומ"מ נא' כאן בגדי קדש כמו בהבגדים דמשה כי געוץ תחלתן בסופן דוקא וסוף מעשה עלה במח' תחלה כו'. ולכן בקיום המצות בפומ' בבחי' קבלת עול ממשיכים בחי' העצמות האור דאוא"ס המאציל כו' דחכמי לב ע"י המצוות בכוונה ממשיכים את האור כמו שמאיר בבחי' חכ', אבל כללות ישראל בעשיית המצות בבחי' קב"ע הם ממשיכים בחי' העצמות דאוא"ס שהוא ההמשכה בבי"ע (ועמ"ש בענין משה עבדי ודוד עבדי בחי' יר"ע ויר"ת כו'). וז"ש והם יקחו את הזהב וקאי על כללות ישראל דוקא, דהנה אי' במד"ר ע"פ חזק הארץ ההיא טוב לא הי' העולם כדאי להשתמש בזהב ולא נברא אלא בשביל בנין בהמק"ד. דזהב הוא בחי' בינה ובהמק"ד הוא בחי' ה' עילאה ולכן הי' בו זהב דוקא כו', והיינו בחי' רזא דקדוה"ק הנ"ל דכהן בחי' כה"ר שלמעלה מאצי' משמש תחותי' כו' כנ"ל, ועז"נ והם יקחו את הזהב, דכללות ישראל בעשיית הבגדים שלהם בבחי' קיום המצות בקבעומ"ש היה בחי' הגילוי דעתי' שבבינה שמאיר בחסד בחי' ח' תיקונין הנ"ל, וזהו מה שנא' ג' עשיות

בבגדי אהרן אהרן אותיות נראה גילוי בחי' עצמות אוא"ס באצ"ו וצ"ל כלים ולבושים לזה. ויש בזה ג' מדרי', הא' בחי' הכלים ולבושים כמו שהן באוא"ס המאציל להיות הגילוי בבחי' חכ' דאצ"ו, וכלים אלו משה עושה אותם כו'. והב' הבגדים דחכמי לב שעושים כלי לז"א דאצ"ו שיהי' הגלוי בבחי' ז"א כו'. והג' הבגדים שכל ישראל עושים, והם הכלים ולבושים דמל' שעי"ז נמשך הגילוי בבי"ע. ועד"א ועשו בגדי קדש כו' שממשיכים בחי' האור דעצמות אוא"ס שיאיר בגילוי בבי"ע כו'.

בס"ד, שפ"ט תשא, דס"ה

ראה קראתי בשם בצלאל כו' למטה יהודה ואמלא אותו רוח אלקים בחכמה בתבונה ובדעת כו' לחשוב מחשבות כו'. ואח"כ אומר ואני הנה נתתי אתו את אהליאב כו' למטה דן. וצ"ל מהו השבח דלחשוב מחשבות. דהנה מה שמספר בשבחו תחלה ואמלא כו' בחכ' בתבונה ובדעת מובן שזהו שבחים ושייכים למלאכת המשכן, אבל מהו השבח דלחשוב מחשבות כו'. גם צ"ל מ"ש ראה קראתי בשם דהול"ל קראתי בשם בצלאל כו'. ופי' במד"ר שכשעלה משה למרום הראה לו הקב"ה כל כלי המשכן כו' בא משה לירד סבור שהוא עושה אותו, קרא לו הקב"ה א"ל משה כו' אין לך רשות לעשות כו' אלא אמור להם הם עושים, ולא א"ל למי יאמר, אמר משה למי אומר, א"ל אני מראה לך. ומה עשה הקב"ה הביא לו ספרו של אדה"ר והראה לו כל הדורות שהם עתידים לעמוד מבראשית עד תח"מ כו' דור דור ונביאו א"ל כאר"א התקנתיו מאותה שעה וכן בצלאל מאותו שעה התקנתיו הוי ראה קראתי בשם בצלאל כו'. וצ"ל למה הראה לו בספרו של אדה"ר ולא אמר לו בתחלה אמור לבצלאל והוא עושה אמנם זה מובן מהמדרש הנ"ל דעשיית המשכן הי' צ"ל ע"י בצלאל שכן כתוב בספרו של אדה"ר ומאותו שעה התקנתיו כו'. ומ"מ אומר ואני הנה נתתי את אהליאב כו'. ולכא"ו מה הי' נצרך אליו עוד א', ולמה אהליאב למטה דן דוקא, דעשיית המשכן הי' צ"ל ע"י ב' שבטים אלו דוקא ע"י שבט יהודה ודן, והעיקר הי' בצלאל ואני נתתי אתו את אהליאב כטפל אליו כו', וצ"ל כ"ז למה הי' העיקר בעשיית המשכן בצלאל דוקא ומ"מ הי' צ"ל אהליאב ג"כ. והנה ארז"ל (ברכות ל"ג ע"א) גדול מקדש שניתן בין שני אותי' שנא' פעלת הוי' מקדש אד'. והנה בענין הדעת ארז"ל שם ג"כ גדולה דעת שניתן בין שתי אותי' שנא' כי אל דעות הוי', רק שבמקדש נא' שם הוי' תחלה ואח"כ ש' אד' ובדעות נא' שם אל תחלה ואח"כ ש' הוי', וצ"ל שייכות דעת אל המקדש ששניהם ניתנו בין שתי אותי' כו'. והנה בגמ' ברכות דנ"ה ע"א אמרו א"ר יהודה א"ר יודע הי' בצלאל לצרף אותיות שבהם נבראו שמים וארץ כתי' הכא (בפ' ויקהל ל"ה ל"א) וימלא אותו רוח אלקים בחכ' ובתבונה ובדעת וכתוב התם (בבריאת שמים וארץ) ה' בחכ'

יסד ארץ כונן שמים בתבונה. וכת' בדעתו תהומות נבקעו (משלי ג' י"ט כ'). ופי' בדעתו תהומות נבקעו הו"ע הגשמים שמחברים שמים וארץ כי הגשם מן השמים על הארץ וארז"ל אין לך טפה יורד מלמעלה שאין טפים עולים כנגדה. נמצא שהגשמים מחברים שמים וארץ, וזהו ה' בחכ' יסד ארץ כונן שמים בתבונה. והדעת מחבר שמים וארץ וזהו בדעתו תהומות נבקעו שע"י הדעת נעשה התחברות בחי' תהומות מעלה ומטה, ולכן הדי' מינים שבלולב שהן בחי' דעת באים לרצות על המים. ובבצלאל נא' ג"כ ג' דברים אלו, לכן ארז"ל שהי' ידע לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ. ולכא"י צ"ל למה הי' בצלאל צריך לידע לצרף אותי' שנבראו בהם שמים וארץ. ואיתא התירוץ בספרים שמפני שמעשה המשכן הי' מכוון כנגד ברה"ע שכמו שבברה"ע נא' בראשית ברא כו' את השמים כמו"כ יש בחי' שמים במעשה המשכן שהוא בחי' יריעות המשכן וכמ"ש נוטה שמים כיריעה. בבריאת העולם נא' יהי אור, במשכן הי' הארון והמנורה, בברה"ע נא' יהי רקיע והי' מבדיל במשכן כתי' והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קה"ק, ועד"ו כל מה שיש בברה"ע הי' במשכן ג"כ. לכן כדי שיוכל בצלאל לעשות המשכן הי' צריך לידע אותי' שנבראו בהם שמים וארץ כו'.

ב) והנה ארז"ל עוד בברכות קודם מאמר הנ"ל, בצלאל ע"ש חכמתו נקרא בשעה שאמר הקב"ה למשה לך עשה לי משכן ארון וכלים הלך משה והיפך ואמר ארון וכלים ומשכן א"ל בצלאל אדם בונה בית ואחיכ מכניס לתוכו כלים, כלים שאני עושה להיכן אכניסן שמא כך אמר לך הקב"ה עשה משכן ארון וכלים א"ל בצל אל היית וידעת, וצ"ל מהו"ע בצל אל היית כו', ולהבין כ"ז צ"ל תחלה מה"ע משכן ומקדש בעבודה. דהנה כתי' ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וארז"ל בתוכו לא נא' אלא בתוכם בתוך כאו"א מישראל, שגם בזמן ביהמ"ק הי' עיקר השראת השכינה בתוך כאו"א. ועכשיו שאין לנו בהמ"ק מ"מ בתוך כאו"א יש גם עכשיו בחי' המשכן, ובוה יתורץ מארז"ל כ"מ שנא' לי אינו זו כו' ולא בעוה"ב, הלא עכשיו אין לנו בהמ"ק, אלא שבכאו"א יש בחי' המקדש בעבודה כו', ולכאורה צ"ל איך הוא השראת השכינה בתוך כאו"א. הנה כתי' ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך פי' ב' של בכל לבבך הוא ב' השימוש שבתוך כל הלב היינו בחלל הימני ובחלל השמאלי והוא כמ"ש לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו והיינו הנה"א והנה"ב שהן ב' לבבות יהי' הוי' אלקיך בתוך כל לבבך, וזהו ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך, דאין הכוונה רק שבכל לבבו יאהב את ה', כ"א שהאהבה תהי' אשר הוי' אלקיך יהי' בכל לבבו, דאהבה הוא ל' אבה דפי' רצון והיינו שיהי' רצונו וחפצו שהוי' אלקיך יהי' בתוך לבבו כו', ופי' וענין שהוי' אלקיך יהי' בתוך לבבו הענין הוא דהנה כתי' וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא האלקי'. שענין הידיעה שהוי' הוא האלקים הוא מצות ליחדו, שזהו מה שאנו אומרים בנוסח הקדושה ממקומו הוא כו' לעמו המיוחדים שמו ערב ובקר בכי"ת כו' שמע ישראל, כי שמע ישראל ופסוק וידעת הוא ענין אחד שהם מצות ליחדו, וכמ"ש בזהר בכ"מ דליחדו הוא ליחד שי' הוי' ושי' אלקי' דהוי' ואלקי'

כולא חד. דהנה מצות לייחדו אינו זה שאלוקה אחד הוא ואינו מורכב והר"ע פשיטת אור"ס שהוא פשוט בתכלית הפשיטות דוהו מצות האמונה, דהמצוה שצריכים להאמין באלקות אין ענינה להאמין בעצם מציאת הבורא שאין זה בכלל המצות וע"ז א"צ אמונה שזה נראה ונגלה שיש אלוהה כו'. כ"א מצות אמונה ענינה הוא שאלקות אחד הוא ואינו מורכב מכחות וכמ"ש הרמב"ם שהוא ודעתו אחד כו'. וכן הוא דעת החוקרים וכ"ה ע"פ החסידות דוהו מצות האמונה. אבל מצות לייחדו הר"ע בפ"ע. ח"ש בזהר דמצות לייחדו הוא לייחד הוי' ואלקים דכולא חד כו'. והענין הוא כמ"ש בכ"ד דענין דלייחדו הוא מצד העולמ' דוקא. לא זאת שאור"ס מצ"ע יחיד ומיוחד כ"א שגם לאחר שנבראו העולמות הוא בבחי' יחיד ממש כמו קודם שנבדע' לפי שהעולמ' בטלים במציאות בתכלית כו'. ח"ש ה' אחד ולא נא' הוי' יחיד, דאם הי' נא' יחיד הי' מורה על עצמ' אור"ס כר' לזאת נא' אחד שמורה על התאחדות הפרטים, והיינו ההתאחדות מצד העולמות שהגם שנראה כמו שיש עוד דבר הנה באמת הוא בבחי' אחד ממש כי העולמ' בטלים ומיוחדים בתכלית באור"ס כר'. ובשרש הוא היחוד דהוי' ואלקים, דאלקים הוא שרש ומקור העולמות וכאשר מייחדים הוי' ואלקים ממילא מובן שגם העולמ' בטלים ומיוחדים בתכלית כו' וכמשי"ת (וזהו דלייחדו הוא להוציא מענין השיתוף שלא לחשוב את הממוצעים כו'. ולכן אוה"ע לא נצטוו על השיתוף כי אשר חלק כו' לכל העמים כו', ורק ישראל שהן חלק הוי' עמו מזהרים ע"ז. משא"כ במצות אמונה שזהו באלק' מצ"ע שהוא מיוחד כו' מחוייבים אוה"ע ג"כ כו', ועמ"ש במצות אנכי ובמצות אחדות הוי' כו'), וע"י הידיעה הזאת דהוי' ואלקים כולא חד עי"ז והשבות אל לבבך וכמו ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך הוא ע"י ההתבוננות בפסוק שמע ישראל כו' כמו"כ להיות והשבות אל לבבך זהו ע"י וידעת בחי' דעת והכרה דהוי' ואלקים כולא חד כו'. והענין הוא דהנה כתי' מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, פי' תחת השמש כי שמש ומגן ה' אלקים שכמו שאור השמש א"א לקבל כ"א ע"י המגן ונרתק רק לע"ל ארז"ל הקב"ה מוצא חמה מנרתקה מפני כי לע"ל יודכך העולם ויוכל לקבל אור השמש בלא המגן. אבל עכשיו אין יכולים לקבל אור השמש בלא הנרתק כ"א ע"י הנרתק דוקא. וזהו מ"ש לשמש שם אהל בהם. ועד"ז יובן למעלה בענין שם הוי' ושם אלקים שהוי' ואלקים הוא כמשל שמש ומגן שפי' שם הוי' ל' התהוות ששרש ההתהוות הוא משם הוי' וכמ"ש יהללו את שם הוי' כי הוא צוה ונבראו. ולכאור' הלא כתי' בראשית ברא אלקי' ובכל ע"מ לא נו' כ"א ש' אלקים, של"ב פעמים אלקי' נא' בע"מ ולא נזכר כלל שם הוי' כ"א אח"כ באדם ובבע"ח נא' וייצר ה' אלקים, אבל בכל ע"מ לא נו' שם הוי', וגם במאמר נעשה אדם לא נו' שם הוי' כ"א שם אלקים. והיינו הגם כי שרש ההתהוות הוא משם הוי' אבל כדי שיתהווה העולם ליש ודבר נפרד זהו ע"י ש' אלקים דוקא. כי ע"י ש' הוי' היו העולמ' בטלים בתכלית ולא היו בבחי' מציאו' יש כלל, כ"א ע"י ש' אלקים עי"ז נעשו בבחי' מציאות יש כו', וזהו דגבי ש' הוי' כתי' ונבראו בדרך מאליו וממילא והיינו לפי שאינו בבחי' יש ולכן ההתהוות היא בדרך ממילא. דכאשר ההתהוות

היא בבחי' יש הרי בהכרח שיהי' בזה כח הפועל לפעול את ההתהוות כו'. וכידוע ההפרש בין עו"ע ליש מאין, דעו"ע יכול להיות העלול בדרך ממילא מהעילה לפי שהעלול הוא בערך העילה לכן ע"י התפשטות והתרחבות העילה מתגלה ממילא העלול כו'. דע"ע ואהבת את ה' אלקיך וידוע הקושיא איך שיך ציווי על אהבה כו'. והתירוץ שהציווי הוא על ההתבוננו' וממילא באה האה', והיינו מפני ששכל ומדות הן בדרך עו"ע לכן מהתרחבות השכל נמצא העלול ממילא כו'. ויש חילוקים באופן המציאות אבל הוא בדרך ממילא כו'. וכמו"כ הוא באור ומאור שהאור נמצא מן המאור בדרך ממילא לא שהמאור צריך להתעסק ולהשתדל בזה להאיר אור, כי לפי שהאור יש לו שייכות אל המאור ואינו מהות אחר ממנו הגם שאינו מאור כלל שה"ה הארה לבד ולא עצם כלל מ"מ ה"ה גילוי העצם ולא מהות אחר כו' לכן הוא בא מן המאור בדרך ממילא כו'. אבל כאשר המתהווה הוא מהות אחר איך יהי' בדרך ממילא, כ"א צ"ל התעסקות והשתדלות המתהווה להוות כו'. והדוגמא מזה יובן בהתהוות הנבראי' דאי' בס"ש"ב ח"ב שהנבראים הם הארה מהאור האלקי מקור המהווים כו'. אמנם זה בבי' אופנים, דמצד ש' הוי' שלא נעשה בבחי' יש ה"ה בדרך מאליו וממילא כו', ומצד ש' אלקי' שההארה נעשה בבחי' מציאר' יש ה"ה בבחי' התלבשו' כח הפועל לפעול כו'. וזהו דגבי ש' הוי' כתי' ונבראו וגבי ש' אלקי' כתי' ברא כו'. ומה שע"י ש' אלקים נעשה בחי' מציאות יש הוא מפני כי ש' אלקי' הוא מדת הצמצום המעלים ומצמצם כדי שיוכל להיות נבראים בע"ג. אבל אם הי' ההתהוות מש' הוי' לבד הי' העולם בטל במציאות ע"ד עולמו' עליוני' כו'.

ג) והענין הוא, דהנה ש' אלקים הוא בחי' אותי', וכמו שאנו רואים שהאותי' מסתירים על השכל כמו תושב"כ שאין מושג פנימי' ועמקות רזין דאורייתא המלוּבש בהאותיות מפני שהאותיות מסתירים על הפנימי' המלוּבש בהאותי'. ואפי' גם במשנה בחי' תו' שבע"פ הנה אין מבינים ביאור עומק המכוון וטעם הדבר בהמשנה כ"א ע"י ריבוי יגיעה וכ"ה בתושבע"פ בכלל שבהידיעה אינו יודע עדין את השכל האמיתי שבוה כ"א ע"י יגיעה ועמקות כו'. והיינו מפני שהאותיות מסתירים על האור. שאם הי' באפשרי שיהי' גילוי שכל שלא ע"י האותי' הי' האור נגלה ונראה והיו הכל יודעים את השכל, אלא שהאותי' מסתירים כו'. ולכן תינוק שידע ג"כ את האותי' ואינו יודע כלל שיש בהם שכל, והיינו מפני הסתר האותי' כו'. כמו"כ יובן למעלה ששם אלקי' הוא בחי' האותי' שזהו מ"ש גדול הוי' ומתולל מאד בעיר אלקינו, עיר אלקינו הוא בחי' צירופי אותי' הדבור שתי אבנים בונות שתי בתים שלשה אבנים כו' כמ"ש בס"י, ומפני שהאותי' מסתירים לכן יכול להיות יש ודבר נפרד. אבל אם הי' ההתהוות רק משם הוי' לא היו מתהווים הנבראים בבחי' יש ודבר נפרד. והגם דשם הוי' ג"כ אותיות שה"ה ג"כ שם כו', אך האותי' דש' הוי' אינם מעלימים ומסתירים כ"כ על האור, וע"י מאיר גילוי האור. וכמו אותי' המח' שהן מגלים העלם העצמי לגבי עצמו. ואפי' עומק ופנימי' השכל שא"א כלל להתגלות אל הוולת ה"ה מתלבש

ומתגלה ע"י אותי' המח' כו'. והרי אותי' המח' הן ג"כ לבוש. אך בלבושים יש ב' מדרי' לבוש המיוחד ולבוש הנפרד. דאותי' המח' הן לבוש המיוחד בנפש, ולכן ה"ה משוטטים תמיד. משא"כ דבור לבוש הנפרד דעת לדבר ועת לחשות כו'. ולהיות דמח' הוא לבוש המיוחד ה"ה מגלה את האור. וכמו כללות ההפרש בין גופים ללבושים דגופים מגלים את הנפש שהרי אברי הגוף מגלים את הכחות וכמו חומר העין מגלה אור הראי' ואזן כח השמיעה וכו', משא"כ לבושים מעלימים כו' (ועמ"ש בד"ה פתח אליהו בתור"א פ' וירא ובד"ה להבין ע' ק"ש בס' תקס"ה*). ומח' מגלה עוד יותר מאברי הגוף שהרי ע"י אברי הגוף פועלים הכחות פעולה גשמי' משא"כ ע"י מח' אינו שייך עדין לפעולה גשמי' כו'. והנמשל יובן מזה למע' דאותי' דש' הוי' הן עד"מ כמו אותי' המח' שאינם מעלימים כ"כ ומאיר ע"י גילוי האור כו' (המשל* דגופים הוא על כלים דע"ס כמ"ש בתור"א שם וכמאמר וכמה גופין כו', והלבוש דשם הוי' שהן האותיות) ה"ה למעלה מבחי' כלים כו' וכמ"ש מזה בד"ה לעמת המסגרת, רס"ה. וא"כ י"ל שזהו כמו אותי' המח' שמגלים יותר מאברי הגוף כו'. אך צ"ע דהרי ההתהוות שמצד ש' הוי' ה"ה ע"י הכלים דע"ס. אמנם במ"א מבו' דהכלים דאצ"י נק' ג"כ צלם אלקים ועצם הוי' הוא בחי' האורות, וענין שרש ההתהוות שמצד שם הוי' היינו מבחי' האור כו'. דאיהו וגרמוהי חד לברוא בהן וע"י מאין ליש כו', אבל שרש ההתהוות מבחי' איהו היינו מבחי' האור כו' (והנה יש בחי' התהוות שנתהווה מש' הוי' וכמו עלמין סתימין כו' י"ל שזהו ע"י בחי' הכלים כו'. ובאמת גם מש' אלקים יש התהוות שאינו בבחי' מציאות עדין וכמו בריאה שנק' אדעאת"כ כו', וכמו"כ ההתהוות באצ"י גופא בחי' היכלות כו' (עמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחייהי חד) י"ל שזהו ג"כ ע"י ש' אלקים והיינו בחי' הכלים דאצ"י (ועמ"ש בבה"ז פ' פנחס על מאה"ז ע"פ כאיל תערוג כו' דמח' הר"ע בחי' הכלים דאצ"י כו') וא"כ י"ל דכל התהוות בפועל הוא מבחי' ש' אלקים ושרש ההתהוות הוא מש' הוי' והיינו בחי' האור כו'). ולכן ש' הוי' הוא הי' הוה ויהי' כאחד שלמעלה מבחי' זמן, ואם הי' התהוות ממש מש' הוי' הי' התהוות ג"כ באופן כוה שלא הי' בחי' זמן וגם לא בחי' מקום כו'. כ"א ע"י האותי' דש' אלקי' ע"י נעשו העולמות בבחי' מציאות יש כו'. ולכן הגם כי עיקר הבריאה הוא משם הוי' ששם הוי' הוא מקור כל ההתהוות אעפ"כ נא' כי הוא צוה ונבראו ממילא כו'. אבל בש' אלקי' נא' בראשית ברא אלקי' שברא הוא לנוכח בחי' כח הפועל בנפעל, כי להיות הבריאה ליש ודבר זהו ע"י שם אלקים דוקא כנ"ל. ומצות ליחדו היינו ליחד ב' השמות הי' ואלקים. חוה וידעת כו' כי הוי' הוא האלקים כולא חד, כי מה שנראה העולם ליש ודבר נפרד זהו לעינינו מצד בחי' שם אלקי' המסתיר כנ"ל, אבל באמת מצד בחי' שם הוי' כולא קמי' כלא חשיב והי' והנה ויהי' כא' (כי אמיתית ההתהוות הוא משם הוי' דשם אלקים מצ"ע אין בכחו להוות כ"א

ובד"ה . . . תקס"ה : גופס בטה"מ תקס"ה ע' תרחצ ואילך.

(הוספת : בגוכי"ק חסר סיום החצעי"ב.

מצד שם הוי' דוקא. דהנה ידוע דהוי' ואלקי' הו"ע בחי' אורות וכלים, דהוי' הוא שרש ומקור האורות ושם אלקים שרש הכלים כו', ועיקר ענין ההתהוות הוא מהאור דוקא, וכמ"ש באגה"ק ד"ה איהו חזיוהי חד זכח ההתהוות הוא בעצמות א"ס דוקא שמציאותו מעצמותו בלי שום עילה וסבה שקדמה לו ח"ו לפיכך הוא לבדו בכחו ויכולתו להוות יש מאין ואפס המוחלט בלי שום עילה כו' יער"ש. ומה שהתהוות הוא מהאור היינו לפי שאור הוא מעין המאור לכן יש בו ג"כ כח ההתהוות כו', והוא בהאור דוקא מפני שהאור דבוק בהמאור כו' כידוע ומבואר במ"א. ונמצא דעיקר ההתהוות הוא מש' הוי' דוקא שהוא בחי' האור. ורק שע"י שם אלקים שמסתיר ומעלים ע"י נעשה שהמתהווה יהי' בבחי' יש ודבר כו' כנ"ל. אמנם באמת הרי הש' אלקים אינו מסתיר כלל על השם (הוי'). דהנה כתיב אך אתה אל מסתתר, שהסתתר הוא כח אלקות ממש כמו הגילוי כו', והן ב' מדרי' בחי' כח הבלתי בע"ג וכח הגבול, דכח הגילוי הוא כח הבע"ג שז"ע גילוי שהוא בבחי' בלי גבול וכח ההסתר הוא בחי' כח הגבול, דשניהם הם כח הא"ס ב"ה כמ"ש בעה"ק דכשם שיש לו כח הבע"ג כמ"כ יש לו כח הגבול כו' דאל"כ אתה מחסר שלמותו כו', הרי דכח הגבול הוא כח א"ס ממש כמו כח הבל"ג. ויובן זה עד"מ בנפש האדם שיש בו ג"כ כח הגילוי וכח ההגבלה וההסתר, וכמו בכח השכל הרי יש כח הגילוי בכח המשכיל להשכיל השכלות, דמצד כח זה יכול להיות בכל דבר מושכל גילוי השכלות עד אין שיעור כו', ויש כח המגביל להגביל כל דבר מושכל דעד פה תבא ותו לא. וכן בכל סברא ושכל בפרט להגביל אותו בהתפשטותו ואז יכול להתלבש בלבושי השגה כו'. דכאשר אינו מוגבל ומאיר גילוי האור ביותר א"א שיתלבש בלבושי השגה וכ"ש במשלים כו'. וכמו באור השכל כמו שהוא לעצמו בבחי' פנימי' ועצמו' השכל הרי אינו מתלבש בלבושי השגה כ"כ. וכ"ש בחכם גדול אשר בכל דבר מושכל נובע אצלו מעצם כח השכל בנביעה רבה כמעין המתגבר כו' הרי מאיר אצלו ריבוי אור, ובכל נביעה מתוסף אצלו פנימי' ועמקות הרבה בהשכל אבל אינו מתלבש בלבושי השגה כו'. ויכול להיות בחכם גדול שגם פנימי' ועומק השכל שלו מה שנובע מכח שכלו ילבש בלבושי השגה עד שיוכל להסבירו לזולתו ג"כ כו' וכמ"ש במ"א. אמנם זה דוקא כאשר מגביל ומצמצם אור שכלו דוקא, ולא תיכף בעת הנביעה, דכאשר נובע אור שכלו מכח השכל א"א שיתלבש בלבושי השגה, כ"א כאשר מגביל את האור וענין ההגבלה הוא שמתעלם האור קצת ואינו מאיר בגילוי כ"כ. דההגבלה והצמצום בזה אינו שמתעלם האור ונבדל חלק ממנו מה שיכול לבא בהשגה כו', אלא שכללות השכל נגבל ובא בהשגה. והיינו ע"י שנעלם קצת האור באותו השכל עצמו שאין האור שלו מאיר בגילוי ביותר כו', ואז יוכל להתלבש בלבושי השגה כו'. אבל כאשר מאיר בגילוי ממש א"א שיתלבש בלבושי השגה, ואז אין זה גילוי עדיין, דהרי לגבי הזולת ודאי אינו גילוי, וגם לעצמו אין זה בבחי' אור פנימי ממש כו'. דהגם דכללות כח השכל הוא כח פנימי מ"מ אין זה נתפס בבחי' פנימי' ממש עדיין כ"א כאשר מתלבש בלבושי השגה, והיינו כאשר מגביל ומצמצם את האור כו'. אמנם כח המגביל ה"ה

כח שכלי ממש כמו כח הגילוי, שהרי ההגבלה אינו ע"י דבר אחר היינו דבר הבא מבחוץ כ"א הוא מכח השכל גופא שיש בו כח המגביל להגביל אור השכל שלו כו'. וכן הוא בכל הכחות כמו כח הרצון שיש בו כח הגילוי להתפשט ביותר ויש בו כח הגבול להגביל התפשטות רצונו כו'. וכן במדות וגם בכח התנועה שביד שמצד כח הגילוי יכול להתפשט בלי שיעור כו', ויש בו כח המגביל כמה יתפשט, וכמו בכתיבת אותיות שיש בזה הגבלה באורך הקוים ושיהי' האות באופן כך וכך כו' וכמ"ש במ"א שכל ההגבלות האלה הכל הוא מכח הנפש גופא שמגביל את ההתפשטות והגילוי כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה בשם אלקים המגביל את השם הוי' שהוא כח אלקי ממש, דכמו ששם הוי' הוא כח א"ס כו', כמ"כ השם אלקים הוא ג"כ כח א"ס ממש כו' (אלא דשם הוי' הוא בחי' דביקות ניכרת במקורו ושם אלקים אינו בבחי' דבקות ניכרת כו' וכמ"ש במ"א). ומאחר דשם אלקים הוא ג"כ אלקי ממש הרי אינו שייך שהשם אלקים יסתיר באמת ח"ו על השם הוי', שהרי עצם אינו מסתיר על עצם כו'. והראי' ממ"ש בשריע אר"ח סי' צ"א לענין כיסוי הראש שאינו מועיל מה שמכסה בידו כו', ומבואר הטעם מפני שהוא עצמו אינו יכול לכסות על עצמו, ורק מה שהוא דבר אחר יכול לכסות ולהסתיר אבל לא הוא עצמו כו'. וא"כ שם אלקים שהוא אלקות ממש כמו שם הוי' אינו שייך שיסתיר באמת על השם הוי', ומה שמסתיר עליו אינו הסתר אמיתי ח"ו. כ"א ההסתר הוא לגבינו שלנו אינו נראה האור הגילוי אבל לגבי ש' הוי' אינו מסתיר כלל וגם ע"י השם אלקים מאיר באמת השם הוי' בגילוי ממש כמו שהוא כו'. וכמו עד"מ באדם שיש בו ג"כ כח המגביל והמעלים כנ"ל מ"מ הרי ההגבלה אינה הכרחית שהרי בכחו להתפשט ולהתרחב והיינו שהכח המגביל הוא כח עצמי אין זה הגבלה אמיתי כו'. וביותר יובן זה בהשפעת השכל מן המשפיע אל המקבל הרי בהכרח שהמשפיע יעלים עצם שכלו וישאר בחי' החיצוני' לבד וג"ז צריך להגביל ולהעלים בלבושים והסברים ובמשלים כו'. והנה כל אלו ההעלמות וההגבלות הרי לגבי המשפיע אינם מגבילים ומעלימים כלל שהרי מאיר אצלו כל אור השכל שלו בהשפעה שרואה כל פנימי' שכלו גם בהלבושי' וגם בהמשלים בלי שום הסתר כלל כו'. כ"א לפי שעה צריך להעלים אור שכלו בכדי שיובדל ויוכר בחי' החיצוני' מהפנימי' היינו מה ששייך אל המקבל כו' כמ"ש במ"א, אבל אח"כ מאיר אצלו כל אור שכלו הפנימי גם באור הנשפע ובהלבושים כו' כנ"ל (בכ"ד * מבואר זה המשל למעלה בענין הצמצום שנתעלם האור ועי"ז נעשה ההבדלה בין הפנימי' להחיצוני' והיינו שבתחלה לא הי' ניכר כלל החיצוני' בפ"ע וגם לא הי' בערך שייכות אל העולמות וע"י התעלמות האור בעצמותו נעשה ניכר בחי' החיצוני' כו' ונעשה החיצוני' באופן כזה שיהי' בערך שייכות אל העולמות כו' כמובן ממשל הנ"ל וכמ"ש במ"א באורך (וי"ל שזהו כענין עד שובה"ע הי' מים במים וע"י הרקיע נעשה ההבדלה כו' וכמבוי' הענין

במ"א, אלא ששם הוא ע"י רקיע המבדיל בחי' פרסא וכאן הר"ע הצמצום כו') וא"כ הרי עצם הצמצום הר"ע התעלמות האור אצל המשפיע, ואיך אפשר לומר כן למעלה ח"ו. ואם כי אין זה כדעת מקצת חכמים בעיניהם ששגו וטעו בענין הצמצום שהוא כפשוטו ח"ו כמ"ש בסש"ב ח"ב בהוספה לפ"ז*, כי לפי הנ"ל אחר הצמצום מאיר האוא"ס בגילוי ממש במקום החלל כמו קודם הצמצום כו' וכמשי"ת ורק בעת הצמצום לבד הי' בחי' התעלמות כו' כנ"ל, מ"מ ג"ז א"א לומר כפשוטו ח"ו. וצ"ל דהענין כך הוא, דהנה בהמשל באדם למטה כאשר מאיר אצל המשפיע אור שכלו כמו שהוא לעצמו יש בו ג"כ בחי' החיצוני' מה ששייך אל המקבל אלא שאינו ניכר מפני שהחיצוני' מתבטל בהפנימי' ואינו ניכר במציאות בפ"ע גם להמשפיע מפני שגילוי האור הפנימי מתבטל את האור החיצוני ואינו יכול גם הוא בעצמו לבא על האור החיצוניות כ"א כאשר מעלים לגמרי כללות האור ואז נבדל החיצוני' בפ"ע ובא על אותו האור השייך אל המקבל, ואחר שכבר בא על האור השייך אל המקבל הנה גם כשמאיר אצלו אח"כ בחי' פנימי' שלו אינו מבלבל אותו ואינו מתבטל בחי' חיצוני' האור כו'. ונמצא יש כאן ב' ענינים, הא' שהאור בטל בבחי' הפנימי' עם היותו אור חיצוני ה"ה בטל בבחי' הפנימי' שאינו במציאות ניכר בפ"ע (ובדוגמא כמו מ"ת כשכלולים במ"ע שהמ"ת אינם בבחי' מציאות ניכר עדיין בפ"ע עם היותם בחי' מ"ת כו' כמ"ש במ"א). והב' שהמשפיע לא יוכל לבא על האור החיצוני מפני שגילוי האור הפנימי מבלבל אצלו שאינו יכול לבא על האור החיצוני, וגם מפני שלגבי עצמו ג"כ אין האור החיצוני נתפס במציאות כ"כ שיוכל לתפוס אותו עם היות שמרגיש שיש בזה אור חיצוני אבל אינו מורגש כ"כ במציאו' ניכר ממש במציאות נתפס. ומפני שני הדברים היינו שהאור החיצוני אינו במציאות ניכר, ומפני שהאור הפנימי מאיר בתוקף ומבלבל אצלו את האור החיצוני ולכן צ"ל ההתעלמות גם לצורך עצמו בכדי שיבא על האור החיצוני. אבל כשאנו לוקחים מזה דוגמא על למעלה הרי אינו שייך לומר שהמשפיע עצמו דהיינו בחי' העצמות אינו בא ח"ו על בחי' חיצוני' האור שהרי לגבי' ניכר בחי' החיצוני' מן הפנימי'. דעם היות שהאור החיצוני בטל ואינו ניכר בפ"ע, אבל לגבי עצמות ניכר בחי' האור החיצוני הכלול בהאור הפנימי גם בעת שמאיר האור הפנימי בתוקף האור והגילוי. אמנם להיות שהאור החיצוני עצמו בעת שמאיר בו האור הפנימי הרי אינו בבחי' מציאות ניכר ואינו בערך שייכות אל העולמות עדיין לזאת צ"ל התעלמות האור הפנימי היינו שלא יאיר בהחיצוני ואז נעשה נבדל וניכר בפ"ע, והיינו שהוא לגבי עצמו נעשה בבחי' מציאות ניכר ובערך שייכות אל העולמות. נמצא שההתעלמות הוא רק לגבי האור החיצוני לא לגבי עצמות ח"ו, דגבי עצמות ניכר האור החיצוני גם קודם ההתעלמות היינו גם קודם הצמצום, וכן בעת הצמצום אין התעלמות האור לגבי עצמו ח"ו, דלגבי עצמו הנה גם בעת הצמצום מאיר האור בגילוי ממש

וניכר אצלו בחי' החיצוני' כנ"ל, וההתעלמות הוא רק לגבי האור החיצוני' כו'. והענין הוא דהאור השייכות אל העולמו' הוא לגבי העצמו' כמו העולמות עצמן, דכשם שהעולמות הרי ההעלם הוא לגביהם לבד בכדי שיהיו נרגשים בבחי' מציאות, אבל לגבי אוא"ס אין שום העלם כלל ומאיר עליהם בגילוי ממש ואינם בבחי' שום מציאות כלל באמת, כמו"כ הוא בבחי' חיצוני' האור שההעלם הוא רק לגבי האור להחיות בבחי' מציאות, אבל באמת מאיר בחי' פנימי' ועצמו' האור בגילוי ממש גם בעת הצמצום גופא ואחר הצמצום כו', ואינו בבחי' מציאות כלל שבטל ממש כמו זיו השמש בשמש ממש כו'. וכל ענין הצמצום הוא רק לגבי המקבלים שבהם לא יאיר האור בגילוי הן בהעולמות עצמן והן בהאור השייך אל העולמות והיינו באור הקו וגם בהאור מקיף כו', ועמ"ש בד"ה לעמת המסגרת, רס"ה, בענין עגולים ויושר בחי' נפש ורוח כו'). והדוגמא מזה יובן למעלה דשם אלקים אינו מסתיר כלל לגבי שם הוי' ומאיר גילוי שם הוי' ממש גם ע"י ההסתר דשם אלקים וכמ"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים, אני ראשון קודם כל ההשתל', כשלא היו עדיין עולמות, ואני אחרון לאחר כל ההשתל' שיהי' וחד חרוב, ומבלעדי באמצעיתא בזמן העולמות אין אלקים המסתיר כלל ומאיר גילוי אוא"ס ממש. דכשם שלפני הצמצום הי' אוא"ס ממלא כל מקום החלל כמו"כ לאחר הצמצום ג"כ אוא"ס ממלא כל מקום החלל בגילוי ממש כו'. וא"כ באמת כולא קמי' כל"ח ממש שאין העולמות בבחי' מציאות כלל כמו מצד שם הוי' מאחר דהוי' ואלקים כולא חד דגם בשם אלקים מאיר גילוי שם הוי' ממש כו'. וזהו מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש פי' תחת השמש הוא בחי' שם אלקים. דהנה אף אם יודע בשם אלקים דהיינו ענין הבריאה בראשית ברא אלקים מה יתרון בעמלו (ועמ"ש בקונטרס עץ חיים, רס"ד) שזהו כמו פרעה שאמר לא ידעתי את ה' אבל משם אלקים ידע שהרי יוסף אמר לו אלקים יענה את שלום פרעה, ומשה הודיע לו גם בחי' שם הוי' בחי' הי' הזה ויהי', וע"ז אמר לא ידעתי כו' שלא רצה לידע משם הוי' והפריד שם אלקים משם הוי' שהוא הסתר אמיתי ח"ו וממילא העולם מציאות יש ממש כו'. ועיקר מצות היחוד שנצטוינו לייחודו הוא יחוד ב' השמות כי הוי' הוא האלקים כולא חד בלא פרודא. וז"ע יציאת מצרים לצאת מהמצרים וגבולים דשם אלקים ולידע שהוי' הוא האלקים כו' שעיי"ז יוצא מהמצרים וגבולים דעולמות, דכל ההגבלות הן משם אלקים אבל כאשר יודע ומכיר דה' ואלקים כולא חד דשם אלקים אינו מסתיר כלל ומאיר גילוי שם הוי' ממש ע"י שם אלקים ה"ה יוצא מהמצרים וגבולים כו'. ובעבודה הוא שאין העולם תופס מקום אצלו כלל ואדרבא הוא בבחי' אין ואפס ממש, והוא שאינו בבחי' אני כ"א עושה מאני אין, וכמו שהאמת הוא לגבי שם הוי' דכולא קמי' כל"ח ה"ה בבחי' אין ואפס ממש כו'. וזה הי' כללות ענין המשכן היינו המשכת גילוי שם הוי' בשם אלקים. הגם כי בברה"ע הי' ג"כ ע"י ש' הוי' בש' אלקים, אך הנה שם אלקים מסתיר על שם הוי' שלכן נתזהוה הבריאה שיהי' נראה לעינינו ליש ודבר נפרד. אבל ענין המשכן היינו שיהי' גילוי שם הוי' בשם אלקים ושם אלקים לא יסתיר גם לעינינו. דביחוד הי' ואלקיי

יש ב' אופנים, הא' דשם אלקים מסתיר על השם הוי' (היינו לגבי המקבלים), והב' שע"י שם אלקים יאיר גילוי שם הוי' גם לעינינו. וכידוע בענין ב' השילובים דהוי' ואד', שילוב הוי' באד' ושילוב אד' בהוי'. דשילוב הוי' באד' שם אד' גובר ואז ש' אד' מעלים ומסתיר על השם שאינו נראה האור והגילוי כו', ושילוב אד' בהוי' הוא שהשם הוי' גובר ומאיר גילוי שם הוי' ממש ע"י שם אד' וכמ"ש במ"א (ועמ"ש בד"ה והי' אור הלבנה רנ"ד, בענין הגילויים דלעתיד כו'). ובאופן כזה הי' הגילוי בבהמ"ק שהי' הגילוי דשם הוי' ממש וכמ"ש אכן יש הוי' במקום הזה אין זה כ"א בית אלקים ות"א לית דין אתר הדיוט כו'. וידוע דבחי' הדיוט הן עשרה מאמרות שנק' מלין דהדיוטא כו' ואו' על מקום המקדש דלית דין אתר הדיוט, ולכאז' הלא מקום זה נברא ג"כ ע"י עש"מ. אך הענין הוא, שהוא באופן אחר מכללות העולם שזוהו בבחי' שילוב אד' בהוי' שמאיר גילוי שם הוי' כו'. והראי' מעשרה נסים שהי' בבהמ"ק הרי הי' שם ההנהגה שלא ע"פ הטבע, דהטבע בגימט' אלקים ובבהמ"ק הי' ההנהגה ע"י שם הוי' כי הי' שם גילוי שם הוי' ממש. וע"י בהמ"ק נמשך הגילוי בנש"י ג"כ, וזהו שלש פעמים יראה כו' הוי' (כי תשא ל"ד כ"ג) וארז"ל (חגיגה ד"ב ע"א) כשם שבא ליראות כך בא לראות (ע' בתוס' שם) וזהו יראה* את פני האדון הוי' שהי' גילוי שם הוי' ממש בנש"י שקבלו זה על כל השנה כו' כמ"ש בלק"ת ד"ה ביום השמע"צ בן חכם ישמח אב כו', וכת"י ושאתם מים בששון וארז"ל שמשם היו שואבין רוה"ק. ויובן זה ע"פ מה שפרש"י בחומש ע"פ ואמלא אותו רוח כו' (תשא ל"א ג') דעת רוח הקדש, וממילא מובן שכאשר בצלאל לצורך עשיית המשכן הי' צריך שיהי' לו רוח הקדש, כ"ש שכאשר נגמר מלאכתו כו' וכבוד ה' מלא את המשכן, וכן בבהמ"ק שפי' יראה שנו"ל הוא כדרך שבא לראות כו' מה לראות בשתי עיניו כו' שנת' לקמן שזהו ב' השגחות דיחוד' ויחוד' שהם ד"ע וד"ת, הרי האיר בחי' ד"ע בד"ת שזהו עוד מבחי' היותר גבוה מד"ע כמשנ"ת שם, מובן שע"י מצות ראי' וכן ע"י שאיבת מים חכ' בששון בינה כמ"ש בלק"ת בד"ה ושאתם מים בששון השני פ"ב שאבו רוח הקדש כו'. וזהו יודע הי' בצלאל לצרף אותי' שנבראו בהם שמים וארץ. הנה האלשיך פי' שבצלאל המשיך בחי' ומדרי' בריאת העולמות בהמשכן לכן הי' צריך לידע האותי' שנבראו בהם שמים וארץ. אבל הה"מ נ"ע פי' בהיפך דבאמת מצינו שהמשכן גבוה יותר מבחי' ברה"ע כמשארז"ל (כתובות דף ה' ע"א) גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ דאלו במעשה שו"א כתיב אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים ובמעשה צדיקים כתי' מקדש אד' כוננו ירך פי' ב' ידות. והגם כי במעשה שמו"א כתי' ג"כ ידי וימיני, אך הנה ידי יד שמאל יסדה ארץ בפ"ע וימיני טפחה שמים בפ"ע וכמארז"ל נטה ימינו וברא שמים נטה שמאלו וברא ארץ, אבל במקדש כתי' כוננו ירך ב' ידות ביחד בחד מעשה כו', והיינו כי המשכן הוא בחי' המשכת שם הוי' שיהי' גילוי שם

הוי' בשם אלקים, משא"כ בחי' בריאת העולם שהי' ע"י שם הוי' ושם אלקים אבל שם אלקים מסתיר על אור הוי' עד שנתהווה העולם שנראה ליש ודבר נפרד. וזהו שהי' בצלאל צריך לידע לצרף אותי' שנבראו בהם שמו"א כי ע"י המשכן נמשך שם הוי' בגילוי בבחי' שם אלקים שהוא בחי' בריאת העולם, לכן הי' צריך לידע ולצרף האותי' שנבראו בהם שמים וארץ דהיינו האותי' דשם אלקים, כי עיקר ענין בהמ"ק הי' להמשיך שם הוי' בשם אלקי' שבהאותי' דשם אלקים ובעולמות דוקא יאיר בהם גילוי שם הוי' לכן הי' צריך לידע את האותי' דשם אלקים להמשיך בהם האור והגילוי דשם הוי' כו'. וזהו שנא' בכצאלל ולחשוב מחשבות כו', שהמשכת שם הוי' הוא ע"י לחשוב מחשבות.

(ד) (ראפ"ל דהנה נת"ל ששם אלקים הוא בחי' אותי' הדבור בחי' עיר אלקינו כו', ושם הוי' הוא ג"כ בחי' אותי' שהרי כתי' אני הוי' הוא שמי, רק שהוא ע"ד אותיות המחשבה, שבלבושי האדם הם אותיות היותר נעלים. וזהו לחשוב מחשבות שהמשיך בחי' אותיות המח' שז"ע גילוי שם הוי' כו'. ובעבודה הענין הוא, דהנה מח' הוא בחי' מקיף, דזהו ג"כ ההפרש בין מח' לדבור דדבור בחי' מקיף ומח' הוא בחי' מקיף וכמו כאשר עולה במח' לנענע ברגלו תומ"י מנענע, והיינו מפני שיש מח' ברגל ג"כ כו' וכמ"ש מזה בלק"ת ד"ה ויקח קרח, והנה מח' ודבור שניהם לבושים אלא דמח' הוא לבוש אל הכחות מקיפים דנפש כו'. וידוע דמח' הוא לבוש המיוחד כו', והיינו בחי' היחוד והדבקות באו"א"ס הסוכ"ע כו', ולכן ע"י שהי' בצלאל יודע לחשוב מחשבות שז"ע התדבקות בשם הוי' בחי' סוכ"ע הי' יכול לעשות המשכן שענינו הוא בחי' המשכת שם הוי' סוכ"ע בשם אלקים וש' אד' בחי' ממכ"ע ושלא יסתיר בחי' ההסתר דשם אלקים ושם אד' כו', וזהו גדול מקדש שניתן בין שתי אותי' היינו אותי' דשם הוי' ואותי' דשם אלקים שע"י המקדש נמשך גילוי שם הוי' באותי' דשם אלקים כו'). וזהו דעשיית המשכן הי' ע"י בצלאל למטה יהודה ואהליאב למטה דן שמשני שבטים אלו דוקא הי' עשיית המשכן, והיינו מפני כי דן הוא בחי' ש' אד' כי אד' הוא א' דין, ויהודת הוא בחי' שם הוי' כי כל הד' אותיות דשם הוי' נמצאים ביהודה. והיינו שע"י בצלאל ואהליאב נמשך בחי' שם הוי' בשם אד' ושם אד' ושם אלקים הכל בחי' אחת. וזהו שהי' צ"ל אתו אהליאב למטה דן דלהיות הכוונה היא דבהאותיות דש' אד' וש' אלקי' יהי' גילוי ש' הוי' לכן הי' צ"ל אותו אהליאב, דכמו שהי' בצלאל צריך לידע לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ בכדי להמשיך האור והגילוי באותי' אלו דוקא כנ"ל, כמו כן הי' צ"ל אתו אהליאב למטה דן בחי' שם אד' כו', ומ"מ העיקר הי' בצלאל מפני שהעיקר הוא ההמשכה דשם הוי'. וז"ש ראה קראתי בשם בצלאל דוקא, ובפ' ויקהל כתי' ראו קרא הוי' בשם בצלאל, פי' שבצלאל קרא והמשיך בחי' שם הוי' בשם דהיינו שם אד' ורק אתו כטפל אליו צ"ל אהליאב כו' כנ"ל. והנה זה הי' ע"י בהמ"ק ומשכן כו'. ועכשיו אנו ממשיכים זה ע"י הדעת הוא בחי' וידעת היום והשבות אל לבבך כי הי'

הוא האלקים כולא חד בלא פרודא כלל. שמה שנראה העולם ליש ודבר נפרד זהו לעינינו אבל באמת כולא קמי' כל"ח ממש לגבי שם הוי' בחי' הי' הוה ויהי' כא' שהוא בחי' ביטול הזמן בעבר הוה ועתיד, וכן הוא ביטול המקום כי שניהם מחודשים מאין ליש כו'. ועי"ז ממשיכים גילוי שם הוי' בשם אלקים כו'. וזהו גדול מקדש שניתן בין ב' אותי' להיות כי ע"י בחי' המקדש ממשיכים מבחי' שם הוי' בשם אד', פי' שגם בבחי' ש' אד' הוא בחי' ד"ת יהי' ג"כ גילוי ש' הוי' איך שקמי' כלא חשיב. וזהו ג"כ ענין גדולה דעה שניתנה בין שתי אותיות וכמ"ש כי אל דעות הוי' שיש ב' דעות, הא' הוא בחי' ד"ע איך שקמי' כלא חשיב ולא יש שום מציאות כלל זולתו ית' ולמעלה הוא היש האמיתי ולמטה הוא אין, אבל בחי' ד"ת הוא שהבריאה הוא יש מאין, פי' שנתהווה למטה בחי' יש ודבר מאין פי' שאינו נראה ונגלה כו', והיינו שהאין האלקי מתעלם ומסתתר מהיש ועי"ז נעשה בבחי' יש, שאם הי' האין האלקי מאיר בגילוי לא הי' במציאות יש כלל כ"א ע"י שמתעלם דוקא כו'. ועש"ז נק' אין כאלו אינו כו', ויש עוד פי' באין שהוא בחי' הארה לבד, ושניהם אמת, והא' בהא תליא, דלפי שהוא הארה לבד לכן שייך בזה העלם והסתר כו' וכמ"ש במ"א (ועמ"ש בד"ה וידבר כו' אנכי, רס"ד), ובשם זה של אל כולל ב' הדעות יחז"ע ויחז"ת היינו ד"ע וד"ת להיותו בחי' תיקון הראשון מי"ג ת"ד ולכן כולל ב' הדעות כמ"ש היוצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם. דהנה ידוע דבחי' ד"ע וד"ת הן באצ"י ובבי"ע, דבאצ"י בחי' ד"ע וכמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה דארא"ס אחד האמת הוא לבדו הוא ואין זולתו וזו היא מדרי' החכ' כו', וידוע דאבא עילאה מקננא באצ"י לכן בכללות אצ"י הביטול דבחי' יחז"ע ד"ע כו', ובבי"ע הביטול דד"ת שזהו ע"י בחי' מל' שם אלקים שמעלים ומסתיר כו' כנ"ל. ושם אל להיותו תיקון הראשון דיג"ת שלמעלה גם ממקור האצ"י כו' כי התיקון הראשון הוא מבחי' ג' ראשין לראשין כו' וכמ"ש בד"ה ועשית בגדי קדש, רס"ד ה"ה כולל ב' המדרי' דד"ע וד"ת כו'. ולכן מבחי' שם אל זה יכול להיות שגם בבחי' ד"ת יחז"ת ביטול היש לאין יומשך בחי' גילוי שם הוי' שהוא הי' הוה ויהי' כאחד בחי' יחז"ע איך שקמי' כל"ח כי המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ בשוה, ועי"ד דוגמא מה שמצינו בוהר באד"ר דקלי"ב א' בענין תלת עלמין דנפקי מתקונא קדמאה כו', שהתלת עולמין הן ג' עולמו' בי"ע והם נמשכים מהתיקון הראשון דיי"ג ת"ד שהוא בחי' מי אל כמודך, ולכא"ו יפלא איך יהי' דילוג המדריגה כ"כ מבחי' י"ג ת"ד דא"א מקור כל האצ"י שיומשך מזה ג' עולמו' בי"ע, אך הענין הוא דהיא הנותנת שכדי שיבא האור עד למטה כ"כ בעולמות בי"ע צריך שיבא ממקום הנעלה ביותר כי לעוצם הרוממות יוכל להשפיל א"ע למטה יותר כו', ולכן כדי שיהי' התהוות ג' עולמו' בי"ע הוא דוקא ע"י ההמשכה מתיקון הראשון דיי"ג ת"ד כו', ועד"ז יובן כאן שלהיות התחברות בחי' ד"ע בד"ת זהו ע"י שם אל דוקא שלמעלה משניהם וכולל שניהם ומשם נמשך התחברות ב' הבחי' שגם בד"ת יהי' גילוי בחי' ד"ע שזה למעלה מבחי' ד"ע בעצם, דבחי' ד"ע הוא שלא יש מציאות יש כלל אמנם התחברות ד"ע בד"ת שהיש גופא אינו במציאות יש כ"א בטל בתכלית, והן ב' ענינים

בעבודה, הא' שמופשט מעניני העולם לגמרי, והיינו ג"כ מצד הידיעה וההכרה איך שהו' הוא אלקים ומאיר גילוי שם הו' ממש בעולם נעשה בבחי' אין ואפס שאין לו שום שייכות אל הישות כלל ומופשט מזה לגמרי כו'. והבי' הוא שהיש גופא בטל בתכלית, והיינו שכל עשיותיו בגשמי' הן אלקות ממש, וכמו האבות הן המרכבה שכל אבריהם היו קדושים ובטלים לאלקות שכל עשיותיהם הגשמי' היו אלקות ממש כו'. וזהו שהיש גופא בטל, והיינו שאינו מופשט מעניני' הגשמי' אלא שהעניני' הגשמי' הן בבחי' ביטול כמו העבודה הרוחניות ממש כו'. ובדוגמא כמו במשה שגם גופו הי' בטל לאלקות כמו נשמתו ולכן קבל את דבר הו' כמו שמלוכש בגופו ולא כמו שארי הנביאים דכתיב בהם ואראה ואפול על פני שהי' צ"ל הפשטת הגשמי' כי הגוף לא הי' ביכולתו לקבל את הגילוי והי' צ"ל הפשטה כו', וזה גופו פעל גילוי הנבואה שעיי' נעשה הפשטה מהגשמי' כו'. אבל משה עמד על עמדו בגופו וקבל דבר הנבואה, והיינו שגופו הי' בטל בתכלית עד שהי' כלי לאלקות כו'. וזהו אמית' ענין אין עוד (שלמעלה מבחי' כולא קמי' כל"ח כו') שהיש גופו בטל במציאות והוא בחי' אלקות ממש כו'. וזהו שמשא אמר אין עוד אפילו בחללו ש"ע, דבחי' חללו ש"ע הוא בחי' מציאות היש וכמ"ש במ"א ואין עוד אפילו בחללו ש"ע שהיש עצמו בטל במציאות ממש והוא בחי' אלקות ממש כו'. וגילוי זה הי' במשכן ומקדש שהי' גילוי בחי' שם הו' ד"ע בשם אד' ד"ת, שיגיע לכ"א בחי' הארת שם הו' להיות יראה כל זכורך כדרך שבא לראות כך בא ליראות מה לראות בשתי עיניו של מקום כו' שפי' בלק"ת פ' ראה בביאור הדברים בדי"ה כי תשמע בקול ובהג"ה שם שזהו ב' השגחות דיהו"ע ויהו"ת, ונת' שם בהג"ה שכדי להיות יחוד ב' השגחות שיהי' ביחודית כמו ביהו"ע זהו תכלית ועיקר מכוון הבריאה. וזהו עדיף מבחי' השגחה דיהו"ע עצמה, והיינו שזהו עיי' המקדש מה לראות בשתי עיניו כו'. ועוד פי' שם שכדי להיות ביחודית הגילוי כמו ביהו"ע זהו עיי' המשכה מלמעלה מב' הבחי' דיהו"ע ויהו"ת, וי"ל שזהו שם אל הכולל ב' הבחי' יחד, ועי' קורא אני עליהם יעמדו יחדיו, וע' במק"מ בפ' הזח"א דף ב' סע"א ששם אל שבבצלאל הוא המסייע לבצלאל, ולכן בצלאל שיש שם אל בשמו קרא והמשיך שם הו' יחו"ע בשם, היינו שם אלקים ושם אד', היכל גימט' אדני כו'. והכח עיי' הי' מפני שיש שם אל בשמו, ועכשיו ממשיכים זה עיי' הדעת. וזהו כוונת אמרם ז"ל גדולה דעה שניתנה בין שתי אותיות אל דעות הו', שעיי' הדעת כי הו' הוא האלקים כולא חד עיי' ממשיכים שם הו', כמו במקדש שקראו את השם ככתבו מפני שהאיר שם שם הו', וכן הוא עכשיו עיי' הדעת. ולכן במקדש שם הא' שם הו' והשני שם אד' לרמוז על ההמשכה משם הו' לשם אד', ושם אד' לא יסתיר כ"א שגם לעינינו יושג בחי' ד"ע, ובדעה שם הא' הוא שם אל והשני שם הו' לרמוז שכדי שיומשך ד"ע בדי"ת, שם הו' בשם אד' בגילוי, זהו עיי' שם אל שכולל ב' הדעות, וי"ל שז"ע בצלאל בצל אל כמ"ש בוח"ב פ' תרומה דקנ"ב סע"א בצל אל התוא דאקרי אל עליון, ועמ"ש בענין אל עליון גומל חסדים טובים בביאור ע"פ אלה מסעי השני שבלק"ת פ"ג, דהיינו שהיסוד מושך השפע מהבינה ומבחי' כתר.

ולכן בצלאל בחי' יסוד קרא ה' בשם שם אד'. ובוה יובן מאמר המד"ר הנ"ל שהראה הקב"ה למשה בספרו של אדה"ר. שפי' ספרו של אדה"ר הוא ע"ד שנת' במ"א בפ"י קורא הדורות מראש היינו מבחי' א"ק אור כללי בחי' מח' הקדומה כו'. ומבו' במ"א פי' קורא הדורות שהוא הקריאה וההמשכה דע"ס כו'. ולפי המבו' כאן י"ל שזוהו הקריאה וההמשכה מבחי' ראשו דא"ק להיות התחברות ב' בחי' הנ"ל. וזהו ראה קראתי בשם בצלאל כו'. בחי' הקריאה משרשו ומקורו הראשון. וזהו שהראה לו בספרו של אדה"ר כו' להמשיך הכח ע"ז משרש הראשון בחי' פנימי' א"ק כו'. ואפ"ל שז"ע מה שא"ל משה בצלאל בצל אל היית, שי"ל שזוהו בחי' מח' הקדומה שהו"ע בחי' צל בחי' מקיף כו'. וע"י שבצל אל היית ע"ז וידעת בחי' ההתחברות דבחי' ד"ע וד"ת כו'. וזהו ראה קראתי בשם בצלאל כו'. דהעיקר בעשיית המשכן הי' בצלאל דוקא לפי שעיקר ענין המשכן הוא שיהי' גילוי שם הוי' בשם אלקים, וזה הי' ע"י בצלאל דוקא מפני שהי' בבחי' דבקות בהוי' שז"ע לחשוב מחשבות לזאת הי' ביכולתו להמשיך גילוי שם הוי' כו'. ומצד בחי' שם אל שבו ובפרט כמו שבצל אל היית כו' הי' ביכולתו לחבר שם הוי' בשם אלקים, שבאותיות דשם אלקים ואד' יאיר גילוי שם הוי' ממש כו'. ולכן הי' צריך לידע לצרף אותי' שנבראו בהם שמים וארץ, והי' צ"ל אתו אהליאב למטה דן כו'. ועכשיו זהו ע"י מצות לייחדו, שע"י הידיעה וההכרה דהוי' ואלקים כולא חד, שהשם אלקים אינו מסתיר על שם הוי' אדרבא יאיר גילוי שם הוי' בשם אלקים כו'. והוא בבחי' ידיעה וקליטה להיות בבחי' בטול כו' כנ"ל ע"ז ממשכיכים בחי' שם הוי' שיאיר בגילוי בעולם כו'.

בס"ד, ש"פ ויקהל, פ"ש, רס"ה

כי תשא את ראש בניי כו' זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל כו' עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה להוי'. וצ"ל מה שאומר מחצית השקל ב"פ זה יתנו כו' מחצית השקל ואח"כ עשרים גרה השקל מחצית השקל כו'. גם מה צריך להודיענו דשקל שלם הוא עשרים גרה והלא צריכים ליתן רק מחצית השקל ומה נוגע לנו כמה שקל שלם כו', והנה באוה"ח הביא בשם הזהר דכל העובר על הפקודים פי' מאן דעבר על פקודי אורייתא דרמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא כו' ואפי' מאן דעבר על הפקודים התקון שלו שיתן מחצית השקל, וזהו שפי' שקלים נא' אחר חטא העגל. וצ"ל מהו ענין המעלה כ"כ של מחצית השקל. אך הענין הוא דהנה כתיב וישח אדם וישפל איש ואל תשא להם, ופי' בילקוט בשם פסיקתא וישח אדם אדם הן ישראל דכתי' ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, וישפל איש זה משה וכמ"ש כי זה משה האיש, והיינו שע"י וישח אדם ע"ז וישפל איש

ג"כ שהוא משה, וכמ"ש במשה לך רד כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל. וזהו שא' משה להקב"ה, וישח אדם וישפל איש אע"פ שאני השפלתני ע"י אעפ"כ ואל תשא להם כ"א למענך כו' וכמ"ש כי תשא את ראש בניי. וצ"ל מה שייך למענך שלא תשא להם כ"א למענך דוקא. אך הענין הוא. דהנה מתחלה י"ל מ"ש כי תשא את ראש בניי, מהו ענין ראש. דהנה כתיב והחכם עיניו בראשו, ולכא"ו אינו מובן וכי באן אתר עיניי דבר נש. ובת"י פ"י שהחכם עיניו בראשו שמסתכל בראש מה שיהי' בסוף הענין שזהו ע"ד משארז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד, דהיינו שרואה בתחלת הענין את סוף הענין, והיינו שזהו משארז"ל והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה, שאע"פ שבתחלה כדי לקיים המצוה צריך גייעה רבה וטרחה יתירה, וכדי למנוע מן העבירה צריך אתכפי' רבה, אעפ"כ הוא רואה את הסוף ומחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה כו'. וזהו שר"ש אמר הרואה את הנולד לפי שהי' ירא חטא והירא חטא מסתכל בראש מה שיהי' בסוף דנופת תטופנה כו' ואחרייתה מרה כלענה ועייזו בקל לו למנוע א"ע מן החטא כו' וכמ"ש במד"ש, וזהו והחכם עיניו בראשו. ובוהר פ"י והחכם עיניו בראשו היינו למאן דשרי' על רישו', שלזה אסור להלך ד' אמות בגילוי הראש לפי ששכינה למעלה על ראשו. דהנה שכינה נק' ראש וכמ"ש והנה ראיתי מגורת זהב כולה וגולה על ראשה ופי' במדרש שאית מ"ד וגולה על ראשה היינו שהנביא ניחם אותם שאע"פ שנגלו לגלות אעפ"כ שכינה עמהם, וזהו מגורת זהב כולה הוא בחי' כנס"י וגולה על ראשה היינו שהשכינה שנק' ראש נגלה ג"כ עמהם וכמשארז"ל גלו לבבל שכינה עמהם. ואית מ"ד שפי' וגולה על ראשה גולה הוא מלשון גאולה, היינו שבישר אותם שלבסוף יגאל השכינה שנק' ראשה ויגאלו ג"כ עמה ישראל. והנה לב' הפי' ראשה נק' שכינה, וזהו מ"ש ויעבור מלכם לפניהם וה' בראשם, וכן כתי' עלה הפורץ לפניהם וה' בראשם, שראש נקרא שכינה. וזהו והחכם עיניו בראשו דהיינו שכל הסתכלותו ועינו הוא לשכינה כו'. וזהו משארז"ל אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש. ופי' הה"מ ג"ע אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, היינו שכשאדם מתפלל על איזה חסרון שחסר לו אל יתפלל על החסרון שלו אלא שצריך להתפלל על החסרון שיש למעלה בראש, דהיינו בשכינה, לפי שאין חסרון למטה שאין החסרון למעלה. וזהו משארז"ל בזמן שאדם מצטער שכינה מה הלשון אומרת כביכול קלני מראשי קלני מזרועי, שכשאדם מצטער נעשה למעלה ג"כ חסרון ולזה צריך להתפלל על חסרון שיש למעלה, וכשיושלם החסרון למעלה אז ממילא מתמלא ג"כ החסרון למטה כו' ולהבין זה מה שייך למעלה חסרון כו', הענין הוא דהנה כתיב תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, ופי' מרוב כל הנה כל הוא מ"ש כי כל בשמים ובארץ ות"א דאחיד בשמיא ובארעא. והיינו כי שמים הוא בחי' סוכ"ע וארץ הוא בחי' ממכ"ע, ובד"כ הוא בחי' אצי' ובי"ע, דאצי' נק' טובב לגבי בי"ע. הגם דהארת אצי' מאיר בבי"ע דכל חיות הוא מאצי' כו' וכמ"ש במ"א מ"מ רק מבחי' הכלים דאצי' דלמ"ד כלים דו"ן דאצי' נעשים גר"ן לבי"ע כידוע, ובאגה"ק ד"ה איהו וחייהו חד אי

דהארת הקו שמאיר בכלים דמלי דאצי' בקע הפרסא עמהם ומאיר בהם
 בבי"ע כמו באצי' ממש כו', והיינו שמאיר בהכלים דאצי' שבבי"ע. אבל בחי'
 אור הנשמה דבי"ע הן בחי' כלים דאצי' כו', וגז' הוא שמתלבש בבחי' הכלים
 די"ס דבי"ע, ובהנבראים דבי"ע מה שבא בהם בבחי' התלבשות ממש הוא בחי'
 הכלים דבי"ע עצמן (ועמ"ש בד"ה ארא"ס אתה כו' בכחך הגדול כו') דמיוחד
 זו"ן דבי"ע נתתו הנבראים דבי"ע ע"י אור הנשמה שבהן כו', ה"ה בבחי'
 יש מאין לגבי אור הנשמה. וידוע בענין יש מאין דמה שמתלבש האין בהיש
 הוא בחי' הארה חיצונית לבד לא בחי' עצמות ומהות האין. ונמצא דבחי' מהות
 אור הנשמה אינו מתלבש בהנבראים כו'. וזהו ההפרש בין הלכות לאהוי"ר
 דמלאכים העליונים דבהלכות מלוש מהות אור הנשמה דבי"ע שבתוכן מהות
 ח"ע משא"כ באהוי"ר דמלאכים כו', וכמ"ש באגה"ק ד"ה להבין מ"ש בפע"ח.
 ומאחר דכל ההתלבשות דאצי' בבי"ע הוא מבחי' הכלים לבד וכמו שבקעו את
 הפרסא כו' וזה דוקא בהי"ס דבי"ע כו' לכן נק' אצי' בכלל סובב לגבי
 בי"ע כו'. ובאצי' גופא בחי' סובב וממלא הן בחי' ז"א ומל' שנק' קוב"ה
 ושכינתו, דמל' היא שרש ומקור בי"ע שבאצי' ובא בבחי' התלבשות בבי"ע
 וכמ"ש אד' במ כו', ה"ז בחי' ממכ"ע. ח"א הוא בחי' סובב שקדוש ומובדל
 עדין מבי"ע דז"א הוא סוף עולמות הא"ס כו', ורק בבחי' מקיף לבד על
 בחי' מל'. וכמו עד"מ מדות שמקיפים את הדבור, וכמו המדבר דבר שצ"ל בזה
 מדה שירצה לדבר אך הוא בבחי' מקיף לבד. וכן כשמדבר דברי אהבה שמלוש
 מדת האהבה בהדבור ה"ז רק הארה לבד. אבל עצמו המדה אינה מתלבשת
 בדבור, דהרי בתוקף ההתפעלות המדה אינו יכול לדבר כו'. וכמ"כ מה
 שמאיר מבחי' ז"א במל' הוא בחי' הארה לבד אבל עצמות ז"א אינו מתלבש
 במל'. וה"ז בחי' סובב וממלא, שהרי ממלא נמשך מבחי' סובב אלא שהוא
 בחי' הארה לבד שבא בבחי' פנימי, ולכן נק' שמים וארץ כו'. וכי כל בשמים
 ובארץ דבחי' כל הוא מחבר בחי' שמים וארץ, שממשיך מבחי' סוכ"ע לבחי'
 ממכ"ע. כי כל הוא בחי' כללות, שכללות מה שיש בשמים הוא ממשיך
 בארץ כו'. וזהו מ"ש כל הנקרא בשמי. היינו שבחי' כל הוא ממשיך בשמי
 שהוא מקור בחי' ממכ"ע. וכן פ"י רז"ל צדיקים דאתקרי' בשמי, צדיק הוא בחי'
 יסוד שנק' כל כו' וידוע דיסוד כולל כללות האורות דז"א וממשיך במל', וגם
 ידוע דיסוד ממשיך מבחי' המוחזין ג"כ שמקבל מבחי' חכ' ושרשו מהכתר
 דנה"י החדשים באים מהכתר, דהכח להשפיע הוא מבחי' הכתר דוקא כו'
 וכמ"ש במ"א. ונמצא דיסוד ממשיך ג"כ גילוי בחי' ג"ר במל'. וזהו מרוב
 כל שיש כמה בחי' כל שממשיך ומחבר בחי' שמים וארץ כו'. וזהו שהעמוד
 המחבר את געה"ע עם געה"ת נק' ג"כ בחי' כל כו'. אך הנה בגלות כתי'
 תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך כו' ועבדת את אויביך בערום ובחוסר
 כל, דהיינו שבחי' כל שהוא בחי' כי כל בשמים ובארץ הוא בחוסר, שאינו
 מאיר בחי' כל ואינו נעשה התחברות מבחי' סוכ"ע לממכ"ע שאינו מאיר
 מבחי' יסוד במל', ואז בחי' מל' עצמו מתעלמת ג"כ (בלבושים דנוגה כו').
 וכמו עד"מ בדבור כאשר אינו מתלבש בו הקול הרי הדבור הוא בהעלם
 וכמו נחר גרוני שגם שמדבר אין הדבור נשמע, והיינו מצד העדר הקול מתעלם

הדבור כו'. וכמו"כ יובן למעלה דכאשר אינו מאיר גילוי היסוד למל' או גם המל' היא בבחי' העלם כו'. וי"ל דכמו"כ הוא בכללות בחי' ממלא וסובב דבכדי שיהי' גילוי דבחי' ממכ"ע זהו דוקא כאשר נמשך מבחי' סובב, שהרי ממלא מקבל מסובב, ולזאת להיות גילוי ממלא הי"ז ע"י גילוי אור הסובב (וי"ל שזהו ע"י גילוי אור הסובב בבחי' מקיף לבד כו', ועמ"ש בד"ה תקעו, רס"א בענין גילוי הקו שהוא בבחי' קירוב כו' יער"ש), וגם י"ל שהרי טבע האור הוא לעלות למעלה ובכדי שיאיר בגילוי למטה זהו בכח הסובב דוקא כו' כמ"ש במ"א (אמנם זהו בדרך כח נעלם, ועמ"ש בד"ה לרוקע הארץ דלגבי האור הוא בבחי' גילוי כו', ומ"מ צ"ע אם זהו כהכוונה הנ"ל). אמנם בבחי' מל' ודאי כן הוא דכאשר אינו מאיר בחי' יסוד במל' או בחי' מל' היא בהעלם כו', וזהו מ"ש ואני בתוך הגולה על נהר כבר, ואני בחי' מל' והיא בתוך הגולה בהתלבשות בע"ש דנוגה להשפיע להם חיות כו', והיינו לפי שאינו מאיר בחי' יסוד במל', ואז נק' נהר כבר, דהנה כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, והיינו שנהר יוצא מעדן הוא ג"כ בחי' כל שהוא בחי' יסוד שמחבר בחי' סוכ"ע לממכ"ע, כי עדן הוא בחי' סוכ"ע וגן הוא בחי' ממכ"ע, ונהר היוצא מעדן הוא מחבר את בחי' סובב בממלא. אך בגלות כתיב ונהר יחרב ויבש, יחרב בב"ר ויבש בב"ש, ואז נק' בחי' נהר זה היוצא מעדן בחי' נהר כבר דהיינו שכבר הי' בה מים אבל עתה אין בה מים כ"א מעט מזעיר, והיינו דכאשר היסוד אינו משפיע במל' או אינו נמשך השפע ביסוד ג"כ וכמ"ש הצדיק אבד כו' אבד מלקבל ברכאן מלעילא כו', וזהו שאין בו מים עתה כ"א מעט מזעיר כו', לפי שהרשימו נשאר לעולם כי בקדושה א"א שלא ישאר רשימו כו', וזהו בחוסר כל שבחי' כל הוא בחוסר כו', וזהו קלני מראשי קלני מזרועי, דראשי וזרועי הוא מקום הנחת תפילין וכמ"ש שימני כחותם על לכת כחותם על זרועך שקאי על התפילין, שהקב"ה מניח תפילין, והיינו שבחי' תפילין של מעלה הוא בחי' המשכת תוס' אורות, וכידוע בפ"י הקב"ה מניח תפילין דהקב"ה ז"א ומניח תפילין הן המשכת מוחין לז"א, ויש עוד פ"י דהקב"ה בחי' כתר מניח תפילין שממשיך תוס' אורות מכתר למוחין וז"א ונמשך הגילוי ג"כ למל' (שז"ע תשרי ותשיי כו' וכמ"ש במ"א), ובחי' תוס' אורות אלו נמשך ע"י התפילין שלמטה, והוקשה כל התורה כולה לתפילין, והיינו שע"י המצות שלמטה ע"י נמשך למע' תוס' אורות, וזהו ויניחיהו בג"ע לעבדה ולשמרה, שע"י רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת ע"י נמשך בחי' נהר היוצא מעדן שהוא ממשיך תוס' אורות כו', אבל בגלות תחת אשר לא עבדת, שפגמו בתר"מ ואז הוא בחוסר כל שאינו נמשך בחי' תוס' אורות שהוא בחי' תפילין, וזהו קלני מראשי קלני מזרועי, שאינו נמשך בחי' תוס' אורות, ואדרבה שנתמעט האור וזהו קלני מראשי כו', וז"ע החסרון למעלה שאינו נמשך בחי' גילוי אוא"ס הסובב בבחי' מל', וממילא בחי' מל' היא בתוך הגולה בע"ש כו', וזהו סיבת החסרון למטה דכאשר אינו נמשך האור השפיע בבחי' מל' וממילא אינו נמשך ההשפעה מבחי' מל' למטה, וגם מה שנשפע הוא ע"י ריבוי עבודה ויגיעה והר"ע שעבוד הפרנסה דבנפשו יביא לחמו וכל הדברים יגעים כו', והיינו מצד התלבשו' המל' בע"ש וההשפעה

נשפע ע"י כו'. הגם שהחיות בעצם הוא מאלקו' מבחי' מל', אך להיות
 שזה ע"י התלבשות בהע"ש צריכים עמל ויגיעה רבה עד שנמשך החיות
 כו', ובפרט כידוע דשם מקום העמל כו' וגם החיות מצומצם מאד כו'.
 ומ"ש בזהר שנק' נדיבין דיהבין בכדי ובמגנא ובריבוי השפעה כו', זהו
 מי שנותן א"ע להם ר"ל, וג"ז כ"ז שיש להם מה לינק ממנו, והיינו כ"ז
 שיש בו עדיין הארה מהתו"מ שנעשה קודם כו', אז נותנים בנדיבות. אבל אח"כ
 הם מעמלים ומייגעים כו', וכמ"ש תיטרך רעתך, שהרע עצמו מייסר ר"ל
 כו'. וזהו אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש שצריך להתפלל על החסרון
 שיש למעלה בראש שהוא בחי' השכינה שנחסר בחי' כל כו'. וז"ע תקון
 חצות שצ"ל קודם התפלה שהוא להתמרמר על גלות השכינה, והר"ע בחי' חוסר
 כל הנ"ל ומבקש שיהי' מילוי החסרון למעלה כו'. אך הנה ארז"ל ג"כ שאין
 עומדין להתפלל אלא מתוך שמחה של מצוה, והיינו ששניהם אמת, שקודם
 התפלה צריך שיהי' בבחי' כובד ראש כו' על בחי' ראש והיינו מה שנחסר
 בחי' כל, והר"ע המרירות בתקון כי כאשר לא יתמרמר ע"ז הרי א"א שיבקש
 על מילוי החסרון, וצ"ל תחלה ענין המרירות שיהי' הדבר נוגע ללבו ואז
 הוא מבקש באמת כו'. אך עצם התפלה צ"ל בשמחה, כי התפלה היא הבקשה
 על החסרון להמשיך בחי' כל. והנה כדי להמשיך בחי' כל זהו ע"י השמחה
 דוקא וכמ"ש תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, שע"י
 שמחה ש"מ ע"ז ממשיכים את בחי' כל, ולזה התפלה שהיא בקשת על החסרון
 להמשיך את בחי' כל לזה אין עומדין להתפלל אלא מתוך שמחה ש"מ. וזהו
 ענין סמיכת גאולה לתפלה, כי תפלה היא בחי' התחברות מל' התופל כלי
 חרס, ויש בתפלה ג"כ ההתחברות מלמע' למטה וכמ"ש במ"א בד"ה אם כסף
 תלוה, רס"ה, והיינו שתפלה היא בחי' המשכת בחי' סוכ"ע בממכ"ע, והמשכה
 זו היא ע"י בחי' כל דאחיד בשמיא ובארעא. והנה כל שהוא בחי' יסוד
 הוא בחי' גאולה וכמ"ש אם יגאלך טוב, טוב הוא בחי' יסוד, ולזה צריך לסמוך
 גאולה שמבחי' גולה נעשה גאולה. והר"ע סמיכת גאולה לתפלה שהוא בחי'
 המשכת כל כי כל בשמים ובארץ כו'. שע"י כל שהוא בחי' גאולה נעשה
 בחי' תפלה שהוא בחי' התחברות סוכ"ע בממכ"ע כו'. זהו לפי פי' הה"מ נ"ע.
 והנה אדמור"ר ז"ל נ"ע פי' אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, דהנה
 ישראל הוא בחי' לי ראש. והענין הוא דהנה כתי' שמע ישראל כו' ואהבת
 כו', דלכאו' אינו מובן איך שייך ציווי על אהבה, דלכאורה ציווי אינו שייך
 כ"א על מעשה דוקא ואיך שייך ציווי על אהבה. אך הענין הוא, דהנה מתחלה
 י"ל מ"ש הוי' אלקינו הוי', דלכאו' הי' צריך לכתוב הוי' אלקינו אחד, ומהו
 ענין ב"פ הוי', ועמ"ש מזה בד"ה וידבר כו' אנכי ה' אלקיך, רס"ה. אך הנה
 פי' הוי' אלקינו קאי על בחי' נש"י, והנה נש"י עלו במח' וכדי שיתהווה מקור
 נש"י שנתעלו במח' זהו ע"י שם הוי', כי הוי' הוא בחי' מהות. והוי' אחד
 הוא בחי' מקור להשתל' העולמו' שנתהוו מבחי' דבור, כי ד' רבתי דאחד
 הוא מקור בחי' דבור בדבר ה' שמים נעשו כו', ועוף יעופף ועוף זה מיכאל
 יעופף זה גבריאל, שנתהוו מבחי' דבור העליון כו'. אבל נש"י עלו במח',
 ולזה נא' ב"פ הוי', הוי' אלקינו הוי' אחד, שהוא בחי' שם הוי' שהוא מקור

לבחי' מח', ובחי' שם הוי' שהוא מקור לבחי' דבור כו'. והנתגנו רואים למטה
 שהתפרש בין דבור למח' כי הדבור נעשה נפרד כו'. משא"כ המח' היא
 מתאחדת עם עצם הנפש כו'. וכך למעלה ההפרש שבין דבור למח', שהברואים
 שנתהוו מבחי' דבור נעשים בחי' נפרדים כו', משא"כ נש"י שעלו במח' הם
 מתאחדים ממש עם אלקו'. וזהו שנש"י נק' בנים וכמ"ש בנים אתם להוי' כו',
 דהיינו שכמו שהבן נמשך ממוח האב כמריכ' נש"י נמשכו ממוחו ומחשבתו
 ית' כו'. וזהו שרש ענין האהבה שיש בנש"י שבטבעם יש להם אה' לאלקות,
 וכמו שיש להבן אה' טבעית להאב וממילא נתעורר באהבה כמריכ' נש"י יש
 להם ממילא אה' טבעי' ואין צריך ציווי על האהבה כי האהבה טבעי' אצלם,
 רק שהציווי הוא על ההתבוננות, לפי שהאה' אינה מתעוררת ואינה מתגלה
 מעצמה כ"א ע"י השכל. כי כך היא המדה במדות האדם להתגלותן הוא
 ע"י השכל דוקא כו', ועמ"ש מזה באורך בד"ה יו"ט של ר"ה, רס"ה. אבל
 ע"י התבוננות מתגלה האהבה ממילא כי היא טבעית רק שהיא בהעלם
 כו', ולזה צריך להמשיך ולהוציא את האהבה מהעלם אל הגילוי, וזהו ע"י
 התבוננות. וזהו שמע ישראל ואהבת, שע"י שמע ישראל שהוא בחי' התבוננות
 עי"ז ממילא יגיע לבחי' ואהבת, לפי שיש להם אה' טבעית כו', וזהו ישראל
 לי ראש שנש"י עלו במח' כו', דמח' מיוחדת בעצמות ומשו"ז יש להם אהבה
 טבעית לאלקות כו'. אמנם כ"ז כאשר אין דבר המסתיר על האהבה כ"א מה
 שהאהבה היא בהעלם, אבל אין עלי' הסתר מאיזה דבר אחר ואו ע"י ההתבוננו'
 מתגלה מן ההעלם אל הגילוי כו'. אבל לפעמים כתי' כי עונות עברו ראשי
 כמשא כבוד כו', שהעון מסתיר על בחי' ראש בחי' האה' הטבעית כו'. ועון
 אין הכוונה על עון וחטא ממש, כ"א עון הוא מל' עיוות ועיקום, והיינו
 כשמעקם דרכו ונמשך אחרי התאוות ותענוגי עוה"ז ה"ה מסתיר ומעלים על
 האהבה שאינה באה אל הגילוי, ואינו מועיל ההתבוננו' מפני שע"י התאוות
 גשמי' נעשה טמטום הלב דההתבוננות שבמוח אינו פועל התפעלות בלב כו'.
 ובאמת ההתבוננות שבמוח ג"כ אינו כדבעי כי גם מוחו נעשה מטומטם
 שאינו מבין ומשיג היטב ומכ"ש שאינו נרגש הענין אצלו כו' מפני שאינו
 כלי לאיזה ענין אלקי כו'. מ"מ ביותר ה"ז גורם טמטום הלב וכמארז"ל
 בחמרא דפרגותא כו' בעי למקרא בספרא החדש הוה לכם וקרא החרש
 ה"י לכם וזהו בחי' גילוי ותמורת זה נתחרש לבו ונעשה כאבן כו'. ואף
 שמתבונן במוחו ומשיג את הענין האלקי ומתפעל קצת מ"מ אין הענין
 נוגע ללבו כלל ואינו מתפעל כלל באהוי"ר בלב מפני חומרי' וגסות המדות
 דנה"ב שמעלימים ומסתירים מאד על האהבה האלקית דנה"א כו'. וגם
 תוקפא דגופא חולשא דנשמתא שהנה"א נחלש עי"ז עון עקבי יסובני, עקב
 הלב מכל ואנוש הוא, פי' חלוש הוא, שע"י תוקף החומריות דנה"ב נחלש
 הנה"א שאין לו כח לצאת בהתגלות אהבה כו'. ועי"א אין עומדין להתפלל
 אלא מתוך כובד ראש, על הכובד שבראש דכמשא כבוד כו' שמעלימים
 ומסתירים על הנה"א ומחליש אותו כו'. וגם פי' כובד ראש כמו שפרש"י
 ל' הכנעה ושפלות, והיינו להתמרמר בנפשו על ריבוי החומרי' והתאוות
 הגשמי' שלו והתוקף שבנה"ב שמעלים כו', ולהיות נבזה ושפל בעיניו מאד

משוקץ ומתועב כו'. וע"י המרירות שנעשה בבחי' לב נשבר וגדכה ה"ה שובר את חומריות הנה"ב ויכול להיות אז התגלו' האהבה דנה"א. והו' ג"כ שאמרו אין עומדין להתפלל אלא מתוך השמחה, והיינו בכדי שתהי' התגלו' האהבה שזוהו ע"י התבוננות והשמחה בהתבוננות כו'. כי בהמרירות אין כאן התגלות האהבה עדיין כ"א מה שמסיר את הדבר המעלים ומסתיר על האהבה, אבל התגלות האהבה הוא ע"י ההתבוננו' והעיקר ע"י השמחה כו' וכמ"ש במ"א. והשמחה בהתבוננות דהיינו ששמח על הענין האלקי שמתבונן שז"ע החיות בהתבוננות עי"ז דוקא הוא התגלות המדות כו'. ולכן צ"ל התפלה בשמחה דוקא. רק קודם צ"ל המרירות דאל"כ הרי האהבה טמונה בעפר שרגבי עפר דנה"ב, ואח"כ ע"י התפלה בשמחה כנ"ל מתגלה האה' דנה"א כו'. והנה ב' הפי' הם אחד. רק שזוהו ההפרש. שלפי פי' הה"מ נ"ע בחי' כובד ראש קאי על בחי' תשו"ע דהיינו לפי שבחי' כובד ראש זהו על חוסר כל שהוא בחי' נהר היוצא מעדן שנעשה בחי' נהר כבר שזוהו ענין תשו"ע כו'. לפי שבחי' נהר הוא בחי' יסוד וגם הוא בחי' בינה שהוא בחי' תשו"ע. ולפי פי' אדמו"ר נ"ע בחי' כובד ראש הוא בחי' תשו"ת תשובה על בחי' עוונות עברו ראשי כו'. וזהו כי תשא את ראש בני ישראל שצריך לישא את בחי' הראש שיתעלו בשרשם כמו שישראל עלו במח' שיהי' בהם בחי' התגלות האה' אלקות. ועוד זאת שיתעלו למעלה משרשם ומקורם וכמ"ש וירם קרן לעמו. דבחי' ארץ ושמים הוא רק מבחי' הוד וזו"ו, וכמ"ש הודו על ארץ ושמים, אבל וירם קרן לעמו שיתעלו בבחי' עצמות לאשתאבא בגופא דמלכא כו'. והנה בחי' כי תשא את ראש הוא למענד בחי' למעני למעני אעשה. והענין דהנה כתי' וישח אדם וישפל איש, ופי' בילקוט שקאי על משה שע"י וישח אדם שהוא בחי' נש"י עי"ז וישפל איש שנשפל מגדולתו כמ"ש כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל וכנ"ל, ובגמ' סוטה וישפל איש שנשפל שזנאיו של הקב"ה וכמ"ש ה' איש מלחמה. ולכא"ו אין זה מובן איך שייך למעלה לומר בחי' שפלות הלא אני ה' לא שניתי כו'. אך הענין הוא דהנה משה אמר האל הגדול הגבור והנורא, בא ירמי' ולא אמר הנורא היכן נוראותיו של הקב"ה גוים מרקדים בהיכלו הוא שותק, בא דניאל ולא אמר הגבור היכן גבורותיו בניו יוצאין בקולרין, באו כנה"ג והחזירו עטרה ליושנה הן הן גבורותיו והן והן נוראותיו שכובש את יצרו כו'. ולכא"ו אין זה מובן וכי ירמי' ודניאל לא הבינו את זה שזוהו גבורותיו ונוראותיו. אך הענין הוא דהנה גלות נק' בשם שינה, והיינו כמו למשל השינה באדם דאז הוא הסתלקות המדות שאינן מאירין המדות בבחי' גילוי, וכך למעלה הנה כתי' לך ה' הגדולה והגבורה ופירשו בגמרא הגדולה זו קיי"ס והגבורה זו יצ"מ, והיינו שכשמאירים המדות בבחי' גילוי אז נעשה למטה ג"כ בחי' גילוי אלקות. משא"כ כשהמדות הם בבחי' הסתלקות ושינה אז הוא למטה בחי' העלם והסתר גמור. וז"ש ירמי' היכן נוראותיו, והיינו לפי שהמדות הם בבחי' הסתלקות ושינה שאינם מאירים בבחי' גילוי, ולכך לא אמר והנורא כו'. אך כ"ז השינוי הוא בבחי' מדות כו', משא"כ בעצמות אוא"ס אין בו שינוי כלל, וכמשארז"ל וכי יש שינה

לפני המקום וכמ"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. וכמ"ש בזהר באד"ר כתי' עורה למה תישן וכתי' כי לא ינום ולא יישן כאן בוי"א כאן בע"ק, דבבחי' עתיק לא יש שינה, עינא פקחא דלא נאים כו' וכמ"ש במ"א. ומדות דאריך ועתיק נמשכים גם בזמן הגלות, ורק ההפרש הוא דכאשר המדות דז"א מאירים בגילוי או נמשך הגילוי לנשי' וכמ"ש השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל, דכאשר ההמשכה היא ע"י סדר השתל' או נראים ישראל לדבר חשוב ומאיר הגילוי לנשי' כו' וכמ"ש בתו"א בד"ה כי עמך מקור חיים בפ' מקץ, אבל כאשר נמשך מבחי' מדות דאריך ההמשכה היא בהעלם וכמ"ש בתו"א ד"ה כי אברהם לא ידענו, ומ"מ הוא שומר ישראל כו'. וזהו דכנה"ג החזירו עטרה ליושנה הן הן גבורותיו והן הן גוראותיו כו'. והיינו אף שבגלות אינן מאירים המדות היינו שאינם מאירים המדות דאצי' שהיא בחי' ז"א דאצי' שהוא בחי' מדות שבהשתל' אלא שנמשך ההמשכה מבחי' המדות שלמעלה מהשתל' שהוא בחי' מדות דא"א ששם כחשיכה כאורה שזים אם צדקת מה תתן לו כו'. ולכך יכול להיות שגוים מרקדים בהיכלו והוא שותק וזהו הן הן גבורותיו שנמשך ההמשכה מבחי' המדות שלמע' מהשתל'. ובוה יובן מ"ש וישח אדם וישפל איש, שע"י וישח אדם שהוא בחי' נשי' עי"ז וישפל איש כי איש הוא בחי' מדות דז"א דאצי', כי עצמו' אוא"ס הוא למעלה מבחי' ומדרי' איש וכמ"ש כי לא אדם הוא, אלא שהאיש הוא בחי' מדות והנה עי"ז שוישח אדם עי"ז נעשה השפלה בבחי' איש, לפי שאז אינן מאירין המדות בבחי' גילוי ונעשו בבחי' שינה והסתלקות כו'. וזהו כי תשא את ראש בניי למענך, והיינו שע"ז שיהי' נשיאת ראש וצריך שיומשך למטה בבחי' נשי' בחי' גילוי אלקות ממילא עי"ז יהי' נמשך למעלה בבחי' איש שהוא בחי' המדות בחי' תוס' וגילוי אוא"ס יותר ויומשך המדות בבחי' גילוי כו'. וכמשנתל' דכאשר יש גילוי המדות או נמשך הגילוי בנשי'. ולזאת בכדי שיהי' נשיאת ראש נשי' צ"ל הגילוי בוי"א ונמשך הגילוי ג"כ בנשי' כו', וזהו למענך כו'. והנה בחי' נשיאת ראש זהו ע"י מחצית השקל. ולהבין ענין מחצית השקל צ"ל מקודם מה שנק' מחצית השקל בשקל הקדש. ורש"י פי' שלכך נק' שקל הקדש לפי שכל ערכין חרמים הי' בשקל זה ולכך נק' שקל הקדש. אך זה נא' קודם שנא' כלל פ' ערכין וחרמים. אך הענין הוא דלכך נק' שקל הקדש היינו דהקדש נמשך בבחי' משקל וכמ"ש לבך יהגה אימה אי' שוקל אי' סופר, דבחי' אי' שוקל את הקדש, והיינו דקדש הוא בחי' תורה דאורייתא מחכ' נפקת וידוע דחכ' נק' קדש. ואי' שוקל בחי' הקדש כו' וכמ"ש בתו"א פ' שמות ד"ה לבך יהגה אימה כו'. וזהו שא' עשרים גרה השקל היינו בבחי' שקל הקדש הג"ל. דהנה כתיב עשרה עשרה הכף בשקל הקדש כו' ופי' בזהר שעשה"ד מכוון כנגד עש"מ עשרה עשרה הכף. וזהו ג"כ ענין מחצית השקל עשרים גרה השקל שהשקל הוא בחי' עשרים גרה שהוא בחי' ע"מ ועשה"ד. ולהבין זה י"ל מקודם מ"ש ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע ובחרת בחיים, וי"ל וכי מי לא יבחר בחיים. אך הענין הוא, דהנה כתיב יהי רקייע ויהי מבדיל בין מים למים שיש הבדלה

בין מים העליונים למים התחתונים, והיינו כמו שאנו רואים למטה בנפש האדם שיש חצר הכבד המפסיק בין אברי הנשימה לאברי המזון, שאברי הנשימה הם בתכלית הרוחני ואברי המזון הם בתכלית הגשמי עד שהם נעשו לעכל המאכל ויש בהם פסולת ופרש, וזה נעשה ע"י חצר הכבד המפסיק, עי"ו נעשו בתכלית הגשמי. והנה אעפ"כ אנו רואים שאברי הנשימה מקבלים חיות ומזון מאברי המזון שע"י נתעכל המאכל ונעשה דם והדם עולה ללב ומח. וכך עי"ו יובן למעלה מ"ש יהי רקיע ויהי מבדיל בין מים למים, שיש ב' בחי' מים מ"ע ומ"ת, כי מים הוא בחי' תענוג כי מים מצמיחים כל מיני תענוג, וכמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגן הוא בחי' תענוג, כמו למשל שבגן יש הרבה מיני פירות שיש בהם תענוג כו'. ויש בחי' מ"ע שהוא מקור לתענוגים רוחני' שהוא בחי' נהר היוצא מעדן להשקות את הגן. אך הנה כתיב ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים, שע"י פרסא המפסיק עי"ו נמשכו בבחי' פירוד והיו לד' ראשים, שאף שד' ראשים הם בחי' ד' מחנות שכינה מ"מ ע"י ריבוי השתל' נמשכו בבחי' פירוד ממש ונעשו מקור לתענוגים גשמי'. וכ"ו נעשה ע"י שיש רקיע המבדיל בין מים למים, שאם לא הרקיע המבדיל בין מים למים לא הי' המ"ע בתכלית הרוחני כ"כ, וגם המ"ת לא הי' בתכלית הגשמי כ"כ. והנה ב' בחי' מים הו"ע ב' בחי' יו"ד שבאלף, שהו"ע יו"ד של שם הוי' ויו"ד של שם אד'. יו"ד של שם הוי', היינו כי כדי שיומשך בחי' שם הוי' זהו ע"י צמצום של יו"ד, כי כמו המעין למשל שתחלת המשכתו הוא בצמצום ואח"כ נתרחב כמו"כ כדי שיומשך בחי' שם הוי' זהו ע"י צמצום של יו"ד. אך בחי' י' של שם הוי' הוא בחי' ע"ס דאצ"י ששם איהו וחיהי וגרמוהי זה בהון. אך בחי' יו"ד של שם אד' הוא בחי' ע"ס דמל' שנעשו מקור לעולמו הנפרדים שנעשו מקור לתענוגים גשמי' כו'. אך הנה ארו"ל שאר"ע לד' שנכנסו לפרדס כשתגיעו לאבני שיש טהור א"ת מים מים, והיינו שבאמת אין פירוד והפרש כלל בין מ"ע למ"ת ואל תאמרו מים מים שבמ"ע שם הוא בחי' גילוי אלקות משא"כ במ"ת אינו מאיר כלל גילוי אלקות וכמו שא' ההוא מין לאמימר מפלגך ולעילא דאהורמין ומפלגך ולתתא דאהורמין שרצה לעשות פירוד והפרש בין פלגא דלעילא לפלגא דלתתא, שהו"ע פירוד והבדל בין מ"ע למ"ת ואומרים שעזב ה' את הארץ. לא כן, אלא כולא חד שגם במ"ת יש בחי' גילוי אלקות. וכמ"ש אני ראשון ואני אחרון ומלבעדי אין אלקים, אני ראשון הוא בחי' י' של שם הוי' ואני אחרון הוא בחי' י' של אד' ומלבעדי אין אלקים הוא בחי' הוי"ו של א' שמחבר ב' היודין שכולא חד. ולזה בתמונת הא' הם מתחברים ב' היודי"ן ביחד ע"י ו' הממוצע. ולכך אם נפסק הוי"ד פסול לפי שבאמת הם כולא חד ממש וא"ת מים מים. לפי שבמ"ת יש ג"כ גילוי אלקי' רק שצריך לברר את בחי' המ"ת. והיינו עי"ו שאינו נמשך אחרי התאוות ותענוגים כ"א מה שמוכרח וג"ו הוא בכדי לשי"ש בכדי שילמוד ויתפלל בכה זה כו'. וזהו תכלית הכוונה שנעשו מ"ת בכדי לבררם כו' ואדרבה עי"ו שמבררים את בחי' המ"ת עי"ו מוסיפים תוס' אורות גם בבחי' מ"ע. וכמו למשל שאברי הנשימה מקבלים חיות מאברי המזון כו'. וזהו ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע, מות ורע גק' בחי'

תענוגים גשמי' שהוא בחי' פסולת ופרש שנעשו לאחר ההבדלה, כי כל הדברים הגשמי' קודם שנתבררו ה"ה בבחי' מות ורע שה"ה תענוגי' גשמי'. ובפרט שהן מצד הקלי' והסס"א בחי' ק"ג, כי הרי מצד עצם הבריאה קודם החטא לא היו בבחי' תענוגים גשמיים כ"כ כ"א ע"י חטא עה"ד שירדו בבחי' ק"ג ונעשו תערוכות טו"ר כו'. ועד"א ובחרת בחיים היינו שצריך לבחור בחיים הרוחני' ולא לילך אחר תאוות תענוגי' הגשמי' שהם בחי' מות ורע כו'. וצריך לברר את בחי' המ"ת כדי שיתעלו בבחי' מ"ע לפי שכולא חד ממש ואל תאמרו מים מים כו'. והנה באדם יש ג"כ ב' הבחי' יו"ד שלזה אדם מתחיל באלף שיש בו ב' היודי"ן י' עילאה וי' תתאה. והנה כתי' ויצר ה' אלקים את האדם בשני יודי"ן שזהו בחי' א' ב' יודי"ן המהברים. והנה בפ"י ויצר בשני יודי"ן דוקא יש שני מ"ד ח"א דלכך נא' בב' יודין לפי שדו פרצופין נבראו וכמ"ש אחר וקדם צרתני. וח"א שברא שני יצרים יצ"ט ויצה"ר. והנה מתחלה הי' אחר באחר ואח"כ נסרו ונבנה פרצוף חוה בפ"ע ונעשה עי"ו יחוד פב"פ. והנה כמ"כ למ"ד שנבראו שני יצרים צ"ל ג"כ שהי' דבוקים אחר באחר ואח"כ צ"ל הנסירה, ואחר הנסירה נעשו בבחי' פב"פ כו'. ולהבין ענין הנסירה הענין הוא דהנה א"י בגמ' פרישות מביאה לידי קדושה, והיינו שצריך לפרוש מהרע, ולא מרע גמור דוקא אלא אפי' מדברים המותרים רק שהם מותרות ולא הכרחיות צריך לפרוש ג"כ כמו מותרות אכ"ש. וכן בדבור צריך לפרוש מהמותר ולא ידבר דב"ט וכה"ג רק מה שצריך לדבר ולא יותר. וכן במח' צריך ליוהר שלא יחשוב מה שאינו צריך, והיינו לפי שאפי' דברים המותרים כיון שהם מותרות הם מגשמי"ן את האדם וכמ"ש וישמן ישורון ויבעט שמנת עבית כו', וגם כדי שלא יבא ח"ו מההיתר לידי איסור כו', לכך צריך לפרוש גם מדברים המותרים כו'. והנה ענין הפרישות זהו ענין הנסירה שמפריד את בחי' מדות הרעות שהי' דבוקים בנפש האלקי בבחי' אחר באחר כי הנה"א הרי מלוכש בנה"ב וההתלבשות הוא בבחי' התלבשות ממש וכמו התלבשו' הנפש בגוף שמיוחדים זע"ז כן עד"ז הוא התלבשות הנה"א בנה"ב כו' וכמ"ש במ"א. וזהו שהן דבוקים אחר באחר זה מושך לכאן וזה מושך לכאן, הנה"א רצונה להכלל למעלה וכמ"ש גר ה' נשמת אדם כמו הנר שבטבעו לעלות למעלה והנה"ב רצונה ליכלל ולימשך למטה וכמ"ש רוח הבהמה היורדת למטה לילך אחר תאוות גשמי' ומותרות, לזה צריך לנסור אותם ולהפריד את המדות הרעות הדבוקים בנה"א. וזהו ע"י פרישות. ומה שנק' זה נסירה לבד, דלכא"י הי"ן ביטול המדות דנה"ב. הענין הוא דהנה ידוע דהנה"ב בעצמו אינו רע כ"א כח המתאוה בתוקף הרצון ויש לו המשכה (בל"א & צ"א) לעניני' הגשמי' שנמשך ממילא אליהם. אבל אינו רע בעצם כ"א הציור הוא רע, והיינו הרצונות שמלוכש בהם שמתאוה לדבר תאוה ולבושים אלו הן רע ונק' יצר הרע כו' וכמ"ש במ"א בענין שרפת הפרה. וז"ע הנסירה להפריד המדות רעות שיפריש א"ע מהתאוות גשמי' שלא יומשך אחריהם ולא ירצה בהם כו', ואח"כ עצם הכח המתאוה יוכל להתהפך לאלקו' כו'. וזהו מ"ש בפע"ח שעשיית הרע הנסירה, והיינו שבכל יום צריך לפרוש מדה אחת של נה"ב הדבוקה בנה"א ואח"כ

ביוהכ"פ שהוא בחי' לפני ה' תטהרו הו"ע היחוד פב"פ כו'. והיינו שהנה"ב מתייחד עם הנה"א ונעשה ג"כ בטל לאלקות כו', והו"ע קדושה שית' אח"כ. וד"ש מתחלה זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל, מחצית הוא מלשון וחצית דהיינו שצריך לחצות אותם ולהפריד אותם מתחלה שזהו ענין הנסירה שצ"ל מתחלה, וזהו זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל שהעיקר הוא שצריך לברר את המחצית השקל דהיינו בחי' היצה"ר, כי הנה"א א"צ תיקון כ"א רק את הנה"ב כו', והנה פרישות והו"ע אתכפ"י, אך פרישות מביא לידי קדושה, דהיינו שיבא לבחי' אתהפכא מחשיכא לנהורא ממש שזהו"ע יחוד פב"פ שאחר הנסירה, דהיינו שיהי' ואהבת בכל לבבך בשני יצריך, שגם יצה"ר ישוב לעבודת ה' ממש. וזהו ענין פרישות מביאה לידי קדושה, דהיינו שע"י הנסירה עי"ז מגיע אח"כ לבחי' יחוד פב"פ שהו"ע אתהפכא ואהבת בכל לבבך בשני יצריך, כמו שע"י הנסירה של אדם חוזה עי"ז נעשה אח"כ בחי' יחוד פב"פ שע"י נעשה הולדה כו', כמרי"כ בבחי' יצ"ט ויצה"ר ע"י הנסירה מגיע לבחי' קדושה. והו"ע ב' היודי"ן של ויצר שזהו ע"ד ב' יודי"ן של ח"ע וחית יו"ד של שם הוי' ויו"ד של שם אד'. וכאשר הנה"ב נכלל בנה"א שזהו שמתהפך מחשוכא לנהורא עי"ז נעשה עלי' בנה"א ג"כ, אך הנה הכח לזה כדי שיוכלו להפריד את המדות הרעות ולהפך את גה"ב זהו מ"ש אח"כ ותשת עלי כפכה, כפכה הוא בחי' תורה, שהתורה כופה את האדם שיבא לבחי' אתכפ"י ואתהפכא כו', דהנה אי' ברבות אדם לעמל יולד איני יודע אם לעמל מלאכה אם לעמל פה כשהוא אומר כי אכף עלי פיהו הוי אומר לעמל פה. נמצא שהתורה נק' בחי' אכף עלי פיהו, וזהו שכפכה הוא בחי' תורה שהתורה נותן כח באדם שיוכל לבא לידי אתכפ"י ואתהפכא כו'. וגם י"ל שלכך נק' התורה כפכה שכפכה הוא בחי' כף עשרה עשרה הכף, שעשה"ד מכוונים כנגד עש"מ. שיש בתורה שני בחי' דהיינו עש"מ ועשה"ד שהוא ענין ב' היודי"ן של א' של אנכי. עש"מ הוא בחי' היו"ד של שם אד' לפי שעש"מ הם מקור לעולמות בע"ג כמו מהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו', שהוא רק בחי' מ"ת חכ"ת. אך עשה"ד הוא בחי' יו"ד עילאה יו"ד של שם הוי', אורייתא מח"ע נפקת כו', ויש בחי' רקיע המבדיל בין כו' בין ב' בחי' מים שהוא ענין ב' בחי' היודי"ן עש"מ ועשה"ד, והיינו לפי שבמאמר יהי רקיע נאמר ב' הבדלות, והיינו לפי שהבדלה אחת היא בחי' הבדלה שבין קדש לקה"ק וכמ"ש והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדוה"ק, שזהו ענין ההבדלה שבין עשה"ד לעש"מ, שעש"מ הם ג"כ בחי' קדש. הבדל הב' היא בחי' הבדלה שבין קדש לחול שז"ע הפרסא המפסיק בין בריאה לאצי' כו'. וד"ע עשרים גרה השקל ב' בחי' י' הג"ל, ומתחלק לחצאין בחי' עשה"ד י' דשם הוי' ועש"מ יו"ד דשם אד'. והנה ב' בחי' מחצית השקל שיש בתורה נותן כח בבחי' מחצית השקל שיש בנפש האדם. והיינו שע"י בחי' עש"מ נותן כח בנה"ב שגם גה"ב יוכל להתהפך, כי הרי הנה"ב שרשו מבחי' זו. ושרש הנה"א מבחי' י' דשם הוי' ולכן עשה"ד נותנים כח לנה"א, כי התורה היא עוז ותושי' עוז לנה"א ותושי' לנה"ב, והיינו ע"י שהתורה כוללת ב' בחי' מחצית השקל הג"ל. ובעבודה ז"ע ברכת ק"ש וק"ש, דברכת ק"ש שמקדימין לפני

ק"ש הוא ענין התבוננות מבחי' ע"ש"מ המחדש בטובו בכי"ת מע"ב וכן מענין המלאכים והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול מתנשאים לעומת השרפים שעיינו נתפעל ג"כ הנהיב, לפי שאין הדינין נמתקין אלא בשרשן, ששרש נה"ב נמשך מבחי' אופנים וחיות, לכך עייז שמתבונן איך שאופנים וחיות הקדש ברעש גדול מתנשאים כו' עייז נתפעל גם הוא לעבודת הוי'. ואח"כ בק"ש שמע ישראל הוי' אלקינו שק"ש הוא מכון כנגד עשה"ה, וכמ"ש בירושלמי ששמע ישראל הוי' אלקינו הוא קבלה על מאמר אנכי כו' (ועמ"ש מזה בד"ה וידבר כו' אנכי הנ"ל), נותן כח גם בנה"א. והגם שהנה"א אין צריך תיקון אעפ"כ כדי שיתעלה הנה"א לבחי' עליונה יותר וכידוע ששרש הנשמות הוא רק מבחי' גרמוהי וכדי שיתעלה בבחי' איהו וחיוהי זהו עיי התורה שהיא בחי' עשה"ד כו'. וזהו ותשת עלי כפכה שעיי בחי' כף עשרה עשרה הכף עייז נותן כח בבחי' עשרה עשרה שיש בנפש י' עילאה וי' תתאה, והנה אח"כ כתיב מחצית השקל תרומה לה', דהיינו שעיי בירור מחצית השקל שהוא בחי' י' תתאה שהיא בחי' יצה"ר עייז נתעלה גם הנה"א. לפי ששרש נה"ב נמשך מבחי' עולם התהו, כי נה"א הוא מבחינת ע"ס דתיקון, משא"כ הנה"ב נמשך מבחי' ע"ס דתהו. לזה כשמבררים אותו עייז נעשה מבחי' ע"ס דתיקון בחי' תרומה להוי', תרומה הוא ל' רוממות ארוממך כו', והר"ע שעיי נתעלה גם הנה"א. וכמו למשל שאנו רואים שאברי הנשימה מקבלים חיות ומזון מבחי' אברי המזון אף שהם למטה מהפרסא. וזהו שנאמר ב"פ מחצית השקל, שמתחלה נא' מחצית השקל שפירשו ל' מחצה שצריך לחצות שזוה"ע צלמו ונסירה, פרישות מביאה לידי קדושה, ואח"כ נא' מחצית השקל תרומה להוי', שעיי בירור מחצית השקל שהר"ע בירור נה"ב עייז נתעלה גם הנה"א. וזהו זה יתנו כל העובר על הפקודים, שאפילו מאן דעבר על פקודי דאורייתא אעפ"כ עיי מחצית השקל יתוקן ויתעלה כו', דהיינו עיי בירור נה"ב. וזשארז"ל שא"ר יהושע בן לוי לבנו דאינגיד ואיתנח שראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה א"ל עולם ברור ראית, והיינו שראה תחתונים למעלה, דהיינו בחי' מ"ת שכשמבררים אותם נתעלו למעלה יותר מבחי' מ"ע. כי מ"ת בוכין אגן בעינין למהוי קדם מלכא, ועיי הבכי' עייז נתעלו למעלה יותר חזו שלע"ל נא' בבכי יבאו, שעיי הבכי' דוקא עייז יהי' נמשך בחי' גילוי אלקות למטה, כמו"כ עיי מ"ת בוכין עייז עולין למעלה יותר מבחי' מ"ע, חזו מ"ש והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים חצים אל הים הקדמוני, היינו כי מ"ח נעשים עיי שבוקעים את עפר הארץ עייז נעשים מ"ח שהם בחי' גבוה מאד שהרי מ"ח הם מטהרים כל הטומאות חמורים כמו טומאת הזב וכן לטומאת מת ולקידוש מי חטאת, וכל זה נעשה עיי שבוקעים עפר הארץ. וזהו והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים חצים אל הים הקדמוני, ים הקדמוני הוא בחי' מ"ע, ולע"ל יקבלו בחי' מ"ע מבחי' מ"ת, לפי שמ"ת בוכין וכשמ"ת מתבררים עייז נתעלה למע' יותר לפי ששרשן מבחי' עולם התהו, ולכך יקבלו מ"ע מבחי' מ"ת והי' ביום ההוא יצאו מ"ח מירושלים חצים אל הים הקדמוני כו'. חזו דאפי' מאן דעבר כו' התיקון מחצית השקל שעייז נמשך תוס' אורות בתקון ומתמלאים כל הפגמים, וכידוע ומבו' במ"א בענין שהקרבת

מכפרים כו'. וזהו כי תשא את ראש בני, שצ"ל נשיאת ראש כי לפעמים יש כובד ראש כו' וצ"ל נשיאת ראש עליית הנשמו' לשרשן ועוד למעלה יותר לאשתאבא בגופא דמלכא שז"ע וירם קרן כו', והיינו ע"י זה יתנו מחצית השקל ל' וחצית לנסר ולהפריד המדות רעות דנה"ב ע"י הפרישה מהתאוות והדברים המתחרים ומתהפך הנה"ב לאלקות שזהו מחצית השקל דנה"ב שצריכים ליתן. ועי"ז מתעלה הנה"א לאשתאבא בגופא דמלכא שזהו בחי' מחצית השקל הב' בחי' תרומה להוי' כו'. והכח הזה הוא ע"י התורה. וז"ש עשרים גרה השקל ב' בחי' יודי"ן שבתורה עשה"ד ועש"מ. וזה נותן כח לברר ולהפוך את הנה"ב ולהיות עליית ונשיאת ראש דנה"א כו'.

בס"ד, ש"פ פקודי, רס"ה

ו"חד לבבנו לאהבה וליראה את שמך, וצ"ל מה"ע יחוד הלבבות, והנה ע"פ פשוט הכוונה שתהי' הלב מיוחד לאלקות לבד שיהי' בבחי' לב א' לאביו שבשמים ולא ירצה בענינים אחרים, ואז הוא מיוחד ודבוק באלקות, דכאשר רוצה בענינים אחרים ה"ה נפרד מאלקות, אבל כשהוא בלב א' לה' לבדו ה"ה מיוחד באלקות כו', אמנם לפ"ז הול"ל יחד לבנו ומהו לבבינו דמשמע שיש ב' לבבות וצריכים ליחד את הלבבות, וכמו שדרז"ל במשנה דברכות בכל לבבך בשני יצריך שדרשו כן ממה שנא' לבבך בב' ביתי"ן וכמו"כ כאן הכוונה ב' לבבות וצ"ל מה"ע יחוד הלבבות כו', ולהבין זה צ"ל תחלה משארז"ל (ברכות דנ"ה ע"א) בשעה שא"ל הקב"ה למשה לך אמור לבצאל עשה לי משכן ארון וכלים הלך משה והפך ואמר ארון וכלים ומשכן, א"ל בצאל משה רבינו בנוהג שבעולם אדם בונה בית ואח"כ מכניס לתוכו כלים, כלים שאני עושה להיכן אכניסם שמא כך אמר לך הקב"ה משכן ארון וכלים א"ל בצל אל היית וידעת, וצ"ל למה שינה משה ממה שנצטווה אחר שהציווי הי' משכן ארון כו' איך אמר הוא להיפך, וכשא"ל בצאל שמא כך אמר הקב"ה הודה לו ומ"מ אמר ארון וכלים ומשכן כו', אך הענין הוא דהנה במשכן הי' ב' ענינים יריעות והן גוף המשכן, והכלים פנימיים, והנה בכ"א מב' ענינים הנ"ל הי' בפרטיות ד' מינים, ביריעות הי' תכלת וארגמן ותולעת שני ושש, וכן בכלים הי' ד' מיני כלים ארון ומגורה ושולחן ומזבח הזהב, דהנה נת"ל (בד"ה ראה קראתי בשם) דכללות ענין המשכן הוא להמשיך גילוי ש' הוי' בש' אלקים וכמ"ש וידעת היום והשבת אל לבבך כי הוי' הוא האלקים דכולא חד דהתחברות זאת הי' ע"י המשכן וזהו שניתן מקדש בין ב' אותיות הן ב' אזכרות דהוי' אד' שע"י המשכן נמשך גילוי ש' הוי' בהאותיות דש' אד' וש' אלקי' כו', ולכן הי' עשיית המשכן ע"י בצאל שהי' דבוק ומיוחד בש' הוי' לכן הי' ממשיך גילוי ש'

הוי' כו' וע"י בחי' בצל אל היית ה' ביכולתו לחבר ב' שמות הנ"ל וכמ"ש בדה"ה הנ"ל, ולכן ה' ביריעות ובכלים ד' מינים כנגד ד' אותיות הוי', והיו עשר יריעות נגד עשר אותיות דפשוט ומילוי דש' הוי', וצ"ל מה"ע ד' מינים הנ"ל שביריעות ובכלים בעבודה בנפש האדם, הנה תכלת הוא בחי' יראה, דהנה אמרו"ל תכלת דומה לים וים דומה לרקיע, ורקיע נק' גורא וכמ"ש ועל ראשי החיות רקיע כעין הקרח הנורא, וגם רקיע מורה על המקיף שהרי הרקיע מקיף וסובב את הארץ, ושניהם הם ענין א' שהוא היראה שמצד המקיף דוקא, דהנה ביראה יש ב' מדרי' וכמ"ש בזהר אית יראה ואית יראה, אית יראה סתם ואית יראה בחי' יראת הרוממות והיא היראה הבאה מבחי' רוממות העצמות דאוא"ס דיראה זו היא למעלה מבחי' כלי המוח והלב שהמוח אינם יכולים להכיל את היראה, דיראה סתם היא הנתפסת בכחות וכלים והיא בחי' יר"ת אבל יראת הרוממות אינה נתפסת בכחות וכלים כו', וכמו עד"מ בגשמיו' כאשר אדם נתפעל ביראה ופחד בלבו מאיזה שר גדול הרי היראה נתפסת בכלי הלב שהלב יכול להכיל את היראה שהגם שנתפעל ביראה מ"מ על עמדו יעמוד ואינו מתבטל לגמרי מכל וכל, והנה סיבת היראה מהשר הוא מצד היכולת שבידו מפני שהוא שר ומושל ולואת מפני תוקף השליטה שבידו נופל אימתו ופחדו על זולתו, וגם מצד גדולת השר ורוממותו, והיא היראה שמצד העדר תפיסת מקום שנופל בעיניו לפני גדולתו וכמו הביטול לפני חכם גדול שמצד גדולתו וחכמתו ה"ה נופל לפניו כו', ומ"מ אינו מתבטל במציאותו לגמרי, כי הגם שאינו תופס מקום לגבי' מ"מ אין זה העדר תפיסת מקום לגמרי כ"א יש לו איזה ערך ושייכות וממילא אין הביטול לגמרי, ולכן אנו רואין שיש בזה חילוקים דלגבי שר גדול היראה יותר ולגבי שר קטן אין היראה כ"כ והיינו מפני שלגבי שר זה יש לו תפיסת מקום יותר כו', ומאחר שיש בזה דרגות מובן דגם הגדול אינו בהגדלה מובדלת לגמרי כו', וכמו שאנו רואין בהביטול לפני המלך עצמו אין בזה חלוקים אם מלך גדול או קטן כל שהוא מלך שלו כו', לפי דשם הוא בבחי' הבדלה לגמרי, אבל השר אינו מובדל לגמרי ומאחר דהעדר התפיסת מקום אינו בהעדר תפיסת מקום לגמרי וממילא גם הביטול אינו בבחי' ביטול לגמרי כו', אבל כאשר מתפעל ביראה ופחד לפני המלך הרי יראה זו אינה נתפסת בכלים שאין כלי הלב יכולים להכיל את היראה שמתבטל במציאותו לגמרי מכל וכל, כי לגבי גדולת ורוממות המלך הרי אינו תופס מקום כלל וכלל כי הוא מובדל בערך לגמרי וממילא הביטול הוא שמתבטל לגמרי, והיראה מהמלך אינו מפני תוקף השליטה שבו, כי היראה שמצד התוקף זהו בכלל יראת העונש כו', דזה שייך בשר, אבל במלך אין ענין היראה מצד התוקף והיכולת שבו כ"א מצד גדולתו ורוממותו שנופל בעצמו בעצם מציאותו בהעדר תפיסת מקום לגמרי כו', והעיקר הוא היראה מצד עצם גדולתו לבד אף לא מצד העדר תפיסת מקום כ"א מה שעצם גדולתו ורוממותו גורם היראה כו' (ועמ"ש בתו"ח ד"ה ותלד עדה) והיראה היא למעלה מגדר כלים והוא שמתבטל בעצם מציאותו עד שאינו יכול

לעמוד על מקומו ונסוג לאחוריו מפני היראה כו', ובדוגמא כזאת הי' במ"ת דכתי' וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק שלא יכלו לעמוד בקרוב מפני היראה, שמצד עוצם הגילוי דעצמות אוא"ס שהאיר עליהם במ"ת כו' ועל כדו"ד פרחת נשמתן שהוא בבחי' ביטול הכלים והחושים כו', וכמו"כ הוא בעבודה שיש ב' בחי' יראה, הא' מ"ש יראו מה' כל הארץ דכתי' מה' ולא את ה' והיינו שאינו בבחי' ביטול במציאות כ"א ביטול היש לבד, וההתבוננות בזה היא כמ"ש אחר כך כי הוא אמר ויהי שמתבונן בבריאת והתהוות העולמות ב"ש והי' העולם, ובמא' א' נבראו כל העולמות שנעשה ריבוי נבראים כו' והוא הכח והיכולת ית' בהבריאה שבמאמר א' נבראו ריבוי עולמות ונבראים וגדולי הנבראים כו' שעיי"ז נופל היראה והפחד וכמ"ש כי אראה שמיד מעשי אצבעותיך כו' שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כו', ובפרט מהעדר תפיסת הנבראים שאינם תופסים מקום לגבי אלקות שהרי כל העולמות והנבראים כלולים במאמר א' הכולל כולם כו', ובכ"ז אין הביטול בבחי' ביטול במציאות לגמרי, כי הרי האלקות המהוה ומחי' עולמות יש לו ערך ושייכות אל העולמות וא"כ א"א לומר שאין העולמות תופסים מקום כלל וכמא' אין ערוך לך דדוקא לגבי לך אין ערוך לגמרי, אבל לגבי ההארה שנעשה מקור לעולמות א"א לומר אין ערוך לגמרי כו' וכמ"ש במ"א, וממילא הביטול אינו בבחי' ביטול במציאות לגמרי כו', והמדרי' הב' ביראה הוא כמ"ש יראו את הוי' קדושו שהוא בבחי' את הוי' טפל ובטל להוי' בבחי' ביטול במציאות להוי' והיינו מצד בחי' רוממות העצמות דאוא"ס שאינו בבחי' מקור לעולמות כלל והוא בחי' רוממות המלוכה וכמ"ש המלך המרום לבדו, דזה שבחי' מל' היא מקור לעולמות היינו בחי' התפשטות המלוכה לבד ובחי' הארה חיצונית כו', אבל עצם בחי' המל' היא למעלה מבחי' מקור לעולמות כו', ובשרש הראשון הוא בחי' מל' דא"ס כמו שהיא לפני הצמצום שמושא ומרום מערך העולמות כו', ומי"מ היא בבחי' מקיף על העולמות, וענין בחי' מקיף ידוע שאין זה שהוא בבחי' מקיף מלמעלה אלא שאינו בבחי' התלבשות כו', אבל ה"ה נמצא למטה כמו למעלה וכמו שלגבי אוא"ס ה"ה מאיר בגילוי ממש בעולמות כי לגבי עצמות אין שום דבר המעלים ומסתיר כו' וכמ"ש בד"ה ראה קראתי, וכאשר מרגיש בנפשו איך שבחי' גדלות ורוממות עצמותו ית' הוא בגילוי ממש למטה תפול עליו יראה ופחד שיתבטל כל מציאותו לגמרי, מכל וכל, כי לגבי עצמות אוא"ס הרי אינו תופס מקום כלל, והעיקר הוא מצד עצם גדולתו ורוממותו ית' וכמו עד"מ בראיות גדולת ורוממות המלך כנ"ל כמ"כ יובן דכאשר מרגיש עצם גדולת ורוממות הא"ס ב"ה נופל עליו היראה בבחי' ביטול במציאות כו', וכמו לעתיד דכתי' ובאו במערות צורים כו' מפני פחד ה' והדר גאזנו כו' וכמו שאנו מבקשים ברי"ה ובכ"ז תן פחדך כו' דהיינו שיהי' בחי' היראה שמצד בחי' פנימיות המלוכה בחי' רוממות המלוכה דזה כל בקשתינו ברי"ה שיהי' התגלות בחי' פנימיות המלוכה ועז"א מלך על העולם כולו בכבודך כו' בכבודך העצמי כו' והוא בחי' המלך הקדוש שקדוש ומובדל

בבחי' רוממות העצמות יאיר בגילוי כו', וכן הוא בזמן דר"ה ויר"כ שאז הוא בחי' קירוב המאור אל הניצוץ כו' ולכן נק' ימים נראים והיינו בחי' יראת הרוממות שמצד עצמות אוא"ס כו', דזהו ענין היראה דר"ה ויהי"כ ועשי"ת בבחי' ביטול הכלים דוקא כו', וזה"ע בחי' תכלת שהוא בחי' היראה שמצד המקיף היינו בחי' רוממות העצמות כו', ותולעת שני הוא בחי' אהבה ברשפי אש, דהנה תולעת שני הוא גוון סומק מראה אודם שמורה על הגבורה, וידוע דכל חום ורשפי אש הוא מן הגבו', וכמו המרוכה בדמים הוא מחומם בטבעו ובהתפעלות גדולה בכל דבר כו', ובעבודה הוא בחי' רשפי אש התשוקה והצמאון לאלקות שהיא בחי' האהבה שמצד המקיף דוקא, שזהו ג"כ מההתבוננות בבחי' הפלאת ורוממות אוא"ס כנ"ל אלא שזהו כאשר ישים אל לבו איך שמרוחק מן העולמות עי"ז בא בחי' האהבה כו', דהנה ידוע דאהבה יש ג"כ ב' מדרי' הא' האהבה שמצד הקירוב דהיינו בחי' הקירוב דאלקות אל העולמות והאהבה גופא היא בבחי' קירוב ודביקות כו', והיינו כשמתבונן בבחי' ההארה דאלקות המחי' עולמות וכמ"ש ואתה מחי' את כולם שמתלבש בעולמות להחיותן כו' דזה בא בבחי' השגה ממש דמבשרי אחזה אלוקה, שהאדם מרגיש בעצמו שיש בו חיות המחי' אותו והגם שאינו יודע מהותו עכ"פ מציאותו ידוע כו', וכמו"כ יובן בעולם שיש חיות אלקי המחי' את העולם ויכול להרגיש את מציאות החיות האלקי כו', וכשמתבונן בזה בהעמקת הדעת מאיר אצלו הענין האלקי בגילוי בנפשו ועי"ז נעשה בבחי' קירוב ודביקות באלקות שכל חפצו הוא האלקות ואינו רוצה בדבר הזולת כלל כו', וכי"ז הוא בתאלקות שבבחי' קירוב אל העולמות שע"י ההתבוננות מאיר בגילוי אצלו ושייך בזה בחי' קירוב ודביקות כו', והיא בחי' אהבה כמים זכור אב נמשך אחריך כמים בבחי' דביקות כו' (וגם מה שחפץ בהגילוי אור שיאיר בגילוי ממש הנה בבחי' זו ג"כ אינו בבחי' צמאון ובבחי' רשפי אש כו'), והב' כאשר ההתבוננות הוא באוא"ס שמובדל ומרומם מעולמות ואיך שכל האור והחיות אלקי שמאיר בעולמות הי"ז רק זיו והארה לבד שאינו בערך העצמות כו', אבל העצמות דאוא"ס מובדל ומרומם מן העולמות לגמרי כו', ועם היות דהתבוננות זו היא ג"כ בבחי' רוממות העצמות ואיך שאוא"ס מופלא ומרומם כו', זה מובן לו מהזיו וההארה המתלבשת בעולמות שבבחי' זו שייך השגה ומשיג ג"כ את העילוי שיש במדריגות אלו, ומשיג איך שבעצמות אוא"ס אינו שייך לומר ונפלא הוא מעילוי ומדרי' זו כו', ועי"ז הוא מכיר איכות ההפלאה דעצמות אוא"ס כו', אמנם בבחי' ומדרי' זו נרגש ג"כ העולם היינו איך שהוא מרוחק ומובדל מהעולמות ועי"ז נתעורר בבחי' אהבה כו', דכאשר הרגש נפשו הוא בבחי' הרוממות דאוא"ס לבד ה"ה בבחי' יראה מצד רוממותו וכאשר ההרגש הוא איך שמובדל מהעולמות נעשה בחי' האהבה ברשפי אש התשוקה והצמאון להכלל באוא"ס ב"ה כו' (וגם בעצם ההתבוננות וההרגש יש הפרש גדול דבמדרי' היראה נרגש בחי' הרוממות דאוא"ס שהוא גדול ומרומם כו', וכאן נרגש בחי' ההפלאה והעילוי דאוא"ס כו', דיא ריכקיט פון

אוא"ס כו') וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' שאינו רוצה בבחי' הזיו וההארה כ"א להכלל בבחי' עצמותו כו', וכמו השרפים דעבודתם הוא בבחי' רשפי אש שעש"ז נק' שרפים כו' והוא מצד ההשגה שלהם איך שאוא"ס קדוש ומובדל כו' שז"ע אמירת קדוש שלהם וכידוע, וכמו"כ הוא בחי' האהבה ברשפי אש בנש"י שזהו מצד בחי' אוא"ס שקדוש ומובדל מהעולמות כו' וארגמן הוא בחי' הת"ת. כי ארגמן כלול מכמה גוונים וידוע דת"ת כולל חו"ג וכמ"ש לולא אלקי אבי אברהם ופחד יצחק כו' וכת"י ליעקב אשר פדה את אברהם כו', ובעבודה הו"ע התעוררות רחמים על נפשו על ריחוקו מה' כו', דהתעוררות רחמים כלול מחו"ג, דהרי מה שמעורר רחמים על נפשו זהו מצד המרירות שמתמרמר בנפשו על הריחוק מהאלקות שזהו בחי' גבורות והו"ע הכעס והרוגז על נפשו על שמרוחק מהוי', וסיבת המרירות היא מצד האהבה והחשק להיות בבחי' קירוב לאלקות דמשו"ז הוא מתמרמר על ריחוקו כו', דלולא האהבה לא הי' ג"כ המרירות אלא מפני שידוע ומרגיש את בחי' הטוב דאלקות וחפץ להיות בבחי' קירוב עי"ז יצר לו מאד מה שהוא מרוחק כו' נמצא שכלול מבי' מדרי' דחו"ג כו', וביותר שייך ענין מדה"ר מצד בחי' עצמות אוא"ס שהרי העילוי דבחי' עצמות אוא"ס הוא נפלא ונעלה ביותר וממילא תגדל בזה האהבה והתשוקה ביותר כו', ולהיפך הריחוק במדרי' זו היא ג"כ ביותר, כי בבחי' האלקות המתלבש בעולמות להחיותו א"א לומר שהוא מרוחק לגמרי ח"ו כי עכ"פ יש בו קצת ביטול לאלקות וה"ה מקיים תומ"צ ועם היות שאינן כדבעי למהוי' מ"מ ה"ה בבחי' קירוב קצת עכ"פ לעתים כו', ובאמת שייך בזה התעוררות רחמים שהרי אינו כדבעי למהוי', וגם רק לעתים ויש עתים וזמנים שהוא מרוחק כו', אבל מ"מ אינו דומה כמו במדרי' דעצמות אוא"ס שבבחי' הקירוב ובחי' הביטול דמדרי' זו ה"ה מרוחק לגמרי כו', ועמ"ש בלקו"ת ד"ה בהעלותך דבהתבוננות דה' אחד הוא בחי' המרירות על החשך כו', דכאשר מתבונן איך שבאמת ה' אחד וגם מצד העולמות שהוא בבחי' יחיד ממש כי העולמות בטלים במציאות ממש כו' (וכמשנ"ת בד"ה ראה) הרי מביטול זה הוא מרוחק לגמרי ולזאת יתמרמר מאד כו', וזהו בחי' ארגמן שהו"ע התעוררות ר"ר כו', ושש הוא בחי' החסד, כי חסד הוא מקור הששה מדות וכמ"ש יומם יצה ה' חסדו יומא דאזיל עם כולתו יומין כו' לכן נק' שש, והגה שש הוא בד שהוא פשתן שהן גוון לבן, וידוע דגוון לבן הוא גוון עצמי שאינו מורכב בשום דבר כי כל הגוונים הן מורכבים שיש איזה סיבה מדבר הבא מן החוץ דמשו"ז הוא בגוון כזה, אבל גוון לבן הוא גוון עצמי שהעצם הוא כך כו', ולמעלה הוא בחי' לובן העליון, דבמדת החסד מאיר מדרי' נעלה מאד, וכמ"ש וישכם לבן בבקר בחי' בקר דאברהם בחי' חסד מאיר בזה בחי' לובן העליון בחי' פשיטות העצמי דא"ס שפשוט בתכלית הפשיטות כו', ובנפש הוא בחי' יחידה שהוא בחי' רצון פשוט שמצד פשיטות הנפש שאינו מורכב בשום טעם, והיינו שהרצון אינו מפני שהטעם מחייב שצריך לרצות בזה כ"א מצד הנפש בעצמו, ומזה הוא כח המסיב על קדה"ש שאינו

ע"פ טעם ודעת כלל כ"א מצד רצון העצמי דעצם הנפש שדבוק ומיוחד באוא"ס ואינו יכול להיות נפרד ח"ו כו', והר"ע האהבה טבעית שיש בנש"י מצד שרש נשמתם דישראל עלו במח' כו', וזהו ענין הד' מינים שביריעות שהן כנגד ד' אותיות הוי' דתכלת הוא בחי' מל' בחי' רוממות המלוכה והוא בחי' ה' אחרונה דהוי', ותולעת שני היא בחי' בינה ה' עילאה, וכידוע דבינה הוא בחי' אה"ר והיינו בחי' האהבה ברשפי אש הנ"ל, וארגמן בחי' ת"ת וא"ו דש' הוי' ושש הוא בחי' חסד, אך הנה כמו שבחסד מאיר בחי' לובן העליון דעצמות אוא"ס כו' כנ"ל והוא בחי' כתר וחכ' ששניהם נק' לבן אלא שהחכ' נק' לבנון כו' וכמ"ש בקה"י בשם הזהר, הן בחי' יו"ד וקושיי כו', והנה כנגד זה יש בכלים ג"כ ד' מיני כלים, ושולחן הוא כנגד תכלת, דתכלת בחי' מל' ושולחן ג"כ בחי' מל' וכמ"ש בזהר ע"פ כי על שולחן המלך תמיד הוא אוכל שהוא בחי' מל' שמשם נמשך שפע חיות ומזון לכל העולמות ולכן שולחן בצפון והגם שצפון הוא בחי' גבורה, אמנם ידוע דעיקר השפעת החיות הוא ע"י בחי' גבורה דוקא וכמ"ש מצפון זהב יאתה וכמארז"ל הרוצה להעשיר יצפין כו' וכמ"ש במ"א דעיקר הישוב בצפון לא בדרום לפי שדרום בחי' חסד שהוא בחי' ריבוי גילוי אור שא"א לקבל ואין זה בבחי' חיות כ"א ע"י הגבו' נמשך האור באופן שהוא בבחי' חיות אל העולמות והנבראים כו', ומ"מ ע"י בחי' גבר' נמשך תגבורת החיות וכידוע בענין גבורות גשמים וכי הדם הוא הנפש אלא שהוא באופן כזה שאפשר להתקבל בנבראים להיות בבחי' חיות להם כו' (גורל אי' במאורא ג' כ"ד גורל נק' הנוק' כו', והנה ידוע ומבו' במ"א דגורל הוא דבר שלמעלה מטו"ד ואינו ע"פ שכל המושג, ומ"מ כתי' בחיק יוטל הגורל ומהוי' כל משפטי, והיינו ע"ד מ"ש במ"א בענין שתוק כך עלה במח' שאינו עקשות ח"ו כ"א בחי' מו"ס שהוא בחי' טעם כמוס לרצון אלא שלמטה זהו למעלה מן החכ' לגמרי כו', והנה מבו' במ"א בענין דגבורה דעתיק מלובש במו"ס שהוא בחי' תגבורת ההשפעה שז"ע גבורה דעתיק תגבורת החיות אלא שנמשך בבחי' גבורה בכדי שיהי' בבחי' פנימי והיינו שיהי' באפשר להתקבל בכלי כו', וזהו דמו"ס הוא בחי' קו המדה שמו"ד כל דבר שיהי' כך וכך והיינו ע"י בחי' גבורה דעתיק שבו אמנם ההשפעה היא בבחי' תגבורת ונמשך שלא בהדרגה אך שיהי' בבחי' אור פנימי כו' וכמ"ש בהביאור דויחי בענין ויפח באפיו נשמת חיים דמאן דנפח מתוכו נפח מתוכו ופנימיותו שהוא השפעה בכה בבחי' תגבורת השפע ושיומשך ויתלבש בגוף זהו מבחי' מו"ס כו', ולפ"ז י"ל דהשפעת החיות שע"י הגורל הוא שנמשך מבחי' המקיף עצמו ונמשך באופן כזה שיהי' באפשר לקבל, וי"ל דבמל' הוא ג"כ בחי' רוממות המלוכה דהנה במל' יש ב' בחי' ריחוק וקירוב הו"ע ארוממך אלקי המלך שבבחי' רוממות והתנשאות והוא בחי' המקיף כנ"ל, ומ"ש בדבר הוי' שמים נעשו הוא בחי' השפעה בקירוב דמל' שז"ע שולחן כו' כמשי"ת, ובחי' ההשפעה שע"י הגורל שזהו השפעת החיות שנמשך מבחי' רוממות המלוכה כו', והנה בעבודה ענין הגורל הו"ע אמונה כמ"ש במ"א בדי"ה

אך בגורל תחלק הארץ, ואפשר י"ל דב' בחי' השפעות הנ"ל הן ב' בחי' השגחות דד"ע וד"ת והר"ע השגחה דש' הוי' והשגחה דש' אלקים כו', ומבוי' במ"א דההשגחה על גשמי היא מבחי' ש' הוי' כו', וי"ל ע"פ הנ"ל שזהו מצד האמונה שבגשמי שהן מאמינים בני מאמינים עי"ז הם מושגחים מש' הוי' כו', והשפעה והשגחה זאת נמשך ג"כ ע"י ש' אלקי' אלא שהעיקר בזה בחי' גילוי ש' הוי' כו', והנה בחי' ותעמד לגורלך לקץ הימין וקץ הימין הוא מל' ומבוי' בד"ה הנ"ל דתכלית וסוף ההמשכה היא בבחי' מדת המל', ושם בשם הרמ"ז פ' תצוה דקפ"א ע"ב פי' דקץ הימין הוא יסוד דנוק' והיא בחי' ציון שז"ע בחי' באר מים חיים כו', ולפי"ז היינו המשכת האור דבחי' עצמות אוא"ס (ובמל' הוא בחי' רוממות המלוכה כו') שנמשך בבחי' הפנימיות דמל', והיינו שההמשכה ג"כ מבחי' הב' דמל' שבבחי' קירוב אלא דגוף ועצם והשפעה היא מבחי' עצמות אוא"ס כו' וי"ל שזהו כענין וראו כל אפסי ארץ את ישועות אלקינו כו'), וההפרש בין תכלת לשולחן הוא דהנה ידוע דבמל' יש ב' בחי' הא' בחי' השפעה בריחוק בבחי' רוממות כו' והב' בחי' השפעה בקירוב בדבר ה' שמים נעשו כו', ועמ"ש מזה בתוספות לת"א בהביאור דקחו מאתכם תרומה, וזהו דתכלת הוא בחי' הרוממות דמל' ושולחן הוא בחי' ההשפעה בקירוב דמל' כו', ומנורה היא נגד תולעת שני, דהנה נת"ל דתולעת שני הוא בחי' אהבה ברשפי אש ומנורה היא ג"כ בחי' אש ובהעלות אהרן את הנרות דנרות הן גשמי ואתרן יעלה את הנרות וממשיך בהם אה"ר כו' כידוע, ומ"מ בחי' מנורה הוא כאשר מאיר גילוי אור וכמ"ש במ"א ההפרש בין אש המזבח לאש המנורה דאש המזבח הוא בבחי' התלהבות בבחי' רעש וכמ"ש אש תמיד תוקד על המזבח בחי' ה"ג דבינה כו' אבל אש המנורה אינו בבחי' התלהבות כו', כי הנה בחי' אהבה ברשפי אש הנ"ל היא בבחי' רצוא ובהתפעלות במורגש והיינו לפי שהאהבה היא מצד הריחוק כנ"ל שהוא בבחי' ריחוק עדין ולכן הוא בבחי' רצוא ובבחי' יש במורגש כו', אבל מנורה היא כאשר מאיר גילוי אור והר"ע אהרן אותיות נראה בחי' גילוי, וזהו ג"כ ענין השמן שהוא בחי' חכ' בחי' ראי' כו' ולכן אינו בבחי' רצוא אדרבא בבחי' אור המאיר כו' והיינו שזהו כאשר האוא"ס מאיר בגילוי כו', ומזבח הקטרת הוא כנגד ארגמן שהוא בחי' ת"ת ומזבח הקטרת ג"כ קו האמצעי ולכן ה' עומד באמצע שולחן בצפון ומנורה בדרום ומזבח באמצע כנגד הארון בחי' כתר כו' דמזבח הוא בחי' בריח התיכון המבריה מן קצה העליון כו', ובעבודה ענין המזבח הוא בחי' אהבה בתענוגים וכמ"ש שמן וקטרת ישמח לב שהוא בחי' השמחה והתענוג שאחר ההתעוררות רחמים דארגמן כאשר מאיר האור והגילוי העבודה היא בבחי' אהבה בתענוגים להתענג על ה' כו', וארון כנגד שש, דהנה בארון ה' הלוחות דכתי' בהם חרות על הלוחות בחי' אותיות החקיקה שהן מגי' ובי' כו', ונת"ל דשש הוא גוון לבן עצמי דהיינו בחי' פשיטות אוא"ס כו' וכמו"כ הוא אותיות החקיקה שהן אותיות עצמיים שאין בהם דבר נוסף וכידוע ההפרש בין אותיות החקיקה לאותיות הכתיבה

דאותיות הכתיבה הרי הדיו הוא דבר נוסף על הקלף כו' והנמשל למעלה הוא על בחי' כלים דע"ס דאצי' שהן כמו עוד דבר כו', אבל אותיות החקיקה הן כלים שבכתר שאינן דבר נוסף כו' וז"ע גוון עצמי דגוון הוא ג"כ בחי' הכלי' כי הגוון הוא הגילוי וכל גילוי הוא בחי' הכלי ובחי' גוון עצמי הוא ג"כ בחי' הכלי' כי הגוון הוא הגילוי וכלי גילוי הוא בחי' הכלי ובחי' גוון עצמי הוא שהגילוי הוא העצם ולא דבר אחר כו', וז"ע חרות על הלחות בחי' אותיות החקיקה, כי בתורה יש שהיא בבחי' אש שחורה ע"ג אש לבנה והיינו כמנ שאורייתא מחכ' נפקת כו' אבל בחי' חרות היינו כמו שהתורה היא בבחי' עצמות אוא"ס בבחי' פשיטות העצמות כו'. והנה נת"ל דבעבודה בחי' שש הו"ע האהבה הטבעית בחי' הרצון הפשוט שבנשמות מצד שרש נשמתם דישראל עלו במח', וידוע דמח' הו"ע אותיות החקיקה וכמ"ש בלקו"ת בהביאור דאם בחקתי כו', וזהו"ע נשמה שנתת בי טהורה היא בחי' טה"ע דגליף גליפא בט"ה"ע כו', והיינו דשרש האהבה טבעית דבנש"י הוא מבחי' אותיות החקיקה דתורה, והוא שיחידה מקבל מיחיד כו', וזהו"ע הדי' מיני כלים שכנגד הדי' מדרי' שביריעות כו', והנה כללות ההפרש בין יריעות לכלים הוא דביריעות כתי' משזר שכל הדי' מינים שזורים וכלולים יחד והכלים היו כאו"א במקום מיוחד בפ"ע דהארון הי' בקדה"ק והי' פרוכת המבדיל והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש לקדה"ק כו', והשולחן הי' בצפון ומנורה בדרום והמזבח באמצע כו', והענין הוא דהנה כתי' לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים דתחת השמים לכל יש זמן ועת לכל חפץ אפי' חפצי שמים שהן תו"מ יש להם ג"כ זמן ועת דמצות מילה ניתנה לאברהם דוקא ותורה ניתנה למשה הגם שכבר הייתה קודם מ"מ ניתנה למשה כיו דור מבריה"ע, ואפי' בחי' השמים החדשים והארץ החדשה הרי הן עומדים לפניו גם עכשיו אלא שיש זמן אימת שיומשך תחת השמים, הגם שהמדרי' בעצם הן מדריגות שלמעלה מהזמן מ"מ תחת השמים היינו שיומשכו תחת השמים יש ע"ז זמן כו', אך זהו תחת השמים אבל בשמים בחי' מקיף לא יש עת וזמן כו' כי תחת השמים שנמשך בבחי' פרטיות דוקא ממילא יש בחי' סדר והדרגה בבחי' קדימה ואיחור כו' אבל בהמקיף הן בבחי' כלל עדין ממילא לא יש בזה בחי' קדימה ואיחור כו', דהנה כל דבר שנמשך בבחי' מדרי' פרטיות ה"ה בבחי' מציאות דבר באופן כך וכך דוקא וה"ה מובדלת ממדרי' אחרת ובהכרח יש בהם מעלה ומטה שחלוקין במדריגתן וממילא יש בהם קדימה ואיחור לפי מדריגתן כו', אבל כשהן בבחי' כללות עדין אינן בבחי' מציאות שאינן חלוקים במדריגתן וממילא אין בהם קדימה ואיחור כו', וכמו בספרו של אדה"ר שהראה למשה דור דור ומלכיו וכי' ושבצאלאל יעשה את המשכן הרי הכל הוא בבחי' כלל וכמו צופה ומביט עד סוף כל הדורות אבל כולן נסקרים בסקירה אחת כו', וכידוע המשל מכחות הנפש כשהן בבחי' כחות פרטיים ה"ה מחולקי' ומובדלים זמ"ז במעלתן וממילא יש קדימה ואיחור בהתגלות שלהם כו' וכמ"ש במ"א, אבל כמו שהן כלולים בעצם הנפש אינן חלוקים במדריגתן דבכ"א מהם מאיר תוקף

הנפש בשוה במוחין כמו במדות כו' וממילא אין קדימה ואיתור בסדר התגלותן כו' וכמ"ש מזה במ"א, וזהו ההפרש בין יריעות לכלים דיריעות הן בחי' הכלל ולכן היו שזורים בבחי' התכללות אבל הכלים הן בחי' הפרטים ומשו"ז היו בבחי' התחלקות זמ"ז כו', ומ"מ עם היות שהכלל הוא למעלה הרבה מבחי' הפרט דבהיותן בבחי' הכלל אינם חלוקים במדריגתן והן בבחי' התכללות כו' כנ"ל, מ"מ כלל אצטרך לפרט ופרט אצטרך לכלל דפרט אצטרך לכלל שהרי בלא הכלל א"א להיות בחי' הפרט וכמו שא"א להיות הכחות פרטים לולא שיש קודם בחי' הכחות כללים כו', אמנם הכלל אצטרך גם לפרט לפי שעיקר הגילוי הוא בחי' הפרט דוקא כי הכלל הוא בבחי' מקיף והעלם עדין, והגילוי הוא בבחי' פנימיות כשבא בבחי' פרט דוקא, ולהיות שעיקר הכוונה הוא הגילוי פנימי לכן כלל אצטרך לפרט שזהו בחי' גילוי דוקא כו', והנה ב' בחי' אלו דכלל ופרט בחי' שמים ותחת השמים ישנם באדם ג"כ היינו גם בבחי' הכחות הגלויים, והן בחי' מוח ולב, דבלב הן בחי' מדות פרטיות חסד מדרי' בפ"ע וגבו' מדרי' בפ"ע, אבל מוחין הן בחי' הכלל עדין, דלא מיבעי בחי' החכ' הוא בחי' כלל שהרי אינו ניכר שם עדין גם חלקי השכל ונק' נקודה כללית כו' אלא גם בחי' בינה השגה והבנה היא ג"כ בחי' כלל, והראי' שהרי מצינו דשכל א' מחייב ב' מדות הפכים וכמו במבול דכתיב כי יצר מחשבות לבו רק רע כו' שזה חיוב ענין המבול ואח"כ כתי' לא אוסיף עוד לקלל כו' כי יצר לב האדם רע מנעוריו כו', הרי אותה הסברה עצמה שחייבה את המבול חייבה אח"כ שלא יהי' מבול כו', הרי דבמוחין לא יש עדיין התחלקות כו', והגם דבמוחין יש ג"כ חו"ג מ"מ ה"ה בבחי' התכללות וכמ"כ שאנו רואין דבמוחין יכולים להיות ב' הפכיים כב"א וכמו באשר משפטו שם פעלו במקום שדנין כו' מזכירים פועל צדקותיו שהן מדות הפכים שתובעים על בינה וגם דנין כו', דבמדות א"א להיות שניהם דכאשר הוא טוב ויש קירוב איליו אינו שייך אז בחי' ההפכי כו', אבל במוחין יכול להיות שני הפכים הנ"ל, וכמו"כ בחדוה ומרירות הרי בלב בעת שהוא בשמחה וחדוה אינו שייך אז לעוצב ומרירות, זבעת שהוא בעוצב ומרירות אינו שייך לשמחה כו', אבל במוחין אפשר להיות שמחה ועוצב כא' כנראה בחוש כו', והיינו לפי שבמוחין אינם בבחי' מורגש כ"כ עדין, דהשמחה כאשר היא בלב היא בבחי' שמחה מורגשת וממילא אינה מניחה את המדה ההפכית וכמו"כ בעוצב כו', אבל במוחין אינם עדין בבחי' מורגש כ"כ ולכן יכולים להיות שניהם, ומה שנת"ל דבהתעוררות רחמים כלולים ב' המדות דחו"ג מרירות ושמחה כו', הנה מה שהוא בהתגלות בלב העיקר הוא המרירות שזהו בהרגשה בלב והתאבזה והשמחה בהקירוב הוא בהעלם במוחו והוא כמו זכרון במוחו שזוכר בחי' התענוג באלקות (דעם גישמאק אין אלקות) ושחפץ בקרבתו כו', אבל בהתגלות בלב הוא המרירות כנראה בחוש, והיינו לפי שבלב אינם יכולים * שניהם מפני שהוא בחי' גילוי ממש בבחי' אחרות פרטים ורק במוח מפני

שהוא בהעלם עדיין הוא בבחי' כללות שיכולים להיות שניהם כו', ולכן עיקר האדם הוא המדות דוקא להיות כי האדם הוא בחי' פנימיות. ועיקר הפנימיות הן המדות דוקא. ואע"ג דמעלת האדם על הבע"ח הוא במוחין מ"מ עיקר האדם הן המדות וכמ"ש סוף דבר כו' את האלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם דאלקים ירא בהתגלות הלב זה עיקר האדם דוקא. ומה שמעלת האדם הוא המוחין היינו שהנהגת המדות יהיו ע"י המוחין דוקא. והמדות בלא מוחין יכול להיות שיהיו כמדת הבהמה, כי המדות הן לאהוב את הטוב כו' ובלא מוחין יכול להיות שיאהב מה שאינו טוב כלל ואדרבא לאהוב את הרע כו'. והמוחין הן להבחין בין טוב לרע להבין בשכלו שזה דוקא טוב וממילא ירצה בזה דוקא כו'. וגמצא שהמוחין הן רק כמו מורה דרך למדות. וכמו האור המאיר את הדרך שלולא האור יכול לילך בדרך עקלתון או יכשל באיזה דבר כו' כמ"כ בהמדות עצמן יכול לילך בדרך עקלתון והמוחין הן מיישרים דרכו שילך בדרך הטוב והישר אבל העיקר הן המדות דוקא שזה כל האדם כו'. והראי' דחייב בקיום התור"מ תלוי בשלימות המדות דוקא והוא בהיותו בן י"ג שנה ויום א' שאז נגדלים המדות ע"י המוחין כמ"ש בע"ח. ואם הי' העיקר המוחין עצמן הי' צ"ל זמן חיוב המצות בהיותו עשירים שנה שאז שלימות המוחין כו', אלא שעיקר האדם הן המדות שע"פ המוחין לפי שהמדות הן בחי' גילוי פנימי דוקא. וזהו מ"ש וידעת היום והשבת אל לבבך דהעיקר הוא ההשבה אל הלב דהגם שצ"ל הידיעה וההשגה איך שהי' ואלקים כולא חד. מ"מ העיקר הוא שיהי' בבחי' השבה אל הלב שיהי' מזה התעוררות אהי"ר כי אז דוקא הוא בבחי' פנימיות ואז דוקא שייך הענין לט"מ וע"ט בפר"מ. דכאשר הוא בבחי' השגה לבד אינו בהכרח שיהי' הפועל כפי ההשגה רק כשבא ללב דוקא היינו לפי שאז הוא בבחי' פנימיות לכן הי' שייך לפועל כו'.

בס"ד, ש"פ ויקרא, פ' זכור, רס"ה

זכור את אשר עשה לך עמלק כו'. וצ"ל מהו"ע הזכירה, דממ"ש זכור את אשר עשה כו' משמע שצ"ל זכירת עמלק לזכור תמיד מה שעשה עמלק וצ"ל מהו הזכירה ומה התועלת בזה. ולכאורה הלא העיקר הוא המחוי' למחות זרעו של עמלק. ובאמת הן ב' מצות למחות זרעו כו' ולזכור תמיד מה שעשה לך עמלק, וא"כ מהו ענין הזכירה. והנה במד"ת * אי' ע"פ זכרונכם משלי אפר לגבי חומר גביכם (הובא בבחי' * פ' תצא) שתי זכירות כתבתי לכם

במד"ת : תנחומא ס"פ תצא.

בבחי' : גירסאות שונות בתנחומא, (פסיקתא וילקוט), והמובא כאן הוא ע"פ

מ"ש"כ בבחי'.

בתורה זכור את אשר עשה כו' ומחה אמחה את זכר כו' הו' זהירין בהם ואם עשיתם כן הרי אתם בנים של אברהם שנמשל לאפר שנאמר ואנכי עפר ואפר, ובא"ל התקינו עצמיכם לשעבודה של מצרים שנא' בחומר ובלבנים. ולכאורה א"מ הלא מלחמת עמלק ה' אחר יציאת מצרים וכאשר שאל חמל על מיטב הצאן והניח את אנג חי לא מצינו שנשתעבדו למצרים עוד, ומהו אומרו התקינו עצמיכם לשעבודה של מצרים. וגם מהו הלשון התקינו עצמיכם כו'. וצ"ל תחלה ענין קלי' עמלק, דהנה כתיב * ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אובד, דעמלק הוא ראשית לכל הגוים ואחריתו דכל הגוים ושניהם הם עדי אובד, דבעמלק יש ראשית ואחרית, דכשם שבקדושה יש ראשית ואחרית וכמ"ש אני ראשון ואני אחרון, אני ראשון הוא מה שקודם לכל ההשתלשלות והוא בחי' אוא"ס הסוכ"ע שלמעלה מס' השתל' דעולמות ונבראים, ומ"מ ה"ה מקור לכל ההשתל' ולכן נקרא ראשון להם דכל ההשתלשלות נמשך מבחי' סוכ"ע, וכידוע דגילוי אור דממכ"ע ה"ה נמשך מאוא"ס הסוכ"ע, דעם היות שנמשך ע"י הצמצום מ"מ הרי שרש המשכת האור הממלא הוא מאור הסובב (וכמ"ש בע"ח בענין המשכת הקו שנמשך אה"צ דשרשו הוא מאוא"ס שלפנה"צ, כמ"ש בשער עגולים ויושר ענ"ב ואז המשיך מן אוא"ס קו אחד כו' וראש העליון של הקו נמשך מן הא"ס עצמו כו'), וכמו כן כל העולמות והנבראים התהוותם הוא מבחי' אוא"ס הסוכ"ע וכמ"ש כל אשר חפץ ה' עשה כו' וכמ"ש במ"א, אלא שאוא"ס הסוכ"ע אינו בבחי' מקור ממש אל העולמות אלא בדרך סיבה להם, וכידוע שיש עילת העילות וסיבת הסיבות, דעילת העילות הוא בבחי' ממכ"ע שהוא בחי' מקור ממש כמו בעו"ע שהן בערך זה לזה וסה"ס"ב הוא בבחי' סוכ"ע שהוא כמו סיבה לעולמות והיינו שהוא מובדל בערך ונמצאים ממנו בדרך ממילא שז"ע סיבה כו' וכמ"ש במ"א, וי"ל דכמו"כ לגבי אור דממכ"ע נק' אוא"ס הסוכ"ע בשם סיבה לפי שהאור הסובב ה"ה מובדל מבחי' ממלא והוא כמו סיבה שמאור הסובב נמצא בחי' האור דממלא כו', אמנם לגבי הנבראים ודאי ה"ה בבחי' סיבה לבד כו', ומ"מ מאחר שממנו הכל ה"ה נק' ראשון להם. ובחי' אחרון הוא בחי' אחרית המדריגות דאלקות ממה שמתלבש בעולמות ונבראים להוותם ולהחיותם, דבכללות הוא בחי' כח העשי' ובפרט מה שבבחי' התלבשות כח הפועל בנפעל וכמו כח העשי' כשבא בדבר נבדל ה"ה באין ערוך גם לגבי כח העשי', כמו כח התנועה כשהוא ביד עדין כו' וכמ"ש במ"א, וכמו כן בחי' כח האלקי שמתלבש בנבראים בבחי' כח הפועל בנפעל הוא בחי' אחרית המדריגות דאלקות, ובפרט מה שמתלבש בהברואים התחתונים והשפלים שבתחתית הארץ ומתחת זרועות עולם כו' שהיא בחי' האחרונה ביותר כו'. וכמו כן יש בלעו"ז ג"כ בחי' ראשית ואחרית, דעמלק הוא ראשית לכל הגוים דהגם שהוא מובדל בערך מהם ומ"מ

דהנה כתיב : ראה ג"כ תו"א ס"פ תצוה, סידור שער הפורים, סה"מ להצ"צ מצות זכירת מעשה עמלק.

ה"ה סיבה אליהם כו', וגם הוא אחרית דכל גוים, דגוים הן המדות רעות והאחרית שלהם הוא פעולת הרע בפועל שאז הרע הוא בבחי' התגברות ביותר כו' וכמשי"ת, וכ"ז הוא קלי' עמלק והוא עדי אוכד כו'.

ב) ולהבין זה צ"ל ההפרש בין עמלק לכל גוים, דכל הגוים יתבררו סוף כל סוף ויכללו בקדושה וכמ"ש או אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' כו' ועמלק אין לו בירור ותיקון כלל ואחריתו עדי אוכד דוקא. אך הענין הוא דהנה ידוע דכל הגוים ואפילו הו' אומות הכנעני והחתי כו' הן לעו"ז דמדות בלבד, דכמו שיש מדות בקדושה כמו כן יש מדות בלעומת זה והן ז' פרות הטובות וז' פרות הרעות כו', שע"ז ארז"ל אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות, דרוח שטות הן המדות רעות שמכסים על האמת שנדמה לו שעודנו ביהדותו ואינו נעשה נפרד עי"ז אבל אם הו' יודע שנעשה עי"ז נפרד כמו שהוא האמת לא הו' עושה זאת בשום אופן כו' וכמ"ש בסש"ב * אלא שהרוח שטות מכסה על האמת שנדמה לו שאינו נעשה נפרד עי"ז, ובדרך כלל מצד התגברות התאוה הרי הוא שוכח לגמרי על האלקות, וכמו שאנו רואין שגם שכלו מאבד בעת התאוה שהרי יעשה כמה שטותים עד שממלא תאוותו ודומה בנפשו שאין איש רואה אותו ואין שום אדם יודע מזה, אשר באמת אין דבר נסתר ויכול להיות שרואין ואז ודאי לא הו' עושה וכמא' הלואי שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם כו', אלא שמפני התאוה מאבד שכלו ונדמה שאין רואים ויעשה שטותים ג"כ כו', ואם שכלו מאבד כל שכן שמאבד הניצוץ אלקי שבו ושוכח על אלקות שאין בו הרגש אלקי, אבל אם הו' בו הרגש אלקי לא הו' עושה מעשה הרע בשום אופן, ולזאת בעת מן העתים כאשר יאיר אור ה' בנפשו בשעה שהוא עת רצון למעלה כמו בעשי"ת שאז זמן קירוב המאור אל הניצוץ כידוע ומרגיש בנפשו איך שהוא מרוחק מאד מאלקות, וכן לפעמים כשמרגיש בנפשו גדולת ה' בעיני התפלה שאז * ג"כ עת רצון ומוכים אותו מלמעלה שירגיש גדולת ה' ונפלאותיו ומתפעל קצת על האלקות או יכול להיות שיוצא מן המדות הרעות וממעשיו הרעים כו', להיות שעיקר הסבה בעשיית הרע אינו מפני שרוצה להיות נפרד מאלקות ח"ו כ"א מפני התגברות התאוה ששוכח על אלקות כו' ולזאת לפעמים כשנוכח על אלקות ה"ה יוצא מתאוותיו כו', כי כך היא המדה בהמדות רעות שמטמטמים המוח והלב שאינו מרגיש את אלקות וזאת היא הסבה בפעולת הרע ר"ל, וגם התחלת התגברות התאוה מהמדות רעות הוא מצד העדר העבודה בתפלה, דאם הו' העבודה תמידית בתפלה בהתבוננות באלקות שיאיר אור ה' במוחו והו' בבחי' התעוררות בלבו לאלקות והיינו שהי' התגלות האור דנפש האלקית הרי לא הו' מתאוה תאוה כלל, דתוקפא * דנפשא חולשא דגופא שנעשה עי"ז

בסש"ב: פכ"ד. וראה ג"כ המשך וככה תרל"ז פל"ט ואילך. קונטרס ומעין מ"ב

ואילך.

שאו: ראה אגה"ק ס"ו, סכ"ד. ובכ"מ.

דתוקפא: ראה זח"א קמ, ב. קמ, ב.

חלישות החומריות כו', דעם היות שהנפש הבהמית אקדמא טעניתא שבא ונשרש קודם בגוף מ"מ ניתן כח לנה"א להתגבר על הנה"ב כו', ורק מפני העדר העבודה בתפלה מתגבר הנה"ב ומתאוה תאוה תחלה בדברים המותרים למלאות תאות נפשו ואח"כ להתאות גם כל דבר המותר לו שא"צ לזה כלל והיום אומר לו כך ומחר כו' עד שמתאוה גם דברים האסורים ר"ל ואינו יכול לעמוד על נפשו מפני התגברות הנה"ב בריבוי התאוה ומפני חלישות הנה"א שנחלש בעצם דתוקפא דגופא חולשא דנשמתא כו', וזהו דריבוי התאוה מעלים ומסתיר ומחליש את הנה"א עד ששוכח לגמרי ומשום זה הרי הוא עושה מעשה הרע ר"ל, ומ"מ לפעמים כאשר מתעורר לבבו או בהתעוררות תשובה על ריחוקו מה' או בהתעוררות גדולת ה' בעניני התפלה או כשרואה איזה הפלאה בהנהגת העולם וכמ"ש ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו שגם הוא יכול לראות את הפלא ומתפעל ע"ז, אז יכול לבוא לתשובה שלימה ולצאת מהמדות רעות לגמרי, דעם היות שהנה"ב נתחוק מאד והנה"א נחלש כו' מ"מ כאשר מאיר אור ה' מתבטל התוקף דנה"ב ומתבטל תאוותו כו', מאחר דעיקר סבת התגברות התאוה הוא מצד העדר גילוי אור האלקי כנ"ל והתאוה מעלמת ביותר עד שבא לידי פעולה להיות עובר עבירה ר"ל וכנ"ל, ולזאת כאשר מאיר אור ה' ומתגלה הנה"א מתבטל הנה"ב ויבוא לידי תשובה שלימה כו'.

ג) אמנם עמלק מדה אחרת הייתה בו, וכמשארז"ל על עמלק * יודע את רבונו ומכוין למרוד בו, והיינו שיוודע את האלקות ומרגיש ענין אלקי ויודע את היוקר דאלקות ומכוין למרוד בו שרוצה להיות נפרד מאלקות ולהיות מנגד אליו, ולא מפני העדר גילוי אלקות אלא אדרבה שמאיר גילוי אלקות שהרי ראה כל הנסים ונפלאות דיציאת מצרים וקריעת ים סוף אשר כל האומות נתפעלו ונתבטלו עי"ז וכמ"ש שמעו עמים ירגזון כו', ועמלק לא נתפעל כלל ויצא ללחום כו', והיינו שגם שרואה גילוי אלקות ה"ה עומד כנגד ורוצה להיות נפרד ולנגד כו', ולכאורה אינו מוכן איך יכול לעמוד נגד אלקות והלא הקלי' וסט"א מתבטלים לפני גילוי אלקות וכהמוס דונג כו', אמנם זהו רק מצד העזות וחוצפא יתירה שבו, דחוצפה אפילו כלפי שמיא מהני שיכול לעמוד גם נגד גילוי אלקות, וכמו האיש העז והחצוף בעצם יכול לעמוד גם נגד חכם גדול ביותר המאיר בחכמתו לכל ומפורסם בחכמתו ה"ה עומד כנגדו שלא להכנע אליו ואדרבה להעיז נגדו בכל מיני העזה, והעיקר הוא בחוצפא והתנשאות שאינה מורכבת בשום דבר, וכידוע שיש ב' מיני התנשאות, הא' התנשאות המורכבת באיזה דבר כמו המתגאה בעשרו דעשיר יענה עזות מפני רוחב לבבו מצד עשרו או המתגאה בחכמתו, דבאמת א"צ להתגאה בזאת וכמ"ש אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל עשיר בעשרו כו', ומי שהוא חכם באמת צ"ל אדרבה בבחי' ביטול שהרי בחכמתו יבין אשר לא

הגיע עדיין לעומקה ולאמיתתה של החכמה כו', ובד"כ החכ' צריך לעשות הביטול לראות מעלת הזולת ופחיתות עצמו כו', ובחכמה דקדושה כן הוא באמת שהוא בבחי' ביטול, משא"כ חכמה דלעומת זה הוא בבחי' יש כמ"ש במ"א, מ"מ הרי יש כאן דבר הגורם את ההתנשאות, ואפילו כשהוא רק חכם בעיניו ואינו חכם באמת, הרי בעיניו הוא חכם ומתגאה בזה כו', ובהתנשאות זאת אינו יכול לעמוד נגד הגדול כי מאחר שהוא מתפעל בנפשו מאיזה דבר שפועל בו ההתנשאות ה"ה מתפעל ג"כ מגדלות זולתו. ואם כי התנשאות שלו משפיל גדולת הזולת, מ"מ מי שהוא גדול ביותר ה"ה מתפעל ממנו ונכנע לפניו. אבל בהתנשאות שאינה מורכבת בשום דבר, שאין בו שום מעלה כלל וכלל ואדרבה הוא בזוי ושפל בעצם ופחות הערך והוא גבוה ושפל בעיני כל וגם בעיניו הוא שפל שיודע פחיתותו, כ"א שהוא עו בעצם מצד עצם נפשו ה"ה יכול לעמוד נגד הגדול ביותר אף שיודע מעלתו ורוממותו אינו נכנע לפניו ואדרבה יעיז נגדו בתכלית כו', וזהו הנק' חצוף באמת, וזוהו אמיתת החוצפה שאינה באה משום סבה הגורמת כ"א מעצם העזות שלו כו'. והיא שיכולה לעמוד נגד הכל כו'. וזהו ענין קלי' עמלק שהוא בחי' עצם העזות והחוצפא לעמוד נגד אלקות כו'. ומובן דלקלי' עמלק אינו מועיל גילוי אור שהרי יודע את רבונו ומכוין כו', והיינו שמעלים על האור שלא יפעול התפעלות בעצמו וכן מעלים על זולתו כו'.

ד) והנה פרטי' המדרי' בננעי בני אדם ענין קלי' עמלק הוא שיש בני"א שדרכם לבטל כל ענין אלקות לומר על דבר הברור כשמש שאינו כן או שאינו פלא, עם היות שהדבר נגלה לעין כל שהוא דבר נפלא אומרים שאינו פלא, ולא מפני שחושב כן באמת כ"א זהו רק מצד העזות והחוצפא שבהם שרוצים לומר כן, ותכלית כוונתם הוא שגילוי ענין אלקי לא יפעול התפעלות בהזולת, דע"ה שהענין נפלא מ"מ בזה שאומרים שאינו פלא ובפרט כשאומרים בחזק מקררים הענין שאינם מתפעלים כל כך כו', ויש שמתחכמים יותר (היינו שנה"ב וקלי' עמלק שבהם מתחכם כו') ואומרים מה זה פלא לפני אלקות, דאדרבה מרוממים את אלקות ואומרים שלגבי רוממות אלקות איז פלא כלל וא"כ ממה יתפעל כו'. והנה לכאורה הוא אמת שלגבי אלקות איז פלא, הנה באמת כן הוא שלגבי אלקות איז פלא, אמנם לגבי האדם היז דבר נפלא מאד, וא"כ הרי צריך להתפעל מזה להמשך אליו ולהיות כל עיונו וחפצו בזה ולא בשום דבר אחר, וזה אין כל חדש שלגבי אלקות אין זה דבר נפלא שהלא ידוע ומבואר הדבר בכ"מ שכל הגילויים אפי' היותר נעלים אינם תופסים מקום כלל לגבי עצמות (וכמ"ש עושה פלא שגם פלא הוא בחי' עשי' לגבי' כו' כמ"ש במ"א), ולא זהו עיקר האלקות מה שהעולמות מתהווים ממנו ומקבלים חיותם ממנו ית' כו', אבל לגבי האדם היז פלא והרי האדם מתפעל מדבר שהוא חידוש ונפלא אצלו, וכמו בגשמיות כשרואה

כמ"ש במ"א : להעיר מדיה וישמע יתרו עת"ר. ד"ה ויחלום (קונטרס י"ט כסלו תשי"ח) ס"ח, ט.

דבר פלא הרי מתפעל מזה אף שאצל הזולת אין זה דבר חידוש כלל ולא דבר נפלא כלל ומ"מ כאשר אצלו הוא דבר פלא ה"ה מתפעל מזה מאד ונמשך ונדבק בו וחפץ ומתאוה מאד אל הדבר כו', וכמו כן הוא באלקות מאחר שאצלו הענין נפלא מאד הרי צריך להמשך ולהדבק בו ושכל חפצו יהי' רק בזה כו', והמתחכם לומר כנ"ל יודע גם כן שצריך לחשוב רק מה שאצלו הוא דבר חידוש ונפלא וכמו בגשמיות כנ"ל אלא שרוצה לומר כן בכדי לקרר שענין אלקי לא יפעול התפעלות ח"ו (ה' ישמרנו מהם). ויש קלי' עמלק בדקות יותר והוא שיש מי שעוסק בעניני חכמת אלקות ויודע ומשיג את הענינים היטב וישר הדבר בעיניו היינו שענין אלקי יקר בעיניו אבל אינו מניח שיפעול עליו להשתנות במהותו, דהלא הידיעה וההשגה אלקית צריך לפעול עליו התפעלות מורגשת שיצא ממעמדו ומצבו הראשון וישתנה במהותו להיות קרוב ודבוק לאלקות והוא אינו משתנה כלל וה"ה כמו שהי' קודם בלי שום שינוי מפני שאינו מניח שיהי' הדבר נוגע אליו לעצמו ומהותו, והיינו מצד ההסכם החזק שעשה בנפשו אשר לא ישתנה ולא יהי' ניזוז ממקומו, וההסכם הזה פועל שכל מה שלומד ויודע ואף שמתפעל במוחו ע"ז לא יפעול על חומריותו (או דמשום זה בנקל לו לא להניח שיפעול על מהותו), וזה אינו ע"פ טעם ודעת כלל כ"א מצד העזות דקלי' עמלק הן בעצם ההסכם והן מה שאינו מניח שהענין האלקי יפעול עליו כו', ובכלל זה ג"כ הוא ענין הקרירות דמי שהוא קר בטבעו אינו מתפעל משום דבר, וסבת הקרירות הוא מקלי' עמלק אשר קרך בדרך דמפרש במד"ר ל' קרירות, וכמו שפרש"י, והיינו שמקרר כל ענין אלקי שלא יתפעל מזה, אלא שבקרירות הקר אינו מרגיש זה והיינו מפני שכבר נעלם ונעשה מציאות דבר הנק' קר ואינו מורגש הסבה אבל בעצם הוא מצד הקרירות דעמלק שמקרר כו' כנ"ל. ועז"א ואחריתו עדי אובד, דקלי' עמלק אין לו שום תיקון, ולא ככל האומות שיתבררו וכמ"ש אז אהפוך כו'.

ה) והענין הוא דהנה ידוע דבמדות רעות יש ב' ענינים, הא' כח המתאוה * שאינו דוקא להתאוות עשית דבר עבירה זו כ"א רק כח המתאוה בעצם בתוקף הרצון, שבאמת בכח המתאוה זה יכול להיות באהבה עזה לאלקות, רק הלבושים של הכח המתאוה והוא תואר וציור הרע שמצייר בהכח המתאוה והוא כשכבר מתאוה תאוה שיש כאן רצון פרטי שרוצה בדבר תאוה זו וכן האותיות שמחשב ומהרהר בהם או שמדבר בהם ובפרט העשי' שכולם הם לבושים אל הכח המתאוה שהן רע בעצם ובהם אינו שייך שום תיקון ובירור כלל כ"א לדחותם ולהעבירם לגמרי, וכידוע בענין התשובה * שצ"ל עקירת הרצון שיעקר רצונו לגמרי מהדבר תאוה ובוה הוא מעביר ומדחה את הרצון הזר במה שעוקר רצונו מזה. וכן האותיות דמחשבה דבור ומעשה צריך להעביר לגמרי, והוא ע"י הדמעות

כח המתאוה : ראה לקרית במדבר (נו, ד), דברים (סא, ד), ובכ"מ.
בענין התשובה : ראה לקרית דברים (לו, א), סהמ"צ להצ"צ מצות וידוי ותשובה.

שכוכה במר נפשו על החטא ועון בזה מכבס את הנפש מהאותיות המחורד, וכמ"ש במ"א * על פסוק חומת בת ציון הורדי כנחל דמעה, דחומת בת ציון הן אותיות המחשבה שחשב והרהר ברע וצריך להוריד דמעות ע"ז וע"י הדמעות ה"ה מכבס את הנפש מהם כו', ומכ"ש גוף העשי' שצריכה דחי' לגמרי ע"ז וע"י הדמעות ה"ה מכבס את הנפש מהם כו', ומכ"ש גוף העשי' שצריכה דחי' לגמרי וז"ע וידוי דברים שיתוודה על חטאו שע"ז מדחה גוף הקטיגור שנעשה ע"י החטא, וזהו שכתוב קחו עמכם דברים ושובו אל ה', שלתשובה צריכים ג"כ וידוי דברים בכדי להעביר גוף הדבר כו', וכל אלו צריכים דחי' והעברה לגמרי, אבל עצם כח המתאוה יכול להתהפך לאלקות כו'. והנה במשנה אמרו בכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר יבוא לאהבה את ה', ולכאורה איך היצה"ר יתהפך לאלקות. אך הענין הוא דהנה יצה"ר הוא כח המסית להתאוות תאוה, כי יש אמצעי בין הכח המתאוה לבין ציור הרע דרצון רע הנ"ל, והוא כח המסית שמעורר את הכח המתאוה להתאוות תאוה, וע"ד עינא וליבא תרין סרסורי דעבירה, שהן ממוצעים בין כח המתאוה לפעולת הרע דעין רואה והלב חומד, וכמו"כ העין הוא ממוצע בין הכח המתאוה לחמדת הלב שע"י ראיית העין מתעורר באהבה ורצון כו', והיינו מפני שבראי' יש התלבשות תענוג כמ"ש במ"א * ועל ידי התענוג (דעם גישמאק) שיש לו בהדבר הרי הוא מתעורר להתאוות לזה, ולכן אנו רואין שיש מי שרואה דבר תאוה ואינו מתעורר כלל לזה ויש מי שמתעורר כו', והיינו דכשאינן לו תענוג בהדבר אינו מתעורר בתאוה לזה וסבת ההתעוררות הוא מצד התענוג כו', והתענוג הזה (בל"א דעם גישמאק אין ענינים הגשמיים) יכולים להפוך לאלקות שיהי' התענוג שלו באלקות לבד וכמ"ש לבי ובשרי ירננו אל א"ל חי, דרינון הו"ע התענוג והוא שהלב ובשר הגשמי דנהי"ב ירננו שגם הנהי"ב יהי' התענוג שלו באלקות, והיינו שע"י ריבוי העסק בעניני אלקי' בהשגה והתבוננות בהעמקת הדעת יכולים לפעול שגם הנהי"ב יהי' כל תענוגו באלקות ויתעורר בזה דוקא ובוה יחפוץ כו', וזהו בכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר ישוב לאהבת ה', דיצה"ר הוא כח המסית וע"ה שמסית לעשות היפך רצה"ע ויש לו תענוג (גישמאק) בדברים הגשמיים דלכן נק' יצר הרע, מ"מ אינו רע גמור עדיין והוא רק המעורר לרע אבל בעצם אינו רע עדיין, וכידוע ג"כ שהיצה"ר אינו רוצה באמת שישמעו אליו וכמ"ש בזהר תרומה דקמ"ג ע"א מהמשל דזונה עם בן המלך כו', ולכן יכולים להפכו להיות ואהבת בכל לבבך שגם היצה"ר ישוב לאהבת ה' בגילוי ולא בהסתר פנים כמשל הזונה כו'.

(ו) ונמצא דבזו אומות שהן המדות רעות שייך בהם בירור כו' אבל קלי' עמלק א"א שיתברר כי הרי קלי' עמלק הוא שיודע את רבנו

וכמ"ש במ"א : ראה שערי אורה ד"ה בכ"ה בכסלו פ"א, יב.
כמ"ש במ"א : ראה קונטרס העבודה פ"ב.

ומתכוין למרוד שרוצה להיות נפרד ולנגד לאלקות. ואין כאן איזה מדה או תאוה פרטית כ"א לנגד לאלקות והיא מצד העזות והחוצפא כנ"ל, מה יכולים להפוך כוונה זו הרי כוונה זו היא כענין התואר והציוור הרע שבמדות רעות שגם הם א"א שיתבררו כ"א בדרך דחי' דוקא לגמרי מכל וכל, ועד"ז הוא בקלי' עמלק (שהוא עצם הרע הגמור) שא"א לבררו בדרך בירור כ"א כמו כלי חרס דשבירתו הוא תקנתו שאינו מועיל לו שום הכשר כ"א שבירה, וכן קלי' עמלק אינו מועיל לו שום תיקון ובירור אלא איבוד לבד ואיבודו זהו תיקונו כו'. ומשארז"ל דמבני בניו של המן למדו תורה ברבים, דהמן הוא מזרעו של עמלק ונתבררו כו', זהו מפני שיש בהתנשאות ג"כ התנשאות שעל פי טעם ודעת וכנ"ל בגאות משום איזה מעלה, והתנשאות זאת יכולה להתהפך לקדושה, שיש ג"כ ענין גיאות בקדושה וכמו ויגבה לבו בדרכי ה' שצ"ל הגבהת הלב בעבודה, ות"ח צ"ל בו שמינית שבשמינית מגסה"ר כו', וזהו שמתברר בגסות דהמן ועמלק כו', אבל עצם קלי' עמלק והוא ההתנשאות שלא ע"פ הטו"ד והו"ע העזות והחוצפא בעצם זה א"א להתברר ולא יש בקדושה ענין כזה כלל וכלל כו'. והענין הוא דהנה באמת ב' בחי' התנשאות הנ"ל מתבררים ומתהפכים לקדושה (וכמ"ש ויקח המן את הלבוש ואת הסוס וילבש את מרדכי כו', דסוס בגימט' ב"פ גס כו' וכמ"ש בתו"א ובשערי אורה ד"ה יביאו לבוש מל'), ויש בקדושה ג"כ ענין התנשאות בעצם שלמעלה מטו"ד, אלא דבקדושה אינו ענין גיאות והתנשאות ח"ו אלא ההיפך מזה לגמרי, דהרי ענין ויגבה לבו ה"ז בקדושה ג"כ ענין התנשאות והגבהה אלא שהוא מצד הטעם היינו מצד קרבתו לה' כו' (הוא המתברר מהתנשאות דהמן שע"פ הטעם וכמו ויספר המן כו' את כבוד עשרו כו'), ויש ענין התנשאות שלמעלה מטו"ד, והוא כמו שאמר רשב"י * אנא סימנא בעלמא כו', אמנם באמת זהו תכלית הביטול שלו מפני שהי' בטל במציאות לגמרי ולא הי' מציאות לעצמו כ"א האלקות שבו לכן אמר אנא סימנא כו', וכמ"ש במ"א בכל התשבחות דרשב"י ז"ל דזהו הרוממות וההתנשאות דאלקות שבו והיינו מפני עוצם הביטול ביותר, דאם הי' עדיין מציאות יש לעצמו א"א לומר כן כ"א כאשר בטל במציאות שאינו שום מציאות לעצמו וכל המציאות הוא רק האלקות שבו לכן אמר אנא סימנא כו', וא"כ ה"ז תכלית הביטול לגמרי, ונמצא דהתנשאות עצמו דקדושה הוא ההיפך לגמרי מההתנשאות עצמו דלעריז, דלעריז הוא תכלית הישות ובקדושה הוא תכלית הביטול כו'. וזהו דענין החוצפא שהוא מצד הגבהה והתנשאות עצמי לא יש כלל בקדושה ולכן קלי' עמלק אין לה בירור כלל דעיקרה הוא בחי' החוצפא שמכוין למרוד ואינו שייך בזה בירור כ"א שבירה ואיבוד לגמרי כו'.

(ז) וזהו ראשית גוים עמלק ואחריתו כו', דהנה קלי' עמלק הוא להיות מנגד לאלקות, והיינו שגילוי אלקות לא יפעול שום התפעלות והתעוררות בנפש כו' כנ"ל, ונת"ל דסבת התגברות התאוה דמדות רעות הוא מצד

העדר ההרגש האור האלקי כו', וא"כ הרי קלי' עמלק שפועלת שלא להתפעל מאלקות ה"ז סבה וראשית להז"מ רעות, והגם שהוא מובדל מהם וגרוע הרבה מהם, וכמו שנת"ל דהתחלת הסיבה להתגברות התאוה הוא מצד העדר העבודה דהיינו העדר הגילוי דאלקות ואח"כ התגברות התאוה מעלמת ביותר שלא יאיר בו אור הנה"א ואור האלקי ושלא יורגש בנפשו כו' והכל הוא העדר גילוי האור כו' וקלי' עמלק הוא מעלים על הגילוי דהיינו גם כשיש גילוי אלקות אינו מניח שיתפעל מזה כו', הנה באמת הוא מובדל בערך מהם שגרוע מהם הרבה באין ערוך מ"מ ה"ה סבה אל המדות רעות דהרי איך שיהי' ה"ה פועל שלא יורגש בו האור האלקי ולא יתעורר בנפשו כלל מאלקות, א"כ ה"ז סבה להתגברות הנה"ב ושיפול בכל המדות רעות כו'. ועוד זאת דנת"ל דקלי' עמלק הוא ענין החוצפא וההתנשאות שזוה"ע הרגש עצמי ביותר וידוע דסבת כל התאוות דז"מ רעות הוא מצד הרגש עצמי ומשו"ז ג"כ הוא ראשית לכל הגוים. והגם דההרגש עצמי דמדות רעות אינו דומה לההרגש עצמי דעמלק, דבמדות רעות ענין ההרגש הוא ענין יוקר עצמו, שיקר בעיניו ומשו"ז הוא מתאוה תאוה ואינו יכול לשלוט ברוחו כו', אבל ההרגש דעמלק אינו שיקר בעיניו שגם בעיני עצמו אינו יקר כו' יודע הוא פחיתותו ושפלותו כנ"ל, ואין כאן ענין הרגש היוקר כ"א עצם ההרגש שהוא מורגש שהוא ענין העזות בעצם כו', מ"מ ה"ז סבה שבא ממילא אח"כ להרגש דיוקר עצמו, וכמו שאנו רואין בחוש באיש העז והחצוף כאשר יעזו להאיש הגדול ביותר שזהו רק מצד עצם העזות כנ"ל הנה אח"כ נעשה אצלו מנשוא מזה גופא שהעזו לאיש גדול, דענין ההתנשאות הזאת הוא שנעשה חשוב בעיני עצמו שעשה ופעל דבר כזה ויש לו תענוג ושמחה (צוא פרידנקייט) מזה והוא נחשב אצלו לדבר מה, שכ"ז הו"ע הרגש היוקר ואז ודאי הוא מוכשר לכל הז"מ רעות ר"ל, ונמצא דקלי' עמלק הוא סבה להז"מ רעות, וזהו שארז"ל המן מן התורה מנין המן העץ כו', ופ"י המן העץ הוא בל' בתמי' ומ"מ צ"ל שיש לו שייכות לעה"ד דאלי"כ הרי לא שייך בתמי' ג"כ, והענין דעה"ד הוא ענין ההרגש כידוע ומבואר במ"א * דזהו כל ענין חטא עץ הדעת כו', וענין ההרגש דעה"ד הו"ע הרגש יוקר עצמו ואינו דומה להרגש דעמלק שהוא עצם ההרגש כו', ומ"מ הוא סבה לזה כנ"ל, וזהו המן העץ לשון בתמי' שמובדל הוא בערך מההרגש דעה"ד ומ"מ הוא סבה להרגש זה כו' כנ"ל. וזהו דעמלק הוא ראשית לכל הגוים וגם הוא אחרית דכל הגוים והו"ע פעולת הרע ר"ל, דהמדה רעה כשבאה לידי פעולה היא מתגברת ביותר מכפי שהמדה היא מקודם, וכמו בהמדבר דברי כעס הרי בהדבור מתגבר הכעס ביותר מכמו שהוא בלב שאז הוא בהעלם ואינו בהתגברות כ"כ אבל כשבא לידי התגלות הוא מתגבר ומתלהב ביותר כו'. ועמ"ש הרי"ה שער הענוה ס"פ ה' השתיקה מבטלת את הכעס וגם קול נמוך ולכן כשיראה האדם שכעסו מתגבר ישתוק כו', הרי כשמדת הכעס היא בלב

לבד אינה בהתגברות ועוד מתבטלת ובמשך הזמן כשירגיל א"ע לשתוק בעת כעסו מתחלש אצלו מדת הכעס ותבטל מדת הכעס לגמרי משא"כ כשמדבר בכעסו אז מתגברת ביותר ולא תבטל כלל כו', וזהו בדבור וכל שכן במעשה בדפועלת הרע ר"ל מתגבר הרע הרבה יותר מכמו שהוא בלב, והתגברות הזאת הוא מתוקף הרע בעצם שבנפשו דנעוץ תחלתו בסוף מעשה דוקא כו', וז"ע אחרית הגוים שזהו הראשית דתוקף הרע דקלי' עמלק כו', ולזאת שניהם המה עדי אובד שאין בזה שום תיקון כיא איבודם וזהו תיקונם כו'.

ח) ומעתה יובן מ"ש זכור את אשר עשה לך עמלק, שצ"ל זכירת עמלק, וענין הזכירה הוא שזוכר רע בעיניו הרע דעמלק ודואג בנפשו ע"ז שנמצא אופן רע כזה שאינו נכנע מאור האלקי ואדרבה עומד לנגד שלא יפעול האור האלקי שום התפעלות והתעוררות כלל כו', והדאגה הזאת שדואג ומתאנח ע"ז ה"ז שובר ומאבד קלי' עמלק, דהנה מובן דההיפוך מקלי' עמלק בקדושה הו"ע בחי' ביטול עצמי דהיינו הביטול שלמעלה מטו"ד כיא עצם הביטול שזה ההיפוך מעצם הישות כו', וכמו משה שהי' בטל בעצם בבחי' ביטול עצמי וכמ"ש והאיש משה עניו מאד שהי' עניו ושפל מכל אדם שזהו מצד הביטול העצמי שלו, והגם דאי' ע"פ הנ"ל טעם העניויות שלו שחשב שאם הי' לזולתו כחות וחושים שלו הי' מגיע למעלה יותר, הנה זהו גופא מה שהטעם הזה פעל בו הענות והשפלות הוא מצד הביטול עצמי שלו, כי בלתי ספק הוא אשר הגיע בכחותיו וחושיו למעלה מאד מאד אשר אחר זולתו לא הי' מגיע לזה ולא הי' מקום שיהי' בשפלות מזה, אלא שהעיקר הוא מצד ביטול עצמו ומי שהוא בטל בעצם מתקבלים אצלו טעמים כאלו וגורמים לו ענוה ושפלות כו', ולכן הי' צ"ל מלחמת עמלק ע"י משה דוקא וכמ"ש בחר לנו אנשים אנשי משה דוקא כמ"ש במ"א*, והיינו לפי שהי' בבחי' ביטול עצמי הי' בכחו להלחם נגד הענות עצמי דעמלק ולשוברו כו', והנה בחי' ביטול עצמי הנ"ל יכולים לפעול בעצמו, והוא ע"י הדאגה ואנחה שדואג ומתאנח על הרע ע"ז נשבר הרע ונעשה בבחי' ביטול עצמי, וכמו שארז"ל דאנחה שוברת גופו של אדם, וכמו שאנו רואין בחוש שהדאגה ואנחה תמידית בגשמיות ר"ל שוברת את האדם ונעשה בטל בעצם מכל מציאות ומהות שלו לגמרי מכל וכל כו', וכמו"כ הוא ברוחניות כשדואג ומתאנח תמיד על הרע ה"ז שובר את הרע לגמרי ונעשה בטל בעצם, וזהו שצריכים לזכור תמיד את עמלק, דהיינו שיהי' רע בעיניו הדבר וידאוג תמיד ע"ז ועי"ז מתבטל קלי' עמלק כו', אמנם זהו כאשר הענין נוגע אליו שרע בעיניו באמת ודואג באמת ע"ז, ובכדי שיהי' כ"ז באמת העצה לזה הו"ע הביטושים שיבטש א"ע בקול רעם וריגז משוקץ ומתועב רע גמור וקשה כזה כו', והביטוש פועל בו עכ"פ ההכנעה

בכלל שיהי' רע בעיניו וידאג כו'. דהנה עמלק נמשל * לכלב ומה דרכו של כלב לרדותו במקל כו', והרוע ההרגזה הנ"ל, וכמו באיש העז והחצוף העצה אליו לבותו בכל מיני בזיון ועי"ז הוא גופל, דע"ה שהוא שפל בעצם ויודע שפלותו ופחיתותו והגבהתו הוא מצד עצם העזות כנ"ל ומ"מ אנו רואים בחוש כשצועקים עליו בקול גדול ומבזים אותו ה"ה גופל ממהותו, ודוקא לא על פי טעם כמו שאם יאמרו לו איך תעז לאיש גדול כזה לא יועיל כ"א הרגזה לבד זה דוקא מועיל לו, וכמו"כ הוא ברוחניות הביטושים מועילים לפעול הכנעה כללית עכ"פ, והעיקר הוא הדאגה אח"כ שדואג על הרע וזה שובר קלי' עמלק לגמרי, וזהו הציווי זכור תמיד מה שעשה לך עמלק היינו שידאוג תמיד על הרע דעמלק כו', ולכן הזכירה הוא ענין עקרי שעי"ז שדואג תמיד על הרע דעמלק עי"ז נעשה מחיית קלי' עמלק ואבדון שלו כו'. וזהו שאמר במד"ת אם עשיתם כך הרי אתם בנים של אברהם שנמשל לאפר, וע"פ פשוט הוא דאפר הוא בחי' ביטול כידוע.

ט) אמנם להבין זה צלה"ק תחלה משארז"ל קיים אאע"ה כל התורה כולה עד שלא ניתנה וכן יצחק ויעקב, אלא שהיו חלוקים בהעובדות שלהם, שאברהם קיים המצות ע"י הכנסת אורחים ויצחק בחפירת בארות ויעקב במקלות כו', וא"כ צ"ל מהו ההתחדשות דמ"ת ומה ה' הרעש כ"כ דמ"ת. אך צ"ל למה היו האבות חלוקים בהעובדות ולא קיימו כלם בענינים שוים כמו עכשיו דהכל מניחין תפילין ולובשים ציצית כו', ואם מפני שהיו בשרשים מחולקים כידוע שהיו בבחי' חג"ת הלא גם עכשיו יש נשמות מחולקים בשרשן דס"ר נשמות שרשן מוא"ו מדות עליונות, וכמו שמאי והלל שהיו בחי' חו"ג ומ"מ כלם שוים בעשיית המצות. אך הענין הוא דהנה קיום המצות דהאבות א"א שהי' בגשמיות דאיך קיימו מצות תפילין שנאמר בה יציאת מצרים, אלא שהי' עבודה רוחני' והיינו בחי' הרצויש שלהם כמ"ש הלך ונסוע והמס"נ שלהם שז"ע קיום המצות, וכידוע דהמצות הן בחי' רצויש וכמ"ש במ"א, ובזה יש כמה חילוקי מדרי' בכל מצוה ומצוה הרצויש הוא באופן ומדרי' אחרת, וכמו בכוונת המצות שהן חלוקים זמ"ז בעשיית הכלים ובהמשכת האורות למעלה, דמצוה זו תלוי' באות זה דשם הוי' וזו באות אחר כו', וכמו כן יש חילוקים באופן העבודה דכל מצוה, וכמו תפילין לשעבד הלב והמוח לאלקות ואתרוג אל תביאני רגל גאווה כו', וזה הי' עיקר העבודה בקיום המצות דהאבות בהעבודה הרוחני', ולהיות שכל דבר רוחני צ"ל אחיזה בגשמיות לזאת הי' העובדות בגשמיות שהי' כעין הכנה וכלי אל עבודתם הרוחני' ולכן היו חלוקים בהעובדות, דמאחר שהעיקר הי' העבודה הרוחני' ובזה היו חלוקים ודאי מצד מדריגתם והעובדה הגשמי' הי' רק כעין כלי והכנה שבזה נאחו העבודה הרוחני', ממילא הי' צ"ל

עמלק נמשל כו' דרכו של כלב : פסיקתא לפי זכור (יל"ש סי"פ בשלח ועוד). שמו"ר

פ"ט, ב.

וכמ"ש במ"א : תו"א ס"פ יתרו. לקרית ר"פ חוקת. ועוד.

העבודה הגשמית לפי ערך העבודה הרוחנית, ולכן אברהם שהי' מרכבה למדת החסד וכמ"ש הפרדס בש' ס' הבהיר כו' והי' העבודה הרוחנית שלו במדרי' זו הי' העבודה שלו בהכנסת אורחים, ויצחק כו' ויעקב כו'. והגם דהמדות חגית כלולים מכל הע"ס ובחסד יש גי'כ גבורה וכן בגבו' כו', מ"מ הרי העיקר הוא עצם הספירה וגבו' שבחסד היא חסד בעצם וכמו ואוהבו כו' וחסד שבגבו' היא גבו' וכמו חושך שבטו כו' וכן חסד שבת"ת הי' ת"ת כו', ולכן חגית כלולים מכל הספירות ולכן הי' ביכולתם לקיים כל המצות דהמצות הרי יש בהם גי'כ חו"ג ואיך קיים אברהם המצות שמצד הגבו' אלא שזהו מצד ההתבללות אבל הכל הוא בבחי' החסד כו', אבל במ"ת ניתן לנו מצות מעשיות שהעיקר הוא העשי' וצ"ל כונת החסד כו', אבל במ"ת ניתנו לנו מצות מעשיות שהעיקר הוא העשי' וצ"ל כונת המצות, אבל העיקר הוא העשי' ולא שהמצוה היא כמו הכנה וכלי לאיזה דבר כ"א עצם העשי' הוא העיקר, ולכן בזה יד כולם שזה ואין חילוק בין שמאי להלל חו"ג מאחר שאין הכוונה העיקר כ"א העשי', ובכוונתם ועבודתם הרוחנית ודאי היו מחולקים אבל בעצם עשיית המצות כלם שוים.

(י) אַךְ הנה נודע דעבודת הנברא מצ"ע הגם שהיא בהכנה רבה ובמס"נ מ"מ אינה יכולה להגיע למעלה משרש מדריגתו במקור חוצבו, והראי' ממשארז"ל ש"מ מעין עין עיטם גבוה כו' כ"ג אמה ושליש, ואם הי' אפשר שיגביה מעצמו למעלה ממקור חוצבו מהו הראי' שהי' גבוה כ"ג כו', אלא מוכרח לומר כנ"ל, וא"כ האבות בעבודתם לא הגיעו רק עד שרשם ומקורם, והגם שהיו נשמות דאצילות הרי מבואר באגה"ק דנשמות דאצילות יצאו ונפרדו מהכלים וממילא ה"ה מרוחקים מהקו כו', וכמ"ש בבה"ז פ' פנחס בהמא' ע"פ ובחדש הראשון דנשמות הן כמו המח' שחושב בדבר הנבדל ממנו כו' יעו"ש, וזהו שיצאו ונפרדו ומרוחקים מהקו כו', אמנם במ"ת שניתנו התומ"צ שנק' גי'כ אדם, זאת התורה אדם כו' רמ"ח פיקודין כו' שהן גי'כ בחי' כלים (ותו' נק' אור ולפעמים מבו' שהוא בחי' הדם * אדם א' דם כו') ה"ה בחי' עצמות הכלים דע"ס שדבוקים בהקו, וזהו לריח שמניך כל המצות כו' ריחות היו, ריח הארה בלבד שהרי אינו חסר מן העצם עי"ז והי' הוראה שהוא הארה מועטת היוצא מן העצם כו' וכמו"כ הנמשל בהאבות שמיגיעים לשרשם ומקורם באצילות, אך הי' רק הארה שיצאה ונפרדה כו', אבל אנו שמן תורק עצמיות הכלים ועצמיות האור כו', ובאמת הוא מבחי' עצמיות אוא"ס שלמעלה מבחי' הכלים, דבאור פניך נתת כו', וא"כ לפי"ז צ"ל מהו השבח דהרי אתם בניו של אברהם כו', דהרי זכינו במ"ת למעלה ומדרי' גבוה יותר. אך הענין הוא דהנה נודע, שיש הפרש בין מלמטה למעלה ובין מלמעלה למטה, שמלמטה למעלה כתיב מי יעלה בהר נקי כפים כו', אבל מלמעלה למטה אין מונע, וכמו שני בני"א

א' בהר כו' ובכדי שיעלה התחתון צריך להסיר המונעים ומעכבים ושיהי' בעל כח וכמה שעולה באופן כזה מקבל פני העליון, אבל שירד העליון אין מונע. וכמו כן בהעלאה מלמטלמ"ע צריך להזדכך שיוכל לעלות ושיהי' בבחי' ביטל ולפי אופן הביטל שלו הרי הוא מקבל אור העליון כו'. אבל מלמעלה למטה הרי במ"ת הי' גילוי אור א"ס למטה וירד כו' הגם שהמטה לא נזדכך כלל והי' גילוי אור עליון יותר אלא שהמטה לא הי' כלי לזה, אבל מלמטה למעלה התחתון הוא כלי לגילוי אור העליון כו'. ונמצא יש יתרון מעלה בקיום המצות דהאבות מצד הביטל שלהם, והיו בבחי' כלים ממש לאלקות, משא"כ בתורה ומצות שלנו גם אם מכוח, כמו בתפלין לשעבד הלב והמות כו', הרי זה רחוק מאד מהביטל דהאבות ובפרט כשעושה בקרירות דרך מצות אנשים כו', ומ"מ הרי קיים את המצוה, אבל נמשך עי"ז רק אור מקיף לבד בבחי' ריחוק כו'.

יא) וזהו שאמר במדרש עם עשיתם כך לזכור את עמלק, שיהי' רע בעיניו הקלי' דעמלק שעייז גורם דחיית ושבירת הרע הרי זה פועל ענין עשיית הטוב דמעשה המצות באופן הנצרך לקיום המצות. ואז יהיו ב' המעלות, היינו שההמשכה שעיי המצות יהי' עצם הדבר ולא בחי' ריח בלבד כו' וגם יהי' כלי לזה, ע"ד הזיכוך של העלאת מ"ן של האבות. דמה שהי' אצלם במס"נ עצומה די אם מקיים עכשיו בכוונה הראוי, כי עכשיו הנה אנו מצווים ועושים שגדול המצווה כו'. ובא"ל התקינו עצמיכם לשעבודה של מצרים, פי' וא"ל שאינו זוכר את עמלק, היינו שאינו דואג ומתאנח על הרע דעמלק, אם שאינו מועיל לו גם הביטוש שמבטש את עצמו שיהי' רע בעיניו כו', מי שאינו רוצה לבטש א"ע, היינו שגם הביטוש הוא בחלישות ומהשפה אל החוץ וממילא אינו פועל עליו ואז אין הדאגה באמת באופן שחשבר את קלי' עמלק שבו כו', אז התקינו עצמיכם כו', שהגם שלא מצינו שנשתעבדו למצרים, אמנם הנה אמרו"ל במד"ר שכל האומות נק' ע"ש מצרים כו'. וגם ברוחניות יש השעבוד בחומר ובלבנים, וכמ"ש ברע"מ בחומר דא ק"ו ובלבנים דא ליבון הלכתא כו'. והענין דהנה משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע כו' ולא הי' מחלוקת כלל עד הווגות שמנו במשנה דאבות שהי' מחלוקת רק באיזה הלכות, ואח"כ משרבו תלמידי שמאי והלל שלא שמשו כל צרכם, פי' שלא הגיעו בעבודתם להיות בבחי' ביטל שיהיו כלים לקבל אור האמת כמו שהוא נתרבה המחלוקת בישראל ובכדי ללבן את ההלכה על בורי' צריכים לזה יגיעה עצומה עד שיצא הפסק הלכה לאמיתתו, וכמאמר במחשכים השיבני זו תלמוד בבלי שנק' חשך והעלם שנעלם האור באמת מפני סיבוך ההלכות בריבוי קושיות והסתרים וצריכים יגיעה דבה לברר וללבן ההלכה ולבוא אל אור האמת כו'. (משא"כ בתלמוד ירושלמי מאיר האור יותר דכל רב מבבל וכל רבי מא"י יו"ד בחי' חכ' כו' כמ"ש במ"א*.) ועיי' יגיעה דתורה מתקנים ג"כ קלי' עמלק.

(יב) דהנה עמלק הוא עמל ק'. והענין דהנה כתיב יש אדם שעמלו בחכ' ובדעת, ופרש"י אדם זה הקב"ה ועל הכסא דמות כו', שעמלו בחכ' ה' בחכמה יסד ארץ. ולכא' הלא לא בעמל וביגיעה ברא כו'. אך הענין הוא דהנה בריאת העולם ה' בבחי' הארה וזיו לבד ועי"ז נעשו העולמות בבחי' יש. אך תכלית הכוונה היא שיהי' גילוי אלקות בעולמות נתאה הקב"ה להיות לו דירה כו'. וזהו שעמלו בחכ' שיהי' גילוי בחי' חכ' למטה, ובדעת גילוי בחי' ומלאה הארץ דעה כו', והיינו גילוי בחי' ד"ע שגם למטה יהי' הביטל דכלא קמי' כלא חשיב. ובחי' זו נק' עמל, וע"ד שארז"ל קשה לזווגם כקיי"ס שנק' קיי"ס קשה, דקרי"ס הוא חיבור עלמא דאתכסיא עם עלמא דאתגליא, דנבראים כמו שהן בבחי' נבראים דעלדאת"ג יהי' בהם גילוי בחי' עלדאת"כ כו', וכמ"ש במ"א שזה שני הפכים, הרי זה נקרא קשה כביכול, וכמו כן הוא ענין שעמלו בחכמה שזה שיהי' למטה גילוי בחי' חכ' וד"ע זה נק' עמל כו'. והנה עמלק נק' ג"כ עמל והיינו העמל דלעו"ה, שגם שיש גילוי אלקות ומ"מ לא יניח שיפעול למטה, שזהו ג"כ עמל גדול להעלים על גילוי אור כו'. והעצה לזה הוא העמל דתורה שנק' ג"כ עמל, וכמ"ש אדם לעמל יולד כו' עמל תורה וכמשארז"ל, והיינו היגיעה בתורה. והענין דהנה אמרז"ל אם פגע בך כו' משכהו לביהמ"ד אפי' אם אבן הוא נימוח וכמו מים הנוטפין על האבן כו'. אמנם העיקר הוא היגיעה בתורה לברר וללבן ההלכה וכן להוציא דין חדש, וכמו"כ הלימוד יותר מהרגילות ה' רגיל לקרות כו' בעבודה ויגיעה דוקא עי"ז הוא שובר את העמל דעמלק, וזהו ובא"ל שלא יש הזכירה כנ"ל העצה היא לשעבד א"ע בשעבודה של תורה בריבוי יגיעה ביותר, וזהו התקינו עצמיכם שיתקנו א"ע היינו תיקון קלי' עמלק ע"י היגיעה דתורה כו'. והנה כתיב כימי צאתך מאמ"צ אראנו נפלאות, דכשם שע"י שעבוד מצרים זכו למ"ת דבמ"ת כתי' אנכי הוי' אלקיך שזכו לש' הוי' שיהי' בבחי' אלקיך בגילוי בנפשם כו', ובכדי שיהי' גילוי זה ה' צ"ל קרי"ס חיבור עלדאת"כ ועלדאת"ג לפי שעה כנ"ל ועי"ז אחי"כ במ"ת ה' גילוי ש' הוי' בנשמות ישראל כו', כמו"כ לע"ל והניף ידו * על הנהר בחי' הנהר דבינה ויהי' התגלות בחי' הנפלאות גו"ן פלאות בחי' הפלאות שבגו"ן שערי בינה כו', ובדרך כלל הוי"ע גילוי בחי' ש' הוי' דלעילא, וזהו ענין ז' הנחלים ז"ת דעתיק כו', ויזכו לזה ע"י השעבוד דעכשו בחומר ובלבנים בחומר דא קל וחומר כו', והוא היגיעה דתורה עי"ז נוכח לגילוי עצמות אוא"ס שיתגלה לע"ל כו'. ולפי"ז י"ל ל' התקינו ל' הכנה כמו התקן עצמך בפרודור כו'. וזהו זכור את אשר עשה לך עמלק שצריך לזכור תמיד את אשר עשה עמלק שיהי' רע בעיניו הרע דעמלק וידאוג ע"ז ועי"ז ישבור וימחה קלי' עמלק, ובא"ל התקינו עצמיכם לשעבודה של מצרים שזהו עצה שיהי' יגיעה יתירה בתורה ועי"ז ימחה את זכר עמלק כו'.

בס"ד, ש"פ צו, פ"ג, רס"ה

וידבר ה' אל משה לאמר זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר ויקחו אליך פרה אדומה כו'. הנה מה שיש לדקדק בפסוק זה למה נאמר ב"פ הוי' וידבר הוי' צוה הוי', והל"ל וידבר ה' אל משה לאמר זאת חקת התורה ויקחו אליך כו'. הנה פי' חוקת יש בו ג' פירושי' הא' ל' חוק ומשפט ע"ד שאה"כ מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל, שיש מצות שהם בבחי' חוקים ויש מצות שהם משפטי' כמו דיני ממונות הרי הם ע"פ הטעם והשכל, וכן כל המצות שהן ע"פ הטעם אינם נקראים חוקים כ"א מצות או עדות. אבל יש כמה מצות שהם שלא ע"פ הטעם כלל וזהו הנק' חוקה שהם חוק לכד שלמעלה מן הטעם, ומכללם גם פרה אדומה שהיא ג"כ למעלה מן הטעם. והגם שכל המצות הן רצה"ע שהרצון הוא למעלה מהטעם, הענין הוא דיש ב' מדרי' ברצון, דיש רצון דעם היותו בעצם למעלה מהטעם מ"מ נתצמצם ונתלבש בבחי' חכ' להיות טעם לרצון, והן כל המצות שיש בהם טעם שהן בחי' רצון המורכב בחכ', והיינו דבעצם הן בחי' רצון ולא שהטעם הוא סיבת המצוה כ"א הרצון שכך עלה ברצונו, וכך הוא גם במשפטים שהן דיני ממונות דלכא"ו הן ע"פ הטעם, באמת אין העיקר בהם הטעם אלא כך גזרה רצונו ית' שאם יטעון ראובן כך ושמעון כך יהי' הפסק דין כך וכך כו'. אלא שיש טעם ע"ז ג"כ מפני שהרצון נתלבש בטעם וחכ' כו'. אמנם החקים הן מצות מבחי' רצה"ע שאינו מורכב בחכ', והיינו שנתגלה בחי' הרצון כמו שהוא אינו מורכב בשום דבר, והגם שהן ג"כ מצות פרטיות מ"מ כל פרט הוא התגלות עצם הרצון כו'. ופי' הב' בחקה ל' חקיקה כמשארז"ל במד"ר חוקה חקקתי גזירה גורתי חוקות שבהם חקקתי שמו"א. הג' ל' הטריפני לחם חוקי שהוא בחי' חוק שלא ישנה את תפקידו, וכמו כי חק לכהנים מאת פרעה ואכלו את חוקם כו'. וכל הג' פירושי' יש בבחי' פרה אדומה. ולהבין כ"ז הנה כל התורה היא בחי' תושב"כ פי' תשב"כ כי התורה ניתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה שהוא כדמיון הכתב בדיו על גבי הקלף שהם משני דברים נפרדים ומחברים אותם יחד בתמונת האותיות כו'. אבל אותיות החקיקה הם מיני' ובי' שאינם מדבר נפרד כלל כ"א מיני' ובי', והגם שהן ג"כ אותיות הרי האותיות הן בגופו ומהותו של האב"ט עד"מ. ובכללות זהו ההפרש בין ב' הבחי' במצות שנת"ל משפטים וחוקים, דמשפטים שע"פ טו"ד הן כמשל אותיות הכתיבה ותו"ע בחי' רצון המורכב בחכ', וחוקים הן כמשל אותיות החקיקה דהיינו התגלות עצם הרצון כמו שהוא, דעם היות שהן ג"כ פרטים מ"מ כל פרט הוא התגלות עצם הרצון כו'. וביאור הענין הנה ילה"ק תחלה משארז"ל קיים אברהם אבינו כל התורה כולה עד שלא נתנה. ולכא"ו יפלא איך קיים כל התורה הלא יש כמה מצות התליות בארץ והרבה מצות שתלויים ביצי"מ כמו תפילין, ואיך קיים אותם. אך הענין הוא בהיות ידוע כי בדי"כ התורה הוא בחי' רצו"ש וכמ"ש מימינו אש דת למו אש בחי' רצוא ומימינו קו הימין הוא בחי' שוב. וכן המצות הן מ"ע ומל"ת חו"ג שהן רצו"ש. ואברהם קיים כל התורה ע"י הרצו"ש שלו וכמ"ש הלוח

ונסוע הנגבה שהי' תמיד ברצו"ש ועי"ז קיים כל המצות (ועמ"ש בד"ה זכור את אשר כו', רס"ה). והענין הוא דהנה כתי' והחיות רצוא ושוב, ופי' הפשוט דקאי על חייה"ק שהן ברצו"ש. אמנם יש פי' דוהחיות קאי על האור והחיות האלקי שהוא בבחי' רצו"ש. ולכאו' אין זה מובן איך שייך לומר על אלקות רצו"ש. בנבראים מאחר שאינן אלקות והם מקבלים מאלקות שייך בהם הרצוא לאלקות והשוב, אבל באלקות גופא מה שייך ענין רצו"ש כו' (ועמ"ש במ"א בהביאור דוישובו, וכאן ית' ע"פ המבו' בד"ה ויקחו לי תרומה). אך הענין הוא דהנה ידוע דהאור והחיות שמחי' עולמות ונבראים הוא בחי' הארה לבד וכמ"ש מלכותך מכ"ע, דמלך שמו נק' עליהם. וכמו שם האדם שאינו נוגע לעצם האדם כו' וכמו"כ ענין השם למעלה שהיא הארה לבד שאינו נוגע לעצמו כלל ובחי' זו הוא חיות כל העולמות, והראי' שהרי החיות בא בבחי' התלבשות והתחלקות לפ"ע העולמות והנבראים. וכמו עד"מ באור וחיות הנפש המתלבש באברי הגוף להחיותם ה"ה בחי' הארת הנפש לבד לא עצם הנפש שאינו בגדר התחלקות כחות כו' וכמ"ש בסש"ב, כמו"כ יובן למעלה דמה שבא בבחי' התחלקות לפ"ע העולמות והנבראים ה"ה בחי' הארה לבד כו', וגם מה שבא בבחי' מקיף על העולמות הוא ג"כ תארה לבד שהרי יש לו שייכות אל העולמות, וכידוע בפי' סוכ"ע דשייך אל עלמין כו'. והיינו דב' הבחי' דסוכ"ע וממכ"ע שניהם רק בחי' הארה לבד וזה הן בההמשכה דממל' דאצי' לבי"ע והן בכללות האור והחיות שנמשך בעולמות שהוא בחי' הארה לבד. וכידוע בפי' אוא"ס דמה שנק' בשם אור הוא להורות שאינו רק הארה בעלמא. דזהו ההפרש בין אור לשפע, דשפע הוא בחי' השפעה עצמיות ואור הוא בחי' הארה שאין בו מן העצם כלל כו' וכמ"ש במ"א. והנה ההארה הזאת הנמשך בעולמות מאחר שהיא הארה לבד הרי בהכרח יש לה שרש ומקור מאין נמשכת מאחר שהיא הארה ואין בה מן העצם בהכרח שיש לה שרש ומקור. דבבחי' עצם אינו שייך לומר שרש ומקור דעצם הוא מציאותו מעצמותו כו', אבל בחי' הארה יש לה שרש ומקור. וזהו הטעם שנק' אור א"ס ולא אין לו תחלה כי יש לו תחלה והוא העצמי שממנו נמצא ההארה כו', ולזאת בחי' הארה זו היא בבחי' רצוא לעלות אל שרשה ומקורה. ובפרט שהרי קודם שנמשכה היתה כלולה במקורה וכמא' עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד שהאור הי' כלול במקורה, ולזאת גם אחר שנמשכה היא בבחי' רצוא להכלל במקורה (ח"ע הצמאה ה' צמאה דבחי' מל' היא בבחי' צמאה תמיד לעלות לשרשה ומקורה כו' וכמ"ש במ"א). וזהו הטעם מה שטבע האור לעלות למעלה מפני שהוא בחי' הארה לבד שיש לו שרש ומקור שמשם הוא נמשך וגם שקודם שנתגלה הי' כלול בתוכו מקורו לכן יש בו בחי' הרצוא לעלות לשרשו ומקורו כו'. אמנם זהו דוקא באור לפי שהוא הארה שבבחי' דביקות במקורה ונרגש בחי' המקור ומשרו"ז יש בהם בחי' הרצוא כו'. דהנה אי' בסש"ב ח"ב דנבראים הם ג"כ הארה מהאור האלקי המהווה אותם, וכמו"כ הכלים הן בחי' הארה ממקורם, אך הם נתהוו באופן כזה שאינו נרגש בהם מקורם, וכידוע דהתהוות הכלים הוא באופן כזה שאינם בבחי' דביקות ניכרת כו'. ולכן טבע הכלים הוא להוריד ולהמשיך את האור למטה דוקא כו'.

וכמ"ש במ"א דאור וכלי הן חו"ג דהכלי בחי' חסד שהוא בחי' המשכה דוקא
 והאור בחי' גבו' שהוא בחי' הרצוא לעלות למעלה כו'. וכמו עד"מ בד'
 יסודות הרי היסודות העבים טבעם לירד למטה וכמו עפר ומים שיררדים
 מגבוה לנמוך, והרוח ספני שדק יותר יש בו ג"כ העלאה מלמטלמ"ע, והאש
 מפני הדקות שבו הוא בבחי' העלאה תמיד מלמטלמ"ע. וכמ"כ יובן למעלה
 דבחי' אור להיות שנגש בו מקורו לכן הוא בבחי' רצוא לעלות ולהכלל
 בשרשו ומקורו כו'. ואחר הרצוא ה"ה בבחי' שוב לירד למטה מפני שבעצמות
 הכוונה שיהי' גילוי האור למטה להאיר בעולמות לכן הוא בבחי' שוב כו'. והו
 הטעם מה שהאור והחיות האלקי הוא בבחי' רצוא כי להיותו הארה לבד ומ"מ
 נרגש בו מקורו לואת ה"ה בבחי' רצוא. ומצד הכוונה העליונה להאיר למטה ה"ה
 בבחי' שוב כו'. ומובן דבחי' השוב הוא במדרי' עליונה יותר מבחי' הרצוא
 דהרי השוב הוא מצד גילוי בחי' העצמות בהארה דמשרו' הוא בבחי'
 שוב. הגם דהרצוא הוא ג"כ מצד ההרגש (דעם דערהער) מעצמות אוא"ס
 מ"מ זהו כשהוא מרוחק עדיין מן העצמות, דאם ה"י מאיר עליו בגילוי הרי
 אינו שייך רצוא. וכמו הוי כל צמא לכו למים דהצמא למים היינו כשהוא
 רחוק מהמים אבל אם הוא בתוך המים אינו שייך צמאון כו'. וכמ"כ הרצוא
 שבהאור היינו כשהוא רחוק מן העצמיות, והשוב הוא כאשר מאיר עליו
 גילוי בחי' העצמות כו' (ובאמת הרצוא הוא מהאור העצמי השייך אל
 הגילוי, והשוב הוא ע"י גילוי אור העצמי ממש שלמעלה ממקור גילוי ששם
 דוקא נטוע הכוונה הפנימיות שיהי' גילוי אור למטה כו' וכמ"ש במ"א).
 וע"י הרצו"ש שבהאור והחיות האלקי עי"ז הוא הרצו"ש בהנבראים ג"כ
 מה שחיות הקדש ונשמות הן ברצו"ש, כי כל פועל יפעל פעולתו כמוהו,
 ולואת ע"י הרצו"ש שבהחיות האלקי נעשה בנבראים ג"כ רצו"ש. דהרצוא
 הוא מצד ההרגש דהאור האלקי קודם שמאיר לו גילוי האור ה"ה חפץ
 ומשתוקק אל הגילוי או להכלל בהאור כו', והשוב הוא כאשר מאיר לו גילוי
 האור כו' וכמשי"ת. והנה יש עוד סיבה מה שהחיות הוא בבחי' רצו"ש
 מצד ההתחברות דהאור והחיות האלקי בעולמות ונבראים דא"א להיות כ"א
 בבחי' רצו"ש. וכמו באור חיות הנפש המתלבש בגוף להחיותו ה"ה בבחי'
 רצו"ש תמיד שז"ע דפיקו דליבא בב' דפיקות דהתפשטות והסתלקות כו',
 דלהיות שהן הפכים זמ"ז דהנפש רוחני והגוף הוא גשמי א"א שהנפש יהי'
 בבחי' התיישבות ממש בגוף לפי שאין זה מקומו ואינו בערך שיתיישב בדבר
 גשמי כ"א אופן ההתיישבות שלו והחיות שמחי' את הגוף יכול להיות רק בבחי'
 רצו"ש הסתלקות והתפשטות כו'. וכמ"כ יובן בהאור האלקי. שמאיר בעולמות אפי'
 בבחי' הכלים דע"ס דאצ"ו וכ"ש בנבראים שא"א להיות כ"א בבחי' רצו"ש,
 דהרי הכלים הגם שהן אלקות ממש מ"מ זהו כמו שתאלקות נעשה בבחי'
 מציאות ואין ערוך לגבי האורות והן הפכים זמ"ז כמ"ש במ"א. וכ"ש הנבראים
 שאינן ערוך לגבי הבורא ואיך אפשר שהאור האלקי יתלבש בכלים ונבראים,
 כ"א שאופן ההתלבשות הוא בבחי' רצו"ש דוקא לא בבחי' התיישבות ממש דזה
 א"א כ"א בבחי' רצו"ש התפשטות והסתלקות ובאופן כזה דוקא אפשר להחיות
 הכלים והנבראים כו'. וכמ"כ הנבראים המקבלים החיות א"א להם לקבל את

האור כ"א בבחי' רצויש, דכשם שהאור האלקי אי' לו להיות בבחי' התלבשות ממש בגבראים, כמו"כ הגבראים אינם יכולים ג"כ לקבל האור האלקי בבחי' התיישבות ממש כ"א בבחי' רצויש דוקא כו'. והנה הרצויש הגל הוא בכל בחי' גילוי אור וחיות הנמשך מאוא"ס בעולמות הן בבחי' ממכ"ע והן בבחי' סוכ"ע דגם אור הסוכ"ע הוא בחי' הארה לבד כנ"ל, וגם הוא בבחי' חיות אל העולמות כידוע ומבו' במ"א. ולכן ב' הסיבות שנת"ל בענין רצויש הוא בהאור הסוכ"ע ג"כ כו'. ומ"מ יש הפרש בזה שאינו דומה בחי' רצויש דממכ"ע לרצויש דסוכ"ע. דהנה נת"ל בסיבה הא' דרצויש הוא לפי שהאור והחיות הוא בחי' הארה לבד ויש לו שרש ומקור, ונת' שזהו לפי שהאור מרגיש שרשו ומקורו כו'. הרי בהכרח שאינם דומים זל"ו שהרי האור דממכ"ע אינו בבחי' קירוב כ"כ אל העצמות כמו האור דסוכ"ע. וכידוע דהמשכת האור דממכ"ע הוא ע"י הצמצום, דהרי ראשית גילוי הקו הוא ע"י הצמצום הראשון שהר"ע סילוק האור ואח"כ נמשך הקו בדרך דילוג כו'. ועם היות דאי' בע"ח שהקו נוגע דבוק באוא"ס מ"מ זהו ע"י הפסק הצמצום דוקא (ועמ"ש בד"ה תקעו, רס"א) ולכן הקו הגם שנמשך מאוא"ס שלפני הצמצום מ"מ ה"ה בבחי' קו מצומצם לפ"ע העולמות ובא בבחי' התחלקות כו' שזהו מפעולת הצמצום בהקו וכמ"ש במ"א. משאי"כ אוא"ס הסוכ"ע הגם שנמשך ג"כ ע"י הקו דכל העיגולים נמשכים ע"י הקו מ"מ שרשם הוא מהאוא"ס שלפני הצמצום מהעיגול הגדול שלפני הקו ואין הצמצום פועל בהם כ"כ להיות בבחי' התלבשות בעולמות הרי אין הצמצום מפסיק כ"כ לגבי אור זה כו'. ואי"כ יובן בענין הדביקות שהאוא"ס הסוכ"ע הוא בבחי' דביקות יותר בעצמות אוא"ס מהאור דממכ"ע כו'. וממילא * שתוקף הרצוא הוא באור הסוכ"ע הרבה יותר מבהאור דממכ"ע כו'. וגם מטעם הב' שנת"ל בהרצויש שזהו מצד ההתחברות בעולמות ונבראים הנה כללות האור דממכ"ע הוא אור המתלבש בעולמות בכלים ונבראים בפנימיותם, וכללות האור דסוכ"ע הוא אור כזה שאינו בא בבחי' התלבשות בפנימיות כו'. וממילא מובן שאינו דומה אופן הרצויש שלהם, דהאור דממכ"ע גם בהרצוא היינו כשהוא בבחי' הסתלקות אינו בבחי' יציאה מהכלים לגמרי שהרי תמיד הוא מחי' את הכלים והגבראים בבחי' פנימיות, וא"כ בהכרח שגם בהרצוא יש לו אחיזה בהכלים כו' והשוב הוא בא בבחי' התיישבות ממש אלא שהוא לפי שעה לבד ותיכף נעשה בבחי' רצוא אבל מ"מ לפי שעה ה"ה בבחי' התיישבות ממש בהכלים כו'. אבל באור הסוכ"ע דבכללותו אינו בחי' התיישבות בכלים הרי מובן דבהרצוא הוא בבחי' יציאה מגדר הכלים לגמרי וגם בהשוב אינו בא בבחי' התיישבות ממש בכלים מאחר שבעצם אינו בערך התיישבות בכלים ממילא גם בהשוב אינו בבחי' התיישבות בהכלים אלא שנעשה ביטול הכלי כו' וכמשי"ת בסמוך ברצויש בעבודה, ובדוגמא כזאת יובן בעבודה בנפש האדם שיש ב' בחי' רצויש, הא' בחי' רצויש מצד בחי' ממכ"ע דהרצוא הוא שרוצה באלקות ואינו רוצה בשום דבר אחר כ"א באלקות. ועז"נ ראה נחתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת

המות ואת הרע כו' ובחרת בחיים כו'. פי' מות ורע הם בחי' תענוגי עוה"ז השפל והגשמי שהן מות ורע בעצם כו' וכמ"ש במ"א. וחיים וטוב הנה טוב הוא בחי' השפעת התענוג רוחני שבג"ע וכמ"ש אמרו צדיק כי טוב, והוא בחי' יסוד צדיק יסוד עולם שמשם נמשך הגילוי בג"ע וכמ"ש במ"א בענין כל חיי עוה"ב דבחי' כל בחי' יסוד הוא חיי עוה"ב כו'. וחיים הוא מקור השפעת תענוג הרוחני בג"ע והיינו בחי' חכ' והחכ' תחי' כו', דביו"ד נברא עוה"ב כו'. ולכן ובחרת בחיים שבוחר באלקות דוקא בחי' כי עמך מקו"ח כו' ואינו רוצה בשום דבר גשמי וחומרי כלל כ"א כל חפצו ורצונו הוא באלקות כו', והיינו שחפץ ומשתוקק ותאב אל הגילוי אור שיאיר אלקות בגילוי בעולם ובנפשו כו'. ובחי' השוב הוא כשמאיר לו הגילוי אור ע"י התורה, והיינו דלאחר הרצוא בתפלה שמשתוקק באמת אל הגילוי אור מאיר לו האור אח"כ בעסק תורתו שהתורה היא חכמתו ורצונו ית', ואחר הרצוא הנ"ל כשמקשר נפשו בתורה הרי מאיר לו בנפשו גילוי חכמתו ורצונו ית' כו', ובה מרוחה צמאנו ומתיישב נפשו וכמים קרים על נפש עיפה שמתחלה הי' בלי התיישבות וע"י המים נפשו מתיישבת, כמו"כ לאחר הרצוא מתיישבת נפשו בהגילוי אור כו'. וזהו מ"ש ואהבת כו' דהיינו בחי' אהבה שבלב שזהו בחי' רצוא שתהי' בכל לבבך שכל הלב יהי' ממולא ברצוא זה שזאת תהי' תכלית כל חפצו ורצונו כו', ואח"כ בכל נפשך הוא לקשר חבי"ד שבנפשו בחב"ד התורה ומחשבתו במח' דתורה ודיבור כדיבור דתורה ומעשה במעשה"צ כו', שעייז מאיר גילוי האור בנפשו שזהו בחי' השוב כו'. ואחר השוב נעשה רצוא, והוא ע"י השוב גופא שבזה הוא מרגיש בנפשו גילוי אור אלקי ממילא נעשה הרצוא לאלקות יותר כו'. ובד"כ הוא מה שרוצה בגילוי אור במדרי' עליונה יותר כו'. אמנם כ"ז הוא בבחי' רצו"ש דממכ"ע שזהו מבחי' האלקות שמתלבש בעולמות ולכן גם בנפש הוא בבחי' אחיזה בכלים כו' כנ"ל. אך בחי' הרצו"ש דסוכ"ע שזהו מצד עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' התלבשות כו', הנה הרצוא הוא בתוקף ביותר ובבחי' יציאה מגדר כלים. וכל ענין הרצוא הוא להכליל דוקא באוא"ס דוקא ולא בבחי' המשכת האור, היינו לא שרוצה שיהי' גילוי אור אלקי בעולם ובנפשו אלא להכליל בעצמות אוא"ס ב"ה כו'. ואח"כ בחי' השוב הוא ע"י הגילוי אור מעצמות אוא"ס שמאיר עליו ה"ה נעשה בבחי' ביטול עד שאין ביכולתו לרוץ למעלה וכמו הרץ לראות המלך מפני שידוע מעלת גדולת המלך ה"ה רץ לראות כו' שזהו דוקא כשמרוחק מן המלך אבל כשבא בקירוב אל המלך וראוה יקר תפארת גדולתו ה"ה מתבטל במציאותו לגמרי שאין בכחו לרוץ עוד ונעשה כאבן דומם כו'. וכמו"כ הוא בבחי' רצוא הנ"ל שזהו כשעדיין מרוחק, אבל כאשר מאיר עליו גילוי אור עצמות ה"ה מתבטל במציאותו לגמרי שז"ע השוב כו'. ונמצא דבחי' השוב אין זה שמרוחה צמאנו בהאור ומתיישב נפשו אלא אדרבא הוא בחי' הביטול שמתבטל מציאותו מצד הגילוי אור העצמי כו'. ויש בזה עוד מדרי' גבוה יותר והוא שהשוב הוא בבחי' המשכה מלמעלמים אבל הר"ע לייחוד קוב"ה ושכינתו בתחתונים וכמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ו בענין בני עלי' שגם וע"ט שלהם אינו בכדי לרווח צמאון נפשם אלא בשביל מעלה לייחוד קוב"ה ושכינתו

בתחוננים, והיינו שרוצה שיהי' גילוי אלקות אבל לא בשביל עצמו כ"א מפני שכן היא הכוונה העליונה כו'. וזהו כללות ענין הרצו"ש דמצות שזהו בחי' הרצו"ש דממכ"ע. וזהו ג"כ ענין קיום המצות דהאבות דהיינו עבודתם ברצו"ש שז"ע קיום המצות כו'. ובמ"ת שניתנו לנו מצות מעשיות ותורה בגשמיות הוא לפי שא"א לנו להגיע לבחי' רצו"ש מצד עבודתנו ז"ע התומצ"צ שניתן לנו, שלפי שהם בחי' רצו"ש כנ"ל בפ"י מימינו אש דת למו וכמו"כ מ"ע ומל"ת הם רצו"ש לכן הם הנתנ"י כח ועוז לבוא לבחי' רצו"ש כו'. וצ"ל שז"ע עסק התורה בבחי' בקעומ"ש. ואין זה כמשנת"ל בענין שהתורה היא בחי' שוב שע"ז מאיר לו גילוי אור בנפשו כו', כ"א מה שלומד תורה בקעומ"ש לפי שצריך ללמוד כו', וכן עסק המצות בקעומ"ש כו', וזה נתן לו כח לבוא לבחי' רצו"ש כו'. וזהו שאמר"ל מעיקרא כי עביד אינש אדעתי' דנפשא קעביד בכדי לתקן נפשו להיות בבחי' רצו"ש, ואח"כ לימוד התורה לשמה כו'. ועם היות דגם עסק התורה בבחי' שוב הנ"ל אין זה עדיין בחי' לשמה האמיתי, מ"מ ג"ז נק' לשמה וכמ"ש בסס"ב ח"א ספ"ה ולשמה היינו כדי לקשר נפשו לה' כו'. וכמו"כ הוא בבחי' שוב הנ"ל שזה בכדי להאיר נפשו ע"י התורה י"ל שזהו ג"כ לשמה. אבל מתחלה צ"ל עסק התורה בבחי' קבצ"ו דהיינו רק לתקן נפשו וכשבא לבחי' רצו"ש אז עסק התורה הוא להאיר נפשו כו'. וזהו בד"כ בכל התורה, וענין פרה אדומה הוא ג"כ בחי' רצו"ש שאפר הפרה הוא בחי' רצוא והמים חיים הם בחי' שוב, רק שהרצו"ש דפרה הוא למעלה מבחי' רצו"ש דכל התורה, שזהו כמו ההפרש בין בכל לבבך לובכל מאדך, דבכל לבבך הגם שהוא בבחי' רצוא שלם בכל לבו כו' כנ"ל מ"מ הוא לא יותר ממה שהלב מכיל רק בכלי הלב ולא יותר כו' וכמשנת"ל שגם בהרצוא הוא בבחי' אחיזה בכלים כו'. אבל בחי' בכל מאדך הוא בבחי' בלי גבול ומדה ושיעור כו', וההתבוננות היא ג"כ במדרי' גבוה יותר מכמו בהרצוא דכל התורה שהיא מצד ובחרת בחיים כנ"ל והיינו כמ"ש לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חייד. אבל בחי' הרצוא דפרה היא בהתבוננות בעצמות אוא"ס ב"ה ולהיות ועמך לא חפצתי גם בחי' כי עמך מקור חיים כו', ועצם הרצוא היא להכלל דוקא בעצמות ולא להיות בבחי' כלים כו'. וכמו"כ השוב הוא שמתבטל מעצמותו לגמרי מצד גילוי אור העצמי שמאיר עליו ולא שהאור בא בבחי' התיישבות בכלי, אלא שאדרבא הכלי מתבטל מחמת הגילוי אור כו', והשוב הזה הוא ג"כ ענין התורה אלא שזהו כמ"ש ודברי אשר שמתי בפ"ך שרק דבר ה' מדבר בפיו והוא בעצמו אינו בבחי' מציאות, ואין זה לרות צמאנו בתורה אלא לשמה ממש לשם התורה להמשיך המשכת אוא"ס כו' (דכאשר לימוד התורה הוא באופן כזה שרק דבר ה' מדבר בפיו ה"ה ממשיך המשכת אוא"ס בתורה כו' וכמ"ש במ"א). וכן ענין ליחודא קוב"ה ושכינתא הגם שרוצה בהמשכת האור אמנם אין זה לעצמו כלל כ"א מפני הכוונה העליונה. ואינו דומה כמו בבחי' השוב דממכ"ע שרוצה שיהי' גילוי אלקות בעולם שזהו מפני שלו טוב שיהי' גילוי אלקות מפני שחפץ באלקות ורוצה שהאלקות יאיר בגילוי בעולם ובנפשו כו', אבל כאן אין זה מפני שלו טוב בזה כ"א מפני שכן היא הכוונה העליונה כו', א"כ כ"ז לא בבחי'

כלים כו'. וזהו ההפרש בין כללות תושב"כ שהן אותיות הכתיבה ופרה אדומת היא בחי' אותיות החקיקה כנ"ל, דאותיות הכתיבה ז"ע בחי' רצו"ש דממכ"ע שהן בבחי' כלים דוקא, וזהו בחי' רצו"ש דכללות התורה כו'. אבל אותיות החקיקה שאינם בחי' כלים ואינו בחי' רצו"ש דסוכ"ע דגם השוב אינו בבחי' כלים כ"א אדרבא ביטול הכלים, וזהו הרצוא ושוב דפרה בחי' חוקה כו'. ולהבין ענין ב' בחי' הנ"ל שהן ב' בחי' רצו"ש מהו ענינם בעברת הברורים הגה יל"ה"ק תחילה מה שאמרו בזהר פרה דקבילת משמאלא, ומאן איהי לשמאלא פני שור כמד"א ופני שור מהשמאל. ולכא' צ"ל ההפרש שבין פרה לשאר כל הקרבנות שכל הקרבנות היו בשמאל דוקא להעלות ולתקן קו השמאל כי שרש יניקת החיצוני' הוא מקו השמאל, ולכן רישא דעשו בעטפוי דיצחק להיות כי יצחק הי' מבחי' הגבו' לכן מצד ריבוי הגבורות יכול להיות יניקה לחיצוני' כנודע, וזה הי' ענין הקרבנות בשמאל לתקן קו השמאל. ולכן ארז"ל העולה קד"ק שחיטתן בצפון דייקא, משא"כ שלמים שהם ק"ק שחיטתם בכ"מ בעזרה, אבל קדשי קדשי' שחיטתן בצפון דוקא מטעם הנ"ל. וא"כ מהו ההפרש בין כל הקרבנות לפרה אדומה. אך הענין הוא דהנה אמרז"ל על ג' דברים העולם עומד על התורה ועבודה וגמ"ח, תורה קו האמצעי וגמ"ח קו הימין ועבודה קו השמאל. דתורה שהיא קו האמצעי היינו בחי' גילוי אור בפנימיות, והקדמה לזה היא עבודה שזהו תיקון קו השמאל כו'. ולהבין ענין העבודה צ"ל תחלה התורה שהיא קו האמצעי להיות ידוע שהתורה נק' בשם מצוה ובמצוה יש ב' פירושי', הא' לי' ציווי הב' לי' צוותא וחיבור. ולהבין מהו ענין צוותא וחיבור, כי הגה כתי' רבות עשית אתה ה' אלקי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך, פי' רבות עשית קאי על ריבוי התהוות הנבראים שזה נמשך מצד בחי' נפלאותיך, דבאמת יפלא איך ימצא ענין הריבוי מאוא"ס אחדות פשוטה דהלא התהוות היא מעצמות אוא"ס הפשוט בתה"פ ואיך נתהוו ריבוי נבראים כו'. אך הענין דזהו ע"י ע"ס, דהגם שהתהוות היא מעצמות אוא"ס מ"מ זהו ע"י ע"ס שהן בבחי' התחלקות, וראשית התחלקות היא מחכ' שהיא ראשית ההשתל', וכידוע דמצד החכ' אין דיעותיהן שוות כו', ואח"כ במדות בהמויגה וההרכבה שבהם כו' כמ"ש במ"א. לכן ע"י ע"ס ע"י נעשה ריבוי ההתחלקות דנבראים. והנה זה גופא שיהי' ע"ס בבחי' התחלקות ובמספר עשר כו' ידוע שזהו ע"י הצמצום דוקא, דמצד עצמות אוא"ס אינו בגדר ע"ס ולפני אחד מה אתה סופר כו' כ"א ע"י הצמצום ע"י נתהוו ע"ס כו'. וד"ש רבות עשית בכדי שיהיו ריבוי הנבראים זהו ע"י נפלאותיך היינו בחי' ל"ב ג"ח כמ"ש בסי' בשלשים ושתים נתיבות פליאות הכל חקק וברא י"ה ה' צבאות. פי' פליאות שהיא בחי' חכ' נפלאה ומצד כי שרש התהוותם הוא מל"ב נת"ח לכן יש בהנפעל חכ' נפלאה ועמוקה שענין הילוך הגלגלי' יש בו חכ' נפלאה כו'. וענין ל"ב ג"ח דוקא נודע כי הם כנגד כ"ב אותיות וע"מ. והנה מה שהם נקראי' נפלאות זהו רק אלינו פי' לגבי השגת הנבראי' אבל לגבי ית' אין ערוך אליך שאין ערוך כלל בחי' הנפלאות וכנ"ל דהתהוותם הוא ע"י הצמצום כו'. ולכן כדי שיהי' גילוי אלקותו ית' בעולם זהו ענין התומ"צ כי בהם וע"י נמשך גילוי אלקותו ית'

בעולם. וזהו משארז"ל תנאי ה' לו להקב"ה עם מע"ב אם יקימו ישראל תורתו מוטב וא"ל יחזור את העולם לתהו. והיינו כנ"ל שע"י התורה שישראל מקיימין ע"ז ממשכים גילוי אלקותו ית' בעולם כו'. וזהו כמ"ש בזהר ובמד"ר ע"פ עשרה עשרה הכף שעשה"ד מכוון כנגד ע"מ כו', לפי שע"י עשה"ד שהם כללות תרי"ג מצות כו' ע"י ממשכי' בחי' ע"מ כו' כמ"ש במ"א בד"ה וירא ישראל את ה' הגדולה כו'. וזהו ענין התורה בחי' קו האמצעי שע"י נמשך גילוי אלקות בעולמו הנברא' שהם בחי' קדושה וכן בנה"א דוקא הכל בבחי' סט' דקדושה. אך בכדי שיהי' כלי לזה כי א"א להיות גילוי לאלקות כ"א כשהי' כלי לזה, והיינו ע"י הרצוא שע"ז נעשה כלי כו', והרי הנהיב מליש את הנה"א וע"ז לא יש בחי' הרצוא בנה"א ובד"כ אינו כלי עדין לאלקות כו'. ובאמת הכוונה היא שגם הנהיב יהי' כלי לאלקות. וכמו"כ בעולם הכוונה שחיצוניות העולם יהי' כלי לאלקות וכמוכן ממא' תנאי התנה הקב"ה כו' דהיינו שחיצוניות וגשמיות העולם יהי' כלי לאלקות כו'. וע"ז הוא ענין העבודה בחי' עליית ותיקון קו השמאל כו'. ויוכן בהקדם ענין הקרבת הבהמה על המזבח על חטא האדם, הלא האדם חטא הבהמה לא חטאה ומהו ענין הקרבה ע"ג המזבח, וגם איך מתתקן חטא האדם ע"י הקרבת הבהמה. הנה ידוע כי שרש הבהמה גבה מאד כי יש בחי' בהמה רבה ואח"כ נפלה בבחי' בהמה דאכלה אלף טורין (ע' בזהר בראשית ד"ח ע"ב ובמק"מ שם בד"ה על אלף טורין) ואח"כ נפלה עוד עד שנתהוה בהמה הגשמיות שלנו. וע"י הקרבתה מתעלית לשרשה, ולכן היא מתקן את נפש האדם כמ"ש במ"א. והנה עכשיו תפלה כנגד תמידין תקנו. שע"י התפלה הוא בירור הנהיב ששרשו ג"כ כנ"ל כי זהו שאה"כ הגו סיגי' מכסף ויוצא לצרף כלי וכת' כמצרף לכסף כור לזהב איש לפי מהללו. ופי' הגו סיגים מכסף כמו שכדי שיוכל הצורף לעשות כלי נאה צריך לברר תחלה הסיגי' מהכסף ואו אח"כ יעשנה כלי כי קודם הבירור הכסף אינו בתכלית העילוי וכמו"כ הפסולת אינם פסולת גמור עדין, כך כדי שיהי' האדם כלי לקבל בחי' הקדושה היינו גילוי אלקותו ית' צ"ל תחלה בירור הפסולת. וענין מה שקודם הבירור הכסף אינו בתכלית העילוי וכמו"כ הפסולת אינו פסולת גמור י"ל בעבודה הר"ע בית אפל שאינו נרגש בו הרע והיינו שיש בו רע אלא שאינו ניכר בגילוי או גם כשהרע בגילוי ופועל פעולתו והיינו בדברים המותרים כמו למלאות תאות נפשו וכדומה, אלא שהוא מרגיש שזה רע, ואז אין הרע בגסות כ"כ, היינו שאינו מבלבל אותו בעבודתו בתפלה ומעסק התורה מאחר שאינו מרגיש שהוא רע ובפרט כשאינו ניכר עדין אין זה מבלבל אותו כו', אבל מ"מ אינו ראוי להיות כלי לאלקות כלל מאחר שיש בו רע, ועם היות שאינו מבלבל אותו מתורה ותפלה, אבל לימוד התורה אינו כדבעי שאין זה ממדריגת העבודה שבתורה כ"א לימוד סתם, וכ"ש שאין התפלה כדבעי שאינו שייך לזה כו'. אבל כשפותחין בו חלונות לראות את נגעו היינו בהתעסקות בעבודה שאז הרע נעשה ניכר וגם מרגיש שהוא רע כו', הנה הגם שמבלבל לו אבל בזה הוא מתברר שנדחה הרע והטוב נעשה כלי לאלקות כו'. וזהו כמצרף לכסף וכור לזהב איש לפי מהללו לפי"ע ההילול והשבח שלו בתפלה בעבודת

בוראו כן הוא ערך בירור הפסולת שלו. ובוה יובן מה שאומרים סלח לנו כי חטאנו אחר העבודה בהתבוננו בק"ש, שלכאוי הוי צ"ל סלח לנו קודם התפלה. אך הענין הוא דהנה קודם התפלה דרך איש ישר בעיניו ואם אינו עושה עבירות ומקיים מצות ולומד תורה הרי הוא בעיניו כזכאי, והיינו ענין בית אפל הג"ל. אבל כשמתבונן בגדולת הבורא ית' בק"ש באחד איך דכולא קמי' כלא חשיב אזי הוא מבין שנמצא בו פסולת גי'כ ואז מבקש סליחה ומחילה. ובר"כ ענין הוידוי הו"ע דחית הרע שהרי נדחה והטוב נעשה כלי לאלקות כו'.

בס"ד, ש"פ מצורע, רס"ה

היושבת בגנים כו' ברח דודי כו' על הרי בשמים. ותחלה כתי' טוב דמה לך כו' על הרי בחר וצ"ל מהו ההפרש בין הרי בחר להרי בשמים דכאן כתי' הרי כו' וכאן כתי' טוב כו', ומהו השייכות להיושבת בגנים כו'. וכללות הענין דמ"ש ברח דודי קאי על זמן התחי' ומ"ש טוב דמה לך קאי על זמן דעכשיו. דהיושבת בגנים קאי על ג"ע ב' גנים געה"ת וגעה"ע כו'. והיושבת קאי על מל' דאצי' הנק' כנס"י כו' וכן גשמות הצדיקים המשתתפים עמה כו' שעולים בכל חדש ושבת כו' וכמו לע"ל הוי' מדי חדש כו', וכ"ז עכשיו אבל הגילוי דלע"ל דכל ישראל יש להם כו' עולם התחי' שיהיו נשמות בגופים ויחיו מטל כו' שזהו מדרי' מובדלת מג"ע, אמנם תחלה צ"ל היושבת בגנים ב' גנים כו' ואח"כ יכולים לבוא להגילוי דלעתיד שיתלבשו נשמות בגופים דוקא כדעת הרמב"ן והגוף יזון גי'כ מרוחניות וכמארז"ל העוה"ב אין בו אכוי"ש כו' וזהו בחי' ברח דודי כו' הרי בשמים כו', אבל הזמן דעכשיו הגם שנהנים מזיו השכינה בג"ע ה"ז הרי בחר ולא הרי בשמים. וביאור הענין צ"ל תחלה ענין ב"פ הוי' שבפרי דק"ש כו', וביגמה"ר גי'כ ב"פ הוי' ופסיק טעמא כו', וכאן מפסיק בתי' אלקינו, וצלה"ק כללות הב' מדרי' דסוכ"ע וממכ"ע דפעם כתי' אני מלא כו' ופעם כתי' מכה"כ זיו כו', והענין דהנה אי' בפדר"א עשלבנה"ע הוי' הוא ושמו בלבד. עולם קאי על עולם הנאצל דכללות עולמות הנאצלים נק' בריאה כו' ועד שלא נבה"ע היינו לפני הצמצום, הוי' הוא ושמו בלבד, דבכללות הנה הוא בחי' העלם העצמות דאי"ס דלא ידע לי' בר איהו דהיינו שהוא עצמו כבי' יודע את עצמו, שזה שייך רק בבחי' עצמות ממש שנק' עצמות המאור דבוה דוקא שייך שלא ידע לי' בר איהו, דביגילויים יש גי'כ מה שאינו ידוע לגבי למטה דבכל ער"ע פנימיות ועצמות העילה העלם לגבי העלול כו' יוציא ובורא חשך כו' ובעצמו ה"ה ידוע כו', אבל ידוע גי'כ אל העילה שלמעלה ממנו כו', ויש מדרי' דלא ידע ולא אתיידע כו' שאינו ידוע בעצמו היינו שאינו מהות ידוע ומהות מורגש

בעצמו, אבל לגבי למע' ה"ה ידוע שהרי זהו ג"כ מה שנמשך וכל המשכה ה"ה גילוי, א"כ ה"ה ידוע לגבי העילה וסיבה שלו כו', אמנם בבחי' עצמות אינו שייך לומר לא ידע ח"ו, דכשם שאינו שייך לומר ידיעה מורגשת ח"ו כמור"כ אינו שייך לומר לא ידע ח"ו, אבל זהו רק מה שהוא עצמו כבי' ידוע א"ע דהרי מציאותו מעצמותו בלי שום עילה וסיבה כו', וזהו הוא בחי' העצמות דלא ידע לי' בר איהו כו', ושמו היינו בחי' אור א"ס, דשם ואור הן ענין א' כו', ובפרטיות מבו' במ"א דהוא ושמו הן בבחי' האור אלא דהוא זהו בחי' העלם העצמי דהאור שאינו בגדר גילוי, ושמו בחי' ההתפשטות וגילוי כו', ולפי"ז י"ל דמ"ש ה"י הוא ושמו הן ג' מדרי' וכמו שמדייק בשל"ה מ"ש ה"י הוא כו', ומפרש ה"י אמיתית היותו וזהו בחי' העצמות בחי' אמיתות המצאו כו' (ועמ"ש מזה בד"ה ועשית ח"ש, רנ"ו) והוא ושמו ב' מדרי' שבאר כו', וה"ז כמ"ש במ"א בענין אתה הוא הוי' לבדך כו' וכמ"ש בד"ה כי מי נח בס' רל"ב, אך בחי' שמו שזהו בחי' התפשטות האור זהו ג"כ כמו שכלול בעצמותו עדיין כו' ולכן אומר ה"י הוא ושמו בלבד, ופי' בשל"ה בלבד אחד דהוא ושמו אחד שהכל בבחי' אחדות פשוטה אתה אחד ושמן אחד שגם שמו הוא אחד, וע"ז מורה ג"כ תי' בלבד שזה שולל בחי' המציאות וממילא הוא בבחי' אחד, דישות ומציאות הוא סיבת הריבוי וההתחלקות כו' והיינו במדרי' שלאחר הצמצום כו', אבל לפני הצמצום לא יש ענין המציאות כלל וממילא הוא בבחי' אחדות פשוטה, וזהו ה"י הוא ושמו בלבד כמו אתה הוא הוי' לבדך דהכל בחי' הוא לבדו הוא בחי' פשיטות כו', ובפרט דפי' הוא ושמו אחד שהשם מיוחד וכמו שהעצמיות פשוט בתה"פ כמו * שמו ג"כ פשוט לגמרי כו', והנה אנו אומרי' אתה הוא עד שלא נבה"ע אתה הוא משנבה"ע דגם לאחר שנבה"ע הוא ושמו אחד כמו קודם כו', אני הוי' לא שניתי דאור עצמותו אין בו שינוי וגם כמו שנמשך לאחר שנבה"ע הוא בבחי' אחדות פשוטה כמו שהוא קודם שנבה"ע, דאור א"ס בחי' שם בכלל כו' הגם שהוא רק הארה כו' מ"מ הוא גילוי העצם כו', וכמו שהעצם הוא א"ס כמו * הגילוי ג"כ א"ס (וא"ס ז"ע פשיטות כו') ולכן נק' אור א"ס כו' וא"כ בכ"מ שנמשך גם כמו שמאיר בנאצלים ונבראים הוא בבחי' פשיטות כו', ועד"מ אור השמש המאיר לארץ כו' שהוא רק הארה ומ"מ ה"ה גילוי העצם שמעין העצם כו', דהגם דהארה זו באין ערוך לגבי עצמות השמש וגם לגבי האור הכלול בהשמש כו' דהרי עצמות השמש הוא מאור ולא אור כו', וגם אור הכלול בהשמש ה"ה בתוקף הגילוי ביתר שאת כו' באין ערוך כו' וכמ"ש בס"ש"ב, ומ"מ הרי הגילוי הוא מעין העצם שאינו משתנה בבחי' פשיטות כו' והרא"י שמאיר בכל מקום (גם במקום האשפה כו') וגם בהפעולות שפועל ממגד תבואות כו' אידלא יומא כו' פועל בכלום בשוה, וגם אינו מוטרד ומוגדר כמו גוף השמש שאינו מוטרד כו', וכמו"כ יובן בבחי' האור ח"ו המאיר בעולמות שזהו בחי' הקו כו', הגם שאין ערוך לגבי עצמות וגם לא לגבי אור הכלול בעצמותו כו' דהרי העצמות אינו בגדר אור כלל כו', וגם

לא זהו כל העצמות מה שאור נמצא ממנו כו', וגם באין ערוך לגבי האור הכלול כו' לגבי ב' המדר' הוא ושמו כו', דבחי' עצם האור הרי אינו בגדר גילוי אע"פ שהוא אור מ"מ כו', וי"ל מה שהוא אור עכ"פ היינו שזהו בחי' העצמות מה שאור נמצא ממנו, ולא כמו העצמות ממש דלא זהו כל עיקר העצמות כו', ובחי' הוא זהו העצמות כו', אבל מ"מ זהו רק מה שאור נמצא ולא שהוא מקור לאור כו' וא"כ בחי' הגילוי אין ערוך לגבי' כו', וכמ"כ גם לגבי ההתפשטות שזהו הכל כמו בעצמותו שהוא בבחי' תוקף האור והגילוי כו', מ"מ ה"ה גילוי העצם ומעין העצם שהוא בבחי' א"ס ופשיטות כו', וזהו שנק' (האור העצמי) אור א"ס דהכונה א"ס להתפשטותו, ועיקר ההתפשטות הוא דוקא כמו שמאיר בעולמות דהרי בעצמותו א"ז התפשטות וגילוי כו' אלא שגם בהתפשטותו בעולמות הוא בבחי' א"ס כו', והגם דבקו יש התחלקות מדר' פרטיות דע"ס ומעלה ומטה כו' זהו לא מצד האור כ"א מצד הכלים המקבלים כו' וכמ"ש בפרד"ס המשל מהמים בכלים כו' ומאור השמש המאיר ע"י זכויות כו', אמנם אין זה מספיק עדיין שבהכרח שיש מדר' בקו, שהרי מבו' בע"ח שהקו עוש' מעומ"ט, והיינו ע"י שנמשך בבחי' קו שלפ"ע העולמות ובראשו העליון דבוק ובראשו התחתון אינו דבוק יש בו עי"ז מעומ"ט כו', וא"כ הוא בהקו עצמו, וג"ז אמת דכלים עליונים שיכולים לקבל גילוי אור מקבל מעליונו של קו כו', אבל בחי' מעומ"ט הוא בהקו מצ"ע, וגם יש בו מדר' פרטיות שהרי מהוה הכלים כו' ואינו דומה כמו המשלים הנ"ל שהכלים הזכוכית כבר ישנם אבל כאן הרי נתהוו מהאור דמהתעבות האור כו', והגם שיש להם מקור מיוחד מ"מ ההתנוות בפועל הוא מהאור כו', וגם להדיעה דהאורות פשוטים היינו דאור החכ' מהוה ומחי' כלי החכ' כו' וכמ"ש במ"א הרי מ"מ מהוה ומחי' כלי החכ' דוקא כו', אך הענין דהנה כי שמש ומגן הוי' אלקי' כמו מגן ונרתק שמכסה על השמש כמ"כ ש' אלקי' מגן ונרתק הוי', הוי' הוא בחי' ההתפשטות בבחי' א"ס, ואלקים מצמצם ומסתיר אור זה, ונמשך אח"כ אור מאוא"ס שלפני הצמצום אבל דרך דילוג הצמצום לא בבחי' קירוב השפע שבערך כו', וכמו הדולג כו', כך קול דולג מדלג על ההרים טורי חשוכא צמצום כו' וכת' מגלה עמוקות מני חשך הוא אור הקו להאיר כו' אבל מדלג דוקא שבאין ערוך, הארה דהארה כו', ולכן הצמצום פועל באור זה להיות בו מעומ"ט ומדר' פרטיים כו', ומ"מ להיות דשרש המשכתו מלפני הצמצום וה"ה הארה מהאור העצמי ולכן אין בו שינוי בעצם כו' וכמו אור השמש גם לאחר הנרתק הוא אור פשוט כמ"כ יובן למעלה כו', וי"ל בב' אופנים דאור הקו בעצם הוא בבחי' פשיטות ורק בחיצוניותו הוא בבחי' מעומ"ט ומדר' פרטיים*.

בס"ד, חגה"ש, רס"ה

וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר ואת ההר עשן כו'. ואיתא בזהר פ' יתרו דפ"א ע"א ואת קול השופר תאני ר' יצחק כתי' אחת דבר אלקי' שתים זו שמעתי כד"א אנכי ולא יהי' לך. והיינו דב' דברות אנכי ולא יהי' לך נאמרו בדבור אחד והוה אחת דבר אלקי' כו'. וי"ל דהכוונה לבאר מה שנא' קול השופר ל' יחיד דתחלה אמר קולות ולפידים ל' רבים ואח"כ אמר קול השופר ל' יחיד, וגם מהו ענין קול השופר ע"ז אומר אחת דבר כו'. שזהו מה שאנכי ולא יהי' לך נאמרו בדבור א', וצ"ל מה שייך זה לקול שופר והרי הדבור דעשה"ד לא הי' ע"י קול השופר וכמ"ש את הדברים האלה דבר הוי' אל כל קהלכם כו' וכתי' פנים בפנים דבר הוי' עמכם רק שבעת מ"ת הי' קול השופר ויהי קול השופר הולך וחוק מאד כו'. דלפיה"ז הי' קול השופר עוד קודם אמירת עשה"ד וגם בעת הדברות אבל לא שזה הי' הדבור וא"כ מה שייכות ענין אחת דבר כו' לקול השופר כו' (ואדרבה קול שופר הוא קול פשוט שאינו מתלבש בדבור כלל כו'). ועוד צ"ל בעצם הענין מה שאנכי ולא יהי' לך בדבור א' נאמרו דלפי המשמעות ממ"ש וידבר אלקי' את כל הדברים האלה נאמרו כל עשרת הדברות בדבור אחד וכמו שפרש"י ע"פ זה ולא ב' הדברות דאנכי ולא יהי' לך לבד ואם נאמר דלאחר שחזר ופירש כל דבור ודבור בפ"ע נאמרו ב' דברות אלו בדבור א', א"כ הרי דברות אלו לא נפרטו וזה א"א לומר, וגם איך יהיו עשרה דברות כו' * . ובשה"פ מפרש אחת דבר אלקי' זהו מה שכל עשה"ד נאמרו בדבור אחד, אבל ישראל לא שמעו באזניהם כ"א שתי דברות לבד שהם אנכי ולא יהי' לך וזהו שתים זו שמעתי כו'. וזהו שארז"ל אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענו כו'. ולפ"ז נר' דכאשר נאמרו כל עשה"ד בדבור אחד שמעו ישראל וקבלו ב' הדברות הראשונות לבד כמו שהן בדבור אחד, ולכא"ו זה תמוה דהרי ודאי ב' דברות אלו גבוהים במעלתן יותר מכל הדברות ולמה דברות אלו דוקא קבלו כו' (וממוצא דבר נלמד משה"פ הנ"ל דמשארז"ל אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענו היינו שנאמרו בדבור אחד, וצ"ל מה שייך זה למפי הגבו' דוקא וגם בפסוק וידבר את כל הדברים כו' שזהו שנאמרו העשה"ד בדבור א' נא' ג"כ ש' אלקי' דוקא כו'). וגם צ"ל מה"ע בדבור אחד ולמה אנכי ולא יהי' לך דוקא נאמרו בדבור אחד כו'. והנה להבין כ"ז ילתיק תחלה מ"ש והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום וארז"ל בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, וצ"ל איך אפשר שיהיו ד"ת בכל יום כחדשים אחר שכבר נתנה התורה זה יותר מג' אלפים שנה וכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל נאמרה למשה מסיני כו', ובאה בבחי' זמן ומקום, ואיך גם עכשיו בכל יום ויום הרי הן כחדשים כאלו היום נתנו, ואם הי' מ"ת למעלה שהיו

(* וכ"פ בת"ז ריש תק"ב דאחת דבר אלקי' קאי על כל עשה"ד ושתים כו' קאי על אנכי ולא יהי' לך כו').

מגביהים נשׂי למעלה והיו נותנים להם שם את התורה ה׳ אפשר לומר דבשעת שעוסקים בתורה וכ״ש מי שמחדש דבר ה׳ז נמשך אז למטה. אבל מאחר שניתנה בזמן ומקום למטה הגם שהתורה בעצם היא למעלה מזמן ומקום דכל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה גם שאינו בזמן ומקום ההקרבה הנה באמת זה גופא צריכים להבין מ״נ אם היא למעלה מזמן ומקום איך באה בזמן ומקום וכאשר באה בזמן ומקום איך היא למעלה מזמן כו׳, אבל מ״מ הרי ניתנה למטה בזמן ומקום וכל מה שתלמיד ותיק כו׳ ואיך היא בכ״י כחדשים. ומהברכה שאנו מברכים בכ״י נותן התורה ל׳ הוה משמע שנותן בכל יום. ואיך הוא. וידוע דנותן התורה קאי על תושב״כ ותושב״ע. ואם לפי שדבריו חיים וקיימים מ״מ ואין בהם שינוי כלל וכמ״ש ודבר אליקינו יקום לעולם שהתורה היא נצחית כו׳, והתורה שלומד עכשיו היא התורה ממש שניתנה במ״מ כו׳ וכל הקורא בתורה הקב״ה קורא ושונה כנגדו והוה נותן שהיא היא התורה שניתנה בסיני, ולהיות שהקב״ה קורא כו׳ והוה נותן ל׳ הוה כו׳, אדרבה מזה מובן שאין כל חדש בדבר ה׳ זה שבתורה אחר שזהו אותו דבר ה׳ שכבר נא׳ במ״מ כו׳, ומשום שהקב״ה קורא ושונה לאחר שהוא קורא אינו שייך לומר נותן הוה כו׳, ואם מפני שנשׂי מתקשראין באותיות התורה ומתחדש אור חיותם מאותיות התורה בכ״י שקורא בתורה וכמ״ש כי אמרתך חיתני כו׳ הרי אין זה חדוש כלל בעצם אותיות התורה וממ״ש בכ״י יהיו בעיניך כחדשים משמע שעצם התורה היא התחדשות בכ״י כו׳ וכן משמע ואשים דברי בפיך דקאי על למוד התורה בכ״י שאדם לומד שעז״א ואשים דברי בפיך שאין דבור זה מכח האדם עצמו אלא הוא דבר ה׳ שמדבר בפיו וכאלו קבלו עכשיו מסיני כו׳, דזהו ואשים ל׳ הוה כו׳, ולכן גם לענין היראה אמרו מה להלן באימה וביראה אף כאן באימה כו׳, מפני שזהו כאלו עומד עתה בהר סיני ומקבל את התורה כו׳, ונמצא באמת כן הוא שמתחדשת בכ״י ממש, אבל כ״ז אינו מובן איך הוא מתחדש בכ״י ובכל עת כאלו עכשיו ניתנה מסיני אחר שכבר ניתנה כו׳, והנה ידוע דיש ענין ההתחדשות במע״ב ג״כ וכמא׳ המחשך בטובו בכ״י תמיד מע״ב. והיינו שהיוד׳ מאמרות מתחדשים בכ״י לחדש הבריאה מאין ליש כמו בששת ימי בראשית שיום הראשון ה׳ מאמר יהי אור לברוא את האור כן עתה בכל יום ראשון נמשך מחדש מא׳ יהי אור לחדש בריאת האור כו׳. וביום ה׳ מאמר יהי רקיע כו׳ עד יום השבת. וכמו שבשבת בראשית שבת וינפש כו׳, כן בכל שבת היא בחי׳ שבת בראשית כו׳. ובפרטיות נמשכים כל היריד מאמרות מחדש בכ״י לחדש כל מה שנברא בשימ״ב כו׳, ולאן דוקא בכ״י אלא בכ״ע ובכ״ד מתחדשים היו״ד מאמרות ממקורם כו׳, וצ״ל בזה מה׳ע התחדשות הזאת. דהנה כאן ודאי אינו שייך לומר שנמשך איזה המשכה חדשה בעולם מה שלא נמשך בשימ״ב שהרי אין התהוות חדשה בעולם, אלא שכל הע״מ נמשכו בשימ״ב ופעלו פעולת ההתהוות ואח״כ אין כל חדש כו׳, כ״א צ״ל שזהו מה שהע״מ עצמן מתחדשים בכ״י ממקורם. והרי אינו מובן מהו ההתחדשות והרי כל חידוש אחר חידוש שהחידוש השני אינו נבדל מהראשון אין זה התחדשות, ולכא״ו הכל הוא במדרי׳ א׳ שאין בזה מדרי׳ פרטיות

כמו במדות פרטיים וא"כ מהו ההתחדשות כו' וגם מה מכריח אותנו לומר שהתחדשות היא תמידי דהיינו שתמיד צריכים להתחדש המאמרות כו'. והלא לכאור' יש מקראות המוכיחות להיפך וכמו לעולם ה' דברך נצב בשמים וכמ"ש ודבר אלקינו יקום לעולם דקאי ג"כ על הדבור דעש"מ כמ"ש בסש"ב ח"ב פ"א כי בחי' דבור העליון הוא נצחי כמו שהוא ית' נצחי כמו"כ הדבור נצחי שדבריו חיים וקיימים לעולם וא"כ מה צריך להתחדש הדבור מאחר שדבריו חיים כו'. ואדרבה כשמתחדש הרי החידוש הראשון מתבטל וה"ו היפך ענין ודבר אלקינו יקום כו'. והנה במ"א מבואר ענין ההתחדשות שהו"ע הדביקות דע"מ במקורם וכמו הבל הדבור באדם שהוא תמיד ברצו"ש שו"ע הדביקות שלו בהבל הלב כו'. וכמו"כ הוא בדבור העליון דהתחדשות הוא הדביקות וההתחברות שעולה תמיד לגבי מקורו וחוזר ונמשך שבוה הוא מתחדש ממקורו. והכרח הדבר הוא דאל"כ הי' בבחי' פירוד ח"ו. וא"כ לא הי' בבחי' חיות כלל כו'. ולזאת בהכרח הוא שיהי' בבחי' דביקות והתחברות אלא שההתחברות היא באופן כזה שהיא בבחי' רצו"ש העלאה והמשכה דוקא (ולא כמו דביקות האור במאור שהוא דבוק ממש בהמשכתו מהמאור ואינו דבר בפ"ע כלל וכמו דביקות זיו השמש בשמש כו' זכאן הוא בבחי' רצו"ש דוקא לפי שכללות האור והחיות האלקי המהוה ומחי' עולמות הוא בבחי' כח נבדל ולכן אופן התחברותו הוא באופן הנ"ל דוקא כו') ועמ"ש מזה בדי"ה תקעו, רס"ו, ובוה הוא מתחדש ממקורו תמיד כו'. וכמו באדם כחות גפשו כשיורדים ומתלבשים באיזה עשי' ואח"כ כשנח חוזרים אל מקורם ובוה הם מתחדשים (בל"א זיאי ווערין אפגיפרישט) בחיות חדש ממקורם ונמשכים כחות מחודשים כו'. וכמו"כ הע"מ ע"י הרצו"ש ה"ה מתחדשים כו'. אמנם באמת אין זה מספיק עדיין דלפי הנ"ל הרי ענין ההתחדשות הוא דבר הבא ממילא מצד ההתחברות והדביקות כו'. דלהיות שצ"ל דביקות הע"מ במקורם והדביקות היא בבחי' רצו"ש ולזאת יש בוה ההתחדשות והוא בב' פנים, הא' שהמשכה שאחר ההעלאה וההתכללות ה"ז התחדשות כמו המשכה חדשה כו'. והב' שבוה שנכלל במקורו וחוזר ונמשך ה"ה מתחדש ממקורו כו'. וכמו כחות מחודשים כו' אבל זהו שהתחדשות באה ממילא ע"י הרצו"ש כו'. וממ"ש המחדש בטובו כו' משמע שזהו העיקר מה שמתחדש והיינו שצריך להתחדש החיות לבד מה שצריך להיות מחובר ודבוק כו'. וגם דלפי הנ"ל הרי ההתחדשות הוא מצד המקבל היינו מצד האור והחיות שהן העש"מ כו'. ומאומרו המחדש בטובו בכ"י מע"ב משמע שזהו מצד המשפיע שצריך לחדש בכ"י תמיד את הע"מ דויהי אור ויהי רקיע כו'. והנה לכאור' יש לבאר זה ע"פ הידוע מ"ש בוהר ע"פ כי ששת ימים עשה ה' ולא נא' בששת ימים, אלא אינון יומין עילאין דאצ"י דכל יומא ויומא עביד עבידתי כו' והיינו דיומין עילאין שהן ו"ק דז"א דאצ"י הן מקור השית אלפי שנין דיומו של הקב"ה אלף שנה דכל מדה פרטיות דאצ"י כמו שנמשך מאצ"י לבי"ע ונעשה מזה אלף שנה בבי"ע כו'. וכמו שבפרטיות ביום א' נמשך ממדת החסד וביום ב' ממדת הגבו' כו'. כמו"כ הוא בכללות בהשית אלפי שנין שבאלף הא' האיר בחי' החסד והי' המשכת החסד בעולם וכמו

דורו של אנוש היו נזונין בחסדו של הקב"ה כו', והגם שמבואר במ"א שזהו מבחי' רב חסד ד"א וכמארז"ל במשנה כמה א"א לפניו שכל הדורות כו' וכמ"ש בתו"א ד"ה ויהי בשלח פרעה, מ"מ הרי ידוע זהכלי לבחי' רב חסד ד"א הוא בחי' חסד דו"א ובחסד דו"א מאיר מבחי' רב חסד ד"א כו' וזהו שאנו מוצאים באע"ה שהי' משפיע לכל אפי' למי שאינו ראוי כו'. וידוע דאברהם הוא בחי' חסד דו"א ומ"מ הי' ההשפעה באופן הג"ל. וי"ל דזהו לפי שבחסד דו"א מאיר בחי' חסד דאריך כו'. וכמו"כ הוא למעלה מה שהיו ניוזנין בחסדו כו' זהו לפי שהאיר או בחי' החסד שמאיר בזה מבחי' חסד ד"א כו'. וזה פשוט שאם הי' ההנהגה בבחי' מדת הגבו' לא היו ניוזנין כו'. ואלף שנים הב' היו מבחי' הגבו' לכן הי' בו המבול כו'. ואלף הג' מבחי' הת"ת וע"כ ניתנה בו התורה כו' עד אלף הוי"ו שהוא בחי' היסוד שבו גמר כל מלאכתו שבכללות שית אלפי שנין ובאלף הי' שבת וינפש ונק' יום שכולו שבת כו', והנה הוא יומין עילאין הן בחי' כלל להוא"ו אלפי שנין הנמשכים מהם בבחי' פרט דכמו שהכלל נחלק לכמה חלקים פרטיים רבים כך כל אלף שנה הן חלקי פרטים שנמשכו ממקור כללי הכוללם יחד שהוא הארת יום א' מהיומין דאצי' כו', וכמו שידוע בענין ר"ה שהוא יום הכולל לכל השנה ונחלק אח"כ לשס"ה ימים שמתחילה נחלק לי"ב חדשים וכל חדש כולל ל' יום שממנו נחלק לל' יומין דרך פרט וכל יום כולל כ"ד שעות כו'. כך כל יום דאצי' כולל לפרט דאלף שנה כו', וזהו ששת ימים דאצי' עשה ה' כו' שנאצלו השית יומין דאצי' שבהם כלולים כל השית אלפי שנין דהוי עלמא בכל פרטי התחלקותם בעולם שנה נפש בג' עולמות ב"ע כו', ואלף הו' הוא שבת בראשית בחי' השביתה מכל הו' יומין דאצי' כו', ובודאי בשימ"ב האירו או כל המדות בכל יום ויום דביום א' האיר מדת החסד להוות בחי' האור שמצד החסד, וביום השני האיר בחי' הגבו' להוות הרקיע כו', אמנם בכללות השית אלפי שנין באלף שנה הראשונים מאיר בחי' החסד והיינו דכל בחי' המשכת האור והחיות דדבור העליון להוות ולהחיות הנבראים דבי"ע עד סוף מעשה בעולם התחתון הוא שנמשך מבחי' החסד יום א' דאצי' הכולל כל האלף שנה ונפרט בדרך פרט בכל ר"ה בהאור וחיות השיך לאותה שנה ואח"כ בכל חדש עד בכל יום פרטי שנמשך האור וחיות פרטי השיך לאותו היום וכמו"כ בכ"י בפרט שנחלק לכ"ד שעות וכל שעה לתת"ף חלקים דבכל שעה ורגע נמשך חיות פרטי לשעה ורגע ההיא מהכלל אל הפרט כו', וכמו"כ באלף השני מבחי' יום הב' דאצי' כו'. ומ"מ בכל שבוע ושבוע פרטיות דכל שנה מהאלף שנין נמשך האור ממדה פרטיות להוות ולהחיות הנבראים השייכים לאותה מדה וכמו ביום א' חסד וביום ב' גבו' ובג' כו' הגם דכללות ופרטות המשכת האלף שנה הן ממדת החסד וכה"ג כו', י"ל דזהו מצד התכללות המדות זמ"ן ולכן היות דהמשכה היא מבחי' החסד מ"מ כלול בזה גם משארי מדות ובאלף הא' קבלו כל הנבראים מבחי' חג"ת ונה"י שבחסד וכן בכולם כו', או נאמר שבכל יום דכל שבוע מאיר מבחי' היום הכללי שהאיר ביום ההוא בשבוע הראשונה דשימ"ב וכמו ביום א' דכל שבוע מאיר אור פרטי ממקורו הראשון

הוא היום הכללי דחסי דאצ' שנחלק לשנים וחדשים עד שהאיר ממנו אור פרטי השייך ליום א' דשבוע זו הפרטיות כו', ולפ"ז צ"ל דביום דר"ה נמשך מכל המדות היינו מעצמות המדות לא מהמדה הפרטיות דאלף הזה בפרט, וי"ל דזהו מצד התכללות זה עם זה דלבד מה שכלולים המדות זמ"ז הרי כלולים ג"כ עצמיות המדות וע"ז ולכך כשנמשך מדה אחת נמשכים כולם כו', ועכ"פ מובן עפ"ז מ"ש המחודש בכ"י תמיד מע"ב דבכל יום ויום ממש נמשך אור וחיות חדש השייך ליום ההוא בפרט וכן לשעה ורגע היא כו', כי תחלת ההמשכה היא שנמשכה בבחי' הכללית דוקא והן הוא"ו יומין דו"ק דאצ' ומהן נמשך אח"כ בדרך פרט בכל שנה ובכל יום החיות השייך ליום ההוא בפרט כו', ועם היות שהחידוש השני אינו נבדל מהחידוש הראשון, מ"מ הרי צריך להיות המשכת החיות פרטי השייך לאותו יום ולאותה שעה ורגע בפרט מאחר שההמשכה היא באופן כזה דוקא שנמשך תחלה בכללות ואח"כ בפרטיות כו' וי"ל דיש בזה מדרי' פרטיות דהרי בכל אלף שנה ודאי יש מדרי' פרטיות, וכמו"כ י"ל דבכ"י ובכ"ש ורגע יש התחדשות בהצירופים דצירופי הוי' ואד' כו', ולא יסתור לזה מ"ש ודבר אלקינו יקום לעולם דדבריו חיים וקיימים לעד ומ"מ צריך להתחדש היינו מה שנמשך החיות בבחי' פרט ליום ההוא כו', ובד"כ מה שדבר אלקינו יקום לעולם היינו בהשית יומין דאצ' ונמשכים אח"כ בבחי' פרטיות למטה כו', אך לפ"ז אינו מובן מ"ש המחודש בטובו כו' דהרי אין כאן שום התחדשות אף בזה שנאמר שהחיות מתחדש בכ"י ממקורו כ"א מה שנמשך אור חיות פרטי היינו אור וחיות אחר מהאור והחיות הקודם ולא שמתחדש האור והחיות כנ"ל שהע"מ מתחדשים בכ"י ובכ"ש כמובן מל' המחודש כו', ומצד עצם האור והחיות הפרטי שנמשך הרי אינו דבר חדש דמשו"ז יאמר המחודש כו' שהרי הוא המשכה מהכלל אל הפרט לבד דכל המשכה מכלל לפרט אין זה התחדשות כ"א מהעלם אל הגילוי כו'. שהרי בהכלל כבר כלולים כל הפרטים וכמו בהכלל דמח' לגבי הפרט דיבור דבמח' אחת חושב מה שבדבור בא בריבוי פרטים הרי כל הפרטים שבדבור כלולים בהמח' האחת, וכמו פרטי השכל דהשגה והבנה לגבי נקודת ההשכלה הכללית דחכ' הרי נקודת החכ' כוללת כל מה שבא אח"כ בפרטי חלקי ההשגה וממנה המה באים שהרי לא יהיו בהפרטים יותר ממה שיש בעצם נקודת השכל כו'. והגם שלפעמים ע"י הפרטים בא יותר לעומק השכל כו' דהיינו לבד מה שהאור השכל נעשה אצלו בבחי' גילוי יותר ונעשה ברור יותר (הנק' בל"א קלאר די זאך), הנה לפעמים בא עי"ז דוקא לעומק ופנימיות השכל מה שלא האיר אצלו קודם כו', אין זה שבהפרטים עצמן יש התחדשות כ"א שע"י הפרטים ובסיבתן נעשה התחדשות בהשכל ויש בזה כמה ענינים אם כשמפרט את השכל בפרטיות או יש לו במה לאתח בהענין ולהעמיק בו. דקודם שנפרט השכל לפרטים כאשר הוא בנקודת ההשכלה עדיין אין לו עדיין במה לתפוס ולאחוז שיוכל להעמיק בו, וגם יוכל להיות כשיעמיק בהענין יותר יתבלבל ויתעלם גם הנקודה שהשכיל לפי שאינה בבחי' תפיסא עדיין אבל כאשר באה בפרטים ה"ה בבחי' תפיסא שלא יתעלם הענין ויש לו במה לאחוז ולהעמיק בו

לבוא אל עומק הכוונה כו', או לפעמים כאשר מפרט את השכל לפרטים או ימצא איה סותרים ומנגדים אל הענין או שאין הענין מתקרב ומתקבל כ"כ אל השכל, דבתחלה כשהי' בבחי' נקודה לא הי' שום סתירה מפני שאז מאיר האור יותר לכן אין שום דבר הסותר והענין בעצם טוב לו כו', אבל אח"כ כו', לזאת הי' מעמיק א"ע ביותר ומוציא בזה איה עומק פנימי יותר אשר בזה יונח הענין כו', והי' כמו ומתלמידי יותר מכולם וכמו תלמיד המחכים את רבו ע"י הקושיות כו' או כאשר צריך להסביר הענין לתלמידים הגה בכדי שיונח אצלם הענין מוכרח להביא הענין בהסברים יותר בלבושי השגה שלפעמים צריך לזה להעמיק יותר בעצם הענין לבא אל עומק הכוונה יותר כו' וכמ"ש במ"א. אבל בחלקי פרטי הענינים עצמן אין בהם התחדשות מה שלא הי' כלול בהנקודה כו', וכמו בתושב"כ ותושב"עפ הרי בתושב"כ כלול הכל וכמא' מי איכא מידי כו', וא"כ הרי ההמשכה מן הכלל אל הפרט אינו התחדשות כ"א מהעלם אל הגילוי כו', והגם דהפרטים כמו שהן בהכלל הי' באר"א מסמו שהן באים בבחי' פרט וכמו פרטי הע"מ כאשר הם כלולים באצ"י מובן שהן באר"א לגמרי מכמו שבאים אח"כ בבחי' פרטיות בבי"ע כו', דכמו בכללות ההשתל' הרי ידוע דא"ק הוא בבחי' אור כללי שכולל כללות ההשתל' מרכ"ד עד סוכ"ד הרי כל העולמות והספי' כמו שהן בא"ק הי' מופשטים עדיין לגמרי מבחי' מציאותן כמו שהן אח"כ בהתגלות דמשו"ז עומדים שם כולם בהשוואה כו', וכמו שכתוב במ"א (וההתגלות מבחי' א"ק הוא ע"י הצמצום להיות בא בבחי' ומדרי' פרטיות ובבחי' מציאות כו' וכמ"ש במ"א). וכמ"כ יובן באצ"י לגבי בי"ע דבחי' ה' יומין דאצ"י וכמ"כ בחי' מל' כמו שהיא באצ"י הרי הע"מ כמו שהם כלולים בהם הי' באר"א לגמרי מכמו שבאים בבחי' פרטיות בבי"ע כו'. ואין זה כמו ער"ע דמציאות העלול נמצא בהעילה אלא שהוא בדקות וכמו בשכל ומדות הרי גם בשכל יש מציאות המדה ממש וכמו בהתפעלות שכלי או כמו ענין הקפידה שבמוח הי' מציאות מדה אלא שהיא בדקות ובהעלם ובאה אח"כ במציאות מורגש בהתגלות. אבל בכלל ובפרט אין הפרט נמצא במציאותו ממש בהכלל כ"א מה שהוא כלל לפרטים אלו כו' וכמו כח היולי הרי לא יש מציאות הפרטים בהיולי כו', וכמו חומר הראשון הכולל כל הדי צורות הרי אין בו מציאות הדי צורות כלל עד שנק' חומר פשוט לגמרי כו', וכמ"כ עדי"מ אש היסודי לגבי מציאות האש וכה"ג כו', וכמ"כ הוא בכלל ופרט דאין בהכלל מציאות הפרט ממש כו', אמנם נגד זה הכלל שייך אל הפרט יותר משייכות העילה אל העלול, דבער"ע הרי העילה הוא מהות בפ"ע והיינו שאין זה כל מהותה להיות העלול נמצא ממנה וכ"ש שאין מהותה מהות העלול וכמו בשכל ומדות הרי השכל הוא מהות בפ"ע. וגם לא זה עיקר ענין השכל להיות מדות נמצאים מסנו כו', אלא שנמצאים בו מדות והיינו שהשכל מחייב מדות ומתגלים מן השכל כו' אבל כלל ופרט הרי כל מהות הכלל הוא מה שהוא כלל אל הפרט וכמו כח היולי הרי כל ענינו הוא מה שהוא כח היולי אל הדברים

(*) (אלא שההתגלות מאצ"י לבי"ע אינו ע"י צמצום כ"א ע"י פרסא).

הבאים ממנו שאופן מציאות והתהוות בבחי' פרט כו' וזהו שאין בכלל אלא מה שבפרט שאין הכלל מהות דבר בפ"ע מן הפרט אלא הוא מהות אותו ענין הפרטי רק שהוא הכלל וההיולי מזה כו'. וא"כ מאחר שבצמצם הוא מהות הפרט הגם שהוא נבדל ממנו יותר מריחוק העיילה מן העלול כנ"ל. מ"מ הרי התגלות הפרטים אינם התחדשות רק מההעלם אל הגילוי לבד וכמו התגלות הדי' צורות מהחומר הפשוט ה"ז רק התגלות לבד ונק' ציור החומר לבד וכמ"ש הרמב"ן בפסוק בראשית וכידוע, והגם דלפי המבואר שם זהו רק מבריאה ליצי' שאינו התחדשות, אבל התהוות הבריאה דהיינו החומר הראשון הפשוט ה"ז התחדשות ומשו"ז נק' בריאה כו' כמש"ש, זהו בהתהוות החומר דהיינו מציאות היש ה"ז התחדשות בבריאה לגבי אצי' דבאצי' אינו שייך מציאות יש כלל ונתחדש הישות בבריאה כו'. אבל בהאור והחיות והיינו בהיו"ד מאמרות מאחר שהו' יומין דאצי' כוללים כל פרטי אור וחיות דשית אלפי שנין ונק' כלל לגבי פרט אל האור והחיות הפרטי הנמשך בבי"ע כו' כנ"ל א"כ אין זה התחדשות כו'. וממ"ש המחדש בטובו משמע שמתחדשים המאמרות בכ"י ובכ"ע ורגע כו'. אך הענין הוא דבאמת הע"מ מתחדשים תמיד בכ"ע ובכ"ר בהתחדשות גמורה לא מה שנמשך אור וחיות פרטי כ"א שעצם הע"מ מתחדשים, ולא רק מה שמתחדשים ממקורם ע"י הרצו"ש כנ"ל אלא שהמשכתם מתחדש תמיד כו'. ומ"מ אין זה התחדשות ממש ודבר אלקינו יקום לעולם שאין המאמרות הראשונים מתבטלים מפני שגם חידוש האחרון שמתחדש ההמשכה מצד בחי' המאמרות הראשונות הוא בא, ולא שמתחדש מאמר חדש כו'. והענין הוא דהנהגה ידוע כללות ההפרש בין עו"ע ליש מאין, דעו"ע הוא יש מיש דהרי העיילה הוא ג"כ מהות ומציאות דבר כמו מהות ומציאות העלול והגם שהם מהותים נבדלים שזה מהות ומציאות אחד וזה מהות ומציאות אחר וכמשנת"ל בהחילוק שבין עו"ע לכלל ופרט דהעיילה אינו מהות העלול ממש אלא מהות דבר בפ"ע כו'. מ"מ הרי בזה הם משתוים דשניהם הם מהות ומציאות דבר כו'. וידוע דהעלול כלול בתוך עילתו היינו שנמצא שם בבחי' מציאות ממש וכמו שכל ומדות הרי המדות נמצאים ממש בשכל אלא שהן בדקות כו'. וא"כ מה שנמשך מן המדות שבשכל להיות מדה בלב הרי זה יש מיש כו'. אבל יש מאין הרי האין אינו מהות ומציאות דבר מה כלל. הגם שהאין של היש אינו בבחי' אין לגמרי בבחי' העדר המציאות ממש שהרי הוא מקור ליש ואינו דבוק ממש במקורו כו' וכמ"ש במ"א ההפרש בין האין של היש האמיתי שדבוק במקורו והוא בבחי' אין ממש אבל האין של היש הנברא אינו דבוק במקורו (ובמ"א מבואר שהוא בבחי' הארה נבדלת כו') וה"ה בבחי' מציאות דבר ששייך לומר עליו שהוא מקור ליש כו'. מ"מ הרי מציאותו אינו כאופן מציאות היש כלל וכלל ולא כמו עו"ע שמשתווים בצמצם אופן מציאותם עכ"פ הגם שכא"ר הוא מהות בפ"ע מי"מ משתוים בזה עכ"פ כו'. אבל מציאות האין אינו משתוה כלל למציאות היש וה"ה בבחי' אין ממש כו'. ואין היש כלול בהאין דאל"כ לא יקרא אין כו', והאין עם היש הם הפכים זמ"ז, ולכן עיקר ענין ההתחדשות הוא בהמשכה מאין ליש לפי שאינו בערך דבעו"ע מאחר שהעלול כלול בהעיילה

וה"ה בערך אין בזה התחדשות. לא בעצם מציאות העלול בתוך העילה מאחר שהן בערך זל"ו, ולא בהתגלות מאחר שהעלול כבר כלול בעילתו כו'. אבל מאין ליש שהמשכה היא באין ערוך לכן בזה דוקא הוא התחדשות כו'. והמשכה הזאת דמאין ליש דמאחר שהוא באין ערוך צריכה תמיד להתחדש ההמשכה הזאת מעיקרה כו'. דהנה בער"ע מאחר שהעלול כלול בהעילה לזאת בבחי' התפשטות העילה בעצמה בבחי' חיצוניותה ימצא בה ממילא העלול כו' וכמשי"ת, והיינו דבהתחדשות העילה בעצמה באור התפשטותה ימצא בה העלול ממילא יבא אח"כ לידי התגלות כו', וכאשר יתוסף אור בחיצוניות העילה יתוסף אור בהעלול ג"כ כו'. אבל באין ויש מאחר שאין מציאת היש כלל בהאין ואדרבה הוא נבדל ממנו לגמרי לזאת גם בהתפשטות והתחדשות האין בעצמו לא ימצא בו וממנו מציאות היש כ"א צריך האין לחדש את היש כו'. ויובן כ"ז מן שפע והמשכה שבא מעצמות הנפש בהכחות שלה כמו הרצון ושכל כו', דהנה אנו רואין באדם כשעושה דבר מה הנה תחלה צריך להיות לו רצון באותו הדבר דאם לאו לא ירצה לעשותה כלל וממילא לא יעשה כו'. והרי עצמות הנפש אור פשוט ומובדל לגמרי מכל בחי' מציאות ומהות דבר מה גם ממהות רצון ותענוג וכה"ג שהרי גם הרצון הוא מהות כח הגם שהוא כח כללי לגבי הכחות הפרטים והגלויים כשכל ומדות ואינו בא כ"כ בבחי' מציאות הגשמה כמו הכחות הגלויים שבאים ומתלבשים בכלים ועי"ז הם נעשים בבחי' מהות ומציאות ממש בבחי' הגשמה לפ"ע הכלים כו' כמ"ש במ"א, משא"כ הרצון שאינו מתלבש בכלי הגוף ממילא אינו בא בהגשמה כ"כ כו', וכמו בעבודה הרי ע"י התעוררו' הרצון שבנפש ה"ה בא לבחי' אוא"ס שלמעלה מהשתל' כו'. דהעבודה דשכל ומדות הוא רק בהאור והגילויי הבא בעולמות ולפי מה שנתפס בהשגה שלו כו'. וכן המדות הן באים בהרגשה ממש כו', אבל ברצון הרי העבודה היא למעלה מטו"ד ומצד העצמות דאוא"ס ב"ה כו', מ"מ הרי גם הרצון הוא מציאות כח ממש כו' (וכמ"ש במ"א דהעבודה בבחי' רצון שבנפש אינו בחי' ביטול במציאות עדיין שהרי יש כאן רצון שרוצה להכלל כו'. ולכן בקרי"ס נא' ואתם תחרישון לא תתערוזן מידי. והיינו דבקרי"ס הי' צ"ל ההמשכה בבחי' פנימית ועצמות א"ס וכמ"ש מה תצעק אלי בעתיקא תליא מילתא, הי' צ"ל ואתם תחרישון לא תתערוזן כו' שזהו הביטול דשתיקה דידוע שזהו ביטול היותר גבוה שמבטל רצונו לגמרי לעצמות אוא"ס ממש דכאשר יהי' רצונו ית' טוב הוא כו' וכמ"ש במ"א וכן במ"ת הקדימו נעשה לנשמע וידוע דנשמע ה"ע הביטול לרצה"ע דמה שהוא רצונו ית' זהו רצונו ג"כ כו', אבל זה כמו שהרצון כבר בא בגילוי, אבל ענין הקדימו נעשה לנשמע הוא הביטול לא"ס בעהר"צ. והיינו הביטול מצד עצם נפשו שמתבטל בעצמות א"ס ב"ה ואיך שיהיו גלויי הרצונות ה"ה מקבל עליו כו', אבל הביטול דרצון אין זה עדיין בחי' ביטול במציאות ממש כו') והיינו לפי שאינו עצם הנפש כ"א כח הנפש וה"ה במהות ומציאות כח כו'. ולכן הרצון הוא בבחי' הטי' והמשכה לאיזה דבר מה שבעצם הנפש אינו שייך שום הטי' והמשכה לשום דבר כי הוא מובדל בערך מכל דבר וגם בעצם אינו

בגדר המשכה כו' דכל עצם בלתי גמשך כו' והרצון שהוא בבחי' המשכה והטי' מובן שאינו עצם הנפש כלל כו'. וא"כ כשמעורר א"ע בבחי' רצון לאיזה דבר ה"ו בא בבחי' התחדשות מהנפש דמאחר שהנפש מובדל בערך מבח הרצון ובא בבחי' דילוג הערך מהנפש ובבחי' צמצום גדול שמצמצם א"ע לבוא בבחי' מהות רצון כו' וזהו רצון אותיות * שזהו בחי' צמצום שמצמצם א"ע בהרצון כו'. א"כ ה"ו התחדשות כמו יש מאין כו'. והגם שבדאי יש בחי' הרצון בנפש גם קודם שמתעורר עדיין ברצון גלוי לאותו דבר וכמו רצון המוחלט בעצמותו כו'. הנה בחי' הרצון הזה אינו בבחי' התעוררות כלל ואינו ניכר ונרגש לעצמו כלל וכמ"ש במ"א מפני שאינו בבחי' מציאות כח כלל ואינו מהות דבר מה כו'. וכשמתעורר ברצון ה"ו הו"י חדשה ממש וכאן נעשה בחי' מציאות ומהות כח שבאין ערוך לגבי העצם ובא בבחי' דילוג מעצם הנפש כו'. ואחר שנתחדש הרצון בהכרח שיתחדש תמיד והיינו שיצמצם א"ע לרצות כו', כי מאחר שהרצון אינו בערך עצם הנפש הרי אינו בו בבחי' התלבשות ממש כי א"א להיות התלבשות בדבר שאינו בערך. ואדרבה הנפש הוא בבחי' הסתלקות תמיד מהרצון ומצמצם עצמו בהרצון, ואז הרצון ממילא ה"י מתבטל דכאשר הנפש חוזר לעצמותו הרי אינו שייך שירצה דבר כו', וא"כ בהכרח שיתחדש תמיד המשכת הרצון והיינו שיצמצם א"ע שיהי' לו רצון בזה וחיידוש זה הוא התחדשות מעיקרו וכמו החידוש הראשון כשבא לכלל רצון שאינו בא בדרך ממילא מהנפש כ"א מה שצמצם א"ע לבוא לכלל דבר שאינו בערכו כמ"כ החידוש שאח"כ אינו בדרך ממילא כ"א מה שמחדש ממש את רצונו בכ"ע ובכ"ר כו'. וכן הוא מן הרצון אל השכל שגיכ בא בבחי' התחדשות. שהרי מן הרצון גמצא שכל וכמו לעולם ילמוד אדם במקום שלבו חפץ שאז ישכיל בזה כו' וכן הרצון יטה את השכל כפי רצונו ושיהי' טעם ושכל לרצון כו'. הנה זהו בא בבחי' התחדשות מן הרצון, כי הרי הרצון בעצם אינו מוכרח אל השכל שהרי כשרוצה דבר אין זה מצד השכל כ"א מצד הרצון עצמו. ואפי' כשיש טעם לרצון אין הטעם סיבת הרצון (דבהרצון שע"פ טו"ד והיינו במדות הנה הטעם הוא סיבת הרצון וההוראה הוא כאשר ההתחלה היא מן השכל והטעם, דבתחלה לא ה"י לו שום רצון לזה וע"י הטעם נעשה האהבה ורצון כו' ואז אין הטעם תלוי בהרצון כ"א הרצון תלוי בהטעם כו'. אבל ברצון שלמעלה מן הטעם הנה גם כשיש אח"כ טעם אל הרצון אין הטעם העיקר ואין הרצון תלוי בהטעם כו') כ"א העיקר הוא הרצון, ואדרבה יכול להיות שהשכל ינגד אל הרצון ומי"מ ירצה בהדבר כו', וממילא מובן שאין הרצון מקור לשכל בדרך עו"ע שנאמר שמהרצון יתהוה ממילא שכל מאחר שיכול להיות שירצה באיזה דבר והשכל ינגד לזה כו', דבעו"ע אינו שייך כן שהרי בעו"ע העלול נעשה ממילא מהעילה וכפי אופן העילה כו' וידוע דאדרבה כאשר הרצון הוא בהתפשטות והתגלות אז אין מקום לשכל כלל וכמו

שאנו רואין בחוש דמי שמתנהג ע"פ הרצון הוא רחוק לגמרי משכל כו', ובכדי שיהי' שכל בהכרח שיתצמצם ויתעלם הרצון ואז יוכל לבוא לידי טעם ושכל להיות טעם לרצון, ומ"מ הרי מן הרצון נמצא שכל וכנ"ל שהרצון מטה את השכל שיחייב כפי הרצון כו', וכמו שאנו מוצאים שהשכל משתנה כפי הרצון דלפי אופן רצונו כן הוא הטיית השכל כו' וכמו בשוחד כו'. וכן גם בשכל וטעם א' שיחייב דבר והיפוכו לזכות ולחוב ורק מצד הרצון וכמו במבול שתחלה נא' אמחה את האדם כו' מהטעם דכל יצר מחשבות לבו כו' ואח"כ נאמר לא אוסיף עוד לקלל כו' כי יצר לב האדם כו' (שזה הי' זכות אל האדם ג"כ כו' כמ"ש במ"א) וזהו רק מצד הרצון שע"י הקרבנות שהקריב נח נהפך הרצון לזכות ולטוב וממילא נשתנה ג"כ הטיית השכל כו', וזה שהרצון פועל הטיית השכל וכן מה שהרצון פועל התגלות השכל וכמו לעולם ילמוד אדם במקום שלבו חפץ כו' וכמ"ש במ"א וזהו לפי שהרצון הוא כח נעלה מכל הכחות והעילוי הוא בבחי' הבדלת הערך כו' לכן הוא פועל התגלות כל הכחות גם כח השכל, אבל לא שנאמר שבהרצון כלול שכל בהתכללות העלול בתוך עילתו ומתגלה ממנו כי אין בהרצון כח השכל גם בהתפשטות הרצון אין בו כח השכל ולכן אין הכרח שמהתפשטות הרצון יהי' שכל מפני שאינו כלול בו אלא שהתגלות השכל הוא ע"י הרצון לפי שהוא כח עליון בעצם ויש בו יותר מהתגלות הנפש לכן נמשך ע"ז התגלות השכל להיות טעם ושכל למה שרוצה או בדבר שרוצה, אבל אין זה בדרך עו"ע כ"א מפני שרוצה בדבר זה נמשך גם כח השכל בדבר הזה, ולכן אנו רואין דעיקר התגלות השכל ע"י הרצון הוא דוקא כאשר רוצה להתחכם בזה, אבל מהרצון לבד מה שרוצה בהדבר לא יומשך עדין ההתחכמות. והיינו מפני שאופן המשכתו אינו בדרך עו"ע שהשכל כלול ברצון כ"א מפני שהוא כח עליון כו', ולזאת כאשר אינו רוצה להתחכם כלל לא יימשך מזה שכל להיות שהוא כח נבדל בערך מהשכל ואין לו שייכות אל השכל כ"א דוקא כשרוצה להתחכם אז יש בזה שני דברים שבעצם הוא נעלה הרבה מן השכל ויש לו שייכות אל השכל אז נמשך מן הרצון השכל וההתחכמות כו'. וכמו בכח אר"ח כשמתעורר באיזה רצון בדבר שלמעלה ממנו וא"א להשיגו הרי כל הכחות עומדים בבחי' עלי' והסתלקות למעלה והיינו לפי שהרצון הוא הכח היותר נעלה וכשהוא בבחי' הסתלקות בעצם הנפש כל הכחות עולים כו', כמו"כ הוא בבחי' המשכה בדרך או"י דבמקום שהרצון נמשך נמשכים כל הכחות כו', ומ"מ אינו דומה ממש בדורך או"ח הכחות עולים ומסתלקים ממילא, אבל בדרך או"י הוא דוקא כשרוצה להתחכם כו' כנ"ל. וזהו הטעם שאינו בהכרח שיומשך תמיד כח השכל במקום שנמשך הרצון לפי שגם כשנמשך השכל אינו בדרך עו"ע שהשכל כלול ברצון ונמשך ממנו כ"א רק שנטה ומגלה השכל מפני שהוא כח עליון כו' כנ"ל. ולכן יכול להיות לפעמים שלא יומשך השכל והיינו כאשר הרצון הוא רק שרוצה בהדבר כו'. או כשאין בשכל מקום לזה ונשאר רק רצון לבד כו', וא"כ מאחר שהשכל נמשך מהרצון לא בדרך עו"ע כ"א מפני שרוצה בזה נמשך בזה והתגלות השכל, הרי מובן מזה שכח השכל צריך להתחדש תמיד מן הרצון. והיינו דלבד זאת דכאשר

יתחדש וימשך הרצון או דוקא יומשך השכל, אבל כאשר לא יהי' לו רצון בדבר או שיסלק רצונו לא יומשך ג"כ השכל בזה. הנה גם השכל צריך להתחדש חידוש עצמי מהרצון והוא שירצה להתחכם ואז ישכיל ויתחכם בזה. ואין חידושו בא ממילא ומאליו כשמתחדש הרצון מהגנפש כי הרצון בעצם א"צ לשכל ואין השכל כלול בו וממילא גם כשיהי' הרצון שירצה בדבר הזה ומ"מ לא ישכיל ויתחכם בו ויהי' רצון בלא טעם כ"א דוקא כשירצה להשכיל כו' וזה ג"כ ע"י צמצום הרצון דוקא והוא בבי' אופנים, הא' הצמצום בכללות הרצון שיבוא לכלל זה שירצה להתחכם (ולא יספיק א"ע ברצון לבד כו') והב' ברצון זה גופא לצמצם ולהעלים שלא יהי' בתוקף הרצון דאו לא יתחכם לפי שהתגלות הרצון בעצם אינו נותן מקום לשכל כו'. וגם ברצון זה להשכיל ולהתחכם כאשר הוא בתוקף ה"ה טרוד בהרצון וממילא אינו שייך לשכל כ"א דוקא כאשר מתצמצם ונשאך רק חיצוניות הרצון או גמשך ע"יו השכל כו', אבל כאשר יסלק רצונו הן שיסלק רצונו מכללות הענין או מההתחכמות בזה לא יומשך השכל וההתחכמות כו'. וזהו שכח השכל צריך להתחדש חידוש עצמי מהרצון וצריך להתחדש תמיד כי יכול להיות שיסתלק הרצון מזה וצריך להתחדש תמיד שירצה להתחכם כו'.

ועפ"ז יובן מה שבסדר העבודה בכדי לבוא לבחי' הרצון דהיינו ענין רעו"ד זהו ע"י הקדמת העבודה דשכל ומדות דוקא או יכולים לבוא לבחי' רעו"ד. ועצם ענין רעו"ד הוא בבחי' מתנה מלמעלה וכמ"ש עבודת מתנה אתן את כהונתכם כו' וכתי' ואתן לו מורא כו' ולכאוי' מאחר שהשכל נמצא מן הרצון הרי הי' צ"ל תחלה העבודה בבחי' רעו"ד ואח"כ העבודה דמוח ולב כו' ולפי הנ"ל מובן מאחר שמהרצון לחכ' אינו בדרך עו"ע כי הרצון גבדל בערך מן השכל ואינו מוכרח אל השכל כו', ולזאת בעבודה ג"כ אינו בהכרח שיהי' מבחי' רעו"ד העבודה דמוח ולב ויכול להיות שתהי' העבודה דרעו"ד ומ"מ לא תהי' העבודה דמוח ולב כו', ועצם רעו"ד הוא בדרך מתנה לפי שהרצון הוא כח נבדל בערך ואינו בא בדרך ממילא כ"א שזהו ע"י המשכה מלמעלה כו', ועמ"ש בדי"ה בשעה שהקדימו, רס"ג) רק צריכים כלי להז' והיינו העבודה דמוח ולב שזהו כלי לבחי' רעו"ד וכמ"ש ואתן לו מורא ע"י ויראני בבחי' יראה שמצד השכל כו' וכמ"ש במ"א, דלהיות דשכל ומדות עכ"פ נמצאים מן הרצון לכן הם הכלים כו', ובדי"כ ע"י השלימות בכחות הגלויים (מה שבכח האדם להגיע מעצמו) ע"יו דוקא נמשך מלמעלה בחי' ומדרי' העליונות יותר כו', וכמו תספרו חמשים יום דזהו גילוי בחי' שער הגוין שמאיר בשבועות והיינו דוקא ע"י ספירת המ"ט ימים ע"יו נמשך ממילא אח"כ גילוי שעה"ג בכה"ש כו', וכמו"כ כאן צ"ל תחלה העבודה דמוח ולב ואח"כ נמשך מלמעלה להיות בחי' רעו"ד כו'.

בס"ד, ליל ב' דחמי"ט, זס"ה

ואל מי תדמיוני ואשׁוה יאמר קדוש, וצ"ל מה"ע ואל מי תדמיוני והלא ודאי שא"א להתדמות ח"ו לאלקות דאין ערוך הנברא לגבי הבורא ואפי' נבראים היותר גדולים אין להם שום דמיון כלל לאלקות ומהו אומרו ואל מי תדמיוני ואשׁוה כו'. וילה"ק משנת"ל דהמשכת הכוחות מן הנפש מן כח הרצון עד סוף מעשה הכל בא בבחי' התחדשות מהנפש. ונת"ל דרצון הוא בחי' כח פרטי ובבחי' מהות כח לגבי הנפש שבאין ערוך לגבי עצמות הנפש ובא בבחי' התחדשות כו' וכן מהרצון אל השכל דהרצון בעצם למעלה מהחכמה ומה שע"י הרצון נמשך חכ' ושכל ה"ז בבחי' התחדשות כו'. ועתה צ"ל אופן ההמשכה מן השכל אל המדות.

דהנה ידוע דההמשכה מן השכל אל המדות הוא בבחי' עו"ע וכידוע שהמדות כלולים בהשכל וכנ"ל, אמנם היינו בבחי' חיצוניות השכל וההשגה כו' דבבחי' פנימיות השכל לא יש שם מדות עדיין וכמו כאשר אדם טרוד באיזה שכל בעומקו ובפנימיותו אינו שייך למדות כלל, כי הנה המדות שבשכל ידוע שזהו"ע התפעלות שמתפעל על הענין שמשגי ובבחי' פנימיות השכל אינו שייך ענין ההתפעלות כ"א הוא בבחי' דביקות ולא בבחי' התפעלות כו' (ויש בחי' דביקות שמצד עצם האור וכמו בראיית המהות וכמו"כ בענין לאסתכלא ביקרא דמלכא כו', ואפשר זה ג"כ בחי' המדות שבחכמה אלא שבחכמה אין המדות נבדלים כלל מעצם החכ' שהוא בחי' הראי' וההסתכלות כו' שאין הדבקות נרגש לדבר בפ"ע מן הראי' ולא שבא אחר הראי' כ"א בעת הראי' במהות הדבר ה"ה נדבק בהדבר והכל בא כאחד כו', ויש בחי' הדביקות שמצד ההשגה והיינו בבחי' השגה פנימיות שאינו בבחי' עצם א' כ"כ עם האור כו') דכאן נרגש הדביקות לדבר בפ"ע ואינה באה בעת ההשגה ממש כ"א אחר ההשגה ה"ה נדבק בענין (ולא אחר ההשגה ממש כמו במדות הנולדים מחיצוניות השכל ואף גם לא כמו ההתפעלות שכלי כו' אבל אינו בא בבת אחת כו', ובד"כ בכל מדרי' שהיא עליונה יותר בשכל והשגה במדות הן בקירוב יותר אל השכל, אבל מ"מ אינם באים כא' כמו בראייה דחכ' הנ"ל כו'), ועם היות שזוה ג"כ מדות שבעצם השכל כו', אמנם אין זה כלל ממהות המדות שבלב, ואינו שייך לומר ע"ז שזוה מדות כמו שכולים בשכל (ולפעמים מבואר בחי' התכללות המדות בבחי' והיינו בחי' הביטול שלהם כו' ועמ"ש בבה"ז פ' בלק בביאור מאה"ז ע"פ כי מראש צורים כו') כ"א בבחי' חיצוניות השכל יש בו מדות והיינו ענין ההתפעלות שכלי כנ"ל או בטעם וסברא באיזה ענין שיש בו איזה מדה לזכות או כו', דהנה ההתפעלות שכלי הוא שמתפעל על הענין שמשגי ומתבונן בו. הרי התפעלות * אינה כענין התפעלות המדות דבמדות ההתפעלות

היא בבחי' הרגש עצמי מה שרוצה בהדבר והיינו שרוצה בהגילוי או להתקרב וכה"ג דכ"ז הוא שרוצה דבר לעצמו אבל ההתפעלות שכלי אינה באופן כזה כלל רק מה שמתפעל על האלקות שמשגיג ומתבונן על העילוי שבו וכדומה. א"כ אין זה כענין המדות כלל, ולכן התפעלות המדות נעשים מן הרגש הבכנ דוקא דהיינו מה שקרבת אלקי' לי טוב דע"י הרגש זה ה"ה מתפעל לרצות כו', משא"כ ההתפעלות שכלי אינו מן הרגש הבכנ כ"א מההשגה עצמה כו', ולכן באמת ההתפעלות שכלי הוא בכלל מוחין עדיין דלגבי מדות ג' מוחין כידוע וכמבואר בתו"א בהביאור דלכן אמור לפי שאינו כענין המדות כלל רק לגבי המוחין ג' מדות להיות שהוא בבחי' התפעלות וכללות ענין ההתפעלות הוא מדות ולא מוחין דמוחין אינן בבחי' התפעלות כו'. אבל לגבי מדות הוא בבחי' מהות מוחין עדיין דהיינו שזהו התפעלות המוחין ולא התפעלות המדות כו', וכן בשכל וסברא לזכות או לחוב הרי בשכל מאיר בה גילוי אור השכל ואינה בבחי' מהות בפ"ע להיות מהות מדה, והוא רק הטיית השכל לאיזה מדה כמו שכל המטה כלפי חסד כו', אבל הכל הוא בבחי' מוחין עדיין, ואח"כ באים בלב בבחי' מדה ממש להתפעל באהבה מורגשת ממש וכן במדת החסד שבלב שבא בבחי' מדה ממש ולא רק הטי' שכלית לבד כו', ולהיות שרחוק ערך המדות מן המוחין אפי' מבחי' המדות שבמוחין שהן ג"כ מהות מוחין עדיין כנ"ל, ובעצם הרי מוחין ומדות הן מהותים נבדלים זה מזה דהרי המוחין הם ענין בפ"ע ולא שהן בשביל המדות לבד כ"א דבר ומהות בפ"ע וכנ"ל בענין כלל ופרט ועו"ע כו', ולכן ההמשכה מן המוחין אל המדות להיות מהות מדה ממש הוא ג"כ ע"י הצמצום והפסק וכידוע בענין מיצר הגרון שהוא מקום החתך וההפסק בין המוחין למדות בכדי שיתהפך ממהות מוחין למהות מדות כו', וכמ"ש בתו"א בהביאור דלכן אמור, ועמ"ש מזה במ"א בד"ה בעצם היום הזה יצאו כו', והיינו שאין המדות נולדים ונמשכים מעצמם מן המוחין כ"א דוקא לאחר שהמוחין נתעלמים (עמ"ש מזה במ"א בד"ה בעצם היום הזה יצאו כו'), ומאירים אח"כ בצמצום ובאופן מהות אחר ממהותם הקדום והו"ע הבכנ כו'. דבתחלה היו המוחין בבחי' השגה שכלית בהענין האלקי שמשגיג ומתבונן בו שו"ע המוחין שהן השגה כו', ואחר תהפסק הג"ל באים ומאירים באופן ובמהות אחר והוא מה שקרבת אלקים לי טוב שזהו בחי' המוחין של המדה שזה מהות אחר מן ההשגה וההתבוננות עצמה וכמשי"ת (שבכלל מדה יחשב לגבי המוחין כו') ואז מתעורר במדת אהבה שבלב כו'. אבל מן המוחין וההשגה עצמה לא יהי' עדיין מהות מדה בלב כ"א ההתפעלות שכלי לבד כו'. ומה שמבואר במ"א דמבחי' פנימיות המוחין נמשכים המדות בלב בדרך ממילא (שלא ע"י הפסק מיצר הגרון כו') הנה מדות אלו אינם מדות ממש דגם כמו שהן בלב הן משתוים אל המוחין והו"ע גדלות המדות שבאים ע"י המוחין דגדלות שמשותוין במהותם לגמרי וה"ה כמו המוחין וכמ"ש במ"א. והיינו דכמו שנת"ל במדות שבבחי' השגה פנימית שאין זה ממהות מדות שבלב כלל, כמור"כ מדות אלו כמו שהן בלב הן כמהות המדות שבפנימיות המוחין כו' (ועמ"ש בביאור מאה"ז כי מראש צורים ועמ"ש מזה בד"ה יו"ט של ר"ה.

רס"ה). אבל מדות ממש אינם באים מעצמן מן המוחין כ"א ע"י צמצום והפסק הנ"ל. וז"ש וידעת היום והשבות אל לבבך כו' הלא יש ציווי ע"ז שיהי' והשבה אל הלב ולמה אינו מספיק הידיעה לבד. אלא שע"י הידיעה וההשגה לבד לא יהיו עדיין המדות בלב כ"א צריך להיות ההשבה אל הלב שיאיר אור המוחין במדות להיות התעוררות המדות והיינו ע"י הצמצום והפסק הנ"ל ויומשך אח"כ בחי' הבכנ כו', וצמצום והפסק זה להיות הולדת המדות נעשה מעצמו דעם היות שמוחין ומדות הן ב' מהותים נבדלים כו', מ"מ להיותם בחי' עילה ועלול וכמוחין נמצאים בחי' המדות כו' כנ"ל לזאת ההתבוננות וההשגה באה מעצמה לידי מיצר הגרון בבחי' הפסק והעלם ומתגלה כנ"ל ומתהפך למהות מדות בלב כו'. אמנם זהו דוקא כאשר ההכנה בנפשו בתפלה הוא לבוא לידי התעוררות הלב אז בהתפשטות והתרחבות ההשגה ובהעמקת הדעת בהענין באה ממילא המדה ע"פ הסדר הנ"ל שמתעלם ונפסק אור ההשגה כרגע ומאיר בבחי' מקיף לבד (וברגע זאת אינו נבדל ונפרד מהענין אלא עדין טרוד הוא (בל"א פארנומען) בהענין ובהתפעלות על ההשגה והענין אלקי שהשיג והתבונן בו. אלא שהענין מאיר אצלו בבחי' מקיף לא בבחי' פנימיות ממש כמקודם כו', ער איז פארנומען און ווייס ניט אין וואס ער איז פארנומען) ואז בא מעצמו ממהות למהות לידי הרגש הבכנ מההתבוננות ולידי התעוררות המדות בהתגלות בלב כו', והכל נעשה מעצמו בלי שום התעסקות לבוא ממהות למהות כו' ורק כאשר אין בההכנה בנפשו על התעוררות המדות או צ"ל התעסקות שיהי' הבכנ אחר ההשגה ויורגש בלב להתפעל במדות שבלב כו', ומוכן שאז אינו אמיתי הן הרגש הבכנ והן התפעלות המדות כו' (וגם כאשר ההתבוננות אינה אמיתית בידעת הפרטים ובהתרחבות כ"א בידיעה כללית לבד ובבחי' מקיף כמ"ש מזה במ"א. אז באמת ההתפעלות שלו אינה התפעלות הלב, וא"א לקרוא זאת ג"כ התפעלות השכל כ"א הוא התפעלות בבחי' מקיף שאין לה מקום וכלי מיוחד וממילא אין לה קיום כו', וכשרוצה שיתפעל בהתעוררות הלב צריך התעסקות פרטי בעת מעשה, וההתעסקות היא שמקרב לבו אל הענין (בל"א ער טראגט צו דיא הארץ צוא דעם ענין) שיורגש הענין בלבו (ואין זה הרגש פנימי מאחר שכללות הדבר הוא בבחי' מקיף לבד כו', כ"א שיאיר קצת בלב וכמו הרואה איזה אור מרחוק כו'). ויתפעל בלבו ע"ז ויהי' לו איזה המשכה וגם קירוב קצת אל אלקות כו' (ואין זאת אהבה אמיתית כמובן, מ"מ היז יותר טוב מההתפעלות שבבחי' מקיף שאין בזה שום המשכה וקירוב כ"א התפעלות לבד ואינו נוגע למעשה כלל אבל כשמיגע א"ע שיאיר עכ"פ בלב כנ"ל היז בבחי' המשכה (א ציא) וקירוב קצת עכ"פ ושייד למעשה בפו"מ כו'). אבל כאשר ההתבוננות היא בפרטי הענינים בהתרחבות ובהעמקת הדעת אז א"צ התעסקות שיומשך בלב ויהי' התעוררות המדות, אם כי באמת הוא שבא ממהות למהות וע"י צמצום והפסק כנ"ל, מ"מ הכל נעשה מעצמו וממילא כנראה בחוש כו') (ודוקא לאחר התרחבות ההשגה והקליטה טובה והתפעלות שכלו בהענין בא ממילא בחי' המשכה הנ"ל), וכ"ז דוקא כשיש

הכנה בנפשו להתעוררות הלב כו', אבל כאשר אין הכנה בנפשו להתעוררות הלב יכול להיות שתשאר ההתפעלות במוחו לבד דגם כשמתבונן בפרטי הענינים בהתרחבות ובהעמקת הדעת ומ"מ לא יאיר האור בלבו בפנימיות כ"א נשאר במוחו לבד. וכמו"כ התפעלות היא רק במוח כו' (וההכנה היא ע"י המרירות שקודם התפלה להיות ממארי דחושבנא כו'. וכמו"כ ע"י עסק פנימיות התורה קודם התפלה שפותח לבו ומקרבו לאלקות כו'). ולפעמים גם כשיש הכנה בנפשו כנ"ל מ"מ צריכים עצות לזה שיאיר בלב ולהיות לית המדות והוא ע"י קול גנון וכמא' קול מעורר הכונה וכמו שאנו רואין בחוש שע"י הגנון בתפלה יתפעל הלב יותר מאם יחשוב ההתבוננות בשתיקה כו' וכמ"ש במ"א. והיינו מפני שהקול מעורר הכונה שבמוח להיות בגילוי בלב כו'. וכמשנת"ל יובן מה שכתוב ואהבת את ה' אלקיך ונת' במ"א הקשיא איך שייך ציווי על מדה שבלב, והתירוץ ע"ז הצייווי הוא על ההתבוננות וממילא באה האהבה כו'. ולפי הנ"ל שאין התעוררות האהבה באה כ"א ע"י צמצום והפסק המוחין, אבל לא שתבוא ממילא ולכן הצייווי והשבות אל לבך כו' כנ"ל, אי"כ הדרא קושי' לדוכתה איך שייך ציווי ע"ז (וי"ל שע"ז גופא הוא הצייווי שתי"ה ההשבה אל הלב ע"י התעסקות כנ"ל, ובאמת ההתעסקות יכול להיות רק בהמשכת האור וג"ו אינו אמיתי כנ"ל. אבל לא בסדר הנ"ל דמיצר הגרון כו' שבזה דוקא יש יתרון מעלה וכמ"ש בתו"א בביאור הנ"ל). ולפי הנ"ל ניתא דכאשר יש הכנה בנפשו שתי"ה התעוררות אז הכל נעשה מעצמו וממילא כו'. ולכן שייך לומר שהצייווי הוא על ההתבוננות והאהבה ממילא באה רק שצ"ל הכנה בנפשו ע"ז כו'. ומכל הנ"ל מובן דהמשכה מהמוחין אל המדות הגם שהיא מעילה לעלול לפי שהמדות כלולים במוחין מ"מ ה"ז המשכה ממהות למהות וצ"ל ע"י צמצום והפסק וע"י הכנה בנפשו דוקא וע"י קול המעורר הכוונה כו'. ובלעדי זאת יכול להיות שלא יומשך מהמוח אל הלב כו', ואם כי אחר שנולדה המדה תוכל להיות קיום המדה גם כשמסתלק השכל ממנה (משא"כ ברצון ושכל כשמסתלק הרצון מהענין מתבטל השכל ג"כ כו') משום דכן הוא בעו"ע דאחר שכבר נמצא העלול יכול להיות גם בלא העילה כו'. מ"מ המדות הן אז בלי שום חיות לגמרי (אם לא בהתפעלות המדות מצ"ע שלמעלה מהמוחין כו') וממילא אין מהם דבר לפועל וכידוע דפעולת המדות זהו דוקא כשיש בהם חיות כו', וכמו בפעולת מדת החסד הוא דוקא כשהמדה היא בחיות והתפעלות אז פועלת בטוב, אבל כשהיא בקרירות אין הפעולה כדבעי או שאינו פועל כלל כו', וכן בעבודה כשמדת האהבה היא בחיות והתפעלות אז שייכה לפועל בוע"ט בחיות גדול בהמצוה כו'. משא"כ כשהאהבה היא בקרירות אין לו רצון ותשוקה כ"כ בקיום המצוה ועושה רק בדרך מצות אנשים מלומדה כו', ושיתחדש החיות בהמדות זהו ע"י המוחין דוקא שע"י התחדשות המוחין בהתבוננות מתחדשים המדות בבחי' אור וחיות כו'. אלא שחידוש זה אינו בבחי' חידוש עצמי היינו לחדש המדות עצמן אלא כשמתחדש מקורן והן המוחין מתחדשים ממילא המדות כו'. מ"מ זהו דוקא כשיש הענינים הנ"ל בהכנה טובה וכה"ג. אבל בלא זאת אינן מתחדשים בעצמן ע"י

חידוש מקורן כ"א ע"י התעסקות פרטי כו' כנ"ל, וגם כאשר לא יתחדש השכל מן הרצון לא יתחדשו המדות דכאשר לא ישכיל ממילא לא יהיו המדות ג"כ. וצ"ל התחדשות השכל מן הרצון ואו מן השכל נמשך התעוררות המדות באור וחיות כו'. והנה מן השכל ומדות אל המח' הוא בא מאין ליש וכידוע דהתהוות אותיות המח' הוא התהוות חדשה בדרך יש מאין. שהרי אותיות המח' הן אותיות מורגשים וקודם למח' לא יש מציאות אותיות קודם כו'. הגם שיש אותיות בכח החכ' ורצון ותענוג כידוע אמנם אינם בבחי' מציאות אותיות עדיין כי פי' אותיות היינו המשכח דאותיות הוא לשון הובאה וכמו ואתא מרבבות קודש, אתא בקר, שהו"ע דבר הנמשך ממקום אחר לכאן ובא לידי גילוי וכמו ביאת הבקר אור נק' אתא. וכמור"כ כל הבאת המשכח אור בגילוי נק' אותיות. אבל אין זה מציאות אותיות כו', ובפרט בבחי' כחות הנעלים ככח החכ' ורצון כו' כמו שהן בעצם הנה בחי' האותיות שבהם הוא בחי' כח הגילוי לבד. דכח הגילוי אינו במהות דבר בפ"ע עדיין והוא בכלל עצם הכח כו' וכ"ה גם בעצם המדות כו', וכמ"ש במ"א בענין פרצוף הפנימי דמל' שהוא בפרצוף א' עם הז"א כו'. אמנם התהוות אותיות המח' ממש הז' התחדשות ממש שנעשה בדרך יש מאין כו'. ולכן כאשר נפסק אור השכל או המדות מתבטלים אותיות המח' לגמרי והיו כלא היו ובהשתל' עו"ע הרי ידוע שהעלול הוא בבחי' יש לעצמו באופן שיש לו מציאות וקיום במהותו בפ"ע גם כשנפסק העילה מאתו כו'. דזהו ההפרש בין יש מאין לעו"ע דיש מאין כל קיום היש הוא דוקא כאשר האין משפיע בו ומקיים מציאותו, אבל אם יופסק האין יתבטל מציאות היש, אבל בעו"ע לפי שהוא יש מיש לזאת גם כשיופסק העילה לא יתבטל העלול. וכמו תפוח או עשב שגדלין מכח הצומח שוהו מיש ליש כמ"ש במ"א, הרי גם כשכורתין אותו ממקום גידולן יש להם קיום במציאותן ומהותן ויש בהם טעם וריח שוהו מכח הצומח ואינו מתבטל כ"א במשך זמן כו' והיינו לפי שכל עו"ע אין זה התחדשות שהרי הוא ממהות למהות שגם המקור הוא מהות דבר מה והמשכח הוא שנמשך ממהות העילה להיות מהות דבר מה. א"כ יהי' גם הנולד ומתהווה בחי' מהות נפרד לעצמו, כי מאחר שיש מהות במהות ומציאות (היינו שגם לגבי העלול הוא מהות דבר כו'), יש מתהווה ג"כ במהות ומציאות לעצמו כו'. אבל ביש מאין שהוא בבחי' התחדשות דהיינו שהמהות אינו מהות ומציאות דבר מה (לגבי המתהווה שנק' אין לגבי כו') ונתהווה מציאות שלא לפ"ע לזאת אין המתהווה נעשה באופן כזה להיות בבחי' מציאות ממש לעצמו שיוכל להיות גם בלתי המתהווה ומחדש מציאותו וקיום מציאותו הוא רק כאשר האין שופע עליו כו', וזהו מה שאותיות המח' מתבטלים כאשר נפסק אור השכל והמדות הוא מפני שהתהוותם מהשכל ומדות הוא בבחי' התחדשות יש מאין לכן צ"ל ההתחדשות תמיד וכאשר נפסק אור המתהווה בטל דבר המתהווה כו'. והגם דבמח' י"ל דלפי שאותיות המח' הן לבושים אל השכל לכן כאשר נפסק אור השכל מתבטלים האותיות דכאשר אין מתלבש אין לבוש ג"כ כו'. אמנם באמת לבוש כזה שבהפסק המלוכש מתבטל הלבוש זהו דוקא כאשר מהות הלבוש מתהווה מהמלוכש

עצמו דאם הי' דבר בפ"ע למה יתבטל בהפסק המלוכש והי' צ"ל בקיומו תמיד אלא לפי שמציאותו הוא מהמלוכש ובדרך התהוות יש מאין לכן תלוי קיומו בהמלוכש כו' (ובדוגמא כזאת אנו מוצאים למעלה בענין הכלים דע"ס דאצי' (שנקרא ג"כ לבושין וכמ"ש בתו"א במא' פתח אלי' ובמא' בעשרה לבושים נתלבש הקב"ה כו', ועמ"ש בבה"ז פ' פנחס במאה"ז ע"פ ובחדש הראשון, שהכלים הן כמו מחשבה כו') דאי' במא' דפתח אלי' וכד אנת תסתלק מגיהו אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא גשמתא כו' דלכאו' אינו מובן איך אשתארו כגופא ואינן מתבטלין לגמרי כו'. והתירוץ ע"ז מפני שיש להם שרש מיוחד והוא בחי' הרשימה. שז"ע הו' שמות אל אלקים כו' שהן בחי' האורות וכחות דרשימה שנמצאים בהכלים ומוזה הוא קיום מציאותן כו'. ומ"מ זה דוקא ע"י שגם האור פנימי מאיר בהם בהעלם וע"י נמשך אור הרשימה שיהי' קיום מציאות הכלים כו' כידוע ומבואר במ"א. והיינו לפי שהתהוות הכלים הוא בבחי' יש מאין וממילא צריכים להתחדש תמיד במקורם. והנה שרש הכלים הן מהרשימו. אבל התהוותם בפועל הוא ע"י אור הקו כו'. ולזאת לפי שאור הקו מאיר בהם בהעלם גם כשמסתלק לכן ע"ז דוקא אשתארו כגופא כו'), ונמצא דאותיות המח' צריכים להתחדש תמיד מהשכל ומדות כו'. והנה למטה בנפש הרי חידוש אותיות המח' נעשה ממילא ע"י חידוש מקורו דהרי כאשר נמשך ומתגלה אור השכל ממילא נעשים האותיות כו'. אבל באמת למעלה צ"ל שצריך להיות התחדשות המח' בבחי' חידוש עצמי דמאחר שהן בבחי' יש מאין שאינם נמצאים כלולים במקורם כ"א התהוותם בבחי' התחדשות א"כ איך תתחדש המח' ממילא ע"י האור מאחר שאינו בערך כו'. אלא צריך להתחדש תמיד ממקורו בבחי' חידוש עצמי כו', הגם שבנפש אינו נרגש כן כי א"א להיות גילוי שכל בלא מח' וכשמתגלה אור השכל ממילא נעשים אותיות, אבל למעלה צ"ל שיכול להיות גילוי אור בלא לבוש והלבוש צריך להתחדש בחידוש עצמי וצריך להתחדש תמיד כו' כנ"ל. וכן מן המח' אל הדבור הגם דמה שחושב הוא מדבר מ"מ אין זה הכרח כלל ויכול להיות שלא ידבר וכמ"ש עת לדבר ועת לחשות כו', והדבור בעצם הוא בחי' התחדשות שהרי אינו ממהות המח' הגם שבמ"א מבו' דמח' לדבור הוא מן ההעלם אל הגילוי היינו דגילוי השכל מן המח' אל הדבור הוא מהעלם לגילוי, אבל עצם הדבור הוא מהות בפ"ע ממהות המח' ואין זה כמו כלל ופרט שהן מהות א' אלא שהכלל הוא ההעלם והפרט הוא גילוי, אבל מח' ודיבור הן ב' מהותים בעצם וא"כ הרי הדבור הוא מהות חדש לגבי מח' כו' וצריך להתחדש תמיד בבחי' חידוש עצמי דמחידוש מקורו היינו חידוש המח' לא יהי' ממילא הדבור כי יכול להיות מח' בלא דבור כנ"ל כ"א צריך להתחדש בחידוש עצמי שיהי' הדבור כו', ומן הדבור אל המעשה הוא ודאי התחדשות שהרי מעשה הוא נבדל בערך שבא במהות נבדל לגמרי כו'. ולכן נא' אף עשיתיו אף הפסיק הענין שהמעשה נבדל ורחוק מן הדבור יותר מכערך ריחוק הדבור מן המח' כו'. וצריך להתחדש תמיד בבחי' חידוש עצמי שהרי אין הכרח שיבוא מן הדבור אל המעשה ויכול להיות שידבר ולא יעשה מאומה הרי צריך העשי' להתחדש בחידוש עצמי כו'. ונמצא

מובן מכל הנ"ל דכשאדם רוצה לעשות איזה דבר בפומ"ש שזהו ע"י כח המעשה שהוא בבחי' האחרונה הנה כח המעשה צריך להתחדש מן הדבור ולא יומשך בדרך ממילא מהדבור וכן הדבור לא יומשך ממילא מן המח' כ"א כאשר מצמצם א"ע לדבר כו'. וכן המח' מן המדות שהוא התחדשות כנ"ל עד גם המדות מן השכל שאינן באים המדות בדרך ממילא ומעצמם מן השכל כ"א כשיש הבנה קודם כו' כנ"ל. וכן השכל מן הרצון והרצון מן הנפש הכל צריך להתחדש בבחי' חידוש עצמי דוקא ולא יתחדש ממילא מחידוש מקורו כו'. וממילא מובן דכל חידוש הוא צמצום דמאחר שאין מתחדש ממילא כ"א צריך לחדשו ה"ז צמצום שמצמצם א"ע לבוא לידי מהות אחר. וממילא בכל עת יכול להתבטל ההתחדשות אם לא שיתחדש תמיד בהתחדשות מחדש (ולמעלה באמת כן הוא דכל חידוש הקודם מתבטל דהיינו שעולה מהצמצום וההמשכה כו') ולזאת צריך להתחדש תמיד מן הרצון עד המדרי' היותר אחרונה שהיא בחי' המעשה כו'. ומכ"ז יובן הדוגמא למעלה בבריאת והתהוות העולמות שנק' מעשה ידיך בבחי' עשי' של מעלה והו"ע מה שדבורו של הקב"ה חשיב מעשה שנמשך מבחי' דבור העליון בבחי' מעשה וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו וכמ"ש ההוא אמר ולא יעשה כו'. ובע"מ גבה"ע והוא מ"ש ויאמר אלקים כו' ויהי כן בפועל המעשה כו'. דבחי' עשי' בא בבחי' התחדשות מהדבור עליון שזהו ע"י הצמצום שמצמצם א"ע לבוא לידי מהות אחר הגבול כו'. וכן מן המח' העליונה אל הדבור בא בבחי' חידוש עצמי וכשאין מצמצם המח' לדבר כבי' ממילא בטל הדבר תכלל במח' וכן מן המדות אל המח' אם לא יצמצם א"ע לחדש את המח' תהי' המח' בטלה ונכללת בהמדות כו'. וכן מן החכ' אל המדות ומן הרצון אל החכ' הכל בא ע"י צמצום לחדש מציאות החכ' והמדות ולולא הצמצום היו מתבטלים לגמרי וכאלו לא היו כו' וכן הרצון לגבי עצמות ה"ז התחדשות גמורה כו'. ולולא שיתחדש תמיד בבחי' חידוש עצמי הרי יתבטל הרצון לגמרי כ"א צריך להתחדש תמיד כו'. וביאור הענין בפרטיות הוא דהנה אי' בזהר כד סליק ברעותי' למברי' עלמא. ופי' סליק ברעותי' הוא בחי' כתר דאצי' שנק' רצון וכמ"ש כצנה רצון תעטרנו כו' (ועמ"ש בע"פ שער מ"ן ומ"ד דדריב). ולכא"ו אינו מובן אומרו למברי' עלמא מאחר שהוא בחי' כתר דהיינו בחי' הרצון לאצי' כו'. וי"ל דהנה ידוע דאצי' הוא ממוצע בין או"א"ס המאציל אל הנבראים וכמ"ש בתו"א במג"א ד"ה כי אברהם לא ידענו דאצי' הע"ס לא היה בשביל עצמן. וכמ"ש בס"ש פל"ו הואיל ולהם ירידה כו' ועמ"ש מזה במ"א בדי"ה ארדה נא. כ"א בשביל הנבראים וכמ"א אנת הוא דאפיקת עשר תקונין שהן ע"ס דאצי' והן לאנהגא בהון עלמין כו' כולא לאחזאה איך מתנהג עלמא כו'. והיינו שע"י ההתלבשות בע"ס דאצי' יכול להיות אח"כ שיתהוו עולמות בי"ע מאין ליש כו' וכמ"ש במ"א. ומאחר דע"ס דאצי' הן בשביל בי"ע לזאת גם בחי' כתר שהוא הרצון לאצי' שיש לזה שייכות לבי"ע מאחר שהכל הוא הבנה והקדמה שיהי' התהוות בי"ע ולכן אומר ע"ז בכלל כד סליק ברעותי' למברי' עלמא כו'. וכמו שת"א על בראשית ברא בקדמין ברא שגם בחי' כתר שייך לבריאת העולמות והיינו מה

שעלה ברצונו בבחי' רצון גלוי שיהי' בריאת והתהוות העולמות שזהו בחי' הראשית והתחלה שיהיו עולמות כו'. והגם דראשית הגילוי הוא בחי' חכ', ולכן בבחי' הממוצע מה שאצ"י ממוצע כו' כנ"ל מבו' בתו"א שם דבחי' ח"ע הוא בחי' עליונה שבממוצע כו', מ"מ בכללות בחי' הראשית והתחלה השייך לעולמות הוא בחי' הכתר כו'. אלא שהכתר נק' ראשון ולא ראשית וכמ"ש הפרד"ס שער אם הא"ס הוא כתר פ"א וג', דראשית נק' חכ' לפי שהיא ראשית הגילוי. אבל הכתר אינו נק' ראשית לפי שהיא בחי' העלם עדיין והתהוות החכ' מן הכתר היא בבחי' יש מאין כמשי"ת. אבל גם הכתר היא ראשית הספי' אלא שנק' ראשון וי"ל שמורה שמובדל עדיין מהספי' אם כי גמנה עמהם כו'. אבל לפני אחד מה אתה סופר כו', וכמו שנת"ל במשל דלעשיית איזה כלי תחלה הוא הרצון ואח"כ בא לשכל עד סוף מעשה בכח העשי' כו'. וכמו"כ יובן למעלה דבחי' התעוררות הרצון מה דסליק ברעותי' כו' הוא ראשית ההתחלה שממנו נמשך עד בחי' סוף מעשה שזהו בחי' מל' דאצ"י כמו שמתלבשת בבי"ע להוות עולמות בי"ע בפו"מ כו' דסומ"ע זה עלה במח' תחלה בבחי' הרצון כו', ובחי' הרצון הזה הוא שנתחדש מן העצמות בבחי' התחדשות גמורה. והיינו דבבחי' עצמות אוא"ס אינו שייך ענין הרצון כלל ומה שנעשה בחי' רצון בגלוי ה"ז התחדשות שנתחדש דבר כו'. הגם דבחי' הרצון דכ"ע הוא בבחי' רצון פשוט שאינו מורכב בשום דבר ואינו בבחי' מציאות דבר ח"ו וכידוע דבכתר הרי לא יש עדיין מציאות כלים דענין הכלים הם בע"ס דאצ"י ששם יש בחי' כלים ממש והאורות באים בבחי' התלבשות בהכלים כו', ולכן נק' אצ"י בשם עשי' בכללות העולמות כו', אבל בכתר לא יש עדיין כלים, והכלים שבכתר הן כדוגמת אותיות החקיקה שמינ'י' ובי' שאינם בבחי' מציאות כלים כו' וממילא האור דכתר הוא בחי' בלי גבול ואינו בבחי' מציאות דבר כו' וכידוע דהכלים מגבילים את האורות להיות בבחי' חכ' וחסד כו'. וכמו"כ ע"י התלבשות האורות בכלים ע"י נעשים בבחי' מציאות ומהות דבר מה כפי ערך מהות הכלים שהן בבחי' מהות כו'. דהאורות מצ"ע ה"ה בלי מ"ה בלי מהות דבר וע"י הכלים נעשים בבחי' מהות כו', וכידוע המשל בזה מהתלבשות כחות הנפש בגוף שע"י נעשים בבחי' מציאות כו' וכמ"ש במ"א. וממילא מוכן דבכתר שאין שם כלים ה"ה בבחי' בלי מהות ומציאות דבר שהרי גם האורות דאצ"י קודם התלבשותן בהכלים הן בבחי' בלי מ"ה וכ"ש בחי' האורות דכתר כו', ולכן נק' הכתר הוא שמורה על העלם. ובפרד"ס שער הגוונים כ' שהוא בחי' חשך והיינו שאינו בבחי' מציאות נגלה שיהי' שייך בו בחי' גילוי כו'. ומ"מ ה"ה באין ערוך לגבי העצמות והוא בבחי' מציאות אור לגבי עצמות וכמא' כ"ע אע"ג דאיהו אור צח כו' אוכם הוא קדם עה"ע. הרי שלגבי עצמות הוא בבחי' מציאות אור ולא בבחי' העדר לגמרי ונק' אוכם לא ע"ש בחי' העדר מציאות נגלה בעצמו כ"א ע"ש העדר התפיסת מקום לגבי העצמות כו', כ"א לגבי ע"ס דאצ"י הוא בבחי' העלם והעדר הגילוי ונק' חשך שאינו בבחי' מציאות נגלה לגביהם, אבל לגבי עצמות אוא"ס הוא בבחי' גילוי אור בבחי' מציאות דבר כו'. והיינו מפני שהוא בחי' רצון

עכ"פ עם היותו רצון פשוט מ"מ ה"ה בחי' מהות דבר מה לגבי עצמות כו'. והתהוות הרצון מן העצמות הוא ע"י הצמצום דוקא דהיינו מבחי' זיו והארה לבד לא מבחי' העצמות וג"ז בבחי' דילוג וצמצום גדול עד שהכתר אין ערוך כלל וכלל לגבי העצמות כו' וכמ"ש במ"א שהרמ"ק לא ידע מענין הצמצום ומק"פ הנו' בע"ה. והי' מבאר המשכת הספי' מא"ס ע"ד עו"ע. ומ"מ כ' בסלח הרמון שער ג' פ"א בשם הרמ"ק בס' אלימה שרחוק מה שהי' בין הכתר לא"ס הרבה יותר ממה שהי' בינינו הנמצאים השפלים לבין הכתר עליון עכ"ל. הרי ביאר ג"כ דיותר מה שאין ערוך העשי' הגשמיות לגבי כתר דאצי' יותר הרבה אין ערוך הכתר דאצי' לגבי הא"ס, וא"כ לכא"ו מה חידש האריו"ל בענין הצמצום ומק"פ דוקא. אך הענין דלפ"ד הרמ"ק שלא ידע מהצמצום והי' סבור שהכתר נמשך מא"ס דרך עו"ע א"כ אינו שייך כ"כ לומר דלגבי א"ס שוה ממש הכתר דאצי' עם העשי' הגשמיות דאיך אפשר לומר כן. שהרי הכתר הוא העלול הראשון והכתר עד העשי' יש השתל' רבות עו"ע כו', וא"כ נהי שהכתר לגבי א"ס אין ערוך יותר מערך העשי' לגבי הכתר כנ"ל עכ"ז העשי' לגבי א"ס אין ערוך יותר כו', וכמ"ש הפרד"ס בשער הגוונים שם שבבחי' העליונה דכתר (וכמ"ש שכל ספי' נבחנת בג' מדרי' כו' יעו"ש, ובשער אם הא"ס הוא הכתר פ"ז) משתווה המאציל בנאצל והיינו דבחי' זו מיוחדת בעצמות והוא בבחי' ההעלם ובבחי' העדר המציאות בהשזואה אל העצמות כו', ובאמיתית הענין אינו כן אלא שהכתר (היינו כללות הכתר) אין ערוך כלל לגבי א"ס כמו עשי' הגשמיות ממש כו' (וי"ל דהיינו גם לפי מה שידוע דבכתר יש ב' מדרי' בחי' עתיק ואריך ועתיק הוא בחי' תחתונה שבמאציל כו', מ"מ גם בחי' זו באין ערוך לגבי עצמות שהרי בחי' עתיק זהו מה שנמשך מבחי' הקו לאחר הצמצום שזוהו הנק' בחי' האחרונה שבא"ס כמ"ש בהביאור דשחורה אני, והיינו לפי שכללות המשכת הקו הוא מבחי' מל' דאצי' דכללות וג"ז ע"י הקדמת הצמצום כו'. ועמ"ש בהביאור דראיתי, אמנם כאן מדברים העיקר בבחי' הרצון שהוא בחי' אריך כו', ומ"ש הפרד"ס בחי' העליונה שבו נר' דאין הכוונה על בחי' עתיק כו', דבפרד"ס כמדומה שלא נמצא ענין עתיק ואריך ועמ"ש בשער עה"כ ערך עתיקא). ועם היות דהפרד"ס כ' שם ג"כ שיש כמה יתרונות ומעלות אל המאציל עליון על הנאצל בכללו כו' מ"מ אין זה שאינו משתווה כלל כו', אבל באמת בחי' הכתר לאחר עוצם העילוי שבמדרי' הכתר אינו משתווה כלל לגבי העצמות כו', וזה אי"א לצייר כ"א ע"י הצמצום שכי' האריו"ל דהיינו בחי' הדילוג שבא בבחי' מהות אחר שאינו ממהות הא"ס כלל כו' ובמ"א מבו' דמ"ש בזהר כד סליק ברעותי' למברי' עלמא קאי על אי"ק (ועמ"ש בע"ה שער התיקון פ"ב) וכידוע דאי"ק הוא בחי' מחה"ק מה שעלה במח' כללות ההשתל' מרכ"ד עד סוכ"ד והוא בחי' אריך דכללות העולמות כו', וכמ"ש בלק"ת בהביאור דמוצאייהם למסעיהם, וגם בחי' זו היא באין ערוך לגבי אוא"ס שהרי א"ק נק' אדם דבריאה דכללות והיינו שנתחדש מבחי' עצמות אוא"ס ע"י הצמצום ומק"פ ואינו בערך בחי' העצמות כלל כו', וא"כ מובן דבחי' מ"ח ורצון דכתר בכלל צריך להתחדש תמיד מעצמות אוא"ס דמאחר

שהתהוות הכתר הוא ע"י הצמצום ונעשה בבחי' מהות חדש לגבי העצמות הרי אם לא יצמצם א"ע ממילא תבטל ההתחדשות ולואת צריך להתחדש תמיד ממקורו היינו שיצמצם א"ע ויהווה מציאות הכתר תמיד וההתחדשות היא בבחי' חידוש עצמי כי לא תתחדש בחי' הכתר ממילא ע"י חידוש מקורו היינו בחי' העצמות דאוא"ס מאחר שאינו בערך כלל ונתהווה ע"י הצמצום כו'. איכ א"א שיתחדש בדרך ממילא כ"א ע"י שהאוא"ס מחדש בחי' הכתר שיהי' התהוות הכתר כו'.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש ואל מי תדמיוני ואשוח כו', דלכאור' א"מ הלא ודאי אין שום דמיון כלל ומה שייך לאמר ואל מי תדמיוני כו', ומבו' בוח"ב פ' בא דמ"ב דקאי על בחי' הכתר והיינו בהתייחסות אל הא"ס ב"ה שלא נאמר שיש לכתר איהו התייחסות והשתוות ח"ו אל עצמות ב"ה, דבאמת גם בחי' הכתר הוא שנתהווה ע"י הצמצום ואין ערוך כלל לגבי עצמות שבא בבחי' מהות אחר שאינו ממהות הא"ס כלל כו'. ועז"א ואל מי תדמיוני ואשוח שגם בחי' הכתר אין לו שום דמיון והשוואה אל העצמות ובא בבחי' התחדשות ממש כו'.

— ● —

בס"ד, ש"פ נשא, רס"ה

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם כו', וצ"ל מה"ע גם הם והו"ל נשא כו' גרשון לבית אבותם כו', ובמד"ר שה"ש אי' שלכן נא' גם הם שלא תאמר שהן פחותים מבני קהת, אלא מפני כבוד התורה שנא' בה יקרה היא מפנינים כו', וצ"ל מפני מה נאמר שהן פחותים מבני קהת שהוצרך לאמר גם הם. והנה בני גרשון היו נושאים את היריעות ובני קהת את הכלים פנימיים כו' ולהבין כל זה צלה"ק מה שנת"ל דכל ההמשכות מאוא"ס באים בבחי' התחדשות ונת' דהכתר בא בחי' התחדשות להיות שהוא בבחי' רצון גלוי לצורך העולמות שבאין ערוך כלל לגבי עצמות וה"ה בבחי' מהות אחר לגבי עצמות כו'.

והנה כמו שהכתר בא בבחי' התחדשות מעצמות אוא"ס ב"ה כנ"ל, כמו"כ מן הכתר אל החכ' גם כן בא בבחי' התחדשות כו', דהגם דכתר הוא בבחי' מהות ומציאות לגבי עצמות אוא"ס שנתהווה ע"י הצמצום ואין לו שום השתוות כלל אל העצמות כו', מ"מ הוא בבחי' אין סוף עד שהחכ' אין ערוך לגבי' כו', דהנה ידוע דכל הגילויים הנמשכים מאוא"ס לאחר הצמצום הגם שהן בבחי' מהות אחר לגמרי מכמו שהן כלולים בעצמות אוא"ס לפני הצמצום מ"מ הרי הן בבחי' אורות נעלים בבחי' א"ס ממש כו', וכמו קללות

גילוי הקו שהוא באין ערוך לגבי האוא"ס שלפני הצמצום ומ"מ הרי הגילוי ג"כ בבחי' א"ס כו'. דהנה ידוע דהמשכת הקו מאוא"ס הוא כמשל המשכת השערות וכמ"ש בזהר באד"ר דקל"ד ע"א האי חוטא יקרא קדישא דכל שערי דדיקנא מיני' תלין אקרי מזל כו' ותאנא הכל תלוי במזל דאיהו האי חוטא יקרא קדישא כו' הרי המשיל המשכת השערות לבחי' חוט, ואם כי שם קאי על שרש ומקור די"ג ת"ד (והוא בחי' מזל ונוצר הכולל כולם כו'). אמנם בשרשו הוא בחי' הקו"ח וכמ"ש במ"א. ונק' מזל שהוא המשכה בבחי' שערות. והענין דהנה בהמשכת החיות מהמוח יש ב' אפנים, הא' הנמשך באברי הגוף שהוא ממהות החיות שבמוח שמתפשט בכל האברים להחיותם והן הכוחות הנמשכים ומתלבשים בהאברים שהן ממהות החיות שבמוח כו', והאופן הב' הוא ההמשכה שבשערות שהשערות הן חלולים ויונקים מהמוחין שבראש ועכ"ז אין להם ערך ויחוס כלל עם המוחין שבראש שהן חב"ד ואין עיקר חיות המוחין מתפשט בהם דהרי עצם הגולגלת מפסיק על אור וחיות המוחין וממילא מה שנמשך בהשערות הוא חיות מצומצם מאד הבא ע"י הפסק עצם הגולגולת שאינו בערך לגבי עצם חיות המוחין כלל, ולכן אם יחתוך אדם שער ראשו לא ירגיש המוח כאב כלל ומ"מ אם לא יחתכם וימשכם ירגיש במוח כאב מפני שיש להם אחיזה בראש ונמשך בהם חיות המוחין אלא שהוא בבחי' דילוג והיינו שאינו מבחי' עצמות החיות וגם נתצמצם מאד עד שהוא כמו דבר נבדל ונפרד שאינו מרגיש שום כאב כשחותכים כו', וכמו"כ יובן בהמשכת הקו שנמשך מאוא"ס שלפני הצמצום אמנם אופן המשכתו הוא ע"י הצמצום שהוא בחי' הפסק אור הראשון לגמרי וכשנמשך אח"כ אור הקו הוא בבחי' דילוג שאינו נמשך בזה מבחי' עצמות האור דאוא"ס שלפני הצמצום כ"א בחי' הארה מצומצמת שבאין ערוך והוא כמו מהות אחר כו', אמנם הנה ידוע דהמשכה שבבחי' שערות הגם שהיא הארה שבאין ערוך כו' כנ"ל ומ"מ היא הארה גבוה ונעלית יותר, דהנה ההמשכה שבבחי' שערות ה"ה דוקא באוא"ס שלמעלה מסדר השתל' דמשם א"א להיות ההמשכה בבחי' השתל' דהיינו שיומשך מהות האור כ"א בבחי' שערות שהוא הארה לבד ובבחי' מהות אור כו'. ולהיות דשרש ההמשכה היא מאוא"ס שלמעלה מסדר השתל' לכן אף שנמשך רק בבחי' שערות הוא גבוה לאין קץ מן ההמשכה שבדרך השתל' כו'. וכמ"ש במ"א בענין דא"א מלבישים זרועות דאריך ולפעמים אי' דאבא יונק ממזלא דמבחי' זרועות דאריך יכול להיות בחי' התלבשות, אבל מבחי' מו"ס שבו מלוּבש בחי' עתיק א"א להיות ההמשכה כ"א מבחי' שערות וג"ו בבחי' יניקה לבד כו'. ומבואר שם דההמשכה זאת דממ"ס הגם שבאה רק דרך מולות ושערות הוא גבוה יותר מההמשכה שבאה מו"ת כו'. וכמו במ"ת כתי' ה' בצאתך משעיר כו' דקאי על מ"ת. ופי' משעיר הוא ל' שערות דבחי' היציאה וההתגלות דמ"ת הי' מבחי' שערות כו' והרי במ"ת הי' גילוי אוא"ס ממש למטה. והיינו לפי שההמשכה שמבחי' עצמות אוא"ס גם שנמשך שלא בהדרגה בבחי' שערות לבד היא בחי' המשכה גבוה מאד בבחי' אוא"ס ממש כו'. וכמו"כ יובן בגילוי הקו שהוא בחי' המשכה שבבחי' שערות בבחי' דילוג עצום ומ"מ הוא בבחי' אוא"ס ממש כו'. דעם

היותו כמהות אחר לגבי האוא"ס שלפני הצמצום ומ"מ הוא ג"כ בבחי' א"ס מפני שיש לו שייכות עכ"פ אל עצמות אוא"ס אף שהוא כמהות אחר לגבי כו'. וע"ד שיחת חולין של ת"ח שצריכים לימוד, שהת"ח מצד רוב חכמתו גם השיחות שלו יש בהן ריבוי חכ' דבאדם פשוט השיחות שלו הן דברי הבאי, אבל בת"ח יש בהשיחות שלו הרבה חכ'. הגם שהן שיחות חולין והן מהות אחר לגמרי מהענינים שכלים שלו שממציא ומגלה כו' ומ"מ יש בהם ג"כ שכל וחכ' כו'. ובודאי לפ"ע חכמתו בעצמו כן הוא החכ' בהשיחות חולין כו', ונמצא עם היות שהן בבחי' מהות אחר לגמרי ומ"מ יש להן שייכות אל שכלו וחכמתו כו'. וכמו"כ יובן הדוגמא בגילוי הקו שעם היותו כמהות אחר ומ"מ יש לו שייכות אל מקורו ושרשו בחי' עצמות אוא"ס שגילוי הקו הוא ג"כ בבחי' א"ס כו', וכמו משל השערות הרי יש להם אחיזה בהמתחין כנ"ל, וכמו"כ יובן בדוגמא כזאת באור הקו שהוא נוגע ודבוק בהאוא"ס שלפני הצמצום ולכן הוא בבחי' א"ס כו'. והענין הוא כמ"ש בלק"ת ד"ה תקעו הב' דגם האור והזיו המאיר מאוא"ס ב"ה הוא בבחי' יש מאין שע"ז נא' כי שמש ומגן הוי' אלקי' דש' אלקי' הוא בחי' מגן ונרתק על ש' הוי' שע"ז נעשה האור דש' הוי' בבחי' מציאות דבר. דהרי בתחלה כשהי' האור כלול בש' הוי' בבחי' ביטול בתכלית ולא הי' במציאות אור וע"י הנרתק נעשה בבחי' מציאות כו' וכמו עד"מ זיו השמש כשהוא בגוף כדור השמש הנה לבד זאת שהוא שם הוא באופן אחר לגמרי מכמו שהוא אח"כ כשמאיר על הארץ ולדרים שהוא בבחי' אור מצומצם וכמו שהי' בגוף כדור השמש ה"ה שם בבחי' תוקף האור שמאיר ומתפשט שם ביתר שאת מהתפשטותו והארתו בחלל העולם הנה לבד זאת ה"ה שם בבחי' ביטול במציאות ממש וכאילו אינו במציאות כלל כו' (ובסעי"ב ח"ב פ"ג כ' שהביטול הוא שבטל במציאות לגמרי באופן שאינו מאיר שם כלל כ"א המאור כו', וע"ש בפרק יו"ד. וי"ל דזהו כענין ההפרש בין שרגא בטיהרא מאי אהני ומ"מ הרי יש כאן אור אלא שהאור בטל לגמרי ואינו תופס מקום כלל כו', ובין התכללות אור הנר באבוקה שאין כאן מציאות אור הנר כלל ומאיר רק האבוקה כו' וי"ל דזהו ההפרש בין בחי' אין לבחי' אפס דהביטול דאפס הוא יותר מהביטול דאין, והיינו שהביטול דאין הוא בבחי' העדר תפיסת מקום (דהעיקר הוא הביטול בבחי' ההתפשטות. וכמו חכם קטן שמתבטל לפני חכם גדול הרי הביטול הוא בבחי' ההתפשטות לבד וכמו חכם אינו מדבר לפני מי שגדול ממנו כו', אבל אינו מתבטל בעצם מהותו שהרי יש לו שכל עכ"פ כו', ומ"מ יש כאן ביטול העצם ג"כ וכמו שרגא בטיהרא דאור הנר נראה חשוך כו' וכן קטן לגבי גדול מתבטל בעצם כח חכמתו כו', מ"מ עיקר הביטול הוא בהתפשטות שמתבטל לגמרי כו') והביטול דאפס הוא בעצם המהות כו') וע"י הנרתק נמשך אור חזיו שאינו בערך ואינו ממהות האור שבגוף השמש כלל ונעשה במציאות אור להאיר כו'. והדוגמא מזה יובן בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום שגם האור המתפשט והיינו בחי' תיצוניות האור וכידוע דבהאור הכלול בעצמותו יש ג"כ ב' מדרי' בחי' פנימיות ותיצוניות דבחי' תיצוניות האור הוא מה שבאוא"ס גופא הוא בחי' האור שבא בגילוי

כו' וכמ"ש במ"א. וזהו בחי' אור המתפשט כו', הנה בחי' האור הזה הוא בבחי' תוקף האור והגילוי והיינו דהאור הזה שהוא בחי' הגילוי שבפעמותו כו' הוא ג"כ בבחי' תוקף האור והעילוי ביותר במדרי' נעלית מאד לפ"ע בחי' הפנימיות ועצמות האור כו'. וגם הוא בבחי' ביטול במציאות עד שאינו עולה בשם אור וזיו כלל והוא שם בבחי' אין ואפס ממש כו' (ואפשר דבחי' אין ואפס הוא בבחי' חיצוניות האור ופנימיות האור כו'. וע"ש בס"ב ח"ב שיוכל להאיר כו', ועם היות דביטול דאין הוא בבחי' העדר תפיסת מקום לבד מ"מ יש בזה ג"כ חילוקי מדרי' וכמ"ש במ"א בענין אין ערוך לך בעוה"ז דאין לדמות ביטול עולם העליון לגבי א"ס לביטול עולם התחתון לגבי עולם העליון דביטול עולם העליון נגדו ית' הוא מצד שהוא גברא וחלוק ממנו ומחי' אותו בכל שעה כו' אבל ביטול התחתון לגבי העליון אינו אלא מצד שהוא חשוב ממנו במעלה כו', אבל מ"מ שניהם בבחי' א' שהם גבראים כו', וכמו"כ יובן דענין העדר תפיסת מקום דהאור לגבי המאור שאינו מערכו ומהותו כלל הוא הרבה יותר מענין העדר תפיסת מקום במדרי' שאחר הצמצום כנ"ל, גם י"ל דבאור המתפשט גופא שייך בחי' אין ואפס ע"פ המבו' במ"א שיש בהאור שלפני הצמצום ע"ס והן ע"ס הגנוזות כו'. ויש בזה ב' מדרי' בחי' הנגלות ובחי' הנסתרות כו', די"ל שהן ב' מדרי' אין ואפס כו' והכל באור המתפשט דבעצם האור אינו שייך ע"ס כו' כמ"ש במ"א וכמשי"ת, אמנם בד"כ בחי' אין הוא באורות שאחר הצמצום. והאור הכלול בעצמותו הוא בבחי' אפס כו'. וכמ"ש במ"א בענין אין זולתך ואפס בלתיך כו') ואח"כ כשמאיר האור הזה אחר הצמצום בבחי' הקו אינו בבחי' תוקף האור והעילוי כ"א בבחי' אור שלפ"ע העולמות וזהו שנעשה בבחי' מהות אחר שלא ממהות האור הראשון כו' (ועמ"ש בד"ה תקעו, רס"ד, בענין צמצום הא"ס וצמצום א"ק כו') ונעשה בבחי' מציאות אור שאינו בבחי' אין ואפס ממש שהר"ל הוא בבחי' אור המאיר כו', ועש"ז נק' גילוי הקו יש מאין לפי שנעשה בבחי' מציאות אור כשבא בגילוי וכמו שהוא במקורו הוא בבחי' אין ואפס כו', והגם שהקו דבוק במקורו וענין דביקות הו"ע היחוד והביטול כו' מ"מ אינו בבחי' אין ממש כו', והענין הוא כמ"ש בס"ב ח"ב וח"א פ' כ' כ"א דענין יחוד הוא כשהביטול הוא בבחי' ביטול במציאות כביטול זיו השמש בגוף כדור השמש וכביטול אותיות הדבור בעודן כלולים בשכל או בחמדת הלב כו', וע"ש פל"ג, אבל יחודית הוא בחי' ביטול היש לבד כו', וזהו ההפרש בכלל בין הביטול דאצי' להביטול דבי"ע, דבאצי' הביטול הוא בבחי' יחוד איהו ויחודי חד, איהו וגרמוהי חד כו'. אבל בבי"ע הביטול בבחי' ביטול היש דיחודית לבד כו', והוא בחי' בצלמנו כדמותנו כו' וכמ"ש במ"א, ולכן גם בחי' הקו שנעשה לאחר הצמצום בבחי' מציאות אור ה"ה בבחי' יש מאין כו' (ועמ"ש במ"א בהביאור דה' לי בעוה"ז דהקו נק' שכינה כו', ובמ"א בד"ה בחדש השביעי, כמדומה רנ"ה דהקו הוא בחי' ד"ת אין של היש כו'), ואחר כ"ז הגם שהוא בבחי' יש לגבי אוא"ס שלפני הצמצום ומ"מ הוא בבחי' אור פשוט ובבחי' בל"ג כו', וכמו אור זיו השמש הרי גם כמו שמאיר ע"י הנרתק ה"ה בבחי' פשיטות שפועל כמה פעולות הפכיים וכמו

שהשמש משחיר ושורף דבר וכמו"כ השמש מלבין וכן מה שפועל כמה פעולות בצמחים וכמו ממגד תבואות שמש כו' וכן אידלי יומא כו' והכל פועל בשעה ועת א' כו' דכמו שעצם המאור אינו מוגדר ומוטרד בהיותו כמו"כ האור חיו ג"כ אינו מוגדר ומוטרד כו' וכמ"ש במ"א, וכמו"כ יובן בדוגמא כזאת באור הקו שהוא בבחי' אור פשוט שע"י דוקא בחי' התכללות הספי' זב"ז וכן ענין אחליפו דוכתייהו אור החסד בכלי הגבו' ואור הגבו' בכלי החסד שזהו ע"י הקו ואנת הוא דקשיר לון ומיחד לון ובגין דאנת מלגאו כו' דכ"ז הוא מבחי' אור הקו כו' * . וכ"ז הוא מפני שהקו הוא נוגע ודבוק באוא"ס שלפני הצמצום והוא מעין המאור כו' דעם היותו בחי' יש לגבי מקורו ומ"מ הוא מעין מקורו כו'. וגדולה מזו מצינו בענין עולם הבריאה שהוא בבחי' יש ממש ומ"מ להיותו קרוב אל האין המהווה אותו שהוא בחי' יש הראשון שהאין נושא על עצמו מאיר בו גילוי האין עד שאינו בבחי' יש ממש ונק' חשך שאינו בבחי' גילוי עדיין אל הזולת כו' וכמו המח' שהוא לבוש הראשון המלביש להשכל מאיר בו גילוי אור השכל עד שהגילוי רק לעצמו כו'. וכמו אותיות החקוקים על האבן הטוב (אפשר הכוונה על בחי' בריאה דכללות כו') המאיר ביותר א"א לקרוא האותיות החקוקים עליו מחמת רוב בהירותו כו', וכמו"כ הוא בעולם הבריאה דלהיותו היש הראשון ה"ה קרוב אל האין מאיר בו גילוי האין ומפני ריבוי האור אינו בבחי' יש ונק' חשך כו', ומבו' במ"א הטעם ע"ז דלכאוי מה שייך קירוב אל האין שהרי ההתהוות היא בדרך אין ערוך כו' (ומה שהאין נושא את היש הי"ז בבחי' הברלה וריחוק שז"ע נושא כו' וכמ"ש במ"א), אך הענין דלהיות שהאין הוא בחי' הארה לבד ולא עצם שייך לומר בו שיש לו איזה שייכות אל היש ואינו בבחי' אין ערוך לגמרי וזהו אין ערוך לך לך דוקא כו' (ועמ"ש בד"ה יר"ט של ר"ה, רס"ה, בתחלתו) וא"כ יובן מזה מכ"ש בבחי' הקו דלהיותו קרוב אל האוא"ס שהוא ג"כ בבחי' א"ס כו', ובהקו הרי לבד קורבתו אל האוא"ס והו"ע מה שהאוא"ס נושא את הגילוי כו', הרי הקו מצדו הוא דבוק בהאוא"ס שהרי הוא בבחי' אור כו', א"כ לא יפלא שהוא מעין האור והוא בבחי' א"ס כו', הגם דלכאוי י"ל שהרי התהוות היש מהאין הוא ע"י הפרסא והמשכת הקו הוא ע"י צמצום שהוא הפסק יותר מהפסק הפרסא וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אלי', הנה לבד זאת שצריכים אנו לשער ג"כ אופן בחי' המקור שהוא בחי' האין כו' דמבחי' אוא"ס שלפני הצמצום לפי עילוי מעלתו גם האור המאיר ע"י הפסק הצמצום הוא בחי' אור רב ונעלה כו', וכנ"ל בענין ההמשכה בבחי' שערות כו', הרי ידוע ומבו' במ"א (בד"ה תקעו, רס"א) דאחר הצמצום והתעלמות האור אז נעשה בבחי' תנועה הפכיות להיות

(* (וכמ"ש במ"א בפ"י אתה הוא עד שלא נבה"ע ואתה הוא משנבה"ע (בד"ה היושבת בנגים) דכשם שקודם שנבה"ע היינו קודם הצמצום הי' הוא לבדו הוא בבחי' פשיטות ובבחי' א"ס כמו"כ האור הנמשך לאחר הצמצום והוא בחי' הקו הוא בבחי' פשיטות ובבחי' א"ס דאני ה' לא שניתי כלל כו').

חחר ומאיר בבחי' קירוב אלא שמאיר ע"י הצמצום כו' יעו"ש היטב, אי"כ
 הרי יש כאן בחי' קירוב האור להאיר והאור הקו ה"ה נמשך מהאוא"ס שלפני
 הצמצום כו'. לזאת הגם שאינו מהות האור שלפני הצמצום, וה"ה כמהות אחר
 לגבי' כו', (ומ"מ אינו מהות אחר ממש ח"ו כו' וכמ"ש מזה בד"ה תקעו, רס"ד,
 במא' בסוכות תשבו) והוא בבחי' יש ומציאות לגבי מקורו כו', מ"מ מאחר
 שגילוי הקו הוא מבחי' האוא"ס שלפני הצמצום ע"י קירוב האור (אלא
 שנמשך ע"י הפסק הצמצום כו') והוא בחי' אור הדבוק במקורו ה"ה בבחי'
 א"ס מעין מקורו כו', ומכל הנ"ל יובן ג"כ בבחי' הכתר דעם היות שהוא באין
 ערוך לגבי עצמות אוא"ס שלפני הצמצום כו', מ"מ הרי הוא בבחי' א"ס עד
 שהחכ' אינו בערך בחי' הכתר כו', וי"ל דבבחי' הכתר יש מעלה יתירה
 לגבי הקו במה שהוא בחי' או"מ, שהרי הקו בד"כ הוא בחי' או"פ שבא
 לפ"ע העולמות להיות בבחי' התלבשות בעולמות כו', אבל הכתר הוא בחי'
 או"מ שלא בערך העולמות כו' ושרשו מבחי' העיגול הגדול שלפני הקו וכידוע
 דהעיגולים הגם שנמשכים מן הקו מ"מ שרשן מבחי' העיגול שלפני הקו
 כו' וכמ"ש בלקו"ת ד"ה ויקח קרת, ועם היות דהתנוות הכתר מאוא"ס הוא
 התנוות חדשה שנתהווה במהות אחר ע"י הצמצום כנ"ל ובחי' אור העצמי
 דאוא"ס שלפני הצמצום אינו מאיר בכתר כו', הנה כשם שהקו שהוא ג"כ
 כמהות אחר ומ"מ הוא מעין מקורו כו' כנ"ל. כמור"כ בחי' הכתר הגם
 שנתהווה ע"י הצמצום הוא מעין מקורו אשר מקורו האמיתי הוא העיגול הגדול
 כו' (דמן החכ' ולמטה נחשב בחי' הקו למקור האורות*, אבל בחי' הכתר
 מקורו האמיתי הוא בחי' העיגול והוא בבחי' התנוות חדשה לפי שנעשה
 ע"י הצמצום ומ"מ הוא מעין מקורו**). והגם שהקו נמשך ג"כ מבחי' העיגול
 וכמ"ש בע"ח המשיך אור מן העיגול שלו כו' (וכ"ה בשו"ק ובמב"ש) זהו מה
 שהאופ"פ נמשך ג"כ מהאופ"מ (וזהו"ע שהציצית הן מין כנף וכמ"ש בלק"ת
 בד"ה ויקח קרח ומ"מ זהו ג"כ דוקא בהמשכה שבבחי' שערות שהוא המשכה
 גבוה יותר כו'***) אבל מ"מ אינו נמשך בזה אור המקיף עצמו (וזהו שהוא
 רק מין כנף וקשורים אבל לא בבחי' הכנף עצמו כו' וכמ"ש במ"א) אבל בחי'
 הכתר י"ל הוא מבחי' אור המקיף עצמו כו', וכמו בהכתרים שאחר הצמצום
 הרי השתל' הכתרים דאבי"ע הם בחי' בפ"ע ונעלה יותר, ולכן כתר דבריאה
 גבוה יותר מחכ' דאצי' להיות כי החכ' מאין דכתר דאצי' תמצא בדרך

* ומבו' בתו"א בהביאור דיביאור לבוש מל' דאור החכ' אינו בבחי' יש
 מאין והיינו לגבי הקו וכמ"ש במ"א.

** וכמו הקו דלפי המבו' בתו"א שם צ"ל דשרשו מבחי' כח הגבול
 שבא"ס והן בחי' ע"ס הגנוזות כו' אינו נק' יש מאין ממש לגבי מקורו הגם
 שנמשך ע"י הצמצום כו' וכמ"ש במ"א בהקונט' השיך לענין הנ"ל בס'
 ברוך אתה בסופו כמור"כ הוא בבחי' הכתר לגבי בחי' העיגול כו'.

*** וי"ל דהיינו ראשית המשכת אור ממכ"ע מבחי' אוא"ס הסוכ"ע כו'.

מציאה כו' ולא כן בהכתרים דאבי"ע כו', וכמו"כ י"ל בבחי' הכתר לגבי הקו
 בשרשן מהעיגול כו'. והגם דשם אינו שייך ענין ההשתל' כלל דגם הכתר
 הוא ע"י הצמצום כו' אמנם כבר נת' דגם שנמשך ע"י הצמצום מ"מ יש
 להם שייכות אל האורות שלמעלה מהצמצום והן מעין מקורם כו'*.
 ולהיות דהכתר הוא בבחי' א"ס ה"ה למעלה מעלה ממדרי' החכ' שהיא ראשית
 הגילוי וראשית ההשתל' שבאין ערוך כלל לגבי מדרי' הכתר כו'. ועם
 היות שהכתר נק' מקור וכמ"ש בפרד"ס בשער עה"כ אין זה שהוא בבחי'
 מקור ממש השייך לבחי' חכ' וכמ"ש בזח"ב דמ"ב ע"ב וקרא לכתר מקור ובי'
 לית סוף לגביעו דנהורא ובג"ד קרא לגרמי' א"ס ולית לי' דמות וצורה כו'
 דבבחי' כתר לא אתרמיז בשום אות מהד' אותיות הוי' דהתחלת האותיות הן
 מחכ' כ"א ברמו בקושיי כו' וכמ"ש בפלח הרמון. והיינו להיותו מובדל
 בערך מספי' החכ' ונק' מקור היינו שהוא ממוצע בין אוא"ס המאציל אל
 הנאצלים אבל לא שהוא מקור ממש כו' והתהוות החכ' מכתר הוא בבחי' יש
 מאין וכמא' בורא קדושים ישתבח שמך. קדושים הן חו"ב ואומר ע"ז בורא
 קדושים שהם בבחי' בריאה מאין ליש וכמ"ש התחכ' מאין תמצא בדרך מציאה
 דההפרש בין נתינה למציאה הוא דבנתינה הרי יודע מי הוא הנותן, וברוחניות
 הו"ע עו"ע שהעלול יודע את עילתו ומשיג אותו לפי שיש בחי' העלול בהעילה
 שכלול בו גם קודם שנתהווה העלול בהתגלות. והתהוות העלול הוא שבא
 מהעלם אל הגילוי לבד וכשמתגלה העלול מתלבש בו בחי' העילה כו', וכ"ז
 הוא לפי שיש להם ערך זל"ז ומתחלה כלול העלול בהעילה ואח"כ מתלבשת
 העילה בהעלול כו' אבל ענין מציאה הוא שאינו יודע ממי בא הדבר. וברוחניות
 היינו שאינו יודע ומשיג את מקורו לפי שאינו בערכו כלל ואינו שייך שקודם
 ההתהוות הו' כלול במקורו ואחר שנתהווה אין המקור בא בו בבחי' התלבשות
 כו'. ועצם ההתהוות היא בבחי' התחדשות לא מהעלם אל הגילוי כו'. ועז"א
 והחכ' מאין תמצא בדרך מציאה היינו בבחי' התחדשות ממש שאין החכ'
 נמצא תחלה בבחי' התכללות בכתר שנאמר שבאה מהעלם אל הגילוי כי הכתר
 הוא למעלה מעלה מבחי' החכ' ואינו שייך לומר שיש בה בחי' החכ'
 כו'. הגם שבחי' הכתר כוללת בתוכה בחי' החכ' וכידוע שיש בחי' חכ'
 שבכתר הנק' מו"ס כו', זהו לפי שהוא בחי' מקור וממוצע בין המאציל אל
 הנאצלים יש בו בהעלם כל הבחי' שבנאצלים אבל לא שהכתר מצ"ע כוללת
 בתוכה בחי' החכ'. והענין הוא דהנה כתר הוא בחי' הרצון ובהרצון יש
 בו בחי' החכ' וכמו טעם כמוס לרצון. הנה אין זה שהרצון מצ"ע מחייב שיהי'

(*) (ולפי מ"ש בקונט' הג"ל י"ל דשרש הקו אינו מהעיגול עצמו כ"א
 מהע"ס הגנוזות שבו (דכמו שית' בענין שרש החכ' מהכתר דהיינו מבחי'
 חכ' שבכתר כמו"כ כו') מבחי' מל' דא"ס כו'. ובחי' עתיק הגם שג"כ הוא
 מבחי' ע"ס הגנוזות י"ל דהכוונה מבחי' הכתר כו'. ובוזה יובן מ"ש בהרשימה
 בענין הנה מקום אתי בס' ר"מ בסופו דהקו שרשו מבחי' מל' או ת"ת דא"ס
 והכל בחי' ממכ"ע כו' יעריש שיובן ע"פ מ"ש בקונט' הג"ל).

חכמה כ"א מה שברצון יש חכמה ג"כ, ולא כמו שכל ומדות הרי מה שנמצא
 מדות בשכל זהו לפי שהשכל מחייב ענין המדות הגם שהן ב' מהותים נבדלים
 מ"מ השכל מחייב את המדות. ולכן אנו רואין דכל שכל יש בו ממילא מדות
 וכמו בהשגת איזה ענין וסברא הרי יש במוחו בחי' המדה והיא ההטי' לחסד
 או לגבו' כו', וכן בהתבוננות באיזה ענין אלוקי בהרחבת ההשגה נעשה
 בחי' התפעלות השכל כו' (אלא שההתגלות מהמוח אל הלב צ"ל ע"י הפסק
 מיצר הגרון וע"י הכנה כנ"ל. אבל במוח גופא מתהווה המדה כו') והיינו
 לפי ששכל מחייב מדות כו', אבל הרצון אינו מחייב שכל כלל וכנ"ל שאין
 הרצון מוכרח שיהי' טעם אל הרצון, ואדרבה באמיתית הרצון אין טעם
 לרצון כלל אף לא טעם כמוס לרצון כו', כי אמיתית הרצון הוא היפך
 השכל לגמרי דכל ענין השכל הוא שבא בחי' הגבלה דוקא ובבחי' תפיסא,
 דבדבר הבלתי מוגבל אינו שייך שכל והשגה כלל, ומה ששכל משיג דבר
 זהו דוקא ע"י שמגביל את הדבר ההוא וכמ"ש במ"א, והרצון עיקרו הוא
 בלתי מוגבל דוקא דכשיש איזה הגבלה ברצון אין זה אמיתית תוקף הרצון
 כ"א כשהוא בלתי מוגבל לגמרי, ומובן מזה דהרצון שיש לו גם טעם כמוס
 אין זה אמיתית הרצון כי הוא מוגבל בהטעם כו', ואמיתות הרצון הוא
 שאינו מוגבל בשום דבר כלל כ"א עצם רצון כו'. וממילא מובן שהרצון
 אינו מחייב מציאת השכל וכן מורגש הענין בחוש שאין הרצון מחייב שיהי'
 שכל וטעם לרצון כו'. וא"כ מה שנמצא חכ' וטעם ברצון אין זה מצד הרצון
 עצמו כו'. וכמו"כ הוא למעלה דבחי' הרצון היינו בחי' גולגלתא דאריך שהיא
 למעלה מעלה מבחי' ח"ס דאריך וכמ"ש בע"ח שער מוחין דצלם פ"ה
 דגולגלתא הוא בחי' חיצוניות וחב"ד פנימיות, ולפ"ז לכאור' הכתר גרוע
 מחב"ד להיותו חיצוניות וזה לא יעלה על דעת תינוק בן יומו כי הרי כתר
 גדול לאין קץ על חב"ד ונחשבו אצלו כלא היו, אך הענין דכתר היא בחי'
 חיצוניות מבחי' הפנימיות שלמעלה מבחי' חב"ד כו' יעו"ש, והגם דהכוונה
 שם על בחי' חב"ד דאצי'. אמנם מבואר במ"א דכמו"כ לגבי בחי' מו"ס
 דגולגלתא היא למעלה גם מבחי' זו, ולא זו היא הפנימיות שבחי' גולגלתא
 חיצוניות ממנה. דאל"כ תהי' קושיית הע"ח בדוכתה, אלא הכוונה דבחי'
 הפנימיות היא בחי' עתיק ממש וכמ"ש בע"ח שם ספ"ו שהכתר שלו הוא
 אור רוחני מקיף עליו ואינו נגלה כו'. אמנם החיצוניות שלו המתפשטים
 למטה הוא נגלה למטה והוא הגולגולת כו' עכ"ל, נמצא דבחי' הפנימיות
 של גולגלתא הוא מה שאינו מלובש כלל בגולגלתא כ"א מקיף מלמעלה ועמ"ש
 בע"ח שער א"א פ"ג ובחי' גולגלתא היא חיצונית מבחי' זו כו' ועמ"ש בלק"ת
 בהביאור ע"פ אני דפ' ציצית ומבו' במ"א באורך. והנה שאמיתית הרצון אין
 טעם לרצון כלל אף טעם כמוס וכמו אמיתית הרצון העליון שבמצות שבאמת
 הוא רצון בלא טעם כלל ולמעלה לגמרי מגדר טעם וחכ' שזהו מעלת
 המצות על התורה כמ"ש במ"א, וא"כ הרי בחי' אמיתית הכתר נבדל בערך
 מבחי' החכ' שבו ואין התכללות החכ' שבכתר מצד הכתר עצמו שיחייב
 שיהי' בו חכ' כ"א שנמצא בו בחי' החכ' וכן כל הספי' כלולים בו כו'
 וממילא מובן דהתהוות החכ' מן הכתר אין זה בדרך עו"ע מהעלם אל הגילוי

מאחר שהכתר מצ"ע אין בערך וגדר החכ' ואין החכ' כלולה בו מצ"ע כ"א היתהוות היא בבחי' התחדשות גמורה בחי' יש מאין כו', ובאמת צ"ל דמה שכתר נק' מקור לגבי החכ' אין זה בחי' עצמות הכתר בחי' כשב"כ אלא בחי' חכ' שבכתר וכמ"ש בסידור בהביאור דענין ברכת הזימון על מ"ש בזהר פ' בא הג"ל בהג' מדרי' דמקור מעין וחפירה דמקור הוא בחי' כח המשכיל שנק' מקור השכל והיא בחי' ח"ס דגם ע"ז אומר והחכמה מאין תמצא דבחי' חכ' הגלוי' מח"ס היא לא בבחי' השתל' ער"ע כי מה שלמעלה מהתכ' אינו ממתות חכ' כלל, וכמו עד"מ כח המשכיל באדם אינו בבחי' מהות ומציאות חכ' ושכל כלל ולכן אין כח המשכיל נרגש כלל ואין אנו יודעים מציאותו רק מזה שאנו מרגישים כשנופל איזה השכלה חדשה שבאה מאיזה מקום מזה אנו מוכרחים לומר שיש מקור שמשם נמשך השכל והיינו כח המשכיל, אבל את כח המשכיל עצמו אין אנו מרגישים אפי' מציאותו כו', והיינו לפי שאינו מציאות שכל כלל, וכמ"ש במ"א דאנו מרגישים את מציאת השכל גם קודם שבא בהתגלות בבחי' שכל גלוי וכמו גם בשעה שאין אדם עוסק בהשכלות ה"ה מרגיש שיש אצלו שכל, והיינו לפי שאור השכל כאשר בא במוח אפי' כשאינו בבחי' גילוי עדיין להיות מציאות שכל גלוי ממש ה"ה כבר בבחי' שכל עכ"פ ולכן הוא נרגש כו', אבל את כח המשכיל אין אנו מרגישים לפי שאינו מציאות שכל כלל כו', וכמו"כ יובן הדוגמא למעלה דבחי' ח"ס אינו במציאות חכ' הגלוי' כלל ואינו שייך לומר דהמשכת חכ' הגלוי' מח"ס הוא בבחי' עילה ועלול כו', וזהו שנק' חכ' סתימאה פי' שאינו מושג כלל והיינו שגם לאחר שנמשך בחי' חכ' הגלוי' מבחי' ח"ס ה"ה נשארת בסתימתה באינה מושגת וכנ"ל בהמשל דכח המשכיל אינו מורגש מציאותו רק ממה שאנו מרגישים שנמשך ההשכלה מאיזה מקום כו', ואם נאמר שהוא בבחי' ער"ע הרי כל עלול יודע ומשיג את עילתו כו', אלא שצ"ל שאינו בבחי' ער"ע ובחי' ח"ס מובדל בערך מבחי' חכ' הגלוי' כו', וכידוע בענין שתוק כך עלה במח' דהיינו בבחי' ח"ס הרי לא הי' מושג כלל בחכמת משה עד ששאל וכי זו תורה חו' שכרה כו', ומאחר דבח"ס יש ע"ז טעם איך בחכ' הגלוי' לא הי' מקום ע"ז כלל, ואם נאמר שיש התכללות בחי' החכ' הגלוי' ממש בח"ס כמו התכללות המדות בשכל כו', לא הי' צ"ל מופרך הדבר כ"כ בחכמה הגלוי' גם קודם שבא בגילוי ממש כו', אלא בהכרח דבחי' ח"ס אינו ממצאות חכ' הגלוי' ולא יש התכללות בחי' חכ' הגלוי' בח"ס כו', ואי"כ אין היתהוות החכ' מבחי' ח"ס בבחי' ער"ע כו', אמנם בזה י"ל דבחי' ח"ס הוא כמו כלל לגבי פרט לגבי חכ' הגלוי' דהכלל שייך אל הפרט. אלא שמובדל ממנו, וכידוע דכח המשכיל נק' כח היולי על שכל דכל כח היולי הוא מושלל לגמרי מהגילויים הנמשכים ממנו וכמ"ש במ"א, ומ"מ הרי ענינו הוא שהוא כח היולי אל הגילויים ויש לו שייכות אל הגילויים כו', וכמו"כ הוא בבחי' ח"ס דעם היות שאינו במציאות חכ' הגלוי' ולא יש בו התכללות בחי' חכ' הגלוי' מ"מ הוא בחי' ההיולי אל חכ' הגלוי'. וענין כח היולי זהו כמו כלל אל פרט כו' כמשנת"ל, וההמשכה מהכלל אל הפרט נת"ל דעם היות שאינו ענין המשכה מעילה לעלול מ"מ הוא המשכה מהעלם

אל הגילוי ולא התחדשות ממש כו' (ענין היולי נו' בע"ח שער דרוש אבי"ע פ"ג על בחי' הכתר היינו בחי' אריך שכולל בתוכו בחי' חוי"ב וחוי"ג בכח ובהעלם ועש"ז נק' ראש לנאצלים כו' יעו"ש, ואפשר הכוונה על בחי' חוי"ב ותו"ג הכלולים שזה נק' היולי לא בחי' הכתר שבכתר עצמו. שהרי מקור הע"ס הוא מהבחי' הכלולים בכתר וכמ"ש בע"ח שער מוחין דצלם ספ"ה יעו"ש). וכל זה לגבי ח"ס שהוא בחי' מקור לחכ' הנה המשכת החכ' מבחי' ח"ס הוא מהעלם אל הגילוי מהכלל אל הפרט כו'. אבל מה שהכתר עצמו הוא מקור לחכ' וכמו עד"מ באדם הרי המשכת והתגלות השכל תלוי ברצון כו'. וכמו"כ למעלה הרי אצ"י בחי' החכ' הוא מבחי' הכתר הנה לגבי הכתר עצמו אינו בבחי' העלם וגילוי כ"א בבחי' יש מאין כו', ובוזה יובן מה שבכ"מ מבואר דאצ"י הוא בחי' גילוי ההעלם מאור"ס המאציל והלא ממ"ש והחכ' מאין תמצא וממ"ש בורא קדושים מובן דבחי' חכמה הוא בבחי' בריאה יש מאין. ולפי הנ"ל ניחא דבחי' חכ' דאצ"י לגבי ח"ס היא בבחי' גילוי מההעלם אך לגבי בחי' הכתר עצמו היא הבחי' יש מאין כו', ובמ"א מבואר דג' בחי' מקור מעין כו' הנה בחי' מקור הוא למעלה מבחי' כח המשכיל והוא המקור המשפיע בכח המשכיל, דכח המשכיל נכלל בכלל בחי' מעין וכידוע דבמעין יש ב' מדרי' א' כמו שהוא בהעלם עדין בתוך הארץ ונק' מעין סתום ואעפ"כ אינו המקור כ"א גיד הנמשך מן המקור שהוא התחתון. ובחי' הב' בהמעין היינו כשבוקע חוץ להעפר ע"פ הארץ (ועמ"ש בד"ה וככה הגדול פ' ככ"ה, וע"ש עוד פמ"ג משם דבמעין סתום גופא יש ב' המדרי' כו'), וב' בחי' אלו זה"ע שכל הנעלם בחי' ח"ס, והברק עצם היורד והקיץ התחתון דהיינו בחי' חכ' הגלוי כו', אבל המקור הוא למעלה מבחי' כח המשכיל בחי' ח"ס והוא בחי' דעת הנעלם. והר"ע אירא שלמעלה מהקרומא דחפ"א כו' ועמ"ש בלק"ת בהביאור דהחלצו פ"ב בהג"ה שם, וידוע דדעת הר"ע ההתקשרות שמקשר א"ע אל הענין ויכול להיות גם בהכרח, שמכריח א"ע לקשר א"ע אל הענין, וההתקשרות היא שמקשר את עצמו אל הדבר ועי"ז ממילא בא הגילוי מכח המשכיל וגם גילוי כח הרצון כו' וכמ"ש במ"א. ועמ"ש מזה בד"ה יורד העיט, וא"כ י"ל דבחי' זו ג"כ אינו בחי' מקור השייך אל בחי' החכ' כמו בחי' כלל ופרט מאחר שהוא ענין מיוחד בפ"ע ואינו בחי' שכל אפי' בכח כו', וא"כ י"ל דגם לגבי בחי' זו נק' חכ' יש מאין כו', אמנם בחי' אירא הנ"ל (שבו אחזי נהורא דעת דעתיק) נק' בע"ח בשם מוח וכמ"ש בשער א"א פ"ג וז"ל ובתוך הגולגלת הזה יש בתוכו בחי' מ"ח סתום מאד מלבד מ"ס דא"א כו' ונק' בשם אירא עילאה כו' עכ"ל. ומאחר שנק' מוח אפשר י"ל שיש לו שייכות לבחי' חכ' כו', הגם שהוא למעלה מעלה מבחי' מו"ס מ"מ י"ל דלגבי בחי' זו אינו בבחי' יש מאין, והדע שהרי מבו' במ"א * דלגבי כללות הקו בחי' החכ' אינו בבחי' יש מאין כו', וא"כ לא יפלא לומר כן גם לגבי בחי' אירא הנ"ל. והנה בע"ח

שם כ' וז"ל והנה המוח העליון ההוא שבכתר א"א הנק' בשם אוירא אע"פ שבערך כתר עצמו הוא נק' ל' מוח שבו עכ"ז הוא נעשה גולגלת ממש בערך חכ' דא"א שהוא מ"ס דא"א כו' עכ"ל ולפ"ז לכאו' הוא בחי' או"מ, וכ"כ אח"כ בפ"ד דבחי' אוירא הוא בחי' מקיף קטן שהוא מקיף לאו"פ וגולגלתא בחי' מקיף גדול. אך לפי המובן בכ"ד בחי' אוירא הוא בחי' פנימיות מ"ס. וי"ל ע"פ מ"ש בע"ח שער א"א פרק ה' דגולגלתא הוא בחי' מקיף הישר ואוירא בחי' מקיף החוור. וי"ל דזה שבחי' המקיפי' שרשם מבחי' עיגול הגדול הוא בבחי' המקיף דיושר דוקא ועמ"ש בלק"ת ד"ה ויקח קרח בתחלתו, אמנם מובן ממש בע"ח כאן וממשנת"ל דבחי' גולגלתא בחי' כתר שבכתר הוא למעלה מבחי' מוח סתום הנ"ל והוא בחי' חיצוניות לגבי עתיק דוקא שהוא בחי' הפנימיות האמיתית שלמעלה מבחי' התלבושות לגמרי כו' כנ"ל, ולזאת לגבי בחי' כשכ"כ בחי' החכ' הוא בבחי' יש מאין כו', ונמצא דהתהוות החכ' מן הכתר היא בבחי' התחדשות וממילא צ"ל ההתחדשות תמיד מן הכתר אל החכ' בבחי' חידוש עצמי לחדש בחי' החכ' ולא תתחדש החכ' ממילא ע"י הכתר מאחר שאינו בערך ויכול להיות כתר בלא חכ' כו' כנ"ל כ"א צריכה החכ' להתחדש תמיד בבחי' חידוש עצמי כו'.

רע"פ הנ"ל יובן מ"ש נשא את ראש בני גרשון גם הם, דהנה בני גרשון נשאו את היריעות ובני קהת נשאו את הארון ושאר כלים פנימיים, וזה הי' עיקר המשכן היריעות והכלים שהן מקיפים ופנימיים כו', והיינו בחי' כתר וחכ' דכתר הוא בחי' מקיף וחכ' היא ראשית הגילוי בחי' או"פ כו', ונת"ל דכתר הוא בבחי' אר"פ למעלה מבחי' חכ' עד שהחכ' היא בבחי' התחדשות לגבי הכתר כו', ומ"מ יש יתרון מעלה בחכ' מה שהיא בחי' או"פ, כי בחי' כתר הגם שהיא מעלה ומדרי' גבוה מאד אבל אינו מאיר אלא בבחי' מקיף, והחכ' הגם שהיא למטה במדרי' אמנם להיותה מאיר בבחי' פנימי יש בה יתרון מעלה משו"ז כו', וגם הלא בחכ' אתברירו דעיקר הברורים הוא ע"י החכ', והה"ע קהת מל' ולו יקהת עמים שהוא ל' אסיפה והו"ע אסיפת וקיבוץ הנצוצות שע"י החכ' כו', והגם דענין בני גרשון הוא ג"כ שמגרש את הרע והוא מה שהאו"מ מסמא ודוחה את תחיצונים כו', מ"מ מבואר במ"א דהבירור לאט לאט יש בזה יתרון מעלה לגבי הדחי' שמדחה את הרע ע"י האר"מ כו', וזהו שלא תאמר שהן פחותים כו' שיש מקום לומר שהן פחותים להיותם בבחי' מקיף לבד כו', ועי"נ גם הם דבאמת בחי' המקיף הוא בחי' מדרי' גבוה ונעלה מאד אלא לעוצם מעלתו אינו מאיר בפנימיות כו', ועו"ל מ"ש נשא את ראש בני גרשון גם הם לפמשנת"ל ובחי' הכתר הגם שהוא בבחי' א"ס מ"מ ה"ה בבחי' אין ערוך לגבי העצמות כו', ועי"נ נשא את כו' גם הם דעם היות דבחי' הכתר היא מדריגה גבוה מאד ומ"מ צריכה ג"כ נשיאת ראש להגביה ולהעלות בחי' הכתר אל עצמות או"מ ב"ה כו'.

בס"ד, ש"פ שלח, רס"ה

ועתה יגדל גא כח אד' כאשר דברת לאמר כו'. וצ"ל מה"ע יגדל גא כח אד' מהו ההגדלה כו', ובוהר אי' ההוא חיילא דאתי מעתיקא קדישא סדכ"ס יגדל גא יתרבי ויסגי לעילא ויתנגד ויתמשך לתתא כו'. ובגמ' סנהדרין אי' כשעלה משה למרום מצא להקב"ה כותב אך אפי"ם א"ל רבש"ע א"א לצדיקים א"ל אף לרשעים א"ל רשעים יאבדו א"ל השתא חזית מה דמבעי לך. כשחטאו ישראל (בחטא המרגלים, חא"ג מרש"א) א"ל משה לא כך אמרת א"א לצדיקים אמר לפניו רבש"ע לא כך אמרת אף לרשעים זה שא' כאשר דברתי לאמר ה' א"א כו', וצ"ל מה הי' סברת משה תחלה א"א לצדיקים מה שצריכים צדיקים לא"א והלא הם מקיימים תו"מ כו'.

ולתבין כ"ו צ"ל בתוס' ביאור משנת"ל דמ"ש בוהר ובפרד"ס דכתר נקר' מקור אין הכוונה שהיא בבחי' מקור השייך לע"ס כ"א הוא בחי' ממוצע בין אוא"ס המאציל אל הנאצלים דלכאו' אין זה מובן מאחר שהוא ממוצע בין המאציל אל הנאצלים הרי יש לו שייכות אל הנאצלים וכידוע דכל ממוצע שבין משפיע ומקבל ובין עליון ותחתון יש לו שייכות לב' המדרי' דהרי ענין הממוצע הוא כאשר התחתון הוא רחוק בערך מן העליון ואינו יכול לקבל מן העליון לזה הוא הממוצע שיש לו איזה ערך ושייכות אל העליון שיכול לקבל אור העליון וגם יש לו שייכות אל התחתון שהתחתון יכול לקבל ממנו, דאם לא יהי' לו ערך ושייכות אל התחתון איך יקבל התחתון ממנו ומה תועלת הממוצע כו' אלא שיש לו ערך כו'. וכמו המתורגמן שהי' בימיהם שהי' ממוצע בין החכם הדורש ובין העם להיות שהחכם הדורש הוא מובדל בערך מן העם ולא היו יכולים לקבל ממנו הי' המתורגמן ממוצע ביניהם דהמתורגמן יש לו איזה ערך אל החכם הדורש שיכול לקבל ממנו ואח"כ בא הענין אצלו לפי אופן כליו וחושבים שלו שיש להם ערך אל העם אלא שנק' ראש לגביהם אבל יש להם ערך לכן יכולים לקבל מאתו ההשפעה כו'. וכמו"כ הוא במשה ואהרן דכתי' ואהרן אחיך יהי' גביאך ות"א מתורגמן לפי שמשה היה נבדל בערך הי' צריך למתורגמן ואהרן הי' מתורגמן שהי' בערך שתהי' ההשפעה ע"י כו'. וא"כ כמו"כ כשהכתר הוא ממוצע בין המאציל ובין הנאצלים צ"ל שיש לו ערך ושייכות אל הנאצלים וא"כ איך נאמר שהוא בחי' מקור הנבדל בערך שאינו שייך לע"ס כ"א בחי' ממוצע כו', דממ"נ אם הוא ממוצע דרי יש לו שייכות כו' כנ"ל. גם צ"ל דאי' בס"ק הראשונים ובהאריז"ל דהכתר לפעמים נמנה במנין הע"ס ולפעמים אינו נמנה עמהם וכשאין הכתר נמנה אז הדעת נמנה במקום הכתר. דלכאו' איך בחי' ומדרי' אחת לפעמים נמנה ולפעמים אינו נמנה ובע"פ שמ"א הוא שער דרושי אבי"ע פ"ג מבאר הענין ע"פ הידוע שבכתר יש ב' מדרי' אריך ועתיק דאריך הוא ראש ומקור לנאצלים ובחי' זו נמנה בע"ס ובחי' עתיק הוא בחי' תחתונה שבמאציל ואינו נמנה עמהם. וכן מבואר בחסידות בכ"מ דהחילוק הנ"ל הוא בב' המדרי' שבכתר כנ"ל. אמנם באמת אין זה מובן דא"כ בחי' אריך לעולם נמנה בע"ס. ובחי' עתיק לעולם אינו נמנה וא"כ מהו לפעמים כו'.

ומבואר במ"א הענין כך להיות ידוע דב' בחי' הנ"ל שבכתר הן בחי' פנימיות הכתר וחיצוניות הכתר וכאשר הע"ס נמנים בבחי' חיצוניותן אז גם הכתר נמנה עמהם וכאשר נמנים בבחי' פנימיותם, אז אין הכתר נמנה וזהו לפעמים נמנה ולפעמים כו' דכאשר נמנה בחי' החיצוניות כו'. אבל אין זה מספיק עדיין דא"כ אין הדבר תלוי בבחי' הכתר כי אם במנין הספי' אם נמנים בבחי' חיצוניותן אז נמנה גם הכתר לפי שחיצוניות הכתר בחי' אריך נמנה במנין הספי'. וכאשר נמנים בבחי' פנימיותן אז אין הכתר נמנה לפי שפנימיות הכתר בחי' עתיק אינו נמנה כו'. וא"כ בכתר לעולם החיצוניות נמנה והפנימיות אינו נמנה וא"כ מהו לפעמים כך ולפעמים כך כו'. וגם פשטיות הענין ממש שמדברים בבחי' ומדרי' א' שלפעמים נמנה ולפעמים אינו נמנה ואין זה מובן איך הוא כו'. וגם צ"ל מה שהדעת נמנה ממ"ג אם הדעת במקום הכתר וא"כ כשאין הכתר * איך הדעת נמנה כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק תחלה דהנה ידוע דעצם הנפש הוא פשוט בתכלית ואין בו ענין ההתחלקות כלל, הגם שבודאי הנפש נושא בעצמו כחות שהרי הכחות נמצאים מן הנפש א"כ ודאי ה"ה נושא את הכחות מ"מ ה"ה פשוט בעצם שהוא עצם א' ממש, והדוגמא לזה יובן עד"מ הרקיע שמחלקים בו ש"ס מעלות הרי אין זה שהמעלות ישנן ברקיע היינו שהרקיע מתחלק בהתחלקות זאת שהרי הרקיע הוא עצם פשוט בלי שום התחלקות רק אנו מחלקים בו מעלות בהילוך השמש ברקיע לענין קירוב וריחוק השמש לגבי הארץ. אבל לא שהרקיע עצמו מחולק בהמעלות כו', ובדוגמא כזאת יובן בנפש בענין הפשיטות שלו. הגם שברקיע אין להמעלות שייכות כלל אל הרקיע ואינם נמצאים בו כלל, ובנפש הרי הכחות נמצאים מן הנפש מ"מ ענין הפשיטות שבנפש הוא בדוגמא כזאת כאלו שאין להם שייכות אליו כלל עד שהוא פשוט בעצם בבחי' עצם א' ממש. ואינו שייך לומר שהכחות נמצאים בו בבחי' התייחדות כו' אלא אינם בו כלל והוא עצם א' ממש כו' (ולכאור' איך יתווכח ב' הענינים שהוא נושא כחות ומ"מ הוא עצם א' ממש. י"ל דענין מה שעצם הנפש נושא כחות אין הענין שהוא נושא בעצמו דבר מה דהיינו שנאמר שנמצאים בו בבחי' מקור ומקור וכה"ג (דהיינו בבחי' פשיטות היותר אפשרי כו') דאו יקשה איך הוא עצם א' שהרי מ"מ יש בו איוה דבר מה מהכחות כו', אבל הענין הוא כך שהנפש בכללות מציאותו הוא נותן מקום (היינו שהוא בחי' סיבה כו') שיהיו נמצאים כחות כו' וזהו שהוא נושא היינו שנותן מקום כו'. אבל אין מהכחות כלל וכלל במהות ועצמות הנפש כו'. ועמ"ש בדי"ה ועשית חגה"ש, רנ"ה, הדוגמא מזה למעלה בענין מ"ש הג"א ענין ש' תוי' שבצמנות שהרע אמיתית היותו דהיינו אמיתית המצאו שמציאותו מעצמותו כו'. והמורה ע"ז הוא ענין ההתהוות דאמיתית המצאו נמצאו הנמצאים כו' יעו"ש היטב, אמנם בנפש צ"ל דבכללות מציאותו שהוא נמצא ה"ה נותן מקום להיות הכחות נמצאים כו'. ואין להאריך בזה (המ"ט). וגם בכחות הכלולים בהעצם היינו בהכחות ההיוליים העצמיים ג"כ אינו שייך התחלקות כלל. כי

הכתר א"ז : כ"ה בגוכיק, ואח"ל : הכתר נמנה א"ז.

להיותם כחות עצמיים שבעצם הנפש ה"ה בבחי' פשיטות בתכלית, וגם להיותם כלולים בהנפש שאינם בבחי' מציאות ניכרת כלל שיהי' שייך בהם ענין ההתחלקות כו' ובהתחלקות יש ב' ענינים התחלקות כללי היינו מה שכללות הכח חלוק מכת אחר וכמו כח החכ' חלוק מהבינה בכללות הכח במה שהוא בבחי' ציור אחר ובבחי' טבע אחרת מהבינה כו', והתחלקות פרטיות הוא מה שכח זה מתחלק לפרטים, וכידוע דכל כח יש בו כמה פרטי מדרי' וכמו הנטי' לחסד ולגבי' ובאיזה אופן כו', ובשכל יש בכלי ענין שכלי כמה חלקי פרטים כו', ובהכחות עצמיים אינו שייך גם ההתחלקות כללי וכ"ש שאינו שייך בהם ההתחלקות הפרטי, לפי שאינם בבחי' מציאות ניכרת כלל כי אינם בבחי' המשכה והתגלות כלל מן העצם, וגם הם בבחי' פשיטות מאד ואינם בבחי' מציאות בעצמן כלל כו', עד שנוכל לומר בהם בהשאלה שאינו שייך בהם ענין ההתחלקות כלל, הגם שבאמת א"א לאמר כן שה"ה בחי' כחות עכ"פ. מ"מ כי"כ הוא בחי' הפשיטות שלהם בבחי' העדר המציאות עד שאפשר לאמר בהם בהשאלה שאין שם מקום כלל להתחלקות כו', וזהו הכלל דכל הכלול בהעצם ה"ה כהעצם דעם היות שאינו עצם מ"מ ה"ה בבחי' פשיטות כמו העצם כו'. והיכן שייך ענין ההתחלקות הוא בבחי' גילוי מהנפש דמה שבא בהתגלות הוא בבחי' מציאות עכ"פ וגם בבחי' מציאות ניכרת לכן שייך שם ענין ההתחלקות כו', והנה תחלת ההתגלות מהנפש הוא כח הרצון שה"ה בבחי' כח הבא בגילוי לרצות כו' וכמשנת"ל. וממילא שייך שם ענין ההתחלקות כו'. אמנם באמת גם ברצון אין בו התחלקות עדין הן בכללות הכח והן הפרטים שבו דהיינו ב' מיני התחלקות הנ"ל דבחי' התחלקות כללי אינו שייך בו שהרי יודע דכח הרצון הוא כח כללי בעצם, ולכן אנו רואין שהרצון תופס את כל הנפש (עד פארנעמט דעם גאנצין נפש) שכל הנפש תפוס (פארנומען) בהרצון עד שאינו נשאר מקום כלל לכח אחר, ולא כמו בשארי כחות שאין הנפש נתפס בהם כי"כ וגם בהתגלות איזה כח יש מקום גם לכח זולתו, אבל בהתגלות הרצון ה"ה נתפס כולו בהרצון שלא יש מקום כלל לכח אחר כו'. ובמה הוא תפוס בדבר כללי לא פרטי, שהרי הרצון מתפשט בכל מקום, ולא יש מקום כלל שנאמר שהרצון אינו מתפשט שם, ולא כמו שארי כחות שיש מקום שמתפשטים ויש מקום שאינם מתפשטים. וכמו כח השכל הרי יש גבול להתפשטות שכלו שעד פה תבא ותו לא, ובזה יש חלוקים בזה מתפשט שכלו יותר ובזה אינו מתפשט כ"כ, אבל גם במי שהתפשטות שכלו גדולה ורבה הוא שמשגיג הרבה בכח חכמתו מ"מ יש בזה הגבלה דבענין נעלה ונפלא ביותר אין יד שכלו מגעת להשיג כו'. מ"מ הרצון יכול להתפשט שם ג"כ היינו גם בענין נעלה ונפלא ביותר הרי מצד הרצון יכול לרצות בו כו' (שיכול להיות תוקף הרצון לחפוף בבחי' פנימיות ועצמות א"ס ממש כו', וכידוע בענין רעו"ד כו') וגם בדבר שאין השכל מסכים ע"ז כלל ואין לזה מקום בשכל כלל יכול לרצות מצד הרצון, עד שיכול להיות שירצה בהמנגד אליו ובדבר שלא טוב לו וכמו השמחים ביסורים דבהכרח הוא שרוצה בזה דאלי"כ איך תהי' השמחה בזה כו' הרי יכול להיות שירצה גם ביסורים ובעיניו נפשו

כו', והיינו לפי שהוא כח כללי בעצם לכן ה"ה מתפשט בכל מקום כו', וא"כ כשהנפש תפוס (פארגומען) בהרצון ה"ה תפוס בדבר כללי לא באיזה כח פרטי כו' עוד זאת שהכח הרצון הוא כח נבדל בערך שאין שום כח בדומה אליו, ולא כמו שארי כחות שהן דומים זל"ז. וכמו כח החכ' הרי כח הבינה בדומה אליו רק שהחכ' הוא למעלה מהבינה אבל מ"מ יש להם התדמות ששניהם הם שכל כו'. אבל הרצון ה"ה כח נבדל שאין בכחות בדומה אליו. דגם משו"ז אינו שייך בו התחלקות. דהתחלקות שייך במקום שיש שנים נאמר שהם מחולקים זמ"ז, אבל מאחר שהוא כח נבדל שאין בדומה אליו הרי אינו שייך בו התחלקות דמאיזה דבר הוא חלוק כו' (ולזאת גם אם יש בו איזה ציור בכללות מציאת הכח שלו אינו שייך בו התחלקות שהרי הוא אחד ואין בדומה אליו כו') וזהו שאינו שייך בו בחי' התחלקות הכללי לפי שהוא כח כללי בעצם ולפי שאין בדומה אליו וה"ה כח אחד כו'. וכמו"כ אינו שייך בו בחי' התחלקות פרטי ג"כ כי הגם שכל הכחות כלולים בהרצון. אמנם כולם הם שם בהשוואה בלי שום התחלקות מפני שלא יש בהם מעלה ומטה, דכחות הגלויים הם בבחי' עליון ותחתון לפי שתלוקים במעלתן ומדרגתן, ולכן הם באים בזה אחר זה דוקא וא"א שיהי' הכחות יחד וכמשי"ת. אבל הכחות הנעלמים שברצון אין בהם התחלקות מעלה ומטה וכלולים שם כולם בהשוואה ולכן גם בהתגלות באין כולם כאחת כו'. והענין דהנה בכחות הגלויים ראשית הגילוי הוא כח החכ' דהיינו נקודת ההשכלה שמשכיל איזה דבר, ומהחכ' בא אל הבינה, וא"א שיהי' כח הבינה בלי כח החכ' תחלה. כי כל ענין כח הבינה הוא ההשגה והבנה והיינו להשיג מה שהשכיל בכח חכמתו דנקודת ההשכלה היא בבחי' כללית ואינה בבחי' השגה ממש כידוע, ובכח הבינה מפרט הפרטים שבהנקודה ובאים לידי השגה ממש כו'. וא"כ בהכרח שיהי' תחלה נקודת החכ' ואח"כ יהי' כח הבינה, דאם לא יהי' נקודת החכ' מה ישיג ויבין בכח הבינה כו'. והנה בכלל כח הבינה הוא להשיג ולהבין מה שכבר נפרט לפרטים וכבר בא לידי השגה אלא שלו לא הי' ידוע הענין ואח"כ כששומע או רואה את הענין ה"ה משיג אותו שזהו ג"כ בכלל כח הבינה דמי שיש לו כח הבינה (היינו שכח ההשגה שלו הוא בטוב) ה"ה משיג דבר ששומע כו' אמנם אין זה אמיתות כח הבינה, כי אמיתות הכח הוא להבין דבר שלא הי' מובן ומושג תחלה והיינו שיפרט בעצמו פרטי הנקודה ויביאם לידי השגה גמורה כו'. וזה שייך דוקא כשיש תחלה נקודת ההשכלה כו'. וכמו שאי אפשר להיות מעין בלא נהר * תחלה, וידוע דמעין הוא בחי' חכ' שהיא נביעה דקה, ואח"כ הנהר באורך ורוחב הוא בחי' השגה דבינה הרי כל ההשגה היא בנקודת החכ' ובלעדה לא יהי' השגה כלל כו' כנ"ל והנה בכדי שיהי' השגה דבינה בהכרח שיתעלם ויפסק כח החכ' ואז אפשר להיות התגלות כח הבינה, דכאשר כח החכ' מאיר בגילוי א"א להיות כח הבינה דהנה ידוע דעצמיות כח החכ' הוא למעלה מגילוי נקודת ההשכלה בחי' שכל גילוי ואי אפשר לבוא כלל לידי השגה דבינה

דעצמיות החכ' היא בחי' ראי' וכמא' איוה חכם הרואה כו'. שהר"ע הראי' וההתאמתות שנתאמת אצלו הדבר בכח החכ' שבנפש בעין השכל דבלבא דאתחזי כולא כו'. והיא הידיעה שיודע את הדבר ע"י שרואה עצם הדבר שכך הוא ולא ע"י השגה כו', וכמו חכם גדול שיודע באיוה ענין שעתיד להיות ע"י ראית השכל שלו שרואה שיהי' כך ולא מצד טעמי השגה שיחייב הדבר שיסתבב כך וכך. ואדרבא יכול להיות שטעמי השגה סותרים לזה אמנם בעין השכל ה"ה רואה שודאי יהי' כך בלי שום ספק כו' וכמו"כ הר"ע ראי' דחכ' שבכל דבר הוא רואה עצם אמיתות הדבר בעצמו שהוא כך וכך כו', והוא למעלה מהשגה שהידיעה אצלו אינו בבחי' השגה כנ"ל. וא"א שיבוא לידל' השגה כלל. וברדאי שעייז נתוסף לו כמה השגות בעומק ופנימיות הענין והיינו לפי שמתעצם אצלו עצם הענין המושכל ממילא מתגלים מן העצם כמה מיני גילויים בעומק ופנימיות כו'. וזהו ע"י שאוחז בהעצם והוא בבחי' התעצמות אצלו נמשכים מזה ממילא גילויים נעלים מאד, אבל בכ"ז אינו נמשך העצם ממש דעצם הדבר כמו שהוא יודע ע"י הראי' דחכ' זה א"א להביא לידי השגה כלל כו'. ובחי' זו היא בחי' חכ' שבחכ' כו', ולמטה מזה הוא בחי' מדות שבחכ' שהן ג"כ למעלה מבחי' השגה. והוא כענין שמצינו בגמ' (ביצה ד"ו ע"א) גבי אפרוח שנולד ביר"ט רב אסר ושאלו לו ר"כ ור"א וכי מה בין זו לעגל שנולד מן הטרפה שתיק רב. ואעפ"כ לא הדר ב"י. התיינו לפי שכן הונח אצלו בכח החכ' בהמדות שבו שהדין הוא כך ולא הי' לו סברא לחלק זאת מעגל שנולד מהטרפה, לפי שכללות הדבר לא הי' בבחי' השגה שמה שסובר דאפרוח כו' אסור אין זה מצד ההשגה והטעם כ"א מצד ההנחה בנפש שכך הוא וא"א לו לומר באופן אחר כלל. ולפי שהוא למעלה עדין מבחי' טעם ושכל לזאת לא הי' לו סברא לחלק כו'. והנחה זו היא בבחי' מדות שבחכ' שהרי זהו בהטיות החכ' לאיסור ולהיתר דהיינו מדות אבל הן מדות שבחכ' שהן ג"כ בבחי' הנחה וראי' למעלה עדין מענין שכל והשגה כו'. ומה שבא לידי השגה הוא בחי' נקודת ההשכלה שזהו בחי' יסוד דאבא בחי' אחרונה שבחכ' זהו שבא לידי השגה דבינה, וג"ז דוקא לאחר שנתצמצם ונתעלם האור אז יכול לבוא לידי השגה דבינה. דהנה נקודת ההשכלה גופא אם תהי' נביעתה בריבוי שנובע אצלו השכלות חדשות ועמקות בהענין לא יבא לידי השגה, וכמו שאנו רואין בחוש באיוה ענין שכלי כשנובע השכל בנביעה תמידי בהשכלות חדשות בזה הענין עצמו ה"ה כמבולבל בהענין ולא יותפס ויושג אצלו הענין כו'. ובזה יש חלוקים דמי שכלי שכלו חזקים (העיקר מי ששייך בעצם לידיעה זו דכח החכ' כו') לא יתבלבל בריבוי נביעת אור שכלו, אבל לא יבוא לידי השגה כו'. וכן הוא בכל נקודת השכלה כ"ז שמאיר בזה אור הדקות וההפלאה (דיא רייכקייט) בהענין (וכידוע דבכח החכ' היינו בבחי' נקודת ההשכלה מאיר אור הדקות שבהענין שלא יש אח"כ בהשגה כו' כמ"ש במ"א) לא יבוא לידי השגה כי האור הזה הוא למעלה מהשגה כ"א דוקא כאשר מעלים ומצמצם בעצם את האור אז מרגיש את השכלי שבהענין, דכאשר נופל לו ההשכלה חדשה (וכ"ש בנביעת השכל) אז מורגש אצלו ביותר

האור הדקות שבהענין לא השכלי וכשמעלים את האור שמתעמם נקודת ההשכלה ואינו מאיר בה האור כ"כ או נרגש השכלי שבהענין וכאשר מקשר א"ע (ער טראַגט זעך צוא) אל השכלי שבנקודה ה"ה מביא אותה לידי השגה והבנה כו', ונמצא מה שנמשך מן החכ' אל הבינה הוא בחי' האחרונה דוקא וג"ז דוקא לאחר שמתצמצם ומתעלם האור כו', וא"א להיות כח הבינה בלא כח החכ' תחלה ואחר צמצום והעלם אור החכ' או יכול להיות כח הבינה כו', ואח"כ ח"וב הן א"א להוליד המדות שבלב וכמ"ש לפי שכלו יהולל איש שהמדות הן ע"פ המוחין דוקא וכמו מדת האהבה שזהו מה שרוצה וכוסף בדבר הטוב וערב. הרי קודם שהשכיל בשכלו והשיג בכח בינתו שהדבר ההוא טוב לא יהי' לו אהבה ורצון לזה. וכמו"כ הוא בעבודה באהוי"ר באלקות ה"ז בא אחר ההתבוננות דוקא כשמתבונן בהעמקת הדעת בגדלות ורוממות א"ס ב"ה איך שהוא ממכ"ע וסוכ"ע כו' עי"ז יתפעל באהוי"ר כו'. נמצא שהמדות הן אחר בחי' ח"וב דוקא. ובכדי שיהיו המדות שבלב בהכרח שיופסק ויתעלם אור המוחין או יהיו המדות, כי כל זמן שהמוחין מאירי' בגילוי לא יהי' מציאות המדות וכנראה בחוש דכ"ז שהוא טרוד בהעיון שכלו בהתבוננות לא יתפעל באהוי"ר כו'. וכמו בהשגה והבנה באיזה ענין בסברות לחו"ג כמו בפלפול שיש סברות נוטות לחסד וסברות נוטות לגבורה ודין וההכרעה שמטה כלפי חסד כו'. הנה שטרוד בהשכלי לא יבוא לכלל מדה מפני שלמעלה הוא בעצם מן המדות ממש עדיין (גם בהעיון בהסברות הנוטות כו') וגם שאינו יכול להכריע ולשקול הסברות כי בכולם מאיר אור רב מהשכל כו'. כ"א לאחר שמתעלם אור השכל או ה"ה שייך למדות וגם יכול לשקול ולהכריע הסברות אלו נגד אלו כו', וכמרי"כ בעבודה דוקא לאחר שמתעלם האור ונשאר רק הבכ"ן או יהיו המדות כו' וכמשנת"ל, והיינו לפי שהשכל הוא עדיין כח פנימי ועצמי והמדות הן הגילוי לדבר הזולת כו'. ולכן כשמאיר אור השכל לא יהיו המדות כ"א דוקא כאשר מתעלם או יהיו המדות כו' ונמצא שהכחות באים בבחי' התחלקות זמ"ז דוקא. והנה כל הכחות ישנם בנפש גם קודם שנתגלו, וכידוע דהכחות ח"וב ומדות הנגלים ומורגשים לנו אין זה תחלת הווייתם כי כבר נמצאו הכחות קודם שנתגלו, וכמו כח החכ' יש בנפש והוא הנק' כח המשכיל שמשם נמשך גילוי כח החכ' הנ"ל, וכשם שיש כח החכ' בהעלם בנפש כמו"כ יש בו כח הבינה דהנה מה שנת"ל שבלי כח החכ' אינו שייך כח הבינה אין הכוונה שכל מציאות מהות הבינה הוא מהחכ' שאין כן דהרי כח הבינה הוא כח מיוחד מכח החכ' ויש לו שרש ומקור מיוחד בפ"ע, וראי' לזה שהרי מצינו בטבע בניי שיש מי שהוא בעל השגה ואינו בעל הבנה כלל. והוא שלעולם לא יחדש שום השכלה חדשה כלל. כ"א כל שכל ששומע ה"ה משיג אותו בטוב מאד. ואינו צריכים לגלות לו כ"א נקודה אחת דהיינו כללות השכל בלבד, ומעצמו יבין וישיג כל הפרטים שבהנקודה ההיא באורך ורוחב ויברר וילבן הדבר לאשורה בכח הבינה שבו כו'. הרי מובן מזה שהגם שבלא חכ' א"א להיות התגלות כח הבינה כי מה יבין וישיג מאחר שאין לו נקודת השכלה מה להשיג כו', מ"מ אין זה שעצם מציאות הבינה הוא מהחכ' שהרי גם כח החכ' של

הזולת יספיק לכת הבינה שלוא ואם נאמר דעצם מציאות הבינה הוא מהחכ' איך תהי' כח הבינה מכח החכ' של זולתו. אלא שהתגלות כח הבינה אי"א להיות בלי כח החכ' וממילא ה"ה כאילו אינו כו'. אבל בעצם הנה כח הבינה הוא כח מיוחד ויש לו מקור מיוחד בנפש והיא כח הבינה הנעלם שבנפש כו'. אמנם מובן שהכחות הנעלמים שבנפש אינם תלויים זב"ז ואינו שייך לומר שהכח הנעלם דבינה מקבל מכח הנעלם דחכ' ובלעדו כאילו אינו במציאות כו'. כ"א בשם כח הבינה הוא בלעדי כח החכ'. ולציד זה י"ל בדוגמא כמו הכחות ראי' ושמיעה שהן חו"ב וכמא' איזה חכם הרואה כו' כתיב וירא ראשית לו ראשית חכ' כו'. וכתיב און מילין תבחון, והכחות ראי' ושמיעה הרי אינם תלויים זב"ז שאפשר להיות שמיעה גם בלא ראייה כו', ובדוגמא כזאת י"ל בכח חו"ב הנעלמים שבנפש וכמו בכ"י ב"ק יוצאת מהר חורב ומכרות כו'. ומבו' במ"א דענין הכרוזים הגם שאינם נשמעים למטה מ"מ הנפש רואה ושומעת בכח חו"ב שבה הכרוזים העליונים ונמשכים מזה הרהורי תשובה ג"כ בהנפש המלוכש בגוף כו'. הרי בזה אין חו"ב תלויים זב"ז כו'. ובעבודה י"ל דכח החכ' הנעלמה היא הרגש הנפש (דער דערהער פון נפש) שמרגיש עצם האלקות ושמבלעדו אין נמצא דבר כלל. וכח הבינה הנעלמה היא הרגש הנפש שאלקות הוא בכל דבר והיינו שכל דבר הנמצא הוא אלקות כו'. שז"ע ב' היהודים דק"ש בה' אחד מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט. מלמטלמ"ע שד' רקיעים וארץ ח' רוחות העולם בטלים בא"ס אלופו של עולם דכולא קמ"י כל"ח והיינו שהוא לבדו הוא ואין זולתו כו'. ועמ"ש בס"ב פ' כ' וכ"א. והיחוד ה"ב מלמעלמ"ט הוא כמארז"ל בברכות כד אמליכתי למעלה ולמטה ולד' רוחות העולם תו לא צריכת והיינו דא"ס הוא אלופו ש"ע (בל"א א"ס איז דער האר פון ז' רקיעים וארץ וד"ר העולם כו') וזהו שכל דבר הוא אלקות כו'. ובכחות דחו"ב הגלויים הוא שבכח החכ' נרגש דקות הכלל והפרטים נכללים בהכלל. ובינה הוא להביא את הכלל בריבוי הפרטים, ובה כח החכ' הוא בקירוב ובינה בריחוק. דזה שבכח החכ' נרגש דקות הכלל דוקא היינו לפי שמאיר שם גלוי אור לכן נרגש שם דוקא הכלל והפרטים כלולים בו. וכח הבינה להיות בריחוק מן העצם שאינו מאיר שם עצם האור לכן נרגשים שמה הפרטים כו'. אבל בכח חו"ב הנעלמים שהז"ע ב' בחי' הרגש הנ"ל שבנפש שניהם הם בבחי' קירוב דבשניהם נרגש עצם אלקות דמה שבכח הבינה נרגש שכל דבר הוא אלקות זהו לפי שנרגש שם ג"כ. בחי' עצמות אלקות דמצד בחי' העצמות דאלקות דוקא הוא שהכל הוא אלקות כו' וכמ"ש במ"א (ועמ"ש בד"ה וידבר כו' כה"ד האלה, רס"ד) ונמצא דבשניהם מאיר בחי' עצמות אלקות ממש. ויכול להיות כח הבינה הנעלמה בלי כח החכ' הנעלמה כו' וכנ"ל שהן ב' מיני יהודים שאינם תלויים זב"ז כו'. וכמו שיש כחות חו"ב הנעלמים כמרי"כ יש ג"כ מדות הנעלמים שבנפש וכמו כח הטוב והחסד שבנפש וכמו"כ יש כח הגבו' ושארי מדות. ואינו שייך לומר דהמדות הנעלמים מקבלים מחו"ב הנעלמים שבנפש, אלא כולם מקבלים ממקור א' הוא הנפש עצמו כו'.

בס"ד, ש"פ קרח, רס"ה

ומעתה צ"ל ענין ההמשכה מחו"ב לז"א שזהו עדי"מ מן השכל אל המדות
 דמבואר בכ"מ שהן בבחי' השתל' עו"ע ולכא' אין זה בבחי'
 התחדשות כו'. והנה יש להקדים תחלה דבאמת אמיתות ענין עו"ע (כמו שהוא
 בבי"ע) אינו שייך כלל באצ"י אפי' בע"ס דאצ"י גופא וכ"ש מאצ"י לבי"ע.
 דהנה מה שאנו רואין בכחות נפש האדם שהן בבחי' עו"ע וכמו בשכל ומדות
 שהשכל מתלבש במדות. והיינו שממהות השכל מתלבש במדות (ובאמת אין זה
 מהות השכל ממש כ"א הארה, ולכן באמת אין זה כאמיתות ענין עו"ע כו'
 וכמשי"ת) וכן התלבשות השכל ומדות במח' או בדבור כו'. הנה הדמיון מזה
 למעלה מה שהעליון בא בבחי' התלבשות ממש בתחתון לא יתכן זאת כ"א
 בבחי' הכלים דבי"ע שהן בחי' נברא כמ"ש באגה"ק סי' כ' ד"ה איהו
 וחייהו חד בזה שייך בחי' התלבשות ממש של העליון בהתחתון וכן בהנבראים
 כו'. וכמו"כ גם בהיכלות דאצ"י שייך ענין עו"ע בבחי' התלבשות ממש לפי
 שגם ההיכלות דאצ"י הם בחי' נבראים וכמ"ש באגה"ק שם וז"ל וכן באצ"י
 מחיצוניות הכלים די"ס דאצ"י שהן אלקות נבראו ההיכלות דאצ"י כו' עכ"ל.
 ובבחי' ומדרי' אלו להיות שהן בבחי' נבראים לכן שייך בהם ענין עו"ע
 הן בהעליון לגבי התחתון שההתהוות היא בבחי' קירוב הערך ובבחי' התלבשות
 כו' והן בהתהוות הנבראים וכמ"ש באגה"ק שם דמזיווג זו"ג דבי"ע נתהוו
 מאין ליש כל הנבראים דבי"ע ע"י אור הנשמה שבהם כו'. הנה לגבי אור
 הנשמה שהוא בחי' האלקות דכלים דאצ"י הנבראים דבי"ע הן בבחי' יש
 מאין ולגבי הכלים דבי"ע הן בבחי' עו"ע שיש להם ערך והחיות דבחי'
 הכלים דבי"ע (שזהו בחי' כח כמ"ש במ"א) בא בבחי' התלבשות ממש
 בהנבראים כו' אבל בע"ס דאצ"י אינו שייך ענין עו"ע. לא מיבעי לגבי
 בי"ע ודאי אינו שייך בחי' עו"ע וכידוע דהתהוות בי"ע מאצ"י היא בדרך
 בריאה יש מאין כו', אלא אפי' באצ"י גופא אינן בבחי' עו"ע כו'. דהנה
 באגה"ק שם כ' ומ"ש הרמ"ק ענין השתל' עו"ע וכ"ה בזה"ק פ' בראשית
 היינו בהשתלשלו' הספי' בספירות עצמן בבחי' הכלים כו' עכ"ל. מובן מזה
 דבבחי' האורות אינו שייך עו"ע אפי' בהספי' עצמן. וי"ל בב' אופנים הא' לפי
 שהאורות הן פשוטים ואין בהם מדרי' חלוקות כלל מצ"ע וממילא אינו שייך
 בהם ענין עו"ע כו'. וכענין שכ' הפרד"ס בשער הצחצחות פ"ו דע"ס הגנוזות
 הן שרשי הכלים לא שרש העצמות (הן האורות) כי העצמות הכל אחד ואין
 צורך לא לשרש ולא למקור כו'. והיינו לפי שהאורות הן בבחי' בלי מהות
 פשוט בתה"פ והן בבחי' אחדות ממש עם אוא"ס המאציל, אינו שייך לומר
 בהם שרש כו' וכמו"כ מובן דמצד הפשיטות אינו שייך בהם עו"ע כו' הוב'
 י"ל גם אם נאמר שגם בהאורות מצ"ע יש ע"ס מ"מ אינו שייך בהם עו"ע
 כי אין האורות מתהוים זמ"ז ולא מתלבשים זב"ז כו' וי"ל כמ"ש במ"א המשל
 בכחות עצמיים אין הבינה מקבל מהחכ' ולא המדות מחו"ב ובכולן האור
 בבחי' תוקף כמו מצד הנפש כו'. וכמ"ש מזה בד"ה וביום הביכורים, רנ"ד,
 כ"א בבחי' הכלים מהכלים העליונים בע"ס דאצ"י עצמן שייך עו"ע (וי"ל

דהכונה בבחי' הכלים והאורות המתלבשים בכלים והעיקר בבחי' חיצוניות האור המתלבש בחיצוניות הכלים שבוה הכלים הם העיקר ולכן נק' ע"ש הכלים והר"ע ספירות כו', ואצילות הספי' זמ"ז כמו בינה מהחכ' וז"א מהבינה כו' הוא בבחי' השתל' עו"ע כו') וגם זאת לא כענין עו"ע דבי"ע כו'. והענין הוא דהנה אף שידוע שבסדר ההשתל' המדרי' מעליו לתחתון הרי המדרי' התחתונה שבעליון הוא מקור וראשית התהוות התחתון אין הענין כדרך עו"ע המוזכר בדבר הפלסופים שענין עו"ע הוא כמו התהוות שכל קטן משכל גדול שהוא השפלת והשתלשלות מבחי' מהותו ועצמותו של העליון להיות ראש לתחתון וכמו השפלת חכם גדול מחכמתו להסביר לתינוק דבר קטן שההסבר הוא ג"כ מעצמות חכמתו אלא שהיא מתחתיתו היינו מחיצוניות החכמה שלו וכידוע דכללות ענין ההסבר הוא בחי' חיצוניות השכל. ואינו דומה כשמסביר שכל גדול שיש בוה גילוי אור שכל יותר וכשמסביר שכל קטן האור בוה קטן ונמוך ומש"ז נק' זאת מדרי' התחתונה כו' אבל היא ממהות חכמתו. ולכן נק' כללית ענין השפעת השכל בשם שפע דענין שפע הוא השפעת מהות דבר ולא רק הארה לבד וכמו שפעת מים כו' וכידוע ומבוי' במ"א והיינו לפי שהשפעת השכל הוא השפעה עצמית (ולא עצמית ממש שהרי כללות השכל הוא הארה לבד כו' וכמ"ש במ"א אלא הכונה עצמות ומהות ההארה כו') הגם שמה שמשפיע זהו רק מחיצוניות השכל דהרי פנימיות השכל א"א שיתלבש בלבושי השגה וא"א שיושפע לזולתו (כ"א בעולם שמעלים פנימיות כוונתו בתוך ההשפעה בדברים קצרים כו') כ"א בחי' חיצוניות השכל זהו שמתלבש בלבושי השגה והסברים ובא בהשפעה אל הזולת כו' ומ"מ נק' זה השפעה עצמית לפי שההסבר וההשגה שהוא חיצוניות זהו מעצמות ומהות השכל כו' וא"כ כשמסביר שכל קטן אל התינוק ה"ז המשכה מעצמות מהות חכמתו בשכל הקטן ההוא להסבירו ולהבינו אל התינוק כו'. וכ"ש כשמלביש שכלו בלבושים הסברים בענינים כאלו שגם התינוק יבין את השכל וכמו מי שיש לו חוש וכח זה שיכול להביא כל שכל לידי המשכה מלמעלה למטה להלבישו במשלים ובענינים שונים עד שיהי' מובן גם לתינוק כו' (והוא בחי' האורך שבשכל כו' וכמ"ש במ"א) ואפי' כשממשיך רק חלק משכלו שממשיכו ומלבישו כנ"ל ה"ז המשכה ממהות ועצמות חכמתו כו', וזהו הנק' עו"ע דהיינו שממהות העילה נמשך בהעלול, אלא שהוא ממדרי' התחתונה של העילה וחיצוניותה שנעשה ראש ופנימיות התחתון כו'. וכן הוא בכל השפעת השכל מן המשפיע אל המקבל שהוא ג"כ ממדרי' התחתונה של המשפיע וחיצוניותו וזה נעשה בחי' פנימיות המקבל דהיינו מקור התהוות שכלו שהרי מהשפעת הרב נעשה שכל אצל התלמיד כו', ועם היות שהוא חיצוניות שכל המשפיע מ"מ הוא ממהות ועצמות שכלו כו' ואין זה כמו הולדת והמשכות המדות מן השכל שאין עצמות ומהות השכל (גם חיצוניותו) מתלבש כלל בהמדה. וכמו במדת אהבה הנולדה מאיזה התבוננות באלקות שאין ההשגה וההתבוננות עצמה מתלבשת כלל באהבה. וכמו כאשר מתבונן שבכל דבר יש אור וחיות אלקי המקי' את הדבר ההוא וכמ"ש ואתה מחי' את כולם כי אין דבר עושה את עצמו ואינו חי מעצמו כ"א שיש דבר

המהווה ומחי' אותו מבשרי אחזה כו'. וכמו"כ בעולם שרואה שהוא חי הרי יש בו חיות המחי' אותו. והחיות הוא אלקות כי אלקות לבדו הוא הנק' חי כמ"ש וה' אלקי' אמת הוא דוקא אלקי' חיים כו' (וכן כל מה שדבוק ומיוחד באלקות נק' חי וכמ"ש ואתם הדבקים כו' חיים בלכם כו') ועמ"ש מזה בדי'ה וביום שמחתכם ובמזעדיכם, רנ"ה, ונמצא החיות שהעולם חי הוא מהאור האלקי המחי' אותו. והעיקר הוא החיות האלקי כי לולא החיות לבד זאת מה שאז ה"י' כאבן דומם ממש וכמו בצאת הנפש כו'. הנה באמת ה' מתבטל כל מציאותו לגמרי והי' אין ואפס ממש כי החיות האלקי הוא המהווה את מציאות הנברא ואם הי' מסתלק ממנו הי' לאין ממש כו', ובכ"ז יש כמה השגות בראיות והוכחות וענינים שכליים. וכאשר מתבונן בכ"ז בהתקשרות והעמקת הדעת נולד מזה מדת האהבה שיהי' כל חפצו ורצונו באלקות והוא שירצה שיהי' גילוי אלקות בעולם והיינו שהחיות שבעולמות יאיר בגילוי ממש (ולא כמו עתה שהחיות מוסתר ונעלם ומה שנראה בגילוי ובמורגש הוא היש כו'. וחפצו ורצונו באמת שהאלקות יאיר בגילוי והישות לא יהי' נראה ומורגש כ"כ כו') ובכל דבר הוא רוצה בהאלקות שבו והיינו שבכל דבר מעניני העולם שמוכרח בהם וכמו באכ"ש ובעסק מר"מ וכדומה אינו רוצה בהחיות הגשמי היינו שיקבל חיותו מגשמי' הדבר כ"א שיחי' מהחיות האלקות שבהדבר והוא וכמ"ש כי לא על הלחם לבדו כו' כ"א על כל מוצא פי ה' והוא בחי' החיות האלקי כו' (ובד"פ בחי' מוצא פי הוי' הוא הניצוץ שבהמאכל כו' וכמ"ש במ"א) והיינו שיחי' מהחיות האלקי דוקא ויתוסף לו אור וחיות בתורה ועבודה כו', ואח"כ יעלה ויגיע למדרי' עליונה יותר והוא שיתבונן איך שבחי' האור והחיות האלקי שמהווה ומחי' עולמות הוא רק הארה לבד וכמא' ברוך שאמר והי' העולם שבאמירה אחת גבה"ע כו' (וכ"ש העש"מ שהן רק הארה לבד כו'). והגם דממך הכל מ"מ הוא רק מבחי' זיו והארה לבד כו' כי העצמות אינו בגדר שיהי' מזה התהוות העולמות. וגם אינו בגדר התלבשות בעולמות להחיותם ונק' חי * העולמים חי בעצם ולא בחיות להחיות כו'. ולאו דוקא בעולם התחתון אלא גם האור והחיות האלקי המתלבש בעולמות העליונים הוא רק בחי' זיו והארה לבד כו' וע"י אריכת ההתבוננות בזה בהעמקת הדעת עי"ז תתעורר האהבה והתשוקה לבחי' עצמות או"א"ס כו', והיינו לא זו בלבד שלא ירצה בחיצוניות וגשמיות העולם אלא שלא ירצה גם בהאור והחיות שמחי' את העולם מאחר שהוא בחי' הארה לבד כ"א כל חפצו ורצונו הוא בבחי' מהות ועצמות או"א"ס ב"ה (אם בבחי' כליון והתכללות או בבחי' המשכה בתו"מ כו'), וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' כ"א בחי' העצמות כו', וכמו"כ במדת היראה ע"י ההתבוננות בגדולת ורוממות ה' איך שאינו בערך העולמות כלל ומופלא ומובדל מהם לגמרי וכמ"ש והקדוש בשמים ובארץ כו', ולא זו בלבד שהוא מופלא ומובדל מעולמות התחתונים אלא שגם מעולמות העליונים הוא מופלא

ומובדל שאינו בערך כלל וכלל כו'. וע"י אריכות ההתבוננות בבחי' רוממות וגדולת ה' תפול עליו האימה ופחד ה' מגדולתו ורוממות ית' כו' (ויש בחי' יראה הבאה מההתבוננות בכח ויכולת האלקות בהתהוות העולמות כו' והר"ע יראו מה' כו' כי הוא אמר ויהי כו' והוא בחי' יראה תתאה כו' וכמ"ש במ"א) או כשמתבונן איך שעצמות אוא"ס הוא למטה כמו למעלה ממש. והגם שהוא קדוש ומובדל מהעולמות לגמרי גם מהעולמות היותר עליונים הגה אדרבה משריז הוא נמצא בכל מקום ממש ולית אתר פנוי מיני כו' דדוקא בהארז שלפ"ע העולמות ומתלבש בעולמות יש חילוקים דמעלה ומטה אבל בעצמות אוא"ס שלמעלה מגדר העולמות אינו שייך מעומ"ט והיה נמצא למטה כמו למעלה ממש כו' והוא ההתבוננו' בבחי' הקירוב דאוא"ס איך שקרוב הוי' אליו (ואין זה כענין הקירוב דממכ"ע כו') דבחי' עצמות אוא"ס הוא נמצא למטה ממש בכל מקום שהוא כו' ובכ"ז יש אריכות השגה בהוכחות שכליים ובאיכות הדבר כו' וכאשר יתבונן בכ"ז בהעמקת הדעת ויורגש הענין אצלו יבוא לידי יראה גדולה מאד יראה פנימיות עוד יותר מבחי' היראה הנ"ל בההתבוננות ברוממות ה' והפלאותו כו' (וגם בזה צ"ל ההתבוננות בגדולת ורוממות ה' מצ"ע שמופלא בעצם (לבד ההתבוננות ברוממותו מהעולמות דמשו"ז אין בו מעומ"ט) שע"ז תגדל היראה ביותר כו', וגם בחי' היראה הנ"ל אינה רק מרוממותו מהעולמות כ"א גם מרוממותו והפלאותו בעצם שתגדל ג"כ היראה ע"ז כו'). ובכל הענינים האלו ובכיוצא בהם אינו מאיר בהמדות ממות ועצמות השכל (אף לא מבחי' החיצוניות כו') כי השכל וההתבוננות הוא ענין בפ"ע שהוא ההשגה שכליות בהענין שמתבונן שמבין ומשיג את הענין היטב ונקלט במוחו וע"ז נעשה התעוררות המדה, אבל לא שהשכל מאיר בהמדה, וכמו בהשפעת השכל מן המשפיע אל המקבל הרי גוף ההשגה שכליות נשפעת אל המקבל. אבל במדות הנולדים מן השכל אין ההשגה שכליות עצמה נשפעת בהמדות וכמו במדת האהבה בההתבוננות שבכל דבר יש אור וחיות אלקי כנ"ל. הרי הולדת המדה נעשה מההרגש הוזה שמרגיש שיש חיות אלקי בכל דבר ושהעיקר הוא האלקות כו' כנ"ל, אבל ההשגה שכלית בזה איך שמוכרח הדבר שבכל דבר יש חיות אלקי ואיך שחיות הוא רק אלקות כנ"ל ואיך שאלקות היא המהוה מציאות העולם ולכן אם ה' מסתלק כרגע ח"ו ה' אין ואפס כו' כנ"ל כ"ז אינו מאיר כלל בהמדה. הרי שעצם השכל וההשגה אינו מאיר כלל בהמדה כו'. אשר בעצם השכל וההשגה בעת שמשגי את הענינים מאיר אצלו האור האלקי בנפשו וכידוע דבכל השגה כשמשגי הענין היטב בהנחה טובה מאיר אצלו האור האלקי בגילוי בנפשו כו' ובהמדות מאחר שאין אור השכל מאיר בהם ממילא גם עצם האור אינו מאיר בהם בגילוי כ"א מרחוק כו', ומה שמאיר מהשכל אל המדות אינו עצם השכל כ"א הארה שאינו עצם השכל כלל. ולא כמו בחי' חיצוניות השכל או השפעת השכל בכלל שנק' ג"כ הארה לפעמים ה"ה מגופו ומהותו של השכל אלא שהוא בחי' חיצוניותו והמדרי', תחתונה שבו כו' אבל מה שמאיר ומתלבש במדות שהוא בחי' ההרגש הנ"ל שהוא הארה כמו דבר אחר שאינו מגופו ומהותו של שכל כלל. וא"א

לומר ע"ז שהוא מהות אחר לגמרי שהרי זהו מה שהשכל מחייב שכן הוא וההרגש ה"ה בא מההשגה דוקא (שהרי בלי ההשגה לא יהי' ההרגש כנ"ל ודוקא בהשגה פרטיות ובהנחה טובה ובאיכות הענין כו'). אבל עצם מהות השכל אינו מאיר ומתלבש בהמדה כלל כ"א הארה שאינו מהות הדבר כלל כו'. ונמצא אין זה כענין השת"ל עו"ע שמהות העילה מתלבשת בהעלול כ"א בהשפעת השכל מן המשפיע אל המקבל זה"ע עילה ועלול שגופו ומהותו דאור השכל של המשפיע (בחי' חיצוניות) נשפע אל המקבל כו', ומה שהמדות נשארים בקיומם גם כשהשכל מסתלק מהם דלכאוי' מאחר שאינם בבחי' עו"ע כ"א הארה לבד הי' צ"ל שיתבטלו המדות כו', זהו לפי שבצמצם הרי המדות הן מהות בפ"ע ואין עצם התהוותם מן השכל כ"א שרשן מלמעלה מהשכל כידוע ורק לידתן והתגלותן הוא מן השכל כו' ולכן לאחר שנולדים מן השכל הי"ה נשארים בקיומן גם כשהשכל מסתלק מהם. אבל זהו גוף המדה, אמנם החיות שבהמדה באמת מתבטל בהסתלק השכל. כי החיות שבהמדות זהו מהשכל וכמשנת"ל זה מתבטל באמת להיות שזהו רק הארה לבד מן השכל ולזאת בהסתלק העצם מתבטלת ההארה כו', ואינו דומה כמו בהשפעת השכל מן המשפיע אל המקבל שההשפעה נשארה בקיומה גם לאחר סילוק המשפיע וה"ה כמו שהי' בעת ההשפעה שיש להמקבל חיות בהשכל ויכול להתעסק ולהעמיק בו ואינו נוגע כלל מה שנסתלק המשפיע כו', והיינו לפי שזהו שנמשך גוף הדבר מהעילה אל העלול כו'. אבל במדות אינו כן דבהסתלק השכל מתבטל החיות של המדה לפי שהוא הארה לבד כו'. והדוגמא מזה יובן בבחי' השת"ל העולמות למעלה שאין שום התנוות תחתון מהעליון מסוף כל דרגין עד רום המעלות מבחי' מהות ועצמות העליון כ"א בבחי' אור וזיו לבד (ואף שברע"מ ובוהר נז' ל' עילת העילות הוא שם המושאל עד"מ לבד) וכמו עד"מ אור וזיו השמש שהזיו אינו מערך גוף עצם השמש כלל שהרי אינו עצמי כלל וכידוע דגוף ועצם השמש אינו מתפשט בהזיו ולכן אין שום שינוי בהשמש אם מאיר האור או שאינו מאיר ואינו מוגדר ומוטרד בהזיו כו' כידוע ומבואר במ"א (דבכל אלה חלוק אור משפע כמו השפעת השכל הנ"ל) והיינו לפי שאין העצם נמשך ומתפשט בזה. כי העצם אינו בגדר אור עדיין כ"א בבחי' מאור כו' וכל עצם בלתי נמשך ומתפשט כו', והזיו המתפשט אינו עצם כלל וממילא מובן שאינו בערך העצם כלל במה שהוא הארה לבד והעצם הוא ענין עצמי הגה בזה אין להם ערך כלל וכלל. לבד זאת שאין להם דמיון והשוואה בעצם אופן האור (שזהו גם לגבי האור הכלול בעצם כו' וכמשנת"ל) והי"ז כערך לבוש האדם שאינו מערך גוף האדם כלל ואינו עושה בו שום שינוי דכשפושטו אין חסרון בעצם הגוף וכשלובשו אין הוספה כו' (ובמ"א מבואר שהלבושים נק' תיקונין שמתקנים את האדם ומייפים אותו כו'. והדוגמא מזה למעלה הוא מה שצריך להיות גילוי אור וז"ע התיקון שמתקנים אבל לא שהענין נוגע ועושה שינוי כו' וזהו ע"ד שע"י כללות הבריאה יצאו שלימות כחותיו ופעולותיו אל הגילוי כו' וכמ"ש בע"ח בתחלתו שאין זה שינוי הוספות דבר ח"ו כו'). ומי"מ אינו דומה ללבוש האדם שהוא דבר נפרד לגמרי ואינו

נמשך מגוף האדם כלל, משאי"כ הזיו הוא מתפשט מגוף השמש ואינו נפרד ממנו כלל שבהסתר השמש יסתר אורו וזיוו עמו ובהתגלות השמש יתפשט אורו סביבו. והיינו שהזיו הוא כהדין קמצא דלבוש' מיני' ובי'. פי' שהוא בבחי' מהותו בחי' לבוש לבד שהרי אינו מערך השמש עצמו כלל. ומי"מ בשרש המשכתו נמשך מעצמות השמש כו'. וכמו"כ יובן למעלה דההמשכה מהעליון אל התחתון אינו מגופו ומהותו של העליון כי"א הארה ממנו לבד שבעצם מהותה אין ההארה מערך העצם כלל אלא שמי"מ ה"ה הארה מן העצם אבל רק בחי' הארה לבד כו'. וזהו ההפרש בד"כ בין ענין עו"ע דאצי' לעו"ע דבי"ע. דבבי"ע ענין עו"ע הוא שגוף העילה נמשך בהעלול וכמו בהשפעת השכל מהגדול אל הקטן שההשפעה היא רק מבחי' התחתונה שבמשפיע מי"מ הרי ההמשכה היא מגופו ומהותו של שכלו וחכמתו כו' ויש להם ערך ממש זה לזה מאחר שזהו גוף ומהות שכלו כו', ובודאי כמו שהיא באה אל המקבל ומכ"ש כאשר היא נתפסת בכלי המקבל ה"ה מתגשמת הרבה ואינה כמו שהיא אצל המשפיע כו', וכמו מתיקות התפוח עדי"מ לגבי כוח הצומח שבודאי המתיקות הזאת כמו שהיא בכח הצומח וכי"ש בהמזל הרוחני ה"ה בבחי' דקות הרבה מאד לגבי מתיקות הגשמי שבתפוח הנרגש לחיך כו'. וכמו שיש כמה אופני מתיקות בהרגש האדם שאינו דומה כלל מתיקות דחיך אוכל יטעם לגבי מתיקות הנגינה ולמתיקות ותענוג שבמדות ומתיקות שבשכל וכה"ג כו'. ומי"מ הרי מתיקות התפוח הוא שנמשך ממהות המתיקות שבכח הצומח ובהמזל כו'. וכמו"כ כל המשכה מעו"ע מתגשמת ההשפעה כשבאה אל המקבל ונתפסת בהכלים שלו אבל הוא ממהות העילה מבחי' תחתונה שבה כו', וכי"ו שייך רק בעולמות בי"ע בבחי' חיצוניות הכלים דבי"ע שנמשך מהם החיות מכל הנבראים (והוא החיות דבחי' כח וכמי"ש במ"א בענין אור וכח כו') שהיא המשכה מבחי' מהות הכלים כו' להיות דהכלים דבי"ע הן גי"כ בחי' נברא וכמי"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיוהי חד. לכן שייך בהם המשכה ממהות למהות כו'. וכמו"כ ההמשכה מד' חיות המרכבה וכמי"ש במ"א דנפשות כל הבע"ח נמשכים מהד' חיות כו'. שזהו גי"כ בבחי' עו"ע כו'. וכן גם בהיכלות דאצי' כו' כני"ל, אבל ענין עו"ע דאצי' אינו באופן כזה לא מיבעי' מאצי' לכי"ע שאינו בבחי' עו"ע אלא אף גם באצי' בהשתל' הספי' בספי' עצמן אין זה בחי' המשכה ממהות למהות כי"א בחי' הארה לבד וכמו ההמשכה משכל למדות שאינו נמשך מעצמות המוחין כלל במדות כי"א הארה לבד שאינו מהות השכל כלל כו' כני"ל. כמו"כ הוא ההמשכה מאצי' שרק הארה לבד מן העליון נמשך אל התחתון וה"ה כמו לבוש שבאין ערוך אל העצמי' כו' ומי"מ הוא הארה מן העצם אבל רק הארה לבד ולא מגופו ומהותו של העליון כלל כו'.

והנה המשכה הזאת דבחי' עו"ע שבאצי' זהו גי"כ רק ההמשכה שלצורך אצי' עצמו אבל ההמשכה שלצורך התהוות עולמות בי"ע הנה ההמשכה באצי' גופא היא גי"כ באופן אחר שלא ע"ד אופן ההמשכה הנ"ל דעו"ע דאצי' כו', והענין דהנה ידוע דד' עולמות אבי"ע הן ד' מדרי' דצחי"מ

וכמ"ש בע"ח בסופו, דומם הוא עולם העשי' וצומח יצי' וכמ"ש או ירננו
 כל עצי היער דקאי על מלאכים דיצי' חי עולם הבריאה ומדבר עולם האצ"י
 כו', וידוע דגם במדבר יש ד' מדרי' דצח"מ, וכמ"כ בשכל בפרט (שהו
 עיקר האדם) יש ד' מדרי' הנ"ל, דהנה בשכל גבראו כמה מיני שכל ובד"כ
 נחלקים לד' בחי' אבי"ע, שכל שבעשי' הנמוך מכולם והו"ע ההתחכמות
 באומנות איך לתקן הכלי בהידור או מלאכת הציור וכיוצא בשאר האומנות
 שבמעשה הגשמיות שאף שהיא השכלה גמורה עכ"ז היא מלובשת כולה
 בהחומר, ונק' השכלת החומר לא עצמיות השכל, כי ההשכלה בדבר
 חומרי וגשמי גם השכל בזה הוא חומרי בעצם ונמוך מאד במעלת ומדרי'
 השכל כו', וכידוע דבכל ענין נעלה ונפלא ההשכלה בו בבחי' הפשטה
 ואינו נתפס בגשם כ"כ וכל שהענין נעלה יותר ההשכלה בו בבחי'
 הפשטה ורוחני יותר וכמו בחכמת אלקית שזהו בחי' אמיתית עצמיות
 החכ' והשכל כו', אבל בענינים נמוכים ובפרט המלובשים בגשמיות ממש
 אין זה מבחי' עצמיות השכל כלל כו', ולמעלה הימנו שכל עצמיות דהיינו
 כמו ההשכלה בתכונה איך שיעור גדול השמש וכדומה, וכן אפי' במלאכת
 האותיות ההמצאה עצמה כמו בענין תיקון כלי השעות לא בעצם עשיית הכלי
 כ"א בהמצאה עצמה להמציא כלי המורה את השעות וכדומה, אף שגם
 זה השכל מלובש בגשמיות עכ"ז הוא בחי' מוחין גדולות דעשי' שהרי היא
 השכלה פשוטה קצת בפ"ע דהיינו שמופשט קצת מן הגשמה שהרי זהו
 המצאת דבר אלא שנמשכת לצורך דבר גשמי כו', ולמעלה משכל זה הוא
 שכל הקטן כשיודע לצרף אותיות ולדבר דנו' בע"ח שמה שאינו יכול
 לדבר אחר שנה אע"פ שמבין כל דבר על בוריו הוא מפני שלא נשלם בו
 מוחין דיניקה עדיין, שהרי יש לו קול ויש לו ג"כ אותיות וכידוע דהמוצאות
 הן כלים לאותיות ויש בהם אותיות וכמו שאנו רואין בחוש שתינוק קטן
 מוציא מפיו אותיות מיוחדות הרי יש בו אותיות ג"כ, ואעפ"כ אינו יכול
 להוציא בה' מוצאות הפה הדבר שהוא מבין היטיב, כמו ההפרש בין
 בשר לדגים אע"פ שהוא מבחין ומבין לא יוכל להוציא בפה לומר זה בשר
 זה דג וכיוצא, והענין הוא מפני שצריך לצרף אותיות זה לזה כשיוציא
 ההשכלה בפה, ועדיין אין ההשכלה אצלו בשלימותה שיוכל להוציאה בחיתוך
 אותיות, כי לצורך הדבור צריך להשפיל השכל ולהמשיכו יותר לידי גילוי
 לברר כל דבר ודבר בפ"ע אותיות בשר ודג בפ"ע לאמר זה בשר זה
 דג וכיוצא, ואם היתה השכלתו בשלימות בעצם הדבר ובתפיסא בשכלו הי'
 יכול לצרף ולחבר אותיות כפי המצטרך להשכלה וכמו עדי"מ תלמיד שמבין
 ההשכלה שמשכיל לו רבו אך אינה נתפסת כ"כ במוחו שיוכל להוציאה
 בדבור כ"כ שייבין אחר מדבריו כל ההשכלה והוא לעצמו מבין היטיב ההשכלה
 אבל אינה בבחי' תפיסא והתיישבות אצלו בהשגה גמורה שיוכל להוציאה
 בדבור, וזהו פ"י שלא נשלם מוחין דיניקה כמשל היונק ומקבל אלא שאין
 הקבלה בכליו עדיין בשלימות ולכן לא יכול להוציא בדבור והו"ע אלקי'
 דקטנות מפני שעדיין חסר לו י"ה דאלקי' והוא אלם כו' וכמ"ש בע"ח.
 וי"ע מוחין דיניקה שהיא ההשכלה לצרף האותיות דהאותיות הם רוחניים

ממהות הנפש וידוע שהן בחי' כח הגלוי שבנפש כו', וכשהמשכה שהיא ראשית הגילוי ממהות הנפש נמשך בהנפש מלמעלה כל זמן היניקה בשלימותה יוכל להוציא עיקר גילוי הנפש (שהן האותיות) ולחתכן ולהגבילן (שה"ע הצירוף) לפי המצטרך עפ"י ההשכלה כו', ומובן מזה שהשכלה זו לצרף אותיות היא רוחנית וגבוה במעלה יותר מההשכלה בכלי אומנות או כוכבים וגלגלים, משני טעמים, הא' שהם גשמיים יותר מאותיות הנפש וכל שהכלי מגושם גם ההשכלה מגושמת כנ"ל כי ממש כמו שהרחק רב בין הדומם ובין החי, כמ"כ ממש ההרחק וההבדל רב בין השכלת הדומם להשכלת רוחניות בחי' חי כמו אותיות הנפש שהם בחי' חי וכמ"ש ויהי האדם לנפש חי' ות"א לרוח ממלא כו' וכמ"ש במ"א, והטעם הב' להיות כי השכלה זו לצרף ולחבר אותיות הנפש היא בריאה מן השמים דהיינו המשכה מלמעלה במהות הנפש כשצריכה להשתלם בשלימותה כו', וכמשנת"ל דצירוף האותיות הוא ע"י שלימות מוחין דיניקה שזהו המשכה וגילוי מהנפש שנשלם בדבר שלא הי' בו קודם, והיינו דקודם לזה לא היו בו עדין מוחין דיניקה ואח"כ באו לו כו' ובראי יש בזה גילוי מלמעלה מהנפש וכידוע דכל גילוי ושלימות איזה כח שבנפש הוא ע"י גילוי והמשכה בנפש מלמעלה מהנפש כו', אך השכלת החומר היא נמשכת מהרגל הלימוד שלמדוהו בנ"א שכל אנושי, והיינו שלא נתחדש לו איזה שלימות מהנפש שלא הי' בו קודם כי כבר ישנה להשכלה זו בכחו וע"י הלימוד וההרגל ה"ה יודע אותה כו', דבאמת בתינוק שיכול לדבר יש בכחו להשכיל השכלה זו היינו השכלת החומר שהיא נמוכה מהשכלת הדיבור אלא שזהו אצלו בכח אבל לא בפועל מפני שלא הורגל עדיין בהדברים שהשכלה זו מתלבשת בהם, וכמו חכם גדול ששומע דבר בלשון שאינו מכיר שיש לו בכח השכלתו להבין כל הדברים לפי הענין אלא שחסר לו הכלי דהיינו שיכיר בהאותיות והתיבות, ואח"כ כשמלמד את הלשון ויודע את הענין לא נתחדש לו דבר בשכלו בעצם שהרי הי' ביכולתו לידע את הדבר מקודם ג"כ אם הי' יודע את הלשון כו', אבל בהמשכת מוחין דיניקה הרי נתחדש אצלו דבר בשכלו בעצם והוא שנשתלם במוחין דיניקה כו', ונמצא השכלת אותיות רוחניים הוא בחי' חי לגבי השכלת החומר, אבל השכלת המדבר היא אמיתית ההשכלה והיא בלי שום כלי וגבול כי אינה נתפסת בגשמיות כלל, והיינו ההשכלה וההשגה בבחי' אלקות (שהוא בחי' בלי גבול ומדה) המהוה תמיד מאין ליש כו', וכשמשגי אלקות בראי' שכליות השגה גמורה כאלו רואה בעיני בשד הרי שכלו מופשט מכל בחי' כלי וגבול ומדה שהרי לית מח' ושכל בעלי גבול תפיסא ב"י כלל, וענין התפיסא וההשגה בו היא בבחי' הפשטה דוקא מופשט מכל גשם כו', וזהו"ע שהוא בחי' בלי גבול ומדה, כי באמת הרי א"א להיות שום שכל בבחי' בלי גבול ואדרבא כל ענין השכל להגביל דבר כמשנת"ל וכמ"ש במ"א וא"כ א"א להיות שכל בלתי מוגבל, אלא שענין בלי גבול הוא מה שהשכל מופשט מגשם ואינו מוגבל בכלי ה"ה כמו אור בלא כלי כו', וזו היא ההשכלה האמיתית וכמ"ש במ"א בענין איזה חכם הרואה את הנולד מאין ליש כו', וזהו חכמה כח מ"ה שאו"ס מתלבש בחכ' דוקא וכמ"ש

במ"א באריכות, והיא בערך שאר השכליים כבחי' המדבר בדעת לגבי דצ"ח שאינו מערכו ומהותו כלל וכלל, וכן כערך אצי' לגבי ביי"ע כו'. והנה כל השכליים הנ"ל הם בחי' שכל נברא שהחי גם בחי' מדבר שה"ע השגת אלקות גם בנשמות הצדיקים כמו האבות ומרע"ה ולמטה מהן שאר הנביאים וצדיקים כולם הם בחי' נבראים בע"ג ומדה לגבי עצמיות אלקות שהנברא לגבי הבורא אין להם ערך זל"ז כלל, אבל מ"מ מובן שכל אלו השכליים הנבראים בעלי גבול מאחר שנתגלו ונתצמצמו מאין ליש הרי גם במקור שרש התהוותם אף שהוא בחי' אלקות עכ"ז חלוקים הם במדריגות שונות לפ"ע השכל הנשפע אם הוא בבחי' צומח גם מקורו השופע עליו הוא בחי' צומח במקור, ואף שבמקור החיים כל הד' בחי' אבי"ע הם בבחי' א"ס אבל בהארה וההשפעה למטה להיות נשפע ממנה שכל בע"ג אם ישפיע שכל אצי' תהי' ההארה ממדרי' בחי' אצי' שבו ואם ישפיע שכל צומח תהי' ההארה ממדרי' נמוכה שבו בחי' הצומח שבו, וממש כמו שההבדל וההפרש רב למטה בנבראים בין שכל אצי' לשכל צומח ודומם כמור"כ ההבדל וההרחק רב למעלה במקור שורשם בין המהווה ומשפיע שכל אצי' ובין המהווה ומשפיע שכל צומח ודומם ואף שמצד עצמות המקור אין שם התחלוקת מדרי' אבי"ע דאיהו וגרמוהי חד כו' מ"מ מצד התארה וההשפעה למטה יהי' אף בשכל אצי' כל המדרי' זה למעלה מזה כו'. והענין הוא לפי שהאין המקור ליש הגם שמובדל מן היש מ"מ יש לו שייכות אל היש וכמשנת"ל ומבו' במ"א באורך (בד"ה ציון במשפט תפדה, רס"ב) ולכן יש בהאין כל המדרי' הנשפעים ומתהוים ממנו כו' וכמו בצלאל שהי' יודע לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ וא"ל משה בצל אל היית כו' והיינו שנמשכה נשמתו מחסד עליון שמקור כל הדברים הנשפעים ומתהוים מאין ליש הוא ממדת חסדו של הקב"ה שמדת החסד הוא התפשטות חיים העליונים להוות ולהחיות עולמות עד אין קץ וכמ"ש בסש"ב ח"ב, וכן להשפעת שכליים שימצא מהות שכל בנבראים הוא ג"כ נשפע מחסד עליון כי מדת החסד כלולה מע"ס ומחכ' שבחסד נמשך ונשפע כל השכליים שבד' מדרי' אבי"ע שבו כאשר הוא בבחי' פרוץ כו' ומשם נמשך ג"כ נשמת בצלאל שהיא מדר' שכל שבבריאה (בחי' חי שבשכל) שהיא הידיעה לצרף ולחבר אותיות שנבראו בהם שמים וארץ, וכן בנין בהמק"ד שהיא דוגמת ירושלים שלמעלה בחי' דבר ה' המחיי' את כל העולמות והצירוף והחבור בהן הוא בחי' אבא יסד ברתא כו', ולמעלה מזה היא חכמת שלמה דכתי' בי' וה' נתן חכמה לשלמה ונתינה זו היא ג"כ ההשפעה מחסד עליון מבחי' חכ' שבחסד ונק' חכ' תתאה וכידוע בענין ג' אלפים משל שהיתה השגתו מתלבשת תוך כמה משלים עד ג' אלפים עד שהי' יכולים להשיג קצת כו' וכמ"ש במ"א, והוא שכל בחי' אצי' (בחי' מדבר כו') שהרי היא השכלה עצמיות באלקות לא לצרף אותיות שמים וארץ כו', ויש בזה רבבות מדרי' שונות בנשמות הצדיקים גבוה מעל גבוה כו', וכן השגת מלאכים מיכאל גבריאל שיעור גבול השגתם נמשך ונתהווה מאין ליש ממדת חסדו של הקב"ה כו', אלא שיש במלאכים שני מדרי' יוצר משרתים ואשר משרתיו כו', פי' שיש מלאכים הנק' עומדים

עצי שטים עומדים שעומדים תמיד מששת ימי בראשית כמו מיכאל וכו' ואין מתבטלים במציאות בהשגתם כשאומרים קדוש ויוצר משרתים הם שמתהווים בכל יום (מברורי הניצוצות שנש"י מבררים למטה ובכללות עולמות בי"ע כו' וכמ"ש במ"א) ומתבטלי' ונכללים בבחי' מל', ועו"נ מצמיח חציר לבהמה דבהמה בגימ' ב"ן שהוא בחי' מל' דאצ"י אשר מאכלה פי' התעלותה והתכללותה במקורה כו' הוא מבחי' העלאת מ"ן אלי' מן הנבראים הנמשכים ממנה כידוע, ונק' מלאכים הנוצרים תמיד בכל יום מרוח פיו ית' בשם אלף טורין ובחי' מל' רביע עליהו ובגמיעה חדא לחיכת לון כו' כמ"ש בזהר, והענין הוא דמלאכים אלו נבראו בבחי' השגה גבולית והשגה מצומצמת שיוכלו להתקיים בכלי השגתם ולא יתבטלו וכאשר נמשך להם השגה גבוה יותר ה"ה מתבטלים כו', וכמו עד"מ כשהבהמה שותה בגמיעת פיה נמשכים המים לפי' ע"י חווק רוח הנשימה שנמשך מפיו אל המים וחוזר הרוח וממשיך המים לפי' כו', כמו"כ עד"מ כשנמשך למלאכים אלו השגה חדשה מן המקור היינו בחי' ש' ב"ן שהיא למעלה מכלי השגתם שנוצרו ונתהוו אוי באה להם התלהבות יתירה ולא יכלו כליהן לסבול וכלים ומתבטלים ומתכללים במקורם והיו כלא היו וז"ע גמיעה שבאה מחוץ רוח פיו ית' אליהן כו', וכמו עד"מ מאהבת כמים הפנים כו' שכשהגדול מראה אהבה יתירה לקטן ויש להקטן בלא"ה אהבה עזה והתקשרות להגדול וכשהגדול מראה לו האהבה בריבוי יותר מאהבת הקטן ממילא בטל הקטן לגמרי מאהבתו ואין הכלי שלו יכולה לסבול כו', אבל אותן המלאכים שאין מתבטלים לגמרי כשאומרים קדוש הוא להיות כי מקור ושרש המשכותן והתהוות מאין תמיד היא ממדרי' גבוה יותר ויכולים לקבל את ההשגה הגבוה ואינם מתבטלים כו', וע"פ הנ"ל יובן ענין ההפרש שיש באצ"י גופא באופן ההמשכה אם היא לצורך אצ"י עצמו או לצורך בי"ע, דהנה אנו מוצאים דלפעמים תהי' ההמשכה מעליון לתחתון בבחי' אותיות ולפעמים בבחי' שערות וכנודע ששערות ז"א מוחין לגוק', והענין הוא דהנה אותיות הן כמו כלים שבתם מתלבש האור וכמו אותיות המח' המלוכש בהם אור השכל וכן אותיות הדבור כו' אלא שהן רק הארה לבד ולא עצמות ומהות השכל כו', וזהו"ע המשכה שבבחי' אותיות היינו כאשר נמשך בחי' הארה וזיו מהעליון אל התחתון דהגם שהוא הארה לבד אבל ה"ה נמשכת מן העצמיות וכמשנת"ל דהארה יש לה שייכות אל העצם ואין זיו בלא עצם כו' ואימתי יאיר הזיו דוקא כאשר העצם כאן כו' וכמ"ש במ"א, וזהו שבמקום שההמשכה היא ממדרי' כו' שיש לה שייכות אל העצם והיא ממהותו היינו הארה ממנו ה"ז יקרא אותיות כו', וה"ז נק' בחי' אצ"י שבעליון שהוא בחי' מדבר וכענין ההשפעה דחכמת שלמה מחכ' שבחסד דאצ"י כנ"ל, אבל כשהשפעה היא מבחי' צומח שבעליון הו"ע השערות שהם מבחי' מותרי מוחין ולא מעצמות המוחין, דמעצמות המוחין הרי מההארה שלהם מתהוים מדות כו', אבל השערות הן ממותרי מוחין שהם פסולת שבמוחין ונמשך מהם רק הארה כל זהו בחי' צומח שבשכל (עמ"ש בכה"ז פ' נשא) וכמשנת"ל בענין ההשכלה שבצומח ודומם שגם מקור ההשפעה הוא בבחי' צומח שבחכ' עליונה, וכמו עד"מ שאנו רואים

מכתיבת האצבע דברי שכל שבמוחו שמאד הרחק רב בין מהות האצבע להשכלה אלא שמתפשטת ההשכלה מן המוח דרך חיות הדם שבאיברים, וא"כ השכל שכותב ביד הוא שכל שבעשי' להוציא ההשכלה שבמוחו בכתיבה גשמיות כו', וא"כ מוכרח הוא שגם במקור השכלת מוחו איך להוציא ההשכלה בכתיבה היא מבחי' שכל שבדומם שזהו השפלה וירידה מן מהות פנימיות השכלתו שאינה בערך השכלה להשכל בדומם, והרי אנו רואין כן בחוש שהשגה פנימיות שמשגיג ברוחניות ההתהוות מאין ליש וכדומה אינו יכול להסביר באר היטיב בכתיבה ואם יכתוב לא תהי' ההשגה פתובה כ"כ כמו שהיא באמת בפנימיות השגתו, והגם שבאותיות הדבור ג"כ אינה באה ההשכלה כמו שהיא אצלו, מ"מ יותר יכולים להסביר הענין בדבור מכמו בכתיבה כנראה בחוש כו', אבל ההשכלה המלוכשת בענינים גשמי' כמו פשט הלכה וכדומה יוכל להסביר באר היטיב בכתיבה מפני שהיא ג"כ בחי' צומח מערך השכלת הכתיבה כו' (וכידוע דצומח ודומם הן בערך זל"ז ושניהם מובדלים בערך מן החי וכ"ש ממדבר כו', דהצומח הוא דומם בעצם אלא שיש בו קצת חיות יותר ולכן הוא מתפשט בצמיחה כו' וכמ"ש במ"א) והשכלה זו שבמוחו איך לכתוב ההשכלה היא ממותרי מוחין והיא בחי' צומח להתפשט ביד ולכתוב כתיבה גשמיות שאינה ממהות השכל כלל כו', נמצא דבחי' שערות היא הירידה בב' דברים הא' מצד ההמשכה למטה נמוך מאד למהות אחר גשמי שאינו כלל מערך המקור שנמשך משם, הב' שגם במקור ראשית ההמשכה הוא נמשך מבחי' צומח שבאותו מקום שנמשך משם ההמשכה כו', והדוגמא מזה יובן למעלה ההמשכה מאצי' לזוהת עולמות בי"ע הגם שנמשך בזה מבחי' חכ' ומדות דאצי' וכמ"ש ה' בחכ' יסד ארץ כו' וכתי' ששת ימים עשה כו' דבד"כ כל הע"ס דאצי' נמשכים בתהוות העולמות כו' אמנם זהו ע"ד המשכת השכל לכתוב כתיבה גשמיות שהוא שכל הדומם דבמקור המשכתו בכח שנמשך הוא רק מבחי' צומח ודומם שבמדרי' זו שאינו מערך מהות העצם כו', וזהו ההפרש בהשתל' דספי' עצמן אם לצורך אצי' או לצורך בי"ע, דלצורך אצי' עצמה ההמשכה היא בבחי' אצי' שבמדרי' זו והיינו ההמשכה שע"י אותיות כנ"ל שהיא ג"כ תארה לבד מ"מ יש לה שייכות אל העצם כו' אבל מה שנמשך באצי' גופא בבחי' ההשתל' מן חר"ב לר"א ומן ז"א למל' לצורך התהוות בי"ע הכל הוא בבחי' צומח שהוא ההמשכה בבחי' שערות שאינו מערכו ומותו כלל כו', וע"פ הנ"ל יובן מ"ש ה' שמך לעולם ה' זכרך לדור ודור, כי התהוות בחי' זמן ומקום ממש וכל בחי' גבול שבעולמות עליונים ותחתונים ע"ז נז' בע"ח שערות דז"א הם מוחין לנוק', כי דבר ה' עצמי הוא בחי' א"ס ממש ושיהוה מאין ליש גמור בעל גבול מוכרח שיומשך לזה החיות בכל רגע מן המקור דרך בחי' שערות לבד שהרי המשכה זו ממהות למהות אחר שאינו מערכו כלל כו' וזהו דרך בחי' שערות דז"א מוחין לנוק' וכן שערות דא"א מוחין כו' הכל לצורך בריאת בעי"ג להחיותם תדיר מאין ליש כו', אבל מהות מזה מלכותו ית' של הקב"ה היא בחי' א"ס ונמשכת מבחי' אותיות ז"א כו', וכן בחי' המדות

והמחשבה של אלקות שהן הכל בחי' איס נמשכים מבחי' פנימיות אבא שהוא פנימיות עתיק יומין וכמ"ש במ"א, וזהו ה' שמך לעולם שמך הן בחי' השערות וכידוע דהשם הוא נבדל בערך מן העצם ואין לו שייכות אל העצם וכל ענינו הוא אל הזולת כי לעצמו איצ להשם כלל כו' וכמ"ש במ"א, ואם יגנה אדם שמו אין הדבר נוגע לו כלל כו', ומ"מ ע"י קריאת השם היה נפנה לקוראיו כו' די"ל דזהו כמו ענין השערות לגבי חיות המוח כו' וכמשנת"ל. וזהו ה' שמך פי' בחי' שערות דאיך עד שערות דז"א מוחין לנוק' הוא לעולם דהיינו בשביל המשכות לחיות וקיום העולמות להתהוות מאין ליש בבחי' זמן ומקום כו', אבל בחי' זכר הרע הארה שמעריך ומחות העצם כו' וכמ"ש במ"א בפ"י זכר רב טובק דפי' זכר שהוא רק הארה לבד אבל מ"מ היא הארה השייכה אל העצם משאיכ וצדקתך כו', וזהו ה' זכרך לדור דוד הן ע"ס דאצ"י כידוע שנק' דורות כמו קורא הדורות כו' כמ"ש במ"א פי' דורות כו', והיינו דהמשכה בע"ס עצמו בבחי' חכ' ומדות וגם בבחי' מל' הוא בבחי' זכרך המשכה בבחי' אותיות הג"ל ולא בבחי' שערות לבד כו', והמשכה והתגלות זו בעולמות הוא לצורך תועלת והוא בחי' פנימיות של כל העולמות ואינו בערך השתל' כו', ועמ"ש בפ"י ה' שמך וזכרך כו' בס' ב"ג, ועפ"י יובן איך שהמדות דז"א צריכים להתחדש תמיד מן החכ', מאחר דהמשכה דבחי' עו"ע באצ"י הוא שנמשך רק הארה לבד מן העילה ולא ממהות למהות ממש כמו משכל קטן לשכל גדול וכמו מתיקות התפוח מכח הצומח כו', וממילא בהסתלק המוחין מתבטלים המדות בבחי' האור החיות שלהם ואיכ צריכים להתחדש המדות תמיד מן המחין אלא שאין זה בבחי' חידוש עצמי אלא שמתחדשים ממילא ע"י חידוש מקורם כו', ואופן ההמשכה הוא ג"כ ע"י מיצר הגרון ע"ד שנת"ל בנפש האדם, וכמ"ש בתו"א בהביאור דלכן אמר, ובפרט לפי משנת"ל דלצורך ביע ההמשכה באצ"י גופא הוא כמו המשכת השערות כו', איכ היז התחדשות ממש, דהרי המשכה דשערות הוא שאינו בערך מקורו כנ"ל, וכמשנת"ל שזהו ע"ד יש מאין ולא ע"ד עו"ע, וממילא ההתחדשות תמידי בזה הוא בבחי' חידוש עצמי שלא יתחדש ממילא מאחר שאינו בערך כ"א צריכים לחדש תמיד ההמשכה כו'.

בס"ד, ש"פ דברים, דס"ה

ומעתה צ"ל ענין ההמשכה מן שכל ומדות אל המח' דהנה נת"ל במשל בנפש דמח' הוא בבחי' יש מאין, דהנה ידוע ההפרש בין מח'

לדבור, דדיבור הוא גלוי העלם מן המח' שהרי בהדבור אין התחדשות בעצם מפני שכבר הי' הענין שכלי וגם האותיות במח' אלא שהיו שם בהעלם ובאו בדבור בגילוי אבל אין בזה התחדשות בעיקרו כו', משא"כ התהוות אותיות המח' מן השכל הרי בשכלו עצמו עדיין אין בו אותיות כלל, וכאשר בא אור השכל לידי בחי' מח' בצירופי אותיות שבמח' היז בחי' התהוות דבר חדש שלא הי' מתחלה שנתהווה מהות אותיות שזהו בבחי' התחדשות ממש ונק' התחדשות זו בחי' התהוות יש מאין. אבל גילוי אותיות הדבור שבא מהעלם אותיות המח' שאין בזה בחי' התחדשות נק' יש מיש כו' ולפיז הרי משל המח' עם הדבור הוא כמו ענין חומר וצורה שהצורה שמציירים בהחומר אין בה בחי' התחדשות כי הציור הוא בגוף החומר ולא יש כאן התהוות מהות חדש לבד החומר כ"א מה שעושה בו צורה, וגז"ו הי' כלול בהחומר שהחומר נושא את הצורה בתוכו וכמו חומר הכסף נושא בתוכו ציור הכלי כמו הכוס וכה"ג שזהו ענינו של חומר הכסף לעשות ממנו כלים והוא מסוגל ומוכשר לזה כו' ואח"כ כשעושה את הכלי בפועל אין זה התחדשות כ"א גילוי ההעלם בכלל כו'. וכן הוא במח' דבור שהדבור נק' צורה לגבי מח' ומח' הוא בחי' החומר כו', ומ"מ כבד הדבר לאמר דמח' הוא חומר. שהרי ידוע דענין החומר הוא שהוא פשוט שאין בו שום ציור וכמ"ש הרמב"ן בפ"י עה"ת שנק' תהו דבר שמתהה בנ"א ואינם יודעים לקרוא לו שם. והיינו מפני שאין בו ציור עדיין וכמ"ש במ"א, ואותיות המח' הי"ה באים בבחי' ציור אלא שהן בבחי' ציור רחנני אבל מ"מ הן בבחי' ציור כמו אותיות הדבור כו', והשכל כמו שבא במח' הי"ה בבחי' גילוי לעצמו עכ"פ א"כ הרי זה צורה כו', וגם הרי האותיות כבר הי' בהשכל קודם שנתהוו אותיות המח'. דהגם שבשכל לא יש אותיות בבחי' מציאות ממש כמו במח' שהאותיות הן במציאות מורגשת מ"מ יש בו אותיות בהעלם דגם בכח החכ' שאין שם גילוי אותיות במציאות מורגשת שהרי אנו מרגישים רק האור ולא האותיות מ"מ יש שם אותיות ועכ"פ השכל נושא אותיות בתוכו וא"כ כשבא באותיות המח' לכאן הוא מהעלם אל הגילוי כו', אך הענין הוא דמח' הוא ג"כ בבחי' צורה אמנם בצורה יש ב' ענינים והן בחי' צלם ודמות וכמ"ש נעשה אדם בצלמנו כדמותנו כו', ויובן זה ע"ד דוגמא מן צורת החותם דהנה אותיות החקוקים בחותם הם נחקקים בשעוה כשחותמין בה באותן צירופין ממש שהן על החותם לא יוסף ולא יגרע כידוע. ואע"פ שהציור והתמונה בסדר הצירופים א' הוא בחתם ובשעוה מ"מ הפרש גדול יש ביניהם שאותיות שבחותם הן במהות חומר החותם עצמו ונחשבים מעצמות גוף החותם ממש ואע"פ שהאותיות נק' ציור שבחותם מ"מ היז בחי' צורה עצמית דהיינו שהעצם מצויר והוא נק' צלם וכמו צלם האדם שצורתו צורת עצמית היא אע"פ שגם היא אינה אלא ציור בגוף חומר כו' מ"מ הרי הציור הזה בעצם הוא וכעצם יחשב שהציור בעצמות כעצמות ממש יחשב בלי יפרד למהות בפ"ע כלל. אבל אותיות שבשעוה שנחקקים מאותיות שבחותם היז צורה שנחקקת מצורה והוא הנק' דמות שאינו בחי' צורה עצמית אלא הוא צורה נבדלת בדבר נבדל ונפרד לגמרי מן העצם כמו השעוה

כ"ו. ונמצא שעיקר ההפרש בין צלם לדמות הוא שצלם הנק' צורה שבעצמות היא הצורה הראשונה שלא קדם אלי' צורה כלל אלא הי' חומר פשוט היוליו וא"כ ציור צורה זו שבעצם החומר אע"פ שנעשית כעצם החומר ואין כל חדש בו בחדוש מהות אחר לבד מהות החומר שלא נתוסף כאן דבר חדש על גוף החומר אלא הוא בהחומר עצמו. מ"מ מהות ציור זה נתחדש כי לא הי' תחלה וחידושו בא מעצם החומר אבל הוא התחדשות לכן נק' זה יש מאין שקודם לא הי' הצורה ועתה נתהווה ונתחדש כ"ו, ומזה יובן ג"כ ענין התהוות אותיות המח' מן השכל שהשכל הוא חומר פשוט שאין בו שום ציור עדיין והיינו שלא יש בו עדיין אותיות עם היות שיש בו אותיות בהעלם מ"מ הרי ציור אותיות לא יש בו ובמח' נצטייר השכל בציור אותיות ה"ז ממש ענין בחי' צלם שנק' צורה עצמית צורה ראשונה שלא קדם אלי' צורה כ"ו והיא בחי' יש מאין לגבי אור השכל הפשוט כ"ו, ובפרט דבמח' י"ל שלבד התחדשות הצורה נתחדש כאן עצם מציאות האותיות שלא היו מקודם כלל ועכשיו נתהוו אותיות בבחי' מציאות כ"ו, וא"כ אי"ז כמו צלם הג"ל שאין כאן שום דבר לבד החומר והצורה אינה מציאות לעצמה כ"ו, ובמח' עם היות שזהו בעצם וגוף החומר ואינו נפרד כלל מהחומר והיא צורה ראשונה כ"ו כנ"ל הגה נתהווה בבחי' מציאות יש מה שלא הי' קודם הי"ז יש מאין כ"ו, ועדיין אינו מובן מאחר דיש אותיות בהעלם גם בהאור השכל א"כ הי"ז לכא"ו מן ההעלם אל הגילוי לבד ועם היות שאין זה כענין עו"ע שהי' העלול בבחי' מציאות ממש בתחלה בהעילה וכאן אין האותיות בבחי' מציאות ממש באור השכל ונעשו בבחי' מציאות כ"ו, עכ"פ הי"ז כמו היוליו והגילויים ממנו או כמו כלל ופרט דהפרט אינו במציאות בכלל ומ"מ הרי ההמשכה מן הכלל אל הפרט הוא מן ההעלם לגילוי כ"ו כנ"ל, אך הענין דהנה נת"ל דכלל ופרט הרי הכלל שייך אל הפרט וכל ענינו הוא מה שהוא כלל אל הפרט ולכן עם היות שהכלל נבדל מן הפרט דהיינו שאין מציאות הפרט בהכלל ומ"מ אין הפרט דבר חדש מאחר שכל ענין הכלל הוא ענין הפרט ממש ואין בכלל אלא מה שבפרט כ"ו לכן אין זה התחדשות כ"ו כנ"ל. ונמצא דזהו מפני שהכלל הוא הפרט ולכן אף שאינו בהכלל אין זה התחדשות כ"ו, ומזה יובן כאן בענין מח' ושכל הרי אין השכל בבחי' כלל לגבי המח' ולא היוליו אליו ולא זה הוא ענין השכל להיות אותיות נמצאים כ"ו, וא"כ הרי אין להשכל שייכות כלל אל המח', והאותיות כמו שהן באור השכל אינם בבחי' מציאות כלל וא"כ כשנמצאים אח"כ אותיות המח' בבחי' מציאות הי"ז בחי' התחדשות ובבחי' יש מאין כ"ו, ומובן מהנ"ל דאור השכל הפשוט ומובדל בערך מן המח' יותר מהבדלת החומר מן הצורה כי החומר יש לו שייכות אל הצורה והו"ע היוליו וגילוי וכמו כלל ופרט כ"ו ומ"מ הצורה היא ג"כ כמו התחדשות לפי שהיא הצורה הראשונה כ"ו כנ"ל (ובאמת הוא דוקא בצורת המח' לגבי החומר שאינם שייכים כ"כ זל"ז בעצם מהותם כ"ו וכמו שיובן במה שית' בענין חומר ומח' שבבריאה כ"ו) אבל יש לו שייכות כ"ו משא"כ אור השכל שאין לו שייכות

בעצם אל המח' ואותיות המח' הן בבחי' התחדשות ממש כו', והיינו לפי שכללות ענין החומר הוא ג"כ מה שנברא ונתהווה והיינו שהוא מציאות דבר אלא שהוא בבחי' חומר פשוט עדיין ולכן יש לו שייכות אל הצורה כו', והנה ידוע דמח' הוא עולם הבריאה וכידוע בענין בראתו יצרתיו כו', ויש ובורא חשך בחי' העלם כמו העלם המח' כו' וכמ"ש במ"א. והרמב"ן בפסוק בראשית כ' דבריהא הוא כמו חומר הראשון הנושא את הד' צורות אבל הוא פשוט בתכלית כו'. ולכא"ר הרי ענין החומר ומח' אינן דומין בענינם זל"ז כו' כג"ל שזה בבחי' חומר פשוט זה בבחי' צורה כו'. וי"ל דמ"ש הרמב"ן שהו"ע חומר פשוט היינו בבחי' הע"ס דבריהא וכמו הכלים דברי' שהן בחי' נברא זהו בחי' חומר פשוט שאינו בבחי' ציור כלל עדין כו'. ומה שעולם הבריאה נק' מח' י"ל שזהו בחי' הנבראים דברי' שנבראו מבחי' זר"ג דברי' והן בחי' הצורה הראשונה שנצטיירה בגוף החומר כו' וכמו שמב' בנבראים דעלמא דאתכסי' שאינן בבחי' מהות ומציאות אחר לגבי מקורם וכמו דגים שבים שמהותן מים כו' ומ"מ ה"ה נבראים ומחודשים כו' וע"ז הוא הדמיון מאותיות המח' שהן בבחי' צורה אמנם הוא בחי' צורה ראשונה שבעצם החומר ואינו נבדל מהחומר ומ"מ ה"ז בבחי' התחדשות כו', אמנם כבר נת"ל דמח' לגבי אור השכל הוא בבחי' הבדלה יותר ובבחי' התחדשות ממש כו'. וי"ל דבמח' יש ג"כ בחי' חומר כמו שהוא בלי צורה עדין וכמו שבא בבחי' צורה והיא צורה הראשונה כו', והענין דהנה ידוע דבמח' יש מח' שבמח' הנק' עומק המח' ומח' סתם כו', ובחי' מח' שבמח' היא ג"כ בהבנת איזה שכל כשבא לידי השגה אמנם זהו בבחי' פנימיות ההשגה והיינו כשמעמיק באיזה ענין וחושב באור השכל בפנימיותו דוקא להבין ולהשיג את עצם הענין איך ומה הוא ובפרטי החלקי' שבו אבל קודם שמתלבש עדיין בלבושי הסברים שנק' לבושי השגה להסביר הענין ולהרחיב כל דבר כ"א בעצם הענין בהעיון שכלי להבינו ולהשיגו בכל חלקי הפרטים שלו כו', דבדחאי יש כאן אותיות וכלים שבהם מתלבש אור השכל שהרי זהו בבחי' השגה ותפיסא שנתפס הענין בכלי מוחו כו' ובחלקי הפרטים דוקא א"כ הרי בהכרח יש כאן אותיות המח' שבהם נתפס האור ואינו דומה לנקודת ההשכלה שאינה באה בבחי' תפיסא עדין שהרי כשנופל לו איזה שכל חדש הרי אינו נתפס עדין בכלי מוחו ולכן נק' ברק שהוא כמו הברקה בעלמא בלי התיישבות בכלים וכ"ש שלא יש כאן התחלקות פרטים שבהם יותפס הענין כו'. ולכן באמת בנקודת ההשכלה אינו יודע ומשיג עדין את הענין לידע איך ומה הוא כ"א בבחי' כללות לבד כו', אבל בהשגה הנ"ל הרי השכל בא בבחי' תפיסא ממש ובפרטיות דוקא. א"כ בהכרח שיש כאן כלים ואותיות כו'. ואנו רואין בחוש שאין אנו מרגישים בזה אותיות המח' ומה שאנו מרגישי' הוא רק האור שמאיר אצלו אור השכל דאותו ענין ובהו הוא טרוד אבל האותיות אינו מרגיש כלל ובאמת הרי יש כאן אותיות אלא שהאותיות הן בבחי' חומר פשוט עדין בלי שום ציור ואינם בבחי' מציאות לעצמן להיות מורגשים אלא מיוחדים הם עם עצם האור והן כעצם א'

ממש עם האור כו'. ומ"מ אין זה כמו נקודת ההשכלה שאין שם מציאות
 אותיות כלל כנ"ל וכאן הרי יש מציאות אותיות אלא שהן בבחי' מציאות
 פשוטה וכמו החומר הראשון הפשוט כו' ומיוחדים ממש עם עצם האור
 כו' וזהו הנק' עומק המח' וכמו מאד עמקו מחשבותיך כו' ואח"כ כשבא
 אור השכל בלבושי ההשגה בכמה הסברים בחיצוניות ההשגה להרחיב הענין
 כו' ה"ה בא בהתלבשות באותיות ממש שמורגשים כאן אותיות המח' המלבישים
 את האור והן בבחי' צורה לא בבחי' חומר פשוט כו' ומ"מ הצורה הזאת
 הוא בהאור עצמו ואינה צורה מצורה שהרי לא קדם אלי' צורה כלל כי
 האותיות הקודמים ה"ה בבחי' חומר פשוט לא בבחי' צורה כו', וגם אין זה
 שהחומר בא בבחי' צורה (כמשנת"ל בענין עולם הברי' שיש בחי' חומר
 ומח' כנ"ל שהן הע"ס והנבראים ג"כ אין הנבראים ציור החומר. דציור החומר
 הוא ביצ' שהוא ציור החומר דברי' אבל בברי' הרי בכללות הוא בבחי'
 חומר אלא שיש בהחומר גופא ב' בחי' הנ"ל ולא שהחומר מצטייר בצורה
 כו'. וי"ל דכמו בהאור יש פנימיות וחיצוניות שהן ב' ענינים בהאור כמו"כ
 הוא בהכלי כו') כ"א כשבא האור בבחי' חיצוניות ה"ה מצטייר בציור אותיות
 המח' כו', ואותיות אלו ג"כ מיוחדים עם האור אלא שהוא בבחי' חיצוניות
 האור כו' (ומ"מ צ"ל דעיקר ההתחדשות הוא בבחי' חומר הראשון, אבל בחי'
 הצורה אינה התחדשות כ"כ מאחר שקדם אלי' החומר שיש לו שייכות
 עכ"פ אל הצורה עם היותם שני ענינים דציור האותיות הן מחיצוניות
 האור כו' מ"מ בחי' פנימיות וחיצוניות האור וחומר וצורה הנ"ל יש להם
 שייכות זל"ז כו'). והדוגמא מכ"ז יובן למעלה באצ' דהיינו בבחי' הכלים
 דאצ' דז"ע המח' בכלל שהז"ע הכלים כו' (ובע"פ שער סדר אבי"ע פיג משמע
 דבחי' איהו המתלבש ומתייחד עם גרמוהי זהו בחי' מח' וי"ל דהיינו בחי' האור
 המאיר במח' אבל עצם אותיות המח' צ"ל שהן בחי' הכלים וכמ"ש בשער
 הנקודים פ"ו דהאותיות לעולם הם בחי' הכלים כו') דהתהוות הכלים הוא
 מהאורות שבאו בבחי' התחדשות ממש דקודם שנתהוו לא הי' מציאות הכלים
 כלל וכשנתהוו הכלים ה"ז התהוות חדשה שאינו בערך האורות, ועם היות
 דמהתעבות האור נעשה הכלי מ"מ הכל אינו בערך האור וענין התעבות
 האור היינו בחי' זיוו והודו של האור שאינו עצם האור זהו בחי' התעבות
 האור כו', וי"ל לפי שכל הארה אינו בערך העצם וכמשנת"ל, והגם שגם
 האור עצמו אינו עצם כ"א אור. מ"מ בבחי' מדרי' זו הוא בחי' עצם האור
 תיוו והודו הוא בחי' התפשטות לבד זידוע דעצם האור התפשטות האור
 ג"כ רחוקים מאד זו מזו וכמ"ש במ"א בענין שם העצם ושם התואר ושם
 הפעולה כו' (שיש מדרי' אלו בהכלים וגם בהאורות וכמ"ש במ"א), ולהיות
 שהאור והזיוו אינו בערך העצם עש"ז נק' התעבות האור כו', וגם י"ל לפי שגילוי
 האור והזיוו הוא בהכרח באיזה ציור במציאות אורו וגילוי מאחר שהוא
 בחי' ההתגלות כו' וכמ"ש במ"א וזהו בחי' התעבות האור היינו מה שגצטייר
 בבחי' מציאות כו'. אמנם בכ"ז הרי הזיוו וההארה יש לה התחברות בעצם
 האור וכנ"ל דאין זיוו בלא עצם כו' וממילא אין הזיוו מהות אחר מן העצם

כו'. אך מה שמהתעבות האור נעשה הכלי היינו שבא במהות אחר שאינו ממהות האור כלל והדוגמא לזה יובן בנפש עד"מ כאשר אור הראי' השכליות מתגשמת ונעשה ראי' גשמיות בגשם כלי העין כו' וכידוע דכח הראי' הוא בא מכח החכ' שבנפש דעיקר ענין החכ' הוא בחי' הראי' וכמא' איזה חכם הרואה כו' וכידוע, וגם בחי' השכל דחכ' אינו בהשגה ממש כידוע. ולכן בד"כ כח החכ' מתייחס אל הראי' כו' וממנו נמשך כח הראי' לראות דבר כו'. והרי כח הראי' אינו ממהות כח החכ' כלל עם היות שמשותוו בהענינים שהוא ג"כ ראיית מהות הדבר וההנחה בנפש הנעשה ע"י הראי' אינו דומה כלל להנחה שע"י שמיעה וכן בהדביקות שנדבק מאד בהדבר שרואה כו'. וכמ"ש כ"ו במ"א מ"מ ה"ה בבחי' מהות אחר כו'. ובדוגמא כזאת יובן בענין התהוות הכלים דמהתעבות דהיינו מזיוו והתרו נעשה הכלי, אבל הוא בבחי' מהות אחר ממהות האור וכמו הראי' הגשמיות לגבי הראי' השכלית כו' והנה אי' בכהאריז"ל דתהוות הכלים הם מנפילת האורות שנפלו ע"י הכאת אור ישר באו"ח כו' ועמ"ש בע"ח שער העקרדים ס"ד שיש ג' מיני אורות הא' אור הראשון כו' הב' אור הרשימה והוא אורי הג' אור האחוריים והוא או"ח, וכאשר אור האחוריים פוגע באור הרשימה מכים ומבטשים זב"ז ואז נופלים ניצוצות מהאו"ח והוא אור ד', וכללות ד' בחי' הנ"ל הן ד' מדרי' טנת"א ובחי' אור הד' שהן הניצוצות הנופלים הם בחי' אותיות שמהם נעשה בחי' הכלים כו', ובשעה"ק די"ג ע"ד כ' שהן גופא בחי' הכלים כו', וענין התהוות הכלים מבחי' ניצוצות הנופלים יובן עד"מ מב' שכליים הפכים של ב' לומדים כשמפללים בסברא נולד השגה חדשה וסברא חדשה שלא הי' ברצת שניהם וכדאמרינן בגמ' דע"י קושיות ופירוקים רווחא שמעתתא ויולדו סברות חדשות ואם היו נוחין זל"ז ולא יסתור א' לחבירו לא הי' נולד שום סברא חדשה, והענין הוא דכאשר זה משיג כך ושכל חבירו סותר השגתו ואיך יתכן שיסתירו לגמרי שהרי מ"מ השגות שכלו הוא כך, ואע"פ שמודה בקושיות חבירו ויתחלש השגתו עי"ז זו היא רק נפילת השגתו קצת אבל מהותה היא כמו שהיתה בתחלת המשכתה מן מקור השכל רק שמקצת מהשכלתו נפלה ממדריגתה וממעמדה אל ההיפך ממנה כו'. וכיון שמקצת השגתו היא בבחי' נפילה יוכל להיות בתירוצו את השגתו וסברתו השגה וסברה חדשה קטנה מאד בערך עצם ההשגה שנמשכה בתחלה ועי"ז שיצטרך לפרש יותר טעם השגתו כדי ליישב קושית חבירו או יהי' נמצא דין חדש ע"פ טעם זה המפורש יותר כו'. אבל אם הי' חבירו מודה מיד להשגתו ולא הי' סותרו שלא היתה נפילה בהשגתו לא הי' בערך שתוליד השגה קטנה כזו כו' (ומה שנופל מההשגה נק' אותיות ההשגה דהיינו מקצת ובחי' אחרונה שלו לא עצם מהותה כו' כנ"ל). וכמ"כ יובן ענין אורי' ואו"ח שהם ב' הפכים כמו בנפש האדם יש מי שטבעי אורות שכלו ומדותיו הן להתמשך מטה מטה לזולתו דוקא ותמיד רצון הנפש בהמשכת והתגלות אורותי' לזולתו הנפרד כו'. וזה נק' אורי' שטבעו להתמשך ולגלות כל מה שיש בו לזולתו כו'. ויש אור בטבע מהות הנפש ההיטוך

מתנעוה זו הוא שיהי' כל אורוטי וכחותי' מסתלקי' אל עצמותה תמיד כמו אדם החפץ תמיד להשיג השנות בפ"ע ויעמיק כל מחשבתו ומדותיו הדבק למעלה במהות נפשו ואינו חפץ לגלות אורותיו לזולתו אלא תמיד יהי' טרוד בעליית מחשבותיו בעצמותו כו', וזהו ענין אר"ח כו'. ובי' אורדת אלו הם במהות הנפש עצמה כשאדם רוצה להשפיע ולהמשיך שכל לזולתו תחלה יתעורר אור הישר קודם שיומשך בהתגלות כו', ומיד יסתירנו טבע האור חזר שלא ישפיע ואח"כ כשנמשך הוא מנפילת אותיות האור חזר כו' ואז תהי' הולדת ההמשכה קטנה מאד שלא מערך האר"י האר"ח כו', ועמ"ז יובן מ"ש בע"ח דהתהוות הכלים הוא מנפילת האורות שנעשה ע"י הכאת האורות דאר"י ואר"ח כשמוגעים זביז כו' והיינו שע"ז נמשך אור שלא בערך אור הראשון ומהו נעשה מציאות הכלי (ולפי מ"ש בשעה"ק זהו גופא מהות הכלי כו') דממילא נעשה בבחי' מהות אחר שהרי אור הבא בדרך נפילה אינו כמו אור חיו שיש לו התחברות עם העצם והוא בערכו ואינו מהות אחר כו'. אבל האור הנופל אינו בערכו וכנ"ל שנעשה בחי' השגה קטנה מאד בערך עצם ההשגה כו', והדוגמא למעלה שתאור הנופל אינו בערך האור הראשון וממילא נעשה בבחי' מהות אחר כו', ונמצא מובן דעם היות דהתהוות הכלים הוא מהתעבות האור מ"מ להיות שזהו מה שבא בדרך נפילה ה"ה בבחי' מהות אחר מהאור כו', וכדוגמא הנ"ל באור האר"י שכלית שבאה להיות בבחי' רא"י גשמית כו', והנה במ"א מבר' דהתהוות הכלים הוא ע"י הכאת אור מקיף באור פנימי וכמ"ש בע"ח שעד עתיק פ"ד ושער עקודים פ"א ובכ"ד, ועמ"ש בשער אח"כ טאר"ב, דהתהוות הכלי שנעשה מבחי' מקיף מובן שנעשה מבחי' יש ובבחי' אין ערוך כו', אמנם באמת אין זה סותר למשנת"ל דשניהם אמת, דהנה ידוע דהתהוות כל דבר יש ומציאות שנתהווה מאין ליש הוא מבחי' א"ס הסוכ"ע דוקא דמבחי' ממכ"ע עצמו א"א שיהי' התהוות היש להיות דכל ענין בחי' ממכ"ע היא שיש בבחי' סדר והדרגה ואיך יהי' התהוות דבר שלא בהדרגה היינו בבחי' אין ערוך כו', וזהו המבר' בכ"מ דא"א להיות התהוות הגשמיות מהרוחניות כו', והיינו לפי שאינו בבחי' סדר והדרגה כו', כ"א התהוות הזאת הוא מבחי' א"ס הסוכ"ע דוקא דמשם יכול להיות דבר שלא בסדר והדרגה והוא בחי' כל יכול לזהות מאין ליש כו', וזהו דהתהוות הכלים להיות בבחי' יש ומציאות זהו מא"ס הסוכ"ע ואין זה בכח האר"פ מצ"ע כ"א מבחי' אר"ס הסובב דוקא כו', אמנם איך תהי' דהתהוות מבחי' הסובב עצמו להיות בבחי' יש שאינו בערך כלל, דלכאור' א"א להיות מזה התהוות היש בממ"כ אם הוא בבחי' העלם הרי א"א להיות מזה איהו פעולה וכידוע דכל פעולה הוא ע"י התגלות הפועל כו', ואם שיהי' בבחי' גילוי איך יהי' מאור"ס הבלתי בע"ג ובלתי נתפס במציאות שיתהווה בחי' מציאות ובחי' גבול דוקא וה"ז לכאור' בבחי' בלתי האפשרות יותר מההתהוות מבחי' ממכ"ע עצמו דמ"מ הוא אור הבא בבחי' מציאות ובבחי' גבול כו' (ואם כי נמנעו הנמנעות בחיק הא"ס הסוכ"ע שד"ע כל יכול כו' וכנ"ל, מ"מ דהתהוות

באופן כזה אינו מתקבל על הדעת כלל ואדרבה הרי מבו' בכ"מ שע"י גילויי בחי' אוא"ס הסוכ"ע מתבטל כל מציאות יש והי' לאין ממש כו' ואיך יהי' מזה דוקא בחי' יש כו' וכבר ידוע דההתהוות העולמות הי' באופן כזה שיהי' מקום לשכל והשגה כו' וכמ"ש במ"א) ואפילו להיות ההמשכה מבחי' אור הסובב בבחי' התנוצצות ובבחי' נפילה כנ"ל לא הי' אפשר להיות מזה התהוות בחי' יש כי אור הסובב מצד העילוי שבו הנה גם האור המתנוצץ ממנו הוא בבחי' גילוי אור רב בבחי' א"ס ובבחי' בלי גבול וכמשנת"ל בענין השערות כו'. אך הענין הוא דהתהוות בפועל הוא מבחי' האר"ם דוקא שהוא בבחי' ממכ"ע הבא בבחי' גבול ובבחי' מציאות ולזאת אפשר להיות שיהי' מזה בחי' התהוות הכלים בדרך התנוצצות ובדרך בחי' נפילה כנ"ל אלא שזהו ע"י אור הסובב שנותן כח בממכ"ע דזה שיהי' מבחי' ממכ"ע התהוות דבר שלא בהדרגה שאין זה בכח ממכ"ע מצ"ע כ"א ע"י אור הסובב שנותן כח בממכ"ע כו'. וזהו"ע הבאת אר"ם באר"ם שאין האר"ם נמשך ומתגלה ממש בבחי' מציאות היש לתוהו כ"א בבחי' הכאה לבד דהיינו בבחי' כח מרחוק כו' ומה שנמשך לתוהו בפועל הוא בחי' האר"ם כו', וביאור הענין מבו' במ"א ער"מ מבחי' כח היולי שבאדם שהוא אינו נתפס בגדר וסוג מציאות דבר מה עד שאינו עולה בשם דבר מה כלל. ואעפ"כ הרי ממנו נמצא כל הכחות הגלויים באדם וגם אחרי התהוותם הרי בכל פרטי חלקיהם מאיר שם מבחי' כח היולי הפשוט להיות קיום מציאותם בבחי' יש ודבר מה, וכמו בחי' כח היולי דחכ' שהוא כח נעלם בלתי נתפס עדין במציאות כו' רק שהוא כח היולי של כל מיני חכ' דהיינו לכשילמוד כל חכ' מיד ישיכיל ויתחכם הרי באותו כח היולי דחכ' תלוי' כל מיני חכ' שיתלמד והוא נתן כח לכל חכ' וחכמה בפרט אחרי התהוותה בכל פרטי חלקי' כו' (והיינו דלאחר שילמוד בכדי שישכיל ויתחכם בדבר, זהו ע"י טיב כח חכמתו דוקא, וכן גם כאשר משכיל ומתחכם באיזה דבר בכדי שיהי' לזה קיום זהו דוקא כאשר עצם כח היולי שלו טוב בחכ' זו ויש לו שייכות לחכ' זו או יהי' לשכלו בהענין קיום תמידי כו', וכמו שאנו רואין בחוש שיכולים ללמוד לא' ביגיעה רבה איזה ענין שכלי אף שאין לו שייכות בעצם להדבר (וכמו שמלמדים איזה עופות לדבר ונק' צפור המדברת כו' וכמ"ש במ"א) ואינו יודע את הדבר כ"א לשענה (וגם אז הוא כמו דבר העשוי א געמאכטע זאך כו') ובזמן מועט מתבטל אצלו הענין כו'. אבל כאשר כח ההיולי שלו טוב אז יש לו קיום, ונמצא שתלוי הכל בכח ההיולי כו'). וכנראה בחוש שאם אין כח ההיולי טוב ואינו מסוגל כ"כ ללמוד החכ' הרי הגם שמייגע א"ע להשיג איזה שכל לא ישיג היטב מפני חסרון כח ההיולי ויש משכיל היטב מפני טיב כח היולי שלו כו'. וזהו עיקר ההפרש בין חכם לשוטה שהוא בכח ההיולי שבוה נמשך בטוב ומשריז ישיכיל ויתחכם ובוה להיפך כו'. וכן בכל חכמה פרטיות וכמו במלאכת האומנות ובמלאכת מחשבת וכה"ג בשאר חכמות שתלוי דוקא בכח ההיולי אם הוא בטוב והוא מסוגל לחכ' זאת או כשילמוד אותה ידע אותה בטוב, אבל אם אינו מסוגל לזה מצד חסרון כח היולי שלו לא יועיל לו הלמוד והיגיעה כו' (וכמ"ש במ"א דכח ההיולי זה הוא

ג"כ מה שכבר נמשך ויש בזה חילוקים ואוסנים ושונים באיזה אופן נמשך ולפי אופן זה הוא ההתחכמות שלו כו', ועמ"ש מזה בדיה שמח תשמח. *) ואחכ"ז עם היות שהכל תלוי בטיב כח ההיולי כו'. מ"מ מה שמשכיל ומתחכם באיזה ענין וממציא איזה המצאה ה"ז ע"י הלימוד דוקא שלמד חכ' זאת ואם לא ה"י לומד לא ה"י מועיל לו טיב כח היולי שלו להשכיל ולהתחכם כו', וגם בעת שמשכיל זהו ע"י העיון בכח שכלו שמאיר באותו שעה ולא ישכיל מעצמו בלי עיון בהענין כו', שכ"ז הוא ע"י האור השכל שכבר נמשך ונתגלה כו'. רק שזה עצמו לא ה"י ביכולתו כלל אם לא בחי' כח ההיולי שלו שהוא טוב ומסוגל לכשילמוד שיתחכם כו'. אבל מ"מ לא יומשך מכח ההיולי להתחכם כ"א כשילמוד וכשיעין דוקא דזהו באור שכלו שכבר בא בגילוי ומתלבש בכלי מוחו כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה בענין ההתהוות הכלים שזהו ע"י הכאת או"מ בהאו"מ דההתהוות בסופו הוא ע"י האו"מ דוקא אלא שזהו ע"י שהאו"מ נותן כח בהאו"מ כו'. וכמו למשל שכח ההיולי נותן כח בתאור השכל להתחכם כו', ואופן ההתהוות הכלים מהאו"מ הוא בדרך נפילה התנוצצות כנ"ל שנעשה הכלי בבחי' מהות אחר שלא בערך האור כו' כנ"ל, זהו הדוגמא מאותיות המח' למעלה דכמו אותיות המח' ה"ה נמשכים ומתהוים מן השכל אבל נעשים בבחי' מציאות מהות דבר מה שלא בערך אור השכל והיינו שבאים בבחי' התחדשות כו'. כמו"כ הכלים דע"ס למעלה ה"ה מתהוים מן האור אלא שמתהוים בבחי' מהות אחר שלא מערך ומהות האור וה"ה באים בבחי' מהות חדש כו', ומ"מ כמו אותיות המח' שהן דבוקים ומיוחדים עם אור השכל ולא כמו אותיות הדבור שהן מהות נבדל ונפרד בפ"ע, אבל אותיות המח' אינם נבדלים בפ"ע כ"א מיוחדים כו', וכמו"כ הוא בהכלים דע"ס שהן מיוחדים עם האור דאיהו וגרמוהי חד כו' דעם היות שהם בבחי' מהות אחר ומ"מ הן מיוחדים עם האור כו'.

והנה נת"ל דבמח' יש ב' מדרי' הא' כמו שהן בבחי' חומר פשוט עדיין והיינו כשטרוד בעצם אור השכל ואין האותיות מורגשים עדיין והב' כמו שבאין בבחי' ציור אותיות ממש כו' והיינו כשבא אור השכל בלבושי השגה שאז נרגשים האותיות כו'. וי"ל הדוגמא מזה למעלה הוא בחי' פנימיות הכלים וחיצוניות הכלים, דפנימיות הכלי ה"ה מתאחדת עם האור ואינו דבר בפ"ע כלל, והגם שא"א לומר שאינו בבחי' מציאות כלל אמנם זהו רק מה שהאור בא בבחי' גילוי ולא להיות בבחי' ביטל והסתלקות למעלה, כי האור מצ"ע הוא בבחי' ביטל בטבע האש שעולה ליכלל במקורו כך כשנאצל בחי' האור והזיו נמשך מן המאור אזי ה"י מסתלק במאצילו ליכלל במאור ולהיות הזיו כלול במקורו ולא להיות בבחי' אור להאיר כו', ומה שיש באור טבע זו לעלות למעלה דוקא זהו מצד העדר המציאות שלו שהוא בבחי' אין עדיין כו', וכמו האש חלוק בזה מכל היסודות במה שטבעו

בדיה שמח תשמח : בגוכי"ק יש כאן מקום חלק, ואוצ"ל : בדיה שמח תשמח, רנין.

לעלות שהרי כל היסודות טבעם לירד למטה דוקא כמו המים והעפר ורק אש עולה למעלה מפני שהוא יסוד היוצר דק וכן הרוח יש בו שעולה מלמטה למעלה ג"כ מפני שהוא בדקות לגבי המים כו', וכמ"כ יובן ברוחניות מה שטבע האור לעלות למעלה היינו מפני שהוא בבחי' הדקות ביותר שאינו בבחי' מציאות ה"ה מרגיש את מקורו, דזהו ההפרש בין התהוות האורות להתהוות הכלים הכלים נהגו באופן שלא יהיו דבוקים ממש במקורם היינו לא בבחי' דביקות ניכרת ועי"ז נעשו בבחי' מציאות וממילא אינם מרגישים את מקורם, ולזאת טבע הכלי לירד למטה דוקא כו' אבל האורות התהוותם בבחי' דביקות במקורן דהגם שהן באין ערוך לגבי מקורם מ"מ הן בבחי' אור שהן דבוקים במקורן וכמשנת"ל, ולכן הן בבחי' העדר המציאות כו' ולזאת הן מרגישים את מקורן ומשו"ז טבע האור לעלות למעלה להכלל במקורו כו', ובכדי שהאור יהי' בבחי' גילוי ובבחי' מציאות דבר מה להאיר זה"ע הכלי כו', ומובן מזה שאין הכלי בבחי' מציאות ומהות דבר ממש כ"א זהו מה שהאור נעשה בבחי' מציאות להאיר בגילוי כו', ובודאי זהו בחי' מציאות לגבי האורות עצמן אבל מ"מ ה"ז מתאחד ממש עם האור שזהו מה שהאור בא בבחי' גילוי כו', וזהו בחי' פנימיות הכלים, אמנם עיקר ענין מציאות הכלים להיות בבחי' מציאות בפ"ע הוא בחי' חיצונית הכלים דענין חיצונית הכלי הוא לפעול דבר חוץ לעצם כו' וכמ"ש במ"א ואינו מתאחד כ"כ עם האור וה"ה בבחי' מציאות כלים וכמו אותיות המחו' שהן אותיות מורגשין לעצמו עכ"פ וכמ"כ הכלים הם בבחי' מציאות עם היות שזהו הכל באצ"י עדיק ומ"מ ה"ז בבחי' מציאות כלים ממש כו', אבל בחי' פנימיות הכלים ה"ה כמו עדי"מ בחי' חומר הפשוט שאינו בבחי' מציאות ממש כו', וזהו ההפרש בין התהוות הנשמות להתהוות המלאכים דשרש הנשמות הוא מבחי' פנימיות הכלי, וכמא' ישראל עלו במח' וידוע דפי' עלו במח' היינו בבחי' העליונה דמח' והוא כמו שהוא בבחי' חומר פשוט עדיק שה"ע פנימיות הכלים כו', וזהו נשמה שנתת בי טהורה היא דפי' טהורה היא שאין בה בחי' ישות כלל וקאי על בחי' הכלים וכמ"ש בלקו"ת ד"ה ושמתי כדכד דרה"ב אלא שנק' טהור ולא קדוש דקאי על האור שהוא קדוש ומובדל והיינו בחי' אין ממש בבחי' העדר המציאות משא"כ הכלים אינם בבחי' העדר המציאות שהרי ענינם הוא שיהי' האור בבחי' מציאות וגילוי כו' אבל מ"מ אינם בבחי' מציאות יש לעצמן כ"א הוא מה שהאור בא בבחי' גילוי כו' כנ"ל ולכן נק' טהורה כו' (והנה מה שענין הכלי הוא שהאור נעשה בבחי' מציאות כו', צ"ל שזהו ג"כ ע"י לבוש שהכלי מלביש את האור ומ"מ אינו בבחי' מציאות דבר בפ"ע, וי"ל שזהו כענין אותיות החקיקה שהאותיו' משחירי' על האב"ט ומ"מ אינם דבר נוסף על האב"ט כמו הדיו על הקלף כו', ואם כי המשל מאותיות החקיקה הוא על הכלים דעתיק ואריך כו' כידוע, ומ"מ אפ"ל כן ג"כ באצ"י בבחי' פנימיות הכלים, וזה"ע בחי' טהורה היא שה"ע הנשמה כמו שהיא בשרשה (בבחי' אותיות החקיקה) ומבו' בכ"מ דהיינו בשרשה באצ"י כו' (ועמ"ש בהביאור דבחקתי

בכ"ק בענין ההילוך בבחי' בחקתי כו') והו"ע פנימיות הכלי שהוא בחי' לבוש ומ"מ אינו דבר בפ"ע כו' והוא כהדין קמצא דלבושי' מני' ובי' כו', וגם י"ל דענין פנימיות הכלי הוא מה שהאור עצמו נעשה בבחי' מציאות כו', והענין הוא כמו שמבואר ההפרש בין נשמות ומלאכים דבי"ע דמלאכים הן בחי' בריאה ממש בורא ונברא אבל נשמות היינו מה שהאלקות גופא נעשה בבחי' מציאות נשמה כו' וכמ"ש בבחי' פ' פנחס במאה"ז ע"ם ובחדש הראשון ובהנהות לשם, כמריכ' י"ל בבחי' הכלים דאצי' גופא (שהן שרש נשמות ומלאכים כו') דבחי' פנימיות הכלי זהו מה שהאור עצמו נעשה בבחי' כלי כו' (וה"ז בבחי' בריאה ואינו דבר גוסף כו' וכמו בנשמות דבי"ע לפמ"ש בהנהות שם) וכפי המבוי במ"א בענין ה' אחד בב' היחודים הא' מלמטלמ"ע שהכל בטל בא"ס אלופו ש"ע ולא יש שום מציאות כלל, והב' מלמעלמ"ס שכל מה שנמצא הכל הוא אלקות ממש כו' ונת"ל בקצרה, וידוע דאצי' הוא בחי' יחוד וכמ"ש בספ"ב, וי"ל דב' מדרי' דאורות וכלים הן ב' אופני יהודים הנ"ל דהיחוד דאורות הוא בבחי' מלמטלמ"ע ובחי' פנימיות הכלים הוא בחי' היחוד דמלמעלמ"ס כו') ואח"כ בראת ויצרת כו' זהו כמו שירדה לבי"ע שנעשה בבחי' בריאה כו' (ומ"מ מפני ששרשה מבחי' פנימיות הכלי הנה גם בירידתה לבי"ע אינה בבחי' בריאה ממש כו' וכמ"ש במ"א) אבל שרש התהוות המלאכים הוא מבחי' חיצונית הכלים, והיינו כמו שהכלים הן בבחי' מציאות והן בחי' אין להיות מקור ליש הנברא דבי"ע כו', ומכל הנ"ל יובן ענין אותיות המ"ד למעלה דהיינו בחי' התהוות הכלים, דהמשכה דרצון שכל ומדות הדוגמא מה למעלה בבחי' סדר ההמשכה דכח"ב ומדות כו' דחכ' בבחי' האצרות כו' וההמשכה דאותיות המ"ד היינו בחי' התהוות הכלים כו', ומובן מכל הנ"ל שבאים בבחי' התחדשות דהיינו בבחי' יש מאין, וממילא צריך להיות התחדשות תמידי וכמשנת"ל דבכל ענין יש מאין אם יסתלק האין המתווה יתבטל ממילא היש כ"א צריך להיות תמיד האין בהיש להתוה, והוא ע"י צמצום שמצמצם א"ע לתוה לפי שאינו בערכו הרי צ"ל בזה צמצום, וממילא צריך להיות התחדשות בתמידית, היא בבחי' חידוש עצמי כי מאחר שאינו בערך הרי לא יתחדש בדרך ממילא ע"י חידוש מקורו כ"א צריך לחדשו תמיד מאין ליש כו'.

הוספות

הוספה א

— הנחות —

בס"ד, יום שמחית בטעוזה, רס"ה

ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה וצ"ל ענין קבורת משה ומדוע הי' צריך משה זהלא משה הוא גבוה במדרג' מאליהו ואליהו עלה בגופו בסערה השמימה ולא הי' נצרך לקבורה לגופו, ועוד מהר"ע ולא ידע איש את קבורתו דמזה משמע שמקבורתו לא ידע אבל את משה בעצמו ידעו ורק קבורתו לא נודע עד שאיש זה משה ג"כ לא ידע, ועוד דממ"ש עד היום הזה משמע שהעדר הידיעה הוא רק ביום הזה אבל ביום התוא יהי' ידוע, וגם צ"ל במדר' קהלת אומר ע"פ בקש קהלת למצוא דברי חפץ בקש שלמה לידע את הקץ אמר לו הקב"ה ומה קבורתו של משה שנתתי לו ג' סימנים שגא' ויקבר אחתו בגיא בארץ מואב מול בית פעור ומ"מ כתיב ולא ידע ואתה מבקש לידע את הקץ, ליבא לפומא לא גליא פומא האיך גליא, ופי' אאומור' שהוא ע"ד רבי לא שנה חייא מניין דהפה הוא מקבל מהמוח ומשמע מהמדרש דיש שייכות לקבורת משה עם הקץ דמשיח וצ"ל השייכות שביניהם. והנה בכדי להבין כ"ז ע"ד הדרוש צלהקית ענין ברכת מגן אברהם שא' במדרש ע"פ ואעשך לגוי גדול זה שאומרים אלקי אברהם ואברכך זה שאומרים אלקי יצחק ואגדלה שמך זה שאומרים אלקי יעקב יכול יהי' חותמין בכולן ת"ל והי' ברכה בך חותמין ולא בכולם דחתימת הברכה הוא רק מגן אברהם ולא מגן יצחק ולא מגן יעקב ומה שמצינו לפעמים כתיב מגן דוד הוא ע"פ משיית לקמן יובן, וצ"ל מה שאמרו ע"ז במדר' יהי' ברכה בך חותמין ואומרים מגן אברהם הלא חתימה הו"ע הסתימה שהוא מניע' ועיכוב ואיך יקרא זה ברכה אך הענין הוא דהנה כתיב אנכי מגן לך ושכרך הרבה מאד ופי' אנכי מגן לך קאי על ברכת מגן אברהם וע"ז אמר שכרך הרבה מאד דהגם שפי' הפשוט הוא דאנכי מגן לך הוא ל' מגן ומחסה אמנם בזהר אי' דהפשט הוא רק מוח וחתן והעיקר הוא פנימי' התורה ועפ"ז פנימי' התורה אנכי קאי על מגן אברהם וע"ז שכרך הרבה מאד והוא מתאים לדרשת רז"ל בך יהי' חותמין ולכאז' א"מ איך הוא החתימה והמגן שהר"ע סתימה והעצרה נק' ברכה, ולהבין כ"ז צריך להקדים ענין יציאת נשמת אברהם אבינו דידוע מארז"ל מעשה אבות סימן לבנים וכ"ש האבות עצמן בדאי שהוא סימן לבנים, והנה נשמת אברהם לא הי' בדרך מקרה ח"ו בעולם וזאם מיר וויסען אין דעם הוא מה שאברהם אבינו הוא איש החסד וע"פ פשוט הוא שהי' איש טוב וחסד והי' יכול להאכיל ולהשקה לכל ואפי' ערבים (און וויא מיר האבן שכל ווארום חסידות לערנט דאך אונז שכל פארשטייען מיר

אז חסד) הרע גילוי אור ושפע ולמע' במדרי' העליונים הרע ראשית המשכת הקו והיינו לפי' מובן שאברהם הי' ראשית הקו והגם שרחוק מאד ההשתל' מראשית המשכת הקו עד בחי' ומדרי' אברהם וכדאי' במדרי' שמות פיה עי'פ אין כמוך באלקים אד' ואין כמעשיך (תהלים פ"ו) בי'ז בשעה שמבקש לבנות פלטין שהוא בונה את התחתונים ואח"כ הוא בונה את העליונים אבל הקביה אינו כן אלא משברא את העליונים ברא את התחתונים עכ"ל המדרש ולכאור אי"מ מה חידש בזה שהרי ידוע לכל שיש ע' השתל' (נאר דאס איז א מדרש וואס דאס איז דער כח פון א מדרש דער פירוש דער מדרש האט דאס טאקע דער הערט וויא דאס איז מיר וואלטן דאס כלל ניט דער הערן אהן דעם מדרש, נאר דער מדרש האט אונז קלוג גימאכט יעמולט קאנען מיר שוין האָבן עפעס א שטיקל הרגש אין דער איידלקייט פון דער זאך און עס קאן זיך בא אונז אפ לייגען דיא אמיתית פון דעם. נאר דאס איז מובן אז דוקא דורך עבודה פון תפלה בצירוף עבודה וואס בדאי"ח ומאחר שיש השתל' הרי ההמשכה היא מגבוה לגמוך, אך הענין הוא הנה דהאמת הוא כן אמנם להיות הנבראים שלמטה גשמיים וחומריים וכל הבחי' ומדרי' שלמעלה מהם הם רוחניים והם געלים ונסתרים מהנבראים שלמטה בדרך העלם והסתר הבורא מהנבראים ולכן הנבראים שלמטה אינם מרגישים רק מציאותם בלבד, אבל במה שלמעלה מהם אין להם שום הרגש כלל ואפי' להרגיש מקורם אין יכולים מפני ריבוי גשמים וחומריים (נאר דער מדרש האט דאס זייער דער הערט) והאמת הוא שתחלת הכל הוא המשכת הקו שעי' אי' במד' הגיל מי שברא את העליונים בראת את התחתונים (וואס דער קו איז אראפ גילאזן מאַכן פאראדקעס) דכוותה המשכתו לעשות מעומ"ט ומדרי' העולמות וכדאי' בע"ח שתחלת הכל הי' אור עליון ששוט ממלא כל מקום החלל ולא הי' בו מעומ"ט כלל ובכדי שיהי' עולמות תחלה הי' הצמצום ואח"כ המשכת • להיות מעומ"ט (וואס מאַכט פאראדקעס אין עולמות) ושרש הקו הוא מאוא"ס שלפה"צ אמנם המשכתו וירידתו הוא ע"י הצמצום שהצמצום הוא מפטיק בין שרש הקו ואוא"ס שלפה"צ ובין עצמות הקו שהוא עדי"מ באדם הפסק הגולגולת וזהו"ע דאי"ק שהגם שנעצק משרשו מבחי' עצמות אוא"ס שלפה"צ ומ"מ תחלה הי' ציל כלול בעצמות אוא"ס כו') הגם מ'האט דאך אים אפ גיריסען מאוא"ס שלפה"צ אבער עד האט דאך געדענקט אז תחלה איז ער געווען כלול אין עצמות א"ס כו', וכל ענין המשכתו הוא לעשות מעומ"ט ולכן האט קו איבער געטראכט אלץ וואס עס קאן ווערן פון עס מרכיז עד סוכיז וואס אלץ • געווארן פון דער מח' ונת"ל שהרע מח' הקדומה דאי"ק ועלינו לזכור בזה מה שידוע שאותיות של מעלה הם שכליים וכן כת' אאומר'ר בעצ"צ וצוקלה"ה נבג"ם זי"ע מביא ראי' ע"ז ממי'ש הצמאה היא צמאה שהה' עצמה היא צמאה ושייך בה צמאון ושבע דהנה בנפש האדם האותיות הם בחי' דומם והשכל שמתלבשים בתאחיות הם

המשכת להיות : כיה בכתי"י, ואוציל : המשכת הקו להיות.

חלץ געווארן : כיה בכתי"י, ואוציל : אלץ איז געווארן.

למעלה הרבה מהאחיות משא"כ האחיות שלמע' הן בעצם שכליים והראי שהרי מאחיות שלמע' מתהווה נבראים שכליים, מאחר שהנבראים הם שכליים לא כ"ש שהמהווה והפועל יהי' שכלי וא"כ האחיות שלמע' הם שכליים וכ"ש אורות עליונים דודאי שהם שכליים אמיתים ונת"ל שהקו הא"כ איבער געטרעכט דהלא כוונת המכוין הוא לעשות מעומ"ט לכן הי' מחשב כל מה שהי' אפשר להיות ממנו ולהתהוות ע"י הפי' ממנו הוא מכח עצמות א"ס הנעלם בו שבכח ההוא הי' התהוות העולמו' שמרכ"ד עסוכ"ד מרכ"ד היינו פון וואַנען עס איז נאָר געוואָרן איין מקום לעמידת העולמות עד סוכ"ד ממש וע"י מחשבה זו נמשך ונתהווה פרוצוף א"כ שהוא הכלל כל ההשתל' מרכ"ד עד סוכ"ד עד למטה ממש גם בתחתית העשי' שעדינ' ומתחת זרועות עולם שגם שם מאיר עיגולים דא"כ אמנם כ"ז הוא רק במח' ובכח' ובכדי שיהי' ההתהוות בפועל הנה מהעינים דא"כ נתהוו עולמות העקודים ומאזן דא"כ נתהוו עולמות הנקודים וממצאת דא"כ נתהוו עולמות הברודים שהוא בדרך * עולם האצ"י * וואָס אצ"י איז שוים אַ מסכת בפ"ע (א בעה"כ בפ"ע) שאצלינו העיקר הוא עולם האצ"י דהעולמות שקדם ולפני האצ"י אי' ע"ז במד"ר שהי' בונה עולמות ומחריבן והוא בנין עולם התהו דדין לא אהנין לו להיות שעיקר כוונת כח המכוון הוא שהי' מדרי' העבודה והתגברות הקדושה ובהו לא הי' כן משא"כ אצ"י הוא עולם התיקון האמת הוא שגם עולם האצ"י הוא בחי' א"כ וכדאי' בע"ח דמה שאבא מקנן באצ"י הוא מה שחכ' דא"כ מאיר בחכ' דאצ"י ומאיר בכל עולם האצ"י ומאצ"י הוא ההשתל' לעולם הבריאה ומברי' ליצירה ומיצ"י לעשי' עד עוה"ז הגשמי ממש אמנם כל מה שמאיר ומשתל' בכל עולם ועולם מן הקו הוא רק הארת הקו ואין הקו עצמו מאיר ומתגלה כלל שהרי מסתיים ובאמת גם אצ"י בעצמו ג"כ אינו מאיר בעצם הקו ורק הארת הקו הוא שמאיר ומתגלה באצ"י ובבי"ע הוא רק תארה דתארה מהארת הקו והקו עצמו מתלבש בא"כ (שהוא למע' מאצ"י כידוע) ולפי' יובן דראשית הקו הוא רחוק מאד ולמע' הרבה מההשתל' לעוה"ז אבל תארה דתארה הקו מאיר עד סוכ"ד ממש (דנת' דהקו מתלבש בא"כ ועל א"כ נת"ל שעליו נא' ומתחת זרועות עולם) והנה לאחר שנשתל' העוה"ז מתחלה הי' בריאת אדה"ר שהי' יציר כפיו של הקב"ה ומאדם עד נח עשרה דורות ומנח עד אברהם ג"כ עשרה דורות, ולפי'ז הרי יובן אופן ריחוקו של אברהם אבינו ע"ה מראשית המשכת * אבל האמת הוא שאאע"ה הוא ראשית המשכת * והגם שהי' לאחר כוכ"מ דורות מאדה"ר דסדר השתל' הדורות בעוה"ז היינו מאדה"ר עד א"א הי' בדוגמא הסדר וההשתל' מראשית הקו עד עולם האצ"י דמתחלה הי' ההשתל' דעולם התהו שעל' אי' במד"ר דין לא אהנין לי' ואח"כ הי' ההשתל' דעולם האצ"י שהוא עולם התיקון דדין אהנין לי' והוא עיקר הכוונה כנ"ל ובדוגמא כו' הי' השתל' הדורות בעוה"ז

בדרך עולם : כ"ה בכתיי, ואוצ"ל : בדרך כלל עולם.
 המשכת אבל : כ"ה בכתיי, ואוצ"ל : המשכת הקו אבל.
 המשכת והגם : כ"ה בכתיי, ואוצ"ל : המשכת הקו והגם.

בתחלה הי' בריאת אדה"ר שהוא יציר כפיו של הקב"ה ובו הי' התלבשות א"ק וגילוי זה הי' דוקא בו בעצמו אבל הדורות שאחריו עד נח היו מכעיסים ובאים שלכן נא' ויאמר הוי' אל לבו והביא עליהם את המבול ונשארו רק נח וזבניו שהיו צדיקים ולכן השאירים הקב"ה לצורך קיום העולם שהרי גוף ההשפעה לא נפסק ח"ו שלא זאת היתה הכוונה כי"א לבער את החטאים אנשי הדורות שהי' מכעיסים ובאים כ"ו אמנם זה מובן שאינם דומים אנשי הדורות שהי' מנת עד אברהם להדורות הקודמים שהי' מאדם ועד נח והגם שגם אלו הי' מכעיסים ומי"ם הרי אינו דומה כלל אך ע"י אברהם נשלם פנימי' הכוונה הוא עיקר עולם התיקון. ולהבין הענין במחשש יותר איז דער ענין פון דער זאך אזוי דאָס איז ידוע אז דער קו איז ארי"ם מאחר שהוא ארי"ם בהכרח שהי' נצרך לו כלי לקבלה ולפ"ז מה שהי' השתל' העולמות שלפני האצ"י שהוא מה דדין לא אהנין לי' הנה זהו אינו פעולת הקו בעצמו רק פעולת חיצוני' המקיף דאוא"ס ורק שהאוא"ס נמשך ונתגלה ע"י הקו (ווארום דורך קו קען מען אלץ פועל זיין) אבל שרש המשכת פעולה זו הוא מחיצוניות המקיף דאוא"ס ופעולת הקו עצמו הוא בעולם האצ"י ובדוגמא כזו הוא בהשתל' הדורות הנה עד אברהם לא הי' עדין מפעולת הקו עצמו ורק מאברהם הוא שהתחיל פעולת הקו עצמו וכן ביצחק ויעקב שהם אבות העולם ואז התחיל פעולת הקו עצמו שיהי' בהמשכה דוקא בכלים הראויים היינו בסט' דקדושה ולא לצד אחר ח"ו (ומה שהי' בקשת משה ונפלינו אני ועמך יבואר אי"ה). וביאור הענין הוא דהנה מה שמצינו מפורש בכתוב במעלת ומדרי' א"א ע"ה הוא דכתיב מי העיר כ"ו וכמא' אית העיר בעי"ן אלא האיר באל"ף ונמצא דאברהם הוא אור שהוא ראשית הקו מת"ת הנעלם. והנה כתיב אל אלקים הוי' דבר ויקרא ארץ אל קאי על מדת החסד וקאי על מדרי' אוא"ס שממלא מקום החלל ואלקים קאי על הצמצום והוי' קאי על הקו ששרש המשכתו מת"ת הנעלם. הנה בשרש המשכת הקו הנה לזה יש דעות מחולקות דיש דיעה ששרשו הוא ממל' דא"ס דידוע דמל' דאצ"י נעשה כתר ועתיק לבי"ע וג"ז ידוע דכמו שיש עולמות הפרטים הרי יש עולמות הכללים דא"ק הוא אדם דבריאה דכללות ועקודים נקודים או עתיק וארי"ך הוא יצ"י דכללות וברודים שהוא עשי' נק' עשי' דכללות. ולפ"ז ידוע אין מחשבין אצ"י דכללות אך זהו להיות דכללות האוא"ס שלפ"צ הוא אצ"י דכללות, ואי"כ מובן שמאצ"י הפרטי' נוכל להבין על אצ"י הכללית דכמו שמל' דאצ"י הפרטיות הרי נעשה כתר ועתיק לבריאה יצ"י עשי' הפרטים כמרי"כ הרי ממל' דאצ"י הכללית שהוא עצמות אוא"ס שלפ"צ הנה ממל' דאצ"י נעשה עתיק לבריאה דכללות שהוא א"ק שבו מתלבש הקו כני"ל והו' דיעה א' ששרש המשכת הקו הוא מת"ת הנעלם שהוא ת"ת דא"ס. והנה כתיב על כל שבח מעשה ידיך דכללות ההשתל' נק' מעשי ידיך ולפעמים נק' מעשי אצבעותיך דעשר אצבעות הם כנויים לע"ס להיות שהמשכה הוא ע"י ע"ס והו' הטעם מה שהמברך מגביה ידיו על המתברך בכדי שיהי' ההמשכה ע"י הע"ס וכללות ההשתל' נק' מעשי ידיך שהם רק בחי' עשי' וכתיב עושה פלא דגם בחי' פלא שהם עולמות דא"ס שלפני האצ"י הוא ג"כ רק בחי' מדרי' העשי' דכללות

ההמשכה דקו (מה ששרשו מבחי' עצמות א"ס כניל) הוא בחי' העשי' ולכן שרש המשכת הקו ממל' דאצי' דכללות שהוא עשי' שבאצי' דגם באצי' הרי יש ביי'ע ומל' דאצי' הוא עשי' שבאצי' אבל יש מעשי צדיקים שהוא ההמשכה דתומי'צ שעיי מעשה הצדיקים בקיום התומי'צ או הוא המשכת הקו ממקום גבוה יותר שהוא מדרי' גבוה יותר היינו מתית הנעלם שהוא תית דא"ס כידוע שעיי תומי'צ ממשיכים תוס' אורות וזהו דיעה הב' דשורש המשכת הקו הוא מתית הנעלם דאלי'כ הלא יקשה דהלא כל המשכות שממשיכים הכל הוא מהקו והקו הלא נמשך בתחלת הבריאה כו', לכן דעתם דשרש המשכת הקו שמצד תחלת הבריאה והתהוות העולמות הוא רק ממל' דאצי' שהוא עשי' שבאצי' לכן נק' או בחי' עשי' וכמאמר על כל שבח מעשי ידיך אמנם עיי קיום התומי'ם שהם מעשה הצדיקים וכמ"ש ועמך כולם צדיקים או המשכת הקו ממקור גבוה ביותר והוא מבחי' תית הנעלם שהוא למע' מבחי' מעשה דתית הוא פנימי' המדות ובפרט תית בעצמה בכל עולם שהוא מדרי' גבוה ביותר ולכן עולה עד הכתר וכמו"כ הוא בתית דא"ס שעולה עד הכתר דשם. ולפי' יבואר כאן ג' מדרי' בשרש המשכת הקו. הא' דשרש המשכת הקו הוא ממל' דא"ס שהוא בחי' עשי' שבאצי' הכללי, הב' דשרשו מתית הנעלם שבא"ס, והג' דשרשו מתית הנעלם דא"ס כמו שעולה בכתר דשם כו', וי"ל דג' מדרי' אלו הם ענין ג' כריתות שכרת הקב"ה ברית עם הנבראים הא' בימי נח ובניו שכרת הקב"ה עמהם ברית על קיום העולם וכמ"ש עוד כל ימי הארץ זרע וקציר וקור וחום ויום ולילה לא ישבתו וכתוב בו אני הנני מקים את בריתי אתכם ואת זרעכם אחריכם והי' כריתות ברית על קיום העולם והוא כמו המשכת הקו ממל' דא"ס לצורך התהוות העולמות והב' הוא הכריתות ברית דאברהם וכדאי' במד"ר (בראשית פמ"ד) שא"א בא בטענות אל הקב"ה אמר לפני הקב"ה רבון כל העולמים כרת ברית עם נח שאינך מכלה את בניו עמדתי וסגלתי למעי'ס יותר ממנו ודחתה בריתי לבריתו תאמר שאחד עומד ומסגל מצות ומעי'ס יותר ממני ותדהה בריתו לברי' א"ל הקב"ה מנח לא העמדתי מגינים של צדיקים אבל ממך אני מעמיד מגינים של צדיקים עכ"ל המדרש וזהו ואעשך לגוי גדול כו' הקב"ה מעמידים מבני אברהם והוא קיום התומי'צ שעיי' הוא המשכת הקו מתית הנעלם והוא ברית דמשה שהוא על התשובה וכמ"ש הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות דשרש המשכת התשובה הוא מבחי' הכתר ודוקא מפנימי' הכתר וכמ"ש אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך דאנכי הוא בחי' כתר וב' פעמים אנכי קאי על פנימי' הכתר וזהו מה שתית עולה עד הכתר והיינו פנימי' הכתר דהגם שב' קוין חסד וגבורה עולין ג"כ בכתר אמנם זהו רק בחיצוניות הכתר אבל זו האמצעי בחי' תית עולה בפנימי' הכתר וזהו הג' מדרי' דהמשכת הקו. וי"ל דמשנית אשר לעיל יהי' יחוד אר"פ ואר"מ שעוני' יהללו שמו במחול דשמו הוא בחי' אר"פ ומחול הוא אור מקיף י"ל דיתחד זה הוא עיי מה שהתית עולה עד הכתר, היוצא מדברינו שאברהם הוא ראשית הקו והקו הוא האור מה שנמשך אחרי'צ (היינו מה שהוא בו בעצמו) וכניל באריכות אמנם לפי'ו שהקו שהוא אחר הצמצום הוא רק אור וידוע דאור הוא רק גילוי העצם שהוא רק הארה וגילוי מה שמאיר

ומתגלה מן העצם שבאמת הוא נבדל מן העצם ופי' נבדל היינו תבולת הערך דעצם הוא עצמי ועיקר של דבר הארה הוא מה שאין בה מן העצמות כלל וריחוק ההבדל שביניהם ובפרט שהקו שנמשך אחר הצמצום שהוא מדרי' אחרת לגמרי שהרי האור כמו שהוא קודם הצמצום עדין היה אור העצמות וע"ז נא' עד שלא נבהיע ה' הוא ושמו בלבד והגם שלכאן אי"מ איך שיך מדרי' השם קודם שנבהיע, דידוע דשם אינו אלא לגבי הזולת, אך הפי' הוא שם קאי על האור כמו שהוא כלול במאור עצמו דשם הוא בתכלית ההעלם ואינו בגדר גילוי כלל והגם שכל הגילויים שאח"כ נמשכים ממנו, אמנם בהיותן עדיין כלולים במקורם הוא מדרי' עצם המאור הם בתכלית ההעלם, אמנם לפי"ז יקשה האיך נמשך אח"כ האור בגילוי דכל ענין הגילוי הוא נמשך מן המאור שהי' כלול בעצם בהעלם המאור ושם היה בתכלית ההעלם שאינו גם בגדר גילוי כלל ואיך יומשך מזה גילוי אח"כ (כוחנו על הקו), נאך לאזן מיר אויף הערן ריידען זייער הויך אין עצמות אוא"ס און מיר וועלן דאָס פריער פאַרשטיין אין כחות הנפש מיר זיינען דאָך נשמות אין גופים, ולהבין זה צריך להקדים תחלה להבין זה בנפש האדם, דהנה ידוע שכל כח יש בו ג' מדרי' הא' עצם הכח מה שהוא למע' מגדר הגילויים הב' כמו שהוא מקור הגילויים הג' הוא התגלות הכח וכמו התלבשות השכל באותיות שנק' אותיות מסבירות אותיות שבנפש שבהם וע"י הוא התלבשות וגילוי השכל כידוע דכל שכל אמיתי מהותו הוא דוקא כשבא בתלבשות באותיות דוקא דבלא אותיות אי"ז גילוי שכל כלל וכמו השפעת הרב אל התלמיד שהוא דוקא כשהשכל מלוכב באותיות או אפ"ל ההשפעה, והנה בהשפעת הרב אל התלמיד (דא' מיינען מיר אַ אמת'ער משפיע ורב) הנה שכל הרב מופלא בערך משכל התלמיד שהוא המקבל וכאשר הרב מגלה השכל לעצמו (ער איז דאָך אַ איד און דאָרף אויך מתבונן זיין אין אַ ענין אלקי כו') וכאשר מגלה השכל לעצמו או הוא רואה שבשכל זה אין לו מה להשפיע לו כלל שאין זה השכל לפ"ע המקבלים נחיר אחר להשפיע להם מה שהי' לפ"ע אמנם אח"כ איז ער זיך מיישב שצריכים להשפיע להמקבלים זה השכל אמנם איך יגלה שכל זה מאחר שהר"ע מופלא מן המקבלים שאינו לפ"ע מהות ומדרי' המקבלים ומלבישו בכמה התלבשות הצעות ומשלים ומחלק את השכל ההוא לריבוי פרטים וחלקים שונים עד אשר או בכחו לגלותו אל המקבלים והגם שהדקות והרוחניות הרי נחסר או שהרי שלימות הדברים הוא כאשר הוא מורכב בכל ההרכבות השייכים בו כו' וכל שכל כאשר מפרידים ומחלקים אותו לחלקים וענינים הרי נחסר הדקות והרוחניות שבו ומי"מ הרי אי"א להשפיע שכל ההוא כמו שהוא אל המקבלים, והנה בהכרח לומר שכל הדרכים והנתיבות שהוציא המשפיע אח"כ הי' נכללים במקורם דא"כ מאין נתגלו אח"כ אלא דודאי שהי' מתחלה גי"כ רק שהי' נכללים בתכלית ההעלם בעצם עד אשר גם לעצמו לא הי' ידוע דכל ההשפעה ששייכה אל המקבלים היא בערכם בהכרח שיורגש ההשפעה אצל המשפיע עצמו מה שמרגיש מה שאפשר לו להשפיע להם וזהו ע"ד שארז"ל יותר משהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק ובכל עת שיש לו שכל לפי"ע המקבלים וששיך להם יש לו תענוג

ורצון בזה ח"ש מאחר שתחלה הוחלט אצלו בשעה • שהשכל בעצמו הריע שאין זה השכל ששייך אל המקבלים אי"כ הדרכים והנתיבות שהוציא אח"כ הי' בתכלית ההעלם כלולים בעצמו ממש ואי"כ איך נתגלו אח"כ בגילוי ומ"מ הננו רואים שהאמת הוא כן שהי' כלולים תחלה דאלי"כ איך נתגלו אח"כ זה כן במשפיע ומקבל. ובדוגמא כזו יובן גם בכחות דנפש האדם וכמו בכח המשכיל שממנו נמשך כל גילוי ההשכלות כידוע והנה כח המשכיל עצמו אינו מציאות עצמאית הוא השכל שהרי את כח המשכיל אין אנו מרגישים כלל ואם הי' שכל הי' נרגש גי"כ כמו השכל שאדם מרגישו בכל עת ואפילו בעת שאינו משכיל השכלות הרי עכ"פ השכל נרגש מ'פילט מציאות פון שכל עד אפי' אין דער צייט וואָס מיא טוט ניט אין מושכלות (מיא קאן דאָך ניט איין שמועסן אַז מיא האָט קיין שכל ניט נאָר דאָס איז דאָך איין גלייך ווערטל אָבער דער אמת איז דאָך אַז שכל איז מען מרגיש בכל עת) דלכל אדם יש לו שכל במוחו ואפי' כשאינו בגילוי יש לו גי"כ מציאות השכל ומרגיש גם בשעה שאינו מרגיש השכלות. ואם הי' כח המשכיל מציאותו ומהותו מדרי' השכל וואָלטן מיר דאָך עם אויך פילען כמז מציאות השכל ואנו רואים שאינו כן שאין אנו מרגישים מהות כח המשכיל כמו מהות השכל רק שאנו מרגישים שהשכלים שאנו משכילים נמשך מאיזה מקום אבל מקור השכל אינו נרגש לנו כלל נמצא שכח המשכיל אינו מציאות שכל מ"מ הרי כל הגילויים שכליים נמשכים ממנו דוקא ורק ששם הם בתכלית ההעלם ותכלית ההתכללות ואי"כ אינו מובן איך נמשך אח"כ בגילוי כו'.

ועוד יובן בדוגמא כזו בכח התנועה היינו תנועה החיונית שבנפשו הרי הוחלטו בזה חז"ל כל חי מתנועע ובהכרח לומר שמקודם שנתגלה אח"כ בגילוי כחות נפשיים היו גי"כ בצירוף כח חיוני בעל תנועה אמנם בהיותה כלולים בעצם הנפש שטרם שנתפשטה בגילוי כחות פרטים, שם אינו שייך עליה קריאת שם כח שהיתה עדין כולה בבחי' רחוני' ואינו נופל בה שום ציור מורגש ולפ"ו אינו מובן איך אח"כ בהתפשטות והתגלות כחות הנפש מתגלה כח התנועה ומורגשת. ועוד יובן זה בכללותו עדי"מ כי שמש ומגן הוי' אלקים דיש מגן ונרתק להשמש לפעמים הוא הארת השמש בלא מגן כלל שארז"ל לעיל הקב"ה מציא חמה מנרתקה אבל עתה יש מגן ונרתק להשמש ונת' בכ"מ דכוונת הנרתק הוא מפני המקבלים בכדי שיהי' באפשרי לקבל את הגילוי אור ובאמת מבואר שזהו לצורך הגילוי אור עצמו כי האור כמו שהוא כלול אז אינו בגדר גילוי כלל מפני הבהירות וע"י ההעצרה הסתרים והמגן והנרתק עי"ז הוא התגלות האור ובדוגמא כזו יובן גם בהשפעת הרב להתלמיד שע"י כלי קיבול השכל הם הכלי מוח הגשמי מביא את זהשכלה בהגשמה וגילוי שע"י שכלי המוחין מעלימים ומסתירי' על עצם הגילוי מביאים את הגילוי אור כו' כי השכל וכלי המוח הם חומר וצורה והשכל הוא הצורה וכלי המוח הוא החומר וכדוגמא שהוא מגביל את הצורה דא"א צורה בלא חומר, וכמ"כ

בשעה שהשכל : כ"ה בכת"י, ואוצ"ל : בשעה זו שהשכל.

יובן שעי' ההעצרה דכלי המח עי"ז התגלות שעי' השכל כי האור עצמו הרי אינו בגדר גילוי כלל ורק שעי' ההעצרה וההעכבה עי"ז הוא התגלות השכל דהנה מצינו חילוקים שונים בטבע בנ"א שיש אדם שהוא בר דעת גדול ובאפשרי להשכיל השכלות עמוקות באמת רק שחסר לו כח ההסבר להסביר מה שהשכיל אל הזולת להבינו פרטי ע' השכלתו ולפעמים מצינו מי שהוא בר דעת קטן ממנו ואינו חסר לו כח ההסבר כלל ויכול להסביר כל מה שהשכיל אפי' לתינוק קטן ביותר שבאמת כח ההסבר אינו חלוי בעצם מדרי' הדעת שנאמר שבוה מה שבאפשרי להסביר יותר בזה יהי' לו הוכחה שהוא בר שכל גדול יותר שהי"ז ודאי שהראשון בר שכל גדול ביותר ומ"מ הרי כח ההסבר חסר לו והשני שאינו בר שכל גדול כ"כ וכח ההסבר אינו חסר אצלו כלל ובהכרח לומר שחסרון ההסבר אינו חסרון בהשכל כאלו • שהוא מצד כלי המח וכמו שנראה במוחש במי שאינו יכול להשפיע אל הזולת ולהסביר זהו מפני שאור שכלו הוא בדות יותר וכלי המח אצלו אינו בהשגה כלל ומשריז הוא שאינו בהרגשה טובה (ווארום אמאל קען זיך טרעפן אז גם לעצמו זאל ער אויך ניט קענען משיג זיך את השכל עס טרעפט אז אמאל זאל ניט גיין עס נעמט ניט כו') ויודע את השכל בכל פרטיו איך ומה הוא אמנם אינו בגילוי גמור אצלו עד שיאמר עליו כי הוא זה כו' להיות שאצלו מאיר תוקף דקות המושכל כמו שהוא והנה הידיעה בזה שלימה אצלו ומ"מ להסביר לזולתו אין ביכלתו כלל משא"כ מי שאינו בר דעת כ"כ מ"מ הרי אצלו דקות השכל וההפלאה חסרים אצלו להיות שכלי מחו קטנים ואינם מזוככים כ"כ ממילא מעצרים ומסתירים על האור ודקות המושכל ועי"ז דוקא באפשרי לגלות את השכל ההוא בהתגלות ובהתלבשות בריבוי אותיות ומשריז הרי באפשרי להלביש את השכל בריבוי הצעות ולבושים הסברים עד שכל אחד יוכל להשיג את השכל אבל בהשגה עצמו אין דעם עצם פארשטאנד הרי השכל הוא נעלה יותר וכמו שנראה במוחש דבר שכל גדול כשרואה איזה פסוק הוא לעצמו הרי רואה בזה גילוי אור רב אבל כשיבואו לגלות את הדבר אל הזולת יהי' הדבר אחר לגמרי יעמאלט איז גאָר אַנדערש היינו דאָס וואָס ער פאַרשטייט פאַר זיך ומה שמגלה אל הזולת הם ב' ענינים נפרדים שלעצמו ה"ה רואה בו גילוי אור רב וכל שבא להשפיע ולעלות זעהת ער אז עס איז עפעס ניט דאָס משא"כ בבר דעת קטן הנה מצד התגברות כלי שכלו שמעלימים ומסתירים על עצם דקות וזכות האור שאינם מאירים אצלו בגילוי הרי המושכל ההוא מתגלה אצלו און לייגט זיך באַ עס אפי' איך להסבירו ולגלות אל הזולת נמצא שההסתרה והעצרה פעל התגלות. וביאור דבר זה יובן מענין ההשתוממות שארז"ל אשתומם כשעה חדא וכמו עד"מ א' כשלומד איזה לימוד שכלי און עס ווערט קושיות בלימוד ההוא אז מייגע בעצמו להגיע בעצם כח המושכל שבו ער האַרעוועט צו טראַגן זיך צוא עצם כח המושכל שבנפשו עד סוף כל היגיעה שלו נעשה בבחי' השתוממות שנעשה לשעה ההוא כמו מבלבל ממש שמשום היגיעה און אסאך האַרעוואניע

הרי שכלו משתומם ומתבטל השכל הגלוי לגמרי ואז מתחיל להתישב על הקושיות עם הייבט אן וויזען א רעכטקייט ותחלה הוא גילוי ניצוצות אור עם הייבט זיך בא עם אן וויזען רעכטקייט עד אשר מגיע לאמיתית הכוונה בשכל ההוא ומתפרקים ומתיישבים כל הקושיות שהי' לו כו', והנה לולי הביטול השכל הקדום הגלוי לא הי' בא אל הכוונה האמיתית שבה אלא ההשתוממות הוא המביאן אל הבנת הדבר לאמיתתה וכנראה זה במחשש בא' שלומד בעיון שעיי הקושי' שהם העלמות והסתרים הנה עייז מגיע לעומק פנימי' הכוונה היינו שעייז מתעורר פנימי' מדרי' השכל שהוא דוקא עיי ההעלמות הקושי' דורך דעם דוקא קאנען דערגיין דיא אמיתית הכוונה (ווארום דעם וואס איז אומעטום רעכט קיין ניט רעכט איז בא עם ניטאָ אַט דער וויס ערגעץ ניט פי' ער וויס ניט דיא אמיתית הכוונה באמת כו') ודוקא עיי הביטול קאן מען עפעס דערגיין הוא דוקא בלימוד עיוני בא לאמיתית הכוונה וע"פ פשוט הוא כמארז"ל אין אדם עומד על דבר הלכה אח"כ נכשל בה היינו ההעלם שמגיע לו אז הוא מגיע אל אמיתית הכוונה ובדוגמא כזו יובן גם בכח המשכיל שבכדי שיתגלה ממנו גילוי השכל הוא דוקא עיי ההשתוממות כו' וכנ"ל דהקרומא דחפאי על מוחא שעיי הרי נעצר ונסתר התגלות השכל ונראה זה במחשש בכלי ההבנה שצריך עיון שיש כאלו שהם מבינים בהשקפה ראשונה ובקל ויש כאלו שצריכי' הרבה יגיע' עד אשר יגיע איזה שכל אבל כשמשיג השכל אז הוא בהנחה טובה לייגט זיך אָפּ דיא זאָך אמת און גוט היינו שידוע הדבר על בוריו זיער גרונטיק ניט גישווינדעלט ויכול להשכיל בזה הרבה השכלות מעומק ובנביעה רבה דער מושכל קוועלט בא עם און דאָס איז מיט א חיות רב והוא מפני שקרומא דמוחא הוא קרום עב שמעלים ומעציר את גילוי אור השכל ולכן עד אשר משיג את המושכל צריך הרבה יגיעה עד אשר יגיע צוא דעם שכל קומט עם דאָס אן שווער אבל התגלות השכל אח"כ לאחר שמשגו הוא בהתפשטות ובהתרחבות ביותר שידוע את השכל לעומק כו' וכמ"כ יובן זה גם בכח הצומח שדוקא עיי ההעצרה והעכבה דהגרעין בהארץ עייז הוא הצמיחה וההתגלות אח"כ שעיי שהגרעין נעצר ונעכב בהארץ הוא נרקב ונפסד מהותו הקדום ומתבטל לגמרי ואז הוא הצמיחה שבעת שהוא עדין איזה מציאות או לא הי' ממנו שום צמיחה ודוקא כשנרקב וכן הוא בכח הראי' שההבטה הוא עיי כלי העין שידוע שהם עורות וקליפות ועיי כו' ועיי הוא ההבטה דלהיות שהם מעלימים ומסתירים ואז הוא דוקא טובה ההבטה כו' ולכן קצר הראות צריכים לכלי הבטה שפעולתם הוא כדוגמת פעולת הקרומים להעציר ולהעכיב כו' וכמ"כ הוא גם בכח התנועה כו'. ובדוגמא כזו יובן גם בהנמשל והוא באו"ס שלפ"צ שהאור אינו בגדר גילוי כלל ודוקא עיי ההעצרה והעכבה דבחי' ומדרי' הצמצום שהוא בחי' ישת חשך סתרו עייז הוא בחי' גילוי הקו לאח"צ שעליו נא' מגלה עמוקות מני חשך וזה בד"כ בכללות השתל' ומדרי' הקו וכמ"כ הוא גם בהשתל' גופא שגילוי אורות דאצי' המתגלים בבי"ע הוא דוקא עיי הכלים שעיי נעצר ונעכב עצם הגילוי וממילא יכול להיות אח"כ ההתפשטות לבי"ע והנה גילוי אור נק' נוגה שעייז אומר מלאים זיו ומפיקים נוגה דנוגה הוא ל' אור שהוא נרגש ויוצא לחוץ וגם פי' מל'

הוגה במסילה שזהו עצם השם דנוגה ואור הוא מה שנראה ונרגש לעין כל הגילוי ההוא דוקא לאחר הסתר הכלי דאז הוא התגלות האור ויש כמראה הקשת בענן כן מראה הנוגה דאור חיו השמש שמאיר בקשת הוא בדרך העצרה ההעכבה בהענן ועיי העצרה בהענן עיי נראה אח"כ האור וסיבת ענין ההסתרה הוא דהנה ידוע שיש ג' מדרי' יש ואין ויש יש הראשון הוא אמיתית היש והג' הוא היש הנראה האין הוא הממוצע וכידוע ומבואר כ"ז מענין ג' מדרי' תהום מעין ונהר תהום ע"ד בחי' היש האמיתי ונהר ע"ד היש הנגלה, ובכדי שיהי' ההמשכה והגילוי מיש האמיתי ליש הנראה הוא עיי אמצעית האין שהוא בחי' ביטול וכמו ביטול הכללי שאין ביטול אור הקרום גופא. ועפ"ז יובן ענין מגן אברהם שע"י מגן ונרתק שהוא בחי' צמצום האור עיי' הוא דוקא אח"כ גילוי הקו והוא מה שהעצרה וההעכבה גופא הוא סיבת הגילוי והוא אנכי מגן לך דבכדי שיומשך מבחי' גילוי אנכי שהוא גילוי אור עצמי שבאמת הוא מצ"ע אינו בגודל גילוי ובכדי שיהי' ממדרי' זו גילוי הקו הוא עיי המגן וההסתר דצמצום ועיי' הוא דוקא ושכרך הרבה מאד שע"י המגן שמעציר ומעכב הוא התגלות אח"כ שע"יג שכרך הרבה מאד דכל מה שהעצרה הוא ביותר הרי התגלות שהוא השכר ביותר והוא ה"י ברכה ואי' במדרש הג"ל בך ה"י חותמין שהר"ע הסתימה ומ"מ הוא דוקא הסיבה אל הברכה דברכה הר"ע ההתגלות בשפע רב שהוא עיי ההעצרה וההעכבה והוא מה שאנו מברכין מגן אברהם.

ועפ"ז יובן כללות הענין דהר"ע ידוע דמדת המל' חלוקה מכל המדרי' שבשאר הספי' הי' ענין השבי' משא"כ במל' שלא הי' ענין השבי' כלל בספד"צ וארעא אתבטלת שהי' בה רק בחי' ביטול ולא שבי' לגמרי, שבמל' הרי הכלי לא הפרידה מן האור והאור העצמי שבה מתגלה דבשאר הספי' הי' האור העצמי וההתגלות הם ב' דברים נפרדים זמ"ז דמה שמתגלה אינו אור עצמי כלל וכלל משא"כ במדרי' הג"ל שלא הי' בה השבירה כלל ולכן אומרים אם זכרתיך על יצועי כו' שגם אז הי' באותה מעלה ומדרי' כמו בשעת העבודה דק"ש והוא הפרש שבין משה ואל"י דכל מה שאירע למשה אירע לאל"י דמשה הי' ארבעים יום בהר ואל"י הי' ג"כ מ' יום כו' אמנם שרש הפרש שביניהם הוא דמשה המשכתו הוא מבחי' שם מ"ה שהוא מקור האורות ואל"י מש' ב"ן שהוא מקור הכלים דבאל"י כתיב חי ה' אשר עמדתי לפניו שהי' בבחי' עיבור במל' שהוא בחי' יב"ח שהוא בחי' עיבור היותר אשורי ולכן גבר בו בחי' המל' דהנשמות שנולדים מיחוד זרין יש נשמות כאלו שמתגבר בהם כח האב ויש בו מכת האם כו' וז"ע תלוי לפ"ע משך זמן העיבור ולכן משה שהי' בעיבור רק ז' חדשים הי' מש' מ"ה אבל אל"י שהי' בעיבור יב"ח התגלות בו כח המל' ולכן עלה בגופו השמימה שהאור לא הניח את הכלי והכלי לא נפרדה מן האור כו' ולהיות דמשה שרשו מש' מ"ה שהוא בחי' האורות הי' צריך לקבורה שהר"ע ההעצרה וההעכבה הוא מצד הכלי כו' שהאור עצמו הרי נעצר ונעכב כו' דהתגלות הוא דוקא לאחר ההעצרה וההעכבה כו' משא"כ באליהו שלא הי' צריך לזה כלל ועפ"ז יובן גם בענין המשיח שנק' בן דוד דודו הוא לא הי' בעיבור כ"כ שנק' בר נפלא כו' ועיקר ההתגלות יהי' משיח ואפ"ל דהוא מה

שאליו יבשר על ביאת המשיח יאיר ויתגלה פנימי מדרי המל' כו, ועוד יהי' חידוש לעיל שיתגלה מדרי' עצם הכלי שגוף המעלים ומסתיר יתגלה ג"כ דבאמת הרי גוף המעלים הוא למע' במעלה ומדרי' מאור העצמי דידוע דכל ממוצע הוא למע' במע' ומדרי' מהדברים המתחברים כו, ובעבודה הרי' מה שכל המצות נתלבשו בדברים גשמיים כו' ולעיל יהי' זה החידוש שכל המצות יאירו ויתגלו כו, וזה ולא ידע איש את קבורתו דמשה עצמו הי' יודע שהרי משה הוא מדרי' האור ומשו' ידע כו, אמנם האור דמשה הוא רק מה שנתגלה לו במית שהוא רק אור הנגלה משאי' בעת הסתלקותו שנתגלה לו בחי' האור העצמי כו' ועד מ"ש עולמך תראה בחיך כו, אמנם העדר הידיעה מה שלא ידעו הוא רק עד היום הזה אבל במדרי' היום התוא שע"ז אמר במדרש ביקש שלמה לידע את הקץ כוונתו שרצה לידע ענין גילוי כחות עצמיים הי' התשובה ע"ז דלהיות שאינו ידוע עדין קבורת משה איך באפשרי להשיג את הקץ וזה ולא ידע באמת עתה צריכים חיווק בעבודה וקיום התומ"צ בגשמיות שהרי ע"ז הרי יתגלה לעיל גילוי אורות עצמיים שהרי' קבורתו של משה ועוד זאת יותר שיהי' התגלות גם מדרי' היש שהוא גוף המעלים דע"ז אכן אתה אל מסתתר ויהי' גילוי' היש מבחי' עצמות אוא"ס ולעיל יתגלה מדרי' בחי' היש האמיתי כו'.

בס"ד, ליל ב' ה' וישב כ' כסלו, רס"ה, פנעטורבורג

פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי, הנה כי ברבים זהו נתינת טעם לפדה בשלום מאחר כי ברבים היו עמדי לכן פדה בשלום נפשי, וצ"ל מהו"ע כי ברבים, וגם מהו"ע שזהו נתינת טעם לפדה בשלום כו, אך הענין הוא בכדי להבין זה צלהקית ענין ירידת הנשמה בגוף, אשר לכאורה הלא זהו ירידה גדולה מאד כי למעלה הנשמה היא גבוה ונעלה ביותר שזהו מ"ש נשמה שנתת בי טהורה היא, אתה בראת אתה יצרת ואתה נפחת בי, שטהורה קאי על אצילות ואח"כ אתה בראת ויצרת הוא כמו שנמשכה בירידתה בבי"ע, וכידוע שבראת יצרת נפחת קאי על ג' עולמות בי"ע, אבל שרשה היא באצילות, שאפי' נשמות דבי"ע כמו שהם במדרי' בי"ע ג"כ שרש שרשם הוא באצילות, כמ"ש בזהר כל נשמתא הוי קימא קמי' מלכא קדישא כו, אשר בשרשה היא מז"א דאצילות, ואח"כ נמשכים בבי"ע ואף כמו שירדה בבי"ע (שיש כמה מדריגות יש נשמות דאצילות שאף כמו שהם בבי"ע הם ג"כ נשמות דאצילות ויש נשמות דבי"ע) ומ"מ ידוע שאף שהיא נשמה נברא עכ"ז אינו דומה לנבראים דבי"ע, שהם רק נברא מאלקות ולא אלקות ממש פ"י היינו רק נברא ולא בורא, ונשמות אפי' נשמות דבי"ע כל מציאותה היא אלקות שהאלקות גופא נעשה בבחי' נברא, וזהו בדרך פלא איך שאלקות נעשה בבחי' נברא.

וזהו החילוק דנשמות למלאכים כו' נמצא מעלת הנשמות הוא שבעצם בשדושה היא מאצילות וכשירדה בבייע הוא אלקות ולכן יש באפשרה לירד להתלבש בגוף גשמי שזהו גופא מפני שבשדושה היא גבוה ונעלה וכל הגבוה ביותר יורד למטה מטה ביותר ולכן הנשמה דוקא (שהיא גבוה כו') יכולה להתלבש בהגוף גשמי, אף שאינה בערכה, כי למלאכים יש גיב גופים כמיש ברמבין עי"פ עושה מלאכיו כו' אך להם ב' יסודות כו' הם דוקא בגופים מה שבערכם אבל הנשמה יכולה להתלבש אף בגוף שאינה בערכה, ובאמת הרי זהו לה ירידה גדולה ועצומה מאד, ובדרכי עבודתה הוא חילוק גדול לאחר שנתלבשה בגוף לכמו שהי' למעלה אשר עמדה בבחי' חי ה' אשר עמדתי לפניו ועמדה שם בבחי' ביטול אהו"ר, משא"כ לאחר ירידתה בגוף למטה צריך ריבוי יגיעה לזה ואף כשמתייגע אינו דומה גיב ואינו בערך לאהו"ר שלמעלה, שאינו דומה אפי' לאהבה וביטול המלאכים כו' וכיש שהיא למעלה ממלאכים, נמצא שזהו אצלה ירידה גדולה שירדה למטה וצל זה מה נעשה ואיוו יתרון יש בירידתה למטה (וואס איז געווארן פון איר ירידה למטה כו'). והענין הוא דהנה כתיב יעקב חבל נחלתו שידוע עי"ז המשל מחבל שראשה אחד קשור למעלה וראשה השני' קשור למטה והנה עי"ז שמנענעים קצה התחתון עי"ז מתנענע קצה העליון גיב, כמו"כ עדי"ז יובן בנשמות גיב עי"ז התעוררות הנשמות למטה, עי"ז נעשה התעוררות אהו"ר שלמעלה כו', אך באמת עיקר ירידת התלבשות הנשמה בגוף ונהי"ב עיקר ירידתה לא בשביל עצמה היא רק לברר את העולם ועי"ז פועלתה למטה בעולם עי"ז נעשה התעוררות אהו"ר בהנשמה למטה ואז פועל חידוש בהנשמה למעלה גיב וזהו חבל נחלתו כו' כי נתלבשה בנהי"ב למטה בדרך התלבשות אור בכלי, ואף שהנהי"א והנהי"ב הם מרחקים לגמרי זמין כשם שאברי הגוף הם גשמיים לגבי הנפש והם הפכים זמין בתכלית אך זהו עי"ז הכח המפליא לעשות נתלבשה עי"ז אור בכלי, פי' שהאור הוא לפי"ע הכלי והכלי נזדככה לפי אופן האור ואינם פועלים שום שינוי זמין לא המלביש פועל שינוי בהמלוכש, שהמלוכש הוא לפי אופן המלביש והם מרגישים זמין, וממילא אז המלביש אינו פועל שום שינוי כי הוא לפי אופן המלביש ונחזיך לפי"ע, עי"ז נפש החיונית כמו כח השכל כו' וכמו"כ בכחות הנפש, כמו שהשכל מתלבש בהם ומשכיל השכלות במוח שבראש אינו דומה לכמו שהשכל מתלבש בדברים גשמיים ועצם ההשכלה היא השכלה רוחנית כי כאשר הוא מתלבש בכלי המוח הוא בגשמיות עד שבא לידי הפשטה, אשר בהשכלה ראשונה עוד הוא בהגשמה שקודם יודע דברים נתפסים בגשם, ואח"כ בא לדבר הרוחני בהפשטה, ויש עוד שאפי' ענין הרוחני מה שהוא מבין בהפשטה אצלו הוא גיב עדיין בהגשמה כמו שאנו רואים שיש חילוקים במשכילים שיש מי שמבין ומקשיב הדבר שכלי בדקות (ער נעמט דיא זאך איידעל) ויש מי שמקשיב הדבר שכל בהגשמה, וזהו מצד כלי המוח, שמי שמחוז זך בכשרון שכלו הוא מבין זה בדקות יותר, ויש מי שמחוז גס ועב ואינו זך כ"כ אינו מבין ומקשיב הדבר בדקות כ"כ ואף ההפשטה הוא אצלו גיב בהגשמה וממילא אפי' הרוחני הוא גיב אצלו בהגשמה, וכי"ז הוא כשמלתבש בכלי המוח, אבל עצם כח השכל הרוחני הוא בהפשטה ועצם ההשכלה הוא השכלה רוחנית, שאיז תלוי ועומד בריבוי ומיעוט כו'

שזה אנו מבינים אם לוקח ומקשיב הענין שכלי בדקות או בהגשמה, וגם אשר זהו השכלה רוחניות ולא השכלה גשמיות, נמצא שעצם כח השכל פועל שינוי בהמלוכש שכל השכלות שלו הוא לפי"ע כלי המוח, להיפך המלוכש מזכך המלביש ע"י שעוסק בהשכלות נעשה מוחו זך ווערן אויס געאיידלט וע"י ריבוי שקידה יכול לבא להבין לעומק ביותר לאשורה על בוד"י בטוב יותר, שבהמשך הזמן נעשה אצלו השגה בדקות ע"י שעוסק בהשכלות געלות, וגם שזה תלוי באופן הלימוד ההשכלה בהמשפיע בעצם, שע"י הוא מזכך כלי המוח עד שהענין יונח אצלו בדקות וכ"ז הוא בהתלבשות כחות הנפש בכלי הגוף, וכמ"כ יובן בנה"א ונה"ב, שהנה"ב מלביש הנה"א, ואינם נתגלים מצד זה למטה כחות הנה"א, וממילא הוא מלביש הנה"א, וממילא הוא תופס בהגשמה שהמלביש פועל שינוי בהמלוכש אך ע"י הוא מזכך הנה"ב כמו בע' התורה למשל, שלומדים אנו תורה, שגם בג"ע ג"כ לומדים המחליף פרה בחמור והלכות גשמיים, אך אופן הלימוד הוא באופן אחר לגמרי, אבל עתה מה שאנו לומדים עתה אינו באופן שלמע' כלל כי הוא בהשכלה שנתפס בגשם והשכלה הוא בהגשמה, עכ"ז ע"י שלומד תורה מלוכש בלבושי' דנה"ב ע"י מזכך כח השכל דנה"ב כו', וכמ"כ בכל הענינים למשל במצות בדברים הגשמיים וכמ"כ במצות מעשיות כו' וזוה גופא יש בירור דנה"ב למשל לבוש הצדקה ע"י פועל הבריר שירצה ליתן ושיכפה א"ע ליתן צדקה וכמ"כ במצות חובת הלבבות, אהוי"ר ואמונה וידיעת אלקות, וכשהיא בלבושי' דנה"ב הנה ע"י לימוד התורה הוא מברר ומזכך את הנה"ב, ועיקר זיכוך נה"ב הוא ע"י התפלה שאז הנה"א מזכך הנה"ב שהתפלה הו"ע התבוננות אהוי"ר, למשל בק"ש שאומר שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד, שאחד הוא אחדות הוי' שמצד העולמות שע"י הוא מורה אחד א' ה' ז"ר וארץ וד' הוא ד' רוחות העולם שכולם הם בטלים לאל"ף אלופו ש"ע שלאחר התהוות הם בטלים ממש כמו קודם התהוותם ולכן אומרים הוי' אחד ולא יחיד כי אחד הוא מורה על התאחדות העולמות וזהו"ע הק"ש אשר בזה הוא התבוננות שהנה"ב יוכל ג"כ להבין הע' כי אינם מציאות יש, הענין בזה הוא כידוע שהתהוות מציאות היש עיקרו הוא ע"י צמצום האור, כי במקום שמאיר גילוי האור אז הוא העדר הישות וכאשר האור הוא מצומצם ובהעלם אז מציאות יש נרגש ונראה ביותר, ומבשרי אחזה שבמקום שמאיר גילוי האור ביותר הוא העדר הישות ובהיפך כאשר האור בהעלם אז כו', ולהבין זה בנפש הוא עדי"מ מאותיות הדבור שהם מורגשים ביותר כי הם נרגשים אל הזולת, ויש אותיות המחשבה שהם דקים ורוחניים ביותר ואינם נרגשים אל הזולת כלל ויוכל לחשוב ולהאריך במחשבתו והזולת לא ידע מזה כלל ואף יוכל להיות שלא יבין אפי' אשר הוא מחשב כו' אבל הוא בעצמו הרי הוא מרגיש האותיות ויש בחי' אותיות שהם למעלה גם מאותיות המחשבה, כי במחשבה גופא יש חיצינוי' המח' היינו מה שמחשב האותיות והם נרגשים לו לעצמו האותיות ויש עומק המחשבה מה שמאיר אצלו רק אור השכל ומאיר אצלו בתוקף ואינו נרגש האותיות, וזהו רק בכח החכמה בהברקה ראשונה בהשכלה חדשה שהיא מרגיש רק אור השכל שאצלו מאיר אז רק אור השכל

ולא האותיות וכמוֹכ אנו רואים בכחות גיכ בכח הרצון ובכח התענוג גיכ יש אותיות אך אינו נרגש בתוקף העונג לא נרגש האותיות אבל מ"מ בהכרח לומר שיש שם אותיות הם דקים ואינם נרגשים וכמוֹכ יש אותיות בעצם הנפש, שהנפש מלאה אותיות כמו נפש המדברת כו', כי התגלות האותיות הם מה' מוצאות הפה היינו ע"י הקול אבל עיקרם הוא מאור הנפש וכאשר חסר גילוי האותיות אבל בגילוי הנפש יש והראי' ע"ז מאילם כו' ועוד ראי' מוכרחת ע"ז מאור השכל שיש חילוקים שיש מי שאומר השכל באותיות אלו ויש מי שאומר באותיות אחרים ואם נאמר שמקור האותיות הוא מגילוי הנפש הי' הגילוי אוד השכל שוה בזה ובזה, ומשתווים יחד, ובאמת אנו איננו רואים כך כמו תוספות ראי' ור"ן שאומרים שכל אחד כולם באותיות שונות זה מזה, נמצא מובן שבהכרח לומר שמקור האותיות אינו מגילוי הנפש אלא שעיקרם הוא מעצם הנפש כו', וכשם שנתגלה אור השכל כמוֹכ האותיות גיכ התגלותם הוא מהנפש, נמצא שמציאות האותיות ישנם בכ"מ בעצם הנפש ובגילוי הכחות, ובכחות גופא גיכ יש כמו התענוג ורצון עד בחי' דיבור, אך שם הם דקים ורוחניים ביותר ומה שהם יורדים ונמשכים הם מתגשמים ביותר, ובעצם הנפש לא נרגש האותיות עד הכחות חכמה בינה השגה שיודעים האותיות אך עוד דקים הם ורוחניים ויש החילוק שנרגש לעצמו ולא נרגש להזולת כו', והנה סיבת הדבר בהגשמת האותיות מה שבעצם הנפש הם דקים ורוחניים מאד ובהמשכתם הם מתגשמים כו' הסיבה בזה הוא בהתגלות האור אשר שבמקום שמאיר אוד הנפש אז האותיות מתעלמים ביותר שבמח' מאיר גילוי הנפש ביותר לכן הם דקים ביותר ובעומק המח' הוא נרגש לעצמו עד עצם הנפש שם מאיר אוד העצמי לכן אינו ניכר כלל האותיות ואינו נרגש כ"כ כו' וכמוֹכ עדין יובן בעולמות גיכ סיבת הישות הוא מצד הצמצום האור וכמו שמצינו בע"ח אומר כשעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא את העולם צמצם א"ע וסילק אה"ג על הצד שע"י הצמצום הי' תחלת הישות ומציאות יש, ל"מ בעולמות עליונים לא נתגלו עדיין מציאות הישות לגמרי מפני שבשם מאיר האוא"ס בגילוי רב יותר וכמ"ש בע"ח ובארה"ש שגופא נק' כלים ויש גופים ונשמות דגופים ושרש נשמות דגופים שהתגלות הכלים הוא מעקודים פריצוף דא"ק הוא מחשבה כללית ועקודים הוא התחלת התגלות הכלי' עכ"ז עקודים הוא עקוד בכלי אחד שהכלי הוא גיכ אחד ובטל וע"י ההשתל' נתגלו כלים ביותר באצילות הכלים בבחי' גבול וכמ"ש בעה"ק, ובעולם הבריאה אינו בבחי' גבול מפני שאינו בערך ועיקר בבי"ע דשם מציאות יש ביותר מפני שאינו מאיר גילוי אוד הקו כ"כ, וע"י הפרסא המפסקת ע"י שנתגלה האור בבריאה לכן נקרא בשם מציאת יש בריאה יש מאין במציאת יש מפני שהוא קרוב אל האין אינו יש גמור ורק ע"י סהשתל' מבריאה ליצירה כמ"ש ברמב"ן שנק' תהו מפני שמתנה את בניא שאינו יכול לקרוא בשם כי לקרות שם הוא לאחר שנתפס הדבר במציאת יש כו', והנה חומר היולי בחי' עולם הבריאה אינו מציאות יש ממש, וביצירה הוא התגלות החומר והמציאות יש ביותר וע"י והשתל' עד למטה הוא במציאות יש גמור שזהו ע"י ריבוי הצמצום כו', וכאשר מאיר גילוי

אוא"ס ביותר היש אינו נרגש כ"כ, ולפי"ז עיקר מציאות היש הוא ע"י צמצום העולם, שבאמת לגבי אוא"ס הצמצום אינו מעלים ומסתיר וזהו רק לגבי העולמות הוא ההתעלמות האור, וממילא הגילוי אוא"ס מאיר לאחר הצמצום כמו קודם הצמצום, וא"כ כשם שקודם הצמצום לא הי' מציאות יש כמ"כ עתה לאחר הצמצום ג"כ העולם הוא כמו קודם הצמצום בבחי' ביטול ואף באוא"ס שלפה"צ יש שם ג"כ אותיות, אותיות הרשימה שזהו"ע מ"ש גליף גליפו בטה"ע, אך אינם כלל בשם מציאות כי הם כמו לפה"צ כמ"כ הם לאחר הצמצום כו' וד"ל, רק שהעולמות נתפס ונרגש למציאות יש רק לגבי עצמם, אבל באמת הם בטלים ממש, וזהו הפי' הוי' אחד שלאחר שנתהוו העולמות הם בטלים ממש ומיוחדים כמו קודם הצמצום שהוא לבדו הוא ומאיר הגילוי אוא"ס בגילוי לכן לאחר שנתהוו הם ג"כ באופן כזה כו' בבחי' ביטול וענין זה יכול הנה"ב ג"כ להבין שהוא מאמין בבריאה יש מאין כמ"ש בסידור שאפי' אחי"ע מאמינים בזה ובבריאה יש מאין מאנט דאס אויף ע"י הצמצום וממילא יוכל להבין שהצמצום הוא רק לגבי הנבראים ויוכל להבין ענין הוי' אחד, אך כל מה שאנו מבינים אין אנו מבינים מהות הדבר וע' היחוד מהותו אינו מובן לנו איך הוא ההעדר המציאות כמו שא"א להבין מהות הרוחני שבהשגה אנו רק מבינים מציאות הרוחני למשל מהות היחוד א"א להבין שאנו מבינים שצ"ל כך באופן כזה (עס דארף זיין אַזוי) והדבר הוא כך, רק שלע"ל יתגלו בגילוי כמ"ש וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר אבל ידיעת איך הוא העדר המציאות א"א להבין, ממילא הנה"ב דורך דעם וואס מיא גיט אים צו פאָרשטיין ע"י שמבינים אותו הענין, שהנה"ב שייך למציאות ביותר ועיקרו הוא למציאות כו', וקודם שהוא מבין זה הוא מרגיש העולמות למציאות יש הנה"א מבינו להתנה"ב שיבין שא"ז מציאות כלל וכלל ועי"ז פועל הרצוא ליכלל בדבר זה שהוא מן ההיפך להיפך שהוא מבין שזהו היפך לגמרי שמצד זה הוא מתעורר בהתפעלות כו', וגם מצד שרשו שהוא בשרשו מתהו שממילא עי"ז פועל הביטול דנה"ב שהי"ע מ"ש ורב תבואות בכח שור בתוקף ביותר, ועי"ז הוא פועל גם התפעלות בנה"א תוקף הרצוא שע"ז כתיב אדם ובהמה תושיע הוי' שאדם מצ"ע הוא האהבה רצוא מצד השגה באלקות בהארה שיוכל לבא בהשגה כו', ובהמה הוא רצוא למעלה מטר"ד שנה"ב הוא תוקף ההתפעלות הוא באהבה הבלתי מוגבלת שזהו מ"ש משכני אחריו נרוצה כתיב נרוצה לשון רבים נה"א ונה"ב שהם בתוקף הרצוא וזהו ע"י התלבשות הנה"א בנה"ב ומציאות היש, ע"י הרצוא ביותר נפעל עי"ז בנה"א ג"כ התפעלות כו'.

והנה קודם ק"ש צ"ל שתיים לפני' לפעול בנה"ב הווה וההתפעלות צ"ל שתיים לפני' כמו ששרפים והאופנים אומרים קדוש וברוך המעלים בו הווה כמו ששרש מקורו אומר קדוש וברוך כו' וגם ע"י שיתבונן איך שהוא מרוחק מאלקות בתכלית תחלה ואח"כ יוכל לפעול בו ע"י התבוננות באחדות הוי' ולפעול תוקף הרצוא וגם בנה"א ג"כ וגם בשרש ומקור בחי' יעקב חבל נחלתו ג"כ ע"י שמנענעים קצה התחתון נתעורר השרש ג"כ ע"י השגת אהוי"ר שלמע' מטר"ד, כי בחי' נשמות נק' מהלכים בחי' הילוך כי הנשמה היא בבחי' חי

הוי' אשר עמדתי בחי' עמידה וע' ההילוך הוא ע"י האהבה הבלתי מוגבלת ולא ממדריגה למדרי' כי זה יש גם במלאכים ג"כ כו', ונשמח ע"י ירידתה למטה פועל בירור דנה"ב וביטולו וממילא הרצוא או בתוקף וע"ז פועל בנה"א ג"כ אהבה הבלתי מוגבלת וכמו"כ בעצם עלי' מדרי' הרוחני' נעשה עלי' בנשמה כי ישראל עלו במח' מאותיות המחשבה כמשנתל' שהם דקים ורוחניים ולכן המחשבה משוטטת תמיד ולא כדיבור ולמעלה הוא כמו שאותיות הם דבקים באלקות כלים דאצילות אשר הם דבקים ומיוחדים בתכלית שאיהו וגרמתיי חד כו' ונשמח שנתת בי טהורה מצד הכלים שיש קדושה וטהרה, קדושה הוא מצד האור וטהרה מצד הכלים והו' שייך בכלים שבהשתל' יוכל להיות בבחי' ישות, והו' אומר טהורה היא הוא מצד הכלי כו', ונשמח שנתת בי טהורה היא ע"י ירידת הנשמה למטה נעשה אצלו לאשתאבא בגופא דמלכא באוא"ס שלמעלה מהתלבשות וכ"ז הוא מצד ירידת הנשמה בהגוף והו' תכלית הכוונה בכדי לברר הנה"ב וכל עניני העולם וע"ז נעשה התפעלות בנה"א ועלי' בתוקף כו', והו' מ"ש פדה בשלום נפשי כי ברבים היו עמדי יש לומר ע"ד אחריו נרוצה מ"ש נרוצה ל' רבים שקאי על גה"א ונה"ב שפועל בהם הביטול, וכי ברבים קאי על גה"ב שהוא בחי' רה"ר טורא דפרודא כו' כמ"ש ורב שלום לשון רבים שקאי על גה"ב שהו"ע כי ברבים שפועלים הביטול בנה"ב. וכאשר כי ברבים נה"ב הוא עמדי בבחי' ביטול, אז הוא הפדה בשלום שאז לא יש ענין המלחמה, כי כשהנה"א כאשר הוא מברר את הנה"ב הוא בדרך מלחמה כי הנה"ב רואה מציאות הישות ומה שפועל בו הנה"א הוא בדרך מלחמה שזהו ע"ד מ"ש ויאבק איש עמו עד עלות השחר שזה קאי על ביאת משית, ולכן צריך קודם ק"ש שתים לפני' וצריך ריבוי יגיעה כו' וע' השלום הוא שא"צ המלחמה שנעשה ממילא הביטול בכ"מ, והו' פדה בשלום נפשי כו' יש לומר שענין כי ברבים הוא בכלל בפעולה בעולם ושהרבים יהי' עמדי בבחי' ביטול ע"ד כמו מ"ה מברר בין שדוקא מה שהוא מבורר בעצם הוא מברר בין ובכלל פדה בשלום הוא שלא יהי' נצרך המלחמה דגוף ונה"ב יבורר מאליו וממילא יהי' אז הפדה בשלום כו' וד"ל.

בס"ד, ש"פ כי תצא, רס"ה

כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה"א בידך. ואיתא במד"ר ע"פ צא הלחם בעמלק מלמד שהי' נתונים תחת ענני הכבוד דאין אומרים צא אלא למי ששרוי בפנים, ועד"ז צ"ל גם כאן דכתי' כי תצא כו', דהל"ל כי תלחום וכת' כי תצא כו', שאין אומרים צא אלא למי ששרוי בפנים. ובכלל קאי זאת על כללות ע' ירידת הנשמה בגוף ונה"ב בכדי לבררו, שהנשמה היתה שרוי מתחלה בפנים ואח"כ יצאה לחוץ להתלבש בגוף ונה"ב בכדי לבררם. ובאמת

גם בהתלבשות הנשמה כשהיא כבר מלובשת בגוף שייך גם כן היציאה לחוץ
היינו שיוצאת ממצבה ומדריגתה מבחי' העבודה של הנה"א שמצ"ע להתלבש
בבחי' העבודה ששייך לנה"ב. והעבודה של הנה"א מצ"ע היא עבודה נעלית
שאינו בערך הנה"ב כלל. והעבודה של הנה"א מצ"ע היא בידיעת והשגות
של מדרי' היותר נעלית שבאוא"ס דהיינו בגדלות ורוממות והפלאות אוא"ס
איך שהוא מופלא ומרומם מהעולמות. וזהו יוכל הנה"א להבין ובוהו הוא
השגתו און אין דערויף ליגט ער. וכמו"כ המדות שלו הוא בחי' רעותא דליבא
בחי' הרצ"פ שלמע' מטו"ד, שמצד דעם דערהער של הפלאות ורוממות האור
א"ס נעשה בו הרצוא להכלל באוא"ס, ער ציט זיך צו אוא"ס, או שנמשך
מזה בחי' יראה שמצד ההרגש של הפלאות ורוממות אוא"ס נמשך מזה בחי'
'ראה והיינו בחי' יראת הרוממות שהר"ע יראה בושת בכלל, או שנמשך מזה בחי'
אהבה והיינו בחי' אה' בתענוגי' להתענג על ה' אבל הוא עד כלותה ממש (וחא"ס
ער גייט אויס אין אוא"ס). וזהר"ע העבודה של הנה"א מצ"ע, הכל הוא בענינים
אלו. וכמו"כ הוא במה ששייך לעולמות הוא בההתבוננות בבחי' הוי' אחד
דהיינו איך שאוא"ס הוא יחיד ומיוחד גם מצד העולמות, שגם לאחר שנתהוו
העולמות הוא בבחי' יחיד ממש שאין עוד מלבדו כלל. ומפני זה נעשה בו הרצוא
להכלל בה' אחד שיאיר בגילוי בחי' יחיד כמו שהוא באמת כו'. שכל זה
אינו שייך לנה"ב שאין הנה"ב יוכל להבין זאת, וגם שאינו מתעסק בזה
עם הנה"ב להבינו הענינים האלה שגם הוא יסכים על הביטול עד שיבוא
לבחי' רצוא. ולכן אפשר להיות שמצד עבודה ישאר מ"מ הנה"ב בבחי'
פירוד, שהגם שהעבודה של הנה"א הוא במדרי' נעלית ומ"מ לא יפעול על
הנה"ב שהנה"ב נשאר במדריגת' במהותו ובמציאותו כמו שהוא. ועי' צריך
להיות בחי' היציאה של הנה"א שיצא ממקומו ומדריגתו מבחי' העבודה שמצ"ע
להתלבש בבחי' העבודה ששייך לנה"ב. שהעבודה ששייך לנה"ב הוא בברוך
שכמל"ו שהוא מצד הארה של האלקות שזה מחייב עולמות. כידוע דהתארה
של האלקות מחייב מציאות העולמות, אמנם אינם בבחי' ענין עקרי כ"א
דהעיקר הוא האלקות כו'. שמצד השגה זו שמבין איך שהעיקר הוא האלקות
והעולמות הם טפלים ובטלים לאלקות פועל זאת בו שלא ירצה בהחיצוניות
ובגשמיות העולם כ"א בהאלקות, וזהו כל עבודתו הכל בבחי' אלקות שמתלבש
בעולמות. וכמו בענין גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו אימתי הוא גדול
כשהוא בעיר אלקינו שהר"ע הגדולה של בריאת והתהוות העולמות, וכמו"כ בבחי'
האלקות שמתלבש להחיות העולמות, שענינים האלה יוכל הנה"ב להבין ועי'
נעשה בו הביטול שיהי' לו אה' לאלקות. דכשתבונן בגדולת הוי' ונרגש
בו היוקר של האלקות הוא נמשך לאלקות, דכיון שהוא מבין שאלקות הוא דבר
יקר לכן רוצה באלקות. וכמו"כ עי' ההתבוננות איך שהעולמו' אינם ענין
עקרי כלל שהעיקר הוא האלקות פועל בו שלא ירצה בחיצוני' ובגשמי' העולם
כ"א בהאלקות כו'. וזהר"ע היציאה של הנה"א שצריך לצאת ממקומו וממדריגתו
דהיינו מבחי' העבודה שמצ"ע, להתלבש בבחי' העבודה ששייך לנה"ב. והגם
שצ"ל שבהעבודה של הנה"א שמצ"ע צ"ל הנה"ב שלו בבחי' דקות שלא יהי'
חומרי וגם ואינו מלביש ומעלים על הנה"א. דכשהנה"ב הוא בחומריות וגסות

אז א"א להיות בחי' עבודה כזו. אמנם מ"מ לא נשלם בזה הכוונה של תיקון
 הנה"ב, דא"ך שהנה"ב הוא בדקות מ"מ הוא צריך תיקון עדין, ובעבודה זו של
 הנה"א מצ"ע אין הנה"ב נתתקן, כ"א שצריך להיות העבודה שלפ"ע הנה"ב
 שעי"ז נזדכך ונתתקן הנה"ב. חהר"ע שאין אומרים צא אלא למי ששרוי בפנים,
 דהיינו שהנה"א מצ"ע עבודתו הוא להכלל באחדות הוי', וזהו"ע שרוי בפנים.
 וצריך להיות היציאה לחוץ, דהיינו להתלבש בהעבודה של ביטול היש. וכמו"כ
 בכללות ירידת הנשמה בגוף כתי' כי תצא למלחמה כו', שאין אומרים צא
 אלא למי שהי' שרוי בפנים, דמתחלה היתה הנשמה שרוי בפנים ואח"כ יצתה
 לחוץ לברר הגוף ונה"ב. דהנה הנשמה היא חלק אלקי ממעל וכיון שהיא בחי'
 חלק אלקי הרי היא בחי' אלקות וכמ"ש בנים אתם להוי' אלקיכם, דכשם שהבן
 נמשך מעצמות מוח האב כמו"כ שרש נשי' הוא מבחי' חכ' עילאה. דהנה
 הנשמות נמשכים מאצי', והיינו מבחי' פנימי' הכלים דע"ס דאצי' שהכלים
 דאצי' הם אלקות, וכמו"כ הנשמות הם ג"כ בחי' אלקות. ולכן על הנשמה כמו
 שהיא באצי' נא' נשמה שנתת בי סהורה היא שהיא בבחי' בהירות האור. וי"ל
 שכמו שהכלים דע"ס נק' בשם ספי' על שם ספירות ובהירות, היינו מפני
 שהם בחי' אלקות ולכן הם בבחי' ספי' ובהירות כמו"כ הוא בנשמות שהוא
 בבחי' בהירות האור מפני שהיא בחי' אלקות. והגם שהנשמה אפי' כמו שהיא
 באצי' היא רחוקה מאד מבחי' עצמות הכלים דאצי', וכמבואר במ"א דגם
 נשמות שגולדי' מבחי' יחוד א"רא שנק' אחים ורעים לוי"א הם הארה קטנה
 מאד לגבי כלים דור"נ דאצי'. נמצא שגם הנשמה כמו שהיא באצי' היא רחוקה
 מאד מבחי' כלים דאצי' מ"מ הוא בחי' אלקות, דאף שהוא הארה אבל ההארה
 היא בחי' אלקות. דגם כמו שהיא נעשה בבחי' נברא מ"מ אינה נשתנית
 ממהות האלקות דכלים דאצי'. דזהו ההפרש שבין התהוות הנשמות לשארי
 נבראים, דשארי נבראים הם בבחי' מהות אחר מאלקות, דהגם שהתהוותם הוא
 מהכלים דאצי' דכל התהוות הוא מכלים דאצי' וכמא' איהו וגרמוהי חד לברוא
 בהן וע"י מאין ליש, אמנם הם בחי' כח הפועל האלקי שפועלים ומהווים
 את הנבראים, אבל לא שהאור האלקי בעצמו נתצמצם ונעשה בבחי' מציאות
 נברא, כ"א שהנברא הוא מהות אחר מאלקות. דלכן נק' בשם נברא גם מצד
 החיות שלו, והכח האלקי המהווה ומקיים מציאות הנברא ומחי' אותו בבחי'
 אור הוא בחי' בורא, ונמצא שהם בבחי' בורא ונברא. והגם שאין לך דבר
 שחוץ ממנו, שלא יש בלעדי אלקות כו', וכמ"ש בלקו"א בשער היחודה"א שהנבראים
 הם בחי' התפשטות הארה מאלקות כו', אמנם זהו כמו שההארה באה במהות
 אחר ממהות אלקות (בהחזרה אמר הפי' כי באמת הנברא הוא הוא החיות
 האלקי אבל הוא נעשה במהות כזה שאין לו שום שייכות לאלקות כלל, אבל
 הנשמה כמו שהיא נעשה מהות מציאות נשמה אעפ"כ הרי היא במהות
 כזה שהיא מצ"ע שייכה לאלקות שהיא רחני ובבחי' ביטול כו' ויש בזה בעצמה
 שייכות לאלקות) משא"כ בנשמות הוא שההארה האלקית גופא נעשה בבחי'
 מציאות נשמה. דבאמת מה שמבוא' במ"א שהנשמות הם בחי' הארה הוא לאו
 דוקא, דהרי ענין הארה הוא שאינו בחי' עצם כלל, ובנשמות איתא שהם בחי'
 חלק אלקי, הרי שהם בבחי' עצם אלקות. וזהו ההפרש בין נשמות לשארי

נבראים דשארי נבראים הם רק בחי' הארה ולכן הם בבחי' מהות אחר מאלקות. אבל נשמות הם בחי' אלקות, ומכש"כ כמו שהם באצי' שהם בבחי' אלקות כו'. דלכן נמצא בנשמות מה שהם בבחי' בורא וכמארז"ל מה הקב"ה בורא עולמות אף אביכם בורא עולמות. רק שזהו בבחי' נשמות שנק' קדוש שהוא למע' מבחי' נשמות שנק' אנשי קדוש כידוע. אי"כ הרי יש בחי' זו בנשמות מה שלא נמצא בחי' זו כלל בנבראים. ושרש ועיקר ההפרש ביניהם הוא בהנשמות נמשכים מבחי' פנימי' הכלים והנבראים מבחי' חיצוני' הכלים. דפנימי' הכלים הוא בחי' העצמיות שלהם ולכן אינו שייך שיומשך רק הארה דכל עצם בלתי מתפשט ולכן הם בחי' אלקות. והגם דכל עצם בלתי מתחלק ג"כ ואיך נק' חלק אלקי, י"ל דבאמת תחלק יש בו כל העצם, אמנם מה שנק' חלק י"ל דחלק הוא מל' התחלקות שהם מחולקים (אפגיטיילט) מהעצם היינו מבחי' האורות. דמבוא' במ"א שכלים דאצי' הם עדי"מ אותי' המח', והנה במח' יש ב' בחי', יש בה מח' עצמית דהיינו כשחושב הענין הנוגע לעצמו שאז המח' מיוחדת עם העצם ממש, אמנם כשחושב בדבר הנבדל ונפרד שאינו נוגע לעצמו ממש הנה אף שהוא חושב את הדבר מ"מ אין המח' מתאחדת עמו. וכמ"כ הוא למע' ההפרש שבין הכלים דאצי' לנשמות, שבחי' פנימי' הכלים הוא עדי"מ כשחושבין מח' עצמית דהיינו שהם מיוחדים עם האורות, אבל הנשמות הוא עדי"מ כשחושבין בדבר הנבדל שאין מתאחדים כ"כ עם האורות, וזהו"ע מה שנק' חלק דהיינו שהם מחולקים מהיחוד שעם האורות, אמנם מ"מ הם בחי' אלקות. משא"כ שארי נבראים נמשכים מבחי' חיצוני' הכלים, שמחיצוני' הכלים אינו נמשך רק הארה, ולכן הם במהות אחר מאלקות. וזהו"ע שהנשמה היתה שרוי' בפנים היינו בבחי' פנימי' הכלים דאצי', ובפרט ששרש הנשמות הם משם הוי'. דכל זה שנת"ל שנמשכים מבחי' פנימי' הכלים היינו מש' אלקים, אבל באמת שרש הנשמות הוא מבחי' שם הוי'. דלכן יש בכל נשמה מבחי' ד' אותי' של ש' הוי', יו"ד ה' וא"ו ה' ובחי' קוצו של יריד, דקוצו של יו"ד הוא בחי' הרצי"פ שלמע' מטר"ד שיש בכל נשמה, והיו"ד הוא בחי' שכל הנעלם שבכחו לצאת מהעלם אל הגילוי להשכיל ולהתחכם באמיתותו ית' באמיתות המצאו ובאמיתית גדולתו ורוממותו. ובכחו להביא זאת בהבנה והשגה. והוא בחי' ה"א של שם הוי' שיש בו אורך ורוחב, בחי' רוחב הוא מה שמרחיב דעתו ובינתו בענינים האלה, ובחי' אורך הוא מה שבכח בינתו להוליד מזה בחי' מדות אהוי"ר. ובכח בינתו ומדותיו שלו הוא עובד עבודתו בתורה ומצות בקול ודיבור ומעשה שזה בחי' ר"ה של שם הוי'. שכ"ז יש בכל נשמה, ואפי' נשמות שנמשכים מבחי' מל' דאצי' שהוא בחי' היתר תחתונה שבאצי', מ"מ יש בה כל הדי' אותי' הוי' וגם בחי' קושי"י. ויש נשמות פרטיות ששייכים לספירות פרטיות במדרי' תחתונות או במדרי' עליונות, וכמו משה זכה לבינה ששרש נשמתו הוא מבחי' ה"א עילאה של שם הוי' הוא בחי' נשמה, ואלי' ה' בחי' רוח, ודוד ה' בחי' נפש, ואדם הראשון ה' בחי' חי ומשיח יהי' בחי' יחידה, וכמ"ש הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד, ומאד הוא אותי' אדם רק שהוא בחי' כי לא אדם בלי גבול שבבחי' אדם, וכמ"ש בע"ח דקוצו של יו"ד הוא בחי' אי"ק שהוא בחי' אדם, אמנם הוא בחי' קדמון היינו בחי'

כי לא אדם שבבחי' אדם, הוא בחי' הבל'ג שבבחי' אדם. אמ'ם כמרכ' בכל נשמה פרטית יש כל המדרי' הללו, והוא מפני שנמשכים מבחי' אצי' ומבחי' האורות דאצי' ומבחי' האורות שלמע' מאצי', לכן יש בהם בחי' שם הוי'. והנה הנשמה ירדה בבחי' עולמות בי"ע וכמ"ש אתה בראת אתה יצרת אתה נפחתה כי, שהם בחי' ג' עולמות בי"ע שעליהם כתי' ומשם יפרד, שהם בחי' טורי דפרודא ונק' רשות הרבים שיש בהם תערובות רע. דבבחי' אצי' כתי' לא יגורך רע מפני שאצי' הוא בחי' רשות היחיד עולם האחדות, דבאצי' הוא איהו וחייהי חד ואיהו וגרמיהי חד שהם בחי' אלקות ומיוחדים בתכלית באוא"ס. משא"כ בי"ע הם בבחי' פירוד ולכן יש בהם תערובות טור' דגם בבחי' מיעוטו רע, דאפי' שרובו טוב אבל יש בו מיעוט רע, וכיצי' הוא מחצה על מחצה, ובעשי' רובו רע, עד שבעוה"ז התחתון כל הענינים שלו הוא מצד הקלי' וסטי'א הרשעים גוברים בו, וכמרכ' הגוף ונה"ב מעורבים מטרר'. וזהו"ע היציאה לחוץ, והיתה שרוי' בפנים בבחי' אצי' ששם הוא בחי' לא יגורך רע ונמשכה בהשתל' של ג' עולמות בי"ע, עד שנתלבשה בגוף ונה"ב שיש בהם תערובות רע, דכל אדם כשיחשוב ויעיץ האדם ויפשפש במעשיו ימצא בעצמו כמה ענינים של עומק רע. וזהו היציאה לחוץ, דעולמות בי"ע נק' בחי' חוץ וכמ"ש מחוץ לפרוכת יערוך אותו אהרן, וקאי על עולמות בי"ע וכמ"ש אמצאך בחוץ כו' וכשיכ' עוה"ז הגשמי שהוא בחי' חוץ ממש, וזהו"ע היציאה לחוץ בכדי לברר כו'. וזהו"ע כי תצא למלחמה על אויביך כו', אויביך הם היצה"ר שלא יש שונא יותר גדול להאדם מהיצה"ר, שלא יש מי שהוא בקירוב כ"כ אל האדם כמו היצה"ר, ולהיפך לא יש שונא יותר גדול להאדם מן היצה"ר, שהוא שונא ואורב להאדם, שבכל דרכיו ועניניו הוא רוצה להכשילו ולהחטיאו ר"ל הוא רוצה להפרידו מאלקות. וזהו"ע כי תצא למלחמה על אויביך שהו"ע היציאה של הנה"א להתלבש בגוף ונה"ב בכדי לבררם. והנה הכח ע"ז יש דוקא בנה"א דמפני שהוא נמשך מבחי' אצי' שמובדל בערך מעולמות לכן יש בכחו להתגבר על הנה"ב ולבררו. דמי שהוא בעצמו בבחי' עולם אינו יכול להתגבר ולדחות את הרע ולהעלות את הניצוץ הטוב, כ"א מי שמובדל בערך מעולמות יש בכחו להתגבר ולברר את הנה"ב. ולכן במלאכים לא יש יצה"ר וכמא' כלום יצה"ר יש ביניכם, והיינו מפני שלא יש בכחם להתגבר עליו ולבררו, כ"א הנשמות דוקא יש בכחם להתגבר על הנה"ב ולבררו, ובדוגמא שלמע' שכל הביוררים שלמע' הם ע"י הארת אצי' דהיינו מה שמל' דאצי' יורדת בבי"ע לברר בירורים, וכמ"ש ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה, טרף בגימט' רפי"ח עם הכולל שהר"ע בירור הרפי"ח ניצוץין, אבל הנבראים בעצמם לא יש בכחם לברר והגם שמצינו ענין הביוררים במלאכים ג"כ וכמ"ש וכל קרבי את שם קדשו, שהם בחי' קרביים המבררים, אך זהו בההשפעה העליונה שנמשך מלמע' כו', אמנם באמת גם בהעלאה מלמטלמ"ע יש בחי' מה שהמלאכים מבררים, וכמו ענין גפיף לון ומנשיק לון, שהו"ע מה שמוככים את האותיות, וכמו שידוע שכל בירורי הניצוצות שמתבררים למטה הם מתבררים אח"כ בכל העולמות בכל עולם לפי"ע, אמנם זהו בכח מל' דאצי' המתלבשת בהם, אבל מצ"ע לא יש בהם הכח לברר.

ובדוגמא כזאת הוא בהנשמה שיש בכחה לברר, והיינו מפני שנמשכה מבחי' אצ"י.
 אך שצ"ל ההתלבשות במקום המתברר, והיינו במקום הגוף ונה"ב. בדדוגמא
 כזאת למע' כתי' מי זה בא מאדום חמוץ בנדים מבצרה ויו נצחם על בגדי
 וכל מלבושי אגאלתי, וכמ"ש הנה הוי' יוצא ממקומו. שענין מי זה בא מאדום
 כו' הרע ההתלבשות במקום המתברר, וכמו דאיתא במדרש משל לכהן שנאברה
 לו תרומתו בביה"ק לטמא א"ע. א"א להניח תרומתו א"א מוטב שיטמא
 א"ע ולא יניח את תרומתו. כך קדש ישראל להוי' ראשית תבואתו, שהם תרומה,
 ולכן גלו לאדום שכינה עמהם לאגנא עליהו ולהצילן. וכמ"כ הרע הנה
 הוי' יוצא ממקומו ונמסו הרים שהרע היציאה במקום המתברר בכדי שיהי'
 ענין ונמסו ההרים שהרע הביורורים. וכמ"כ הוא בהנשמה שצ"ל ההתלבשות
 במקום הגוף ונה"ב בבדי לבררם. אמנם כ"ז הוא בששת ימי החול, אבל
 בשבת כתי' אל יצא איש ממקומו ביום השביעי, שלא יש אז בחי' היציאה
 לחוץ. דהנה כתי' ויברך אלקים את יום השביעי ואי' במד"ך ברכו במאור
 פנים שאינו דומה מאור פניו של אדם בשבת למאור פניו של אדם בחול.
 מאור פניו הרע גילוי המוחין וכמ"ש חכ' אדם תאיר פניו ובכלל הרע גילוי
 הנשמה. שאינו דומה המוחין ומדות של האדם בשבת להמוחין ומדות של ימות
 החול. שבשבת הוא בחי' העבודה של הנה"א מצ"ע וכמ"ש וקראת לשבת ענג
 וכמ"ש אז התענג על הוי', שהרע בחי' אה' בתענוגים. דבשבת לא יש ענין
 עבודת הביורורים דבשבת ברר אסור. ומה שיש בחי' בירורים בשבת זהו
 ע"ד מ"ש ואם האכל יאכל, דהיינו שהוא אוכל דבר הנאכל כו', אבל בחי'
 בירורים לא יש בשבת. ולכן גם האכילה דשבת אינו דומה להאכילה שבששת
 ימי החול, דבששת ימי החול הוא בחי' נהמא אפום חרבא ליכול, דהמאכל
 מצד התערובות רע שבו אם הוא אוכל למלאות תאוות נפשו הוא מורידו, וכמא'
 ממלא כריסא זיגי בישא. וכמ"ש וישמן ישורון כו', וע"ז צריך להיות המלחמה
 שלא יאכל למלאות תאוות נפשו, שע"ז נעשה דחיית הרע ומה שיאכל בכוחה
 לש"ש ע"ז נכלל ניצוץ הטוב בקדושה. אבל בהאכילה דשבת אינו צריך
 להיות מלחמה, וכידוע דהאכילה של שבת אינו מגשם. דהאכילה דשבת הוא
 ע"ד צדיק אוכל לשובע נפשו שהוא כמו שאוכל על השובע שלא יש תאוה
 בהאכילה, וכמ"כ הוא באכילה דשבת שלא יש בה בחי' תאוה מפני שהרע
 שבמאכל נפרד ונפל למטה. וכמ"כ בכללות העולמות נפרד הרע ונופל למטה.
 וכמא' הזהר וכל דינין מתעברין מינה כו' וכל שולטני רזונין ומארי דינא כוליהו
 ערקין ואתעברו מנה כו'. וזהו מה שדרשו במדרש ע"פ ויברך כו' ויקדש, ברכו
 במן וקדשו במן, שכשם שבמן לא הי' בו תערובות פסולת כמ"כ הוא
 בהאכילה דשבת שלא יש בהמאכל תערובות פסולת. וזהרע אל יצא איש
 ממקומו, שבשבת לא יש בחי' היציאה לחוץ כו'. אך לכא"ז צ"ל איך יתפרש
 ענין אל יצא איש ממקומו לפי מה שנת"ל בענין כי תצא למלחמה על אויביך
 שקאי על כללות ירידת הנשמה בגוף. וזהו ניחא לפי המבואר דכי תצא
 למלחמה כו' שהוא בחי' היציאה של העבודה של הנה"א שמצ"ע להתלבש
 בהעבודה ששיך לגוף ונה"ב ע"ז שבשבת לא יש בחי' היציאה וזאת שבשבת
 הוא העבודה של הנה"א שמצ"ע. אמנם לפי משנית' בענין כי תצא כו' שקאי

על כללות ענין הירידה והתלבשות של הנשמה בגוף, והרי בשבת ג"כ יש התלבשות הנשמה בהגוף ונהיב ומהרע אל יצא איש ממקומו ביום השבת. אך י"ל דהפי' הוא שלא זה הוא תכלית הכוונה של ירידת הנשמה בגוף בשביל העבודה דשבת כ"א בשביל העבודה של ימות החול כו'. ועוד י"ל דמפני שבשבת הוא בחי' עליית העולמות שבריאה עולה באצי' וכמ"ש ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו, דהיינו שכלים דברי' עולים באצי' שנעשים בחי' כלים שמאיר בהם האלקות דאצי', וכמ"כ הוא העלי' בכללות העולמו', וממילא הוא העלי' בנהיב ג"כ. ולכן אמר ע"ז אל יצא איש ממקומו, דהיינו שאין בחי' יציאה לחוץ כו'. אמנם בימות החול הוא בחי' יציאה לחוץ לברר את הגוף ונהיב חזו ג"כ מ"ש ביעקב ויצא יעקב מב"ש וילך חרנה, באר שבע והיינו בחי' מלי' דאצי', וע"א ויצא כו' שיצא מבחי' אצי' וילך חרנה, היינו שנתלבש במקום הרע לבררו, ובנפש הרע ירידת הנשמה בגוף, דכן מפרש בספר אזה"ח פסוק זה על ענין ירידת הנשמה בגוף, וזהרע מה שיוצאי מלחמה נק' בשם יוצאי צבא, דהיינו כמו היוצאים למלחמה צריכים הם לצאת ממקומם למקום השונא וכמ"כ הוא במלחמת הגה"א שצריך לצאת למקום הגוף ונהיב אך מה שנק' בשם צבא הענין הוא דמלחמה נמשך מבחי' שם צבאות וכמו דאי' במד"ר כשאני נלחם ברשעים אני נק' צבאות, ואי' בשערי אורה שצבאות הוא בחי' גויה שכל מלחמה הוא מגויה, וצ"ל מה שיד מלחמה לגויה, ולהבין זה צלהק"ת משנת"ל בענין כי תצא למלחמה על אויבך, שאין אומרים צא אלא למי שהוא שרוי בפנים, ומשמע מזה דזה גופא שהי' שרוי בפנים הוא יוצא לחוץ, והנה הבחי' השרוי בפנים הרע בחי' מקיפים חי' יחידה של הנשמה שהוא בחי' אצי' שבנשמה. דבחי' גר"ן של הנשמה הוא בחי' ביי"ע, דנשמה הוא בברי' ורוח ביצי' ונפש בעשי' כידוע, ואצי' שבנשמה הוא בחי' מקיפים חי' יחידה, שבכללות הוא הרצ"פ שלמע' מטו"ד, אלא שבוה גופא יש ב' מדרי', בחי' הרצון שיש לו עדין אחיזה בכחות, ובחי' הרצון שאין לו אחיזה בכחות או בחי' אהבה בתענוגים, והוא הבחי' השרוי בפנים חזו שיצא לחוץ, ובאמת אינו כן דהרי הבירור הוא ע"י בחי' גר"ן של הנשמה שהם בחי' שכל ומדות, אבל בחי' אצי' שבנשמה אינו מתלבש בנהיב לבררו, דהרי נת"ל דהעבודה של הגה"א שמצ"ע אינו שיד להנהיב כ"א שהבירור הוא ע"י בחי' גר"ן של הנשמה, וא"כ הרי אינו מי שהי' שרוי בפנים הוא בעצמו יוצא לחוץ כו'. אמנם באמת הענין הוא מפני שגם גר"ן של הנשמה הוא בחי' אצי', וכמו שנת"ל שגם כמו שהנשמה היא בבחי' נברא ומ"מ הוא בבחי' אלקות, ולכן יש בכחה לבררו, דנת"ל שכל בירור הוא מבחי' אצי' ובנשמה בחי' המברר הוא בחי' גר"ן שהם ג"כ בבחי' אצי'. כי באמת אינו דומה השכל ומדות של הנה"א לשכל ומדות של שארי נבראים, וכן הוא הענין באמת. אמנם עוד י"ל דזהו מפני שגמר המלחמה הוא ע"י בחי' עבודת עצם הנשמה שהם בחי' המקיפים חזי' יחידה, דהנה במלחמה יש ב' מיני מלחמה, הא' מה שהוא מתגבר על המנגד וכופו ומכניעו והמנגד נכנע אליו, אמנם אינו מתבטל עדין בעצם מהותו, שבעצם מהותו עדין ישנו, וצריך הוא לשמור אותו תמיד שהוא יכול עדין להגביה א"ע ולהיות

מנגד אליו אלא שהוא אינו מניחו. ויש עוד בחי' מלחמה מה שהוא מתגבר על המנגד עד שהוא נתבטל בעצם מהותו שלא יכול עוד להגביה א"ע עוד ולהיות בבחי' מנגד עד שיוכל להיות שיתאחד עם העם הנלחם עמו. וממילא מובן בודאי שלא שייך שיהי' בבחי' מנגד. ובדוגמא כזאת הוא בהמלחמה של הנה"א עם הנה"ב. שהמלחמה שהוא רק בבחי' הנר"ג של הנה"א זהו פועל רק בחי' אתכפי' שהוא פועל רק הכפי' וההכנעה בהתפשטות של הנה"ב, אבל בעצם מהותו אינו נתבטל עדיין, שזהו סיבת המח"ז שנופלים לו. ויכול הוא עוד להגביה א"ע ולהיות בבחי' מנגד גם בהתפשטות שיש עדיין זאת בכחו אלא שהוא אינו מניחו. אמנם בחי' המלחמה של הנה"א בבחי' עצם הנשמה שהם בחי' מקיפים דחי' יחידה הוא שהנה"ב מתבטל לגמרי בעצם מהותו, שבזה יש ג"כ מדרי' וכמ"ש בסשיב שיש בחי' צ"ג וצ"ג. שבחי' צדיק שא"ג הוא שכפה את הרע דהיינו שהרע נכסף בעצם מהותו אבל אינו נתבטל בעצם מהותו לגמרי שיהי' נהפוך לטוב כ"א רק שהרע נכסף אליו בעצם מהותו, שאינו רק הכפי' בהתפשטות כמו בבחי' מלחמה הא' רק שהוא כפי' בעצם המהות, אבל מ"מ אינו מתבטל לגמרי שיהי' נהפך לטוב. ובחי' צ"ג הוא שהרע נתבטל לגמרי ונהפך לטוב. נמצא ההפרש בין צ"ג לצשא"ג היינו שצשא"ג הוא רק מה שמצד הגילוי אור של הנה"א נעשה הכפי' של הרע בעצם מהותו רק שאינו מתבטל לגמרי עדיין, והרע בחי' ביטול במיעוטו כו'. וצ"ג הוא שהרע נתבטל לגמרי אצלו עד שנהפך לטוב. ועל ב' בחי' אלו שייך ג"כ ענין מלחמה. דעל בחי' צשא"ג איתא בהדיא בסשיב שהוא בחי' מלחמה דאמר שם, והנה כשהאדם מגביר נפשו האלקית ונלחם כל כך עם הבהמית עד שיוגרשהו וילך לו אלא שאינו נתבטל לגמרי הוא בחי' צשא"ג. הרי שאמר שהוא ענין מלחמה. ואף גם על בחי' צ"ג אפ"ל שמשמע שם שהוא בחי' מלחמה, דאיתא שם בפ"ט ששתי הנפשות נלחמות ועי' כל אחת חפצה ורצונה שתהא היא המושלת בעיר קטנה שהנה"א חפצה ורצונה להיות המוח ממולא ממנה לבדה כו' ויהי' בחי' ההשגה וההבנה של הנה"א כו' ויהי' בחי' אה' כרשפי אש כו' עד שיהי' בחי' אה' בתענוגי' עד שיתפשט גם בחלל השמאלי ששם הוא מקום משכן הנה"ב שיתבטל הנה"ב כו'. ונמצא שחשיב זאת בהרצון של הנה"א שהוא רוצה שיהי' בבחי' אה' בתענוגי' עד שיתפשט גם בחלל השמאלי כו', וממילא שהוא ג"כ בבחי' מלחמה (בהחזרה הוסיף: שהכוונה כאן הוא שאין זה בירור בדרך מנוחה כו' כיודע אלא שהוא בירור בדרך מלחמה). אלא שאינו כמו ענין ההתאבקות ששם גם המנגד מתגבר שזה הוא סיבת המח"ז שנופלים בשעת התפלה שבצ"ג בודאי אינו שייך ענין זה אלא שגם בצשא"ג ג"כ יש לומר שאינו שייך זאת, אמנם מ"מ הוא בבחי' מלחמה. והרע כי תצא למלחמה, דב' בחי' אלו הם ג"כ בחי' מלחמה. אמנם הוא בחי' גמר המלחמה. ונמצא שגמר המלחמה הוא עיי' העבודה של עצם הנשמה שהם בחי' מקיפי' דחי' יחידה (שהרע צ"ג וצשא"ג). והרע מה שענין המלחמה שייך לנר"ה, דהיינו מפני שעיי' נר"ה נעשה ג"כ הביטול בהנה"ב, והעיקר מה שעיי' נר"ה מתעוררים ומתגלים מאנען זיך אויף) כחות היותר נעלים של עצם הנפש, ועיי' נעשה גמר המלחמה. והענין הוא דהנה כתי' גם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא

אדם הוא להנחם. והנה כי לא אדם הוא להנחם הוא נתינת טעם על לא ישקר כר', וצ"ל מהו הנתינת טעם של כי לא אדם הוא ללא ישקר ולא ינחם כר'. אך הענין הוא דהנה ענין הנצחון שייך רק באדם גדול שהוא גדול במעלה יש בו ענין הנצחון שיושלם רצונו, משא"כ באיש שפל הערך דאף שהוא רוצה באיזה דבר הזולת מנגד לרצונו אינו מתגבר בו מדת הנצחון לעמוד על רצונו דוקא ולא באופן אחר, רק מי שהוא גדול במעלה דוקא בו יש מדת הנצחון לעמוד על רצונו דוקא, וכמאמר'ל כל ת"ח שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו ת"ח. והרי לא תקום ולא תטור כתי', אמנם זהו בדבר שבממון אבל בדברי תו' מותר (כן איתא התם). אמנם זהו בת"ח דוקא, שמצד מעלתו שהוא ת"ח צריך הוא שיעמוד על דבריו ועל עניניו, וכמ"כ הוא בכל אדם גדול יש בו מדת הנצחון. המלך שהוא גדול מכל אדם וכמ"ש משכמו ומעלה גבוה מכל העם, דשכם הר"ע הדעת שבין הכתפין ה"י אצלו למע' מבחי' ראש ומוחין של כללות העם לכן יש בו כח הנצחון ביותר שיושלם כרצונו דוקא. והנה בהנהגת המלוכה הוא שלצורך המלחמה מבוזים אוצרות המלך שסגולת מלכים אין חקר שנאספו ונקבצו מכמה שנים וכל הן יקר ונעים שלא שלט בהם יד אדם שגם לצורך דבר הנחוץ ביותר אין נוגעים מהם ולצורך המלחמה מבוזים ומפקירים הכל רק בכדי לנצח המלחמה. ואף שיוכל להיות שהמדינה שהוא כובש אינה שזה בנוק המלך או שהדבר בעצם הוא דבר קטן כו', אמנם מפני שהוא מנגד לרצונו לכן נתעורר בו מדת הנצחון לעמוד על רצונו דוקא. ואף שהרצון של הזולת בעצם אינו תופס מקום אצלו כלל, דמפני גדולת ורוממות שלו אינו תופס מקום אצלו לא הזולת ולא רצונו, אך מפני שהוא מנגד לרצונו נתעורר בו מדת הנצחון שיושלם כרצונו דוקא. וזהו לא שהשכל מחייב ומכריח את הדבר כ"א רק מצד הנצחון, ונמצא שכח הנצחון הוא באדם גדול דוקא. והנה כח הנצחון מגיע בעצם הנפש למע' מכל הכחות, לא מיבעי שהוא מגיע למע' משכל ומדות, אלא שהוא מגיע למע' גם מכח התענוג שבנפש דהרי הוא מבוז כל הון יקר וכל הדברים הנחמדים בשביל הנצחון, עד שהוא מפקיר גם חייו ויוצא בעצמו לעמוד בקשרי המלחמה, והכל הוא בשביל הנצחון. כמ"כ למע' כתי' וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם, דהיינו שבחי' מדת הנצחון נמשך מבחי' כי לא אדם כו'. דבחי' אדם הוא בחי' ע"ס דאצ"י, וכי לא אדם הוא בחי' פנימי' ועצמו' א"ס שלמע' מאצ"י, וע"ז אומר וגם נצח ישראל כו' כי לא אדם כו', דהיינו שבחי' כח הנצחון נמשך מבחי' עצמות א"ס בחי' כי לא אדם הוא. והנה כמו שלמטה הרי בשביל הנצחון המלחמה מבוזים אוצרות המלך, כמ"כ למע' יש בחי' הנק' אוצר וכמ"ש יפתח הוי' לך את אוצרו הטוב, וכמו שאנו מבקשים ומאוצר מתנת חנם חננו. והנה להבין מהר"ע אוצר למע', הענין הוא דהנה יש בחי' השתל' ולמע' מסדר השתל', בחי' סדר השתל' הוא בחי' האור הבא בגילוי, ולכן הוא בבחי' השתל' שיש בו בחי' מעלה ומטה והם בערך זל"י, דכיון שהאור בא בגילוי לכן יש בו מעומ'ט, וכיון שגם המעלה הוא בחי' גילוי אור לכן הם בערך זל"י, וזהר"ע סדר השתל', עדי"מ השלשלת שטבעת התחתון אחוץ בטבעת העליון והטבעת העליון מתלבש בהטבעת התחתון, וכמ"כ הוא למע' שהעלול

הי' כלול בעילתו וכשנתגלה העילה מתלבש בו העילה כו'. ויש בחי' שלמע' מס' השתל', דהיינו בחי' אוא"ס שהוא טמיר ונעלם. וכמ"ש אתה הוא עילאה על כל עילאין סתימא על כל סתימין לית מח' תפיסא כך כלל. היינו שגם בחי' חכ' עילאה אינה תופסת בעצמות א"ס ב"ה וכמ"ש ישת חשך סתרו. שהוא בחי' חשך והעלם שהוא בחי' העלם אחר העלם ובעילוי אחר עילוי בעצמותו. וזהו בחי' אוצר, דכשם שהאוצר הוא טמיר ונעלם, כמ"כ בחי' אוא"ס הוא טמיר ונעלם. ובחי' זו הוא בחי' מתנה וכמ"ש מאוצר מתנת חנם חננו. מפני שבחי' אתעדלית אינה מגעת שם. דבבחי' סדר השתל' שהתחתון הוא בערך העליון לכן שייך שם בחי' אתעדלית. אבל בבחי' עצמות אוא"ס שלמע' מס' השתל' אינו שייך בחי' אתעדלית, רק שהוא בבחי' מתנה. אך מתנה אין נותנים כ"א למי שהוא ראוי וכמארוז"ל אי לא דעביד לי' נייחא דנפשא לא הוי יהיב לי'. וכמו שמצינו בשבת שהוא בחי' מתנה וכמ"כ מתנה טובה יש לי בבית גנוי ושבת שמה, ומ"מ א"א להגיע לבחי' שבת כ"א ע"י ההקדמה של ששת ימי החול, דמי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, וההולך במדבר ואינו יודע אימתי הוא שבת מונה ששת ימים ומשמר יום אחד. הרי שא"א להגיע לבחי' שבת כ"א ע"י העבודה של ימות החול, והוא בחי' מתנה. וכמ"כ הוא בבחי' גילוי אוא"ס שלמע' מס' השתל' שהוא נמשך רק בבחי' מתנה שאין אתעדלית מגעת שם. ומ"מ צריך להיות מתחלה שלימות העבודה שבאתעדלית אתעדלית ואח"כ נמשך בחי' אוא"ס שלמע' מס' השתל' בבחי' מתנה, וזהו בחי' אוצר. והנה כשם שלמטה הרי לצורך המלחמה מבזבזים אוצרות המלך, כמ"כ הוא למע' דבשביל הנצחון של הנה"א נמשך בחי' אוא"ס שלמע' מס' השתל' ועי"ז נעשה ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, וכמ"ש מוצא רוח מאוצרותיו שהכה בכורי מצרים, דהיינו שע"י בחי' מוצא רוח מאוצרותיו עי"ז הכה בכורי מצרים, שהר"ע הפעולות הביטול שפעל בהקליפה היותר גסה של מצרים. אך לכאור' צ"ל מה שייך ענין הנצחון למע' כיון שלא יש מנגד אליו ח"ו, ומה שייך אליו בחי' הנצחון. דלמטה שייך ענין הנצחון מפני שיש בחי' מנגד כו'. והגם דכתי' הוי' איש מלחמה כו', אמנם זהו בבחי' ז"א ששם יש בחי' זלע"ז, אבל בבחי' אוצר הרי הוא בחי' עצמות אוא"ס שלמע' מס' השתל' שלא שייך שם בחי' מנגד, ומתור"ע הנצחון למע'. אך הענין הוא דהנצחון הוא בשביל ישראל, והוא בחי' הנצחון של ישראל. והענין הוא דהנה כתי' אם צדקת מה תתן לו ואם רבו פשעיו מה תעשה לו אם חטאת מה תפעל בו כו' וכחשיכה כאורה, והיינו שאין שום דבר תופס מקום לגבי ית'. אמנם זהו רק בחיצוניות המקיף, אבל בבחי' פנימי המקיף כתי' ואוהב את יעקב, שהכוונה הוא דוקא נש"י, היינו שהנה"א יתגבר וינצח על הנה"ב, ולכן ע"י הנצחון מעוררים וממשיכים בחי' עצמו אוא"ס שיתלבש במדת הנצח. וכמ"כ בנפש צריך להיות ג"כ בחי' מדת הנצחון, דהיינו לעמוד נגד כל מונע ומעכב לאלקות, שזהו דוקא בכח הנצחון. דעם בחי' שכל ומדות לא יכול לעמוד (מיט שכל ומדות מאכט מען ניט) נגד הכל, דאף כשמתבונן בהטוב דאלקות ואיך שהעולם הוא בחי' טפל ובטל לאלקות והעיקר הוא האלקות, ונעשה בו אה' לאלקות שלא ירצה בשום דבר כ"א בהאלקות שבו, אמנם מ"מ לא נגד הכל יכולים לעמוד ע"י

בחי' השכל ומדות, ומצד השכל יש עדין דברים שהם מונעים ומעכבים, והשכל בכלל הוא מוגבל וממילא שיש מי שיגבילונו עד פה תבוא ותו לא, ולכן מצד השכל יש מניעות ועיכובים. כ"א דוקא בכח הנצחון יכולים לעמוד נגד כל דבר, דשום דבר לא יהי' מונע ומעכב נגד אלקות ויעמוד בתוקף נגד כל דבר המונע ומעכב לאלקות. והנה כח הנצחון מגיע בנפש בעומק מאד. והנה אמרד"ל אין לו להקב"ה בבית גנוז אלא אוצר של יראת שמים, והנה אוצר של יראת שמים הר"ע מ"ש ראשית חכ' יראת ה', שיש בחי' יראה שהוא בחי' ראשית לחכ', וכמא' מה שעשתה החכ' עטרה לראשה שהוא בחי' יראה עילאה בחי' יראה בושת בכלל. והנה ע"י בחי' יראה עילאה שהוא בחי' ביטול עצמי ע"י יכולים לעמוד נגד כל מונע ומעכב. דכל המניעות ועיכובים תלוי באופן מציאות היש. דלכן אנו רואים שהמניעות ועיכובים אינם שווים בכל אדם, שיש מי שדבר זה הוא מניעה ועיכוב אצלו ולולתו אין זה מניעה ועיכוב, ובכלל לאיש המעולה יש מניעות ועיכובים יותר מלאדם פשוט, שהאדם פשוט עובר אצלו הדבר (עס גייט דורך) ואין זה מניעה ועיכוב אצלו ולאיש המעולה הוא מניעה ועיכוב, ונמצא שהמניעות ועיכובים תלויים באופן המציאות שלו, ולכן מי שהוא בבחי' ביטול עצמי יכול הוא לעמוד נגד כל מונע ומעכב. דלכן אנו רואין במי שהוא בבחי' ביטול עצמי והיינו המדוכה ביסורין ר"ל אינו שייך אצלו מניעות ועיכובים. הא' שלא יש עוד דבר שלא יכול לסבול כיון שהוא סובל את היסורין כו', והעיקר הוא מפני שע"י היסורין נעשה בבחי' ביטול עצמי ולכן לא יש אצלו מניעות ועיכובים. דכמ"כ הוא בנפש שע"י בחי' הביטול עצמי יכולים לעמוד נגד כל המניעות ועיכובים. והנה כמ"כ ע"י מדת הנצחון יכולים ג"כ לעמוד נגד כל המניעות ועיכובים. אלא שבבחי' ביטול עצמי לא יש אצלו מניעות ובבחי' הנצחון יש לו אמנם הוא יכול לעמוד נגדם, והיינו מפני שכח הנצחון נמשך מבחי' הביטול עצמי, ולפי אופן בחי' הביטול עצמי כמ"כ הוא לפי אופן כזה הכח הנצחון, ולהיפך ע"י כח הנצחון נמשך בחי' הביטול עצמי, וכמ"ש ואני אראה בשנאי, שע"י ניצוח נמשך בחי' אראה שהר"ע ראי' שע"י נמשך בחי' הביטול, וע"י מתבטלים כל המניעות והעיכובים. והו' כל שמעשיו מרובים מחכמתו חכמתו מתקיימת, מעשה הוא בחי' נו"ה וע"י דוקא חכמתו מתקיימת והיינו מפני שע"י ממשיכים מבחי' היראה שלמע' מהחכ', והו' ג"כ ענין מה שמלחמת עמלק הי' ע"י שמואל דוקא שאמר לו הקב"ה לך והחרמת, והיינו מפני שמלחמת עמלק הוא דוקא ע"י מי שהוא בבחי' ביטול עצמי, דלכן היתה מלחמת עמלק ע"י אנשי משה דוקא וכמ"ש בחר לנו אנשים שנק' אנשי משה, והיינו מפני ששמואל הוא בחי' נצח, וע"י ממשיכים מבחי' הביטול עצמי, ולכן הי' ע"י מלחמת עמלק. והו' ג"כ ענין מה שהתפילה נק' סולם וכמ"ש סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה ואיתא בזהר סולם דא צלותא, ולכן יש בתפלה ד' מדרי' בחי' אחותי רעייתי יונתי תמתי שהם נגד ענין ד' שליבות שיש בסולם. והנה תחלת התפלה הוא בבחי' הודאה וכמ"ש הודו להוי' קראו בשמו וכמ"ש מודה אני לפניך דתיכף בקומו משינתו הנה תחלת ההתקשרות לאלקות הוא ע"י בחי' הודאה, אלא שתיכף בקומו משנתו אומר מודה אני לפניך סתם,

ואח"כ אומר הודו להוי', שמשגי שעינין ההודאה הוא שיך דוקא בש' הוי', אמנם מ"מ הוא רק בחי' הודאה. והנה הביטול שע"י הודאה הוא ביטול גדול יותר (א שטארקערער) מביטול שעל ידי השכל, דכשהוא מבין בשכלו שהדבר הוא כן שהשכל מחייב ומכריח את הדבר עיי' נעשה בטל, אמנם אין זה ביטול גדול כ"כ. והנה באמת בחי' ביטול פנימי הוא דוקא על ידי השכל, אמנם הוא רק בחי' הביטול בהכחות, אבל בחי' הביטול בעצם הוא דוקא כשמורה לו שהדבר כן הוא, והיינו כשמבין שצריך להתדות כו'. וזהו בחי' הודאה אשר הוא בתחלת העבודה. ואח"כ הוא מתחיל לעלות בבחי' סולם, הוא בפסוד"ז הוא בחי' השגה ההתבוננות, רק שהוא ההשגה ההתבוננ' בהענינים שבלתי מושג, וזהו"ע פסוד"ז לומר עריצים ולהכרית החוחים והקוצים, שהר"ע התקיקה מבחוח ועיי' הוא נתעלה ממצבו, ואח"כ בברכת ק"ש ובפרט בק"ש הוא בחי' השגה והתבוננות, שבברכת ק"ש הוא בחי' ההשגה ההתבוננות בבחי' ביטול המלאכים, ובק"ש הוא בחי' ההשגה בהוי' אחד ובענין ברוך שם כו'. והגם שיש ק"ש קודם התפלה ג"כ אך זהו רק שבבחי' אמונה לבד שמאמין בה' אחד, אבל עיקר ההשגה וההתבוננות בזה הוא דוקא בק"ש שבאמצע התפלה. ואחר כך הוא מגיע לשמו"ע, שאז הוא בחי' הביטול היותר עליון והוא מדרי' היותר עליונה בחי' תמתי כו', אבל ההתחלה הוא מבחי' הודאה, וזהו הנותן כח לבוא לבחי' תמתי. ובאמת בחי' ההודאה נותן כח על כללות ענין העבודה דתפלה, דכשהוא מוסר א"ע (ער גיט זיך אָוועק) לאלקות תיכף בקומו משנתו באמרו מודה אני לפניך כו' זהו נותן הכח אח"כ על ההשגה וההתבוננות שתהי' בכי טוב ובבחי' חיות ויהי' נרגש בו האין אלקי, וכמריכ הוא מגיע ע"י ההודאה אח"כ למדרי' תמתי כו', והנה ע"י בחי' סולם דקדושה פועלים הביטול בבחי' סולם דלעו"ז, דגם בלעריז יש בחי' סולם, והר"ע הצלם דנבוכדנצר שהי' בו ד' מדרי' ברזל ונחושת וכסף וזהב, שהם נגד ד' מלכיות, וגם בסולם דלעריז יש הענין סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. דהנה כתי' הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבותות עגלה חטאה, דבתחילה אינו בא היצה"ר להסית את האדם לעבור על איסור חמור על איסור דאו' ממש רק מתחלה הוא מסיתו לעבור על איסורים קלים בדקדוקי סופרים, שבאמת חמורים דברי סופרים יותר מד"ת, דזה שהי' בכחן לתקן כל הגדרים והתקנות היינו מפני שהשיגו בבחי' עצמו' א"ס בחי' שרש ומקור התורה. ולכן יש בכחם לפרש ולבאר את התו', שתושב"כ הוא בקיצור נמרץ ובכחם לפרש ולבאר איך הוא הרצון עליון, וזהו ערבים עלי ד"ס כו' חמורים ד"ס יותר משל תורה, רק שאצלו הם דברים קלים מפני שהיצר הרע עושה זאת אצלו לדברים קלים כמשי"ת. ועיי' אח"כ וראשו מגיע השמימה דהיינו שיוכל לבוא מזה לכפירה גמורה ר"ל, וההתחלה הוא מאיסורים קלים. ועי' גופא שיוכל להסיתו לעבור על איסורים קלים הוא מה שנאמר אנת הוא רישא דדהבא, דתחלת הנפילה של האדם הוא מדברים שבממוץ, שכשיש לו פני' של פרנסה הוא מקיל א"ע באיסורים קלים, וזה יכול להיות גם בירא שמים דכשיש לו פני' של פרנסה הוא מורה היתר לעצמו, וכשהוא מסיתו לעבור על איסורים קלים מוליכו אחר כך מדרגא לדרגא עד שיוכל לבוא לכפירה גמורה ר"ל. והנה בהסולם דקדושה יש בכח לשבור ולבטל הסולם

דלערינ, זהו ע"י בחי' תמתי בחי' תאומתי והתחלה הוא מבחי' הודאה. והר"ע
 מה שכל מלחמה הוא ע"י נר"ה, דע"י נר"ה יכולים לעמוד נגד כל מונע
 ומעכב, ועי"ז נמשך בחי' הביטול עצמי שע"ז מתבטלים כל המניעות ועיכובים.
 והנה האנשי צבא צריכין שמירה, הענין הוא דכתי' שמור רגליך כאשר
 תלך לבית האלקים, שההליכה הוא בחי' רגלים שהוא ענין נר"ה, וצריך להיות
 ע"ז בחי' שמירה. והיינו מבחי' נחש כרוך על עקבו, והוא מ"ש עון עקבי
 יסובני, והיינו העוונות שאדם דש בעקיביו וצריך להיות השמירה מזה. והשמירה
 הוא ע"י התר', וכדאי' במד"ר ע"פ אם שמור תשמרון אם תשמרו את התר'
 הריני משמר אתכם, דבתר' כתי' חגרה בעץ מתניה ואין עץ אלא תר' וכמ"ש
 עון לעמו יתן וקאי על תושבע"ס שנת"ל שנמשכה מבחי' עצמו אי"ס, ולכן הוא
 בחי' עון וכח להמתניים הם בחי' נר"ה.

וזהו"ע כי תצא למלחמה על אויבך שאין אומרים צא אלא למי ששרוי
 בפנים וקאי גם על בחי' נר"ן של הנשמה שגם הם בבחי' שרוי
 בפנים שהוא בבחי' אצ"י. והמלחמה הוא ההתלבשות בנה"ב לבררו ולהפכו.
 ומפני שהנר"ג הם בבחי' אצ"י לכן יש בכחו לברר את הנה"ב. ועיקר מה ששרוי
 בפנים הם המקיפים דחי' יחידה, וע"י הוא גמר המלחמה, שגמר המלחמה
 הוא דוקא ע"י עבודת הנשמה שמצ"ע, וצריך להיות לזה מלחמה שצריך להיות
 בחי' נר"ה, וצריך להיות בחי' השמירה כו', ועי"ז נעשה גמר המלחמה שהר"ע
 אתהפכא שנתהפך הרע לטוב. זהו ע"י כי תצא למלחמה כו', כי תצא קאי
 על הנר"ן שהי' שרוי בפנים והעיקר הוא עצם הנשמה שע"ז נעשה גמר
 המלחמה שזהו ענין ונתנו הוי' אלקיך בידיך כו'.

בס"ד, ש"פ מו"מ, רס"ה, מושב הקיץ בלאוני, הנחה

וידבר ה' אל משה לאמור דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי אתם עוברים את הירדן ארצה כנען והקרייתם לכם ערים ערי מקלט תהיינה לכם לנוס שמה רוצח מכה נפש בשגגה. ואיתא במדר' הה"ד טוב וישד ה' ע"כ יורה חטאים בדרך דכתי' וזכור רחמין וחסדיך כי מעולם המה, לולי רחמין וחסדיך שהקדמת לאדה"ר לא הי' לו עמידה, אתה אמרת כי ביום אכלך ממנו מות תמות, ואתה לא כן עשית אלא הרצאת אותו מג"ע וחי תתק"ל שנה, ומה עשית לו גרשת אותו מג"ע מפני שגרם מיתה לדורות והי' חייב מיתה ודנת אותו כדין רוצח נפש בשגגה הוי זכור רחמין וחסדיך כי מעולם המה.

וצ"ל מה הוא הרחמים והחסדים בזה הלא כן הוא ע"פ דרך התורה כי לא הי' כאן עדים והתראה. אך עמ"י פשוט י"ל מפני שאדה"ר הי' מזיד ועוד שזה הי' קודם מ"ת ובי"ג אזהרתו זו היא התראתו. היוצא מזה כי חטא עה"ד נחשב כרוצח נפש. ולהבין מפני מה נחשב זה כרוצח נפש. הנה איתא בספר הגלגולים שכאשר נגרש אדה"ר מג"ע או נפל כמה נשמות וניצוצים בע' שרים דנוגה, ובע"ז איתא כי בחטא עה"ד ירדו הט"ס דמל' בקליפה ועי"ז נעשה תערובות טר"ר בעולם. כי קודם החטא לא הי' תערובות רע כלל ומציאות הרע שהי' או לא הי' בבחי' הרגש פנימי והתפעלות, רק ע"ד כמו שהוא למעלה דכתי' והייתם כאלקים יודעי טר"ר, והידיעה לא הי' בבחי' הרגש פנימי שהי' נוגע ויגרום בחי' התפעלות רק שהיא ידיעה בדרך מקיף, וכמ"כ למטה בעולמות הי' רק מציאות הרע אבל לא שהוא בבחי' הרגש פנימי והתפעלות. ובאמת צריך לומר כי באדה"ר לא הי' כלל הידיעה מהרע, כי תיכף כשידע ממציאות הרע נעשה אצלו בבחי' הרגש פנימי והתפעלות הטעם הוא מפני שהאדם בכלל הוא בבחי' פנימי ולכן הידיעה אצלו הוא בבחי' הרגש פנימי. ולכן בהכרח לומר שקודם החטא לא ידע ממציאות הרע כלל. והרע לא הי' מנגד כלל אל הקדושה כלל מפני שהרע הי' בשפל המצב תחת כל המדרי' של העולמות דקדושה. והחיות שהי' מקבל מהקדושה הי' בבחי' הארה מצומצמת מאד ולא הי' בהם תוקף וחוק להתגבר על הקדושה להסית את האדם לחטא, ואדרבה שהי' שומר לקדושה וכדאיתא בשל"ה דכמו שהקליפה היא שומר לפרי כמ"כ הסט"א הוא בבחי' שומר אל הקדושה. ומחמת חטא עה"ד ירדו העולמות ונמשך תוספת כח וחיות בסט"א וניתוסף בהם כח ותוקף להתגבר על הקדושה ומסיתים ומפתים את האדם לחטא. וע"י החטא ועון הם יונקים מהקדושה וניתוסף להם חיות. וד"ש שופך דם האדם באדם דמו ישפך, אדם א' דם, כי הדם הוא הנפש היינו שהתפשטות הנפש מתלבש בהדם. וכמ"כ הוא למעלה באור וחיות אלקי וכמאמר וההוא נביעו איהו כנשמתא לגופא דאיהו חיים לגופא, גופא הוא בחי' הכלים וכמאמר וכמה גופים תקינת לון, וההוא נביעו קאי על הארת

אוא"ס המתלבש בהכלים שהוא אור הקרוח המתלבש בהכלים. וע"י החטא ועון נעשה יריות האור בהקליפה וסט"א, וכמ"ש ונוקב שם הוי' כו', שע"י חטא ועון נעשה נקב ח"ו בש' הוי' שע"י הוא ירידת האור. והוה שהראו לטיטוס שגידר את הפרוכת ויצא דם, שהענין הוא שהראו לו מה שגרמו בחטאים ועונות יציאת וירידת האור דקדושה. והר"ע מ"ש בזהר ע"פ לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעתו כמה רתיכין אינון מימינא ומשמאלא, אית רתיכין מסטרא דשמאלא ודא היא רזא דסט"א ואית רתיכין מסטרא דימינא ודא היא רזא דסטרא דקדושה, וכד עביד קוב"ה דינא במצראי עביד כהווא רתיכא ממש, מה עביד ההוא רתיכא קטיל ואפיך גשמתין אוף הכי קוב"ה כתי' בי' ויהרוג הוי' כל בכור בארמ"צ. ולהבין מהר"ע דקטיל ואפיך גשמתין צריך להקדים שרש ענין השנאה של הסט"א אל האדם התחתון, שהם שונאים את האדם ותובעים את דינו ופועלים עליו את הדין, שבתחלה הם מסיתים ומפתים את האדם לחטוא, ואח"כ מקטרגים עליו ותובעים את דינו למעלה, וכמארד"ל יורד ומסטיין ועולה ומקטרג. ולכאורה הוא רק מצד השנאה ששונא את האדם כנ"ל. אמנם באמת אין זה מצד השנאה לבד כ"א גם לטובתם ולהנאת עצמם, דהנה ידוע דעיקר חיות הקליפה והסט"א הוא רק מן הקדושה אבל מצד עצמם אין להם שום חיות כלל, שלכן לעתיד כאשר בלע המות לנצח ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ כאשר יתבררו מהם כל חלקי הטוב מהם אזי יתבטלו לגמרי כמ"ש חיל בלע ויקאנו, שיתבטלו לגמרי. והוה מ"ש עת אשר שלט האדם באדם לרע לו, לרע לו היינו להאדם הבליעל. שכל השליטה של האדם בליעל מה ששולט על האדם דקדושה הוא לרע לו היינו בכדי להוציא בלעו מפיו, להוציא ממנו ניצוצי הקדושה, ואז יתבטלו לגמרי. והוה כל ענין הגלות בכדי לברר הניצוצים שנפלו לבין הקליפות, וכמארז"ל לא גלו ישראל לבין האומות אלא בשביל להוסיף עליהם גרים, גרים הם ניצוצי קדושה שנפלו בהם ובגלות מבררים אותם מהם. וכמו בגלות מצרים דכתי' ובניי פרו וישרצו וירבו ויעצמו כמאד מאד. שענין פרו וישרצו הו"ע בירורי הנשמות שנתבררו על ידם שנתבאר לעיל בשם ס' הגלגולים שכשנגרש אדה"ר מג"ע נפלו כמה נשמות וניצוצין, ותחלת נפילתם הי' בנהר גילוס, והוה הי' גלות מצרים שע"יז נתבררו הנשמות, והוה מ"ש ויעצמו שגרמו בהם תוס' עילוי. כי הניצוצות נפלו משהב"כ דתהו ותהו קדם לתיקון, ועו"ל פי' ויעצמו שנתעצם בהם האור, דהנה ידוע ההפך בין תהו לתיקון שבתיקון האורות הם בבחי' התיישבות בהכלים, ובתהו אינם בבחי' התיישבות רק מאיר בבחי' מקיף על הכלים מפני שהכלים אינם בבחי' כלים לקבלה, וכשהתיקון יורש אורות דתהו היינו שהאורות דתהו באים בבחי' הכלים דתיקון. וכן הוא בכל הגליות אחד גולה לברבריא ונהנה שם מהצמחים שצומחים שם ומברך עליהם בתחלה וסוף, ובפרט כשאוכל לשיש ועובד את ד' בכח האכילה בזה הוא מעלה הניצוצים שנפלו שם. וכן אחד גולה לאספניא, וכ"ה בכל גלות עד הגלות האחרון שבו הוא תוקף השעבוד ביותר והוא מפני כי עכשיו הוא הברור מהניצוצים

היותר אחרונים, ומחמת העביות והגסות א"א לברר אותם רק במס"ג ממש. זהו ג"כ כל המניעות ועיכובים שיש עכשיו שהם מונעים ומעכבים מעסק התורה ומקיום המצות בפועל ומכש"כ מעבודה שבמוח ולב. וכאשר הוא עומד על נפשו והוא שלם בקיום התומ"צ כדבעי, ומכש"כ כשעובד עבודתו במוח ולב כדבעי למהוי שזהו כמו ענין מס"ג בתוקף, ועי"ז הוא מברר את הניצוצים עד שלעיל לאחר שלימות כל הברורים וכמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ יתבטלו לגמרי. הרי מצ"ע אין להם חיות כלל, רק מה שיונקים מהקדושה.

אך עדין צ"ל הלא הכל מקבלים מאלקות, ומהו ההפרש בזה. הענין הוא דאיתא במד"ר ע"פ חלקי ה' אמרה נפשי משל למלך שנכנס למדינה והיו עמו כמה דוכסין ואפרכין חד אמר אנא נסיב דוכס פלן וח"א אנא נסיב איפרכיא פלן. ה"י שם פקה אחד אמר אנא נסיב מלכא דכלהו מתחלפין ומלכא לא מתחלף, וענין מלכא לא מתחלף, הנה כתי' וה' אלקים אמת הוא אלקים חיים, אמת הוא דבר שיש לו קיום נצחי קושטא קאי, כי אמת הוא דבר שאין לו הפסק שזהו רק באלקות, וכמ"ש הרמב"ם הוא לבדו האמת ואין לאחר אמת כאמתו. כי בתחלה כ' הרמב"ם והוא לא יבטל בביטולם כי כל הנמצאים צריכים אליו והוא ית' אינו צריך להם, והפסק לא שייך רק בדבר שמתהווה מדבר המהווה אותו דכשם שמהווה אותו כן יכול להפסידו שזהו פשטות ההתבוננות בפסוק כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד, דכיון שהוא ית' מהווה ממילא יכול להפסיד. שזו ההתבוננות שייך לכל אדם כמ"ש בתחלת הפסוק יראו מהוי' כל הארץ ממנו יגורו כל יושבי תבל, שזאת היא יראה השיך לכל אדם שמתבונן איך שביכולתו להפסיד את ההתהוות, ובדקות יותר ההתבוננות הוא בענין הכח ויכולת שמתבונן בענין היכולת שבו להוות את העולם ומזה נופל עליו היראה, וג"ז הוא מדריגה הנמוכה ביראה, אבל פשטות ההתבוננות בזה הוא כנ"ל שמתבונן איך שיכול להפסידו, כי מאחר שמהווה אותו הרי ממילא יכול ג"כ להפסידו. משא"כ באלקות שלא שייך ח"ו לומר כן, ולכאורה זה שייך רק בעצמות אוא"ס שהוא ית' מציאותו מעצמותו ולכן לא שייך בו הפסק ח"ו והוא בבחי' קיום עצמי, אבל בהאורות והגילויים שבאוא"ס לכאורה לא שייך לומר שהוא בבחי' קיום עצמי, דכיון שמציאותו אינו מעצמותו רק מציאותו מן המאור הרי לכאורה אינו בבחי' קיום עצמי, אמנם האמת הוא שגם האור הוא בבחי' קיום עצמי, שהרי האור הוא מעין המאור דבחי' האור הוא גילוי העצם, היינו שהעצם מביא את האור באופן כמו שהוא בעצמו, ולכן כמו שהעצם הוא בבחי' עצמי כמ"כ האור הוא ג"כ בבחי' קיום עצמי כמו ע"ד מציאותו מעצמותו, ויש משלים ע"ז מאור חיו השמש ומאור חיות הנפש, דכמו שעצם השמש הוא בהירי כמ"כ האור הנמשך ממנו הוא אור המאיר, וכן בנפש דמפני שעצם הנפש הוא עצם חי, לכן ההתפשטות ממנו הוא חיות שמחיה, וכמ"כ הוא למעלה דכמו שהמאור הוא בבחי' קיום עצמי שמציאותו מעצמותו כמ"כ האור הדבוק במאור הוא מעין

המאור הוא ג"כ בבחי' קיום עצמי ע"ד מציאותו מעצמותו. הגם שהאור אינו בערך המאור ותלוי במאור, דכשם שיכול להיות שיהי' גילוי אור כן יכול להיות שלא יהי' גילוי אור, כידוע דלמעלה האור אינו בהכרח רק ברצון. שזה הי' טעות הפילוסופים שיש מהם שהודו במציאות הבורא ולא הודו בחידוש העולם מפני שהשוו זאת לאור ומאור דכמו שאור ומאור אי"א להיות מאור בלי אור וכשיש מציאות מאור ממילא יש מציאות אור, אבל באמת אינו כן. כי אינו דומה לאור ומאור השמש שלא יש מציאות למאור בלתי אור, וכשיש מציאות המאור יש ג"כ מציאות אור. משא"כ למעלה האור תלוי במאור, שיכול להיות שיהי' גילוי אור ויכול להיות שלא יהי' גילוי אור. ובדוגמא כזו מצינו למטה בנפה"א שיוכל להיות שיהי' מציאות נפש ולא יהי' התפשטות הנפש כמו בגלגולים יש מציאות נפש ואעפ"כ אין כאן התפשטות. רק שכאן הוא הסבה מפני העדר הכלים שאין להנפש כלים במה להתפשט. אבל באמת מצינו כן ג"כ בכחות פרטים מהנפש שיכול להיות שלא יהי' התפשטות הכח מצד עצמן. כמו שמצינו באאע"ה שכבש את רחמיו מעל בנו יחידו שבהכרח לומר שלא הי' אצלו התפשטות החסד כלל בהמשכה אפי' בהעלם, שאילו הי' כאן איוו המשכה אפי' רק בהעלם לא הי' יכול להיות נעשה ענין כזה. אלא בהכרח לומר שנתעלם אצלו לגמרי המשכת החסד, ואדרבה שהי' אז בתנועה הפכיית לגמרי. והרי התפשטות הרחמים והחסדים מהכח החסד העצמי, ומכש"כ על בנו יחידו, הוא כענין אור ומאור שהוא בדרך ממילא ואעפ"כ הי' יכול להיות שלא יהי' ההתפשטות. וכמו"כ הוא באור ומאור למעלה שהוא דוקא ברצון, מ"מ לאחר שהי' הרצון שיהי' אור והאור הוא מעין המאור ודבוק במאור הרי הוא בבחי' קיום עצמי כמו המאור, ולכן ג"כ כל ההתהוות הוא ע"י האור כמ"ש באגה"ק ד"ה איהו וחיהי שהאור הוא מעין המאור הוא מהותו ועצמותו של המאציל ב"ה שמציאותו הוא מעצמותו ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו ולכן הוא לבדו בכחו ויכולתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש בלי שום עילה וסיבה אחרת קודמת ליש הוה. והיינו דכיון שההתהוות הוא מאין ואפס המוחלט שלא הי' שום עילה וסיבה בערכו שנאמר שמוזה נתוזהו רק שנתהוהו דבר מלא דבר שמלא דבר נעשה דבר יש והיינו מצד דעם אין ערוך דערפון עד שהוא נראה באופן כאילו הוא מציאותו מעצמותו, ואיך יוכל להיות התהוות באופן כזה הוא מפני שההתהוות הוא מעצמות א"ס שמציאותו מעצמותו בלי שום עילה וסיבה הקודמת לו שעיקר ההתהוות הוא מעצמותו. ומ"מ ההתהוות הוא מהאור והוא מפני שהאור הוא מעין המאור שכמו שהמאור בבחי' קיום עצמי שמציאותו מעצמותו כמו"כ האור כיון שהוא דבוק במאור ומעין המאור ולכן הוא ג"כ בבחי' קיום עצמי באופן כמו שמציאותו מעצמותו. וכמו"כ הוא בהכלים דהגם שהתהוות הכלים הוא שלא בבחי' דביקות במקורם אעפ"כ כיון שמייוחדים עם האור עד דאיהו וגרמוהי חד לכן הם ג"כ בבחי' קיום עצמי. וי"ל שזה הכוונה מה שאמר באגה"ק ב"ה להבין משל ומליצה כנדוע ממדות עליונות שאין להם סוף ותכלית מצד עצמן, כי אור א"ס ב"ה מאיר ומתלבש בתוכם

ממש ואיהו וגרמוהי חד. דלכאורה אינו מובן, דמתחלה אמר אין להם סוף ותכלית מצד עצמן, משמע שהוא רק מצד עצמן, ואח"כ אמר הטעם לזה מפני שהאור אי"ס מתלבש בהם. וא"כ הרי אין זה מצד עצמן רק מצד האור. אך הכוונה בזה הוא דמפני שהאור אי"ס מתלבש ומתייחד בהם ממש עד שהכלים מיוחדים ממש בהאור, לכן הם ג"כ בבחי' אי"ס מצד עצמן. דכשם שבהאור הגם שמצד עצמו הוא יש לו תחלה דכיון שהוא תלוי בהרצון הוא כעין קדמו ההעדר, וכל שיש לו תחלה יש לו תכלה. ולכן במ"א מבואר שהאור הוא מחודש, ואעפ"כ כיון שהוא דבוק בהמאור הוא בבחי' אי"ס מצד עצמו. וכמו"כ הוא בהכלים כיון שמיוחדים עם האור הם ג"כ בבחי' אי"ס מצד עצמן. ובודאי יש חילוק בהיחוד של האור עם המאור לגבי היחוד של הכלים עם האור, עד שכפל לומר ב"פ חד אר"ח חד אר"ג חד, ולא כללם יחד איהו וחיהו וגרמוהי חד. וזה"ע מלכא לא מתחלף, שבאלקות לא שייך שום שינוי וחילוף והפסק. וכן בנשמות שהם ג"כ בבחי' קיום עצמי שמפני שהם דבוקים באלקות וכמ"ש ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום, שמפני דבקותם הם בבחי' חי בעצם. דזהו כלל בכל סטרא דקדושה באורות ובכלים ובנשמות דכיון שהם בבחי' דביקות הם בבחי' קיום עצמי. הגם שזהו ג"כ מצד הרצון אבל מ"מ באופן שהם נמצאים הם בבחי' קיום עצמי. ומה שיש בהם ענין ההסתלקות הו"ע העלי' וההתכללות במקורם. אבל בכל מקום שהם הם בבחי' קיום עצמי. וזהו מ"ש הוא קיים ושמו קיים וכסאו נכון, הוא קיים קאי על עצמות המאור, ושמו קיים קאי על בחי' האור, וכסאו נכון קאי על הכלים וכן על הנשמות, כמבואר במ"א שנשמות הצדיקים נקראים בשם כסא הכבוד. וז"ש הוא קיים ושמו קיים וכסאו נכון, שהכל הוא בבחי' קיום עצמי. משא"כ בקליפה שהם בבחי' נפרדים ממקורם. ולכן מצד עצמן אינם בבחי' קיום עצמי. ואף מקצת חיות שיש בהם שמקבלים מאלקות דקרו לי' אלקא דאלקיא הוא רק בשביל הכוונה, אבל מצד עצמם הם בחי' מות. והמעט חיות שמקבלים כמאמר דקרו לי' אלקא דאלקיא, שזה מספיק לקבלת חיותם שלהם, זהו רק בבחי' מקיף עליהם. שזהו ההפרש בין הקדושה לסט"א, שבקדושה הוא עשר ולא אחד עשר, ובקליפה הם י"א כתרין דמסאבותא. כי בקדושה בכל המדריגות האור האלקי מתלבש בתוכם ואינו נחשב למדרי' בפני עצמה, אבל בהקליפה שאור האלקי אינו מתלבש בתוכם רק בבחי' מקיף עליהם לכן נחשב לבחי' בפ"ע, ולכן הם בבחי' מות, דהרי נת"ל דקיום עצמי הוא רק בהאור מפני שהוא דבוק בהמאור. וכן הוא בכלים מפני שהם דבקים בהאור לכן הם בבחי' חי בעצם. משא"כ בסט"א מפני שהם בבחי' נפרדים והחיות שמחי' אותם הוא רק בבחי' מקיף לכן אינם בבחי' קיום עצמי. וכן הוא בתחלת ההתהוות שלהם הם בבחי' העדר המציאות, דעיקר ההתהוות שלהם הוא מבחי' העדר הרצון כמארז"ל דין לא הניק לי, כי דין הניק לי הוא בחי' גילוי רצון, ודין לא הניק לי הוא בחי' העדר הרצון. דכשם שבחי' רצון הוא בחי' גילוי כמו"כ בחי' העדר הרצון הוא ג"כ בחי' גילוי, ומבחי' גילוי העדר הרצון נתתו הקליפות, שזה אינו בבחי' התלבשות. ועד"מ למטה באדם דכשהוא רוצה

איזה דבר הוא בבחי' קירוב אל הדבר ומתלבש בהדבר, וכשהוא אינו רוצה בהדבר הרי הוא מרוחק מהדבר, וכמו"כ הוא למעלה דכיון שנתהו מבחי' העדר הרצון אי"כ אינו בבחי' התלבשות, ומשו"ז גם כשהם נמצאים במציאותם הם בבחי' העדר המציאות, וכאשר סר צלם מעליהם מתבטלים לגמרי. ועיי"ל ההפרש הוא מצד העבודה, שבבחי' הקדושה עיקר קבלת החיות הוא מצד העבודה דכן הוא בכל המדרי' דקדושה, שהמדרי' התחתונה שמקבל חיות מהמדרי' העליונה הוא רק מצד העבודה והביטול שיש להמדרי' התחתונה. משא"כ בקליפה שהם בבחי' מציאות יש שאינם מתבטלים ואינם חפצים להיות בטל. וכל קבלת חיותם אין זה שלהם שהריוחו מצד עבודתם, רק מה שהם גוזלים וחוטפים מן הקדושה, שלכן נקראים הקליפות בשם גנבים וכמ"ש אם גנבים באו לך אם שודדי לילה, דקאי על הקליפות, וכמ"ש גזל אביו ואמו חבר הוא לאיש משחית, ואיתא בזהר דקאי על אר"א עילאין וכמארז"ל כל הנהגה מעה"ז בלא ברכה כאילו גזל אביו ואמו. ונמצא דבקדושה כיון שהוא ע"י עבודה לכן החיות הוא משלהם, אבל בקליפות החיות אינו משלהם, לכן הם נק' בחי' מות. וזהו"ע היגיעה וההשתדלות של הקליפה שכל מגמתם להסית את האדם לחטוא, וא"כ תובעים את דינו עד שפועלים עליו פעולת הדין. דבזה שהם גורמים את האדם לחטוא הוא בשביל לטמא את האדם שיהי' בבחי' נפרד ולא יהי' בבחי' חי. ואח"כ תובעים את דינו ופועלים את דינו. וכשהנפש יוצא בטומאה ר"ל הם מכניסים אותו בהיכלות הטומאה ומקבלים ממנו תוס' יניקה. וזהו"ע דקטיל ואפיק נשמתין היינו שמפרידים אותו שלא יהי' בבחי' חי וגורמים לו מיתה. הן מיתה ברוחניות, שבחיות יש כמה מדריגות, דחיות הוא בחי' הרגש, דבמה שהוא מרגיש את האור האלקי בזה הוא בבחי' חי, משא"כ כשהקליפה וסטי"א מפרידים אותו שאינו מרגיש את האור האלקי וממילא אינו בבחי' חי עד שמושלים עליו שזהו"ע ממשלת זדים וכמ"ש גם מזדים חשוך עבדך אל ימשלו בי, דחייביא מבלבלים אותו ומפילים לו מחשבות הרהורים רעים שאינו לפי ערכו ומעמדו ומצבו, עד שיוכל להכשל בחטא ועת שאינו לפי ערכו כלל, שזהו רק מן הממשלת זדים, שזהו מיתה ממש ברוחניות. ואם אינו מתקן זאת פועלים עליו עונש ומיתה ממש ומכניסים אותו להיכלות הטומאה ומקבלים חיות ממנו. דבנשמות הצדיקים מצד דביקותם באלקות הם בבחי' חי בעצמם, ואף שיציאת נשמתם הוא גי"כ ע"י מלאך הממונה ע"ו, אמנם איתא בהרמ"ז שהמלאך הג"ל הוא רק מוציא את הנשמה אבל הנשמה אינה נמשכת אליו רק היא נדבקת בשכינתו. אבל אם נעשה נפרד ע"י חטא ועת שאינו בבחי' חי, הם מכניסים אותו להיכלות הטומאה ומקבלים ממנו תוספת חיות. וכל נשמה יש לה שרש למעלה וממילא הוא גורם ירידת האור מלמעלה בתוך הקליפות. וזהו שזוף דם האדם כ"י, היינו הן בחי' אדם למעלה והן בחי' אדם למטה. וזהו"ע מה שחטא עה"ד נקי רוצח נפש מפני שבחטא עה"ד גרם התגברות הקליפות שהם בחי' מות, והקליפות גורמים מיתה להאדם לכן נקרא זאת רוצח נפש.

והדעה לזה הוא הניסה לעיר מקלט וכמ"ש ונס אל אחת הערים האלה וחי. והעיר מקלט הוא התורה, דכמו שהרצח כאשר נס אל עיר מקלט לא היו רשאים להורגו כמ"כ הוא התורה שנעשה שמירה עליו מיניקת החיצונים ונטהר ונזדכך נפשו, וכמא' התקינו עצמכם לדברי תורה. דהנה אחר פסוק ויגרש את האדם כתי' לשמור את דרך עץ החיים, עץ החיים הוא בחי' תורה, וכמ"ש עץ חיים היא למחזיקים בה, שעי' התורה הוא נשמר מיניקת החיצונים ונטהר ונזדכך נפשו בבחי' חי. וי"ש ויורה הוי' עץ וישלך אל המים וימתקו המים. דעץ הוא בחי' עץ החיים שהוא בחי' תו' שעי"ו נטהר ונזדכך נפשו. דהנה על התורה כתי' ויהי קול מעל לרקיע, כי הנה כתיב יהי רקיע בין מים למים, דענין הרקיע הוא הפרסא המפסיק בין מים עליונים למים תחתונים, שבמים עליונים לא יש תערובות רע כלל, ובמים תחתונים יש תערובות רע שהם מקורים לכל תענוגים גשמיים שיש בהם תערובות רע שזה"ע עה"ד שנק' אתר דמשתגי אתר דמותה. ותורה נק' עץ החיים שלא יש בה תערובות רע. וזה"ע ויהי קול מעל לרקיע שה"ע ההמשכה מלמעלה מן הפרסא למטה מן הפרסא. וזה"ע שהתורה נק' עיר, דעיר היא מקיבוץ הרבה בתים ובית מקיבוץ אבנים הרבה ואבנים הוא בחי' אותיות וכמ"ש בסי' שתי אבנים בונות שתי בתים, כי מב' אותיות נעשים ב' צירופים, ע"מ מאותיו א' ב' נעשו ב' צירופים אב בא שלשה אבנים בונים ששה בתים, וזה"ע מה שהתורה נק' עיר שה"ע מה שמריבוי אותיות נעשו צירופים ומריבוי צירופים נעשה עיר. והנה ארו"ל איזו היא עיר גדולה כל שיש בה עשרה בטלנים, בטלנים הם ענין ע"ס דאצילות, שבכדי שיהי' המשכת אוא"ס למטה הוא דוקא ע"י ע"ס דאצ"י שעי' התורה עי"ו נעשה המשכת אוא"ס. וזהו דוקא ע"י ע"ס דאצ"י שעל ידם נמשך בתורת הבריאה כמ"ש ועל תורתך שלמדתנו תורתך הוא בחי' תורת האצ"י שלמדתנו הר"ע תורת הבריאה. וצריך להיות המשכת תורת האצ"י בתורת הבריאה. וזהו ע"י ע"ס דאצ"י דוקא. ומה שעי"ס דאצ"י נק' בטלנים, הענין הוא דבטלנים הוא שבטלים מעניני עה"ז, שבעניני עה"ז יש תערובות טר"ר שזהו דוקא בבי"ע וכמ"ש ומשם יפרד כו' משא"כ באצ"י לא יש מציאות הרע כלל וכמ"ש לא יגודך רע, ולכן נק' הע"ס בטלנים, על דרך וחד חרוב שאלף השביעי יהי' חרב ושמם מגשמיות. וכן הע"ס נק' בטלנים מפני שאין בהם תערובות רע. וכאשר יש למטה עשרה בטלנים שבטלים מעניני עה"ז ועוסקים בתורה לשמה עי"ו ממשיכים בחי' גילוי אוא"ס למטה כו'. פחות מזה ה"ז כפר, כפר הר"ע עולם הבריאה, וכן כתוב בהר"מ דעיר נקרא עולם האצ"י וכפר נקרא עולם הבריאה. ומה שנק' כפר מפני שאין בהם שלימות הע"ס, ורק באצ"י יש שלימות דבחי' ע"ס אבל בבריאה שם אין השלימות דע"ס, כי אימא עילאה מקונא בכורסיא וממילא האור הנמשך מזה הוא באופן אחר. דכמו למטה ששנים יושבים ועוסקים בתורה שכינה שרויה ביניהם כמ"ש או נדברו יראי הוי' איש אל רעהו, אבל מ"מ אינו דומה לעשרה שהמשכה הוא באופן אחר,

דדוקא עשרה שעוסקים בתורה עיי' ממשיכים גילוי אוא"ס למטה. וכן הוא בדרך פרט בכל אחד שהוא עוסק בתורה ונותן עצמו לזה בכל עשר כחות נפשו עיי' הוא ממשיך גילוי אוא"ס למטה. ומה שהתורה נק' עיר מקלט הוא כמארז"ל דברי תורה קולטין, והוא ע"ד הקליטה דשמע"צ דעצרת הוא לשון קליטה שנקלט האור אלקי בנשיי בבחי' פנימיות, וזהו"ע דברי תורה קולטין שאור התורה נקלט בהנשמה והנשמה נקלטת בתורה. וזהו מ"ש בתניא לית מחשבה תפיסא ב"י כלל כ"א כאשר תפיסא ומתלבשת בתורה ומצותיה. ואמר שם עוד הנה כל שכל כעמשכיל ומשיג בשכלו איזה מושכל הרי השכל תופס את המושכל כ"י וגם השכל מלובש במושכל בשעה שמשגו ותופסו בשכלו. והענין עפ"י פשוט דלאחר שכבר השיג והבין את המושכל אז המושכל כבר מוקף בשכלו, והשכל מקיף את המושכל. אבל בתחלה כשמעיק להשיג את השכל קודם שהבינו והשיגו אז השכל מוקף בהמושכל. אבל באמת גם אח"כ שכבר השיג את השכל פ"מ גם אז השכל מוקף מהמושכל כיון שהוא מותפס בו (דיא פאָרנומענקייט אין דעם מושכל) הרי השכל ג"כ מוקף מהמושכל, והעיקר הוא מפני שהמושכל הוא ענין יותר נעלה ממנו (ער איז העכער פון עם) דהרי מדבר שם בענין דבר הלכה והיא במעלה גבוה ממנו שהוא חכמתו ורצונו ית' לכן אף גם לאחר שכבר השיג את השכל הוא ג"כ מוקף מן הדבר הלכה. ובמ"א מבואר שהר"ע נקודת ההשכלה שזהו עיקר ההשכלה, הן בכדי שההשכלה תוכל לבוא בבחי' ריבוי הפרטים שבההשכלה הן הקיום וחיות שבההשגה שהוא ג"כ עיי' נקודת ההשכלה. וכן הוא בדבר הלכה שעיי' שהוא תופס את הדבר הלכה הרי השכל תופס את הדבר הלכה והדבר הלכה מקיף את שכלו. ועוד שם בתניא. והנה הלכה זו היא חכמתו ורצונו של הקב"ה שעלה ברצונו שכשיטעון ראובן כך וכך ושמעון כך וכך יהי' הפסק ביניהם כך וכך ואף אם לא הי' ולא יהי' הדבר הזה לעולם כ"י מ"מ מאחר שכך עלה ברצונו וחכמתו הרי כשהאדם יודע ומשיג פסק זה בשכלו הרי הוא תופס ומקיף בשכלו רצונו וחכמתו של הקב"ה וגם שכלו מלובש בהם הוא יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו ולא בערכו נמצא כלל חזאת מעלה יתרה גדולה ונפלאה לאין קץ אשר במצות ידיעת התורה על כל המצות מעשיות ואפי' על מצות ת"ת שבדיבור. שהגם שהמצות הם ג"כ בחי' מקיף אבל הם רק בחי' מקיף לבד, משא"כ בתורה לבד מה שהדבר הלכה הוא מקיף את שכלו הרי גם שכלו מקיף את הדבר הלכה. ובאמת המקיף דתורה הוא באופן אחר מהמקיף דמצות שהוא ג"כ שייך אל הפנימי כמו שנת"ל בנקודת ההשכלה שזהו עיקר קיום וחיות ההשגה ה"ה בבחי' מקיף ויש לו שייכות אל הפנימי. ובכלל המקיף דשכל הוא שייך אל הפנימי שהרי הוא מרגיש את השכל. וכמ"כ המקיף דתורה הוא מקיף וגם יש לו שייכות אל הפנימי. ומ"ש בתניא שמהבל הדיבור נעשה אור מקיף זהו"ע מקיף כמו המקיף דמצות, אבל המקיף מידיעת התורה הרי הוא מקיף ומוקף, שזהו"ע מה שהתורה נק' מזון וגם לבוש, דכמו שהמזון הרי הוא מכניסו בתוכו וקרבו ממש ונעשה דם ובשר כבשרו ואזי יחי' ויתקיים כך בידיעת התורה שמכניסו

בקרבו עד שנתפסת בשכלו ומתאחדת עמו והיו לאחדים נעשה מזון לנפש וחיים בקרבה מחיי החיים א"ס ב"ה המלוכש בחכמתו ותורתו שבקרבה ח"ש ותורתך בתוך מעי. ולכן התורה שומר אותו מיניקת החיצונים ונטהר ונודרך נפשו דכין שהוא מקיף ומוקף לכן שומר אותו מיניקת החיצונים, וכיון שנכנס בהפנימי מפני זה נטהר ונודרך נפשו. וזהו מה שאור מקיף מצחצח חצי הכלי מבחוץ ואר"פ מצחצח חצי הכלי מבפנים. והגם דבמצות ג"כ בחי' מקיף, ולמה לא יהי' קיום המצות לבד בחי' עיר מקלט. אך במקיפים יש ב' מיני מקיפים, לבוש ובית, כידוע בענין מזון לבוש בית, בחי' מזון הוא בחי' פנימי ולבוש ובית הם בחי' מקיפים, מקיף הקרוב ומקיף הרחוק. ובחי' המצות הוא מקיף דלבוש שזהו מקיף הקרוב שבוה יוכל להיות איזה אחיזה שיוכל להיות מזה יניקת החיצונים, וכמארז"ל הני מאני דרבנן דבלו מינייהו. מאני דרבנן היינו הלבושים דמעשה המצות, ובוה יוכל להיות יניקת החיצונים. משא"כ המקיף דבית הוא בחי' מקיף הרחוק שבוה לא יוכל להיות יניקת החיצונים. ועיקר ענין צחצוח הכלי הוא דוקא מבחי' מקיף הרחוק. ובאמת המקיף דתורה הוא בחי' מקיף היותר נעלה והו"ע מקיף דעיר. שהמקיפים דלבוש ובית הוא בחי' מקיף דכתר בחי' עתיק ואריך, ובחי' מקיף דעיר הוא מקיף דא"ק. כי עיר הוא מקיבוץ בתים הרבה שזהו ריבוי הצירופים שזהו שייך אל הפנימי היינו שהמקיף דתורה נכנס בהפנימי ועי"ז נטהר ונתקן נפשו.

והנה בליקוטי תורה מהארז"ל איתא דענין גלות דרוצח נפש הו"ע גלות השכינה מה שבחי' מל' דעשי' יורד בבחי' ג' ראשונות דקליפה ומל' דיצירה בבחי' ג"ד דעשי' עד שבחי' מל' דאצי' יורד בבחי' ג"ר דבריאה. וזהו דבחטא עה"ד הי' ענין ויגרש את כו' וזהו"ע גלות השכינה, וכ"ה בזהר ע"פ ויגרש את האדם, את דייקא מאן גרש את, האדם, האדם ודאי גרש את, וזהו"ע גלות השכינה. כי את הוא טפילות וביטול. ובעבודה הוא בחי' היראה, דיראה הוא טפל לאהבה. וגם דעיקר ענין היראה הוא בחי' טפל ונטל. וזהו מ"ש ואהבת את לרבות את היראה. דבעבודה מאהבה הוא מה שהוא חסך בהגילוי אורות שיש בכל מצוה בשרשה ומקורה, וכמו במצות תפילין שהוא המשכות מוחין לדיא שהר"ע לשעבד הלב והמוח, ועי' המצוה נמשך אליו הגילוי אור. וכ"ה בכל המצות שיש בכל מצוה המשכה פרטית, ויש בזה שמחה ותענוג במה שנמשכים לו הגילוי אורות. אבל בבחי' היראה אין בזה שמחה ותענוג רק קבלת עול כעבודת העבד לאדונו ומלכו, או אפילו לעשות נח"ד ליוצרו, שהעיקר הוא שצריך להיות עבודה בשמחה וכמ"ש תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה, עבדו את הוי' בשמחה. אמנם הרי בבחי' אהבה לבד יש בזה מה שהוא אהב את עצמו במה שהוא חסך בהגילוי אור. לכן צריך להיות ג"כ בחי' היראה, ועוד כי בבחי' אהבה יוכל להיות שיטעה א"ע כמו שמצינו בשאול שחמל על מיטב הזאן ואמר הקימותי את דבר הוי' שהוא חישב שבוה שיקריב לה' מצאן עמלק בזה יפעול הגילוי

אור, דבקרבנות ממשיכים גילוי אור והרע הקימה לדבר ה' וכמ"ש ותקם את דבריך שהוא בחי' קימה לדבר הוי' שהיא בחי' מל'. ובפרט כשיקריב מצאן עמלק שבזה יפעול תוס' עילוי. אבל באמת אינו כן כמו שאמר לו שמואל הלא שמוע מובח טוב, דבאמת לורע עמלק לא יכול להיות שום עלייה, וכיון שאמר לו והחרמת ה' צריך להחרים לגמרי. ושאל כיון שהלך אחר הטעם והי' אצלו העבודה מאהבה שהי' חפץ בהגילוי אור ולכן טעה בזה. ומשוי' צ"ל העבודה מיראה ג"כ שלא ילך אחר הטעם רק שיהי' בבחי' קבלת עול. והן אמת שצריך להיות העבודה מאהבה שיחפץ בהגילוי אור שכך הי' הכוונה שיהי' המשכת גילוי אור. אבל גם צריך להיות קבלת עומ"ש. וכ"ה בתניא שצ"ל בכל מצוה הכוונה פרטית של הגילויים דאורות הפרטיים, וגם צ"ל הקבלת עומ"ש ע"כ מוכרח להיות התכללות האהבה והיראה. ובכדי שיהי' התכללות דאייר צריך להיות מצד כח העליון יותר משניהם שהרי אהוי"ר הם ב' הפכים, כי אהבה מצד הריחוק ויראה מצד הקירוב, כמו שאנו רואים באהבת האהוב אל הנאהב שהוא דוקא כשהנאהב הוא בריחוק מהאהוב וכמו אהבת הבן אל האב הוא דוקא כשהוא מרוחק מהאב או יש בו תוקף האהבה, משא"כ כשהוא בקירוב אל האב או אין בו תוקף האהבה בהתגלות רק שיש בו השמחה והתענוג. וכמ"כ הענין בעבודה כתי' נפשי אויתך בלילה, היינו דכוּמן החשך דוקא אזי דוקא אויתך, וכמ"ש צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי מים, דדוקא ע"י בלי מים שהרע העדר גילוי אור מזה נעשה תוקף הצמאון. וכן הוא בעבודה כשהוא מתכוון בהפלאות ורוממות או"א"ס איך שהוא מופלא מן העולמות ואינו בערך העולמות, ומה שמאיר ונמשך בעולמות הוא רק בחי' הארה בלבד וכמ"ש הודו על ארץ ושמים שהוא רק בחי' זיו והארה בעלמא, ארץ ושמים ג"ע * ותחתון, ובעולמות עליונים ותחתונים ככולם אינו מאיר ומתגלה רק זיו והארה בלבד, וכמארז"ל צדיקים יושבים ונהנין מזיו השכינה שהוא רק זיו והארה בלבד, עד שכאשר נמשך האור למטה הוא בבחי' העלם והסתר וכמ"ש החשך יכסה ארץ שהוא החשך וההעלם והסתר. דאף שהוא מרגיש את החיות אבל אינו מרגיש שהוא אלקות, וכמ"ש אכן אתה אל מסתתר, וזהו החילוק בין עולמות העליונים ועולם העשי' הגשמי, שבעולמות העליונים הם מרגישים שהחיות הוא אלקות, אבל בעולם העשי' הגשמי אינו מרגיש כלל שהוא אלקות, דאף שבאמת יש חיות אלקי אבל הוא אינו מרגיש כלל עד שיכול להיות נמשך אחר כל תענוגי עוה"ז, ואפי' לעשות ההיפוך מאלקות שכ"ז הוא רק מפני שאינו מרגיש את החיות שהיא חיות אלקי, כי אם הי' מרגיש את החיות שלו איך שהוא באמת אלקות לא הי' שייך כלל להענינים האלה. ואף בעולמות העליונים אף שהם מרגישים את החיות אלקי אבל גם בזה הוא ג"כ בבחי' אל מסתתר, שאינו רק בחי' הרגש מציאות אלקות אבל לא מהות, כי מהות אלקות אינו מאיר רק באצ"י אבל בעולמות ב"ע אינו מאיר רק מציאות אלקות. והגם דבאצ"י ג"כ הגילוי

אור הוא ע"י צמצום, אמנם ידוע דהצמצום הוא רק בחי' מיעוט האור, ומיעוט הסתר הם ענינים נבדלים ומ"ז, כי המיעוט הוא רק מיעוט בהאור, אבל הוא אותו המהות ממש וכמ"ש בע"ח שאוא"ס מאיר בחכמה בקירוב מקום ובבינה בריחוק מקום וז"א דרך חלון ובמל' דרך נקב, והכל הוא רק מיעוט בהאור, אבל הוא אותו המהות ממש, כי בחלון ג"כ מאיר עצם האור מהשמש, ואפי' בנקב ג"כ מאיר עצם האור מהשמש, הרי דבאצי' מאיר עצם המהות. משא"כ בבי"ע מאיר ע"י הפרסא שהוא מהות אחר, והיינו שאינו מאיר רק מציאות אלקות, עד שבעה"ז הגשמי אינו מאיר אף מציאות אלקות ג"כ, וכשמתבונן בכ"ז איך שהוא רק בחי' הארה בלבד וגם זאת ההארה היא בהעלם והסתר מזה נתעורר בבחי' אהבה לאלקות שהוא חפץ בבחי' גילוי אור. וכ"ז הוא ההתבוננות בבחי' אהבה, וענין היראה הוא מצד הקירוב שהוא מתבונן שכל מה שנתבאר לעיל בענין הארה בעלמא ושהיא בבחי' העלם והסתר, זהו רק בבחי' ההארה שהיא בחי' ממכ"ע שבוה שייך התחלקות והעלם והסתר אבל בבחי' סוכ"ע שאין בוה בחי' התחלקות כי הוא נמצא למטה כמו למעלה, וכידוע שמה שנק' סוכ"ע אין הפי' שסובב ומקיף מלמעלה רק שאינו בבחי' התלבשות ואינו בערך העולמות, הרי מזה גופא שאינו בערך העולמות ממילא מובן שאין שייך בוה ענין ההתחלקות ונמצא למטה כמו למעלה, וכשהוא מתבונן איך שבכל מקום שהוא שם נמצא עצמות אוא"ס שהוא למטה כמו למעלה ע"ז הוא מתעורר בבחי' יראה בחי' ירא בושט שמתבושש מגדולתו או לכה"פ שלא למרות עיני כבודו. הרי דיראה ואתבה הם ב' הפכים, שזהו ג"כ ההפרש שבין אצי' לבי"ע, שאצי' הוא לשון אצל וסמוך שהוא בבחי' קירוב שהי"ע יראה וביטול דאבא עילאה מקננא באצי' שהוא מדרי' חכמה כח מה שבחכ' מאיר אוא"ס. ובי"ע הוא מדרי' אהבה דבינה עילאה מקננא בכורסיא. כי בינה הוא בחי' אהבה שאהבה הוא בבינה ולכן האהבה בחי' ריחוק כי בינה הוא השגה וכל השגה הוא בבחי' ריחוק מן העצם. ובכדי שיהי' התכללות אהבה ויראה הוא דוקא בכח היותר עליון משניהם. וזהו מ"ש שלום שלום לרחוק ולקרוב, רחוק הוא בחי' אהבה וקרוב הוא בחי' יראה. ובכדי שיהי' התחברות שניהם הוא ע"י כח היותר עליון משניהם, וכמ"ש המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו מיכאל שר ש"מ וגבריאל שר ש"א ואין מכבין זא"ז, היינו מפני שעושה שלום במרומיו, שמאיר עליהם כח היותר עליון משניהם. וכענין והנורא אל עליון שהי"ז דוהנורא הוא מדריגה עליונה הנמשך מבחי' אל עליון שהוא בחי' העליונה משני הבחי'. וע"י מה ממשיכים בחי' סוכ"ע שהוא בחי' היראה הוא ע"י המצות. שזהו שאומרים בברכת המצות אשר קדשנו במצותיו שהוא ההמשכה מבחי' קדש העליון בחי' סוכ"ע, וכמ"ש ויצונו ה' לעשות את כל החוקים האלה ליראה אותו כל הימים, שע"י המצות נמשך בחי' יראה, וזהו שע"י חטא עה"ד פגם בבחי' היראה, דעיקר הפגם הוא שייך דוקא בבחי' היראה ואדה"ר פגם בבחי' היראה שהרי עבר על הציווי, וגם שע"ז נעשה בעולם בחי' מציאות היש והתגברות הקליפות, שזהו היפוך בחי' הביטול ולזאת הי' הפגם בבחי' היראה דיראה הוא בחי' ביטול.

והעצה לזה הוא התורה, כי על התורה נאמר קול קורא במדבר פנו דרך הוי', דאפילו בארץ מדבר ושממה נמשך גילוי אור ע"י התורה, דהרי התורה פועל בחי' הביטול בנבראים, כי התורה היא בחי' דבר מלך, וכמו כאשר קוראים דבר המלך או נופל יראה על כל העבדים, וכמו"כ הוא כשלומד תורה שהוא דבר מלך מלכו ש"ע, דבר הוי' כמ"ש וידבר הוי' אל משה, וכמו"כ הוא בתושבע"פ שכל המשכות והגילויים שנתגלו ע"י התנאים והאמוראים הוא דבר הוי' שמתגלה על ידיהם, וזה פועל הביטול בעולם. וגם שהתורה הוא בחי' קו האמצעי שאין בו התחלקות מתחלת המשכתו עד סוף סיומו והוא בריח התיכון המבריה מן הקצה אל הקצה, שע"י קו האמצעי נמשך עצמות אוא"ס למטה מטה. וגם שהתורה פועל ההתכללות של הב' קווין, שהב' קווין הו"ע בחי' סוכ"ע וממכ"ע שהוא בחי' אוא"ס הבל"ג ואור המוגבל שהו"ע ב' בחי' למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית, שהוא בחי' ב' קווין בחי' כח הבל"ג ובחי' כח הגבול, והתורה היא בחי' ההמשכה מבחי' עצמות אוא"ס שהוא ההתכללות של הב' קווין.

וזהו שהתורה נק' עיר מקלט, כי מאחר שהתורה פועל הביטול בנבראים וגם שע"י התורה נמשך בחי' עצמות אוא"ס ושע"י נעשה התכללות דהב' קווין ומשו"ז הרי זה שומר נפשו מיניקות החיצונים, וגם שנטהר ונזדכך נפשו. וזהו"ע שש ערי מקלט ששה סדרי משנה, ונחלקו לשלש, ג' בעבר הירדן וג' בארץ כנען, וזהו להורות שזה קאי על התורה הנקראת אוריין תליתאי, וזהו מ"ש והקרייתם לכם ערים, שאין קריאה אלא לשון הזמנה, כי צריך להיות הזמנה והכנה לדברי תורה ולא שיהי' באקראי בעלמא, רק שימסור את עצמו בכל עשר כחות הגופש. וזהו שכתוב וידבר כו' והקרייתם כו' לנוס שמה כל רוצח כו', דהנה חטא עה"ד נק' רוצח נפש דכיון שע"י חטא עה"ד גרם התגברות הקליפה והם גורמים מיתה לעולם וגם הפגם ביראה נק' רוצח נפש. דנת"ל דעיקר ענין תחיות הוא דוקא ע"י בחי' דביקות, וזהו ע"י בחי' יראה וכמ"ש יראת ה' לחיים, וע"י חטא עה"ד שפגם בבחי' היראה וגרם מיתה לעולם נק' ג"כ רוצח נפש. והעצה לזה היא התורה שמצד כל אלה הענינים הנ"ל נעשה לו בבחי' שמירה ששומר אותו מיניקות התצונים, וגם נטהר ונזדכך נפשו שע"י נעשה בבחי' חי בעצם, וכמ"ש ואתם הדבקים בד' אלקיכם חיים כולכם היום.

ש"פ נצבים וילך, תרס"ה, ליובאוויץ, הנחה

אתם נצבים היום כו' לעברך בכרית כו' למען הקים אותך היום לו לעם
הוא יהי' לך לאלקים. וצ"ל מהו המעלה דנצבים, זהלא נשיי נקי
מהלכים כמ"ש ונתתי לך מהלכים בין העומדים כו', דמלאכים נקי עומדים
הנשמות הם מהלכים, וא"כ מהו שא' נצבים. וכן במד' פ' בא אי' ע"פ איומה
כנדגלות פי' כמלאכים במלאכים נא' שרפים עומדים כו', ובנשמות נא' אתם
נצבים כו', הרי שמדמה נשמות למלאכים ובאמת אינם דומים כנ"ל. גם דלפי"ז
ממ"נ א"מ שינוי הלי' דנצבים הול"ל עומדים כמו במלאכים. והנה במד' איכה
ע"פ אני הגבר כו' אי' גברני לעמד בכולן את מוצא אחר מאה חסר
שתים תוכחות שיש במשנה תורה מה כתיב אתם נצבים היום כלכם ומתרגמינן
אתון קיימין יומא דין כלכון גבורים לעמוד בכולם. הרי שפירש נצבים מלי'
העמדה וקיום לא עמידה סתם. והיינו שאין בזה שינוי והפסק שזהו מצד אני ה'
לא שניתי שהוא בחי' עצמות א"ס שלמע' מס' השתל', ובנפש הוא בחי' הכחות
עצמיים שבנפש שאין בהם שינוי והפסק, משא"כ בהכחות הגלויים שהם שכל
ומדות שנופל בהם השינוי וההפסק. ולפי"ז ביותר א"מ מד' הני"ל מה
שדמה ע' נצבים דנשמות לעומדים דמלאכים, שבחי' עומדים דמלאכים הוא בבחי'
ממכ"ע, וע' נצבים דנשמות הוא בבחי' אא"ס שלמע' מבחי' ממכ"ע. גם צ"ל הלי'
דנצבים שמשמעתו הוא לי' נפעל שנפעלים בהעמדה וההצבה שלהם. ואף שהגו"ן
הוא משרש התיבה, מ"מ הלא שורש התיבה הוא יצב והגו"ן הוא במקום היריד
להורות על ע' נפעל, וצ"ל מהו שנפעלים בהעמדה. גם צ"ל שייכות הפ'
דלמען הקים אותך לע' דנצבים שא' מקודם. והנה היום דנצבים קאי על ר"ה
דבכ"מ שנא' היום הכוונה על ר"ה כמ"שכ ויהי היום ויבואו בני האלוקים
כו', דקאי על ר"ה כידוע, ועל ר"ה כתי' זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום
כו', שהוא לדעת ר"א בגמרא שבכ"ה באלול נב"ה"ע, וצ"ל למה נקי' יום ר"ה
תחלת מעשיך הלא הוא יום ו' לבריאה.

ולהבין כל זה צלהק"ת פי' הפ' שאח"ז והי' כשמעו את דברי האלה
הזאת והתברך בלבבו לאמור שלום יהי' לי כי בשרירות לבי אלך
למען ספות הרהר את הצמאה. והנה בספות יש ב' פי', רש"י בסנהדרין פי'
ספות מלי' חבור כמו ספו שנה על שנה. והרד"ק פי' ספות מלי' תוס' ורבויו.
ועל הצמאה פי' רש"י זו כנס"י שצמאה ליוצרה. דהנה נשיי הן הנשמות
דלמטה והן כנס"י שהוא מקור הנשמות מלי' דאצי' למע', נקי' הצמאה שהם
בבחי' רצוא וצמאון. והנשמות למטה לבד מה שמצד עצם טבעם הם בבחי'
רצוא תמיד לאלקות כמ"ש רשפי' רשפי' אש שלהבת י"ה, וכן כתי' נר ה' נשמת
אדם, וכמו טבע הנר הוא לעלות למע' כמ"כ הוא טבע הנשמה שתמיד היא
בבחי' רצוא לאלקות מפני שהיא חלק אלוקה ממעל שהיא אלקות ע"כ נמשכת
תמיד לאלקות, וזהו מפני שהיא בחי' חלק פי' גבדל מן העצם כמ"ש בתניא

באגה"ק שאפי' נשמות דאצי' נפרדו מן הקו. ע"כ שייך בזה הרצוא. אבל אלו לא הי' נבדל מעצמות לא שייך ע' הרצוא. ודוקא מפני שהוא חלק נבדל ומ"מ היא בבחי' אלקות ע"כ טבעה לעלות ולהבטל ולכלל במקורה ושרשה. והנה לכד זאת עיקר הרצוא והצמאון בא מצד הריחוק שהוא מה שנתלבשה בהנה"ב שהוא מקום הריחוק. ואף שבאמת אינו שייך ע' קירוב וריחוק באלקות שהוא מקומו ש"ע ואין העולם מקומו. הע' הוא שבאמת כן הוא שמצד א"ס אינו שייך הקירוב והריחוק. וע"י עבודה שפועל הביטול והבירור בהנה"ב הי' בא לבחי' קירוב באלקות ועוד יותר מכמו שהיתה קודם ירידתה בגוף שהר"ע לאשתאבא בגופא דמלכא שע"י תו"מ כו'. אבל מצד עצם התלבשותה בהנה"ב הי' בבחי' ריחוק שהנה"ב הוא מקלי' וסט"א שהוא מקום הריחוק. ובפרט מצד התאוות וע' הגשמיים שנמשכת אחריהם מצד חומריותה וגסותה שמרוחק בזה לגמרי. ובהתלבשות הנה"א בה ממילא הי' נמצאת במקום הריחוק. ולכן היא בבחי' תשוקה וצמאון לעלות ולחזור ממקום הריחוק למקורו. ולבד התלבשותה בהנה"ב הנה הגשמה מצ"ע ירדה ממדרגתה. כי כדי שתוכל להתלבש בהנה"ב הי' צריכה לירד ממדרגתה ולהיות במציאות יש שתהי' בערך ההתלבשות. וז"ש נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה כו'. טהורה היינו הנשמה כמו שהיא באצי' ששם היא בבחי' אין וביטול לגמרי, ואח"כ ירדה להתלבש בעולם הבריאה שנעשה מציאות יש. ואח"כ ליצירה כו'. עד שירדה להתלבש בגוף. ונמצא שזהו ירידה גדולה ממדרגתה הראשונה אף באופן שתהי' השליטה וממשלה של נה"א על נה"ב אבל מ"מ הי' מלוכשת בהנה"ב באופן שיוכל להיות השליטה והממשלה להיפך ח"ו ולכן היא בבחי' רצוא וצמאון לתזור ולעלות למקורה ושרשה ולהבטל ולכלל באחדות א"ס.

וכמ"כ כנסי' שהוא מל' דאצי' למע' היא בבחי' הצמאה. דהנה התנוות וחיות כל העולמות הוא מבחי' אותיות הדבור שלמע' כמ"ש בדבר הוי' שמים געשו וכמא' בע"מ נברא העולם. כי כדי שיהי' מציאות נבראים מוגבלים ונפרדים א"א להיות כ"א מאותיות הדבור שהם בהתגלות אל הזולת, משא"כ מהכחות שלמע' מאותיות הדיבור אף גם אותיות המח' אף שהם אותיות נרגשים אבל מ"מ הם רק הגילוי לעצמו ואינם בהתגלות אל הזולת. ולכן לא הי' אפשר להיות מזה מציאות נבראים נפרדים. (אף שבאמת אינו שייך ע' נפרד למע' שאין לך דבר שחוץ ממנו, אך המונח הוא שכדי שיהי' נראה לנפרד מוכרח להיות מבחי' אותיות הדיבור). וז"ש גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו שכדי להיות גדול ה' שזהר"ע והגדולה זו מעש"ב היינו הגדולה דהתנוות העולמות הוצרך להיות מש' אלקים שהוא אותיות הדבור דמל' דאצי'. והנה טעם הדבר מה שבחי' אותיות הדבור הם בהתגלות אל הזולת הוא מפני העדר גילוי האור שבאותיות הדבור. דבמקום שמאיר שם גילוי האור האותיות אינם בהתגלות. וכמו שאנו רואים בשכל. דבכלל יש שכל מח' הדבור. ואנו רואים שבשכל היינו בשעה שעוסק בפנימיות ועמקות השכל אז אינם נרגשים האותיות כלל וכאלו אינם, והיינו מפני שמאיר אור השכל בגילוי אור רב. אבל במח' שמאיר שם רק

חיצוניות השכל שם נרגשים האותיות, אבל רק לעצמן. ובדבור שנתמעט שם ביותר אור השכל או אור המדה נרגשים האותיות גם לזולתו. ובאים בהכל גשמי שמתחלק לה' מוצאות הפה. נמצא שסבת התגלות האותיות אל הזולת הוא צמצום ומיעוט האור, ולכן יכול להיות מזה מציאות העולמות. ויש בהבראם ואי' בה' בראם, שאות ה' הוא כללות אותיות הדבור שמקורם בהכל הלב, ומזה הוא הבריאה. וזהו הג' קוין שבאות ה' שמורים על ג' עולמות ביע' וב' קוין מחוברים הירע עולמות בריאה ויצירה שהם בערך זל"ו והקו הג' נפסק הוא עולם העשי' בחי' אף עשיתיו הפסיק הע' כו'. ויש ביו"ד גברא עוה"ב ובה' גברא עוה"ז, שאות יר"ד הוא בלא צמצום כ"כ והוא מקור לחי' הנשמות בגיע', ואות ה' מצומצם ביותר נעשה מקור לחי' הגוף. והנה התלבשות אותיות הדבור להוות העולמות הוא ירידה גדולה ממדרגתם הראשונה, שאותיות הדבור כמו שהי' הי' בא"א לגמרי והי' בבחי' אין ובבחי' התאחדות בא"ס. והוא ע"ד הדבור בינו לבין עצמו, כמו דאי' במד' אמרה ד"פ בינו לבין עצמו כו', ולכן הוא ירידה גדולה להם, ומפני זה הם תמיד בבחי' רצוא ותשוקה לחזור למקורם ושרשם כמו שהי' בבחי' אצי'. והגם כי האותיות הם דומם ואיך שייך בהם צמאון ורצוא. כי ע' האותיות למע' אינו כמו אותיות למטה שהם בבחי' דומם (ולא שייך בהם ע' הרצוא) אבל למע' הרי האותיות דמל' דאצי' הם מקור חכ' דבריאה, וכידוע מע' כאשר דברתי לאמר, דבור הירע גילוי ואמירה הירע העלם, והגילוי שלמע' נעשה בחי' ההעלם למטה, שזהו מה שמל' דאצי' נעשה כתר ועתיק דבריאה, שהוא בחי' עונג הנעלם שבנשמות שבג"ע דבריאה, ולכן שייך בהם ע' הרצוא שתשוקתם תמיד לעלות למע', וכמ"ש הלא כה דברי כאש שקאי על אותיות הדבור שהם כמו טבע האש לעלות כו'. ומה שמחדש בטובו כו', שיש בחי' התחדשות החיות תמיד מ"מ זהו בדרך כפי' והכרח, אבל מציע רצונה לעלות כנ"ל. שיהי' שזוהו הלי' דעושה בראשית מל' עשי' וכפי'. וכן בתחלת הבריאה הי' ירידת התלבשות החיות דאותיות הדבור בדרך כפי'. וזהו שאמרו לה לכו ומעטי את עצמך להיות ראש לשועלים, אבל היא לא רצתה בזה, ורצתה יותר להיות זנב לאריות באצי'. והע' דהנה ראש לשועלים הוא בחי' התלבשות דנה"ב, דהנה המל' נק' בש' שכינה ע"ש ששוכנת ומתלבשת בתחתונים וכמ"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, שעיקר התלבשות הוא בק"ק דבריאה, ונק' בש' לב שהוא כמשל התלבשות חיות הנשמה בגוף שעיקר התלבשותה הוא בלב כדאי' בגמ' היכן הגשמה שרוי' במוח או בלב ודעת ר"א שם שהוא בלב, שבלב הוא התלבשות החיות כללי ומהלב נמשך לכל אבר ואבר לפי מזגו ותכונתו. וכמ"כ הוא בהתלבשות חיות אלקי בנבראים שהתלבשות החיות כללי הוא בק"ק דבריאה וממנו נמשך לכיע' בפרט, וזהו בחי' ראש לשועלים. ומה שלא רצתה בזה הוא מפני התערבות רע שנמצא בעולמות, ובפרט מצד עולם העשי' שבה הבחירה חסשית ויוכל לבחור ברע חי' שעייזו נמשך חיות אלקי בקליפות כידוע מע' יעקב חבל נחלתו, שהוא כמשל החבל שראשו האחד קשור למע' וראשו השני למטה, וכשמנענעים קצהו התחתון נמשך גם קצהו העליון. וכמ"כ הוא עיי' מעשה

הרע שיורד ונמשך הנה"א לקליפה שהוא קצה התחתון עי"ז מוריד וממשיך גם קצה העליון שהוא בחי' החיות אלקי דמל' דאצי' למקום הקליפות ח"ו, שזהו"ע רגלי' יורדות כו', כמ"ש כי את מקדש ה' טמא כו', וכן השוכן אתם בתוך טומאתם, ומשו"ז לא רצתה להתלבש בעולמות ורצתה יותר להיות זנב לאריות באצי' ששם הוא בבחי' אין וביטול בא"ס, ובפרט כמו שהיתה קודם הקטרוג שהי' שניהם משתמשים בכתר אחד, אך שזה הי' בדרך כפי' שאמרו לה לכי ומעטי כו', ולכן אף גם לאחר התלבשותה היא בבחי' רצוא ותשוקה לעלות ולהכלל בא"ס.

וזהנה הפיוס למל' הי' מה שאמרו לה צדיקים יקראו על שמך, יעקב הקטן שמוא' הקטן דוד הקטן, והיינו שהירידה היא צורך עלי'. ויובן מע' הירידה בנפש שהיא ירידה גדולה, שהנשמה כמו שהיא למעלה היתה עומדת בבחי' אה' ויראה ובדביקות וכמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו כו', ולכא"ר למה הוצרך לירידה כזו דכל הדרכים הם בחזקת סכנה ויכולה להתגאל, אך שהירידה צורך עלי', והיינו שע"י שנתלבשה בהנה"ב ופועל הביטול והבירור בה"ב וכן בכל דברים הגשמיים שמלוכשת בהם ומבררם, והיינו ע"י שאינו רוצה בהגשמי מצ"ע כ"א לש"ש, שע"יז מברר הגשמי, ועי"ז ה"ה עולה למדרי' מאד נעלה, והוא בחי' התגלות התענוג עליון מעצמותו, שעיקר התענוג למע' הוא מבירור הדברים הגשמיים, כמ"ש צחוק עשה לי אלקים, שהצחוק והתענוג למע' הוא מבירור דש' אלקים שלכן הי' מפורין כל האהוי"ר של הנשמה שהיתה לה מקודם, וד"ש טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף, שתורת פיך היינו לימוד התורה בעוה"ז וכן קיום המצות טוב יותר מאלפי זהב וכסף שהוא בחי' האוי"ר שהיתה לה קודם ירידתה, וכן הוא למע' בירידת המל' לבי"ע שע"יז עולה למדרי' עליונה יותר, שבירידתה לבי"ע ה"ה נקראת בש' כלה שמקבלת טפת אבא שהוא בחי' חכ' דתורה דאורייתא מחכ' נפקת, משא"כ כמו שהיתה באצי' נק' בש' אחות, כידוע שז"א ומל' דאצי' הם בחי' אח ואחות, וע"י הבירורים שמבררת מבי"ע ה"ה באה לבחי' אשת חיל עט"ב, שנעשה בבחי' כתר ומשפיע לשארי ספי', כמ"ש אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה, שקאי על מל', וכן כתי' מים חיים יצאו מירושלים חצים אל הים הקדמוני, ירושלים הוא בחי' מל' ותהי' משפעת לים הקדמוני, שהוא בחי' החכ', וכ"ז הוא ע"י הבירורים דבי"ע, ועיקר הגילוי בזה יהי' לעתיד שאז כתי' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, היינו גמר כל הבירורים שהי' בארץ בחי' מל', אך שזהו ע"י הבירורים דעכשיו, והוה הצמאה שקאי על גשי' למטה ומקור הגשמות שהוא מל' דאצי' למע' שהם בבחי' רצוא וצמאון, שזהו הצמאה ה' צמאה, שה' הוא בחי' מל' שהוא בבחי' צמאון, והרהו הוא הנה"ב שנק' רוח ע"ש שמרוה צמאונה, שהרי מוכן לפני' כל הדברים הגשמיים שצמאה לה ותוכל לרוות צמאונה, ואינו דומה להנה"א שהיא בבחי' הצמאה ולא תוכל לרוות צמאונה שהוא לאלקות, כי לא יוכל להיות עכשיו גילוי המהות דאלקות, ורק מציאותו ולא מהותו, וגילוי

המהות יהי' לעתיד כמ"ש ולא יכנף עוד מוריך כו'. ולכן נק' הצמאה, והיינו שנשארת בבחי' הצמאון ולא תוכל לרוות, כמ"ש ארץ לא שבעה מים כו'. אבל הגה"ב שצמאונה לגשמיות ובה תוכל לרוות, כמא' לית דחזיר מחזירא כו', מפני שמאכלו פסולת והוא מצוי תמיד. וכמו"כ בכל הדברים הגשמיים שנק' פסולת כמ"ש ונשב בגיא מול בית פעור, ומוכן לפני'. ולכן נק' בש' רוה. ולמען ספות הרוה את הצמאה, פי' שנמשך חיות מבחי' צמאה לבחי' רוה. והוא ע"י כי בשרירות לבי אלך, והיינו שנותן עצמו לדברים הגשמיים שע"ז נמשך חיות מבחי' הצמאה לקליפות (ולפי' ספות מל' תוס' הוא מה שהוא נוטל חלק בראש כידוע). ופי' הפ' הוא אם יאמר שלום יהי' לי אף כי בשרירות לבי אלך, והיינו אף שלא יהי' בקבע"ו ומ"מ שלום יהי' כו', היינו שמ"מ יקבל חיות. וע"ז אמר לא יאבה ה' סלוח לו. סליחה הו"ע המשכת הרצון, ולא יאבה שלא יומשך לו, ואדרבה כי אז יעשן כו', היינו כמו שהוא סילוק הרצון, כי לא יוכל להיות זאת רק שאוה"ע מצרים ואדום שמקבלים חיות מחיצוני' ואחוריים כמאן דשדי בחר כתפי' כו', והיינו מצד המקיף עליון כדאי' להודיע כמה ארך אפים כו'. ולכן נמשך להם חיות אף כי בשרירות לבי אלך כו'. משא"כ ישראל שמקבלים חיות מבחי' פנימיות דוקא, שבפנימיות הוא ע"י חשבון דוקא ואם ראוי לזה, כמ"ש כי אין מעשה וחשבון חכ' ודעת בשאול, שלהם נמשך שלא עפ"י חשבון, אבל לנשי' נמשך דוקא עפ"י חשבון, וצ"ל כלי לזה, והיינו ע"י קבע"ו דוקא ותו"מ. משא"כ אם בשרירות לבי כו' שהו"ע פרי"ע היפך הקבע"ו לא יוכל להיות נמשך להם חיות, וע"כ א' לא יאבה כו', אם לא כשהוא משלם לשונאיו על פניו להאבידו שנאבד לגמרי. והע' הוא עפ"י מה דאי' במד' ע"פ והארץ היתה תהו זה מעשה הרשעים שהם משה"כ דתהו, ויאמר אלקים יהי אור זה מעשה הצדיקים שהם מתיקון, שההפרש בין תהו לתיקון שבתהו הי' רבוי האור, היינו שהאור בא שלא בצמצום, ובתקון הי' מיעוט האור היינו שהאור בא בצמצום, דשרש התיקון הוא בחי' ש' הוי' דש' הוי' בראשו יו"ד שמורה על הצמצום. אך בתהו האור בדרך מקיף ובהעלם, ובתיקון האור בא בגילוי בפנימיות. ובחי' תהו ותיקון זהו ב' הקוין דימין ושמאל, שתהו הוא מסט' דשמאלא ותיקון מסט' דימינא. וע"ז אמר שם במד' אינו יודע באיזה מהן חפץ אם במע"צ אם במעשה הרשעים, כי מצד בחי' המקיף יוכלו גם הם לקבל. אך כשא' וירא אלקים את האור כי טוב הוי במע"צ חפץ. היינו שזירא הוא בחי' ראי' דחכ' שהוא בחי' פנימיות שם הכוונה דוקא נש"י. וכמ"ש יאר ה' פניו אליך, שהפנימיות הוא דוקא אליך, וכן כתי' עיני ה' אל צדיקים שעיני ה' הוא בחי' ההסתכלות שהוא בחי' הפנימית, כי הסתכלות הוא ראי' פנימית, הוא דוקא אל צדיקים, ועמך כולם צדיקים כתי'. נמצא שנשי' מקבלים מפנימית דוקא. ולכן אמר אם בשרירות לבי כו' שאינו כלי לפנימית לא יוכל לקבל חיות כלל מפני שנשי' לא יוכלו לקבל מבחי' חיצוניות כלל. כדאי' בזהר ישראל אע"ג דלא אתכשר עובדיהן אפילו הכי מקבלין מסט' דימינא, ולכן לא יאבה

כ"ו. העצה לזה הוא בחי' התשובה, תשובה הוא תשוב ה' והיינו ע"י שעוקר רצונו ומתחרט על כל עניניו, וע"י שמתבונן שהעיקר הוא האלקות הוא בוחר בחיים כמ"ש ובחרת בחיים כ"ו, ע"י הוא תשוב ה' הינו בחי' החיות אלקי למקורו ושרשו.

וזהנה בר"ה כל דבר חוזר לנקודה הראשונה, שמסתלק החיות הקודם למקורו ושרשו וצ"ל נמשך מחדש. ולכן בר"ה הוא בחי' התחדשות החיות. והגם שמחדש בטובו בכ"ו כ"ו ול"ד בכ"ו אלא אף בכל שעה ובכל עת ובכל רגע מתחדש החיות, ואם לאו יתבטל היש אל האין דחריב שהם אין ויש הם תרדל"מ דזיווגיהו תדיר, דתמיד צריך שיומשך מן האין אל היש ואם לא יתבטל. אך זהו דר"פ, והחיות כללי של כל השנה נמשך בר"ה, שלכן נק' ראש השנה, שכמו שבהראש גילוי כללות החיות וממנו נמשך לכל אבר כמ"כ הוא בר"ה שבו הוא התחדשות החיות בד"כ וממנו נמשך ד"פ לכירי (ע"י תר"מ). אך איך וע"י מה נמשך החיות מחדש דהלא אינו בערך שיומשך. דהנה ידוע דלמע' אינו דומה כמו למטה, שלמטה הוא מה שלמטה נק' יש. והיינו מה שמשיגים מציאותו, והיינו בחי' אותיות הדבור שמתלבש בנבראים שאנו יודעים ממציותם שבהכרח הוא נק' יש, ומה שלמע' מזה נק' אין ע"ש שאינו מושג. אבל למע' הוא להיפך, היינו מה שלמע' מע' הוא עיקר היש, והיינו שהוא אמיתית המציאות ומה שלמטה נק' אין ע"ש שאינו תופס מקום וכאלו אינו. וז"ש להנחיל אוהבי יש, שאוהבי היינו ע"י ההתבוננות באלקות שבא לבחי' אהבה ה"ה במדרי' יש האמיתי שאצלו הוא מה שלמע' עיקר היש ומה שלמטה אינו תופס מקום אצלו. ולפי"ן הוא אינו תופס מקום כלל שיומשך החיות, אך בתחלת הבריאה ה"ה זה מצד ההתעוררות מעצמו בחי' חפץ חסד כ"ו, ועכשיו באתדל"ת תליא מלתא, שהיא ע"י התעוררות ברצו"פ דנשמות שהוא בחי' הנחת עצמותו וביטול רצון לגמרי, שזה"ע מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, והיינו שיהי' עיקר רצונו לאלקות, ומה שנמצא בעולם הוא בע"כ אתה חי, אבל עיקר חפצו הוא רק לאלקות, שזה"ע בצלמינו כדמותנו, בצלמינו תו"ע צורה עצמית הוא לאלקות, וכל ענינים הגשמיים הוא רק בדרך דמות כ"ו. ע"י מעוררים למע' ג"כ בחי' הנחת עצמותו להיות נמשך החיות, ועד"מ כמו חכם גדול שאינו רוצה לדבר דברי חכמתו, וע"י שממלאים רצונו באיזה דבר מעוררים אצלו המשכת הרצון לדבר, וכמ"כ למע' ע"י הביטול רצון והקבע"ו (שבר"ה) נמשך הרצון להיות בחי' אותיות הדבור להתהוות העולמות. ומה שיש כח בנשמות לעורר המשכת הרצון הוא מצד שרשם בעצמות כמא' נשמות ישראל עלו במח' (ובתחלה עלה במח' לברוא את העולם במדה"ז, היינו בחי' הצמצום). וזהו שנק' ר"ה תחלת מעשיך, הגם שהוא יום ר' לבריאה, אך מפני שעיקר המשכת הרצון לבריאת העולמות הוא דוקא ע"י האדם, ולכן יום ר"ה שבו נברא אדה"ר נק' תחלת מעשיך, שע"י דוקא הוא המשכת הרצון ומעשה העולם. וזה"ע נצבים דנשמות שפי' מל' קיום, והיינו שהוא בחי' הרצו"פ שבגפש שלמע' מטריד שהוא מצד עצם הנפש שאין בזה שינוי והפסק וזהו שפי' בא"ח שנצבים הוא בקומה זקופה ובנשיאת ראש, וזה"ע

שאו את ראש כו'. וזהו שמדמה אותם במד' למלאכים שנא' בהם שרפים עומדים
 ממעל לו, דפי' מעל לו היינו ממעל לש' אד', דלעיל אמר ואראה את אד' כו',
 שאד' בכלל הוא בחי' ממכ"ע, והמלאכים שמשגיגים איך שהוא קדוש ומובדל כו'
 ע"כ תשוקתם ליכלל באוא"ס שלמע' מבחי' החיות שמתלבש בהם כו', ולע' זה
 מדמה גם ע' נצבים דנשמות שהוא ג"כ באוא"ס שלמע' מבחי' ממלא. אבל הוא
 למע' יותר ממלאכים, שמדרי' נצבים דנשמות הוא באמיתית עצמותו, שזהו
 ג"כ ע"י מס"נ למסור נפשו באחד. ח"ש מי כהוי' אלקינו בכל קראינו אליו אליו
 ולא למדותיו, דע"י הק"ש ממשיכים בחי' יחוד פנימי דא"א, דע"י תומ"צ
 ממשיכים בחי' יחוד זור"ג, וע"י ק"ש ממשיכים בחי' יחוד פנימי דא"א שמגיע
 עד עצמות אוא"ס כו'. וע' נצבים לי' נפעל היינו שכדי להיות התעוררות הרצ"פ
 דנשמות הוצרך להיות לזה כח מלמעלה, שז"ש לך אמר לבי בקשו פני את פניך
 ה' אבקש, שכדי שיהי' בחי' בקשו פני היינו פנימיות הלב רעו"ד, הוא ע"י את
 פניך ה' כו'. וזהו"ע היגמה"ר שמאיר באלול ובפרט בימי הסליחה שהוא פנימי
 ה' כו'. ולמען הקים אותך לו לעם כו', עם קאי על בחי' המלוכה, דאין מלך
 בלא עם, שעם הוא מל' עוממות שהר"ע נפרד, כי ע' המלוכה שייך דוקא על
 עבדים שהם נפרדים משאי"כ על בנים אינו שייך ע' המלוכה כו', כ"א דוקא
 על עבדים שהם נפרדים ומ"מ בטלים בזה שייך ע' המלוכה. וזהו למען הקים
 אותך היום לו לעם, היינו בחי' ביטול, ועי"ז הוא יהי' לך לאלקים, שהוא בחי'
 התגלות המלוכה כו'. וזהו שא' אתם נצבים היום, היום הוא ר"ה שאו צריך
 להיות העבדה בבחי' נצבים והיינו שצריך לעורר בחי' הרצ"פ שלמע' מטו"ד,
 ועי"ז מעוררים למע' המשכת הרצון, ועי"ז יהי' גילוי בחי' המלוכה למטה כו'.

שיחת שמחת תורה — תרס"ה*

טוב, כי הוא הי' מתנהג בהדרכת אדמו"ר הזקן, ולו בעצמו הי' טוב דרכו, אך פאָר זיינע חסידים האָט ער ניט גע'דאגה'ט, איהם האָט פאָר זיי ניט געאַרט לגמרי).

והשאר גשארז, אָבער עס וואָלט געווען ווי חסידי תל"ק¹ עבודה במס"נ, וואָס תל"ק איז גאָר ניט קיין טאָלק.

(שאל ממנו בנו רי"י שיחי', הלא התניא כתב קודם תק"ס, ולא שמעתי כל מה שהשיבו, אבל אלו מקצת דבריו: כתבו קודם, אך כתבו בדרך הכתבים שמשנת תק"ס, שהמה שכלים, אַ משפיע נאָך איידער עס קומט אַראָפּ צום מקבל, אַז ער איז משער באַ זיך דעם מקבל, איז דאָס נאָך ניט מקבל, דאָס איז שוין אָבער ניט משפיע, דער איבערבראָך, אַז דער משפיע דערהערט אַז עס ווערט נמשך אַ נייער אור אין דער השפעה, איז ער שוין גאָר ניט משפיע עצמי, לדוגמא וועט מען פאַרשטיין פון תניא, דער תניא איז געשריבן פאָר פעטערבורג, ער איז אָבער ווי נאָך פעטערבורג, דער שער התשובה פון תניא, האָט דער רבי איהם איבערגעשריבען נאָך פעטערבורג נאָך

א. דער אָלטער רבי הי' מסכת בפ"ע, די פריערדיקע זיינען ניט גיווען גרעסער פאָר איהם, זיי זיינען נאָר גיווען גרעסער אין השתל', אָבער ניט אין עצם, וואָס איך זאָג איז אָלעס זיינע, מלבד איזה פרטים הי' יכפר ע"ו, ובד"כ אני משתדל שלא ליצא ממטרת כוונתו.

ב. ספר התניא האָט דער רבי געשריבען ווי די מאמרים פון תק"ס (ראה לקמן), ח"ו מי מעג זאָגען אויף דערויף ח"ו, אַז ער וואָלט איהם געשריבן פריער, וואָלט ער איהם געשריבן באופן אחר לגמרי, ע"ד פוילישע חסידות רק באופן היותר נעלה מפוילישע, ער וואָלט איהם שרייבען באופן וואָס עס איז שייך נאָר צו מדות, כי הכתבים הנמצאים מאתו קודם תק"ס, גם באיזה כתבים מאדמור"ר האמצעי הנכתבים קודם תק"ס, נכתבו באופן אחר לגמרי, ואם הי' כותב את התניא גי"כ באופן כזה, לא הי' נמצא חסידים אצלו כ"א מנין בדוחק, די וואָס האָבען מהפך גיווען מדותיהם.

(לא שמעתי היטב מה שדבר אח"ו עם בנו רי"י שיחי' רק שמעתי שדברו ע"ד הרב משטארעשעלע, ואמר עליו אדמו"ר שהוא בעצמו בודאי הי'

1) בשנת תרכ"ח קיבץ הרה"צ הרי"א גי'ע מקאָליסק כמה אברכים מופלגי תורה וילמוד עמהם תורת החסידות . . . ובהיותו בעל רגש נפלא השפיע גם על מחונכיו לעורר בהם רגשי התפעלות בלתי מוגבלים . . . עד כי בשנת תק"ל הגה קודם התפלה

(*) נדפסה בסה"ש תורת שלום ע' 55 ואילך, באיזה העתקות גרשם, בטעות, שוהו שיחת י"ט כסלו תרס"ה, ראה לקמן [שם] שיחת י"ט כסלו תרס"ה.

בכלים מכלים שונים, להיות כלים מרובים כבעולם התיקון כי לא לתהו בראה לשבת יצרה.

נמצא דער רבי האט אונז גיגעבען השכלה נאָר דער עיקר איז און דער בכך דערפון להביא ההשכלה לידי פועל.

ד. יעצט ב"ה זיינען מיר שוין משכילים, מיר ווייסען אַלעס, דער וואָס לערענט חסידות די ערשטע ביז איצטיגע איז שוין אַלעס מבואר, עס איז שוין קיין קושיות גאָר ניטאָ.

היינט מעג מען ריידען, היינט איז שמחת תורה, וועט ח"ו דערפון ניט זיין קיין התעוררות דינים, בעת שמחה גייט אַלעס אַריבער גלאַט, דאָס האָט דוד המלך געבעטען שמה עוונותינו לנגדיך, פאַר דיר אַליין, וועט שוין ממילא זיין עלומנו למאור פניך (ער האָט דאָס געמיינט בלשון תפלה ובקשה) שיתהפכו לזכיות, וואָרום היינט איז פאַר איהם אַליין.

דאַרף מען זאָגען אַז היינט גייט אויך אַזוי מדור לדור, אַזוי ווי באַ די תלמידים וואָס האָבען מקבל געווען פון רבי'ן נאָר די השכלה, איז דאָס ניט נתקיים געווען בדורות הבאים אחריהם, אַזוי איז יעצט אויך אַזוי מדור לדור, ביז וואָנען עס איז געוואָרען פון זקנים נערים און פון נערים זקנים, ווילע מ'נעמט מער ניט ווי די השכלה פון חסידות און מ'בריינגט דאָס ניט לידי פועל.

ה. מיר זיינען דאָך אַלע אידען, עס איז פאַראַן ר"ל אַזוינע, וואָס זיינען עובר ר"ל על איסורי דאורייתא, פרעגט באַ איהם זאָגט ער אַז ער איז אויך אַ איד, עשיית גיט אַ כח אויף אַ גאַנץ

איין מאָל באופן אחר, ער איז גיט כשאָר ספרי מוסר נאָר ער האָט איהם איבערגעשריבען שכלי, כי אנו רואים בו כמה דברים שכפל שתי פעמים ובפעם השני' עם הוספות ויש בו השכלות עמוקות).

נמצא הוא הי' ההתחלה לחדש ענין עבודת המוח והלב, און וואָס דער עולם מיינט אַז אדמו"ר האמצעי חידש ענין השכלה, זה טעות, רק אדמו"ר הוקן הי' ההתחלה מההשכלה, כי הי' שכלי האָט ער זיך איינגעשריבען אין תניא, דאַרפען מיר וויסען אַז מען לערענט תניא רעדט מען דאָס מיט דעם רבי'ן, וואָרום ער האָט זיך איינגעשריבען אין תניא.

ג. נאָר עס איז געווען אַזוינע פון זיינע תלמידים וואָס האָבען פון איהם מקבל געווען נאָר די השכלה פון חסידות אַליין, ניט די עבודה להשיב אל הלב, איז זיי אַליין איז דאָס נאָך גוט געווען, וואָרום זיי זיינען נאָך געווען קרוב צום מקור, אַך אַח"כ לא נתקיים בהבאים אחריהם, כי זהו באופן עולם התהו אורות מרובים וכלים מועטים, והעיקר להשיב אַח"כ אל הלב להביא את ההשכלה לידי מעשה בפועל

ולפעמים אחר התפלה היו מנגנים ורוקדים שעה ארוכה בהתפעלות עצומה ובהתלהבות נראה בהעיות משונות והגיעו הדברים לה'הים והוכיחו ע"ז . . ומני אז נהי' לפתגם: חליק איז אַן אַ טאַק . . זאת אומרת שלא הריקוד הוא תכלית אלא הסיבה המביאה את הריקוד והוא האור נאצל החוסף על הראש והרגל כאחד" (ממכ"כ מ"ח אדמו"ר, וראה מכתבו בהתמים ח"ב ע' סב בפרטיות).

(2) מהרו"ק נדפסה בתניא הוצאת זאלקתי תקני"ט.

מען זאל גיט וויסן, פונדעסטוועגען באהאלט זיך א פני' און א קאנטעקטיט פון דעם טאמער וועט מען זיך דערוויסען, איז יעצט די עבודה אז מען זאל יע עסען, נאך עסען ווי מען דארף. ז. התפלה פון שבת היא כלל על כל השבוע, אז ער דאווענט שבת מיט התבוננות איז איהם שוין זונטאג גרינגער, ער דארף שוין גיט אזויפיל התבוננות, און אזוי א גאנצע וואך, ער זאל אבער זונטאג פעלען גיט מתבונן זיין זיך, מוז ער שוין מאנטאג ווייטער האבען אפולע התבוננות, נאכ'ן דאווען א גאנצע וואך גייט כסדר: אפריער תפלה נאך דעם תומ"צ, דארף ער נאכ'ן דאווען לערנען א פרק משניות נאך דעם מעשה המצות נאך שבת דארף מען גיט לערנען קיין משניות נאכ'ן דאווען, דער וואס לערנט משניות שבת נאכ'ן דאווען איז א מתנגד, מ'דארף גיין קידוש מאכען נאך ער זאל דערהערען דעם דאווען אין קידוש, ער זאל עסען ווי מען דארף, אבער ער זאל עסען לשיש כדי לעבוד את ה' בכח האכילה ההיא אדער א העכערע מדרי', ער זאל וועלען אז דער כח אלקי, היינו דער ניצוץ אלקי וואס איז דעם מאכל זאל איהם מחי' זיין, אז פון דעם ניצוץ אליין וואס פון עולם התהו שקדם לתיקון זאל איהם צוקומען גייט אין תפלה אדער אין תורה, עס איז פאראן נאך א סארט עסען ווי דער אלטער רבי האט געגעסען דעם בייגעל נאך דעם מס'ג פון עג עוגה — כידוע המעשה אצל אנ"ש³ — קאן מען פארשטיין נאך אזא

יאהר, דארף מען זיין א גאנץ יאהר אויך ווי עשרת ימי תשובה, אז ער איז א גאנץ יאהר אנדערש, איז דאס גיט אמת.

ו. עס איז פאראנען אזויגע וואס זיי לערנען חסידות, און דאווען האבען זיי גיט מיט וואס, און עס איז פאראנען אזויגע וואס דאווען גאר מיט חיצוניות, היינו אז ער דאווענט שוין און איז זיך א ביסל מתקרב צו אלקות באנוגענט ער זיך דערמיט אליין און איז קאנטעט און מער דארף ער גיט, און עס איז פאראן אזא וואס איז זיך מתבונן בפנימיות, נאך נאך דעם דאווען פארלירט ער דאס גאר אינגאנצען, ער גייט קידוש מאכען פארגיסט ער דאס מיט א ביסל בראנפן, בד"כ, בא חסידים איז דאס פנימיות, דאס שאט גיט מלבד די וואס טרינקען צופיל, נאך דער עיקר שאט דער פארבייסען, און די צימעס מיט די צימעס פלייש.

שאל בנו רי"י שיחי' ער מאכט דאך א ברכה, והשיב אדמור' — ברכה הוא ענין המשכה, שהתבוננות שבתפלה נמשך בהאכילה שאחר התפלה, ויאכל לשם שמים כדבעי למהוי, פאסטן איז גיט קיין עבודה, אמאל איז דאס געווען אז עבודה, ווארום איינער פלעגט גיט קוקען אויפ'ן צווייטן אזוי בפרט ווי יעצט, האט ער געקאנט פאסטן לשיש, גיט פון לייטענס וועגען אז א פני', דהיינו קיינער זאל גיט וויסען, און אפילו אז מען האט זיך דערוואוסט, האט מען אויך גיט געמאכט קיין וועזען; נו פאסט ער, קיינעם האט דאס גיט געארט, אבער יעצט קוקט מען אויף יעדערען אויף יעדער תנועה, איז אפילו אז ער פאסט און וויל טאקע אז

(3) ראה לקמן [סה"ש תורת שלום] ע'

פֶּאֶרְשֵׁטִין דָּאָס, הלא ידוע שגם הארבעה שנכנסו לפרדס ור"ע שנכנס ויצא בשלום עלו רק לעולם היצירה כידוע⁴, וכן ר' ישמעאל כהן גדול שעלה ע"י השם עלה רק לעולם היצירי ואיך נוכל אנחנו לעלות לעולם האצירי שגם ר"ע ור"י לא היו יכולים זאת, אך זה הכח נתן לנו אדמו"ר הזקן במה שכתב את התניא שכלי, כי הנה ידוע⁵ שהרמב"ם בשכל הו"ך גם בשכל אנושי השיג בעולם היצירי בלי שום שמות, במקום אשר עלו הדי' שנכנסו לפרד"ס בשמות הקדושים עלה הוא בשכלו הו"ך אף כי הי' שכל אנושי, ומכל שכן בההשכלה אלקית שנתן לנו אדמו"ר הזקן נוכל לעלות אף לעולם האצירי ונוכל לאכול ולשתות אלקות כמו באצירי, אז משיח וועט קומען וועלען אַלע חסידים אַזוי עסען און אַזוי זיין.

ה. (קודם המא' רקד אדמו"ר עם התמימים ואח"כ ישב ושתה לחיים ואמר:) יהי רצון איך זאל זוכה זיין צו וויזען זיך מיט זיי פֶּאֶר משיח'ן, וועל איך זאָגען ראו גידולים שגידלתי.

(למחר בעת הסעודה בש"ת שתה א' ואמר לחיים, ואמר יהי רצון שנזכה לגאולה שלימה. ואמר אדמו"ר:) אז יהי טוב מאד, משיח וועט זאָגען און מיר וועלען הערען.

4) ראה לקו"ת ד"ה להבין מ"ש באצירי רס"ו.

5) ראה שיחת שוהמ"פ שנת ש"ת אות יא, וצ"ע.

מס"נ וואָס פֶּאֶר אָן עסען דָּאָס איז געווען (דער עסען האָט איהם געמאַכט דעם שוב שלאחר הרצוא בכלות הנפש), ער האָט געגעסען דעם כח הגבול פון אצירי און דָּאָס האָט ער געגעסען און דָּאָס האָט ער געטרונקען און דָּאָס איז געווען כל עשיותיו, ער אַליין איז געווען אצילות האָט ער געגעסען, געטרונקען, געטאַן אַלס אלקות פון אצירי, און אַזוי האָבען געגעסען אַלע רביים וואָס נאָך איהם, מיר האָבען דָּאָס ירושה מאבותינו.

בכאן אמר לו בנו רי"י שיח"י: טאַטע, אַז דו וואָלט דָּאָס מיר זאָגען איינעם אויף איינעם וואָלט זיין רעכט, אָבער עס שטייען דאָך אַ גאַנצער עולם. והשיב לו אדמו"ר: היינט מעג מען ריידען.

— דָּאָס האָט דער אַלטער רבי מקבל געווען פון בעש"ט אין טאַיינע סאַוויעט, בחייו האָט ער איהם גיט געזעהן נאָר אין טאַיינע סאַוויעט האָט ער איהם געזעהן, און האָט דָּאָס מקבל געווען פון איהם (אמר הכותב, אם אמר זה על זה הענין או על ענין שנתחדש אחר פעטערבורג אצל רבינו חסידות מלובש בהשכלה, זאת אצלי בספק).

עס איז פֶּאֶר אַן אַ העכערער עסען, היינט מ'קאָן עסען דעם כח הגבול פון א"ס, נאָר דָּאָס איז זייער ווייט פון אונז, מיר האָבען אין דעם קיין שום ציור גיט.

הוספה ג

משיחת כ"ק אדמו"ר (מהור"י"צ) נ"ע *

האָבען תקון, אַזוי אויך אַ מעלה דאָרף
בריינגען אַ תועלת.

מעלה איז אַ טרעפּ צו העכער, אויב
מען בלייבט ביי דער מעלה ווערט די
מעלה אַ חסרון, נאָר ווען איז די מעלה
אַ מעלה ווען זי בריינגט צו העכער,
איז לבד זאת טאָר מען ניט מקפּח זיין
שכר כל ברי', מען דאָרף וויסען אַז
מען האָט אַ מעלה.

די יאָרען האָרעוואַניע — זאָגט דער
טאָטע — האָבען געגעבען אַ טיפע
הכרה, און אַ שאַרפען געפיהל אין
דעם וואָרט וואָס ר' שמשון אַסטראַ-
פּאָליער זאָגט „טובהּ הפּרישות עם
הבריות והבדידות בתוך בני אדם“.

מיט דעם דרך — פּרישות עם
הבריות ובדידות בתוך בני אדם —
ווען מען ליגט אין השכלה און עבדיה
פון חסידות יעמאַלט פּיהלט זיך די
אמת'ע כונה וואָס דער רבי און די
רביים האָבען געוואָלט און וואָס
חסידות דאָרף דורכפיהרען הן אין
פרט און הן אין כלל.

בסעודת שמחת תורה שנת תרס"ה
האָט דער טאָטע געזאָגט אַ מאמר
אויפ'ן פּסוק ולא ידע איש את קבורתו,
עליונים נדמה להם למטה, ותחתונים
נדמה להם למעלה, דאָס איז איינער
פון די פּיל מאמרים וועלכע הערענדיג
זיי האָט מען געזעהען אור און מען
איז אין יענער ווילע געווען גאָר אין
אַ אנדער איר.

ביי יענעם פאַרברענגען האָט דער
טאָטע געזאָגט :

אין הקב"ה מקפּח שכר כל ברי', אַט
אַזוי ווי מען טאָר ניט נאָרען זיך אין
חסרונות עצמו, אַזוי טאָר מען ניט
נאָרען זיך אויך אין מעלות עצמו, לבד
זאת וואָס אַ מסודר דאָרף וויסען ביי זיך
וועלכע מעלות ער האָט, אַט אַזוי ווי
ער דאָרף וויסען וועלכע חסרונות ער
האָט, די ידיעה איז נוגע צו דער
אַרבייט, וויל כשם ווי אַ חסרון דאָרף

י אודות שנת תרס"ה. נרמסה כלקו"ד
כך א' ע' 288.

הוספה ד

הקדמת כ"ק אדמו"ר שליט"א

לד"ה זכור את אשר עשה, הוצאת ראשונה — בשנת ה'תשי"ח

ב"ה.

בזה הננו מו"ל מאמר מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ד"ה זכור את אשר עשה — ש"פ ויקרא, פ' זכור, תרס"ה.

* * *

המאמר שנאמר בש"פ תצוה, פ' זכור, שנה זו, הוא חלק מהמאמר זכור את אשר עשה — תרס"ה הנדפס בזה — עם איזה שינויים והוספות.

* * *

לתועלת הלומדים, חלקתי את המאמר לפרקים.

כמו בשאר הוצאותינו, באו גם כאן, בשולי הגליון, איזה מ"מ והערות מהמור"ל.

מנחם שניאורסאהן

מוצאי ש"ק ט' אדר, ה'תשי"ח, ברוקלין, נ. י.

מפתח ענינים*

ע"י

כ"ק ארמו"ר שליט"א

○

אור ושלמה (דתורה): אז ישיר.
אור: כז (אין שייך עו"ע שרש. טנת"א שבא).

אור: עי"ע בטול, רצון, שם, תהו אצילות.

אותיות. תמונתן. פרטי הא. : כי תשא (א' י' ו' י', אני ראשון אחרון ומבלעדי).

אותיות: ועשית בגדי (עגין א. שלפה"צ). כז (א. שערות). כז (א. המח').

אותיות: עי"ע תפלה.

אחד: עי"ע ק"ש.

אחרי ה', לכתך אחרי: עי"ע עמלק. אין: גשא (א. אפס). עי"ע בטול.

אין מלך בלא עם: יו"ט שר"ה (מלך בטרם כ"י נברא).

א"ס: לעומת המסגרת (ולא אין לו תחלה. אור ולא עצמות).

אין עומדין — כובד ראש: כי תשא (פי' הה"מ פי' אדה"ו. תשו"ע תשו"ת). עי"ע תפלה.

אין ערוך: עי"ע אבי"ע, צמצום.

אלף: עי"ע אותיות.

אמונה: ביום השמע"צ (א. פשוטה מעלתה). ז (מצד ראיח עצם הנשמה. ורעה א. ל' אומן).

אצי' ובי"ע, חלוקם: ח (מאצי' לבי"ע מאין ליש, בי"ע עו"ע). כז (באצי')

א

אבות: עי"ע מ"ת והא.

אבן: עי"ע תפלה.

א"ק: ויגדלו הנערים (א"ק עקודים נקודים ברודים. נפש). ועשית בגדי (בריאה דכללות). עי"ע אבי"ע דכללות. כלל ופרט, צמצום.

ארעתא דנפשא. לשמה: אז ישיר (ב' פי' בלשמה).

אהבה: ז' (אה"ע אה"ר אהב"ת והתבוננות דכאו"א). ויחד (כמים כאש תולעת שני). עי"ע חסד, מדות, רצון.

אור, אור"א: גשא.

אומות העולם, ז' אומות: עי"ע עמלק.

אומן: עי"ע יש מאין.

אוסנים: עי"ע שרפים.

אוא"ס: עי"ע א"ס.

או"ב: כז (מהתעבות הא. נעשה הכ. מנפילת הא. הכאת ארי באו"ח. הכאת או"מ באו"ס).

○ נעתק מ־מפתח ענינים למאמרי ודרושי כ"ק ארמו"ר (מהורש"ב) ני"ע, שנתס ב. מספר המפתחות לספרי ומאמרי חסידות חב"ד (ברוקלין, תשכ"ו).

כז: = ומעתה צ"ל פי קרת.

כז: = ומעתה צ"ל פי דברים.

בכּן : י' (ד"פ בכּן ברי"ה ד' עולמות).
במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים :
יו"ט שרי"ה.

בן : עיי"ע נשמות, עבד.
בריאה : עיי"ע התהות, יש מאין.
בריאה, עולם חב" : כ"ז (מח', חומר
פשוט). עיי"ע אצילות, אבי"ע.
בריש הורמנותא דמל' כו' : יו"ט
שרי"ה (בריש — גליפא בטה"ע).

ג

גאוח : עיי"ע התגשאות, עמלק.
גאולה : עיי"ע ניסן, סמיכת ג.
גבורה : עיי"ע או"כ, חסד, מדות.
גולגלתא : נשא (ג. מו"ס).
גוף, גוף ונפש : או ישיר (חיותו
מהג). לעומת המסגרת (כנ"ל. עיי
השם).
גורל : ויחד.
גליף גליפו : עיי"ש בריש.
ג"ע ועולם : החדש (מציאות מהות, ב'
בחי" בהשגת המציאות. עיי תומ"צ).
ג"ע : החדש (עיי תומ"צ).
גרון : עיי"ע מוחין ומדות.
גשם : עיי"ע תורה.

ד

דבור : עיי"ע מח'.
דוד : החדש (עי' שנה דאדה"ד ודאבות).
דמות : עיי"ע צלם.
ד"ע ד"ת : ראה קראתי (יחודם).
גדולה דעה שניתנה (כו'). עיי"ע
מאור.

ה

הברלח : עיי"ע רקיע.
הגיון : טו"ט (ממוצע בין מח' ודבור).

אין עו"ע. ביי"ע עו"ע). עיי"ע יש
מאין, צמצום.
אבי"ע, בי"ע : ויגדלו הנערים (בריאה
א"ק או עקודים. א. דקדושה דקליפה,
בעבודה). ועשית בגדי (בי"ע
דכללות). עיי"ע חומר צורה ותיקון.
אצילות : עיי"ע אור, ז"א.
ארץ : עיי"ע עתיק, רצון.
ארץ ישראל : עיי"ע ישראל שבחז"ל.
ארץ : עיי"ע מל', קרי"ס.
אש : עיי"ע שרפים.
אתרל"ע : עיי"ע רשות.

ב

באר : עיי"ע מל'.
בגדים : עיי"ע לבוש.
בחירה : יו"ט שרי"ה (אמיתתה שיכול
לרצות ולא לרצות). אנכי (המשך).
החדש (ב. בעולמות).
בטול : נשא (שרגא בטיהרא, גר
באבוקה. אין אפס). עיי"ע עבד,
שמחה, שרפים, תהו.
בינה : עיי"ע חו"ב, מוחין.
בינה יתרה ניתנה באשח : עיי"ע
כלל.
בית : זאת חקת (בית אפל פותחין
לו חלונות. בעבודה).
ביהמ"ק, משכן : לעומת המסגרת
(שלחן מסגרת טבעות בדים ארון).
ראה קראתי (מ. ועולם, הוי' אלקים.
בצל' אל'. קריאה בספרו של אדה"ר.
אהליאב. צירוף אותיות שנבראו בהם
שו"א ב' פ"י. מ. ניתן בין ב' שמות.
דיעה ניתנה כו'. ולחשוב מח'. מ.
בעבודה דעת, וידעת היום (כו'). ויחד
לבבנו (יריעות משור וכלים. תבלת
ארגמן תריש שש, שלחן מזה"פ
מגורה ארון, ד' אותיות שם הוי').

הוד: עיי'ע נצח.
 היולי: נשא (נוכר בע"ח לענין אריך).
 עיי'ע כח היולי.
 המשכה, השפעה מרב לתלמיד:
 לעומת המסגרת (עגיו"ש שבזה).
 המשכה, השפעה: עיי'ע יחוד.
 העלם וגילוי: עיי'ע התכללות.
 התבוננות: ז (ה). דאהבת עולם אה"ר
 אהב"ת). ואל מי (אופן הה. בתפלה).
 התהות: ראה קראתי (ע"י הוי',
 אלקים, כלים דע"ס).

ח

התחרשות: זכה"ע (הכרח הה. בתורה.
 במע"ב). ואל מי (המשך. במוחין
 מדות מדו"מ). נשא (המשך). כו
 (המשך). עיי'ע התהות.
 התחלקות: זעתה יגדל (ה). כללי
 פרטי). עיי'ע התכללות, נפש.
 התכללות: וי"א יהי רקיע (ה). הפכים
 ע"י גילוי העצמות). ז (המשך. באדם,
 מצות, פני' ז"א). ויגדלו הנערים
 (דעקודים, דתקון).
 התנשאות, רוממות: וי"א יהי רקיע
 (ר. עצמי, ועל הנבראים) זכור (ה).
 בטו"ד, למע' מטו"ד. בקדושה,
 בלעומי. עמלק המן).
 התפעלות: ואל מי (שכלי, דמדות).
 ואהבת: ואל מי (איך שייך ציווי).
 ואח"י אצלו אמון כו' ח (— בנ"א).
 והחכמה מאין תמצא: נשא.
 ולך: עיי'ע שרפים.
 ונקב שם ח': אנכי, ולקחתם (המשך).
 מה שפגמתי באות יו"ד). ביום
 השמע"צ (באות ה' ו' ה').
 ז
 זווג: עיי'ע יחוד.

זיו: עיי'ע בטול.
 זכר, זכרון: כ"ז (זכר שם, חלוקם).
 ז"א ומל': ביום השמע"צ (פני' ז"א
 מל'). וי"א יהי רקיע (המשך).
 ז"א: טו"ט (פני' ז"א גילוי המוחין
 שבו). ביום השמע"צ (המשך). וי"א
 יהי רקיע (המשך). ז' (בפני' ז"א
 התכללות).
 זרע אדם זרע בהמה: עיי'ע ד"ע
 ד"ת.

חודש: החדש (ת). העולם, ת. הגאולה.
 ר"ח. יב"צ הוי' אד"י). עיי'ע ניסן.
 חומר וצורה: כ"ז (מו"ד). עיי'ע
 צלם ודמות.
 חומר צורה ותיקון: ועשית בגדי
 (בי"ע). עיי'ע בי"ע.
 חטא: אנכי (הפגם ע"י הח. יניקת
 הקליפות. סלוק האור, המשכתו
 לטט"א). ולקחתם (המשך).
 חיים, חיות: עיי'ע גוף.
 חכמה, מו"ר'י בה. ח' (פני' חצוי
 ח. ה' מדו"ר'י בה). נשא (מקור מעין
 בה). זעתה יגדל (ח. שבח. מדות
 שבחכ, יטו"א).
 חכמה: ח' (ע"י שורה או"ס. למעלה
 מעו"ע). נשא (יש מאין מכתר רצון).
 עיי'ע שכל.
 חו"ב: זעתה יגדל (אם תלויים זכ"ז.
 חו"ב הגעלמים בעבודת). עיי'ע
 מוחין ומדות.
 חנק: עיי'ע קשעהמ"ט.
 חסד: וי"א יהי רקיע (התכללות חו"ג
 מצד המוחין ת"ת). עיי'ע טוב.
 חזוניות פנימיות: ביום השמע"צ
 (חרי"ם ברצון שכל מדות מחדו"מ גם
 בנה"א).

ב

כהן : עיי"ע לבוש, תקונים.
 כח : עיי"ע נפש.
 כח ההיולוי העצמי : כז (בשכל, כח ההיולוי). ועתה יגדל (פשוטים).
 ויגדלו הנערים (בשכל, התאחדותם, עקודים, ע"ס הגנוזות).
 כח המשכיל : עיי"ע שכל.
 כח המתאווה : זכור (כה"מ ציור רע ויצה"ר כח המסית ממוצע).
 כל : כי תשא (יסוד, מרוב כל, חסר כל).
 כלים, הצנזיות ופנימיות חכ. : אז יסיר. כו.
 כלים : עיי"ע או"כ, נשמות ומלאכים, צלם.
 כלל : וכה"ע (כ, ופרט ועו"ע).
 כעס : ולקחתם (כל הכועס כאלו עו"עו).
 כתר, פנימית חכ. הצנזית חכ. : ועתה יגדל (כשהכ, נמנה אין כו' חסר התירוץ).
 כתר : נשא (השתל' חכ. זמ"ז).

ל

לב : ביום השמע"צ (מל' כנ"י).
 לבוש, בחי' כלל : ועשית בגדי (בגדי אהרן, חכמי לב, ישראל).
 לבוש : ויגדלו הנערים (מקיף דקליפה, תאוה גרוע).
 לחם : עיי"ע תורה.

מ

מאור : לעומת המסגרת (אם שיך למע').
 מרירה, קו המרד : ולקחתם (מ. ע"י הקו, גם לחצונים, ע"י החטא בטלה המ.).

ט

טה"ע טה"ת : עיי"ע בריש.
 טוב, טו"ר : טו"ט (טוב במלאפום תכלית הטוב).

,

יהודא : עיי"ע שבטים.
 הוי' ואלקים : ראה קראתי (ההתהות שע"י ה, שע"י א, אותיות מו"ד, או"כ, לייחדו היינו יחוד הו"א, א, אינו מסתיר על ה, ב' שלובים).
 עיי"ע ד"ע, התהות, מאור.
 הוי' : וי"א יהי רקיע (בת"ת). ז (המשך, בו"א, חדוש האריז"ל על הפרדס בזה, להו"ע*). לעומת (ה, וניקודו מחבר או"כ), עיי"ע ונוקב, שם, ת"ת.
 יחוד : וי"א יהי רקיע (פעולת מעשה התחוננים על י, חצוני). עיי"ע תפלה.
 יחו"ע יחו"ת : עיי"ע ד"ע ד"ת.
 יסוד : עיי"ע סמיכת גאלה.
 יעקב ועשו : ויגדלו הנערים (תהו ותקון, יודע ציד איש שדה, תם יושב אוהלים).
 יצ"מ, יצה"ר : זכור (יצה"ר כח המסית, בשני יצריך).
 יראה : ויחד (את הוי', מהוי', תכלת).
 יש מאין ועו"ע : ח (אצ"י לבי"ע, בי"ע) וכה"ע (כלל ופרט) ואל מי (המשך, מדו"מ ימ"א, מדות ומוחין עו"ע).
 ישראל : עיי"ע נשמות.
 ישראל שבחו"ל עו"ע"ז בטהרה : ולקחתם.

להו"ע : (= לא הועתק). גופס בשוה"ג.

- מדות : טו"ט (מוטבע). אנכי (המשך). מורגש מושכל. מ. טבעים, שכלים). עיי"ע מוחין.
- מוחין ומדות. חלוקם : טו"ט (ביטל והתפעלות). ביום השמע"צ (הפכים). ויחד (מקיף פנימי. כלל ופרט).
- מוחין ומדות. השתל' זמ"ו. המשכה ממל"מ : אנכי (גם מד. טבעיות צ"ל התעוררותם ע"י המו.). ביום השמע"צ (מד. הבאים מהבכו, ממילא מהמו.). ח (עו"ע, מבינה). ואל מי (עו"ע. ע"י מיצר הגרון. מעצמו או ע"י הכנה). כו (אינן עו"ע).
- מוחין, מדות : טו"ט (פני' המו.). עיי"ע מדות. חו"ב.
- מוטבע מורגש מושכל : טו"ט. אנכי (המשך).
- מזבח : עיי"ע ביהמ"ק.
- מחצית השקל, מצות : כי תשא (ענינו).
- מחשבה ודבור. מדו"מ : אנכי (מיד שבמ"ד. ב' פי' דבור שבמ. גם הדבור של האדם אינו נפרד). ראה קראתי (הוי' אלקים). כ"ו (חומר וצורה).
- מחשבה : כ"ו (צורה עצמית וצורה מצורה. כח המ. ואותיותי). עיי"ע אותיות.
- מיצר : עיי"ע מוחין ומדות.
- מלאכים : לעזמת המסגרת (אהוי"ד והשיר שלהם ע"ד אהוי"ד ועשית המצות). כ"ו (יוצר משרתים, ואשר משרתיו. גמיעה). עיי"ע נשמות.
- מלוה : אם כסף (מ. פקדון, ממכ"ע טוכ"ע).
- מלכה, מלך : עיי"ע התנשאות. רוממות. אין מלך.
- מל'. בחו' במל' : וי"א יהי רקיע (בריהוק וגם בקירוב).
- מל' : כי תשא (סיבת החסרון במל'). ט' (עיקר כונת המאציל. גילוי התענוג בה ע"י המצות בקבעומ"ש). עיי"ע לב. עבר.
- מנורה. הדח"נ : עיי"ע ביהמ"ק.
- מצוה. בחו' בהם : ט (בו"א במל'. קלות וחמורות אבל עיקרם ע"י קבעומ"ש. כולם שווים). זאת חקת (חוקים משפטים, רצון המורכב הפשוט).
- מצוה. עוסק במצוה פטור מן המצוה : ז'.
- מצוה : ז' (כלולין זמ"ו). ט' (צריכות כונה א"ל. יש להם טעם. כאלו עשאוני. ע"י הקדמת אהבה תפלה. עיקרם ע"י קבעומ"ש. שמחה ש"מ).
- מצוה : עיי"ע ג"ע, מ"ת והאבות. תומ"צ.
- מציאה : נשא (מ. נתינה. יש מאין עו"ע).
- מקור : נשא (מ. מעין דחכ'). ועתה יגדל (המשך. אם שייך בכתר).
- מקיף : מטו"מ (לבוש בית עיר מקיף דא"א. ע"ק. א"ק).
- מקלם : מטו"מ (תורה).
- מראה : עיי"ע צלם ודמות.
- משפיע : עיי"ע שכל, השפעה.
- מ"ת והאבות : זכור (מעלת זלג"ו).
- מתקלא, משקל : עיי"ע תהו.

נהך : כי תשא (ג. נהר כבר, יסוד). ניסן : החדש (ראשון לחדשי הגאולה). נפירה : כי תשא (ג. בעבודה. אח"כ יחוד פב"פ. פרישות מביאה לידי קדושה).

נפש : ועתה יגדל (פשוט אבל נושא כחות).

ורשימו. בהשפעת שכל. שרפים ואופנים).

עך שלא נבח"ע הי' הו"א: היושבת (עד — ושמו בלבד. אתה הוא עד שלגבה"ע ומשנה"ע וגם הקו הו"א).

עלדאת"ב עלדאת"ג: עיי"ע קרי"ס.

עו"ע: ח' (שכל ומדות. בינה ומדות. תפוח וכח הצומח. בי"ע). כ"ז (אינו שייך באצ"י כ"א בהיכלות ובבי"ע. ב' אופנים בעו"ע). עיי"ע חו"ב. יש מאין, מוחין ומדות.

עין: החדש (עין בעין. מציאות מהות. ב"פ ע' שנה דדוד).

על"י: יר"ט שריה (רשבת ר"ה. חצרי פני"). י' (המשך. שינה).

עם: עיי"ע אין מלך.

עמלק: זכור (ע. ראשית ואחרית ז' אומות. התנשאות בלי טו"ד. הרגש עצמי והרגש היוקר. המן העץ. לעז"ז ביטל עצמי דמשה. זכירה. התקינו עצמכם לשעבוד מצרים).

עקודים: ויגדלו הנערים (גם בע. הי' בטול. בנפש. עשר כתרין כלולים בבחי' כשב"כ). עיי"ע א"ק. גפש (כחות הנ').

עשו: עיי"ע יעקב.

עשרה דברים נבראו בע"ש ביה"ש: טו"ט (איך עשה מלאכה ביה"ש).

עשרה מאמרות. עשה"ד: כי תשא (עש"מ ועשה"ד. ב' יודין באדם אלקות תורה. צורת אלף. ברכות קיש וקיש).

עת"י: גשא (בפרד"ס כמדומה לא נמצא ענין עתיק ואריך). עיי"ע מקיף.

פ

סרתח: ט' (ב' פי').

נפש. נ' וכוחות הנפש: ויגדלו הנערים (הגלויים, העצמיים. אופן התאחדותם). החדש (הנ. וכחותי'. אור וחיות כללי). ראה קראתי (כח הגלוי וההגבלה שבכל כח). עיי"ע גוף.

נצח, נח"י: טו"ט (נו"ה חלוקם). עיי"ע עבור, שרפים.

נשמח: או ישיר (עצם הנ. א"א שנמצא למטה כיון שכל העולמות שוין כו' דהי' אפשר רק בהעלם כו'). אנכי (שרשם מאו"א. עלו במח').

נשמות ומלאכים. חלוקם: או ישיר (מעלת הנ. תומ"צ. פני' וחצרי הכלים). עיי"ע מלאכים.

נשמות ותורה: או ישיר (חלוק דעצם והארת הנ. אור ושלמה דת. ראש ראשית).

פ

סוכ"ע וממכ"ע: כי תשא (אצ"י. בי"ע. ז"א מלי. חבורם ע"י כל יסוד).

סמיכת נאולה לתפילח: כי תשא ספירות: עיי"ע תהו.

סקילח: ולקחתם (על ע"ז. בטול ק"ש. כעס).

ע

עבד: ט (שר וע. עונג בע.).

עבודח: עיי"ע תפלה.

ע"ז: ולקחתם (ברוחניות. עונשו סקילה). עיי"ע ישראל שבחז"ל.

עבור יניקה מוחין: טו"ט (מוטבע, מורגש. מושכל). אנכי (המשך). ביום השמעי"צ (ט"ק ט"ג תפלין).

עגול. עגויו"ש: לעומת המסגרת (עגויו"ש, גפש רוח. ע. הגדול וכו')

פנים: עיי'ע נסירה.
פנימי, **מקיף**: עיי'ע תצוניות, מוחין.
פקדון: אם כסף (מלוה פ. ממכ'ע סוכי'ע).
פשתן: עיי'ע ביהמ"ק (יריעות).

צ

צדיקים: עיי'ע אהבה.
צורה: עיי'ע צלם.
צלם, **צלם ודמות**: כ"ז (צורה ראשונה וצמ"צ).
צמצום: ואל מי (חידוש האריז"ל).
ראה קראתי (ענינו, אינו כפשוטו גם בעת הצ.). עיי'ע קו.
צנור: עיי'ע קו.
צעקה: י' (צ. הקול, הלב, תק"ש).
צרוף: כ"ז (צ. אותיות בקטן, מוחין דיניקה, בצלאל). ראה קראתי (דבצלאל), עיי'ע חדש.

ק

קבלת עול: עיי'ע מצות.
קדוש: עיי'ע קוביה.
קדח"ק: עיי'ע ביהמ"ק.
קו: וי"א יהי רקיע (ב' הפכים, בו גילוי אוא"ס, הנורא, למה הוצרך הצמצום ולא נשאר קו מתחלה, להו"ע). עיי'ע מדידה.
קורב"ה: ח' (ק. אתי לאשתעשא עם צדיקיא בני'ע, ב' פי').
קול: עיי'ע צעקה.
קליפות: ויגדלו הנערים (גקה"ט אין בהם טוב היינו שנתאחד עם הרע, ק"נ רק מעורב, פני' ומקיפים דק, תקונם).

ק"ש: ולקחתם (ענינה לייחדו, פגמתי באות יו"ד, סקילה, ע"ז). אנכי (שמע ישראל — אחד, ואספת, יצי"מ, פסוד"ז ברכות ק"ש ט"ו ויין, ד' דאחד, כולל עשה"ד, שייכותה לתורה), עיי'ע תפלה.
קשעהמ"פ: ולקחתם (מה שפגמתי באות יו"ד), ביום השמע"צ (באות ה' ו' ה'). עיי'ע תפלה.
קרי"ם: אז ישיר (ים ונשי"י מי גבוה, גזור ים והעביר ישראל).
ק
ראומח: עיי'ע אבי"ע (דקליפה).
ראש: כי תשא (שכינה, ישראל).
ר"ח: עיי'ע חדש.
רוממות: עיי'ע התנשאות.
רחמים: וי"א יהי רקיע (מצד הרגש, רוממות), עיי'ע חסד.
רצו"ש: זאת חקת (ב' סיבות על רצו"ש, בחיות העולמות, באלקות, בסוכי'ע, בממכ"ע, תומ"צ).
רצון, **בחי' בו**: יו"ט שר"ה (המוחלט הגלוי, המוחלט בעצמותו), ט (שיש לו או שאין לו טעם).
רצון: וכה"ע (ר, ושכל), נשא (המשך), ועתה יגדל (למע' מהתחלקות).
רקיע: וי"א יהי רקיע (ר, שמים, ת"ת בפ"ע והתכללות חו"ג).
רשות: יו"ט שר"ה (אתדל"ע שלמע' מאתדל"ת).
רשימו: עיי'ע או"כ, גליף גליפו, צמצום.

ש

שבטים: ראה קראתי (יודא דן, בחי' אלקים).
שבח"ב: ויגדלו הנערים (סיבתה, גם ניצוצי אור נפלו), עיי'ע תהו.

תומ"צ: או ישיר (תורת ה' ותורתו. מצות ה' ומצותי).
 תורה: ח (ע"י ת. גילוי התענוג בז"א בעולמות. ואהי' אצלו אמון כו' ה' מדרי'). או ישיר (לשמה. ת. וגש'י).
 תחלה: עיי"ע א"ס.
 תכלת: עיי"ע ביהמ"ק.
 תלמיד: עיי"ע השפעה.
 תלת קלמין: הא"ם, אצ"י, למשה מאצ"י: ועשית בגדי (בי"ע דכללות. פרטי ל' הזהר).
 תמים: טו"ט (מוטבע).
 תענוג: עיי"ע עונג.
 תפארת: וי"א יהי רקיע (התכללות חו"ג ע"י ת"ת. שם הוי'. והנורא).
 תפלה: טו"ט (פסוד"ז, ברכות ק"ש, ק"ש, שמו"ע. יחז"ת, בריאה, אצ"י שבבריאה, אצ"י. פסוד"ז חקיקה מבחזין). אם כסף (ת. גומל נפשו. בי פי' בגומל). כי תשא (צ"ל על חסרון דלמע'. פי' הה"מ במארז"ל אין עומדין כו' כובד ראש. והוא בתקון חצות. פי' אדה"ז. אין עומדין כו' מתוך שמחה. סמיכת גאולה לת.).
 ואל מי (אופן ההתבוננות בת.). עיי"ע סמיכת, ק"ש.
 תפלין: יו"ט שר"ה (תשרי בלי ברכת). ביום השמע"צ (מוחין דאמא. דגדלות דז"א. פגם ה', שריפה).
 תקון חצות: כי תשא (אין עומדין — כובד ראש).
 תקונים: ועשית בגדי (ח' תקונים. ח' בגדי כה"ג. ה' תקונים הנשארים. ת. ובגדים נשמה וגוף. כהן ל' משרת. עשרה וגי ראשי ראשין).
 תשובה: עיי"ע צעקה.
 תשרי: עיי"ע חדש. ניסן.

שופר, תק"ש: י (צעקת הלב. ר"ה שחל להיות בשבת. חלוק דביהמ"ק).
 עיי"ע צעקה.
 שחוק: ח (גילוי התענוג: ש. שעשועים).
 שיתא אלפי שנין: זכה"ע (ו' מידות אלף הא' חסד כו').
 שבל: כו (השפעה עצמית. אבי"ע שבש.). עיי"ע התחדשות, מוחין, כח ההיולי, רצון.
 שכר: עיי"ע מצות.
 שלש עשר דברים. דמשכן: עיי"ע תקונין.
 יגמח"ר: עיי"ע תקונים.
 שם: לעומת המסגרת (שם הוא בחיות המתפשט בגוף. למע'). עיי"ע הוי', עד שלא.
 שמחה: ט' (ש. של מצוה. בעבד).
 עיי"ע מצות.
 שנה: עיי"ע חדש.
 שערות: נשא (קו). עיי"ע תקונים.
 שפל: עיי"ע עמלק.
 שפע: עיי"ע אור.
 שר: עיי"ע עבד.
 שריפה: עיי"ע תפלין.
 שרפים: לעומת המסגרת (ש. אופנים. עגיו"ש. אופנים גה"י ראשו בין ברכיו בתמידיות. ש. כל ד' שעות. קדוש ואופני הקדש. ח"י חיות).
 שתוף: עיי"ע ע"ו.

ת

תהו: ויגדלו הנערים (ת. י' כתריום. סיבת שבה"כ. נפילת ניצוצי אור).
 תחו ותקון: ויגדלו הנערים (תקון יורש תהו).

הגהות והערות על מש"ב

הנמצאות בפח"מ תרפ"ח

ספר של בינונים

אגה"ק

ס"ך. ומיש הרמ"ק שאין השתלי ער"ע :
כ"ז (— בבחי' הכלים עכ"ל. מוכן
מזה דבבחי' האורות אינו שייך
ער"ע וי"ל בבי' אופנים כו').

שם. וכן באצ"י מחזוניות כו' : אז
ישיר (בס"ך דהיכלות דאצ"י שזהו
עולם האצ"י נתהו מבחי' חזוניות
הכלים כו' הרי דבחי' פנימיות
הכלים נבדל גם מעולם האצ"י).

שם. הוא לבדו בנחו ויכלתו כו' : ראה
קראתי (הוא לבדו כו' ומה
שהתהוות הוא מהאור היינו לפי
שהאור הוא מעין המאור).

שם. הארת הקו — כמו באצ"י ממש :
כי תשא (היינו שמאיר בכלים דאצ"י
שבבי"ע).

שם. ואין זאת אלא — הפסק רב
ביניהם : וי"א יהי רקיע (וי"ל
דהיינו טה"ת אבל טה"ע הוא בשוה
ממש ועו"ל דגם כו').

פ"ה. השכל מלובש במושכל בשעה
כו' : מטרימ קאזי * (באמת גם אח"כ
מפני שהמושכל נעלה יותר).

פ"ו. ערלה וכלאי הכרס : ויגדלו
הנערים (בסש"ב כתב דגקה"ט אין
בהם טוב כלל היינו שהטוב מתאחד
עם הרע — דק"ג רק מעורב —
חתיכה עצמה ג"כ).

שער היחוד והאמונה

פ"ג. אין מאיר טעם רק מקורו : גשא
(בחי"ב פ"ג שהביטל הוא שבטל
במצואות לגמרי ואינו מאיר כ"א
המאור ועי"ש פ"י וי"ל שהוא ע"ד
ההפך דשרגא בטיהרא ונר באבוקה
אין ואפס).

פ"י. עיין לעיל פ"ג.

קאזי : = קאזלינער, הבין שכו נמצא
הגתה ממאמר זה. לא מצאנו לע"ע.

לזכות

שניאור זלמן בן אסתר
וזוגתו חוה בת שרה ברכה
בנו יצחק מאיר בן חוה
בתו אסתר בת חוה
בנו נתן בן חוה
כלתו חנה רבקה בת רחל דוואשע
חתנו מנחם נחום בן גיטל
כלתו צבי' מרים בת שיינא חוה
נכדו מנחם מענדל בן חנה רבקה
נכדתו שרה ברכה בת חנה רבקה
ובעלה יהושע בן עטא דבורה
ובנם מנחם מענדל בן שרה ברכה
נכדתו אסתר בת חנה רבקה
וב"ג יוסף בן מנוחה
נכדו אברהם יהושע העשיל בן חנה רבקה
נכדו צבי הירש בן חנה רבקה
נכדתו נחמה דינה בת חנה רבקה
נכדו נתן בן חנה רבקה
נכדתו פריידא מלכה בת חנה רבקה
נכדו ישראל בן חנה רבקה
נכדתו גיטל בת חנה רבקה
נכדו שמואל בן חנה רבקה
נכדו משה בן חנה רבקה
נכדתו רבקה בת אסתר
ובעלה אהרן בן גיטל לאה
ובנם לוי יצחק בן רבקה
ובתם חנה בת רבקה
נכדתו שרה ברכה בת אסתר
ובעלה מנחם מענדל בן האדא רייזל
ובנם לוי יצחק בן שרה ברכה
ובתם חנה בת שרה ברכה
נכדתו מלכה בת אסתר
ובעלה אליעזר אלימלך בן אסתר רייזל
נכדתו חנה בת אסתר
ובעלה ישראל מאיר בן חנה הינדא
נכדו אברהם יהושע העשיל בן אסתר
נכדו יוסף יצחק בן אסתר
נכדו נתן בן אסתר
נכדו שלמה בן אסתר
נכדתו רחל רייזל בת אסתר
נכדו שלום דובער בן אסתר
נכדתו דבורה לאה בת אסתר
נכדו אברהם יהושע העשיל בן צבי' מרים
נכדתו חנה בת צבי' מרים
נכדו משה מרדכי בן צבי' מרים
נכדתו אסתר בת צבי' מרים
נכדתו דבורה לאה בת צבי' מרים
נכדתו רבקה בת צבי' מרים
נכדתו שטערנא שרה בת צבי' מרים